

Fine Woodcuts

rare 1578

26

C. IVLII HYGINI, AVGVSTI LIBERTI, FABVLARVM LIBER, AD OMNIVM POETARVM LECTIONEM mirè necessarius, & nunc denuò excusus.

EIVSDEM POETICON Astronomicon Libri quatuor.

Quibus accesserunt similis argumenti,

PALÆPHATI *De fabulosis narrationibus Liber* I.
F. FVLGENTII *Placiadis episcopi Carthaginensis Mythologiarum Libri* III.
EIVSDEM *De vocum antiquarum interpretatione Liber* I.
PHORNVTI *De natura deorum, siue poëticarum fabularum allegoriis, speculatio.*
ALBRICI *Philosophi De deorum imaginibus Liber.*
ARATI φαινομένων *fragmētũ, Germanico Cæsare interprete.*
EIVSDEM *Phænomena græcè, cũ interpretatione Latina.*
PROCLI *De sphæra libellus, Græcè & Latinè.*
APOLLODORI *Biblioth. siue de Deorum origine.*
LILII *G. Gyraldi* DE *Musis Syntagma.*

INDEX rerum Sententiarum, & fabularum, in his omnibus scitu dignarum, copiosissimus.

PARISIIS,
Apud Ioannem Parant Via Iacobæa.
M. D. LXXVIII.

TYPOGRAPHVS LECTORI.

CVm his temporibus Cādidißime Lector, Iulij Hygini opera, ac quorundā authorum tractatus ad omniū poetarum lectionem apprimè necessarios, vt Palæphati de Fabulosis narrationibus, Fulgentij de vocū antiquarū interpretatione, Phurnuti de natura Deorū, siue poëticarū fabularum allegoriis, Albrici de Deorū imaginibus, Arati φαινομένων fragmentū ac Procli de sphæra libros græcè & latinè denuò excudere curarē: mihi in mentem venit Apollodori bibliothecam siue de Deorū origine, ac L. I. Gyraldi de musis syntagma eiusdem esse argumenti, & studiosis maximeq; poësin affectantib. multū conducere posse: ob idq; postquā hos omnes authores doctis quibusdam viris visendos, emendandos ac multis mēdis repurgādos & scholiis amplificandos tradidissem, vt aliqua in parte studiosorū laborem subleuare possem simul coniungere volui: quapropter te obsecro, vt si tuæ ac posterorum vtilitati consuluerim, illud tibi gratum ac acceptum esse poßit. Vale. Id. Kal. Prid. 9. mensis Nouemb.

NOBILI AC GENEROSO DO. OTHONI TRVCHSES A VVALBVRG SPIRENSIS ECCLESIÆ

Canonico, Domino suo, Iacobus Micyllus S. D.

CVM pro humanitate, nobiliss. Otho, qua tum, cum primùm in conspectum tibi venissem, abs te acceptus fui, eximiam quandam de tua excellenti virtute spem concepissem: ex eo iamdiu cogitare cœpi, quo pacto eidem tibi, ita vt dignum erat, itá que vt meritus esses, commendare me possem. Nam cùm vbique plurimum prodest eorum hominum fauorem ac gratiam emereri, qui quòd genere ac opibus reliquis præstant, eò aliorum studia atque conatus prouehere possunt: tum hoc tempore in primis circumspicere omnes nos meritò decet, vt contemptis & profligatis hisce nostris studiis, patronos ac defensores passim parcemus. Adeò enim loco suo (siue hoc ira deorum aliqua, siue nostra potius culpa factum esse dicendum est) præclaræ illæ literæ, & à veteribus solæ humanitatis vocabulo prædicatæ, iterum reciderunt, vt si vnquam magnorũ atque potentum hominum auxilio opus habuerunt, hoc certè iniquiss. tempore, illorum opem maximè implorare videantur. Atque ea quidem tum eruditio, tum virtus tua est, vt non immerito omnia illa quæ à summo atque optimo quôque expectari debent, de tua præstantia ipse mihi pollicear. Qui primùm eo genere natus, atque iis imaginibus clarus es, vt nemini superiorum, aut etiam priscorum hominum, nobilitate facilè cedas. Deinde au-

tem tanta cura ac diligentia in bonis literis iamdiu versatus & exercitus es, vt quod ad veram ac solidam virtutem attinet, id omne labore ac studio tuo tibi comparâris. Ex qua re etiam eò maiorem laudem consecutus es, quòd discendi laborem, quem plerique vestrorum hominum contemptu, alij autem ignauia etiam quadam declinant ac vitant, eum tu in tanta generis atque maiorum claritudine suspiciendum ac persequẽdum tibi putasti: &, quod rarò ista ætate contingere videmus, cum summo genere summam doctrinam coniunxisti. Cæterùm vt in excellentibus picturis etiam colorum splendor & harmonia, gratiæ non parum addit, totumque ipsum argumentum & artificis virtutem illustriorem quodammodo reddit: ita ipsam virtutem quoque videmus, si cum generis ac vitæ nobilitate coniuncta, & externis illis fortunæ dotibus illustrata sit, nescio quo pacto excellentiorem simul & admirabiliorem videri. Non enim Stoici, opinor, illi audiendi sunt, qui vt nudam omnino per se virtutem spectandam esse, ita externam fortunam, vt nihil ad parandam illam conferre, sic etiam nocere sæpenumerò, & ob id reiiciendam esse contendunt. Quorum doctrina vt ab Aristotele, ac aliis quibusdam iam olim confutata atque explosa est, ita mihi certè videtur, imò & exemplis quotidie comperimus, vbi vtrunque horum cum altero, hoc est, cum fortuna virtus coniuncta ac sociata fuerit, egregium ac singulare quiddam elucere, ac tum demum εὐδαιμονίαν illam, quam in hac vita quærimus, omnibus suis numeris absolutam ac plenam esse. Proinde cùm superiore anno Genealogias deorum, perinde vt à Bocatio ante annos aliquot collectę fuerant, hortatu amici nostri Ioannis Heruagij relegissem, & easdem ab innumeris mendis, quibus editio prior inuoluta atque obruta erat, castigatas, excudendas dedissem: atque idem nuper alium quendam vetustum ac manu scriptum codicem, in quo per capita eadem res, atque idem argumentum ab Hygino (sic enim inscriptus liber is erat) tractabatur, visendum, & quoad eius fieri posset, emendandum quoque & restituendum dedisset: ego, qui non paruam aut contemnendam laboris partem in eo opere posuissem, viderémque librum illum qualemcunque studiosis doles-

centibus non inutilem aut ingratum fore, volui laborem hunc meum excellentiæ tuæ clariss. Otho dedicare, tuíque nominis auspicio in lucem prodire. Simul vt eo munere commendatum me tibi facerem: simul vt esses, cuius tanquam præsidio ac patrocinio quodam liber hic, & hæc studia nostra ab iniuria aliorum atque indoctorum hominum defenderetur. Vt enim amuleta quædam infantes, ex quorum collo suspensa sunt, contra inuidiam ac fascinationem malorum tueri creduntur: ita confido eos quoque, qui tuum huic libro præfixum nomen ac titulum legent, à carpendo & obloquendo citius absterreri posse. Neque verò dubito, ne non animo lubenti ac grato munus hoc nostrum accepturus sis. Tametsi enim planè exiguum ac leuidense, vt vulgò dicitur, vocari queat, (quid enim aliud quàm fabulis, iisque vetustis ac obsoletis constat?) ab eiusmodi tamen animo profectũ ac datum est, qui tibi studio ac voluntate sua meritò probari debet. Nam si Artaxerxem illum magnum Persarum regem pomo, quod ab homine rustico dono oblatum acceperat, ideo oblectatum esse memorant, quòd, quæ propria & preciosa maximè habuerat, ille donasset: has quoque fabulas eodem nomine commendatiores tibi esse decet, vt quæ & ipsæ possessionum mearum propriæ maximè, & tanquam ex fundo nostro profectę sunt, quibúsque ipse cognoscendis ac percolendis meliorem anteactæ vitę partem fermè collocârim. Quanquam etiam si vel ad ipsum librum, vel ad operam, quam in castigando sumpsimus, aspicere voles, ea quoque non paruum commendationis pondus habent. Est enim hic autor, vt quidem non ita purus atque elegans, adeò vt in quibusdam parum etiam latinus videri queat, ita vetus tamen, & à reliquis Hygini scriptis, quæ quidem ad nos peruenêre, non omnino absimilis aut abhorrens: præcipuè autem vtilis iis, qui in humanioribus hisce studiis multum ac diligenter versantur. Ex hoc enim non pauca quæ tum apud Ouidium, tum apud alios plerosque poëtas minimè hactenus, aut certè perperam intellecta sunt, intelligi & explicari tandem posse videntur: multáque hîc plana iam atque expedita reperias, quæ dudum magnos atque eruditos quoque viros variè ac miserè torserunt. Quam

quidem ob rem, sat scio, Grammatici nostri non minus sibi mox applaudent, quàm gemma aut margarita aliqua preciosiore inuenta, negociatores interdum gestire solẽt: vt possis vel eo nomine gratulari tibi, quòd sub tuo titulo, hominibus iis, quales te amare scio, & quorum studiis ipse quoque interdum oblectaris, tantum mox gaudij atque voluptatis parietur. Præcipuè cum ipse quoque poëticis rebus, vt audio, deditus ita sis, vt nonnunquam ad exemplum veterum, carmen aliquod cum multa laude componas. Et quanquam non ausim affirmare, omnino eum Hyginum hunc esse, cuius A. Gellius Noctium Atticarum libro primo, capite 21. mentionem facit, quem ipse quidem commentaria in Vergilium edidisse tradit: Volaterranus autem, etiam cum eo qui tẽporibus Quintiliani vixit, librósque de re Astronomica quatuor illos (siue is vnus potius perpetuus dicendus est) quos eodem hoc volumine, & ipsos longè quàm antea emendatiores, cum reliquis eiusdem generis scriptoribus coniunximus: itemque alium Grammaticôn, hoc est, de rebus castrensibus inscriptum reliquit, eundem esse arbitratur, propterea quòd & Plinius Hyginum quendam crebrò citat: & fieri frequenter solet, vt eodem nomine plures appellentur: multa tamen verisimilia concurrunt, quæ me ad dubitandum impellunt. Nam & ipsum opus eiusmodi est, vt hominem grammaticum, & Græcorum imitantem facilè agnoscas: & quod ad dictionem attinet, videas illum cum cæteris Hygini scriptis omnino similem ac parem esse. Interdum etiam ipsas loquendi formas velut inde repetitas præ se ferre. Huc accedit, quòd in Astronomicorum opere ipse Hyginus genealogiarum à se scriptarum meminit: quarum certè aut fragmẽta hæc, aut epitome, à studioso aliquo ex illius libris excerpta & abbreuiata videri potest. Porrò quantum laboris in emendando ac restituendo illo obeundum, atque adeò exantlandum nobis fuerit, vel hinc coniecturam facere licet, quòd primùm ipse liber (qui beneficio excellentiss. D. Ioannis Vueyer Augustani, Frisingensis ecclesiæ Canonici, ac M. Io. Chrumeri, Canonici apud diuum Andream Frisingensem, Notarij integerrimi, necnon & Viti Chrumeri, ibidem bonas literas non sine laude do-

centis, nobis communicatus est: quibus & sua gratia debetur, quòd studia promouere, si qua datur occasio, non negligunt) is inquam liber, externis ac Longobardicis notis scriptus erat: in qua tamen re nõnihil adiuuit nos is, qui prior illum latinè describendum cœperat, cuius nos exemplum principiò ceu filum quoddam secuti sumus. Deinde quòd ipsa verba pleráque inter se ita impedita ac perturbata erant, vt alia nobis diuidenda, alia aliis abolenda: quorundam principium cum fine præcedentium, & rursum præcedentium quorundam finis cum principio sequentis coniungendus esset. Vt omittam, quàm multa vetustate obliterata, expuncta atque corrosa fuere: quorum alia, æstimationem & coniecturas secuti restituimus: alia, vbi certum aliquid quod sequi possemus, non erat, prorsus intacta reliquimus. Omnino autem nihil, de quo non certò vel ex Græcis vel ex Latinorum poëtis constaret, immutatum, aut loco motum est, adeò vt in quibusdam etiam diuersam lectionem, iuxta alteram atque priorem adnotasse satis putârim. Non enim mihi placet quorundam emendandi ratio, qui omnino temerè, & vt quicque posse videtur, continuo mutant, aliáque subinde pro veris ficta supponunt. Quibus vt nihil aliud, illud certè acceptum referre debemus, quòd plerosque autores minus integros & mutilatos magis habemus. Hanc igitur operam nostram, nobilissime Otho, si, quod spero, grato animo acceperis, & illud vtique facies, vt quod iam inde à principio optaui, tibi commendatus vt essem, hinc iam consecutus esse videar: & hoc quoque addas, vt ad reliquas horum studiorum partes deinceps capessendas & persequendas, alacriorem me reddas.

Vale.

AVTORES QVORVM TESTIMONIO HYGINVS vtitur, sunt hi:

Aratus.
Amphis.
Aglaosthenes.
Anacreon.
Aeschylus.
Asclepiades.
Alexander.
Aristonicus, siue Aristomachus.
Cleostratus Tenedias.
Callimachus.
Cicero.
Conon Samius.
Diogenites Erithiacus.
Eumelus Corinth.
Eratosthenes.
Euripides.
Euemerus.
Eubulus.
Hesiodus.
Homerus.
Herodot. Milesius.
Hegesianax.
Hegesias.
Heraclides Ponticus.
Hermippus.
Ister, siue Hystrus.
Leon.
Mnaseas.
Musaeus.
Ouidius.
Parmeniscus.
Pherecydes.
Petellides Gnosius.
Panyasis.
Polyzenus Rhodius.
Pysandrus.
Pindarus.
Philarchus.
Sophocles.
Sositheus tragicus.
Thales.

QVIBVS FVLGENTIVS VTITVR.

Antidamas.
Apuleius.
Ausonius.
Apollophanes.
Antiphon Philocrus.
Artemon.
Anaximander Lampsacenus.
Anacreon.
Aristoxenus.
Anasimenes.
Aristoph. Athenaeus.
Affricanus.
Battiades.
Beatinius augur.
Bebius Macer.
Corn. Tacitus.
Calphurnius Comicus.
Crispinus.
Callimachus.

M. Cornutus.
Cincius Alimetus.
Diophantes Laced.
Dauid psalmista.
Dromocrides.
Democritus.
Demosthenes.
Euxemenes.
Epicharmus comicus.
Euripides.
Ennius.
Felix Capella.
Q. Fabius Lucullus.
Fonteius.
Fenestella.
Galbius Bassus.
Homerus.
Hermes trismegistus.
Hesiodus.
Iuba.
Iuuenalis,
Lucanus.
Lucretius comicus.
Leophantes Heracleo-polites.
Labeo.
Liuius.
Mintanor musicus.
Memor tragicus.
Mnaseas.
Menander.
Melissus Euboicus.
Martialis.
Mariandes.
Manilius Crastus.
Numa Pompilius.
Nicagoras.
Neuius.
Ouidius.
Orpheus.
Plautus.
Pacuuius.
Paminatius.
Petronius Arbiter.
Pisander Physicus.
Porphyrius.
Plato.
Rubrius.
Rutilius Geminus.
Succius comicus.
Syrophanes Aegyptius.
Serapion Ascalanites.
Salomon.
Sosicrates Cyzicenus.
Sosides Atticus.
Sutrius comicus.
Stesimbrotus Thasius.
Tertullianus.
Terentius.
Thales Milesius.
Theocritus historicus.
Theophrastus.
Tages.
Tyberianus.
Varro.
Vergilius.

QVIBVS ARATI COMMENtarius vtitur.

Amphis comicus.
Agatosthenes.
Aglaosthenes.
Artemidorus.
Aristomachus.
Amphianus tragicus.

Aristoteles.
Antisthenes.
Anaximander.
Archibius.
Crates comicus.
Callimachus.
Cæsar.
Diodorus.
Eratosthenes.
Euripides.
Epimenides.
Euschemis.
Herodotus.
Hesiodus.
Homerus.
Isidorus.
Musæus.
Mnaseas.
Nigidius.
Ouidius.
Philo comicus.
Pammasis.
Philistus.
Periandrus Rhodius.
Pherecydes Atheneus.
Sophron.
Sophocles.
Sositheus.
Varro.
Vergilius.
Zenodotus.

FABVLARVM HYGINI
PER CAPITA INDEX.

FINIS.

ERRATA LIBRI.

Folio. 1. *Pag.* 2. *lin.* 3. *euagoreis leg. euagoreus.*
lin. 1?. *diomene. leg. dynomene.*
lin. 22. *sthennio. leg. sthenyo.*
fo. 4. *pag.* 2. *lin.* 18. *euthenum. leg. euhenum.*
lin. 22. *redij. leg. reduit.*
fo. 47. *pag.* 1. *lin. vltima. melicerto. leg. pselicerte.*
fo. 48. *pag.* 2. *lin.* 8. *carnem. leg. canem.*
fo. 49. *pag.* 1. *lin.* 32. *daides. leg. danaides.*
fo. 50. *pag.* 2. *lin.* 18. *legnorum. leg. lignorum.*
fo. 76. *pag.* 1. *lin.* 16. *iaque. leg. itaque.*
fo. 115. *pag.* 2. *lin.* 11. *durato. leg. durateo.*
fo. 122. *pag.* 2. *lin.* 12. *pheras. leg. pheres.*
fo. 146. *pag.* 1. *lin.* 31 φαλλαμένην. *leg.* φαλλομένην.
fo. 164. *pag.* 1. *lin.* 6. κορον. *leg.* κορην.
fo. 176. *pag.* 2. *lin.* 16. *conuersam. leg. conuersum.*
fo. 187. *pag.* 1. *lig.* 21. *crinuissam. leg. crumissam.*
fo. *eodem. lin.* 23. *chryscnellus. leg. chrysomallus.*
fo. 223. *pag.* 1. *lin.* 4. *Cassiepia. leg. Cassiopeia.*
fo. 254. *pag.* 1. *lin.* 30. *dinamene. leg. dynomene.*
fo. 311. *pag.* 1. *lin.* 26. *ilissio. leg. ilisso.*

Indicis errata.

Lege talus pro talis. lege danao interfecti pro interfecto. lege amphion. lege Athenis Iouis nutrix pro Athenis. echidna pro echinna. lege Pyladi nupta pro Pyladi. lege eumolpus pro eumolpas. lege Iliones in patrem pro ilione. in fine literæ I. *lege in astra pro in orta constitutus. lege labyrinthus. fabricatur pro fabricantur. lege lynceus in lyncem animal conuersus. lege Midas asininis auriculis donatus. lege Neptunus circa liquid. versus pro versas. lege nisi cum euryalo amici. lege Polyboetes pro Phyl. lege satur. indi. de comp. curæ pro curas. lege satyri vn. dic. pro scyri ibid. lege cum caprinis cornibus pro corambus. lege stenelus pro steuclus & inde ibid. lege capanei pro sapanei F. lege in lite.* v. *venerantes pro verentes. lege Achil. arm. adiud. pro aduind. in lit.* z. *lege zethus & amp. anstruxerint thebarum muros.*

C. IVLLII HYGINI AVGVSTI LIBERTI FABVLARVM LIBER.

EX CALIGINE, CHAOS.
Ex Chao & Caligine, Nox, Dies, Erebus, Æther.
Ex Nocte & Erebo fatum, senectus, mors, lethum, continentia, somnus, somnia: id est, Lysimeles, Epiphron, Dumiles,* Porphyrion, Epaphus, discordia, miseria, petulantia, Nemesis, Euphrosyne, amicitia, misericordia, Styx, Parcæ tres: id est, Clotho, Lachesis, Atropos: Hesperides, Ægle, * Hesperie, Aërica.

Ouidius, Morphea, Icelon, & Phantosum appellat.

Hæ, Hesper tusa & Aretusa ab aliis dicuntur.

Ex æthere & Die terra, cœlum, mare.

Ex æthere & terra, dolor, dolus, ira, luctus, mendacium, iusiurandum, vltio, intemperantia, altercatio, obliuio, socordia, timor, superbia † ingestum, pugna, occeanus, Themis, tartarus, pontus & Titanes, Briareus, Gyges, Steropes, Atlas, Hyperion, &* Prolus, † Saturnus, Ops, Moneta, Dione, Furiæ tres, id est, Alecto, Megera, Tisiphone.

† Egestas, polus.

*Cæus * Ophion fortassis, de quo Orph. apud Apollonium lib. 1.*

Ex terra & tartaro, Gigantes, Enceladus, † Coemse, Lentesmophius, Astræus, Pelorus, Pallas. † Emphitus, Phorcus, Ienios agrus * Alemone * Ephialtes † Erylus, Effra * Corydon, * Pheomis, Theodamas, Othus, Typhon, Polibœtes; Menephiarus, * Abseus, * Colophomus, Iapetus.

† Eriolas. Memphis, Apis fortasse.

Ex ponto & mari piscium genera, Oceanitides, Hestyæa, Meliæ, Ianthe, Admeto, Siluo, *Pasiphe, Polyxo, Eurynome, Euagoreis, Rhodope, Lyriscitia, † Teschinoeno, Clitemniste, * Piecus, Menippe, Argia. Eiusdem feminis flumina, Strymon, Nilus, Euphrates, Tanias, Indus, Cephisus, † Ismarus, Axenus, Achelous, Simois, Inachus, Alpheus, Thermodoon, Scamandrus, Tigris, Meandrus, Orontes.

Ismenus.

Ex ponto & terra Thoumas *Tusciuersus, Cepheus.

Ex Nereo & Doride Nereides quinquaginta, Glauce, Thalia, Cymodoce, Nesæa, Spio, Thoe, Cymothoea, Actea, Lymnoria, Melite, Iæra, Amphithoe, Agaue, Doto, Protho, Pherusa, Dyomene, Dexamene, Amphinome, Callianassa, Doris, Pœnope, Galathea, Nimertis, Apseudes, Clymene, Ianira, Panopæa, Ianassa, Mæra, Orythya, Æmathia, Drimo, Xantho, Ligea, Phyllodoce, Cydippe, Lycorias, Cleio, Beroe, Ephyre, Opis, Asia, Deiopea, Arethusa, Clymene, Crenis, Eurydice, Leucothoe.

Ex Phorco & † Tetoa, Phorcides, * Pamphede, Enyo, Chersis, Pro hac vltima, Dino alij ponunt.

Cete fortasse: sic enim Hesiodus habet.

Ex Gorgone, & Ceto, Sthenno, Euryale, Medusa.

Ex Polo & Phœbe: Latona, Asterie, * Aphirape, Perseis, Pallas.

Memphale.

Ex Iapeto & Clymene, Atlas, Epimetheus, Prometheus.

Ex Hyperione & Æthra, Sol, Luna, Aurora.

Ex Saturno & Ope, Vesta, Ceres, Iuno, Iupiter, Pluto, Neptunus.

Ex Saturno & Philyra, Chiron, Dolops.

Ex Astreo & Aurora, Zephyrus, Boreas, Notus, Fauonius.

Ex Atlante & Pleione, Maia, Calypso, Alcyone, Merope, Electra, Celæno.

Ex Pallante gigante & Styge, Scylla, vis, inuidia, potestas victoria, fontes, lacus.

Ex Neptuno & * Amphitrione, Triton.

Ex Dione & Ioue, Venus.

Ex Ioue & Iunone, Mars.

Ex Iouis capite, Minerua.

Ex Iunone sine patre, Vulcanus.

Hæc tota pagina in vet. exēplari ita vetustate obliterata & corrupta erat vt præter vestigia literarum propemodum nihil deprehendi certo possit.

Amphitrite.

Ex Ioue & Eurynome, Gratiæ.
Ex Ioue rursus & Iunone, Iuuentus, Libertas.
Ex Ioue & Themide, Horæ.
Ex Ioue & Cerere Proserpina
Ex Ioue & Moneta, Musæ.
Ex Ioue & Luna, Pandion.
Ex Venere & Marte Harmonia & formido.
c Ex Acheloo & Melpomene, Sirenes, * Teles, Raidne, Molphetes, * Tione.
Ex Ioue & Climene, Mnemosyne.
Ex Ioue & Maia, Mercurius.
Ex Ioue & Latona, Apollo & Diana.
Ex * & terra Python draco diuinus.
d Ex Thaumante & * Iris, Harpyiæ, Cæleno, Ocypete, Podarce.
Ex Sole & Persa Circe, Pasiphae, Æeta, Perses.
Ex Æeta & Clytia, * Medea. *Idya.*
Ex Sole & Clymene, Phaethon & Phaethontides, * Merore, Helie, Etherie, Dioxippe.
Ex Typhone & Echidna, Gorgon, Cerberus, Draco, qui pellem auream arietis Colchis seruabat: Scylla, quæ superiorem partem fœminæ, inferiorem canis habuit, quam Hercules interemit: Chimæra, Sphinx, qui fuit in Bœotia: Hydra serpens qui nouem capita habuit, quam Hercules interemit: & draco Hesperidum.
Ex Neptuno & Medusa Chrysaor, & equus Pegasus.
Ex Chrysaore & Callirhoe, Gerion trimembris.

a Ex Iliados σ. & Vergilij quinto, nomina, ex Hesiodo autem numerum transtulit. Panopæam verò & Clymenten repetit, numerum explendi gratia. Nam apud Hesiodum quinquaginta, sed tamen aliis nominibus recensentur.
b In vetusto exemplari legebatur, ex Pallante gigante, Scylla, Stygia vis: quæ verba ex Hesiodo nos transposuimus.
c Commentarius in Odysseas μ. Telxiepam, Agloaphemen, Pisinonen, & Lygiam vocat, quatuórque eas facit.
d Electra fortaßis adendum: sic enim Hesiodus habet.

FABVLA PRIMA.

Themisto.

ATHamas Æoli filius, habuit ex Nebula vxore filium Phrixum, & filiam Hellen: & ex Themisto Hypsei filia, filios duos, Sphincium & Orchomenum. Et ex Ino Cadmi filia, filios duos, Learchum & Melicertem. Themisto, quòd se Ino coniugio priuasset, filios eius interficere voluit. Itaque in regia latuit clàm & occasione † nacta, cum putaret se inimicæ natos interfecisse, suos imprudens occidit, à nutrice decepta, quòd eis vestem perperam iniecerat. Themisto cognita re, ipsa se interfecit.

Inuenta.

II. Ino.

INo Cadmi & Harmoniæ filia, cum Phrixum & Hellen ex Nebula natos interficere voluisset, iniit consilium cum totius generis matronis, & coniurauit, vt fruges in sementem quas daret, torrerent, ne nascerentur. Ita vt cum sterilitas & penuria frugum esset, ciuitas tota partim fame, partim morbo interiret. De ea re Delphos mittit Athamas satellitem. Cui Ino præcepit, vt falsum responsum ita referret: Si Phrixum immolasset Ioui, pestilentiæ fore finem. Quod cum Athamas se facturum abnuisset, Phrixus vltro ac libens pollicetur se vnum ciuitatem ærumna liberaturum. Itaque cum ad aram cum infulis esset adductus & pater Iouem comprecari vellet, satelles misericordia adolescentis, Inûs Athamanti consilium patefecit. Rex facinore cognito, vxorem suam Ino, & filium eius Melicerten Phrixo dedidit necandos. Quos cum ad supplicium duceret, Liber pater ei caliginem iniecit, & Ino suam nutricem eripuit. Athamas postea ab Ioue insania obiecta, Learchum filium interfecit. At Ino cum Melicerte filio suo in mare se præcipitauit. Quam Liber Leucotheam voluit appellari: nos matrem Matutam dicimus: Melicerten autem Deum Palæmonem, quem nos Portunum dicimus. Huic quinto quôque anno ludi gymnici fiunt, qui appellantur. ἰσθμια.

III. Phrixus.

PHrixus & Helle, insania à Libero obiecta, cum in sylua errarent, Nebula mater eò dicitur venisse, & arietem inauratum adduxisse Neptuni & Theophanes filium, eúmque natos suos ascendere iussit, & Colchos ad regem Æetam Solis filium transire, ibíque arietem Marti immolare. Ita dicitur esse factum. * Quò cum ascendissent, & aries eos in pelagus detulisset, Helle de ariete decidit, ex quo Hellespontum pelagus est appellatum. Phrixum autem Colchos detulit. Ibi matris præceptis arietem immolauit, pellémque eius inauratam in templo Martis posuit. Quam seruante dracone Iason Æsonis & Alcimedes filius dicitur petisse. Phrixum autem Æeta libens recepit, filiámque † Calliopen dedit ei vxorem. Quæ postea liberos ex eo procreauit. Sed veritus est Æeta, ne se regno eiicerent: quod ei reponsum fuit ex prodigiis, Ab aduena Æoli filio mortem caueret. Itaque Phrixum interfecit. At filij eius, Argus, Phrontis, Melas, † Cylindrus, in ratem conscenderunt, vt ad auum Athamantem transirent. Hos Iason cum pellem peteret, naufragos ex insula Dia sustulit, & ad † Calliopen matrem reportauit. Cuius beneficio ad sororem Medeam est commendatus.

Chalciopen: ita enim ferè omnes sororē Medeæ nominant.

Chorus alij.

Chalciopen.

IIII. Ino Euripidis.

ATHamas in Thessalia rex cum Inonem vxorem, ex qua duos filios peperisse putaret, duxit nymphæ filiam Themistonem vxorem, ex ea geminos filios procreauit. Postea resciit Inonem in Parnaso esse, † quæ bacchationis causa eò peruenisse. Misit qui eam adducerent. Quam adductam celauit. Resciit Themisto eam inuentam esse, sed quæ esset nesciebat. Cœpit velle filios eius necare. Rei consciam, quam captiuam esse credebat, ipsam Inonem sumpsit, & ei dixit, vt filios suos candidis vestimentis operiret, Inonis filios nigris. Ino suos candidis, Themistonis pullis opposuit. Tunc Themisto decepta, suos filios occidit. Id vbi resciit, ipsa se necauit. Athamas autem in venatione per insaniam Learchum maiorem filium suum interfecit. At Ino cum minore filio Melicerte in mare se deiecit, & dea est facta.

atque.

V. *Athamas.*

SEmele, quòd cum Ioue concubuerat, ob id Iuno toti generi eius fuit infesta. Itaque Athamas, Æoli filius, per insaniam in venatione filiū suum interfecit sagittis.

VI. *Cadmus.*

Argyopes, ita à Pherecyde dicitur.

CAdmus Agenoris & † Agrisopes filius, ira Martis, quòd draconem fontis Castalij custodem occiderat, suorum prole interempta, cum Harmonia Veneris & Martis filia vxore sua in Illyriæ regionibus, in dracones sunt conuersi.

VII. *Antiopa.*

Epopeo, vt in Corinth. Paus.

ANtiopa Nyctei filia, ab † Epapho per dolum est stuprata. Itaque à Lyco viro suo eiecta est. Hanc viduam Iupiter compressit. At Lycus Dyrcen in matrimonium duxit, cui suspicio incidit, virum suum clàm cum Antiopa concubuisse. Itaque imperauit famulis, vt eam in tenebris vinctam clauderent. Cui postquam partus instabat, effugit ex vinculis Iouis voluntate, in montem Cytheronem. Cúmque partus premeret, & quereret vbi pareret, dolor eam in ipso biuio coegit partum edere. * Quos pastores pro suis educarunt, & appellarunt Zeton, ἀπὸ τοῦ ζητεῖν τόπον. Alterum autem Amphionem, ὅτι ἐν διόδῳ, ἢ ὅτι ἀμφὶ ὁδὸν αὐτὸν ἔτεκεν, id est, quoniam in biuio eum edidit. Qui postquam matrem agnouerunt, Dircen ad taurum indomitum deligatam vita priuarunt. Ex cuius corpore in monte Cytherone fons est natus, qui Dirceus est appellatus, beneficio Liberi, quòd eius baccha fuerit.

Videtur deesse, peperítque gemellos, aut simile.

VIII. *Eadem Euripidis, quam scribit Ennius.*

NYctei regis in Bœotia fuit filia Antiopa. Eius formæ bonitate Iupiter adductus, grauidam fecit. Quam pater cum punire vellet propter stuprum, minitans periculum, Antiopa effugit. Casu in eodem loco, quò illa peruenerat, † Epaphus Sicyonius stabat. Is mulierem aduectam domo, matrimonio suo iunxit. Id Nyctæus ægrè ferens, cum moreretur, Lyco fratri suo per obtestationem mandat, cui tum regnum relinquebat, ne impune Antiopa ferret. Huius post mortem Lycus Sicyonem venit, interfecto Epapho, Antiopam vinctam adduxit in * Cytheronem: parit geminos,

Epopeus.

& reliquit. Quos pastor educauit, Zetum & Amphionem nominauit. Antiopa Dirce vxori Lyci data erat in cruciatum. ea occasione nacta, fugæ se mandauit. Deuenit ad filios suos. Ex quibus Zetus existimans fugitiuam, non recipit. In eundem locum Dirce per bacchationem Liberi illuc delata est: ibi Antiopam repertam, ad mortem extrahebat. Sed ab educatore pastore adolescentes certiores facti, eam esse matrem suam, celeriter consecuti matrem, eripuerunt. Dircen ad taurum crinibus religatam, necant. Lycum cum occidere vellent, vetuit eos Mercurius, & simul iussit Lycum concedere regnum Amphioni.

IX. Niobe.

AMphion & Zetus Iouis & Antiopes Nyctei filij, iussu Apollinis Thebas muro circum cinxerunt vsque ad * Semedustum, Laiúmque Labdaci regis filium in exilium eiecerunt. Ipsi ibi regnum obtinere cœperunt. Amphion in coniugium Niobam Tantali & Dionei filiam accepit. Ex qua procreauit liberos septem, totidémque filias. Quem partum Niobe Latonæ anteposuit, superbiúsque locuta est in Apollinem & Dianam: quòd illa cincta viri cultu esset, & Apollo vestem deorsum *, atque crinitus, & se numero filiorum Latonam superare. Ob id Apollo filios eius in sylua venantes, sagittis interfecit in monte Sipylo. Et Diana filias in regia sagittis interemit, præter Cloridem. At genetrix liberis orba, flendo lapidea facta esse dicitur in monte Sipylo. Eiúsque hodie lachrymæ manere dicuntur. Amphion autem cum templum Apollinis expugnare vellet, ab Apolline sagittis est interfectus.

inædificatum fortasse.

Videtur deesse, haberet, aut simile verbum.

X. Chloris.

CHloris in vrbe Seti Amphionis filia, quæ ex septem superauerat. Hanc habuit in coniugem Neleus * Hippocoontis filius. Ex qua procreauit liberos, masculos duodecim. Hercules cum Pylum expugnaret, Neleum interfecit, & filios eius decem. vndecimus autem Periclymenes, beneficio Neptuni aui in aquilæ effigiem commutatus, mortem effugit. Nam duodecimus Nestor in Ilio erat, qui tria secula vixisse dicitur beneficio Apollinis. Nam quos annos Chlo-

Homerus tamen non huius, sed alterius Amphionis, qui fuit Iasij, filiam videtur facere, Odyss. λ

ris & fratrum, Apollo eripuerat, Nestori concessit.

XI. *Niobide.*

LErta, Tantalus, Ismenus, Eupinus, Phædimus, Sipulus, Chiade, Chloris, Astygratia, Siboe, Sictothius, Eudoxa, Archenor, Ogigia. Hi sunt filij & filiæ Niobæ vxoris Amphionis.

Non modò corrupta hæc sed etiam transposita nomina videntur. sic enim ab aliis recensentur: filiorum scilicet, Archemorus, Tantalus, Ismenius, Epinicus, Phædimus, Sipylus, & Damasichton: filiarum autem, Chloris, Astycratia, Pelopia, Neæra, Cleodoxe, Ogygia, & Clytia. Et erat quoque in vetusto exemplari erasæ quædam teræ, & proijs. liæ ab indocto, vt apparet, quopiam repositæ.

XII. *Pelias.*

PEliæ Cretei & Tyrus filio responsum erat, vt Neptuno sacrum faceret. Et si quis monocrepis, id est, vno pede calciatus superuenisset, tum mortem eius appropinquare. Is cùm annua sacra faceret Neptuno, Iason Æsonis filius, fratris Peliæ, cupidus sacra faciendi, dum flumen Euthenum transiret, calciamentum reliquit: quod vt celeriter ad sacra veniret, neglexit. Id Pelias inspiciens, memor sortium præcepti iussit eum pellem arietis, quam Phryxus Marti sacrauerat, inauratam, Colchis ab rege Æeta hoste petere. Qui conuocatis Græciæ ducibus, Colchos est profectus.

XIII. *Iuno.*

IVno cum ad flumen † Euhenum in anum se conuertisset, & staret ad hominum mentes tentandas, vt se flumen Euhenum transferrent. Et id nemo vellet, Iason Æsonis & Alcimedes filius eam transtulit. Ea autem irata Peliæ, quòd sibi sacrum intermiserat facere, effecit vt Iason vnam crepidam in limo relinqueret.

Apollonius Anaurũ vocat eũ fluuiũ.

XIIII. *Argonautæ conuocati.*

IAson Æsonis filius & Alcimedes Climeni filiæ, & Thessalorum dux. Orpheus Oeagri & Calliopes Musæ filius, Thrax, vrbe * Fleuia, quæ est in Olympo monte, ad flumen Enipeum, Martis citharista. Asterion † Pyremi filius, matre Antigona Pheretis filia, ex vrbe Peline. Alij aiunt Prisci filium, vrbe Piresia, quæ est in radicibus Phyllæi montis, qui est in Thessalia.

Pymplæa forta ssis: sic enĩ Apollon. Cometæ alij, vt Apoll. & Orph.

Quo loco duo flumina, Apidanus & Enipeus, separatim proiecta, in vnũ conueniunt. Polyphemus, Elati filius, matre Hippea Antippi filia, Thessalus, ex vrbe Larissa, pedibus tardus. Iphiclus Phylaci filius, matre † Periclymene Minyæ filia, ex Thessalia, auunculus Iasonis. Admetus Pheretis filius, matre Periclymene, * Minois filia, ex Thessalia, monte Calcedonio, vnde oppidum & flumen nomen traxit. Huius Apollinem pecus pauisse ferunt. Eurytus & Echion, Mercurij & † Antreatæ Mereti filiæ filius, ex vrbe Alope, quæ nunc vocatur Ehesus. Quidam autores, Thessalos putant. Ethalides Mercurij & Eupolemiæ Mirmydonis filiæ filius. Hic fuit Larissæus, vrbe Gyrtone, quæ est in Thessalia. Hic ostendit nullo modo Centauros ferro se posse vulnerare, sed truncis arborum in cuneum adactis. * Cæneus Elati filius, Magnesius, hunc nonnulli fœminam fuisse dicunt. Cui petenti, Neptunum propter connubium optatum dedisse, vt in iuuenelem speciem conuersus, nullo ictu interfici posset. quod est nunquam factum, nec fieri potest, vt quisquam mortalis non posset ferro necari, aut ex muliere in virum conuerti. Mopsus Ampyci & Chloridis filius. Hic augurio doctus ab Apolline, ex Oechalia, vel vt quidam putant, * Lyparensis. Eurydamas Iri & Demonassæ filius. Alij aiunt Ctimeni filium, quia iuxta lacum Xynium * Dolopeidem vrbem inhabitabat. Theseus Ægei & Æthræ Pytthei filiæ filius, à Trœzene: alij aiunt ab Athenis. Pirithous Ixionis filius, frater Centaurorum, Thessalus. Menœtius Actoris filius. * Amponitus. * Eribotes Teleontis filius. * Ameleon. Eurytion, Iri & Demonassæ filius. Ixition ab oppido * Cerintho. Oileus Leodaci & Agrianomes Perseonis filiæ filius, ex vrbe Naricea. † Alij aiunt ex Eubœa.

Clytius, & Iphitus, Euryti & Antiopes Pylonis filiæ filius, reges Oechaliæ. Hic concessa ab Apolline sagittarum scientia, cum autore muneris contendisse dicitur. Huius filius * Clytius ab Æeta interfectus est. Peleus & Telamon Æaci & Pæneidos * Ceptionis filiæ filij, ab Ægina insula. Qui ob cædem Phoci fratris, relictis sedibus suis, diuersas petierunt domos:

Clymene

Ita quidem vetustũ exẽplar habet, sed arbitror subdititium, pro Minyæ esse, & à proximo repetitum.

Laothoes, sic enim Orpheus.

a

Titaresius, sic enim Apollõ.

Apud Apoll. Dolopeis gẽtile est, proprium autem Ctimene.

Canthus, vt Apollonius.

b

Euritus, vide Apolloniũ li. 1. Flaccus, nõ Clytium, sed Iphitum in Colchis periisse tradit.

Peleus Phthiam, Telamon Salaminam, quam Apollonius Rhodius * Atthida vocat. Butes Teleontis & Zeuxipes Eridani fluminis filiæ filius, ab Athenis. Phaleros Alcontis filius ab Athenis. Typhis Phorbantis & Hymanes filius, Boetius, is fuit gubernator nauis Argo. Argus Polybi & Argiæ filius, alij aiunt Danai filium: hic fuit Argiuus pelle taurina lanugine adopertus: is fuit fabricator nauis Argo. Phliasus Liberi patris, & Ariadnes Minois filiæ filius, ex vrbe Phliunte, quæ est in Peloponneso, alij aiunt Thebanum. Hercules Iouis & Alcmenæ Electryonis filiæ filius, Thebanus. Hylas Theodomantis & Menodices nymphæ, Oreonis filiæ filius, ephebus, ex Oechalia: alij aiunt ex Argis comitem Herculis. Nauplius Neptuni & Amymones Danai filiæ filius, Argiuus. Idmon Apollinis & † Cyrenes nymphæ filius, quidam Abantis dicunt, Argiuus. Hic augurio prudens, quamuis prædicentibus auibus, mortem sibi denunciari intellexit, fatali tamen militiæ non defuit. Castor & Pollux Iouis & Ledæ Thestij filiæ filius Lacedæmonij, alij Spartanos dicunt, vterque imberbis. His eodem quoque tempore stellæ in capitibus vt viderentur, accedisse scribitur. Lynceus & Idas Apharei & Arenæ Bibali filiæ filij, Messenij ex Peloponneso. Ex his Lynceus sub terra quæque latẽtia vidisse dicitur, neque vlla calligine inhibebatur. alij aiunt Lynceum noctu nullum vidisse. Idem sub terra solitus cernere dictus est ideo, quòd aurifodinas norat: is cum descendebat, & aurum subito ostendebat, ita rumor sublatus, eum sub terra solitum videre. Item Idas acer, ferox. Periclymenus Nylei & Chloridis Amphionis & Niobes filiæ filius: hic fuit Pylius. Amphidamus & Cepheus † Egei & Cleobules filij de Arcadia. Ancæus Lycurgi filius, alij nepotem dicunt, Tegeates. Augeas Solis & Naupidames Amphidamantis filiæ filius, hic fuit * electus. Asterion & Amphion † Ypetacli filij, alij aiunt Hipasi, ex * Pellene. Euphemus Neptuni & Europes † Tityi filiæ filius, Tænarius. Hic super aquas sicco pede cucurrisse dicitur. Ancæus alter Neptuni filius, matre Alta Ca-

Endeidos, Chironis alij.

Apoll. Arestoris filium facit.

Aliis autem Phlias dicitur ex matre cheonophyle.

Asterius Pherecides habet.

† Alei habet Apoll.

** Eleus, matrem aũt alij Hyrminen vocant.*

Apoll. autẽ Polyphemum vocat. Hyperasij Ap.

thesti filia, ab Imbraso insula, quæ Parthenia appellata est, nunc autem Samos dicitur. Erginus Neptuni filius, à Mileto: quidam Periclymeni dicunt, Orchomenius. Meleager Oenei & Altheæ Thestij filiæ filius, quidam Martis putant, Calydonius. Laocoon Porthaonis filius, Oenei frater, Calydonius. Iphiclus alter Thestij filius, matre Leucippe, Altheæ frater, ex eadem matre, Lacedæmonius. Hic fuit Arcas † cursor, iaculator. Iphitus Nauboli filius, Phocensis: alij Hippasi filium, ex Peloponneso fuisse dicunt. Zetes & Calais Aquilonis venti & Orithyiæ Erichthei filiæ filij. Hi capita pedésque pennatos habuisse feruntur, crinésque cærulæos, qui peruio aere vsi sunt. Hi aues Harpyias tres Thaumantis & † Ozomenes filias, Alopien Acholoen, * Ocypeten fugauerunt, à Phineo Argenoris filio, eodem tempore quo Iasoni comites ad Colchos proficiscebantur. Quæ inhabitabant insulas Strophadas in Ægeo mari, quæ Plotæ appellantur. Hæ fuisse dicuntur capitibus gallinaceis, pennatæ, alásque & brachia humana, vnguibus magnis, pedibúsque gallinaceis, pectus album, femináque humana. Hi autem Zethes & Calais ab Hercule telis occisi sunt. Quorum in tumulis superpositi lapides flatibus paternis mouentur. Hi autem ex Thracia esse dicuntur. † Foccus & Priasus Cænei ex Magnesia Eurymedon Liberi patris & Ariadnes Minois filiæ filius, à Phliunte. Palæmonius Lerni filius, Calydonius. Actor Hippasi filius ex Peloponneso. Tersanon * Solis & Leucothoes filius ex Andro. Hippalcimos * Pelopis & Hippodamiæ Oenomai filiæ filius, ex Peloponneso à Pisis. Asclepius Apollinis & Coronidis filius. Atriacha * Thestij filia, Argiuus. Mileus Hippocoontis filius, Pylius. Iolaus Iphicli filius, Argiuus. Deucalion Minois & Pasiphaes Solis filiæ filius, ex Creta. Philoctetes Pœantis filius, à Mœlibœa. Cæneus alter Coronis filius, Coryna. Acastus Peliæ & Anaxabiæ Dymantis filiæ filius, ex Iolcho, duplici pallio coopertus. Hic voluntarius Argonautis accessit, sponte sua comes Iasonis. Hi autem omnes Minyæ sunt appellati, vel quòd plurimos eorum filiæ Minyæ pepererunt, vel quòd Iasonis mater Clymeni † & Minyæ filia erat. Sed ne-

Credo legendum, artificiosus, aut simile quiddã.

Electræ Hesiod.

Celeno Apol.

Phocus.

Alcimede, Clymenes quæ fuit, Minyæ filia erat. Apoll.

que Colchos omnes peruenerunt neque in patriam regressum habuerunt. Hylas enim in Mœsia, à Nymphis iuxta Cion, flumenque Ascanium raptus est, quem dum Hercules & Polyphemus requirunt, vento rapta naui deserti sunt. Polyphemus ab Hercule quoque relictus condita in Mœsia ciuitate, perit apud Chalybas. Tiphys autem morbo absumptus est, in Mariandinis in Propontide, apud Lycum regem, pro quo nauem rexit Colchos. Ancæus,Neptuni filius. Idmon autem Apollinis filius ibi apud Lycum cum stramentatum exisset,ab apro percussus decidit. vltor Idmonis fuit Idas Apharei filius, qui aprum occidit. Butes Teleontis filius, quamuis cantibus & cithara Orpheia * vocabatur, victus tamen est dulcedine Sirenum, & nataturus ad eas in mare se præcipitauit. Eum Venus delatum fluctibus † Lilybæo seruauit. Hi sunt qui non peruenerunt Colchos. In reuersione autem perierunt Euribates Teleontis filius, & † Cantus Ceriontis filius interfecti sunt, in Lybia à pastore Cephalione Nasamonis fratre, filio Tritonidis nymphæ & Amphitemidis, cuius * fuste pecus depopulabantur. Mopsus autem Amyci filius ab serpétis morsu in Africa obiit. Is autem in itinere accesserat comes Argonautis, Amyco patre occiso. Item accesserunt ex insula Dia Phrixi & Calciopes Medæ sororis filij, Argus, Melas, Phrontides, † Cylindrus. vt alij aiunt vocitatos, Phronius, Demoleon, Autolycus, Phlogius. Quos Hercules cum eduxisset habiturus comites, dum Amazonum balteum petit, reliquit terrore perculsos, † à Dascylo qui regis Mansuaden * filia. Hi autem cum exirent ad Colchos, Herculem ducem facere voluerunt. Ille abnuit,sed potius Iasonem fieri oportere, cuius opera exirent omnes: dux ergo Iason regnauit. Faber Argus Danay filius, cuius post mortem rexit nauem Ancæus Neptuni filius proreta, nauigauit Lynceus Apharei filius, qui multum videbat. Tutarchi autem fuerunt Zetes & Calais Aquilonis filij, qui pennas & in capite & in pedibus habuerunt. Ad proram & remos sederunt Peleus & Telamon. ad * pitulum sederunt, Hercules ad Idas. Cæteri ordinem seruauerunt. Celeuma dixit Orpheus, Oeagri filius. Post, relicto eo ab Hercule, loco

al. ad Lilybæum.

Canethi enim filium facit Apol. eúmque cum Mopso in Libyan delatum, ibíque periisse dicit. Cytorus alij.

à Dascylo regis Mariandyni filio.

eius ſedit Peleus Æaci filius. Hæc eſt nauis Argo, quam Minerua in ſideralem circulum retulit, ob hoc quòd ab ſe eſſet ædificata. ac primùm in pelagus deducta eſt hæc nauis, in aſtris apparens à gubernaculo ad velum. Cuius ſpeciem ac formam Cicer. in Phæn. exponit his verſibus:

At canis ad caudam ſerpens prælabitur Argo,
Conuerſam præ ſe portans cum lumine puppim
Non aliæ naues vt in alto ponere proras
Ante ſolent roſtris Neptunia prata ſecantes.
Sicut cum cœptant tutos contingere portus,
Obuertunt nauem magno cum pondere nautæ,
Aduerſámque trahunt optata ad littora puppim:
Sic conuerſa vetus ſuper æthera labitur Argo.
Inde gubernaclum tendens † à puppe † volante
Clari poſtriora canis veſtigia † tangit.

Hæc nauis habet ſtellas in puppe quatuor, in gubernaculo dextro quinque, in ſiniſtro quatuor, conſimiles inter ſeſe omnino tredecim.

Diuerſo lumine fulgens. al. condit.

a Videntur hæc corruptè legi, & ad ſequentem potius Cæneum referri debere. Sic enim Apollon. ex quo huc multa adverbũ etiam trãſlata reperias. καινέα γὰρ ζωόν περ ἔτι κλείουσιν ἀοιδοὶ κενταύροισιν ὀλέσθαι, ὅτε σφέας οἶος ἀπ' ἄλλων ἤλασ' ἀριστήων, οἱ δ' ἔμπαλιν ὁρμηθέντες, οὔτε μιν ἐγκλῖναι προτέρω σθένον, οὔτε δαΐξαι. ἀλλ' ἄρρηκτος, ἄκαμπτος ἐδύσετο νειόθι γαίης θεινόμενος στιβαρῇσι καταΐγδην ἐλάτῃσι *& de eodem in commentario ferè eadem verba ſequuntur, quæ hîc de Neptuno & munere eius citantur. Quanquam Apollon. non ipſum Cænea, ſed Cænei filium Coronum cum Argonautis profectum dicit. b Apollonius non hunc, ſed Canthum ex Eubœa veniſſe ait. videtur ergo tranſpoſita clauſula hæc eſſe à librario. c Comment. Apollonij Aſtyphaleæ Phœnicis filiæ. cæterum Apollonius non vocat Imbraſiam inſulam proprio nomine, ſed epitheto, ab Imbraſo fluuio, qui poſtea Parthenius dictus eſt (vt Commẽt. ibidem ait) eo quòd iuxta eum Iuno cum virgo etiam eſſet, nutrita fuerit. Hæc enim verba ſunt;* ἕδ' Ἰμβρασίης, ἕδος Ἥρης, παρθενίης ἀγκαῖος.

XV. Lemniadæ.

IN inſula Lemno mulieres Veneri ſacra aliquot annos non fecerant, cuius iram viri earum Threſſas vxo-

res duxerunt, & priores ſpreuerunt. At Lemniades eiuſdem Veneris impulſu coniuratæ, genus virorum omnẽ quod ibi erat interfecerunt, præter Hypſipylen, quæ patrem ſuum Thoantem clàm in nauem impoſuit. quem tempeſtas in inſulam † Tauricam detulit. interim Argonautæ prænauigantes, Lemno acceſſerunt. Quos vt vidit Iphinoe, cuſtos portæ, nunciauit Hypſipylæ reginæ, cui Polixo ætate conſtituta dedit conſilium, vt eas laribus hoſpitalibus obligaret, hoſpitióque inuitaret. Hypſipyle ex Iaſone procreauit filios Eunæum & † Deiphilum. Ibi cum plures dies retenti eſſent, ab Hercule obiurgati diſceſſerũt. Lemniades autem poſtquam ſcierunt Hypſipylen patrem ſuũ ſeruaſſe, conatę ſunt eam interficere. illa fugæ ſe mandauit. Hanc prædones exceptam Thebas deportarunt, & regi † Lyco in ſeruitium vendiderunt. Lemniades autem quæcunque ex Argonautis conceperunt, eorum nomina filiis ſuis impoſuerunt.

Oenœam Apollon. habet. *Thoantẽ, Statius.* *Lycurgo alij.*

XVI. *Cyzicus.*

CYzicus † Euſori filius rex in inſula Propontidis Argonautas hoſpitio liberali excepit. Qui cum ab eo diſceſſiſſent, totúmque diem nauigaſſent, nocte tempeſtate orta ad eandem inſulam ignari delati ſunt. Quos Cyzicus hoſtes Pelaſgicos arbitrans eſſe, cum eis noctu in littore arma contulit, & ab Iaſone eſt interfectus. Quòd poſtero die cum prope littus appropinquaſſet, & vidiſſet ſe regem interfeciſſe, ſepulturæ eum tradidit, atque filiis regnum tradidit.

Apoll. Aenei filium facit, Euſori autẽ ex filia nepotem.

XVII. *Amycus.*

AMycus Neptuni & Melies filius, Bebryciæ rex. In huius regna qui venerat, cæſtis cogebat ſecum cõtendere, & deuictos perdebat. Hic cum Argonautas prouocaſſet ad cæſtus, Pollux cum eo contendit & eum interfecit.

XVIII. *Lycus.*

LYcus rex inſulæ Propontidis, Argonautas recepit hoſpitio, in honorem, eò quòd Amycum interfecerant, quòd eum ſæpe * inficiaretur. Argonautæ dum apud Lycum morantur, & extra * venatum exiſſent, Idmon ab apro percuſſus interiit. In cuius dum diutius ſepultura morantur, Iphis Phorbantis filius moritur. tunc

Argonautæ Ancæo Neptuni filio nauem Argo gubernādam dederunt.

XIX. *Phineus.*

PHineus Agenoris filius Thrax, ex Cleopatra habuit filios duos. Hi à patre nouercæ crimine excæcati sunt. Huic etiam Phineo Apollo augurium dicitur dedisse. Hic deorum consilia cum enunciaret, ab Ioue est excæcatus, & apposuit ei Harpyias, quæ Iouis canes esse dicuntur, quæ escam ab ore eius afferrent. Huc cum Argonautę deuenissent, & eum iter'vt demonstraret rogarent, dixit se demonstraturum, si eum pœna liberarent. Tunc Zetes & Calais, Aquilonis venti & Orithiæ filij, qui pennas in capite & in pedibus habuisse dicuntur, *a* Harpyias fugauerunt in insulas Strophadas, & Phineū pœna liberarunt. Quibus monstrauit quomodo Symplegadas transirent, vt columbam mitterent: quæ petræ cum concurrissent, in recessu earum, illi retrò refugerent. Argonautæ beneficio Phinei Symplegadas transierunt.

a Videtur & hic locus corruptus esse. tale enim consilium Phinei fuit, vt columbam emitterent: quæ si salua per petras transiisset, ipsi quoque sequerentur: sin inter transuolandum periisset, retrò fugerent, cederéntque deorum monitis.

XX. *Stymphalides.*

ARgonautæ cum ad insulam Diam venissent, & aues ex pennis suis eos conficerent pro sagittis, cū multitudini auium resistere non possent, ex Phinei monitu clypeos & hastas sumpserunt, éxque more Curetum sonitu eas fugarunt.

XXI. *Phrixi filij.*

ARgonautæ cum per Cyaneas cautes, quæ dicuntur Petræ Symplegades, intrassent mare quod dicitur Euxinum, & errarent, voluntate Iunonis delati sunt ad insulam Diam. Ibi inuenerunt naufragos nudos atque inopes Phrixi & Calciopes filios, Argum, Phrontiden, Melam, Cylindrum. Qui cum casus suos exposuissent Iasoni, se cū ad auum festinarent Athamātą ire, naufragio facto ibi esse eiectos, quos Iason receptos auxilio iuuit: qui Iasonē Colchos perduxerunt, per flumen Thermodoontē, & cum iam non longè essent à Colchis, iusserunt nauem in occulto collocari, & venerunt ad matrem

Calcyopem Medeæ sororem, indicántque Iasonis beneficia, & cur venisset. Tunc Calcyope de Medea indicat, perducítque eam cum filiis suis ad Iasonem. Quæ cum eum vidisset, agnouit quem in somnis adamauerat, Iunonis impulsu, omniáque ei pollicetur, & perducunt eum ad templum.

XXII. *Aeetæ.*

AEetæ Solis filio erat responsum, tam diu eum regnum habiturum, quandiu ea pellis quam Phrixus consecrauerat, in fano Martis esset. Itaque Aeeta Iasoni hanc * simultatem constituit, si vellet pellem auratam auferre, tauros æripedes qui flammas naribus spirabant, iungeret adamanteo iugo, & araret, dentésque draconis ex galea sereret: ex quib. gens armatorum statim enascerentur, & se mutuò interficeret, Iuno autem Iasonem ob id semper voluit seruatum, quòd cum ad flumē venisset, volens hominum mentes tentare, anum se simulauit, & rogauit vt se transferret. Cum cæteri qui transierant, despexissent, ille transtulit eam: itaque cum sciret Iasonem sine Medeæ consilio imperata perficere non posse, petit à Venere vt Medeæ amorem iniiceret. Iason à Medea Veneris impulsu amatus est. eius opera ab omni periculo liberatus est. Nam cùm tauris arasset, & armati essent enati, Medeæ monitu lapidem inter eos abiecit: illi inter se pugnantes, alius alium interfecerunt. dracone autem venenis sopito, pellem de fano sustulit, in patriámque cum Medea est perfectus.

XXIII. *Absyrtus.*

AEeta vt resciit Medeam cum Iasone profugisse, naue comparata misit Absyrtum filium cum satellitibus armatis ad eam persequēdam. Qui cum in Adriatico mari in Histria eam persecutus esset, ad Alcinoum regem, & vellet armis contendere, Alcinous se inter eos interposuit, ne bellarent: quem iudicem sumpserunt, qui eos in posterum distulit. Qui cum tristior esset, & interrogatus esset à coniuge Arete, quæ causa esset tristitiæ, dixit, se iudicem sumptum à duabus diuersis ciuitatibus, inter Colchos & Argiuos. Quem cum interrogaret Arete, quídnam esset iudicaturus: respondit Alcinous, Si virgo fuerit Medea, parenti redditurum: sin

autem

autem mulier, coniugi. hoc cum audiuit Arete à coniuge, mittit nuncium ad Iasonem, & is Medeam noctu in antro deuirginauit. Postero autem die cum ad iudicium venissent, & Medea mulier esset inuenta, coniugi est tradita. nihilominus cum profecti essent, Absyrtus timens patris præcepta, persecutus est eos in insulam Mineruæ: ibi cum sacrificaret Mineruæ Iason, & Absyrtus interuenisset, ab Iasone est interfectus. Cuius corpus Medea sepulturæ dedit atque inde profecti sunt. Colchi qui cum Absyrto venerant, timentes Aeetam, illic remanserunt, oppidúmque condiderunt. quod ab Absyrti nomine absorin appellarunt. Hæc autem insula posita est in Histria contra Pola, iuncta insulæ Cantæ.

XXIIII. Iason Peliades.

IAson cum Peliæ patrui sui iussu tot pericula adisset, cogitare cœpit, quomodo eum sine suspicione interficeret. hoc Medea se facturam pollicetur. Itaque cum iam longè à Colchis essent, nauem iussit in occulto collocari. & ipsa ad Peliæ filias pro sacerdote Dianæ venit, eis pollicetur se patrem earum Pelian ex sene iuuenem facturam. Idque Alcestis maior filia negauit fieri posse. Medea quo facilius eam perduceret ad suam volũtatem, caliginem eis obiecit, & ex venenis multa miracula fecit, quæ verisimilia esse viderentur, arietémque vetulum in ahenum coniecit, vnde agnus pulcherrimus prosiluisse visus est, eodémq; modo vnde Peliades, id est Alcestis, Pelopia, Medusa, Isidoce, Hippothoe, Mede impulsu patrem suuum occisum in aeneo coxerunt: cum se deceptas esse viderent, à patria profugerunt. at Iason signo à Medea accepto, regia est potitus. Acastóque Peliæ filio fratri Peliadum, quòd secum Colchos ierat, regnum paternũ tradidit, ipse cum Medea Corinthũ profectus est.

XXV. Medea.

MEdea Æete & Idyæ filia cum ex Iasone iam filios † Marcerum & Feretum procreasset, summáque concordia viuerent, obiiciebatur ei, hominem tam fortẽ, ac formosum, nobilem vxorem aduenam, atque veneficam habere. Huic Creon Menœci filius rex Corinthius filiam suam minorẽ † Glaucem dedit vxorem. Medea cũ vidit, se erga Iasonem bene merentẽ, tanta contumeliam

Mermerũ & Pheretem Pausa. in Corint. vocat.

esse affectam, coronam exuens fecit auream, eámque muneri iussit filios suos nouercæ dare. Creusa munere accepto, cum Iasone & Creonte conflagrauit. Medea vbi regiam ardere vidit, natos suos ex Iasone Macerum & Feretum interfecit, & profugit Corintho.

al. Creusam, sic enim & postea vocat.

XXVI. Medea exul.

MEdea Corintho exul, Athenas ad Aegeum Pandionis filium deuenit in hospitium, eíque nupsit. Ex eo natus est Medus: postea sacerdos Dianæ Medeam exagitare cœpit, regíque negabat sacra castè facere posse, eò quòd in ea ciuitate esset mulier venefica & scelerata. tunc iterum exulatur. Medea autem iunctis draconibus, ab Athenis Colchos redit: quæ in itinere Absoridem venit, vbi frater Absyrtus sepultus erat. Ibi Absoritani serpentium multitudini resistere non poterant. Medea autem ab eis rogata, lectas eas in tumulum fratris coniecit, quæ adhuc ibi permanentes, si qua autem extra tumulum exit, debitum naturæ persoluit.

XXVII. Medus.

PErsi Solis filio, fratri Aeetæ respõsum fuit, ab Aeetæ progenie mortem cauere. ad quem Medus dũ matrem persequitur, tempestate est delatus, quem satellites cõprehensum ad regem Persen perduxerunt. Medus Aegei & Medeæ, filius, vt vidit se in inimici potestatẽ venisse, Hippoten Creontis filium se esse mentitus est. Rex diligentius quærit, & in custodiã eum coniici iussit vbi sterilitas & penuria frugum dicitur fuisse. Quò Medea in curru iunctis draconibus cum venisset, & regi se sacerdotẽ Dianę emẽtita esset, dixit sterilitatẽ se expiare posse. Et cũ à rege audisset, Hippoten Creontis filium in custodia haberi, arbitrans eũ patris iniuriam exequi venisse, ibíque imprudens filiũ prodidit. Nam regi persuadet, eũ Hippoten non esse, sed Medũ Aegei filiũ, à matre missum vt regem interficeret: petítque vt interficiendus sibi traderetur, æstimans Hippoten esse. Itaque Medus cum productus esset, vt mendacium morte puniretur, & illa aliter esse vidit quàm putauit, dixit se cum eo colloqui velle, atque ensem ei tradidit, iussitque aui sui iniurias exequi. Medus re audita Persen interfecit, regnúmq; auitũ possedit, ex suo nomine terrã Medea cognominauit.

XXVIII. *Othos & Ephialtes.*

OThos & Ephialtes Aloi & * Hiphimedes Neptuni filiæ filij, mira magnitudine dicuntur fuisse. hi singulis mensibus nouem digitis crescebant. Itaque cum essent annorum nouem, in cœlum ascendere sunt conati, qui aditum sibi ita faciebant. montem enim Ossam super Pelion posuerũt, vnde etiam * Pelion Ossa mons appellatur, aliósque montes construebant, qui ab Apolline * nacti sunt interfecti. Alij autem autores dicunt Neptuni & Hiphimedes filios fuisse atrotos. Hi cum Dianam comprimere voluissent, quæ cum non posset viribus eorum resistere, Apollo inter eos ceruam misit: quã illi furore incensi, dum volunt iaculis interficere, alius alium interfecerunt. Qui ad inferos dicuntur hanc pœnam pati: ad columnam, auersi alter ab altero, serpentibus sunt deligati. Est styx inter columnam sedens, ad quam sunt deligati

Iphimediæ. *Pelius.* *duo fortasse legendum.*

XXIX. *Alcumena.*

AMphitryon cum abesset ad expugnandum † Oechalam, Alcumena æstimans Iouem coniugem suum esse, eum thalamis recepit. Qui cum in thalamos venisset, & ei referret, quæ in † Oechalia gessisset, ea credens coniugem esse, cum eo concubuit. qui tam libens cum ea concubuit, vt vnum diem vsurparet, duas noctes congeminaret, ita vt Alcumena tam longam noctem ammiraretur. Postea cum nunciaretur ei, coniugem victorem adesse, minimè curauit, quòd putabat se coniugem suum vidisse. Qui cum Amphitryon in regiam intrasset, & eam videret negligẽtius securam, mirari cœpit & queri, quòd se aduenientem non excepisset: cui Alcumena respondit, Iam pridem venisti, & mecum concubuisti, & mihi narrasti quæ in Oechalia gessisses. Quæ cum signa omnia diceret, sensit Amphitryon numen, aliquod fuisse pro se, ex qua die cum ea non concubuit. Quæ ex Ioue compressa, peperit Herculem.

Retoliam *Aetolia.*

XXX. *Herculis athla duodecim ab Eurystheo imperata.*

INfans cum esset, dracones duos duabus manibus necauit, quos Iuno miserat, vnde primigenius est dictus. Leonem Nemæum, quem Luna nutrierat in antro

Amphriso ac * tropum necauit. cuius pellem pro tegumento habuit. Hydram Lernæm Typhonis filiam cum capitib. nouem ad fontem Lernæum interfecit. Hæc tātam vim veneni habuit, vt afflatu homines necaret: & si quis eam dormientem transierat, vestigia eius afflabat, & malorum cruciatu moriebatur. Hanc Minerua monstrāte, interfecit, & exenterauit, exque eius felle sagittas tinxit. Itaque quicquid postea sagittis fixerat, mortem non effugiebat, vnde postea & ipse periit. Aprum in Phrygia * Erimachum occidit. Ceruum velocem in Arcadia cum cornibus aureis viuum in conspectum Eurysthei regis adduxit. Aues Styphalides in insula Martis, quæ emissis pennis suis iaculabantur, sagittis interfecit. Augei regis stercus bouile vno die purgauit, maiorem partem Ioue adiutore, flumine. † Amisso totum stercus abluit. Taurum cum quo Pasiphae concubuit, ex Creta insula Mycenas viuum adduxit. Diomedem regem Thraciæ & equos quatuor eius, qui carne humana vescebantur, cum Abdero famulo interfecit. Equorum autem nomina † Podarius, Lampon, Xanthus, Dinus. Hippolytæ Amazonam, Martis & Otriræ reginæ filiam: cui reginæ Amazonis balteum detraxit, tum † Antiopam captiuam Theseo donauit. Geryonem Chrysaoris filium, trimembrem, vno telo interfecit. Draconem immanem Typhonis filium, qui mala aurea Hesperidum seruare solitus erat, ad montem Atlantem interfecit, & Eurystheo regi mala attulit. Canem Ceberum Typhonis filium ab inferis, regi in conspectum adduxit.

Apud Molorchum fortasse.

Alij aprum Erimantheū à monte Arcadiæ vocāt.

immisso

Podarg⁹, vel Podarces.

Hyppolytem alij.

XXXI. Parerga eiusdem.

Amtæum Terræ filium in Libya occidit. Hic cogebat hospites secum luctari, & delassatos interficiebat. hunc luctando necauit. Busiridem in Ægypto, qui hospites immolare solitus erat, huius legem cum audiit, passus est se cum insula ad aram adduci. Busiris autē cum vellet Deos imprecari, Hercules eum claua ac ministros sacrorum interfecit. Cygnum Martis filium armis superatum occidit. quò cum Mars venisset, & armis propter filium contendere vellet cum eo, * Iouis inter eos fulmē misit atque ita eos distraxit. Cetum, cui Hesione fuit apposita, Troiæ occidit. Laomedonta patrē Hesionis, quòd

Iuppiter.

eam non reddebat, sagittis interfecit. † Aetonem aquilã quę Prometheo cor exedebat, sagittis interfecit. Lycũ Neptuni filium, quòd Megaram Creontis filiam vxorẽ eius, & filios Teremachũ & Ophiten occidere voluit, interfecit. Achelous fluuius in omnes figuras se immutabat. Hic cũ Hercule propter Deianiræ coniugiũ cum pugnaret, in taurum se conuertit, cui Hercules cornu detraxit, quod cornu Hesperidibus, siue nymphis donauit. Quod Deæ pomis repleurunt, & cornu copiæ appellarunt. Neleum Hippocoontis filium cũ decem filiis occidit, quoniam is eum purgare siue lustrare voluit, tũc cum Megarã Creõtis filiam vxorem suã, & filios Theremachum & Ophitẽ interfecerat. Eurytum, quòd Iolem filiam eius in coniugium petiit, & ille eum repudiauit, occidit. Centaurum Nessum, quòd Deianiram violare voluit, occidit. Eurytionem centaurum, quòd Deianiram Dexamenis filiam separatam suam vxorem petiit, occidit.

Aeton, fortasse legendum.

XXXII. *Megara.*

HErculus cum ad canem tricipitem esset missus ab Eurystheo rege, & Lycus Neptuni filius putasset eum periisse, Megaram Creontis filiam vxorem eius & filios Teremachum & Ophiten interficere voluit, & regnum occupare. Hercules eò interuenit, & Lycũ interfecit: postea ab Iunone insania obiecta, Megaram & filios Theremachã & Ophiten interfecit. Postquam suæ mentis cõpos est factus, ab Apolline petiit dari sibi respõsum, quomodo scelus purgaret. Cui Apollo sortem quòd reddere noluit, Hercules iratus de fano eius tripodem sustulit, quem postea Iouis iussu reddidit, & nolentem sortem dare iussit. Hercules ob id à Mercurio Omphalæ reginæ in seruitutem datus est.

XXXIII. *Centauri.*

HErcules cum in hospitium ad Dexamenum regem venisset, eiúsque filiam Deianiram deuirginasset, fidémque dedisset, se eam vxorem ducturum, post discessum eius Eurytion Ixionis & Nubis filius centaurus petit Deianiram vxorem. cuius pater vim timens, pollicitus est se daturum. die constituto, venit cum fratribus ad nuptias. Hercules interuenit, & Centaurum interfecit, suam speratam abduxit. Item aliis in nuptiis Perithous

Hippodamiam Adrasti filiam cum vxorem duceret, vino pleni Cẽtauri conati sunt rapere vxores Lapithis, eos centauri multos interfecerunt, ab * ipsis interierunt.

XXXIIII. *Nessus.*

NEssus Ixionis & Nubis filius, Centaurus, rogatus ab Deianira vt se flumen Euhenum transferret, quam sublatam, in flumine ipso violare voluit. Hoc Hercules, cum interuenisset, & Deianira cum fidem eius implorasset, Nessum sagittis confixit. Ille moriens cum sciret sagittas Hydrę Lernęę felle tinctas, quantã vim haberent veneni, sanguinem suum exceptũ Deianiræ dedit, & id philtrum esse dixit, si vellet ne se coniunx sperneret, eo iuberet vestem eius perungi. Id Deianira credens, conditum diligenter seruauit.

XXXV. *Iole.*

HErcules cum Iolen Euryti filiam in coniugium petiisset, ille eum repudiasset, Oechaliam expugnauit. Qui vt à virgine rogatur, parentes eius coram ea interficere velle cœpit. Illa animo pertinacior, parẽtes suos ante se necari est perpessa. quos omnes cum interfecisset, Iolem captiuam ad Deianiram præmisit.

XXXVI. *Deianira.*

DEianira Oenei filia Herculis vxor, cum vidit Iolen virginem captiuam eximæ formæ esse adductam, verita est ne se coniugio priuaret. Itaque memor Nessi præceptis, vestem tinctam centauri sangine, Herculi qui ferret, nomine Licham famulũ misit. inde paululum quod in terram deciderat, & id sol attigit, ardere cœpit. quod cũ Deianira vidit, aliter esse ac Nessus dixerat, intellexit: & qui vocaret, eũ cui vestẽ dederat, misit. Quã Hercules iã induerat, statimq; flagrare cœpit. Qui cum se in flumen coniecisset, vt ardorẽ extingueret, maior flamma exibat. Demere autem cum vellet, viscera sequebantur. Tunc Hercules Licham qui vestem attulerat, rotatum in mare iaculatus est, qui quo loco cęcidit, petra nata est, quæ Lichas appellatur. Tunc dicitur Philoctetes Pœãtis filius pyram in monte Oeteo construxisse Herculi, eumque ascendisse † mortalitatẽ. Ob id beneficiũ Philocteti Hercules arcus & sagittas donauit. Deianira autem ob factum Herculis ipsa se interfecit.

† & exuisse, forsitan, aut simile quid deest.

XXXVII. Aethra.

NEptunus & Aegeus Pandionis filius, in fano Mineruæ cum Aethra Pithei filia vna nocte concubuerunt. Neptunus quod ex ea natum esset, Aegeo concessit. Is autem postquam à Trœzene Athenas redibat, ensem suum sub lapide posuit, & præcepit Aethræ, vt tunc eum ad se mitteret, cum posset eum lapidem alleuare, & gladium patris tollere, ibi fore indicium cognitionis filij. Itaque postea Aethra peperit Theseum. Qui cum ad puberem ætatem peruenisset, mater præcepta Aegei indicat ei, lapidémque ostendit vt ensem tolleret, & iubet eum Athenas ad Aegeum proficisci,* eósque qui illic tum itineri infestabantur, omnes occidit. *Videtur nonnihil deesse.*

XXXVIII. Thesei labores.

COrynetem Neptuni filium armis occidit: Pithyocamptem, qui iter gradientes cogebat, vt secum arborem pinum ad terram flecterent: quam qui cum eo prenderat, ille eam viribus missam faciebat, ita ad terram grauiter elidebatur, & peribat, hunc interfecit. Procrustem Neptuni filium, ad hunc hospes cum venisset, si longior erat, minori lecto proposito, reliquam corporis partem præcidebat: sin autem breuior statura erat, lecto longiori dato, incudibus suppositis extendebat eum, vsque dum lecti longitudinem æquaret: hunc interfecit. Scironem, qui ad mare loco quodã prærupto sedebat, & iter gradiebatur, qui cogebat eum sibi pedes lauare, & ita in mare præcipitabat: hunc Theseus pari leto in mare deiecit, ex quo Scironis petræ sunt dictę. Cercionem Vulcani filium armis occidit. Aprum qui fuit Cremione, interfecit. Taurum qui fuit Marathone, quem Hercules à Creta ad Eurystheum adduxerat, occidit. Minotaurum oppido Gnosi occidit.

XXXIX. Dædalus.

DÆdalus* Euphemi filius, qui fabricam à Minerua dicitur accepisse, Perdicem sororis suæ filium propter artificij inuidiam, quòd is primùm serram inuenerat, summo tecto deiecit. ob id scelus in exilium ab Athenis, Cretam ad regem Minoem abijt. *Eupalami alij.*

XL. Pasiphae.

Pasiphae.

PAsiphae Solis filia, vxor Minois, sacra deæ Veneris per aliquot annos non fecerat. ob id Venus amorem infandum illi obiecit, vt taurum, quem ipsa amabat, alia amaret. * In hoc Dædalus exul cum venisset, petiit ab ea auxilium. is ei vaccam ligneam fecit, & veræ vaccæ corium induxit, in qua illa cum tauro concubuit, ex quo compresso, Minotaurum peperit, capite bubulo, parte inferiore humana. tunc Dædalus Minotauro Labyrinthum inextricabili exitu fecit, in quo est conclusus. Minos re cognita, Dædalum in custodiam coniecit. At Pasiphae eum vinculis liberauit. Itaque Dædalus pennas sibi & Icaro filio suo fecit, & accommodauit, & inde auolarunt. Icarus altius volans, à sole cera calefacta decidit in mare, quod ex eo Icarium pelagus est appellatum. Dædalus peruolauit ad regem Cocalum in insulam Siciliam. alij dicunt, Theseus cum Minotaurum occidit, Dædalum Athenas in patriam suam reduxit.

Fuerunt hoc loco in veteri exemplari erosa quædam & alia super inducta, vt dubium non sit quin verbis his mendũ aliquod insit.

XLI. Minos.

MInos Iouis & Europæ filius, cum Atheniensibus belligerauit, cuius filius Androgeus in pugna est occisus. qui postea quàm Athenienses vicit, vectigal Minois esse cœperunt. Instituit autem, vt anno vnoquoque septenos liberos suos Minotauro ad epulandum mitterent. Theseus posteaquam à Trœzene venerat, & audit quanta calamitate ciuitas afficeretur, voluntariè se ad Minotaurum pollicitus est ire. Quem pater cum mitteret, prædixit ei vt si victor reuerteretur, vela candida in † nauem haberet. Qui autem ad Minotaurum mittebãtur, velis atris nauigabant.

naui

XLII. Theseus apud Minotaurum.

THeseus posteaquam Cretam venit, ab Ariadne Minois filia est adamatus, adeo vt fratrem proderet, & hospitem seruaret: eam enim Theseo monstrauit Labyrinthi exitum. Quò Theseus cum introisset, & Minotaurum interfecisset, Ariadnes monitu licium reuoluendo, foras est egressus, eámque, quòd fidem illi dederat, in coniugio secum habiturus, auexit.

XLIII. Ariadne.

THeseus in insula Dia tempestate retentus, cogitans si Ariadnem in patriam portasset, sibi opprobrium futurum: itaque in insula Dia dormientem reliquit. quam Liber amans, inde sibi in coniugium abduxit. Theseus autem cum nauigaret, oblitus est vela atra mutare: itaque Aegeus pater eius credens Theseum à Minotauro esse consumptum, in mare se præcipitauit, ex quo Ægeum pelagus est dictum. Ariadnes autem sororem Phædram Thæseus duxit in coniugium.

XLIII. Cocalus.

MInos, quòd Dædali opera multa sibi incommoda acciderant, in Siciliam est eum persequutus, petiit à rege Cocalo vt sibi redderetur. Cui cum Cocalus promisisset, & Dædalus rescisset, ab rege filiabus auxilium petiit. illæ Minoem occiderunt.

XLV. Philomela.

TEreus Martis filius Thrax, cum Prognen Pandionis filiam in coniugium haberet, Athenas ad Pandionem socerum venit rogatum, vt Philomelam alteram filiam sibi in coniugium daret: Prognen, suum diem obisse dicit. Pandion ei veniam dedit, Philomelámque & custodes cum ea misit: quos Tereus in mare iecit, Philomelámque inuentam in monte compressit. Postquam autem in Thraciam redit, Philomelam mandat ad Lynceum regem, cuius vxor Læthusa, quòd Progne fuit familiaris, statim pellicem ad eam deduxit. Progne cognita sorore, & Terei impium facinus, * pari consilio machinari cœperunt regi talem gratiam referre. Interim Tereo ostendebatur in prodigiis, Ity filio eius mortem à propinqua manu adesse: quo responso audito, cum arbitraretur Driantem fratrem suum filio suo mortem machinari, fratrem Driantem insontem occidit. Progne autem filium Itym ex se & Tereo natum, occidit, patríque in epulis apposuit, & cum sorore profugit. Tereus, facinore cognito, fugientes cum insequeretur, deorum misericordia factum est, vt Progne in hirundinem commutaretur, Philomela in lusciniam: Tereum autem accipitrem factum dicunt.

XLVI. Erichtheus.

ERichtheus Pandionis filius, habuit filias quatuor, quę inter se coniurarunt, si vna earum mortem obisset, cæteræ se interficerent. In eo tempore Eumolpus Neptuni filius, Athenas venit oppugnaturus, quòd patris sui terram Atticã fuisse diceret. Is victus cum exercitu cũ esset ab Atheniẽsibus interfectus, Neptunus ne filij sui morte Erichtheus lętaretur, expostulauit, vt eius filia Neptuno immolaretur. Itaque Orionia filia cum esset immolata, cæteræ, fide data, se ipsæ interfecerunt. Ipse Erichtheus ab Ioue, Neptuni rogatu, fulmine est ictus.

Hanc infrà Colophoniã vocat.

XLVII. Hippolytus.

PHædra Minois filia, Thesei vxor, Hippolytum priuignum suum adamauit. Quem cum non potuisset ad suam perducere voluntatem, tabellas scriptas ad suum virum misit, se ab Hippolyto compressam esse, séque ipsa suspendio necauit. & Theseus re audita, filium suum manibus † excidere iussit, & optauit à Neptuno patre filio suo † exitum. Itaque cum Hippolytus equis iunctis veheretur, repentè è mari taurus apparuit: cuius mugitu equi expauefacti, Hippollytum distraxerunt, vitáque priuarunt.

Excedere.
Exitium.

XLVIII. Reges Atheniensium.

CEcrops Terræ filius, Cephalus † Deiones filius, Agoreus Pandionis filius, Pandion Erichthonij filius, Theseus Aegei filius, Erichthonius Vulcani filius, Erichtheus Pandionis filius, † Dedophon Thesei filius.

Deionei
Demophon.

XLIX. Aesculapius.

AEsculapius Apollinis filius, Glauco Minois filio vitam reddidisse, siue Hippolyto dicitur, quem Iupiter ob id fulmine percussit. Apollo quòd Ioui nocere non potuit, eos qui fulmina fecerunt, id est Cyclopes interfecit. Quòd ob factum Apollo datus est in seruitutem Admeto regi Thessaliæ.

L. Admetus.

ALcestim Pelei filiam cum complures in coniugiũ peterent, & Pelias cum multos eorum repudiaret, † simultatem his constituit, ei se daturum, qui feras bestias ad currum iunxisset. Is quam vellet * aueheret. Itaque Admetus ab Apolline petiit, vt se adiuuaret. Apollo

Simultatem pro certamine accipit, vt &

cum ab eo esset liberaliter tractatus, cum in seruitium fuit ei traditus, aprum & leonem ei iunctos tradidit, quibus ille Alcestim in coniugium auexit.

& infra. Fortasse legendum, & is quo vellet, aueheretur.

LI. Alcestis.

ALcestim Peliæ & Anaxobies Diamantis filiæ filiam complures proci petebant in coniugium. Pelias vitans eorum conditiones, repudiauit, & simultatem constituit ei se daturum qui feras bestias ad currum iunxisset, & Alcestim in coniugio auexisset. Itaque Admetus ab Apolline petiit, vt se adiuuaret. Apollo autem quód ab eo in seruitutem liberaliter esset acceptus, aprum & leonem ei iunctos tradidit, quib. ille Alcestim auexit. Et illud ab Apolline accepit, vt pro se alius voluntarie moreretur. pro quo quum neque pater, neque mater mori voluissent, vxor se Alcestis obtulit, & pro eo vicaria morte interiit, quã postea Hercules ab inferis reuocauit.

LII. Aegina.

IVpiter cum Aeginam Asopi filiam vellet comprimere, & Iunonem vereretur, detulit eam in insulam * Delon, & grauidam fecit, vnde natus est Aeacus. Hoc Iuno cum resciisset, serpentem in aquam misit, quæ eam venenauit: ex qua qui biberat, debitum naturæ soluebat. * Quod cum amissis sociis Aeacus præ paucitate hominum mori non posset, formicas intuens, petiit ab Ioue vt homines in præsidio * sibi daret. tunc Iupiter formicas in homines transfigurauit, qui Myrmidones sunt appellati, quòd græce formicæ myrmices dicuntur. Insula autem Aeginæ nomen possedit.

Oenonem.

Vbi fortaßis, vel quo loco.

LIII. Asterie.

IOuis * cum Asterien Titanis filiã amaret, illa eum cõtempsit, à quo in auem * Ortygiam cõmutata est, quã nos coturnicẽ dicimus * eámque in mare abiecit, & ex ea insula est enata, quæ Ortygia est appellata. Hæc mobilis fuit: quò postea Latona ab Aquilone vẽto delata est, iussu Iouis, tunc cum eam Python persequeretur. ibíque oleam tenens Latona peperit Apollinem & Dianam. Quæ insula postea Delos est appellata.

Pro Iupiter, vt & in sequentibus.

Ortygem.

Ease.

LIIII. Thetis.

THetidi Nereidi fatum fuit, qui ex ea natus esset, fortiorem fore quàm patrem. Hoc præter

Prometheum cum sciret nemo, & Iouis vellet cum ea concumbere, Prometheus Ioui pollicetur se eum præmoniturum, si se vinculis liberasset. Itaque fide data, monet Iouem ne cum Thetide concumberet, ne si fortior nasceretur, Iouem de regno deiiceret, quemadmodum & ipse Saturno fecerat. Itaque datur Thetis in coniugium Peleo Aeaci filio, & mittitur Hercules vt aquilam interficiat, quæ eius cor exedebat: eáque interfecta, Prometheus post triginta annos de monte Caucaso est solutus.

L V. Tytius.

LAtona quòd cum Ioue concubuerat, Iuno Tytio Terræ filio immani magnitudine iusserat, vt Latonę vim afferret: qui cum conatus esset, à Ioue fulmine est interfectus, qui nouem iugeribus ad inferos exporrectus iacere dicitur. & serpens ei appositus est, qui iecur eius exesset, *quod cum Luna recrescit.

L V I. Busiris.

IN Ægypto apud Busiridem Neptuni filium cum esset sterilitas, & Ægyptus annis nouem siccitate exaruisset, ex Græcia augures conuocauit. † Thasius Pigmalionis fratris filius Busiridi monstrauit, immolato hospite venturos imbres, promisśísque fidem ipse immolatus exhibuit.

Thrasius.

L V I I. Sthenobœa.

BEllerophon, cum ad Prœtum regem exul in hospitium venisset, adamatus est ab vxore eius Stenobœa: qui cum concumbere cum ea noluisset, illa viro suo mentita est, se ab eo compellatam. At Prœtus re audita, conscripsit tabellas de ea re, & mittit eum ad † Diobatan regem, patrem Sthenobœe: quibus lectis, talem virum interficere noluit, sed ad Chimęram eum interficiẽdum misit, quæ tripartito ore flammã spirare dicebatur, idem prima leo, postrema draco, media ipsa chimæra: hanc super Pegasum sedens, interfecit: & decidisse dicitur in campos † alienos, vnde ętiã coxas eiecisse dicitur. At rex virtutes eius laudans, alterã filiam dedit ei in matrimonium. Sthenobœa re audita, ipsa se interfecit.

Ioabatem

lege Alcios.

L V I I I. Smyrna.

SMyrna Cinyræ Assyriorum regis, & Cenchreidis, filia cuius mater Cenchreis superbius locuta, quòd

filiæ suæ formam Veneri anteposuerat: Venus matris pœnas exequens, Smyrnæ infandum amorem obiecit, adeò vt patrem suum amaret: quę ne suspendio se necaret, nutrix interuenit, & patre nesciente per nutricem cum eo concubuit, ex quo concepit: idque ne palàm fieret, pudore stimulata, in syluis se abdidit. cui Venus postea miserta est, & in speciem arboris eam commutauit, vnde myrrha fluit, ex qua natus est Adonis, qui matris pœnas à Venere est insequutus.

Hæc Latinis Myrrha dicitur.

LIX. Phyllis.

DEmophoon Thesei filius in Thraicam ad Phyllidem in hospitium dicitur venisse, & ab ea esse amatus. Qui cum in patriam vellet redire, fidem ei dedit, se ad eam rediturum. Qui die constituta cum non venisset, illa eo die dicitur nouies ad littus cucurrisse, quod ex ea Enneados græcè appellatur. Phyllis autem ob desiderium Demophoontis spiritum emisit. Cui parentes cum sepulchrum constituissent, arbores ibi sunt natæ, quæ certo tempore Phyllidis mortem lugent, quo folia arescunt & diffluunt. Cuius ex nomine folia græcè Phylla sunt appellata.

LX. Sisyphus & Salmoneus.

SIsyphus & Salmoneus Aeoli filij inter se inimici fuere. Sisyphus petiit ab Apolline, quomodo posset interficere inimicum, id est fratrem. Cui responsum fuit, si ex compressu Tyronis Salmonei fratris filiæ procreasset liberos, fore vltores: quod cum Sisyphus fecisset, duo sunt filij nati: quos Tyro mater eorum, sorte audita, necauit. At Sisyphus vt resciit, * qui nunc dicitur saxum propter impietatem, aduersus montem ad inferos ceruicibus voluere, quod cum ad summum verticem perduxerit, rursum deorsum post se reuoluatur.

Videtur deesse aliquid.

LXI. Salmoneus.

SAlmoneus Aeoli filius. Sisyphi frater, cum tonitrua & fulmina imitaretur Iouis, † sedens quadrigam faces ardentes in populum mitteret, & ciues, ab Ioue fulminè est ictus.

Et ascendẽs, videtur legẽdum esse.

LXII. Ixion.

IXion † Leontei filius, conatus est Iunonem comprimere. Iuno Iouis iussu nubem supposuit, quam

Phlegyæ alij.

Ixion Iunonis simulacrum esse credidit. ex ea nati sunt Centauri. At Mercurius Iouis iussu, Ixionem ad inferos in rota constrinxit, quæ ibi adhuc dicitur verti.

LXIII. Danae.

DAnae Acrisij & Aganippes filia. huic fuit fatum, vt quod peperisset, Acrisium interficeret. Quod timens Acrisius, eam in muro lapideo præclusit. Iouis autem in imbrem aureum conuersus, cum Danae concubuit, ex quo compressus natus est Perseus. Quam pater ob stuprum, inclusam in arca cum Perseo in mare deiecit. Ea voluntate Iouis delata est in insulam Seriphum, quam piscator Dictys cum inuenisset, effracta ea, vidit mulierem cum infante, quos ad regem Polydectem perduxit, qui eam in coniugio habuit, & Perseum educauit in templo Mineruæ: quod cum Acrisius rescisset eos ad Polydectem morari, repetitum eos profectus est. * quod cum venisset, Polydectes pro eis deprecatus est. Perseus Acrisio auo suo fidem dedit, se eum nunquam interfecturum. Qui cum tempestate retineretur, Polydectes moritur. Cui cum funebres ludos facerent, Perseus disco misso, quem ventus distulit in caput Acrisij, & eum interfecit. ita quod voluntate sua noluit deorum factum est. Sepulto autem eo, Argos profectus est, regnáque auita possedit.

Quo: sic enī & suprà positum erat.

LXIIII. Andromada.

CAssiope filiæ suæ Andromadæ formam Nereidibus anteposuit. ob id Neptunus expostulauit, vt Andromada Cephei filia ceto obiiceretur. Quæ cum esset obiecta, Perseus Mercurij talaribus volans eò dicitur venisse, & eam liberasse à periculo. Quam cum † adducere vellet Cepheus, pater cum Agenore, cuius sponsa fuit, Perseum clàm interficere voluerunt. Ille cognita re, caput Gorgonis eis ostendit, omnésque ab humana specie sunt informati in saxum. Perseus cum Andromada in patriam redit. Polydectes siue Prœtus * vidit Perseum tantam virtutem habere, pertimuit, eúmque per dolum interficere voluit. Qua re cognita Perseus, caput Gorgonis ei ostendit, & is ab humana specie est immutatus in lapidem.

al. abducere

Videtur deesse, vbi, vel postquā, vel simile.

LXV. *Alcyone.*

CEyx Hesperi siue Luciferi & Philonidis filius, cum in naufragio periisset, Alcyone Æoli & Egyales filia, vxor eius, propter amorem ipsa se in mare præcipitauit: qui deorum misericordia ambo in aues sunt mutati, quæ Alcyones dicuntur. hæ aues nidum, oua, pullos in mari septem diebus faciunt hyberno tempore: mare his diebus tranquillum est, quos dies nautæ Alcyonia appellant.

LXVI. *Laius.*

LAio Labdacis filio ab Apolline erat responsum, de filij sui manu mortem vt caueret. Itaque Iocasta * Menyci filia vxor eius, cum peperisset, * iussit exponi. hunc Peribœa Polybi regis vxor cum vestem ad mare lauaret, expositum sustulit, Polybo sciente. quòd orbi erant liberis, pro suo educauerunt: eúmque quòd pedes transiectos haberet, Oedipum nominauerunt.

al. Menœtij.
* *Natū, aut simile quid videtur deesse.*

LXVII. *Oedipus.*

POstquam Oedipus Laij & Iocastes filius ad puberem ætatem peruenit, fortissimus præter cæteros erat: eíque per inuidiam æquales obiiciebant, eum subditum esse Polybo, eo quòd Polybus tam clemens esset, & ille impudens: quod Oedipus sensit non falso sibi obiici. Itaque Delphos est profectus sciscitatum de † in prodigiis ostendebatur mortem ei adesse de nati manu. idem cum Delphos iret, obuiam ei Oedipus venit. quem satellites cum viam regi dari iuberent, neglexit. Rex equos immisit, & rota pedem eius oppressit. Oedipus iratus, inscius patrem suum de curru detraxit, & occidit. Laio occiso, Creon * Menyci filius regnum occupauit. Interim Sphinx Typhonis in Bœotiam est missa, quæ agros Thebanorum vexabat. Ea regi Creonti simultatem constituit, si carmen quod posuisset aliquis interpretatus esset, se inde abire: si autem datum carmen non soluisset, eum se consumpturam dixit, neque aliter de finibus excessuram. Rex re audita, per Græciam edixit, qui Sphingæ carmen soluisset, regnum se & Iocastem sororem ei in coniugium daturum promisit: cum plures regni cupidine venissent, & à Sphinge essent consumpti, Oedipus Laij filius venit, &

† *Deesse aliquid videtur.*
al. Menœtij.
al. Sphingis.

carmen est interpretatus. Illa se præcipitauit, Oedipus regnum paternum, & Iocastam matrem inscius accepit vxorem, ex qua procreauit Eteoclen & Polynicen, Antigonam, & Ismenam. Interim Thebis sterilitas frugum & penuria incidit, ob Oedipodis scelera. interrogatúsque Tiresias, quid ita Thebæ vexarentur, respondit: Si quis ex Draconteo genere superesset, & pro patria interiisset, pestilentia liberaturum. tum † Menycus Iocastæ pater se de muris præcipitauit. Dum hæc Thebis geruntur, Corintho Polybus decedit. quo audito, Oedipus molestè ferre cœpit, æstimans patrem suum obisse, cui Peribœa de eius suppositione palàm fecit: id Itemales senex, qui eum exposuerat, ex pedum cicatricibus & talorum agnouit Laij filium esse. Oedipus re audita, postquam vidit se tot scelera nefaria fecisse, ex veste matris fibulas detraxit, & se luminibus priuauit, regnúmque filiis suis alternis annis tradidit, & à Thebis Antigona filia duce profugit.

al. Menœtius

LXVIII. Polynices.

POlynices Oedipodis filius, anno peracto, regnum ab Eteocle fratre repetit. Ille cedere noluit: itaque Polynices, Adrasto rege adiuuante, cum septem ductoribus Thebas oppugnatum venit. ibi Capaneus, quòd contra Iouis voluntatem Thebas se capturum diceret, cum murum ascēderet, fulmine est percussus: Amphiaraus terra est deuoratus: Eteocles & Polynices inter se pugnantes alius alium interfecerunt. His cum Thebis parentaretur, etsi ventus vehemens esset, tamen fumus se nunquam in vnam partem conuertit, sed alius aliò seducitur. Cæteri cum Thebas oppugnarent, & Thebani regibus suis diffiderent, Tiresias † Eurij filius augur præmonuit, si ex Draconteа progenie aliquis interiisset, oppidum ea clade liberari. * Menycus cum vidit se vnū ciuium salutem posse redimere, muro se præcipitauit, Thebani victoria sunt potiti.

Eurimi, ita infrà quoque.
Menœtius.

LXIX. Adrastus.

ADrasto, Talai & Eurynomes filio, responsum ab Apolline fuit, eum filias suas Argiam & Deiphilam apro & leoni daturum in coniugium. Sub eodem tempore Polynices Oedipodis filius expulsus ab Eteocle fratre,

fratre, ad Adrastum deuenit. & Tydeus simul Oencij & Peribœæ captiuæ filius, à patre quòd fratrem Menalippum in venatione occiderat, ferè sub eodem tempore venit. Quod cum satellites Adrasto nunciassent, duos iuuenes incognita veste venisse. vnus enim aprinea pelle * opertus, alter leonina. Tunc Adrastus memor sortium suarum, iubet eos ad se perduci: atque ita interrogauit, quid ita hoc cultu in regna sua venissent. Cui Polynices indicat se à Thebis venisse, & idcirco se † pellem leoninam operuisse, quòd Hercules à Thebis genus duceret, & insignia gentis suæ secum portaret. Tydeus autem dicit se Oenei filium esse, & à Calydone genus ducere, ideo pelle aprinea se opertum, significans aprum Calydonium. Tunc rex responsi memor, Argiam maiorem dat Polynici, ex qua nascitur Thersander: Deiphilam minorem dat Tydeo, ex qua nascitur Diomedes, qui apud Troiam pugnauit. At Polynices rogat Adrastum, vt sibi exercitum commodaret, ad paternum regnum recuperandum à fratre: cui Adrastus non tantum exercitum dedit, sed etiam ipse cum aliis ducib. profectus est, quoniam Thebæ septem portis claudebantur. Amphion enim qui Thebas muro cinxit, septem filiarum nomine portas constituit. Hæ autem fuerunt, Thera, Cleodoxe, Astynome, Astycratia, Chias, Oggygia, Chloris.

** pelle leoninæ.*

Pausanias verò aliter de portis Thebanis, quem vide in Bœotic.

LXX. Reges septem Thebas profecti.

ADrastus Talai filius ex Eurynome Iphiti filia, Argiuus. Polynices Oedipodis filius ex Iocasta, Menœtij filia, Thebanus. Tydeus Oenei filius ex Peribœa captiua, Calidonius. Amphiaraus Oeclei, vel, vt alij autores dicunt, Apollinis ex Hypermestra Thestij filia, Pylius. Capaneus Hipponoi filius ex Astynome Talai filia, sorore Adrasti, Argiuus. Hippomedon Nesimachi filius ex Mithidice Talai filia, sorore Adrasti. Parthenopæus, Meleagri filius, ex Atalanta Iasij filia, ex monte Partheno, Arcas. Hi omnes duces apud Thebas perierunt, præter Adrastum Talai filium: is enim equi beneficio ereptus est. qui postea filios eorum armatos ad Thebas expugnandas misit, vt iniurias paternas vindicarent, eo quòd insepulti iacuerant Creontis iussu, qui

Thebas occuparat, fratris Iocastes.

LXXI. Septem Epigoni, id est filij.

AEgialeus Adrasti filius ex Demoanassa, Argiuus. hic solus periit ex septem qui exierant, quia pater exuperauerat, pro patre vicariam vitam dedit. cæteri sex victores redierunt. Thersander Polynicis filius ex Argia Adrasti filia, Argiuus. Polydorus Hippomedontis filius, ex Euanippe Elati filia, Argiuus. Alcmæon, Amphiarai filius, ex Eriphyle Talai filia, Argiuus. Thesimenes Parthenopæi filius ex Clymene nympha, Nysius.*

Videtur deesse nonnihil.

Polynices Oedipodis filius, anno peracto regnum ab Eteocle fratre Adrasto Talai filio adiutore repetit, cum septem ductoribus, & Thebas oppugnarunt. Ibi Adrastus beneficio equi profugit. Capaneus contra Iouis voluntatem, Thebas se capturum dixit: & cum murum ascenderet, fulmine ab Ioue est percussus. Amphiaraus cum quadriga terra est deuoratus. Eteocles & Polynices inter se pugnantes, alius alium interfecerunt. His inferiæ communes cum fiunt, Thebis fumus separatur, quòd alius alium interfecerunt. reliqui perierunt.

LXXII. Antigona.

CReon Menœtij filius edixit, ne quis Polynicen aut qui vnà venerunt, sepulturæ traderent, quòd patriã oppugnatum venerint: Antigona soror & Argia coniunx, clàm noctu Polynicis corpus sublatum, in eadem pyra, qua Eteocles sepultus est imposuerunt: quæ cum à custodibus deprehensæ essent, Argia profugit, Antigona ad regem est perducta. ille eam Hæmoni filio, cuius sponsa fuerat, dedit interficiendam. Hæmon amore captus, patris imperium neglexit, & Antigonam ad pastores demandauit: ementitúsque est, se eam interfecisse. Quæ cum filium procreasset, & ad puberem ætatem venisset, Thebas ad ludos venit. Hunc Creon rex quòd ex Draconteo genere omnes in corpore insigne habebant, cognouit. Cum Hercules pro Hæmone deprecaretur, vt ei ignosceret, non impetrauit. Hæmon se & Antigonam coniugem interfecit. At Creon Megaram filiam suam Herculi dedit in coniugium: ex qua nati sunt Theremachus, & Ophites.

LXXIII. *Amphiaraus, Eriphyla, & Alcmæon.*

AMphiaraus Oeclei & Hypermestræ Thestij filiæ filius augur, † qui sciret si ad Thebas oppugnatum isset, se inde non rediturum: itaque celauit se, conscia Eriphyle coniuge sua, Talai filia. Adrastus autem vt eum inuestigaret, monile aureum ex gemmis fecit, & muneri dedit sorori suæ Eriphylæ: quæ doni cupida, coniugem prodidit. Amphiaraus Alcmæoni filio suo præcepit, vt post suam mortem pœnas à matre exequeretur. qui postquam apud Thebas terra est deuoratus, Alcmæon memor patris præcepti, Eriphylen matrem suã interfecit, quem postea furiæ exagitarunt.

cum

LXXIIII. Hypsipyle.

SEptem ductores qui Thebas oppugnatum ibant, deuenerunt in Nemeam, vbi Hypsipyle Thoantis filia in seruitute puerum Archemorum siue Ophiten Lyci regis filium, nutriebat. Cui responsum erat, ne in terra puerum deponeret, antequam posset ambulare: ergo ductores septem qui Thebas ibant aquam quærentes, deuenerunt ad Hypsipylen: eámque rogauerunt, vt eis aquam demonstraret. Illa timens puerum in terram deponere, * apium altissimum erat ad fontem, in quo puerum deposuit, quæ dum aquam eis tradit, draco fontis custos puerum exedit. At draconem Adrastus & cæteri occiderunt, & Lycum pro Hypsipyle deprecati sunt, ludósque puero funebres instituerunt, qui quinto quôque anno fiunt, in quibus victores apiaciam coronam accipiunt.

LXXV. *Tiresias.*

IN monte Cyllenio Tiresias Eurimi filius, pastor dracones venerantes dicitur baculo percussisse, aliâs calcasse, ob id in mulieris figuram est conuersus: postea monitus à sortibus, in eodem loco dracones cum calcasset, redit in pristinam speciem. Eodem tempore inter Iouem & Iunonem fuit iocosa altercatio, quis magis de re venerea voluptatem caperet, masculus an fœmina: de qua re Tiresiam iudicem sumpserunt, qui vtrunque erat expertus. Is cum secundum Iouem iudicasset, Iuno irata, manu auersa eum excæcauit. at Iouis ob id fecit, vt septem ætates viueret, vatésque præter cæteros mortales esset.

Venerantes pro coeuntes videtur posuisse, à Venere deducto verbo.

LXXVI. Reges Thebanorum.

CAdmus Agenoris filius, Amphion Iouis, Polydorus Cadmi, Laius Labdaci, Pentheus Echionis, Creon Menœtij, Oedipus Laij, Polynices Oedipi, Lycus Neptuni, Eteocles Oedipi Zetus Iouis, Labdacus Polydori.

LXXVII. Leda.

IVpiter Ledam Theſtij filiam, in cygnum conuerſus, ad flumen Eurotam compreſſit, † & ex eo peperit Pollucem & Helenam, ex Tindareo autem Caſtorem & Clytæmneſtram.

quæ

LXXVIII. *Tyndareus.*

TYndareus Oebali filius, ex Leda Theſtij filia procreauit Clytæmneſtram & Helenam. Clytæmneſtram Agamemnoni Atrei filio dedit in coniugium. Helenam propter formæ dignitatem, complures ex ciuitatibus * in coniugium proci petebant. Tyndareus cum * repudiaret filiam ſuam Clytæmneſtram, & ab Agamemnone vereretur, timerétque ne quid ex ea re diſcordiæ naſceretur, monitus ab Vlyxe, iureiurando ſe obligauit, & arbitrio Helenæ poſuit, vt cui vellet nubere, coronam imponeret, † Menelao impoſuit, vt cui Tyndareus ea dedit vxorem, regnúmque moriens Menelao tradidit.

quæ Menelao

LXXIX. *Helena.*

THeſeus Ægei & Æthræ Pitthei filiæ filius, cum Pirithoo Ixionis filio Helenam Tyndarei & Ledæ filiam virginem, de fano Dianæ ſacrificantem rapuerunt, & detulerunt Athenas in pagum atticę regionis. † Quod Iouis eos cum vidiſſet tantam audaciam habere, vt ſe ipſi ad periculum offerrent, in quiete eis imperauit, vt peterent ambo à Plutone, Pirithoo Proſerpinam in cõiugium. Qui cum per inſulam Tænariam ad inferos deſcendiſſent, & de qua re veniſſent indicarent Plutoni, à furiis * ſtrati, diúſque lacerati ſunt. quò Hercules ad canem tricipitem ducendum cùm veniſſet, illi fidem eius implorarunt. Qui à Plutone impetrauit, eóſque incolumes eduxit ad Helenam: Caſtor & Pollux fratres belligerarunt, & Æthram Theſei matrem & * Phiſadiem Pirithoi ſororem ceperunt, & in ſeruitutem ſorori dederunt.

Pro qua re Iupiter.

proſtrati.

Thiſadien, vt infrà vocat.

LXXX. Castor.

IDas & Lynceus Apharei filij, ex Messenis habuerunt sponsas Phœben & † Lairam Leucippi filias. Hæ autem formosissimæ virgines cum essent, & esset Phœbe sacerdos Mineruæ, † Laira Dianæ, Castor & Pollux amore incensi eas rapuerũt. Illi amissis spõsis, arma tulerũt, si possent eas recuperare. Castor Lynceũ in prælio interfecit. Idas amisso fratre omisit bellum & sponsam, cœpítque fratrem sepelire. Cum ossa eius collocaret in pila, interuenit Castor, & prohibere cœpit monumẽtum fieri, quòd diceret se eum quasi fœminam superasse. Idas indignans, gladio quo cinctus erat Castori inguina traiecit. Alij dicunt, quemadmodum ædificabat pilam super Castorem impulisse, & sic interfectũ: quod cum annunciasset Polluci, accurrit & Idam vno prælio superauit, corpúsque fratris recuperatum sepulturæ dedit. Cum autem ipse stellam ab Ioue accepisset, & fratri non esset data, ideo quòd diceret Pollucem Iouis, Castorem semine Tyndarei & Clytemnestræ natos: ipsum autem & Helenam Iouis esse filios. Tunc deprecatus Pollux, vt liceret ei munus suum cum fratre communicare: cui permisit, ideóque dicitur alterna morte redemptus. Vnde etiam Romani seruant institutum, cum desultorem mittunt, vnus duos equos habet, pileum in capite, * equo in equum transilit, quòd ille sua & fratris vice fungatur.

Ilairam. *Ilaira.*

LXXXI. Proci Helenæ.

ANtiochus†, Ascalaphus, Aiax Oileus, Antimachus, Aecæus, Blanirus, * Agapenor, Aiax Telamonius, Clyrius Cyanæus, Menelaus, Patroclus, Diomedes, Peneleus, Phemius, Nireus, Polypœtes, Elephenor, Eumelus, Stenelus, Tlepolemus, Protesilaus, Podalirius, Eurypilus, Idomeneus, † Teleotes, † Tallius, Polyxenus, † Protus, Menestheus, Machaon, Thoas, Vlysses, Philippus, Meriones, Meges, Philoctetes. Alia veteres*.

Antilochus. *Leonteus.* *Talpius.* *Prothous.*

LXXXII. Tantalus.

TAntalus Iouis & † Plytones filius, procreauit ex † Dione Pelopen. Iupiter Tantalo concredere sua consilia solitus erat, & ad epulum deorum admittere, quę Tantalus ad homines renunciauit, ob id dicitur ad inferos in * aquam media sine corporis stare, sempérque si-

πλουτῆς habet commu. in Odyss. λ. *Taygeta, alij* *aqua.*

tire: & cum hauſtum aquæ vult ſumere, aquam recedere. Item poma ei ſuper caput pendent: quę cum vult ſumere, rami vento moti recedunt. Item ſaxum ſuper caput eius ingens pendet, quod ſemper timet ne ſuper ſe ruat.

LXXXIII. Pelops.

PElops Tantali & Diones Atlantis filiæ filius, cum eſſet in epulis deorum à Tãtalo cæſus, brachium eius Ceres conſumpſit, qui à deorum numine vitam recepit: cui cum cætera membra vt fuerant coiſſent, humero non perpetuo, eburneum eius loco Ceres aptauit.

LXXXIIII. Oenomaus.

OEnomaus Martis & Aſteropes filiæ filius, habuit in coniugio Euareten Acriſij filiam, ex qua procreauit Hippodamiam virginem eximiæ formæ. quam nulli ideo dabat in cõiugium, quòd ſibi reſponſum fuit, à genero mortem cauere. Itaque cum complures eam peterent in coniugium, ſimultatem conſtituit, ſe ei daturum, qui ſecum quadrigis certaſſet, victórque exiſſet, (quod is equos Aquilone velociores habuit) victus autem interficeretur. Multis interfectis, nouiſsimè Pelops Tantali filius cum veniſſet, & capita humana ſuper† halbas fixa vidiſſet, eorum qui Hippodamiam in vxorem petierant, pœnitere eum cœpit, regis crudelitatem timẽs. Itaque Myrtilo aurigæ eius perſuaſit, regnúmque ei dimidium pollicetur, ſi ſe adiuuaret: fide data Myrtilus currum iunxit, & clauos in rotas non coniecit: itaque equis incitatis currum defectum Oenomai equi diſtraxerunt. Pelops cum Hippodamia & Myrtilo domum victor cum rediret, cogitauit ſibi opprobrium futurum, & Myrtilo fidem præſtare noluit, eúmque in mare præcipitauit, à quo Myrtoum pelagus eſt appellatum. Hippodamiam in patriam adduxit ſuam, quod Peloponneſum appellatur. ibi ex Hippodamia procreauit Hippalcum, * Atreum, Thyeſten.

valuus. (margin note)

LXXXV. Chryſippus.

LAius Labdaci filius Chryſippum Pelopis filium natum propter formæ dignitatem Nemeæ ludis rapuit. quem ab eo Pelops bello recuperauit, hunc Atreus & Thieſtes matris Hippodamiæ impulſu interfecerunt. Pelops cum Hippodamiam argueret, ipſa ſe interfecit.

LXXXVI. *Pelopidæ.*

THyeſtes Pelopis & Hippodamiæ filius, quòd cum Aeropa Atrei vxore concubuit, à fratre Atreo de regno eſt eiectus. At is Atrei filium Pliſthenem, quem pro ſuo educauerat, ad Atreum interficiendum miſit: quem Atreus credens fratris filium eſſe, imprudens filium ſuum occidit.

LXXXVII. *Aegiſthus.*

THyeſti Pelopis & Hippodamiæ filio reſponſum fuit, quem ex filia ſua Pelopia procreaſſet, eum fratris fore vltorem: quod cum audiſſet, * puer eſt natus, quem Pelopia expoſuit, quem inuentum paſtores capræ ſubdiderunt, ad nutriendum: Aegiſthus eſt appellatus, ideo quòd Græcè capra æga appellatur.

Videtur abeſſe aliquid.

LXXXVIII. *Atreus.*

ATreus Pelopis & Hippodamiæ filius, cupiens à Thyeſte fratre ſuo iniurias exequi, in gratiam eo rediit, & in regnum ſuum eum reduxit, filióſque eius infantes Tantalum & Pliſthenem occidit, & epulis Thyeſti appoſuit. qui cum veſceretur, Atreus imperauit brachia & ora puerorum afferri: ob id ſcelus etiam ſol currum auertit. Thyeſtes ſcelere nefario cognito, profugit ad regem Theſprotum, vbi lacus Auernus dicitur eſſe. Inde Sicyonem peruenit, vbi erat Pelopia filia Thyeſtis depoſita. ibi caſu nocte cum Mineruæ ſacrificaret, interuenit: qui timens ne ſacra contaminaret, in luco delituit. Pelopia autem cum choreas ducit, lapſa, veſtem ex cruore pecudis inquinauit: quæ dum ad flumen exit ſanguinem abluere, tunicam maculatam deponit, capite obducto Thyeſtes è luco proſiliuit, * & ea compreſſione gladium de vagina ei extraxit Pelopia, & rediens in templum ſub acropodio Mineruæ abſcondit. Poſtero die rogat regem Thyeſtes, vt ſe in patriam Lydiam remitteret. Interim ſterilitas Mycenis frugum ac penuria oritur ob Atrei ſcelus. Ibi reſponſum eſt, vt Thyeſtem in regnum reduceret. Qui cum ad Theſprotum regem iſſet, æſtimãs Thyeſtem ibi morari, Pelopiam aſpexit: & rogat Theſprotum, vt ſibi Pelopiam in coniugium daret, quòd putaret eam Theſproti eſſe filiam Theſprotus ne qua ſuſpicio eſſet, dat ei Pelopiam,

Videtur & hic nonnihil ſententiæ deeſſe.

quæ iam conceptum ex patre Thyeste habebat Aegisthum. Quæ cum ad Atreum venisset, parit Aegisthum: quem exposuit. At pastores capræ supposuerunt: quem Atreus iussit perquiri, & pro suo educari. Interim Atreus mittit Agamemnonem & Menelaum filios ad quærendum Thyesten: qui Delphos petierunt suscitatum. Casu Thyestes eò venerat ad sortes tollẽdas de vltione fratris. comprehẽsus ab eis ad Atreum perducitur: quem Atreus in custodiam coniici iussit, Aegisthúmque vocat, æstimans suum filium esse, & mittit eum ad Thyestem interficiendum. Thyestes cum vidisset Aegisthum, & gladiũ quem Aegysthus gerebat, cognouisset quem῾ in compressione perdiderat, interrogat Aegisthum vnde illum haberet. Ille respondit matrem sibi Pelopiam dedisse: quam iubet accersiri. cui respondit, se in compressione nocturna, nescio cui eduxisse, & ex ea compressione Aegisthum concepisse. Tunc Pelopia gladium arripuit, simulans se agnoscere, & in pectus sibi detrusit. quem Aegisthus è pectore matris cruentum tenens, ad Atreum attulit. Ille æstimans Thyesten interfectum, lætabatur: quem Aegisthus in littore sacrificantem occidit, & cum patre Thyeste in regnum auitum redit.

LXXXIX. Laomedon.

NEptunus & Apollo dicuntur Troiam muro cinxisse. his rex Laomedon vouit, quod regno suo pecoris eo anno natum esset, immolaturum. Id votum auaritia fefellit. Alij dicunt, parum eum promisisse: ob eam rem Neptunus cetum misit, qui Troiam vexaret. Ob quam causam rex ad Apollinem misit consultum. Apollo iratus ita respondit: si Troianorum virgines ceto religatæ fuissent, finem pestilentiæ futuram. Cum cõplures consumptæ essent, & Hesione sors exisset, & petris religata esset, Hercules & Telamon cum Colchos Argonautæ irent. eodem venerunt, & cetum interfecerunt. Hesionénque patri, pactis legibus reddunt, vt cum inde rediissent, secum in patriã eam abducerent, & equos qui super aquas & aristas ambulabant. Quod & ipsum Laomedon fraudauit, neque Hesionẽ reddere voluit. Itaque Hercules ad eos nauibus comparatis, vt Troiam expugnaret, venit, & Laomedontem necauit, & Pa-

daci filio eius infanti regnum dedit, qui postea Priamus est appellatus, ἀπὸ τοῦ πρίασθαι. Helionem recuperatam Telamoni cōcessit in coniugiū, ex qua natus est Teucer.

XC. Priami filij & filiæ, numero 54.

HEctor, Deiphobus, Geryones, Polydorus, Helenus, Alexander, Hipposidus, Antinous, Agathon, Diastor, Lyside, Polymena, Ascanius, Chirodamas, Euagoras, Drypon, Astynomus, Polymetus, Laodice, Ethionome, Phegea, Henicea, Demnosia, Cassandra, Philomela, Polipes, Troilus, Palæmon, Brissonius, Gorgition, Protodamas, Atreus, Dolon, Chrœresus, Cyrysolaus, Demosthea, Doricops, Hippasus, Hyperiscus, Lysianassa, Iliona, Nereis, Euāder, Proneus, Aromachus, Hilagus, Axiō, Biātes, Hippotrochus, Diophites, Medusa, Hero, Creusa.

DE LIBERIS PRIAMI.

In hoc capite, quia omnia propè mirificé corrupta sunt, ipsū quidem intactum reliquimus. Nomina verò liberorum Priami, quæ partim Ioan. Boccacius ex variis autoribus collegit, partim apud Pausaniam in pictura Polygneti reperiūtur, huc adnotauimus, vt, qui volet, ad horum exempla, illa emendet. Sunt autem hæc, filiarum: Creusa, Cassandra, Ilione, Laodice, Lycaste, Medesicastis, Polyxena, Clymene, Aristomache, Xenodice, Deimone, Metioche, Pisis, Cleodice & Medusa. Filiorum autem, Paris, Hector, Helenus, Chaon, Troilus, Deiphobus, Polydorus primus, Polydorus secundus, Lycaon, Aesacus, Antiphus, Isus, Cebryones, Phorbas, Doryclus, Pammō, Antiphonus, Agathō, Hippothous, Agauus, Mestor, Iphates, Testorius, Timœtes, Polites, Teucer, Democoontes, Echemō, Chronius, Gorgitiō, Axiō, Astynous, Pelis, Eioneus, Admetus, Agenor. Quanquam de his vltimis quinque, non ausim certò affirmare, Priami liberorū nomina esse. neque enim id liquidò Pausanias indicat: sed tantū inter reliquos, qui circa Priamū occisi sunt, recēset. additur & à Calabro Thesiphonus.

XCI. Alexander Paris.

PRiamus Laomedontis filius, cum complures liberos haberet ex concubitu Hecubæ Cissei, siue Dymantis filiæ, vxor eius prægnans in quiete vidit se facem ardentem pârere, ex qua serpentes plurimos exisse. id visum omnibus coniectoribus cum narratum esset, impe-

rant quicquid pârere necaret, ne id patriæ exitio foret. Postquam Hecuba peperit Alexandrum, datur interficiendus. quem satellites misericordia exposuerunt, eum pastores pro suo filio repertum expositum educarunt, eúmque Parim nominauerunt. Is cum ad puberem ætatem peruenisset, habuit taurum in delitiis: quò cum satellites missi à Priamo vt taurum aliquis adduceret venissent, qui in athlo funebri quod ei fiebat poneretur, cœperunt Paridis taurum abducere. Qui persecutus est eos, & inquisiuit, quò eum ducerent. illi indicant, se eum ad Priamum adducere, qui vicisset ludis funebribus Alexandri. ille amore incensus tauri sui, descendit in certamen, & omnia vicit, fratres quoque suos superauit. Indignans, Deiphobus, gladium † ad eum strinxit. at ille in aram Iouis Hercæi insiluit: quod cum Cassandra vaticinaretur eum fratrem esse, Priamus eum agnouit, regiáque recepit.

al. adeursus.

X C I I. *Paridis iudicium.*

IOuis cum Thetis Peleo nuberet, ad epulum dicitur omnes deos conuocasse, excepta Eride, id est discordia. quæ cum postea superuenisset, nec admitteretur ad epulum, ab ianua misit in medium malum, * dicit quæ esset formosissima attolleret. Iuno Venus, Minerua formam sibi vendicare cœperunt inter quas magna discordia orta. Iouis * imperat Mercurio, vt deducat eas in Ida monte ad Alexandrum Paridem, eúmque iubeat iudicare. Cui Iuno, si secundum se iudicasset, pollicita est in omnibus terris eum regnaturum † diuitem præter cæteros præstaturum. Minerua, si inde victrix discederet, formosissimum inter mortales futurum, & omni artificio † scium. Venus autem Helenam Tyndarei filiam formosissimam omnium mulierum se in coniugium dare promisit. Paris donum posterius prioribus anteposuit, Venerémque pulcherrimam esse iudicauit, ob id Iuno & Minerua Troianis fuerunt infestæ Alexander Veneris impulsu Helenam à Lacedæmone hospite Menelao Troiam abduxit, eámque in coniugio habuit cum ancillis duabus Aethra & † Thisadie, quas Castor & Pollux captiuas ei assignarant, aliquando reginas.

Diuitiis fortasse.

Omnium artificiosissimũ.

Suprà Phisadien vocauit.

XCIII. *Cassandra.*

CAssandra Priami & Hecubæ filia in Apollinis fano ludendo lassa obdormisse dicitur. Quam Apollo cum vellet comprimere, corporis copiam non fecit. ob quam rem Apollo fecit, vt cum vera vaticinaretur, fidem non haberet.

XCIIII. *Anchisa.*

VEnus Anchisam Assaraci filium amasse, & cum eo concubuisse dicitur, ex quo procreauit Aeneam: eíque præcepit, ne id apud homines enunciaret. Quod Anchises inter sodales per vinum est elocutus, ob id â Ioue fulmine est ictus. quidam dicunt eum sua morte obisse.

XCV. *Vlyxes.*

AGamemnon & Menelaus Atrei filij, cum ad Troiam oppugnandam coniuratos duces ducerent, in insulam Ithacam ad Vlyxem Laertis filium venerunt: cui erat responsum, si ad Troiam isset post vicesimum annum, solum, sociis perditis, egentem domum rediturum. Itaque cum sciret ad se oratores venturos, insaniam simulans, pileum sumpsit, & equum cum boue iunxit ad aratrum. Quem Palamedes vt vidit, sensit simulare, atque Telemachum filium eius, cunis sublatum aratro ei subiecit, & ait, Simulatione deposita inter coniuratos veni. Tunc Vlyxes fidem dedit se venturum. ex eo Palamedi infestus fuit.

XCVI. *Achilles.*

THetis Nereis, cum sciret Achillem filium suum, quem ex Peleo habebat, si ad Troiam expugnandam isset, periturum, cõmendauit eum in insulam Scyro ad Lycomedem regem. quem ille inter virgines filias habitu fœmineo seruabat, nomine mutato. nam virgines Pyrrham nominarunt, quoniam capillis flauis fuit, & Græcè rufum pyrrhon dicitur. Achiui autem cum rescissent ibi eum occultari, ad regem Lycomedem oratores miserunt, qui rogarent, vt eum adiutorium Danais mitteret. Rex cum negaret apud se esse, potestatem eis fecit, vt in regia quærerent. qui cum intelligere non possent, quis esset eorum, Vlysses in regio vestibulo munera fœminea posuit, in qui-

bus clypeum & hastam, & subitò tubicinam iussit canere, armorúmque crepitum & clamorem fieri iussit. Achilles hostem arbitrans adesse, vestem muliebrem dilaniauit, atque clypeum & hastam arripuit. ex hoc est cognitus, suásque operas Argiuis promisit, & milites Mirmydones.

XCVII. Qui ad Troiam expugnatum ierunt, & quot naues.

AGamemnon Atrei & Aeropes filius Mycenis, nauibus centum. Menelaus frater eius, Mycenis nauibus lx. Phœnix Amynthoris filius Argiuus, nauibus l. Achilles Pelei & Thetidis filius, insula Scyro nauibus lx. Automedon auriga Achillis, Scyro nauib. x. Patroclus Menœtij & Pilomellæ filius, Phthia nauibus x. Aiax Telamonis ex Erybœa filius, Salamine nauibus xij. Teucer frater ex Hesiona Laomedontis filia, nauibus xij. Vlysses Laertæ & Anticliæ filius Ithaca nauibus xij. Diomedes Tydei & Deiphilæ Adrasti filiæ filius, Argis nauibus xxx. Sthenelus Capanei & Euadnes filius, Argis nauib. xxv. Aiax Oilei & Rhenes nymphæ filius, Locrus, nauib. xx. Nestor Nelei & Chloridis filiæ filius, Pylius, nauib. xc. Thrasymedes frater ex Eurydice. Pylius, nauib. xv. Antiloch⁹ Nestoris filius, Pylius, nauib. xx. Eurypylus Euæmonis & Opis filius, Orchomeno nauibus xl. Machaon Asclepij & Coronidis filius, Attica nauibus xx. Podalirius frater eius nauibus ix. Tlepolemus Herculis & Astyoches filius, Mycenis nauibus ix. Idomeneus Deucalionis filius, à Creta nauibus xl. Meriones Moli & Melphidis filius à Creta, nauibus xl. Eumelus Admeti & Alcestis Peliæ filiæ filius, à Perrhebia nauibus viij. Philoctета Pœantis & Demonassæ filius, Melibœa nauibus vij. Peneleus Hippalci & Asteropes filius, Bœotia nauib. xij. † Pithus Lacreti & Cleobules filius, ex Bœotia nauib. xij. † Chronius frater eius, ex Bœotia nauibus ix. Arcesilaus Lyci & * Theobulæ filius ex Bœotia nauibus x. Prothœnor frater, ex † Hastipiæ nauibus viij. Ialmenus Lyci & * Pernidis filius, Argis nauibus xxx. Ascalaphus frater eius, Argis nauibus xxx. Schedius Iphiti & Hippollytes filius, Argis nauibus xxx. Epistrophus frater eius itidem nauibus x. Elephenor Cal-

Hanc matrē Medontis Homerus facit.

Leitus.
Clonius.
Thespia.
Martis & Astyocles

chodontis & Imenaretes * filius, Argis nauibus xxx. * Menœæ filius, Athenis nauibus l. Agapenor Ancæi & Iotis * filius Arcadia nauibus lx. Amphimachus Creati filius, Elea nauibus x. Euryehus * Pallantis & Diomedæ filius, Argis nauibus xv. Amarunceus Onesimachi filius, Mycenis nauibus xix. † Polysenes, Aſtionis & Pelorides filius, Aetolia nauibus xl. Meges Phylei & Euſtyoches filius à Dulichio nauibus lx. Thoas Andremonis & Gorgidis filius * Tyto * nauibus xv. Podarces frater eius itidem nauibus x. Prothous Tenthredonis filius, Magnesia nauibus xl. Cycnus * Ociti & Aurophites filius, Argis nauibus xij. Nireus Charopi & * nymphæ filius, Argis nauibus xvj. Antiphus Mnesyli & Chalciopes filius Theſſalus, nauibus xx. Polybœtes Pirithoi & Hippodamiæ filius Argis nauibus xx. * Leophites Chroni filius, à Sicyone nauibus xix. Calchas Theſtoris filius Mycenis augur, Phocus Danai filius architectus, Eurybates & Talthybius internuncij, Diaphorus iudex, Neoptolemus Achillis & Deidamiæ filius ab insula Scyro, hic idem Pyrrhus eſt vocitatus à patre Pyrrha. Summa naues. 245.

Homerus *Videtur deeſſe aliquid, intelligit autem Mneſthea.* *† Polyxenus, Agaſthenis.* *a* *Aglares, vt Homerus.* *b* *Leonteus, Coroni.* *c*

a Videntur hic & omiſſa quædam eſſe quæ ad naues Thoantis pertinent: & quod hic Tyto ponitur, Ithone legi debere, & ad Proteſilaum, cuius nomen hic deeſt, referendum eſſe. Ita enim ex Fodarce, qui ſequitur, colligi poteſt, quem Homerus Proteſilai fratrem, non Thoantis facit. b Vide 2. Iliad. Nam hic haud ſcio an nomina tranſpoſita ſint, & legendum Antiphus Theſſali & Chal. fil. Miſyro nauibus 30. c Neque hic locus abſque vitio eſſe videtur, cum cæteri omnes de mille nauibus mentionem faciant.

XCVIII. Iphigenia.

AGamemnon cum Menelao fratre * Aſiæ delectis ducibus, Helenam vxorem Menelai, quam Alexander Paris auexerat, repetitum ad Troiam cum irent in Aulide tempeſtas eos ira Dianæ retinebat, quòd Agamemnon in venando ceruam eius violauit, ſuperbiuſque in Dianam eſt locutus. Is cum aruſpices conuocaſſet, & Calchas ſe * reſpondiſſet, aliter expiari non poſſe niſi Iphigeniam filiam Agamemnonis immolaſſet: re,

Fortaſſe legẽdum, aliiſque.

audita Agamemnon recusare cœpit. tunc Vlysses eum cõsiliis ad rem pulchram transtulit. idem Vlysses cum Diomede ad Iphigeniam missus est adducendam. Qui cum ad Clytæmnestram matrem eius venissent, ementitur Vlysses eam Achilli in coniugiũ dari. Quam cũ in aulidẽ adduxisset, & parens eã immolare vellet, Diana virginem miserata est, & caliginem eis obiecit, ceruámque pro ea supposuit: Iphigeniámque per nubes in terram Tauricam detulit, ibíque templi sui sacerdotem fecit.

XCIX. Auge.

AVge Alei filia ab Hercule compressa, cum partus adesset, in monte Parthenio peperit, & ibi eum exposuit. Eodem tempore Atalante Iasij filia, filium exposuit ex Meleagro natum, Herculis autem filium cerua nutriebat. hos pastores inuentos sustulerunt, atque nutrierunt, quibus nomina imposuerunt, Herculis filio Telephum, quoniam cerua nutrierat: Athalantes autem Parthenopæum, quoniam virgine simulante in monte Parthenio eum exposuerat. Ipsa autem Auge patrem suum timens, profugit in Mœsiam, ad regem Teuthrantem: qui cum esset orbus liberis, hanc pro filia habuit.

C. Theutras.

TEuthrantem regem in Mœsia Idas Apharei filius regno priuare voluit: quò cum Telephus Herculis filius ex responso quærens matrem cum comite Parthenopæo venisset, huic Teuthras regnum & filiam Augen in coniugium daturum promisit, si se ab hoste * tutasset. Telephus conditionem regis non prætermisit, cum Parthenopæo Idam vno prælio superauit: cui rex pollicitam fidem præstitit, regnúmque & Augen matrem inscientem in coniugium dedit: quæ cum mortalem neminem vellet suum corpus violare, Telephum interficere voluit, inscia filium suum. Itaque cum in thalamum venissent, Auge, ensem sumpsit, vt Telephum interficeret. Tum deorum voluntate dicitur draco immani magnitudine inter eos exisse: quo viso, Auge ensem proiecit, & Telepho incœptum patefecit. Telephus re audita inscius matrem interficere voluit: illa Herculem violatorem suum implorauit, & ex eo Telephus matrem

tutatus esset.

agnouit, & in patriam ſuam reduxit.

C I. Telephus.

TElephus Herculis & Auges filius, ab Achille in pugna Chironis haſta percuſſus dicitur. Ex quo vulnere cum in dies tetro cruciatu angeretur, petit ſortem ab Apolline, quod eſſet remedium: reſponſum eſt, ei neminem mederi poſſe, niſi eandem haſtam qua vulneratus erat. Hoc Telephus vbi audiuit, ad regem Agamemnonem venit, & monitu Clytæmneſtræ Oreſtem infantem de cunabulis rapuit: minitans ſe eum occiſurum, niſi ſibi Achiui mederentur. Achiuis autem quod reſponſum erat, ſine Telephi ductu Troiam capi non poſſe, facile cum eo in gratiam redierunt, & ab Achille petierunt, vt eum ſanaret. Quibus Achilles reſpondit, ſe artem medicam non poſſe. tunc Vlyſſes ait: Non te dicit Apollo, ſed autorē vulneris haſtam nominat: quam cum raſiſſent, remediatus eſt. à quo cum peterent, vt ſecum ad Troiam expugnandam iret, non impetrarunt, quòd is Laodicen Priami filiam vxorem haberet. ſed ob beneficium quòd eum ſanarunt, eos deduxit: locos autem & itinera demonſtrauit, inde in Mœſiam eſt profectus.

C I I. Philoctetes.

PHiloctetes Pœantis & Demonaſſæ filius, cum in inſula Lemno eſſet, columber eius pedem percuſſit, quē ſerpentem Iuno miſerat, irata ei ob id, quia ſolus præter cæteros auſus fuit Herculis pyram conſtruere, cum humanum corpus eſt exutum, & ad immortalitatem traditum. ob id beneficium Hercules ſuas ſagittas diuinas ei donauit. ſed cum Achiui ex vulnere tetrum odorem ferre non pōſſent, iuſſu Agamemnonis regis, in Lemno expoſitus eſt cum ſagittis diuinis. quem expoſitum paſtor regis Actoris, nomine Phimachus * Dolophionis filius nutriuit. Quibus poſtea reponſum eſt, ſine Herculis ſagittis Troiam capi nō poſſe. Tunc Agamemnon Vlyſſem & Diomedem exploratores ad eum miſit. Cui perſuaſerunt, vt in gratiam rediret, & ad expugnandam Troiam auxilio eſſet, eúmque ſecum ſuſtulerunt.

CIII. Protesilaus.

Achiuis fuit responsum, qui primus litora Troianorum attigisset, periturum. Cum Achiui classes applicuissent, cæteris cunctantibus, Iolaus Iphicli & Diomedeæ filius primus è naui prosiliuit, qui ab Hectore confestim est interfectus: quem cuncti appellarunt Protesilaum, quoniam primus ex omnibus perierat. Quod vxor Laodamia Acasti filia cum audisset eum perisse, flens petit à diis, vt sibi cum eo tres horas colloqui liceret: quo impetrato, à Mercurio reductus, tres horas cum eo colloquuta est. * quod iterum cum obisset Protesilaus, dolorem pati non potuit Laodamia.

Quare fortasis, vt suprà quoque.

CIIII. Laodamia.

Laodamia Acasti filia, amisso coniuge, cum tres horas consumpsisset, quas à diis petierat, fletum & dolorem pati non potuit. Itaque fecit simulacrum æreum simile Protesilai coniugis, & in thalamis posuit, sub simulatione sacrorum, & eum colere cœpit, quod cum famulus matutino tempore poma ei attulisset ad sacrificium, per rimam aspexit, viditque eam ab amplexu Protesilai simulacrum tenentem, atque osculantem: æstimans eam adulterum habere, Acasto patri nunciauit. Qui cum venisset, & in thalamos irrupisset, vidit effigiem Protesilai: quæ ne diutius torqueretur, iussit signum & sacra, pyra facta, comburi: quò se Laodamia, dolorem non sustinens, immisit, atque vsta est.

CV. Palamedes.

Vlysses, quòd Palamedis Nauplij dolo erat deceptus, indies machinabatur, quomodo eum interficeret. Tandem inito consilio ad Agamemnonem, militem suum misit, qui diceret ei, in quiete vidisse vt castra vno die mouerentur. Id Agamemnon verum existimans, castra vno die imperat moueri. Vlysses autem clàm noctu solus magnum pondus auri, vbi tabernaculum Palamedis fuerat, obruit: item epistolam conscriptam Phrygi captiuo, ad Priamum dat perferendam, militémque suum priorem mittit, qui eum non longè à castris interficeret. Postero die cum exercitus in castra rediret, quidam miles epistolam quam Vlysses scripserat super cadauer Phrygis positam, ad Agamemnonem attulit:

tulit: in qua scriptum fuit, Palamedi à Priamo missa: tantúmque ei auri pollicetur, quantum Vlysses in tabernaculum obruerat, si castra Agamemnonis, vt ei conuenerat, proderet. Itaque Palamedes cum ad regem esset productus, & factum negaret, in tabernaculum eius ierunt, & aurum effoderunt: quod Agamemnon vt vidit, verè factum esse credidit. Quo facto Palamedes dolo Vlyssis deceptus, ab exercitu vniuerso innocens occisus est.

CVI. *Hectoris lytra.*

AGamemnon Briseidam, Brisæ sacerdotis filiam, ex Mœsia captiuam, propter formæ dignitatem, quã Achilles ceperat, ab Achille abduxit, eo tempore, quo Chryseida Chrysi sacerdoti Apollinis † Zminti reddidit. *Smynthei.* quam ob iram Achilles in prælium non prodibat, sed cithara in tabernaculo se exercebat. Quod cum Argiui ab Hectore fugarentur, Achilles obiurgatus à Patroclo, arma sua ei tradidit: quibus ille Troianos fugauit, æstimantes Achillem esse. Sarpedonémque Iouis & Europæ filium occidit. postea ipse Patroclus ab Hectore interficitur, armáque eius sunt detracta Patroclo occiso. Achilles cum Agamemnone redit in gratiam, Briseidámque ei reddidit. tum contra Hectorem cum inermis prodisset, Thetis mater à Vulcano arma ei impetrauit, quæ Nereides per mare attulerunt. Quibus armis ille Hectorem occidit, astrinctúmque ad currum traxit circa muros Troianorum. quem sepeliendum cum patri nollet dare, Priamus Iouis iussu, duce Mercurio, in castra Danorum venit, & filij corpus auro repensum accepit, quem sepulturæ tradidit.

CVII. *Armorum iudicium.*

HEctore sepulto, cum Achilles circa mœnia Troianorum vagaretur, ac diceret se solum Troiam expugnasse: Apollo iratus, Alexandrum Parin se simulans, talum, quem mortalem habuisse dicitur, sagitta percussit, & occidit. Achille occiso, ac sepulturæ tradito, Aiax Telamonius, quòd frater patruelis eius fuit, postulauit à Danais, vt arma sibi Achillis darent: quæ ira Mineruæ † abiurgata sunt ab Agamemnone & Menelao *abiudicata.*

& Vlyssi data. Aiax furia accepta, per insaniam pecora sua & seipsum vulneratum ocidit, eo gladio quem ab Hectore muneri accepit, dum cum eo in acie contendit.

CVIII. *Equus Troianus.*

ACHiui cum per decem annos Troiam capere non possent, Epeus monitu Mineruæ equum mirę magnitudinis ligneum fecit, eóque sunt collecti, Menelaus, Vlysses, Diomedes, Thessander, Sthenelus, Acamas, Thoas, Machaon, Neoptolemus. Et in equo transcripserunt, Danai Mineruæ dono dant: castráque transtulerunt † Tenedo. Id Troiani cum viderunt, arbitrati sunt hostes abisse. Priamus equnm in arcem Mineruæ duci imperauit, feriatíque magno opere vt essent, edixit. Id uates Cassandra cum vociferaretur, inesse hostes, fides ei habita non est. Quem in arcem cum statuissent, & ipsi noctu lusu atque vino lassi obdormissent, Achiui ex equo, aperto à Sinone, exierunt & portarum custodes occiderunt, sociósquesigno dato, receperunt, & Troia sunt potiti.

Tenedum.

CIX. *Iliona.*

PRiamo Polydorus filius ex Hecuba cum esset natus, Ilionæ filiæ suæ dederunt eum educandum, quæ Polymnestori regi Thracum erat nupta, quem illa pro filio suo ęducauit. Deiphilum autem quem ex Polymnestore procreauerat, pro suo fratre educauit, vt si alteri eorum quid foret, parentibus præstaret. Sed cum Achiui Troia capta, prolem Priami extirpare vellent, Astyanacta Hectoris & Andromachæ filium de muro deiecerunt: & ad Polymnestorem legatos miserunt, qui ei Agamemnonis filiam nomine Electram pollicerentur in coniugium, & auri magnam copiam, si Polydorum Priami filium interfecisset. Polymnestor legatorum dicta non repudiauit, Deiphilúmque filium suum imprudens occidit, arbitrans se Polydorum filium Priami interfecisse. Polydorus autem ad oraculum Apollinis dę parentibus suis sciscitatum est profectus. cui responsum est, patriam incensam, patrem occisum, matrem in seruitute teneri. Cum inde rediret, & vidit aliter esse ac sibi responsum fuit, se Polymnestoris esse

filium, ab sorore Ilionea inquisiuit, quid ita aliter sortes dixissent? cui soror, quid veri esset patefecit, & eius consilio Polymnestorem luminibus priuauit, atque interfecit.

C X. Polyxena.

DAnai victores cum ab illio classem conscenderent, & vellent in patriam suam quisque reuerti, & prædam quisque sibi duceret, ex sepulcro vox Achillis dicitur prædæ partem expostulasse. Itaque Danai Polyxenam Priami filiam, quæ virgo fuit formosissima, propter quam Achilles cum eam peteret, & ad colloquium venisset, ab Alexandro & Deiphobo est occisus, ad sepulcrum eius eam immolauerunt.

C X I. Hecuba.

VLysses Hecubam Cissei filiam, vel, vt alij autores dicunt, Dimantis, Priami vxorem, Hectoris matrē, in seruitutem cum duceret, illa in Hellespontum mare se præcipitauit, & canis dicitur facta esse, vnde & * Cyneum est appellatum. *Cynossema*

C X I I. Prouocantes inter se, qui cum quo dimicarunt.

MEnelaus cum Alexandro, Alexandrum Venus eripuit: Diomedes cum Ænea, Æneam seruauit Venus. Idem cum Glauco, in hospitio cognito discesserunt: idem cum Pandaro & Glauco alio: Pandarus & Glaucus occiduntur. Aiax cum Hectore donificantes discessere: Aiax Hectori donauit balteum, vnde est tractus: Hector Aiaci gladium, vnde se interfecit. Patroclus cum Sarpedone, Sarpedon occiditur. Menelaus cum Euphorbo, Euphorbus occiditur, qui postea Pythagoras est factus, & meminit suam animam in corpora transisse. Achilles cum Asteropeo, Asteropeus occiditur. Idem cum Hectore, Hector occiditur: idem cum Ænea, Æneas fugatur: idem cum Agenore, Agenorem seruauit Apollo: idem cum Penthesilea Amazone Martis & Otreræ filia, Penthesilea occiditur. Antilochus cum Memnone, Antilochus occiditur: Achilles cum Memnone, Memnon occiditur: Philoctetes cum Alexandro, Alexander occiditur: Neoptolemus cum Eurypylo, Eurypylus occiditur.

C X I I I. Nobilem quem quis occidit.

Achillem Apollo Alexandri figura. Hector Protesilaum; idem Antilochum: Agenor Helenorem, idem Chlonium: Deiphobus Ascalaphum, idem Antonoum: Aiax Hippodamum, idem Chlonium: Agamemnon Hippodamantem, idem Glaucum: Aiax Locrus Carcanum, idem Gauium: Diomedes Dolonem, idem Rhesum: Eurypylus Nireum, idem Machaonem: Sarpedon Tlepolemum, idem Antippum: Achilles Troilum: Menelaus Deiphobum: Achilles Astynomum, idem Pylachantum, * Neoptolemus Priamum.

CXIIII. *Achiui qui quot occiderunt.*

Achilles numero 72. Antilochus numero 2. Protesilaus numero 4. Peneleus numero 2. Eurypylus numero 1. Aiax Oilei numero 14. Thoas numero 2. Linus numero 20. Thrasymedes numero 2. Agamemnon numero 16. Diomedes numero 18. Menelaus 8. Philocteta numero 3. Meriones numero 7. Vlysses numero 12. Idomeneus numero 13. Leonteus numero 5. Aiax Telamonius numero 28. Patroclus numero 54. Polypœtes numero 1. Teucer num. 30. Neoptolemus 6. fit numerus 362.

CXV. *Troiani qui quot occiderunt.*

Hector numero 31. Alexander numero 3. Sarpedon numero 2. Panthous numero 4. Gargasus numero 2. Glaucus numero 4. Polydamas numero 3. Aeneas numero 28. Deiphobus numero 4. Clytus numero 3. Athamas numero 1. Agenor numero 2. fit numerus 88.

CXVI. *Nauplius.*

Ilio capto, & diuisa præda, Danai cum domum redirent, ira deorum quòd fana spoliauerant, & quòd Cassandram Aiax Locrus à signo Palladio arbripuerat, tempestate & flatibus aduersis ad saxa Capharea naufragium fecerunt, in qua tempestate Aiax Locrus fulmine est à Minerua ictus, quem fluctus ad saxa illiserunt, vnde Aiacis petræ sunt dictæ. cæteri noctu cum fidem deorum implorarent, Nauplius audiuit, sensitque tempus venisse ad persequendas filij sui Palamedis iniurias. Itaque tanquam auxilium eis afferret, fascem ardentem eo loco extulit, quo saxa acuta & locus periculosissimus erat. Illi credentes humanitatis causa id factum, naues eo duxerunt. quo facto, plurimæ eorum confractæ sunt, mi-

litésque plurimi cum ducibus tempestate occisi sunt, membráque eorum cum visceribus ad saxa illisa sunt: si qui autem potuerunt ad terram natare, à Nauplio interficiebantur. At Vlyssem ventus detulit ad † Marathonem Menelaum in Ægyptum, Agamemnon cum Cassandra in patriam peruenit.

Ismarum alij.

CXVII. *Clytæmnestra.*

CLytæmnestra Tyndarei filia, Agamemnonis vxor, cum audisset ab Oeace, Palamedis fratre, Cassandram sibi pellicem adduci, quod ementitus est, vt fratris iniurias exequeretur: tunc Clytæmnestra cum Aegistho filio Thyestis cœpit consilium, vt Agamemnonem & Cassandram interficeret, quem sacrificantem securi cum Cassandra interfecerunt. At Electra Agamemnonis filia, Orestem fratrem infantem sustulit, quem demandauit in Phocide Strophio, cui fuit Astyochea agamemnonis soror nupta.

CXVIII. *Protheus.*

IN Ægypto Proteus senex marinus diuinus dicitur fuisse, qui in omnes se figuras conuertere solitus erat. Quem Menelaus Idotheæ filiæ eius monitu, catena alligauit, vt sibi diceret quando domum repetitionem haberet: quem Proteus edocuit iram deorum esse, quòd Troia esset deuicta, ideóque id fieri debere, quod Hecatomben Græcè dicitur, cum centum armenta occiduntur. Itaque Menelaus Hecatomben fecit. tunc demum post octauum annum, quàm ab Ilio decesserat, cum Helena in patriam redit.

CXIX. *Orestes.*

ORestes Agamemnonis & Clytemnestræ filius, postquam in puberem ætatem venit, studebat patris sui mortem exequi. itaque consilium capit cum Pylade, & Mycenas venit ad matrem Clytæmnestram, dicítque se aeolium hospitem esse, nūnciátque Orestem esse mortuum, quem Aegisthus populo necandum demandauerat. Nec multo pòst Pylades Strophij filius ad Clytæmnestram venit, vrnámque secum affert, dicítque ossa Orestis cōdita esse. quos Aegisthus lætabundus hospitio recepit. qui occasione capta, Orestes cum Pylade, noctu Clytæmnestram matrem & Aegisthum interficiunt.

quem Tyndareus cum accusaret, Oresti, à Mycenensibus fuga data est propter patrem, quem postea furiæ matris exagitarunt.

CXX. *Iphigenia Taurica.*

ORestem furiæ cum exagitarent, Delphus sciscitatum est profectus, quis tandem modus esset ærumnarum? responsum est, vt in terram Taurinam ad regem Thoantem, patrem Hypsipyles iret, indéque de templo Dianæ signum Argos afferret: tunc finem fore malorum. Sorte audita, cum Pylade Strophij filio sodale suo nauem conscendit, celeriterque ad Tauricos fines deuenerunt. Quorum fuit institutum, vt qui intra fines eorum hospes venisset, templo Dianæ immolaretur. vbi Orestes & Pylades cum in spelunca se tutarentur, & occasionem captarent, à pastoribus deprehensi, ad regem Thoantem sunt deducti. Quos Thoas suo more iunctos in templum Dianæ, vt immolarentur duci iussit, vbi Iphigenia Orestis soror fuit sacerdos: eósque ex signis atque argumentis qui essent, quid venissent, postquam resciit, & abiectis ministeriis, ipsa cœpit signum Dianæ auellere. Quò rex cum interuenisset & rogitaret, cur id faceret: illa ementita est, dicitque eos sceleratos signum contaminasse: quòd impij & scelerati homines in templum essent adducti, signum expiandum ad mare ferre oportere, & iubere eum interdicere ciuibus, ne quis eorum extra vrbem exiret. Rex sacerdoti dicto audiens fuit. Occasionem Iphigenia nacta, signo sublato, cum fratre Oreste & Pylade in nauem ascendit, ventóque secundo ad insulam † Zminten ad Chrysen sacerdotem Apollinis delati sunt.

Smynthen.

CXXI. *Chryses.*

AGamemnon cum ad Troiam iret, & Achilles in Mœsiam venit, & Chryseidam Apollinis sacerdotis filiam adduxit, eámque Agamemnoni dedit in coniugium. Quod cum Chryses ad Agamemnonem deprecandum uenisset, vt sibi filiam redderet, non impetrauit. ob id Apollo exercitum eius partim fame * propè totum consumpsit. Itaque Agamemnon Chryseida grauidam sacerdoti remisit. Quæ cum diceret se ab eo

Videtur deesse, partim peste.

intactam esse, suo tempore peperit Chrysen iuniorem, & dixit se ab Apolline concepisse. Postea Chryses Thoanti eos cum reddere vellet, Chryses audiit senior, Agamemnonis Iphigeniam & Orestem filios esse, qui Chrysi filio suo quid veri esset patefecit, eos fratres esse, & Chrysen Agamemnonis filium esse. Tum Chryses re cognita cum Oreste fratre Thoantem interfecit, & inde Mycenas cum signo Dianæ incolumes peruenerunt.

CXXII. *Aletes.*

AD Electram Agamemnonis & Clytæmnestræ filiã, sororem Orestis, nuncius falsus venit, fratrem cum Pylade in Tauricis Dianæ esse immolatos. Id Aletes Aegisthi filius cum resciisset, ex Atridarum genere neminem superesse, regnum Mycenis obtinere cœpit. At Electra de fratris nece Delphos sciscitatum est profecta. Quò cum venisset, eodem die Iphigenia cum Oreste venit eò. idem nuncius qui de Oreste dixerat, dixit Iphigeniam fratris interfectricem esse. Electra vbi audiuit id, truncum ardentem ex ara sustulit, voluítque inscia sorori Iphigeniæ oculos eruere, nisi Orestes interuenisset. cognitione itaque facta, Mycenas venerunt, & Aleten Aegisthi filium Orestes interfecit, & Erigonam ex Clytæmnestra & Aegistho natam voluit interficere: sed Diana eam rapuit, & in terram Atticam sacerdotem fecit. Orestes autem Neoptolemo interfecto, Hermionem Menelai & Helenæ filiam adductam coniugem duxit. Pylades autem Electram Agamemnonis & Clytæmnestræ filiam duxit.

CXXIII. *Neoptolemus.*

NEoptolemus Achillis & Deidamiæ filius, ex Andromacha Eetionis filia, captiua, procreauit Amphialum. Sed postquam audiuit Hermionem sponsam suam Oresti esse datam in coniugium, Lacedæmonem venit, & à Menelao sponsam suam petit. Cui ille fidem suam infirmare noluit, Hermionémque ab Oreste adduxit, & Neoptolemo dedit. Orestes iniuria accepta, Neoptolemum Delphis sacrificantem occidit, & Hermionem recuperauit, cuius ossa per fines Ambraciæ sparsa sunt, quæ est in Epiri regionibus.

CXXIIII. *Reges Achiuorum.*

PHoroneus Inachi filius, Argus Iouis filius, Peranthus Argi filius, Triops Peranthi filius, Pelasgus Agenoris filius, Danaus Beli filius, Tantalus Iouis filius, Pelops Tantali filius, Atreus Pelopis filius, Temenus Aristomachi filius, Thyestes Pelopis, Agamemnon Atrei, Ægisthus Thyestis, Orestes Agamemnonis, Clytus Temenei filius, Aletes Ægisthi, Tisamenus Orestis, Alexander Eurysthei.

CXXV. *Odyssea.*

VLysses cum ab illio in patriam Ithacam rediret, tempestate ad Ciconas est delatus, quorum oppidum Ismarum expugnauit, prædámque socis distribuit. Inde ad Lothophagos, homines minime malos, qui Loton ex foliis flore procreatum edebant, idque ciuibus tantam suauitatem præstabat, vt qui gustabant, obliuionem caperent domi reditionis. Ad eos socij duo missi ab Vlysse, cum gustarent herbas ab eis datas, ad naues obliti sunt reuerti, quos vinctos ipse reduxit. Inde ad Cyclopem Polyphemum, Neptuni filium. huic responsum erat ab augure Telemo Eurymi filio, vt caueret, ne ab Vlysse excæcaretur. Hic media fronte vnũ oculum habebat, & carnẽ humanã epulabatur. Qui postquã pecus in speluncã redegerat, molem saxeã ingetem ad ianuam opponebat. Qui Vlyssem cum sociis inclusit, sociósque eis consumere cœpit. Vlysses cum videret eius immanitati atque feritati resistere se non posse, vino quod à † Marathone acceperat, eum inebriauit, séque Vtim vocari dixit. Itaque cum oculum eius trunco ardenti exureret, ille clamore suo cætero. Cyclopas conuocauit, eiúsque spelunca præclúsa dixit, Vtis me excæcat. Illi credentes eum deridendi gratia dicere, neglexerunt. At Vlysses socios suos ad pecora alligauit, & ipse se ad arietem, & ita exierunt ad Aeolum Hellenis filium, cui ab Ioue ventorum potestas fuit tradita, is Vlyssem hospitio liberè accepit, follésque ventorum ei plenos muneri dedit: socij verò aurum argentúmque credentes, cum accepissent, & secum partiri vellent, folles clàm soluerunt, ventique euolauerunt. Rursum ad Aeolum est delatus, à quo eiectus est, quòd vide-

Marone.

batur Vlysses numen deorum infestum habere. Ad Læstrygonas, quorum rex fuit Antiphates * deuorauit, nauésque eius vndecim confregit, excepta naue * qua sociis eius consumptis, euasit in insulam Ænariam ad Circen Solis filiam, quæ potione data homines in feras bestias commutabat. ad quam Eurylochum cum viginti duobus sociis misit, quos illa ab humana specie immutauit. Eurylochus timens, qui non intrauerat, inde fugit, & Vlyssi nunciauit, qui solus ad eam se contulit: sed in itinere Mercurius ei remedium dedit, monstrauítque quomodo Circen deciperet. Qui postquã ad Circen venit, & poculum ab ea accepit, remedium Mercurij monitu coniecit, * ensémque strinxit, minatus nisi socios sibi restitueret, se eam interfecturum. Tunc Circe intellexit, non sine diuina voluntate deorum id esse factum: itaque fide data se nihil tale commissuram, socios eius ad pristinam formam restituit, ipsa cum eodem concubuit, ex quo filios duos procreauit, † Nausiphoum & Telegonum. Inde proficiscitur ad lacum Auernum, ad inferos descendit, ibíque inuenit Elpenorem socium suum, quem ad Circen reliquerat, interrogauítque eum quomodo eò peruenisset. cui Elpenor respondit, se ebrium per scalam cecidisse, & ceruices fregisse: & deprecatus est eum, cum ad superos redisset, sepulturæ traderet, & sibi in tumulo gubernaculum poneret. Ibi & cum matre Anticlia est locutus de fine errationis suæ. Deinde ad superos reuersus, Elpenorem sepeliuit, & gubernaculum, ita vt rogauerat, in tumulo ei fixit. Tum ad Sirenas Melpomenes musæ & Acheloi filias venit, quæ partem superiorem muliebrem habebant, inferiorem autem gallinaceam. Harum fatum fuit tandiu viuere, quandiu earum cantum mortalis audiens, nemo præteruectus esset. Vlysses monitus à Circe Solis filia, sociis cera aures obturauit, séque ad arborem malum constringi iussit, & sic prætervectus est. Inde ad Scyllam Typhonis filiam venit, quæ superiorem corporis partem muliebrem, inferiorem ab inguine piscis, & sex canes ex se natos habebat: eáque sex socios Vlyssis, naue abreptos, consumpsit. In insulam Siciliam ad Solis pecus sacrum vene-

Videtur aliquid deesse.

Nausithoũ.

Videntur hic corrupta quædam, quadã

rat, quod socij eius cum coquerent in aheno, mugiebat: monitus id ne attingeret, ab Tiresia, & à Circe monitus Vlysses: itaque multos socios ob eam causam ibi amisit. Ad Charybdínque perlatus † ter die obsorbebat, térque euictabant: eò monitu Tiresiæ prætereuectus est. sed ira Solis, quòd pecus eius erat violatum, cum in insulam eius venisset, & monitu Tiresiæ vetuerit violari, cum Vlysses condormiret, socij inuolarunt pecus: itaque cum coquerent, carnes ex aheno dabant balatus, ob id Iouis nauem eius fulmine incendit. Ex his locis errans naufragio facto, sociis amissis enatauit in insulam * Aeæam. vbi Calypso Atlantis filia nympha, quæ specie Vlyssis capta, anno toto eum retinuit, neque à se dimittere voluit, donec Mercurius Iouis iussu denũciauit Nymphæ, vt eum dimitteret. Et ibi facta rate Calypso omnibus rebus ornatum eum dimisit, cámque ratim Neptunus fluctibus disiecit, quòd Cyclopem filium eius lumine priuauerat. ibi cum fluctibus iactaretur, Leucothoe, quam nos matrem Matutam dicimus, quæ in mari exigit æuum, baltheum ei dedit, quo sibi pectus suum vinciret, ne pessum abiret. quod cum fecisset, enatauit. Inde in insulam Phæacum venit, nudúsque ex arborum foliis se obruit, quà Nausicaa Alcinoi regis filia, vestem ad flumen lauandum tulit. ille crepsit è foliis, & ab ea petit vt sibi opem ferret. illa misericordia mota, pallio eum operuit, & ad patrem suum eum adduxit. Alcinous hospitio liberaliter acceptum, donísque decoratum, in patriam Ithacam dimisit. ira Mercurij iterum naufragium fecit. post vicesimum annum, sociis amissis, solus in patriam redit. & cum ab hominibus ignoraretur, domúmque suam attigisset, procos qui Penelopen in coniugium petebant, obsidentes vidit regiam, séque hospitem simulauit: & Euryclia nutrix ipsius, dum pedes ei lauat, ex cicatrice Vlyssem esse cognouit. postea procos Minerua adiutrice, cum Telemacho filio & duobus seruis interfecit sagittis.

etiã transposita esse, noluimus tamẽ quicquam à vetusto exẽplari recedere.

*a

Hæc in veteri exemplari in margine annotata erant.

Deioneus genuit Cephalum, Cephalus Archium, Archius Laertẽ, Laertes Vlyssem, Vlysses ex Circe Telegonum, ex Penelope Telemachũ: Telegonus ex Penelope Vlyssis coniuge Ita-

lum, qui Italiam ex suo nomine appellauit: è Telemacho Latinus, qui Latinā linguam ex suo nomine cognominauit. Homerus pro Arthio Laertis patre, Arcesium habet. Ouid. tamen non Cephali, sed Iouis filium Arcesium facit. † a Homerus hanc insulā Ogygiā vocat, & erant quoq; in vetusto exemplari quædā erasa, & pro iis Acæā ad indocto aliquo superinductū.

C XXVI. Vlyßis cognitio.

VLysses ab Alcinoo rege Nausicæ patre cum esset munerib. dimissus, naufragio facto nudus Ithacam peruenit, ad quandam casam suam, vbi erat nomine Eumæus sybotes, hoc est subulcus pecoris. quem canis cum agnosceret, & ei blandiretur, Eumæus eum non recognoscebat: quoniam Minerua eum, & habitum eius commutauerat. Eumæus eum rogauit, vnde esset. & ille ait, se naufragio huc peruenisse. quem cum pastor interrogaret, an Vlyssem vidisset: dixit se comitem eius esse, & signa & argumenta cœpit dicere. quem mox Eumęus casa recepit, cibo potúque animauit. quo cum venissent famuli, missi solito more pecora petitū, & ille interrogasset Eumæum qui essent: ait, post Vlyssis profectionem, cum iam tempus intercederet, proci Penelopem in coniugium petentes venerūt. quos illa conditione ita differt, Cum telam detexuero, nubam, quam interdiu detexebat, & sic eos differebat, nunc autem illi cum ancillis Vlyssis discumbunt, & pecora eius consumunt. Tunc Minerua effigiem suam ei restituit. Subitò sybotes vt vidit Vlyssem esse, tenens amplecténsque lachrymari cœpit præ gaudio, & admirari quid esset illud quod eū immutauerat. Cui Vlysses ait, Crastino die perduc me in regiam ad Penelopem. Quem cum duceret, Minerua ei iterum faciē mendici transformauit. Quē cum Eumęus ad * mnesteras perduxisset, & cum ancillis discumberent, ait ad illos: Habetis ecce alterum mendicum, qui cū Iro vos delectet. Tunc * Melanthius vnus ex mnesteribus ait: Imò inter se luctentur, & victor accipiet ventriculū farsum & harūdinē, vnde victū ei ciat: qui cū luctati essent, & Vlysses * iterū applosisset, atq; eū eiecisset, Eumæus in mendici persona Vlyssem ad Euryclią nutricē perduxit, dicitq; eum sociū Vlyssis fuisse, * cui cū vellet, * Vlysses ei os cōpressit, atq; Penelopē & eā præmonuit, vt arcū & sagittas

μνηστῆρας. *Antinous.* *in terram*

eius daret procis, vt qui ex iis eum intendisset, eam vxorem duceret. quæ cum fecit * inter se certarent, & nemo † post intendere. Eumæus ait deridendi gratia, demus * non pateretur Melanthius qui erat * Eumæus arcum seni tradidit. Ille omnes procos confixit, excepto Melanthio seruo. is clam procis deprehensus est, cui nares & brachia & reliquas partes membrorum minutatim secuit, atque † domum suam cum coniuge potitus est. ancillas autem suas iussit corpora eorum ad mare deferre, in quas rogatu Penelopes post cædem procorum Vlysses animaduertit.

possit. *domo sua*

CXXVII. *Telegonus.*

TElegonus Vlyssis & Circes filius, missus à matre vt genitorem quæreret, tempestate in Ithacham est delatus: ibique fame coactus, agros depopulari cœpit. Cum quo Vlysses & Telemachus ignari arma contulerunt. Vlysses à Telegono filio est interfectus: quod ei responsum fuerat, vt à filio caueret mortẽ. Quem postquam cognouit qui esset, iussu Mineruæ, cum Telemacho & Penelope in patriam redierunt, in insulam † Aeacam ad Circen Vlyssem mortuum deportauerunt, ibique sepulturæ tradiderunt, eiusdem Mineruæ monitu Telegonus Penelopen, Telemachus Circen duxerunt vxores. Circe & Telemacho natus est Latinus, qui ex suo nomine Latinæ linguæ nomen imposuit. ex Penelope & Telegono natus est Italus, qui Italiam ex suo nomine denominauit.

Aeacam

CXXVIII. *Augures.*

AMycus Elati filius, Mopsus Ampyci filius, Amphiaraus Oeclei vel Apollinis filius, Tiresias Eurymi filius, Manto Tyresiæ filia, Polyidus Cœrani filius, Helenus Priami filius, Cassandra Priami filia, Calchas Thestoris filius, Theoclimenus † Thestoris filius, † Telemus Protei filius, Telemus Eurymi filius, Sibylla Samia, alij Cymeam dixerunt.

Polyphidæ, vt apud Homer. Odyss. o. Theonoe Protei filia, legẽdum puto, ex Helena Euripidis.

CXXIX. *Oeneus.*

LIber cum ad Oeneum Parthaonis filium in hospitium venisset, Althæam Thestij filiam, vxorẽ Oenei adamauit. quod Oeneus vt sensit, voluntate sua ex vrbe excessit, simulátque se sacra facere. at Liber cum

Fabulæ quæ hinc ad Marsyam vsque, hoc est, ad ca-

Althæa concubuit, ex qua nata est Deianira. Oeneo autem ob hospitium liberale muneri vitem dedit, monstrauítque quomodo sereret: fructúmque eius ex nomine hospitis Oenon vt vocaretur, instituit.

pi. 65. sequuntur, capi. suis, & numero inscriptæ non erant, in veteri exemplo, quæ nos tamẽ ad indicẽ restituimus.

CXXX. *Icarius & Erigone.*

CVm Liber pater ad homines esset profectus, vt suorum fructuum suauitatem atque iucunditatem ostenderet, ad Icarium & Erigonam in hospitium liberal deuenit. iis vtrem plenum vini muneri dedit, iussítque, vt in reliquas terras propagarent. Icarius plaustro onerato cum Erigone filia & cane Mera in terram Atticam ad pastores deuenit, & genus suauitatis ostendit. Pastores cum immoderatius biberent, ebrij facti, conciderunt: qui arbitrantes Icarium sibi malum medicamẽtum dedisse, fustibus eum interfecerunt. Icarium autem occisum canis vlulans Mera, Erigonæ monstrauit, vbi pater insepultus iaceret. quò cum venisset, super corpus parentis in arbore suspendio se necauit. ob quod factum Liber pater iratus, Atheniensium filias simili pœna afflixit. De ea re ab Apolline responsum petierunt: quibus responsum est, quòd Icarij & Erigones mortem neglexissent. Quo responso, de pastoribus supplicium sumpserunt, & Erigonæ diem festum oscillationis, pestilentiæ, causa instituerunt, & vt per vindemiam de frugibus Icario & Erigonæ primùm † deliberarent, qui deorum voluntate in astrorum numerum sunt relati. Erigone signum virginis, quam nos iustitiam appellamus: Icarius arcturus in sideribus est dictus. Canis autem, Mera canicula.

deliberarent

CXXXI. *Nisus.*

LIber cum in Indiam exercitum duceret, Niso nutricio suo dum ipse inde rediret, regni Thebani potestatem tradidit: sed posteaquam inde reuersus est Liber, Nisus regno cedere noluit. Liber cum nutricio contendere noluit, passúsque est eum regnum obtinere, dum occasio sibi regni recuperandi daretur. Itaque post annum tertium cum eo redit in gratiam, simulátque in regno se sacra facere velle, quæ Trieterica dicuntur, quoniam post tertium annum faciebat, milítésque muliebri ornatu pro Bacchis introduxit, & Nisum cepit, regnúm-

que suum recuperauit.

CXXXII. *Lycurgus.*

LYcurgus Driantis filius, Liberum de regno fugauit: quem cum negaret Deum esse, vinúmque bibisset, & ebrius matrem suam violare voluisset, tunc vites excidere est conatus, quòd diceret illud malum medicamentum esse, quod mentes immutaret. qui insania ab Libero obiecta, vxorem suam & filium interfecit, ipsúmque Lycurgum Liber pantheris obiecit in Rhodope, qui mõs est Thraciæ, cuius imperium habuit. Hic traditur vnum pedem sibi pro vitibus excidisse.

CXXXIII. *Hammon.*

LIber in India cum aquam quereret, nec inuenisset, subitò ex harena aries dicitur exiisse, quo duce Liber, cum aquam inuenisset, petit ab Ioue vt eum in astrorum numerorũ referret, qui adhuc hodie æquinoctialis aries dicitur. In eo autem loco vbi aquam inuenerat, templum constituit, quod Iouis Hammonis dicitur.

CXXXIIII. *Tyrrheni.*

TYrrheni qui postea Tusci sunt dicti, cum pyraticam facerent, Liber pater impubis in nauem eorum conscendit, & rogat eos, vt se Naxum deferrent. qui cum eum sustulissent, atque vellent ob formam constuprare, Acetus gubernator eos inhibuit, qui iniuriam ab eis passus est. Liber vt vidit in proposito eos permanere, remos in thyrsos commutauit, vela in pampinos, rudentes in hederam. deinde leones atque pantheræ prosiluerunt: qui, vt viderunt, timentes in mare se præcipitauerunt, † quod & in mari in aliud monstrum transfigurauit. nam quisquis se præcipitauerat, in delphini effigiẽ transfiguratus est: vnde delphini Tyrrheni sunt appellati, & mare Tyrrhenum est dictum. numero autem fuerunt duodecim, his nominibus: †Ethalides, Medon, Lycabas, Libys, Ophel tes, † Melas, Alchimedon, Epopeus, Dictys, Simon, Accœtes. Hic gubernator fuit, quem ob clementiam Liber seruauit, † & Proteus.

Ethalion
Melanthus.
sic Ouid. li. 4.

† *Hic in vetere exemplari omissus erat, quemadmodum apud Ouid. contrà Simonis nulla mentio fit.*

CXXXV. *Laocoon.*

LAocoon Acœtis filius † Anchisæ frater, Apollinis sacerdos, contra voluntatem Apollinis, cum vxorem duxisset, atque liberos procreasset, sorte ductus vt sacrum faceret Neptuno ad litus: Apollo occasione data, à Tenedo per fluctus maris dracones misit duos, qui filios eius Antiphantem & Thymbræum necarent. quibus Laocoon cum auxilium ferre vellet, ipsum quoque nexum necauerunt. Quod Phryges idcirco factum putarunt, quòd Laocoon hastam in equum Troianum miserit.

CXXXVI. Polyidus.

GLaucus Minois & Pasiphaæ filius, dum ludit pila, cecidit in dolium melle plenum, quem cum parentes quererent, Apollinem sciscitati sunt de puero. Quibus Apollo respondit: Monstrum vobis natum est, quod si quis soluerit, puerum vobis restituit. Minos sorte audita cœpit monstrum à suis querere. cui dixerunt natum esse vitulum, qui ter in die colorem mutaret per quaternas horas, primùm album, secundò rubeum, deinde nigrum. Minos autem ad monstrum soluendum augures conuocauit. qui cum non inuenirentur, Polyidus Cœrani filius * Bizanti monstrum demonstrauit, eum arbori mori similem esse. nam primùm album est, deinde rubrum, cum permaturauerit nigrum: tunc Minos ait ei, Ex Apollinis respõso filium mihi oportet restituas. quod Polyidus dum auguratur, vidit noctuam super cellam vinariam sedentem, atque apes fugantem. augurio accepto, puerum exanimem de dolio eduxit. Cui Minos ait, Corpore inuento, nunc spiritum restitue. quod Polyidus cum negaret posse fieri, Minos iubet eum cum puero in momento includi, & gladium poni. qui cum inclusi essent, draco repente ad corpus pueri processit. † quod Polyidus æstimans eũ velle consumere, gladio repentè percussit, & occidit altera serpens parem querens, vidit eam interfectam, & progressa herbam attulit, atque eius tactu serpenti spiritum restituit. Idémque Polydus fecit qui cũ intus vociferarentur quidã, præteriens Minoi nunciauit, qui monumentũ iussit aperiri, & filiũ incolumẽ recuperauit, Polyidum cũ multis muneribus in patriam remisit.

Quod pro quare, vt suprà quoque.

CXXXVII. Merope.

POlyphontes Messeniæ rex, Cresphontem Aristomachi filium cum interfecisset, eius imperium & Meropem vxorem possedit.

Credo eundẽ esse qui à pausa. Deiphontes dicitur. vide latius infra in Pentheo.

CXXXVIII. *Philyra, quæ in tiliam versa est.*

SAturnus Iouem cum quereret per terras, in Thracia cum Philyra Oceani filia, in equum conuersus concubuit, quæ ex eo peperit Chironem centaurum, qui artem medicam primus inuenisse dicitur. Philyra postquã inusitatam speciem se peperisse vidit, petit ab Ioue, vt se in aliquam speciem commutaret: quæ in arborem Philyram, hoc est tiliam, commutata est.

CXXXIX. *Curetes.*

POstquã Opis Iouem ex Saturno peperit petit Iuno vt sibi eum concederet, quoniam Saturnus Orcum sub Tartara deiecerat,& Neptunum sub vndas: quòd sciret, si quis ex eo natus esset, se regno priuaret. Qui cum Opem rogaret,† vt esset quod illa peperisset, illa lapidem inuolutum ostendit, eum Saturnus deuorauit. Quod cum sensisset, cœpit Iouem quærere per terras. Iuno autem Iouem in Cretensi insula detulit. Adamantæa pueri nutrix eum in cunis in arbore suspendit, vt neque cœlo, neque terra, neque in mari inueniretur. & ne pueri vagitus exaudiretur, impuberes conuocauit. eísque clypeola ænea & hastas dedit, & iussit eos circum arborem euntes crepare, qui Græcè Curetes sunt appellati. alij Corybantes dicuntur, hi autem Lares appellantur.

CXL. *Python.*

PYthon Terræ filius, draco ingens. hic ante Apollinem ex oraculo in monte Parnasso responsa dare solitus erat. huic ex Latonæ partu interitus erat fato futurus. eo tempore Iouis cum Latona Poli filia concubuit. hoc cum Iuno resciit, facit vt Latona ibi pareret, quò Sol non accederet. Python vbi sensit Latonam ex Ioue grauidam esse, persequi cœpit, vt eam interficeret. At Latonam Iouis iussu ventus Aquilo sublatam ad Neptunum pertulit. ille eam tutatus est: sed ne rescinderet Iunonis factum, in insulam eam Ortygiam detulit, quã insulam fluctibus cooperuit. Quòd cum Python eam non inuenisset, Parnassum redit. At Neptunus insulam

Ortygiam in superiorem partem retulit, quæ postea insula Delus est appellata. ibi Latona oleam tenens, parit Apollinem & Dianam, quibus Vulcanus sagittas dedit donum post diem quartum quàm essent nati, Apollo matris pœnas executus est. nam Parnassum venit, & Pythonem sagittis interfecit, inde Pythius est dictus: ossáque eius in cortinam coniecit, & in templo suo posuit, ludósque funebres ei fecit, qui ludi Pythia dicuntur.

CXLI. Sirenes.

SIrenes Acheloi fluminis & Melpomenes Musæ filiæ, Proserpinæ raptu aberrantes ad Apollinis terram venerunt, ibíque Cereris voluntate, quòd Proserpinæ auxilium non tulerant, volaticæ sunt factæ. His responsum erat, tam diu eas victuras, quandiu cantantes eas audiens nemo esset præteruectus: quibus fatalis fuit Vlysses. astutia enim sua cum præternauigasset scopulos, in quibus morabantur, præcipitarunt se in mare: à quibus locus Sirenides cognominatur, qui est inter Siciliam & Italiam.

CXLII. Pandora.

PRometheus Iapeti filius, primus homines ex luto finxit. postea Vulcanus Iouis iussu ex luto mulieris effigiem fecit: cui Minerua animam dedit, cæteríque dii alius aliud donum dederũt, ob idque Pandoram nominarunt. ea data in coniugium Epimetheo fratri: inde nata est Pyrrha. quæ mortalis dicitur prima esse creata.

CXLIII. Phoroneus.

INnachus Oceani filius, ex Archia sorore sua procreauit Phoroneum, qui primus mortalium dicitur regnasse. Homines ante secula multa sine oppidis legibúsque vitam exegerunt, vna lingua loquentes, sub Iouis imperio. Sed postquam Mercurius sermones hominum interpretatus est, vnde Hermeneutes dicitur esse interpres (Mercurius enim Græcè Hermes vocatur: idem nationes distribuit) tum discordia inter mortales esse cœpit, quod Ioui placitum non est. Itaque exordium regnandi tradidit Phoroneo, ob id beneficium quod Iunonis sacra primus fecit.

CXLIIII. Prometheus.

HOmines antea ab immortalibus ignem petebant, neque in perpetuum seruare sciebant: quod postea Prometheus in ferula detulit in terras, hominibúsque monstrauit quomodo cinere obrutum seruarent. Ob hanc rem Mercurius Iouis iussu deligauit eum in monte Caucaso ad saxum clauis ferreis, & aquilam apposuit, quæ cor eius exesset. quantum die ederat, tantum nocte crescebat. hanc aquilam post triginta annos Hercules interfecit, eúmque liberauit.

CXLV. *Niobe, siue Io.*

EX † Thronio & Cinnanati Apis & Nioba, hanc hanc Iupiter mortalem primam compressit, ex ea natus est Argus, qui suo nomine Argos oppidum cognominauit. ex Argo & Euadne Crinus, Piranthus, & Basus nati ex † Pirantho Callirhoe, Argus, Aristorides, Triopas hic * ex hoc Eurisabe Anthus, Pelasgus, Agenor. ex Triope & Oreaside Xanthus & Inachus, ex Pelasgo Laris, ex Inacho & Argia Io. Hanc Iupiter dilectam compressit, & in vaccæ figuram conuertit, ne Iuno eam cognosceret. id Iuno cum resciuit, Argum, cui vndique oculi refulgebant, custodem ei misit. hunc Mercurius Iouis iussu interfecit. at Iuno formidinem ei misit, cuius timore exagitata, coegit eam vt se in mare præcipitaret, quod mare Ionium est appellatum. inde in Scythiã transnauit, vnde Bosphorus fines sunt dictæ. inde in Ægyptum, vbi parit Epaphum. Iouis cum sciret suapte propter opera tot eam ærumnas tulisse, formam suam ei propriam restituit, deámque Ægyptiorúmque esse fecit, que Isis nuncupatur.

Phoroneo, sic enim ex Paus. colligitur legendum esse, qui Argum φορωνέως θυγάτρι δοῦν vocat. Phorbante. Pausan. sic: ἄργου δὲ πείρασος γίνεται καὶ φόρβας, φόρβαντι δὲ τριόπας, τριόπα δὲ ἰάσος καὶ ἀγήνωρ. ἰὼ μὲν οὖν ἰάσου θυγάτηρ. Vide in Argolic.

CXLVI. *Proserpina.*

PLuton petit ab Ioue, vt Proserpinam filiam eius & Cereris, in coniugium daret. Iouis negauit Cererem passuram, vt filia sua in Tartaro tenebricoso sit: sed iubet eum rapere eam, flores legentem in monte Ætna, qui est in Sicilia. in quo Proserpina dum flores cum Venere & Diana & Minerua legit, Pluton quadrigis venit, & eam rapuit. quod postea Ceres ab Ioue impetrauit, vt dimidia patre anni apud se, dimidia apud Plutonem esset.

CXLVII. *Triptolemus.*

CVm Ceres Proserpinam filiam suam quæreret, de venit ad † Eleusinum regem, cui vxor † Cothonea puerum Triptolemum pepererat, séque nutricem lactantem simulauit. Hanc regina libens nutricem filio suo recepit. Ceres cum vellet alumnum suum immortalem reddere, interdiu lacte diuino alebat, clàm in igne obruebat. Itaque præterquam solebant mortales, crescebat. & sic fieri cum mirarentur, parentes eam obseruauerunt: cum Ceres eum vellet in ignem mittere, pater expauit. Illa irata Eleusinum exanimauit, ad Ttriptolemo alumno suo æternum beneficium tribuit. nam fruges propagati * currum draconibus iunctum tradidit, quibus vehens orbem terrarum frugibus obseuit. Postquam domum rediit † Peleus eum pro benefacto interfici iussit. sed re cognita iussu Cereris Triptolemo regnum dedit, quod ex patris nomine † Eleusinum nominauit: fieríque sacrum instituit, quæ Thesmophoria Græcè dicuntur.

Eleusium. Metanira hæc à Pausa. dicitur, Triptolemi autē pater Celeus.

a Eleusin

Celeus, vel Cepheus, vt Boccatius. Nisi quis malit Lyncum intelligere, de quo Ouidius.

C X L V I I I. Vulcanus.

VVlcanus cum resciit Venerem cum Marte clàm concumbere, & se virtuti eius obsistere non posse catenam ex adamante fecit, & circum lectum posuit, vt Martem astutia deciperet. Ille cum ad constitutum venisset, concidit cum Venere in plagas, adeò vt se exoluere non posset. id Sol cum Vulcano nunciasset, ille eos nudos cubantes vidit, deos omnes conuocauit, * viderunt ex eo Martem, id ni faceret, pudor terruit. Ex eo conceptu nata est Armonia, cui Minerua & Vulcanus vestem sceleribus tinctam muneri dederunt: ob quam rem progenies eorum scelerata extitit. Soli autem Venus ob indicium ad progeniem eius semper fuit inimica.

C X L I X. Epaphus.

IVpiter Epaphum, quem ex Io procreauerat, Ægypto oppida communire, ibique regnare iussit. Is oppidum primum Memphim, & alia plura costituit: & ex Cassiopeia vxore procreauit filiam Libyen, à qua terra est appellata.

C L. Titanomachia

POstquam Iuno vidit Epapho ex pellice nato tantam regni potestatem esse, curat in venatu, vt Epaphus necetur: Titanósque hortatur, Iouem vt regno pellant, & Saturno restituant. Hi cum conarentur in cœlum ascendere, eos Iouis cum Minerua & Apolline & Diana præcipites in Tartarum deiecit. Atlanti autem, qui dux eorum fuit, cœli fornicem super humeros imposuit, qui adhuc dicitur cœlum sustinere.

C L I. *Ex Typhone & Echidna nati.*

EX Typhone gigante & Echidna Gorgon, canis Cerberus triceps, draco qui mala Hesperidum trans oceanum seruabat, Hydra: quam ad fontem Lernæum Hercules interfecit: Draco qui pellem arietis Colchos seruabat: Scylla, quæ superiorem partem mulieris inferiorem canis, & canes sex se natos habebat: Sphinx, quæ in Bœotia fuit: Chimæra in Lycia, quæ priorem partem leonis figuram, posteriorem draconis habebat, media ipsa Chimæra. ex Medusa Gorgonis filia & Neptuno nati sunt, Chrysaor, & equus Pegasus: ex Chrysaore & Callirhoe, Geryon trimembris.

C L I I. *Typhon.*

al. Terra

TArtarus ex Tartara procreauit Typhonem immani magnitudine, speciéque portentosa, cui centum capita draconum ex humeris enata erãt. hic Iouem prouocauit, si vellet secum de regno certare. Iouis fulmine ardenti pectus eius percussit. cui cum flagraret, montem Ætnam, qui est in Sicilia, super eum imposuit: qui ex eo adhuc ardere dicitur.

Hoc caput in indice nõ numeratur.

PHaeton Solis & Clymenes filius, cum clàm patris currum conscendisset, & altius à terra esset elatus, præ timore decidit in flumen Eridanum. Hunc Iupiter cum fulmine percussisset, omnia ardere cœperunt. Iouis, vt omne genus mortalium cum causa interficeret, simulauit id velle extinguere: amnes vndique irrigauit, omnésque genus mortalium interiit, præter Pyrrham & Deucalionem. at sorores Phaethontis, quòd equos iniussu patris iunxerant, in arbores populos commutatæ.

C L I I I. *Deucalion & Pyrrha.*

CAtaclysmus, quod nos diluuium vel irrigationem dicimus, cum factum est, omne penus humanum

interiit, præter Deucalionem & Pyrrham, qui in montem Ætnam, qui altissimus in Sicilia esse dicitur, fugerunt. Hi propter solitudinem cum viuere non possent, petierunt ab Ioue, vt aut homines daret, aut eos pari calamitate afficeret. Tum Iouis iussit eos lapides post se iactare. quos Deucalion iactauit, viros esse iussit: quos Pyrrha, mulieres. ob eam rem Laos dictus: Las enim Græcè lapis dicitur.

CLIIII. *Phaeton Hesiodi.*

PHaeton Clymeni Solis filij & Meropes nymphæ filius, quam Oceanitidem accepimus, cum indicio patris auum Solem cognouisset, impetratis curribus malè vsus est. nam cum esset proprius terram vectus, vicino igni omnia conflagrarunt: & fulmine ictus, in flumen Padum cecidit. hic amnis à Græcis Eridanus dicitur, quem Pherecydes primus vocauit. Indi autem quòd calore vicini ignis sanguis in atrum colorem versus est, nigri sunt facti. Sorores autem Phaetontis dum interitum deflent fratris in arbores sunt populos versæ. Horum lachrymæ, vt Hesiodus indicat, in electrum sunt duratæ: Heliades tamen nominantur. sunt autem, Merope, Helie, Aegle, Lampetie, Phœbea, Etherie, Dioxippe. Cygnus autem rex Liguriæ, qui fuit Phaetonti propinquus, dum deflet propinquum, in cygnum conuersus est. is quoque moriens flebile canit.

CLV. *Iouis filij.*

LIber ex Proserpina, quem Titanes carpserunt: Hercules ex Alcumena, Liber ex Semele Cadmi & Harmoniæ, Castor & Pollux ex Leda Thestij filia, Argus ex Nioba Phoronei filia, Epaphus ex Io Inachi filia, Perseus ex Danae Acrisij filia, Zethus & Amphion ex Antiopa Nictei filia: Minos, Sarpedon & Rhadamantus ex Europa Agenoris filia. Helena ex Pyrrhe Pimeti filia, Ethalion ex Protogenie Deucalionis filia, Dardanus ex Electra Atlantis filia, Lacedemon ex Taygete Atlantis filia, Tantalus ex Plutone Himantis filia, Aeacus ex Aegina Asopi filia, † Aegippam ex capra Boëtis * Arcada ex Calisto Lycaonis filia. † Etolus ex Protogenia Deucalionis filia. Piritous ex Dia Oenei filia.

Aegippana. Aetlius, sic Pausan. in Eliacis.

CLVI. *Solis filij.*

CIrce ex Perside Oceani filia, Pasiphae ex Clymene Oceani filia, Phaeton, Lampetie, Aegle, Phœbe.

Videntur deesse quædam.

CLVII. *Neptuni filij.*

Antas, vt est apud Pausa. in Bœot.

BOœtus † & Hellen ex Antiopa Aeoli filia, Agenor & Bellerophon ex Eurynome Nysi filia, Leuconoe Themistho Hipsei filia, † Rias ex Alcyone Atlantis filia, Abas ex Arethusa Herilei filia, Ephoceus * ex Alcyone Atlantis filia: Belus, Actor, Dictys ex Agamede Augei filia: Euadne ex Lena † Leucippi filia, Megareus ex Oenope Epopei filia, Cygnus ex Calyce Hecatonis filia, Ericlimenus & Antheus ex Astiphile Phœnicis filia, Neleus & Pelias ex Tyro Salmonei filia, Euphemus & Lycus & Nyctæus ex Celæno Ergei filia, Peleus Arprites, * Ancæus, Mœpus ex Chiona Aquilonis filia. Amœmone * item. Cyclops Euphemus, Metus ex Melite Busiris filia.

a Alij Bœotum et Aeoleum vocant, matrẽ autem Menalippam. b Calchinia habet Pausan. in Corinth. sed ex ea non Euadnem, sed Peratum natum dicit.

CLVIII. *Vulcani filij.*

PHilamnon, Cecrops, Erichthonius, Corynetes, Cercion, Philoctus * Pinther.

CLIX. *Martis filij.*

Alij ex Harpina. Pausa. Steropen Oenomai coniugem vocat.

OEnomaus ex † Asterope, Harmonia ex Venere, Leodoce ex Ce * Lycus, Diomedes, Thrax, Ascalaphus, Ialmenus, Cycnus, Dryas.

CLX. *Mercurij filij.*

PRiapus, Echo, Antian, * Eurytus, Cephalus ex Creusa Erichthei filia, Eurestus, * Aptale, * Libye ex Libie Palamedis filia.

CLXI. *Apollinis filij.*

DElphus, Asclepius ex Coronide Phlegyæ filia, Euripides ex Cleobula. Ilius ex Vrea Neptuni filia, Argeus ex Eubea Macarei filia, Philammon ex * Leuconoe Luciferi filia, Lycoreus ex nympha, Linus ex Vrania musa, Aristeus ex Cyrene Penei filia.

Ouid. Chionem vocat, & Dædalio-

CLXII. *Herculis filij.*

HIllus ex Deianira, Tlepolemus ex Astyoche, Leucites Telephus ex Auge Alei filia, Leucippus Theromachus, † Leontiades, Archelous, Ophites, Deucalion, Euhenus, Lydus, & duodecim Thespiades, quos ex Thespij regis filiabus procreauit.

nis filiam Luciferi neptem Creontiades

C L X I I I. Amazones.

OCyale, Dioxippe, Iphinome, Xanthe, Hippothoee, * Orthrepte, Antioche, Laomache, Glauce, Agaue, Theseis, Hippolyte, Clymene, Polydora, Penthesilea.

Otrere

Apud Calabrum quoque in primo duodecim numerantur, sed diuersis nominibus.

C L X I I I I. Athenæ.

INter Neptunum & Mineruam cum esset certatio, qui primus oppidum in terra Attica conderet, Iouem iudicem sumpserunt. Minerua quòd primùm in ea terra oleam seuit, quæ adhuc dicitur stare, secundum eam iudicatum est. At Neptunus iratus, in eam terram mare cœpit irrigare velle. quod Mercurius Iouis iussu id ne faceret prohibuit. itaque Minerua ex suo nomine oppidum Athenas condidit, quod oppidum in terris dicitur primum esse constitutum.

Orpheus Eurydicem nympham amauit, quam sono citharæ mulcens vxorem duxit. Hanc Aristeus pastor dum amans sequitur, illa fugiens in serpentem incidit, & mortua est: postque maritus ad inferos descendit & legem accepit, ne eam conuersus aspiceret. quam conuersus aspiciens, iterum perdidit. Myrrha cum patrem suum amaret, inebriauit, & sic eum eo concubuit. Quod pater resciens, vtero plenam cœpit euaginato persequi gladio. illa in arborem myrrham est conuersa: quam pater gladio feriẽs, Adonis exinde natus est, quem Venus diligens. *

Neque hæc duo in indice signantur.

Desunt reliqua.

C L X V. Marsias.

MInerua tibias dicitur prima ex osse ceruino fecisse, & ad epulum deorum cantatum venisse. Iuno & Venus cum eam irriderent, quòd & cæsia erat, & buccas inflaret, fœda visa, & in cantu irrisa, in Idam syluã ad fontẽ venit: ibique cantãs in aqua se apexit, & vidit

se meritò irrisam: vnde tibias ibi abiecit, & imprecata est, vt quisquis eas sustulisset, graui affice retur supplicio. quas Marsyas Oeagri filius pastor vnus ex † tutis inuenit, quibus assiduè commeletando, somnum suauiorem indies faciebat, adeò vt Apollinem ad citharæ cantũ in certamen prouocaret: quò vt Apollo venit, Musas iudices sumpserunt, & cum iam Marsyas inde victor discederet Apollo citharã versabat, idémque son⁹ erat: quod Marsya tibiis facere non potuit. itaque Apollo victum Marsyan ad arborem religatũ Scythæ tradidit, qui eum membratim separauit, reliquũ corpus discipulo Olympo sepulturæ tradidit, è cuius sanguine flumen Marsyan est appellatum.

Satyris, fortasse legendum.

CLXVI. *Erichthonius.*

VVlcanus Ioui cæterísque diis soleas aureas ex adamante cum fecisset, Iuno cum sedisset, subitò in aere pendere cœpit. quod cum ad Vulcanum missum esset, vt matrem quam ligauerat solueret, iratus quòd de cœlo præcipitatus erat, negat se matrem vllam habere. Quem cum Liber Pater ebrium in concilio deorum adduxisset, pietati negare non potuit, tum optionem â Ioue accepit, si quid ab iis petiisset impetraret. tunc ergo Neptunus, quòd Mineruæ erat infestus, instigauit Vulcanum, Mineruam petere in coniugium. Qua re impetrata, in thalamum cum venisset, Minerua, monitu Iouis, virginitatem suam armis defendit, intérque luctandum ex semine eius quod in terram decidit, natus est puer, qui inferiorem partem draconis habuit: quem Erichthonium ideo nominarunt, quòd ἔρις græcè certatio dicitur, χθὼν autem terra dicitur. quem Minerua cum clàm nutriret, dedit in cistula seruandum Auglauro Pandroso & Herse Cecropis filiabus. Hæ cum cistulã aperuissent, cornix indicauit. illæ à Minerua insania obiecta, ipsæ se in mare præcipitauerunt.

CLXVII. *Liber.*

LIber Iouis & Proserpinæ filius à Titanis est distractus, cuius cor contritum Iouis Semele dedit in potionem. ex eo prægnans cum esset facta, Iuno in Beroen nutricem Semeles se commutauit, & ait: Alumna,

pete à Ioue, vt sic ad te veniat, quemadmodum ad Iunonem, vt scias quæ voluptas est, cum dea concumbere. illa autem instigata petit ab Ioue, & fulmine est icta. ex cuius vtero Liberum exuit, & Nyso dedit nutriendũ, vnde Dionysus est appellatus, & Bimater est dictus.

CLXVIII. *Danaus.*

DAnaus Beli filius ex pluribus coniugibus, quinquaginta filias habuit, totidémque filios. frater Ægyptus, qui Danaum fratrem & filias eius interficere voluit, vt regnum paternum solus obtineret, filiis vxores à fratre poposcit. Danaus re cognita, Minerua adiutrice, ex Africa Argos profugit. tunc primùm dicitur Mineruа nauem fecisse biproram, in qua Danaus profugeret. At Ægyptus vt resciit Danaum profugisse, mittit filios ad persequendum fratrem: & eis præcepit, vt aut Danaum interficerent, aut ad se non reuerterentur. Qui postquam Argos venerunt, oppugnare patruum cœperunt. Danaus vt vidit se eis obsistere non posse, pollicetur eis filias suas vxores, vt pugna absisterent. impetratas sorores patrueles acceperunt vxores, quę patris iussu viros suos interfecerunt. Sola Hypermestra Lynceum seruauit. ob id cæteræ dicuntur apud inferos in dolium pertusam aquam ingerere. Hypermestræ & Lynceo famum factum est.

CLXIX. *Amymone.*

AMymone Danai filia, dum studiosè in sylua venatur, Satyrum iaculo percussit: eam Satyrus voluit violare. Illa Neptuni fidem implorauit. quò Neptunus cum venisset, Satyrum abegit, & ipse cum ea concubuit. ex quo conceptu nascitur Nauplius. Id in quo loco factum est, Neptunus dicitur fuscina percussisse terram, & inde aquam profluxisse, qui Lernæus fons dictus est, & Amymonium flumen.

Amymone Danai filia missa est à patre aquam petitum ad sacrum faciendum: quæ dum quærit, lassitudine obdormiit: quam Satyrus violare voluit. illa Neptuni fidem implorauit, quòd cum Neptunus fuscinam in Satyrum misisset, illa se in petram fixit. Satyrum Neptunus fugauit. qui cum quæreret in solitudine à puella, illa se aquatum missam esse dixit à patre: quam Neptunus

Repetita est hæc fabula. nam in indice semel tantum ponitur.

compressit. Pro qui beneficiũ ei tribuit, iussítque eius fuscinam de petra educere. quæ cũ eduxisset, & tres silani * sunt secuti, qui ex Amymonis nomine Amymonius fons appellatus est. ex qua compressione natus est Nauplius. Hic autem fons Lernæus est postea appelatus.

C L X X. *Filiæ Danai quæ quos occiderunt.*

IDea Antimachum, Philomela Panthium, Scylla Proteum, Phicomone Plexippum, Euippe Agenorem, Demoditas Chrysipum, Hyale Perium, Trite Enceladum, Damone Amyntorem, Hyppothoe Obrimum, Myrmidone Mineum, Euridice Canthum, Cleo Asterium, Arcania Xanthum, Cleopatra Metalcem, Philea Philinam, Hyparete Protheonem, Chrysothemis Asteriden, Pyrante Athamantem, Armoasbus * Glaucippe Niauium, Demophile Pamphilum, Antodice Clytum, Polyxena Ægyptum, Hecabe Dryantem, Achamantis, Echominum, Arsalte Ephialtem, Monuste Eurysthenem, Amymone Midamum, Helice Euideam, Amoeme Polydectorem, Polybe Iltonomum, Helicta Cassum, Electra Hyperantum, Eubule Demarchum, Daplidice Pugnonem, Hero Andromachum, Europome Atlitem, Pyrantis Plexippum, Critomedia Antipaphum, Pyrene Dolichum, Euphemo Hyperbium, Themistagora Podasimum, Palæno Aristonon, Itea Antiochum, Erate Eudæmonem, Hypermestra Lynceum seruauit: qui, cum Danaus perisset, primúsque Abas ei nunciasset, Lynceus circumspiciens in templo quid ei muneri daret, casu conspexit clypeum quem Danaus consecrauerat Iunoni, quem in iuuenta gesserat: refixit, & donauit Abanti, ludósque consecrauit, qui quinto quôque anno aguntur, qui appellantur Aspis en Argo. è quibus ludis cursoribus corona non datur, sed clypeus. At Danaides post patris interitum, viros duxerunt Argiuos, è quibus qui nati, sunt appellati.

C L X X I. *Althæa.*

CVm Althæa Thestij filia vna nocte concubuerunt Oeneus & Mars: ex quibus cum esset natus Meleager, subitò in regia apparuerunt Parcæ, Clotho,

Lachesis, Atropos. Cui fata ita cecinerunt. Clotho dixit, eum generosum futurum, Lachesis fortem. Atropos titionem ardentem aspexit in foco, & ait: Tamdiu hic viuit, quàm diu hic titio consumptus non fuerit. Hoc Althæa mater cum audisset, exiluit de lecto, atque titionem extinxit, & eum in regia media obruit fatalem, ne ab igni obrueretur.

CLXXII. *Oeneus.*

OEneus Porthaonis filius, Ætoliæ rex, cum omnibus diis annua sacra fecisset, & Dianam præteriisset: ea irata, aprum immani magnitudine, qui agrum Calydonium vastaret, misit. tunc Meleager Oenei filius se pollicetur cum delectis Græciæ, ducibus ad eum expugnadum iturum.

CLXXIII. *Qui ad aprum Calydonium ierunt.*

CAstor & Pollux Iouis filij, Verusius * Mercurij, Parthecion * Mercurij Thebis, † Aesculapius Apollinis, Iason Aesonis, Thebis. Alcon Martis, Thracia. Euphemus Nepuni, Iolaus Iphicli, Lynceus & Idas Apharei, Peleus Aeaci, Telamon Aeaci: Admetus Pheretis, Laerta † Arcippa, Deucalion Minois, Theseus Aegei, Plexippus: Ideus, Lynceus, Thestij filij, fratres Althææ: Hippotas Geryonis, * Cæneus Elati, Mopsus Amyci, Meleager Oenei, Hyppassus Euryti, Ancæus Lycurgi, Phœnix Amyntoris, Dryas Iapeti † Euatimus, Alcon, Denuxippus, Hippocoon Amyci, * Atlantes Pondæi. Quæ ciuitates auxilium miserunt Oeneo, † Tenerdos, Iolcos, Sparta, * Teurone, Messe, Perrhœbia, Phthia, Magnesta, * Salamin, Calydon, Thessalia, Oechalia, Ithaca, Tegæa, Greta, Dolopea, Athenæ, Magnesia & Arcadia.

Amphiaraus] Arcesij

Alij duos tãtum fratres Althææ faciunt, Plexippum & Toxeum, quem hic corruptè puto Lynceũ dici.

a Thebæ, Argos, Pleuron.

a Legendum fortaßis, Enæsimus Hippocoontis, Leucippus, Amyclæ, Atalantæ Schœnei.

CLXXIIII. *Meleager.*

ALthæa Thestij filia ex Oeneo peperit Meleagrũ. Ibi in regia dicitur titio ardẽs apparuisse. huc Parcę venerũt, & Meleagro fata cecinerũt, eũ tãdiu victurũ, quàmdiu is titio esset incolumis. Hunc Althæa in arca clausum diligẽter seruauit. Interim ira Dianæ, quia Oeneus sacra

annua ei non fecerat, aprum mira magnitudine qui agrũ Calydonium vastaret, misit. quem Meleager cum delectis iuuenibus Græciæ interfecit, pellémque eius ob virtutem Atalantæ virgini donauit, quam Ideus, Plexippus. Lyncæus Althææ fratres eripere voluerunt. Illa cum Meleagri fidem implorasset, ille interuenit, & amorem cognitioni anteposuit, auunculósque suos occidit. Id Althæa mater audiuit, filium suum tantum facinus esse ausum: memórque Parcarum præcepti, Titionem ex arca prolatum in ignem coniecit. Ita dum fratrum pœnas vult exequi, filium interfecit. At sorores eius, præter Gergon & Deianiram, flendo, deorum voluntate in aues sunt transfiguratæ, quæ Meleagrides vocantur. At cõiunx eius Alcyone mœrens in luctu decessit.

CLXXV. *Agrius.*

AGrius Parthaonis filius, vt vidit Oeneum fratrem orbum liberis factum, egentem regno expulit, atque ipse regnum possedit. Interim Diomedes Tydei filius & Deiphiles, Ilio deuicto, vt audiuit auum suum regno pulsum, peruenit in Ætoliam cum Sthenelo Capanei filio, & armis cõtendit cum † Opopa Agrij filio. quo interfecto, Agrium egentem è regno expulit, atque Oeneo auo suo regnum restituit. postque Agrius regno expulsus, ipse se interfecit.

Epopea.

CLXXVI. *Lycaon.*

AD Lycaonem Pelasgi filium † Iouis in hospitium venisse dicitur, & filiam eius Calysto compressisse, ex quo natus est Arcas, qui ex suo nomine terræ nomen indidit. Sed Lycaonis filij Iouem tentare voluerunt, deus ne esset: carnem humanam cum cætera carne commiscuerunt, idque in epulo ei apposuerunt. Qui postquam sensit, iratus mensam euertit: Lycaonis filios fulmine necauit. eo loco postea Arcas oppidum communiuit, quod Trapezos nominatur. patrem Iupiter in Lupi figuram mutauit.

Iupiter.

CLXXVII. *Calysto.*

CAlysto Lycaonis filia vrsa dicitur facta esse, ob iram Iunonis, quòd cum Ioue concubuit. Postea † Iouis in stellarũ numero retulit, quæ Septentrio appella-

Iupiter.

tur. quod signum loco non mouetur, neque occidit. Thetis enim Oceani vxor, nutrix Iunonis, prohibet eam in Oceanum occidere. Hic ergo septentrio maior, de qua in Creticis versibus:

Túque Lycaoniæ mutatæ semine nymphæ
Quam gelido raptam de vertice Nonacrinæ
Oceano prohibet semper se tingere Thetis,
Ausa suæ quis sit quondam succumbere alumnæ.

Hæc igitur vrsa à Græcis ἑλίκη appellatur. hæc habet stellas in capite septem non claras, in vtraque aure duas, in armo vnam, in pectore claram vnam in pede priore vnam in extrema, in extrema coxa claram vnam, in femine posteriori duas, in pede extremo duas, in cauda tres, omnes numero viginti.

CLXXVIII. *Europa.*

EVropa † Agriopes & Agenoris filia, Sidonia: hanc Iupiter in taurum conuersus, à Sidone Cretam transportauit: & ex ea procreauit Minoem, Sarpedonem, Rhadamanthum. Huius pater Agenor suos filios misit, vt sororem reducerent, aut ipsi in suum cōspectum non redirent. Phœnix in Africam est profectus, ibíque remansit: inde Afri Pœni sunt appellati. Cilix suo nomine Ciliciæ nomen indidit. Cadmus cum erraret, Delphos deuenit: ibi responsum accepit, vt à pastoribus bouem emeret, qui Lunæ signum in latere haberet, eúmque ante se ageret. vbi decubuisset, ibi fatum esse, eum oppidum condere, & ibi regnare. Cadmus sorte audita, cum imperata perfecisset, & aquam quæreret, ad fōtem Castalium venit, quem Draco Martis filius custodiebat: qui cum socios Cadmi interfecisset, à Cadmo lapide est interfectus: dentésque eius, Minerua monstrante, sparsit & arauit, vnde Spartæ sunt enati. Qui inter se pugnarunt ex quibus quinque superfuerunt, id est, Chthonius, Vdæus, Hyperenor, Pelorus, & Echion: ex boue autem quem secutus fuerat, Bœotia est appellata.

Argyropes.

CLXXIX. *Semele.*

CAdmus Agenoris & Agriopes filius ex Armonia Martis & Veneris filia procreauit filias quatuor, Semelen, Ino, Agauē, Autonoen, & Polydorum filium.

Iupiter Iouis cum Semele voluit concumbere. Quod Iuno cum resciit, specie immutata in Beroen nutricem, ad eam venit, & persuasit, vt peteret ab Ioue, vt eodem modo ad se, quomodo ad Iunonem veniret: Vt intelligas, inquit, quæ sit voluptas cum deo concumbere. Itaque Semele *Iupiter* petiit ab Ioue, vt ita veniret ad se. Qua re impetrata, † Iouis cum fulmine & tonitribus venit, & Semelem conflagrauit. ex vtero eius Liber est natus, quem Mercurius ab igne ereptum, Niso dedit educandum. & græcè Dionysus est appellatus.

CLXXX. Actæon.

ACtæon Aristei & Autonoes filius, pastor Dianam lauantem speculatus est, & eam violare voluit. Ob id irata Diana fecit, vt ei cornua in capite nascerentur, & à suis canibus consumeretur.

CLXXXI. Diana.

DIana cum in valle opacissima, cui nomen est Gargaphia, æstiuo tempore fatigata ex assidua venatione, se ad fontem, cui nomen est Parthenius, perlueret, Actæon Cadmi nepos, Aristei & Autonoes filius, eundem locum petens ad refrigerandum, se & canes quos exercuerat, feras persequens, in conspectum deæ incidit: qui ne loqui posset, in ceruam ab ea est conuersus. Ita pro ceruo laceratus est à suis canibus. quorum nomina, masculi, Melamphus, Ichnobates, Echnobas, * Pamphagos, Dorceus, Oribasus, Nebrophonos, Lelaps, Theron, Pterelas, Hylæus, Nape, Ladon, Pœme- *Aello* nis, Therodanapis, * Aura, Lacon, Harpyia, † Elion, Dromas, Thous, Canache, Cyprius, Sticte, Labros, Arcas, Agriodus, Tigris, Hilactor, Alce, Harpalus, Lycisca, Melaneus, Lachne, Leucon. Item tres qui eum Gnosius † cõsumpserunt. fœminæ, Melanchœtes, Agre, Therodamas, Oresitrophos. Item alij autores tradunt hæc nomina: Acamas, Syrus, Aeon, Stilbon, Agrius, Charops, Aethon, Coran, † Boreas, Draco, Eudromus, Dromius, Zephyrus, Lampus, Hemon, Cyliopotes, Harpalicus, Machimus, Ichneus, Omelympus, * Ocydromus, Borax, Ocythous, Pachitos, Obrimus: fœminæ, Argo, Aretusa, Vrania, Theriope, Dinomache, Dioxippe, Echione, Gorgo, Cyllo, Arpyia, Lyncæste, Leæ-

ne, Lacena, Ocypote, Ocydrome, Oxyroe, Orias, Sagnos * Theriphone, Volatos, * Chedietros *.

CLXXXII. *Oceani filiæ.*

OCeani filiæ, Idothea, Althæa, Adrasta, alij dicunt Melissi filias esse, Iouis nutrices, quæ nymphæ Dodonides dicuntur. alij Naiades vocant: quarum nomina, Cisseis, Nysa, Erato, Eriphia, Bromie, Polyhymno: hæ in monte Nysa † munere alumni potitæ sunt, qui Medeam rogauerat, & deposita senectute in iuuenes mutatæ sunt, consecratæque postea inter sidera, Hyades appellantur. alij tradunt vocitatas, Arsine, Ambrosie, Bromie, Cisseis, Coronis.

a Videntur huic loco quædam deesse, scilicet ex quibus intelligatur, Bacchum ab his nutritum esse, & eundem postea Medeam rogasse, vt nutrices suas ex vetulis in iuuenes mutaret. cuius rei etiam Ouid. meminit lib. 7. Metam.

CLXXXIII. *Equorum Solis & Horarum nomina.*

EOs, † per hunc cœlum verti solet: † Æthyops, quasi flammeus est, concoquit fruges. Hi funales sunt mares: fœminæ, Locarie, Bronte, quæ nos tonitrua appellamus, Sterope, qua fulgitura. Huic rei autor est Eumelus Corinthius. Item quos Homerus tradit, Abrax, Aslo, * Therbeeo. * Item quos Ouidius, Pyrois, Eous, Aethon & Phlegon. Horarum verò nomina hæc sunt, Iouis Saturni filij & Themidis filiæ, Titanaide, Auxo, Eunomia, Pherusa, Caria, Odice, Euporie, Irene, Ortesie, Thallo. Alij autores tradunt decem his nominib. Auge, Anatole, Musia, Gymnasia, Nimphes, Mesembria, Sponde, Elete, Acte, & Hecypris, Dysis.

Eous. *Aethon.*

CLXXXIIII. *Pentheus & Agaue.*

PEntheus Echionis & Agaues filius, Liberum negauit deum esse, nec mysteria eius accipere voluit. Ob hoc eum Agaue mater cum sororibus Ino & Autonoe, per insaniam à Libero obiectam membratim laniauit. Agaue, vt suæ mentis compos facta est, & vidit se Liberi impulsu tantum scelus admisisse, profugit ab Thebis, atque errabunda in Illyriæ fines deuenit, ad Licotersen Regem, quam Licoterses excepit. Cum qua Polyphontes, occiso Cresphonte, regnum occu-

Hunc postea ex insidiis occidit, vt infrà ca. ccxl.

pauit. filium autem eius infantem Merope mater, quem ex Cresphonte habebat, absconse ad hospitem in Aetoliam mandauit. Hunc Polyphontes maxima cum industria quærebat, aurúmque pollicebatur, si quis eum necasset. Qui postquam ad puberem ætatem venit, capit consilium, vt exequatur patris & fratrum mortem. Itaque venit ad regem Polyphontem, aurum petitum, dicens se Cresphontis interfecisse filium & Meropis, Telephontem. Interim rex eum iussit in hospitio manere, vt amplius de eo perquireret. qui cum per lassitudinem obdormisset, senex qui inter matrem & filium internuncius erat, flens ad Meropem venit, negans eum apud hospitem esse, nec comparere. Merope credens eũ esse filij sui interfectorem, qui dormiebat, in Chalcidicum cum securi venit, inscia vt filium suum interficeret, quem senex cognouit & matrem ab scelere retraxit. Merope postquam † venit occasionem sibi datam esse, ab inimico se vlciscendi, redit cum Polyphonte in gratiam. Rex lætus cum rem diuinam faceret, hospes falso simulauit se hostiam percussisse, eúmque interfecit, patriúmque regnum adeptus est.

videt

a De Cresphonte ac Merope, & aliis, consimilia narrat Pausanias in Messenicis, qui illum Messeniæ, non Illyrici regem facit. Et suprà quoque Messeniæ regem Polyphontem Hyginus vocat.

CLXXXV. *Atalanta.*

SChœneus Atalantam filiam virginem formossimam dicitur habuisse, quæ virtute sua cursu viros superabat. ea petiit à patre, vt se virginem seruaret. Itaque cũ à pluribus in coniugium peteretur, pater eius simultatem constituit, qui eam ducere vellet, prius in certamine, cursu cum ea contenderet, termino constituto, vt ille inermis fugeret, hæc cum telo insequeretur: quem infra finem termini constituta * fuisset, interficeret, cuius caput in stadio fieret. Plerósque cum superasset, & occidisset, nouissimè ab Hippomene Megarei & Meropes filio victa est. Hic enim à Venere mala tria insignis formæ acceperat, edoctus quis vsus in eis esset. Qui in ipso certamine iactando puellæ impetum alligauit. illa enim

enim dum colligit, & ammiratur aurum, declinauit. & iuueni victoriam tradidit. Cui Schœneus ob industriam libens filiam suam dedit vxorem. Hanc cum in patriam duceret, oblitus beneficio Veneris se vicisse, gratias ei non egit. Irata Venere in monte Parnasso cum sacrificaret Ioui victori, cupiditate incensus, cum ea in fano concubuit. quos Iupiter ob id factum in leonem & læam conuertit, quibus dij concubitum Veneris denegant.

CLXXXVI. Melanippe.

MElanippen Desmontis filiam, siue Aeoli, vt alij poëtæ dicunt, formisissimam Neptunus compressit, ex qua procreauit filios duos. Quod cum Desmontes rescisset, Melanippen excæcauit, & in munimento conclusit: cui cibum atque potum exiguum præstari iussit, infantes autem feris proiici. Qui cum proiecti essent, vacca lactans veniebat ad infantes, & vbera præstabat. Quod cum armentarij vidissent, tollunt eos vt educarent. Interim Metapontus rex Icariæ à coniuge Theano petebat, vt sibi liberos procrearet, † vt regno cederet. illa timens mittit ad pastores, vt infantem aliquem explicarent, quem regi subderet. qui miserunt duos inuentos, ea regi Metaponto pro suis supposuit. Postea autem Theano ex Metaponto peperit duos. Cum autem Metapontus priores valde amaret, quòd formosissimi essent, Theano quærebat vt eos tolleret, & filiis suis regnum seruaret. Dies aduenerat, vt Metapontus exiret ad Dianam Metapontinam ad sacrum faciendum. Theano occasionem nacta, indicat filiis suis eos suppositicios priores esse. Itaque cum in venatione exirent, eos cultris * interficite. Illi autem matris monitu cum in montem exissent, prælium inter se commiserunt. Neptuno autem adiuuante, Neptuni filij vicerũt, & eos interfecerunt. quorum corpora cum in regia allata essent, Theano cultro venatorio se interfecit. Vltores autem Boëtus & Aeolus ad pastores, vbi educati erant, confugerunt. Ibi Neptunus eis indicat, ex se esse natos, & matrem in custodia teneri. Qui ad Desmontem peruenerunt, eúmque interfecerunt, & matrem custodia liberarunt, cui Neptunus lumen restituit. eam filij perduxerunt in Icariam ad Metapontum regem, &

Menalippe ab aliis dicitur.

aut

interficere iubet.

indicant ei perfidiã Theanus. Post quæ Metapontus duxit coniugio Melanippen, eósque sibi filios adoptauit, qui in Propontide ex suo nomine condiderunt, Boetus Boetiam, Aeolus Aeoliam.

CLXXXVII. *Alope.*

ALope Cercyonis filia, formosissima cum esset, Neptunus eam compressit: qua ex compressione peperit infantem, quem inscio patre nutrici dedit exponendum. Qui cum expositus esset, equa venit, & ei lac præstabat. quidam pastor equam persequutus, vidit infantem, atque eum sustulit. qui veste regia indutum eum in casam tulisset, alter compastor rogauit, vt sibi eum infantem donaret. Ille ei donauit sine veste. cum autem inter eos iurgium esset, quòd qui puerum acceperat, insignia ingenuitatis reposceret, ille autem non darat, ret contendentes ad regem Cercyonem venerunt, & cõtendere cœperunt. Ille autem qui infantem donatum acceperat, repetere insignia cœpit. quæ cum allata essent, & agnosceret Cercyon ea esse ex veste scissæ filiæ suæ: Alopes nutrix timens regis iudicium, fecit infantem eum Alopes esse, qui filiam iussit ad necem includi, infantem autem proiici. Quem iterum equa nutriebat. pastores iterum inuentum infantem sustulerunt, sentientes eum deorum numine educari, atque nutrierunt, noménque ei imposuerunt † Hippothoum. Theseus cum ea iter faceret à Trœzene, Cercyonem interfecit. Hippothous autem ad Theseum venit, regnáque auita rogauit. cui Theseus libens dedit, cum sciret Neptuni filium esse, vnde ipse genus ducebat. Alopes autem corpus Neptunus in fontem commutauit, qui ex nomine Alopes est cognominatus.

Hippothoon, vt Pausa. in Atti.

CLXXXVIII. *Theophane.*

THeophane Bysaltidis filia, formosissima virgo. Hanc cum plures proci peterent à patre, Neptunus sublatam transtulit in insulam † Crumissam. quod cum proci eam scissent ibi morari, naue comparata * Crumissam contendere cœperunt. Neptunus vt eos deciperet, Theophanem in ouem cõmutauit formosissimam, ipse autem in arietem, ciues autem Crumissenses in pecora. quò cum proci venissent, neque vllum hominem

Cromiusa Cromiusam

inuenirent, pecora mactare cœperunt, atque ea victu cõsumere. Hoc Neptunus vt vidit, in pecora commutatos consumi, procos in lupos conuertit: ipse autem vt erat aries, cum Theophane concubuit: ex quo natus est aries Chrysomallus, qui colchos Phryxum vexit. cuius pellem Æeta in luco Martis habuit positam, quam Iason sustulit.

CLXXXIX. *Procris.*

PRocris Pandionis filia. Hanc Cephalus Deionis filius habuit in coniugio: qui cùm mutuo amore tenerentur, alter alteri fidem dederunt, ne quis cum alio concumberet. Cephalus autem cum studio venandi teneretur, & matutino tempore in montem exisset, Aurora Tithoni coniunx eum adamauit, petítque ab eo concubitum. cui Cephalus negauit, quòd Procri fidem dederat. Tunc Aurora ait: Nolo vt fallas fidẽ, nisi illa prior fefellerit. Itaque commutat eũ in hospitis figuram, atque dat munera speciosa quæ Procri deferret. quò cũ cephalus venisset, immutata specie munera Procri dedit, & cũ ea concubuit. tunc ei Aurora speciem hospitis abstulit. Quæ cum cephalum vidisset, sensit se ab Aurora deceptam, & inde profugit in Cretã ins. vbi Diana venabatur. Quã cum Diana conspexisset, ait ei: Mecũ virgines venantur, tu virgo nõ es, recede de hoc * tu. cui Procris indicat casus suos, & se ab Aurora deceptam. Diana misericordia tacta, dat ei iaculum, quod nemo euitare posset: & canem Lælapen, quẽ nulla fera effugere posset: & iubet eam ire, & cum cephalo * concedere. Ea capillis demptis, iuuenili habitu Dianæ voluntate ad cephalum venit, cúmque prouocauit: quem in venatione superauit. Cephalus, vt vidit tantam potentiam canis atque iaculi esse, petit ab hospite, nõ æstimans coniugem suam esse, vt sibi iaculum & canem venderet. illa negare cœpit. regni quoque partem pollicetur: illa negat. Sed si vtique, ait, perstas id possidere, da mihi id quod pueri solent dare. Ille amore iaculi & canis incensus, promisit se daturũ. qui cum in thalamos venissent, Procris tunicam leuauit, & ostendit se fœminam esse, & coniugem illius. cum qua cephalus, muneribus acceptis, redit in gratiam. nihilominus illa timens Auroram, matutino

Cœtu fortasse legendum.

contendere

tempore secuta eum, vt obseruaret, atque inter virgulta delituit. quæ virgulta cum Cephalus moueri vidit, iaculum ineuitabile misit, & Procrin coniugem suam interfecit. ex qua Cephalus habuit filium * Archium, ex quo nascitur Laertes, Vlyssis pater.

Arcesium, vt Homer. & Ouid.

CXC. *Theonoe.*

THestor mantis habuit Calchantem filium, & Leucippen filiam, & Theonoen, quam ludentem à mari piratæ rapuerunt, & detulerunt in Cariam, quam rex Icarus sibi in concubinatum emit. Thestor autem filia amissa inquisitum profectus est, qui naufragio in terram Cariam venit, & in vincula est coniectus, ibi vbi & Theonoe morabatur. Leucippe autem patre & sorore amissis, Delphos petit * an eorum foret inuestigatio. Tum Apollo respondit: Pro meo sacerdote per terras vade, & eos reperies. Leucippe sorte audita capillos totondit, atque pro iuuene sacerdote circum terras exit inuestigatum. Quæ cum in Cariam deuenisset, & Theonoe eam vidisset, æstimans sacerdotem esse in amorem eius incidit, iubétque ad se perduci, vt cum eo concumberet. Illa autem quia fœmina erat, negat id posse fieri. Theonoe irata, iubet sacerdotem includi in cubiculum, atque aliquem ex ergastulo venire, qui sacerdotem interficeret. quem ad interficiendum mittitur senex Thestor, imprudens ad filiam suam, † quam Theonoe non agnouit, dátque ei gladium, & iubet eum sacerdotem interficere. Qui cum intrasset, & gladium teneret, Thestorem se vocitari dixit, duabus filiis Leucippe & Theonoe amissis: ad hoc exitium venisse, vt sibi scelus imperaretur. quod ille in se cum conuertisset, & vellet ipsum se interficere, Leucippe audito patris nomine, gladium ei extorsit. Quæ ad reginam interficiendam vt veniret, patrem Thestorem in adiutorio vocauit. Theonoe patris nomine audito, indicat se filiam esse eius. Icarus autem rex agnitione facta, cum muneribus eum in patriam remisit.

quem

CXCI. *Rex Midas.*

MIdas rex Mygdonius, filius Matris Deæ, à Timolo * sumptus eo tempore quo Apollo cum Marsya vel Pane fistula certauit. quod cum * Timolus vi-

Videtur nonnihil deesse.

ctoriam Apollini daret, Midas dixit Marsyæ potius dandam. tunc Apollo indignatus, Midæ dixit: Quale cor in iudicando habuisti, tales & auriculas habebis. quibus auditis effecit, vt asininas haberet aures. Eo tempore Liber pater cum † exceptum in Indiam duceret, Silenus aberrauit. quem Midas exercitum hospitio liberaliter accepit, atque ducem dedit, qui eum in comitatum Liberi deduceret. At midæ Liber pater ob beneficium, deoptandi dedit potestatem, vt quicquid vellet peteret à se. Quo Midas petiit, vt quicquid tetigisset, aurum fieret. quod cum impetrasset, & in regiam venisset, quicquid tetigerat, aurum fiebat. Cum iam fame cruciaretur, petit à Libero, vt sibi speciosum donum eriperet. Quem Liber iussit in flumine Pactolo se abluere. cuius corpus aquam cum tetigisset, facta est colore aureo. Quod flumen nūc Chrysorrhoas appellatur in Lydia.

Tmolus

exercitūm

CXCII. Hyas.

ATlas ex Pleione siue * Oceanitide duodecim filias habuit, & filium Hyantem: quem ab apro vel leone occisum dum lugent sorores, ab eo luctu consumptæ sunt. ex his quinque primæ inter sidera relatæ, locum habent inter cornua tauri, Phæsyla, Ambrosia, Coronis, Eudora, Polyxo. quæ à fratris nomine appellantur Hyades, easdem Latinè Suculas vocant: quidam aiunt in modum Y literæ positas, inde Hyadas dici. Nonnulli, quòd cum oriantur, pluuias efficiant. est autem Græcè † hyin pluere. Sunt qui existiment ideo has in sideribus esse, quòd fuerint nutrices Liberi patris, quas Lycurgus ex insula Naxo ediderat. Cæteræ sorores postea luctu consumptæ, sidera facta sunt: & quia plures erant Pleiades dictæ, nonnulli existimant ita nominatas, quia inter se coniunctæ quod est † plesion, † ideo autem conferte sunt, vt vix numerentur: ita nec vnquam vllius oculis certum est, sex an septem existimētur. Earum nomina hæc sunt, Electra, Alcyone, Celæno, Merope, Sterope, Taygeta & Maia: ex quibus Electrē negant appaŕere, propter Dardanū amissum, Troiámq; sibi ereptam. alij existimant Meropen † conspicere erubescere, quia mortalem virum acceperit, cum cæteræ deos haberent. ob eamque rem de choro sororum expulsa, mœrens crinem

Legendū fortassis ex Aethra Oceanitide. ita enim Græcus autor Timacus habet.

ὕειν

πλησίον

ita

conspici

ſolutum gerit, quæ cometes appellatur: ſiue * longodes quia in longitudinem producitur: ſiue xiphax, quia gladij mucronis effigiem producit. ea autem ſtella luctum portendit.

a λογχώδης fortaſſe, à ſpecie haſtæ ſeu, lanceæ, quales à Plinio Acontiæ dicuntur.

CXCIII. *Harpalicus.*

HArpalicus rex Amymneorum Thrax cum haberet filiam Harpalicen, amiſſa matre eius vaccarum equarúmque eam vberibus nutriuit, & creſcentem armis exercuit, habiturus ſucceſſorem regni ſui. poſtmodum nec ſpes paternas puella decepit. nam tantum bellatrix euaſit, vt etiam ſaluti fuerit parenti. Nam reuertens à Troia Neoptolemus, cum expugnaret Harpalicum, grauíque eum vulnere affeciſſet, illa periturum patrem impetu facto conſeruauit, fugauítque hoſtem. Sed poſtea Harpalicus per ſeditionem ciuium interfectus eſt. Harpalice grauiter tum ferens patris mortem, contulit ſe in ſyluas: ibíque vaſtando iumentorum ſtabula, tandem concurſu paſtorum interiit.

CXCIIII. *Arion.*

Gellius & Herodotus Periandrum hunc vocant.

ARion Methymnæus, cum eſſet arte citharæ potens, rex * Pyranthus Corinthius eum dilexit: qui cum à rege petiiſſet, per ciuitatem artem ſuam illuſtrare, & magnum patrimonium acquiſiſſet, conſenſerunt famuli cum nautis, vt eum interficerent. cui Apollo in quietem venit, eíque dixit, vt ornatu ſuo & corona decantaret, & eis ſe traderet, qui ei præſidio veniſſent. quem cum famuli & nautæ vellent interficere, petit ab eis, vt antè decantaret. cum autem citharæ ſonus & vox eius audiretur, delphini circa nauem venerunt. quibus ille viſis, ſe præcipitauit. qui eum ſublatum attulerunt Corinthum ad regem Pyranthum. qui cum ad terram exiſſet, cupidus viæ, delphinum in mare non protulit, qui ibi ex animatus eſt. Qui cum caſus ſuos Pyrantho narraſſet, iuſſit Pyranthus delphinum ſepeliri, & ei monimentum fieri. Poſt paucum tempus nunciatur Pyrantho, nauem Corinthum delatam tempeſtate, in qua Arion vectatus fuerat. Quos cum perduci ad ſe imperaſſet, & de Arione inquireret, dixerunt eum obiſſe, & eum ſepulturæ tradidiſ-

se. Quibus rex respondit, Crastino die ad delphini monimentum iurabitis. ob id factum eos custodiri imperauit, atque Arionem iussit ita ornatum quomodo se præcipitauerat in monimento delphini mane delitescere. Cum autem rex eos adduxisset, iussissétque eos per delphini manes iurare Arionem obisse, Arion de monimẽto prodit. Quod illi stupentes, qua diuinitate seruatus esset, obmutuerunt. quos rex iussit ad delphini monimẽtum crucifigi. Apollo autem propter artem citharæ Arionem & Delphinum in astris posuit.

CXCV. *Orion.*

IOuis *, Neptunus, Mercurius in Thraciam ad † Byrseum regem in hospitium venerunt: qui ab eo cum liberaliter essent excepti, optionem ei dederunt, si quid peteret. Ille liberos optauit, Mercurius de tauro quem Hercules * Ypseo ei immolarat, corium protulit. Illi in * eum vrinam fecerunt, & in terram obruerunt, vnde natus est Orion. Qui cum Dianam vellet violare, ab ea est interfectus. postea ab Ioue in stellarum numerum est relatus, quam stellam Oriontem vocant.

Iupiter *Hyreum.* *Apparet nonnihil deesse.* *id*

CXCVI. *Pan.*

DIj in Ægypto cum Typhonis immanitatem metuerent, Pan iussit eos vt in feras bestias se conuerterent, quo facilius eum deciperent, quem * Iouis postea fulmine interfecit. Pan deorum voluntate, quòd eius monitu vim Typhonis euitarant, in astrorum numerum relatus: & quòd se in capram eo tempore conuerterat, inde Ægocerus est dictus, quem nos Capricornum dicimus.

Iupiter

CXCVII. *Venus.*

IN Euphratem flumen de cœlo ouum mira magnitudine cecidisse dicitur, * quem pisces ad ripam euoluerunt: super quod columbæ consederunt, & excalefactum exclusisse, Venerem quæ postea dea Syria est appellata, & iustitia & probitate cum cæteros exuperasset, & ab Ioue optione data * pisces in astrorum numerum relati sunt: ob Id Syri pisces & columbas ex deorum numero habent, non edunt.

quod

CXCVIII. *Nisus.*

NIsus Martis filius, siue vt alij dicunt Deionis filius. rex Megarensium, in capite crinem purpureum habuisse dicitur. Cui responsum fuit, tam diu eum regnaturum, quàm diu eum crinem custodisset. Quem Minos Iouis filius oppugnatum cum venisset, à Scylla Nisi filia, Veneris impulsu, est amatus. quem vt victorem faceret, patri dormienti fatalem crinem præcidit. Itaque Nisus victus à Minoe est. Cum autem minos Cretam rediret, eum ex fide data rogauit, vt secum aueheret. Ille negauit Creten sanctissimam tantum scelus recepturam. illa se in mare præcipitauit, ne persequeretur. Nisus autem dum filiam persequitur, in auem halieton, id est. aquilam marinam conuersus est. Scylla filia in piscem Cirim quem vocant. hodiéque si quando ea auis eum piscem natantem conspexerit, mittit se in aquam, raptúmque vnguibus dilaniat.

CXCIX. Scylla altera.

Alij, inter quos etiã Homer' est, Scyllam à matre Craßieda vocant.

SCylla Cratetis fluminis filia virgo formosissima dicitur fuisse. Hanc Glaucus amauit, Glaucum autẽ Circe Solis filia. Scylla autem cum assueta esset in mari lauari, Circe Solis filia propter Zelum, medicamentis aquam inquinauit. quò Scylla cum descendisset, ab inguinibus eius canes sunt nati, atque ferox facta, quæ iniurias suas executa est. nam Vlyssem prænauigantem sociis spoliauit.

CC. Chione.

CVm Chione, siue, vt alij poetæ dicunt, Philonide Dædalionis filia Apollo & Mercurius vna nocte concubuisse dicitur. ea peperit ex Apolline Philammonem, ex Mercurio Autolycum, quæ postea in venatione in Dianam est locuta superbius. Itaque ab ea sagittis est interfecta. at pater Dædalion vnicam filiam flendo, ab Apolline est conuersus in nauem dædalionem, id est accipitrem.

CCI. Autolycus.

MErcurius Autolyco, ex Chione quem procreauerat, muneri dedit, vt furacissimus esset, nec deprehenderetur in furto: vt quicquid surripuisset, in quamcumque effigiem vellet, transmutaretur, ex albo in nigrũ, vel ex nigro in album, in cornutum ex mutilo, in muti-

lum ex cornuto. is cum Sisyphi pecus assiduè inuolaret, nec ab eo posset deprehendi, sensit eum furtum sibi facere, quòd illius numerus augebatur, & suus minuebatur. qui vt eum deprehenderet, in pecorum vngulis notam imposuit. qui cum solito more inuolasset, & Sisyphus ad eum venisset, & pecora sua ex vngulis deprehendit, quæ ille inuolauerat, & abduxit. qui cum ibi moraretur Sisyphus Anticliam Autolyci filiam compressit, quæ postea Laertæ ducta est coniugium, ex qua natus est Vlysses: ideo nonnulli autores dicunt † Ypsipylon. ob hoc vlysses versutus fuit.

CCII. *Coronis.*

APollo cum Coronida Phlegyæ filiam grauidam fecisset, coruum custodem ei dedit, ne quis eã violaret. cum ea & † Chylus Elati filius concubuit: ob id ab Ioue fulmine est interfectus. Apollo Coronidem grauidam percussit, & interfecit, cuius ex vtero exectum Asclepium educauit: at coruum qui custodiam præbuerat, ex albo in nigrum commutauit.

Sisyphium

Ischys ab aliis hic dicitur.

CCIII. *Daphne.*

APollo Daphnen Penei fluminis filiam, cum virginem persequeretur, illa à terra præsidiũ petit, quæ eam recepit in se, & in arborem laurum commutauit Apollo inde ramum fregit, & in caput imposuit.

CCIIII. *Nyctimene.*

NYctimene † Epopei regis Lesbiorum filia, virgo formosissima dicitur fuisse. hanc Epopeus pater amore incensus compressit, quæ pudore tacta syluis occultabatur. quam Minerua miserata, in noctuam transformauit, quæ pudoris causa in lucem non prodit, sed noctu patet.

Hyaclei alij.

CCV. *Arge.*

ARge venatrix cum ceruum sequeretur, ceruo dixisse fertur: Tu licet Solis cursum sequaris, tamen te consequar. Sol iratus, in ceruam eam conuertit.

CCVI. *Harpalice.*

CLymenus Schœnei filius, rex Arcadiæ amore captus, cum Harpalice filia sua concubuit. ea cum peperisset, in epulis filiam apposuit patri. Clymenus pater re cognita, Harpalicen interfecit.

CCXIX. *Archelaus.*

Desideratur hoc loco capita duodecim, vt ex indice apparet.

ARchelaus Timeni filius exul, à fratrib. eiectus, in Macedoniam ad regem Cisseum venit. qui cum à finitimis oppugnaretur, Archelao regnum & filiam in coniugium dare pollicetur, si se ab hoste tutatus esset Archelaus, qui ab Hercule esset oriundus. nam Timenus Herculis filius fuit, qui * hostes vno prælio fugauit, & ab rege pollicita petit. ille ab amicis dissuasus, fidem fraudauit eumque per dolum interficere voluit, itaque foueā iussit fieri, & multos carbones eò incendi, & super virgulta tenuia poni. quò cum Archelaus venisset, vt decideret, hoc regis seruus Archelao patefecit. qui re cognita dicit, se cum rege colloqui velle secretò, arbitris semotis Archelaus regem arreptum in foueam coniecit, atque ita eum perdidit, inde profugit ex responso Apollinis in Macedoniam capra duce, oppidúmque ex nomine capræ, Ægeas constituit. ab hoc Alexander magnus oriundus esse dicitur.

CCXX. *Cura.*

CVra cum quendam fluuium transiret, vidit cretosum lutum: sustulit cogitabunda, & cœpit fingere hominem. Dum deliberat secum, quid nam fecisset, interuenit † Iouis: rogat eum Cura, vt ei daret spiritum. quod facilè ab Ioue impetrauit. † qui cum vellet Cura nomen suum imponere, * Iouis prohibuit. suúmque nomen ei dandum esse dixit. Dum de nomine Cura & * Iouis disceptarent, surrexit & Telus suumque nomen ei imponi debere dicebat, quandoquidem corpus suum præbuisset: sumpserunt Saturnum iudicem, quibus Saturnus secus videtur iudicasse. Tu * Iouis quoniam spiritum dedisti, corpus recipito: Cura quoniam prima eum finxit quam diu vixerit, Cura eum possideat. sed quoniam de nomine eius controuersia est, homo vocetur, quoniam ex humo videtur esse factus.

Iupiter

** cui*

Iupiter

Iupiter

CCXXI. *Septem sapientes.*

PIttachus Mitylenæus, Periander Corinthius, Thales Milesius, Solon Atheniensis, Chilon Lacedæmonius, Cleobulus Lindius, Bias Prieneus. sententiæ eorum sunt:

Optimus est, Cleobulus ait, modus, incola Lindi.
Ex Ephyra Periandre doces, cuncta & meditanda.
Tempus nosce, inquit Mitylenis Pittacus ortus.
Plures esse malos, Bias autumat ille Prieneus.
Milesiúsque Thales sponsori damna minatur.
Nosce, inquit, tete, chilon Lacædemone cretus.
Cecropiúsque Solon, nequid nimis, induperabit.

CCXXII. *Septem Lyrici.*

* * *

CCXXIII. *Septem opera mirabilia.*

EPhesi Dianæ templum, quod fecit Amazon Otrira Martis coniunx. Monimentum regis Mausoli, lapidibus lychnicis altum pedes 80, circuitus pedes 1340. Rhodi signum solis æneum, id est colossus, altus pedibus 90. Signum Iouis Olympij, quod fecit phidias ex ebore & auro sedens, pedes 60. Domus Cyri regis in Ecbatanis, quam fecit Memnon lapidibus variis & candidis, vinctis auro. Murus in Babylonia, quem fecit Semiramis Dercetis filia, latere cocto & sulphure, ferro vinctum, latum pedes 25. altum pedes 60. in circuitu stadiorum. 300. * pyramides in Ægypto, quarum vmbra non videtur, altæ pedes 60.

Plinius in circuitu passuū fuisse 6000. scribit, qui stadia constituunt. 480.

CCXXIIII. *Qui facti sunt ex mortalibus immortales.*

HErcules Iouis & Alcumenæ filius, Liber Iouis & Semelæ filius, Castor & pollux Helenæ fratres, Iouis & Ledæ filij. perseus Iouis & Danaes filius, in stellas receptus. Arcas Iouis & Calysto filius in stellas relatus. Ariadnem Liber pater liberam appellauit, Minois & pasiphes filiam. Calysto Lycaonis filia in septentrionem relata. Cynosura Iouis nutrix, in alterum Septentrionem, Asclepius Apollinis & Crodinis filius, pan Mercurij & Penelopes filius. † Croton panis & Euphemes filius, conlactius musarum in stellam sagittarium: Icarus & Erigone Icari filia in stellas, Icarus in arcturi, Erigone in virginis signum: Ganymedes Assaraci filius, in aquario duodecim signorum. Ino Cadmi filia in Leucothoam, quam nos Matrem Matutam dicimus. Melicertes Athamantis filius

Crotus

in deum Palæmonem, Myrtilus Mercurij & Theobules filius in Heniochon.

CCXXV. Qui primi templa deorum constituerunt.

AEdem Ioui Olympo primũ fecit Pelasgus Triopæ filius in Arcadia, Thessalus templum quod est in Macedonia Iouis Dodonæi in terra Molossorum. Eleuther primus simulacrum Liberi patris constituit, & quemadmodum coli deberet ostẽdit. Phoroneus Inachi filius, templum Argis Iunoni primus fecit. Otrira Amazon Martis coniunx templum Dianæ Ephesi prima fecit, quod postea à rege * restituerunt. Lycaon Pelasgi filius templum Mercurio Cyllenio in Arcadia fecit. Pierius.

Desunt & hic duodecim capita, vt ex indice videre licet.

CCXXXVIII. Qui filias suas occiderunt.

AGamemnon Atrei filius, Iphigeniam, quam Diana seruauit, id est * Callisthenem Eubœæ filiam ex sortibus pro patriæ salute. Climenus † Oenei filius, Harpalicem, quòd ei filium suum in epulis apposuit. Hyacinthus Spariantidem * filiam ex responso pro Atheniensibus. Erichtheus Pandionis filius, Colophoniam ex sortibus pro Atheniensibus. Reliquæ ipsius sorores ipsæ se præcipitauerunt. Cercyon Vulcani filius, Alopem propter incestum cum Neptuno: Aeolus Canacem propter incestum cum fratre Macareo admissum.

Fortasse legendum, Callisthenes Eubœam filiam, &c.

Schœnei, vt suprà quoque.

CCXXXIX. Matres quæ filios interfecerunt.

MEdea Æetæ filia, Macareum & Pheretum filios ex Iasone: Progne Pandionis filia, Ityn ex Tereo Martis: Ino Cadmi filia, Melicerten ex Athamante Aeoli filio, dum eum fugit: Althæa Thestij filia, Meleagrum ex Oeneo Parthaonis filio, quòd is auunculos suos occiderat. Themisto Hypsei filia * Plinthium & Orchomenum ex Athamante Aeoli filio impulsu Inûs Cadmi filiæ. Tyros Salmonei filia duos ex Sisypho Aeoli filio ex responso Appollinis. Agaue Cadmi filia, Pentheum Echionis filium, impulsu Liberi patris. Harpalice Clymeni filia propter impietatem patris, quòd cum eo inuita concubuerat, ex eo quem concœperat interfecit.

Hunc suprà Sphincium vocauit.

CCXL. Quæ coniuges suos occiderunt.

CLytæmnestra Thestij filia Agamemnonem Atrei filium. Helena Iouis & Ledæ filia Deiphobum Priami filium. Agaue Lycorhersen in Illyria, vt regnum Cadmo patri daret. Deianira Oenei filia Herculem Iouis & Alcumenæ filium impulsu Nessi. Iliona Priami filia Polymnestorem regem Thracum. Semiramis Ninum regem in Babylonia.

CCXLI. *Qui coniuges suas occiderunt.*

HErcules Iouis filius, Megæram Creontis filiam, per insaniam: Theseus Aegei filius, Antiopam Amazonam Martis filiam, ex responso Apollinis: Cephalus Deionis siue Mercurij filius, Procridem Pandionis filiam imprudens.

CCXLII. *Qui se ipsi interfecerunt.*

AEgeus Neptuni filius in mare se præcipitauit, vnde Ægeum pelagus est dictum: Euhenus Herculis filius in flumen Lycormam se præcipitauit, quod nunc Chrysorrhoas appellatur. Aiax Telamonis filius, ipsese interfecit propter armorum iudicium. Lycurgus Dryantis filius obiecta insania à Libero, ipse se interficit. Macareus Aeoli filius propter Canacem sororem, id est spōsam, ipse se interfecit. Agrius Parthaonis filius expulsus à regno à Diomede, ipse se interfecit. Cæneus Elati filius ipse se interfecit. † Menicus Iocastes pater se de muro præcipitauit * Athenis, propter pestilentiam. Nisus Martis filius, crine fatali amisso ipse se interfecit. Clymenus Cænei filius rex Arcadię ipse se interfecit, quòd cum filia concubuerat. Cinyras Paphi filius rex Assyriorum, quod cum Smyrna filia concubuerat. Hercules Iouis filius ipse sese in ignem misit, Adrastus & Hipponous eius filius ipsi se in ignem iecerunt, ex responso Apollinis. Pyramus in Babylonia ob amorem Thysbes ipse se occidit. Oedipus Laij filius propter Iocastem matrem ipse se occidit, ablatis occulis.

Menœtius (margin)
Thebis (margin)

CCXLIII. *Quæ se ipsæ interfecerunt.*

HEcuba Cissei filia, siue Dimantis, vxor Priami, in mare se præcipitauit, vnde Cynæum mare est dictum, quoniam in canem fuerat conuersa. Ino Cadmi filia in mare se pręcipitauit cum Melicerto filio. Anticlia

Autolyci filia, mater Vlyssis, nuncio falso audito de Vlysse, ipsa se interfecit. Sthenobœa Iobatis filia, vxor Prœti, propter amorem Bellorophontis. Euadne Philaci filia, propter Capaneum coniugem qui apud Thebas perierat, in eandem pyram se coniecit. Æthra Pithei filia propter filiorum mortem ipsa se interfecit. Deianira Oenei filia propter Herculem decepta à Nesso quòd ei tunicam miserat, in qua conflagrauit. Laodamia Acasti filia propter desiderium Protesilai mariti. Hippodamia † Oenei filia, vxor Pelopis, quòd eius suasu Chrysippus occisus est. Megæra Autolyci filia propter Hippothoi filij mortem. Alcestis Pelei filia propter Admetum coniugem vicaria morte obiit. Iliona Priami filia propter casus parentum suorum. Themisto Hypsei filia impulsu Inûs, quòd filios suos occidit. Erigone Icari filia propter interitum patris suspendio se necauit. Phædra Minois filia propter Hippolytum priuignum suum suspendio se necauit, ob amorem. Phyllis propter Demophoonta Thesei filium, ipsa se suspendio necauit. Canace Aeoli filia propter amorem Macarei fratris, ipsa se interfecit. Byblis Mileti filia propter amorem Cauni fratris ipsa se interfecit. Calypso Atlantis filia propter amorem Vlyssis ipsa se interfecit. Dido Beli filia, propter Æneæ amorem se occidit. Iocasta Menœci filia propter interitum filiorum & nefas. Antigona Oedipodis filia propter sepulturam Polynices. Pelopea Thyestis filia, propter scelus patris. Thisbe Babylonia propter Pyramum, quòd ipse se interfecerat. Semiramis in Babylonia equo amisso in pyram se coniecit.

Oenomai.

CCXLIIII. *Qui cognatos suos occiderunt.*

Theseus Aegei filius, Pallantem filium Nilei fratris. Amphitryon Electryonem † Persi filium. Meleager Onei filius auunculos suos Plexippum & Agenorem, propter Athlantam Schœnei filiam. Telephus Herculis filius Hippothoum & Nerea auiæ suæ filios. Ægisthus Atreum & Agamemnonē Atrei filios. Orestes Ægisthū Thyestis filium. Megapenthes Prœti filius, Perseum Iouis & Danaes filium propter patris mortem. Abas propter patrem Lynceum Magapentheum occidit.

Persei.

Phegeus Alphei filius, Alphesibœæ filiæ suæ filiam. Amphion Terei filius, aui sui filios. Atreus Pelopis filius, Tantalum & Plisthenem Thyestis filios infantes in epulis Thyesti apposuit. * Phillus Herculis filius, Sthenelum Electryonis proaui sui fratrem. Medus Aegei filius, Persen Æetæ fratrem Solis filium. Dædalus Eupalami filius, Perdicen sororis suæ filium, propter artificij inuidiam. *Hillus.*

CCXLV. *Qui soceros & generos occiderunt.*

IAson Æsonis filius Phlegionam, * Pelops Tantali filius, Oenomaum Martis filium.

Qui generos suos occiderunt.

Plegeus Alphei filius, Alcmæonem Amphiarai filium. Idem & Eurypylum, Æeta Solis filius Phryxum Athamantis filium.

CCXLVI. *Qui filios suos in epulis consumpserunt.*

TEreus Martis filius ex Progne Ityn. Thyestes Pelopis ex Ærope, Tantalum & Plisthenem. Clymenus Schœnei filius ex Harpalice filia, filium suum.

CCXLVII. *Qui à canibus consumpti sunt.*

ACtæon Aristei filius, * Thasius, Deloami sacerdotis Apollinis filius, ex eo Delo nullus canis est. Euripides tragœdiarum scriptor, † in templo consumptus est. *Thasus, vt apud Ouid. in Ibin.*

CCXLVIII. *Qui ab apro percussi interierunt.*

ADonis Cinyræ filius, Ancæus Lycurgi filius à Calydonio. Idmon Apollinis filius, qui extra metam exierat cum Argonautis apud Lycum regem. * Hyon ab apro vel leone, Atlantis & Pleonis filius. *Hyas.*

CCXLIX. *Faces sceleratæ.*

FAcem, quam sibi visa est parere Hecuba Cissei filia, siue Dymantis. Nauplij, ad saxa Capharæa, cum naufragium Achiui fecerunt. Helenæ, quam de muris ostendit, & Troiam prodidit. Althææ, quæ Meleagrum occidit.

CCL. *Quæ quadrigæ rectores suos prodiderunt.*

PHaetonta Solis filium ex Clymene. Laomedonta Ili filium ex Leucippe. Oenomaum Martis filium ex Asterie, Atlantis filia. Diomedem Atlantis filium, ex eadem. Hippolytum Thesei filium ex Antiope Amazone.

Amphiaraum Oiclei filium ex Clytæmnestra, Thestij filia. Glaucum Sisyphi filium ludis funebribus, Peliau * equæ suæ consumperunt. Iasonem Iouis filium ex Electra Atlantis filia. Salmoneus, qui fulmina in quadrigas sedens imitabatur, cum quadriga fulmine ictus.

CCLI. Qui licentia Parcarum ab inferis redierunt.

CEres Proserpinam filiam suam quærens. Liber pater ad Semelem matrem suam Cadmi filiam descẽdit. Hercules Iouis filius ad carnem Cerberum educendum. Asclepius Apollinis & Coronidis filius. Castor & Polux Iouis & Ledæ filij alterna morte redeunt. Protesilaus Iphicli filius, propter Laodamiam Acasti filiam. Alcestis Pelei filia, propter Admetum coniugem. Theseus Ægei filius, propter Pirithoum. Hippolytus Thesei filius, volontate Dianæ, qui postea virbius est appellatus. Orpheus Oeagri filius, propter Eurydicem coniugem suam. Adonis Cinyræ & Zmirnæ filius, voluntate veneris. Glaucus Minois filius, restitutus à Polyido Carani filio. Vlysses Laertæ filius, propter patrem. Æneas Anchisę filius, propter patrem. Mercurius Maiæ filius, assiduo itinere.

CCLII. Qui lacte ferino nutriti sunt.

TElephus Herculis & Auges filius ab cerua. Ægisthus Thyestis & Pelopiæ filius ab capra. Aeolus & Boetus Neptuni & Menalippes filij, à vacca. Hippothous Neptuni & Alopes filius, ab equa. Romulus & Remus Martis & Iliæ filij, ab lupa. Antilochus Nestoris filius expositus in Ida monte, ab cane. Harpalice Harpalici regis Amymneorum filia, à vacca & equa. Camilla Metabi regis volscorum filia, ab equa.

CCLIII. Quæ contra fas concubuerunt.

IOcaste cũ Oedipo filio. Pelopea cum Thyeste patre. Harpalice cum Glymeno patre. Hipponamia cum Oenomao patre. Procris cum Erichtheo patre, ex quo natus est Aglaurus. Nictymene cum Epopeo patre, rege Lesbiorum. † Menophrus cum Cyllene filia in arcadia, & cum Bliade matre sua.

Menephron, vt Ouid. 7. Meta.

CCLIIII. Quæ piissimæ fuerunt, vel piissimi.

ANtigona Oedipi filia, Polynicen fratrem sepulturæ dedit. Electra Agamemnonis filia, in fratrem

trem Oreſtem. Iliona Priami filia, in fratrem Polydorum,& parentes. Pelopea Thyeſtis filia in patrem, vt eum vindicaret. Hypſipyle Thoantis filia patri, cui vitam conceſſit. Calciope filia patrem non deſeruit, regno amiſſo. Harpalice Harpalici filia, in bello patrem ſeruauit, & hoſtem fugauit. Erigone Icari filia, patre amiſſo, ſuſpendio ſe necauit. Agaue Cadmi filia, in Illyrica Lycotherſen regem interfecit, & patri ſuo regnum dedit. Xantippe † Myconi patri incluſo carcere, lacte ſuo alimentum vitæ præſtitit. Tyro Salmonei filia, propter patrem filios ſuos necauit. In Sicilia cùm Aethna mons primùm ardere cœpit, Damon matrem ſuam ex igne rapuit. Item †Pythia patrem. Æneas item in Ilio Anchiſem patrem humeris,& Aſcanium filiũ ex incendio eripuit.* Cleops & Bitias Cidippe filij. Cidippe ſacerdos Iunonis Argiuæ, cùm boues in paſtionem miſiſſet, neque ad horam qua ſacra in monte ad templum Iunonis duci & fieri deberent, apparerent, & eſſent mortui: quæ niſi ad horam ſacra facta eſſent, ſacerdos interficiebatur. inter quam trepidationem Gleops & Bitias pro bobus ſub iugo ſe iunxerunt, & ad fanum ſacra, & matrem Cidippen in plauſtro duxerunt: ſacrificióque peracto, Cidippe precata eſt Iunonem, ſi ſacra eius caſtè coluiſſet, ſi filij aduerſus eam pij fuiſſent, vt quicquid bonum mortalibus poſſet contingere, id filiis eius contingeret. Precatione peracta plauſtrum & matrem filij domum reduxerunt, & feſſi ſomno acquieuerunt. At Cidippe diligenter agnouit nihil eſſe melius mortalibus quâm mori: & ob hoc obiit voluntaria morte.

Cimoni, vt in vulgatis codicibus Valerij legitur lib. 5. cap. 4. Anapias fortaſsis, & Amphinomus intelligendi, de quibus idem Valerius lib. 5. Cleobis & Biton ab Herodoto vocantur vide libro primo.

CCLV. *Quæ impiæ fuerunt.*

SCylla Niſi filia patrem occidit. Ariadne Minois filia fratrem & filios occidit. Progne Pandionis filia filiũ occidit. Daides coniuges ſuos patrueles occiderunt. Lemniades in Lemno inſula patres & filios occiderunt. Harpalice Clymeni filia, filium quem ex patris concubitu pepererat, occidit. Tullia Romanorum ſuper parentis corpus currum duxit, vnde vicus ſceleratus eſt dictus.

CCLVI. *Quæ caſtiſsimæ fuerunt.*

PEnelope Icarij filia vxor Vlyssis, Euadne Philacis filia coniunx Capanei, Laodamia Acasti filia coniunx Protesilai, Hecuba Cissei filia vxor Priami, Theonoe Thestoris filia vxor Admeti. Romanorum Lucretia Lucretij filia, coniunx Collatini.

CCLVII. *Qui inter se amicitia iunctissimi fuerunt.*

PYlades Strophij filius cum Oreste Agamemnonis filio. Pirithous Ixionis filius cum Theseo Ægei filio. Achilles Pelei filius cum Patroclo Menœtij filio. Diomedes Tydei filius cum Sthenelo Capanei filio. Peleus Aeaci filius cum Phœnice Amyntoris filio. Hercules Iouis filius cum Philoctete Pæantis filio. Armodius & Aristogiton more fraterno. In Sicilia Dionisius tyrannus crudelissimus cum esset, suósque ciues cruciatibus interficeret, Mœrus tyrannum voluit interficere: quem satellites cum deprehendissent, armatum ad regem perduxerunt. qui interrogatus, respondit se regem voluisse interficere. quem rex iussit crucifigi. à quo Mœrus petit tridui commeatum, vt sororem suam nuptui collocaret, & daret tyranno Selinuntium amicum suum & sodalem, qui sponderet eum tertio die venturum. cui rex indulsit commeatum ad sororem collocandam, dicítque rex Selinuntio, vt nisi ad diem Mœrus veniret, eum eandem pœnam passurum, & dimitti Mœrum. Qui collocata sorore, cum reuerteretur, repentè tempestate, & pluuia orta, flumen ita increuit, vt nec transiri nec transnatari posset. ad cuius ripam Mœrus consedit, & flere cœpit, ne amicus pro se periret. Phalaris autem Selinuntium crucifigi cum iuberet, ideo quòd horæ sex tertij iam diei essent, nec veniret Mœrus. cui Selinuntius respondit, diem adhuc non præteriisse. Cúmque iam horæ nouem essent, rex iubet duci Selinuntium in crucem. Qui cum duceretur, vix tandem Mœrus liberato flumine, consequitur carnificem, exclamátque à longè: Sustine carnifex, adsum quem spopondi. Quod factum regi nunciatur. quos rex ad se iussit perduci, rogauítque eos, vt se in amicitiam reciperent, Armodius & Aristogiton, vitámque Mœro concessit. idem in Sicilia eundem Phalarim Armodius cum vellet interficere, simulationis causa

scropham porcellos habentem occidit, & venit ad Aristogitonem amicum suum ense sanguinolento, dicítque se matrem interfecisse, rogátque eum vt se celaret: qui cum ab eo celaretur, rogauit Aristogitonem, vt progrederetur, rumorésque qui essent de matre sibi renunciaret * nullos esse rumores: qui vespere ita litem contraxerunt, vt alius alio potiora ingererent: nec ideò Aristogiton voluit obiicere, eum matrem interfecisse. Cui Armodius patefecit, se scropham porcellos habentem interfecisse, & ideò matrem dixisse. cui indicat se regem velle interficere: rogátque eum, vt sibi adiutorio esset. qui cùm ad regem interficiendum venissent, deprehensi sunt à satellitibus armati. & cùm perducerentur ad tyrannum, Aristogiton à satellitibus effugit. Armodius autem solus cùm perductus esset ad regem, quærerentque ab eo quis ei fuisset comes, ille ne amicum proderet, linguam dentibus sibi præcidit, eámque regis in faciem inspuit. Nisus cum Eurialo suo, pro quo & mortuus est.

a Eadem de Damone & Pythia Valer. lib. 4. cap. 7. refert. Quanquam haud scio an hic quoque in propriis nominibus erratum sit, quemadmodum suprà quoque.

CCLVIII. *Atreus & Thyestes.*

Atreus & Thyestes germani cùm in dissensione sibi nocere non possent, in simulatã gratiam redierunt, qua occasione Thyestes cum fratris vxore concubuit. Atreus verò ei filium epulando apposuit: quæ sol ne pollueretur, aufugit. Sed veritatis hoc est: Atreum apud Mycenas primùm solis eclipsim inuenisse: cui inuidens frater, ex vrbe discessit.

CCLIX. † *Lyncus.*

Lyncus rex * Siciliæ fuit, qui missum à Cerere Triptolemum, vt hominibus frumentum monstraret, susceptum hospitio, vt in se gloriam tantam migraret, interimere cogitauit. Ob quam rem irata Ceres, eum conuertit in lyncem varij coloris, vt ipse variæ mentis extiterat.

Lynceus alij: Scythiæ fortasse: sic enim & Boccatius legit.

CCLX. *Eryx.*

Eryx Veneris & Butæ filius fuit, qui occisus ab Hercule est: monti ex sepultura sua nomen im-

posuit, in quo Æneas Veneris templum constituit. in hoc autem monte dicitur etiam Anchises sepultus, licet secundum Catonem ad Italiam venerit.

CCLXI. Agamemnon, qui ignarus Dianæ ceruam occidit.

CVm de Græcia ad Aulidem Danai venissent, Agamemnon Dianæ ceruam occidit ignarus: vnde dea irata, flatus ventorum remouit. Quare cum nec nauigare possent, & pestilentiam sustinerent, consulta oracula dixerunt, Agamemnonio sanguine esse placandam Dianam. Ergo cum ab Vlyxe per nuptiarum simulationem, adducta Iphigenia in eo esset vt immolaretur, numinis miseratione sublata est & cerua supposita, & translata ad Tauricam ciuitatem, regi Thoanti tradita est, sacerdósque facta, * ductum ne Dianæ secundum consuetudinem statutam, humano sanguine numen placaret, cognouit fratrem Orestem, qui accepto oraculo carendi * sororis causa, cum amico Pylade Colchos petierat, & cum occiso Thoante simulacrum sustulit, absconditum fasce legnorum, (vnde & fascelis dicitur, notandum à face cum qua pingitur; propter quod & lucifera dicitur) & Ariciam detulit. Sed cum postea Romanis sacrorum crudelitas displiceret, quanquam serui immolarentur, ad Laconas Diana translata est, vbi sacrificij consuetudo adolescentum verberibus seruabatur, qui vocabantur Bomonicæ, quia * auri superpositi contendebant, qui plura posset verbera sustinere. Orestis verò ossa de Aricia Romam translata sunt, & condita ante templum Saturni, quod est ante cliuum Capitolinum iuxta Concordiæ templum.

Videtur deesse aliquid.

aris

Hic iterum desunt octo capita, vt videre est in indice.

Iouis & Europæ filius, Cygnus alter Martis filius, quem idem Hercules occidit.

CCLXX. Qui formosissimi fuerunt.

IAsion * Illithij filius, quem Ceres dicitur amasse, quòd ipsum historiis creditur. Cinyras Paphi filius rex Assyriorum. Anchises Assaraci filius, quem Venus amauit. Alexander Paris Priami filius & Hecubæ, quem Helena secuta est. Nireus Charopis filius. Cephalus Pandionis filius, quem Aurora amauit. Tithonus

Coriti alij. alij Minois.

Laomedontis filius, Auroræ coniunx, Parthenopæus Meleagri & Atalantes filius, Achilles Pelei & Thetidis filius, Patroclus Mencœtij filius, Idomeneus qui Helenam amauit. Theseus Ægæi & Aethræ filius, quem Ariadne amauit.

Suprà Deionis filium dixit.

CCLXXI. Qui ephebi formosissimi fuerunt.

ADonis Cinyræ & Smyrnæ filius, quem venus amauit. Endymio Ætoli filius, quem Luna amauit. Ganymedes Erichthonij filius, quem * Iouis amauit. Hyacinthus Oebali filius, quem Apollo amauit. Narcissus cephisi fluminis filius, qui se ipsum amauit. Atlantius Mercurij & veneris filius, qui hermaphroditus dictus est. Hylas Theodamantis filius, quem Hercules amauit. Chrysippus Pelopis filius, quem Theseus ludis rapuit.

Iupiter

Deest caput CCLXXII. De iis qui in Areopago causam dixerunt.

CCLXXIII. Qui primi ludos fecerunt, vsque ad Aeneam quintum decimum.

* * *

QVinto loco Argis, quos fecit Danaus Beli filius, filiarum nuptiis cantu, vnde Hyemeneus dictus. Sexto autem iterum Argis, quos fecit Lynceus Ægypti filius, Iunoni Argiuæ, qui appellantur ἀσπὶς ἐν ἄργει: quibus ludis qui vicit, accipit pro corona clypeum, ideo quod Abas Lyncei & Hypermestræ filius nunciauit, Danaum parentibus perisse, cui Lynceus de templo Iunonis Argiuæ detraxit clypeum † quod Danaus in iuuenta gesserat, & Iunoni sacrauerat, & Abanti filio muneri dedit. In his ludis qui semel vicit, & iterum descendit ad certamen, vt nisi iterum vincat, sæpe descendat. Septimo autem loco Perseus Iouis & Danaes filius, funebres Polydectæ nutritori suo in insula Seripho, vbi cum luctatur, percussit Acrisium auum suum, & occidit. Itaque quòd sua voluntate noluit, in deorum factus est numero. Octauo loco fecit Hercules Olympiæ gemnicos, Pelopi Tantali filio, in quibus ipse contendit pammachum quod nos pancratium vocamus, cum Achareo. Nono loco facti sunt in Nemea Archemoro Lyci & Eurydices filio,

quem

quos fecerunt septem duces qui Thebas ibant oppugnatum. in quibus ludis postea vicerunt cursu Eunæus & Deiphylus Iasonis & Hypsipyles filij. his quoque ludis Pythaules, qui Pythia cantauerunt, septem habuit palliatos: qui voce cantauerunt, vnde postea appellatus est Choraules. Decimo Isthmia Melicertæ Athamantis filio & Inûs, fecisse dicitur Eratocles, alij poetæ dicunt Theseum. vndecimo fecerunt Argonautæ in Propontide Cyzico regi vnà cum filio, quem Iason imprudens noctu in litore occiderat, saltu, luctatione, & iaculo. Duodecimo autem Argiuis, * quos fecit Acastus Pelei filius. his ludis vicerunt, Zethus Aquilonis filius dolichodromo, Calais eiusdem filius diaulo, Castor Iouis filius stadio, Pollux eiusdem filius cestu, Telamon Æaci filius disco, Peleus eiusdem luctatione, Hercules Iouis filius pammacho, Meleager Oenei filius iaculo, Cygnus Martis filius armis occidit Pilum Diodoti filium, Bellerophontes vicit equo. Quadrigis autem vicit Iolaus Iphicli filius. Glaucum Sisyphi filium, quem equi mordici distraxerunt. Eurytus Mercurij filius sagittis, Cephalus Deionis filius funda, Olympus Marsyæ discipulus tibiis, Orpheus Oeagri filius cithara, Linus Apollinis filius cantu, Eumolpus Neptuni filius ad Olympi tibias voce. Tertiodecimo fecit in Ilio Priamus cenotaphium Paridi, quem natum iusserat interfici, gymnicos, in quibus † certati sunt cursu, Nestor *. Nerei filius, Helenus Priami filius, Deiphobus eiusdem, Polites eiusdem, Telephus Herculis filius, Cygnus Neptuni filius, Sarpedon Iouis filius, Paris Alexander pastor Priami ignarus filius. vicit autem Paris, & inuentus est esse Priami filius. Quartodecimo Achilles Patroclo funebres, in quibus Aiax vicit lucta, & accepit lebetem aureum munus. deinde Menelaus vicit iaculo, & accepit muneri iaculum aureum. dimisso spectaculo eodem, Phrygas captiuas duodecim in rogum Patrocli & equum & canem coniecit. Quintodecimo fecit Æneas veneris & Anchisæ filius, in Sicilia ad Acesten Crinisi fluminis filium, hospitem. Ibi Æneas patris ornauit exequias, ludicróque certamine honores

certarunt.

debitos manibus soluit, in quibus primùm nauale certamen fuit de * Mnestheo, nauis, Pistris Gyas, nauis Chimeræ: Sergestus, nauis Centaurus. Vicit autem cum Cloanthus naui Scylla, & accepit præmium talentum argenti, auratam clamydem ex purpura intextum Ganymeden. Mnestheus loricam adeptus est, Gygas abstulit lebetas, cymbiáque argento cælata. Sergestus captiuam cum duobus filiis nomine Pholoen. Secundo deinde certamine † cursu, Nisus, Euryalus, Diores, Salius, Helimus, Panopes. vicit Euryalus, accepit præmium equũ phalaris insignem, secundo Helimus Amazoniam pharetram, tertio Diores galeam Argolicam, Salio exuuias leonis donauit, Niso clypeum opus Didymaonis. Tertio deinde certamen cestibus Dares & Entellus. vicit Entellus, accepit præmium taurum, Dareti galeam & ensem tribuit. Quarto deinde certarunt sagitta, Hypocoon, Mnestheus, Acestes, Eurytion, qui accepit muneri galeam, quis iudicis * propter omne Acestæ honorẽ cessit. Quinto Ascanio puero duce luserunt pueri Troiani.

scilicet certarunt

CCLXXIIII. *Quis quid inuenerit.*

NOmine Cerassus vinum cum Acheloo flumine in Aetolia miscuit, vnde miscere κεράσαι est dictum. Antiqui autem nostri in lectis triclinaribus in † pulchris capita asellorum vite alligata habuerunt, significantes * suauitatem inuenisse. Caper autem vitem quam præroserat, plenius fructum protulit, vnde etiam potationem inuenerunt. Pelethronius frenos & stratum equis primus inuenit. Bellona prima acum reperit, quæ Grecè belone appellatur. Cadmus Agenoris filius æs Thebis primus inuentum condidit. † Sacus Iouis filius in Panchaia in monte Taso aurum primus inuenit. † Indus rex in Scythia argentum primus inuenit, quod Erichthonius Athenas primùm attulit. Elide, quæ vrbs est in Peloponneso, certamina quadrigarum primùm instituta sunt. Midas rex, Cybeles filius Phryx, plumbum album & nigrum primus inuenit. Arcades res diuinas primi diis fecerunt. Phoroneus Inachi filius arma Iunoni primus fecit, qui ob eam caussam primus regnandi potestatem habuit. Chiron Centaurus Saturni filius, artem medicinam chirurgicam ex herbis

fulcris

Caacus, vt Polydorus de inuentoribus rerũ. quãuis ille Caaco nõ aurũ, sed argentũ inuentum tribuit, vt etiã Cadmo non æs, sed aurum.

† *Lycus fortasse.* primus instituit. Apollo artem ocularíam medicinam primus fecit. Tertio autem loco Asclepius Apollinis filius, clinicen reperit. Antiqui obstetrices non habuerunt, vnde mulieres verecundia ductæ interierant. Nam Athenienses cauerant, ne quis seruus aut fœmina artem medicinam disceret. Agnodice quædam puella virgo concupiuit medicinam discere, quæ cum concupisset, demptis capillis, habitu virili, se Hierophilo cuidam tradidit in disciplinam. quæ cum artem didicisset, & fœminam laborantem audisset, ab inferiore parte veniebat ad eam: quæ cum credere se noluisset, æstimans virum esse, illa tunica sublata, ostendebat se fœminam esse: & ita eas curabat. Quod cum vidissent medici, se ad fœminas non admitti, Agnodicen accusare cœperunt, quod dicerent eum glabrum esse, & corruptorem earum, & illas simulare imbecillitatem. † Quò cum Areopagitæ consedissent, Agnodicen damnare cœperunt. quibus Agnodice tunicam alleuauit, & se ostendit fœminam esse. Et validius medici accusare cœperunt, quare * tum fœminæ principes ad iudicium conuenerunt, & dixerunt: Vos coniuges non estis, sed hostes: quia quæ salutem nobis inuenit, eam damnatis. Tunc Athenienses legem emendarunt * vt ingenuæ artem medicinam discerent. Perdix Dædali sororis filius * & circinum & serram ex piscis spina reperit. Dædalus Eupalami filius, deorum simulacra primus fecit. Euhadnes, qui in Chaldæa de mari exisse dicitur, astrologiam interpretatus est. Lydi surculis * lanam fecerunt, postea idem semen * Pan fistulæ cantum primus inuenit. In Sicilia frumentum Ceres prima inuenit. Tyrrhenus Herculis filius tubam primus inuenit, hac ratione, quòd cùm carne humana comites eius vescerentur, ob crudelitatem incolæ circa regionem diffugerunt. tunc ille quia ex eorum * decesserat, concha pertusa buccinauit, & pagum conuocauit, testatíque sunt se mortuum sepulturæ dare, nec cõsumere. Vnde tuba Tyrrhenum melos dicitur. Quod exemplum hodie Romani seruant: & cùm aliquis decessit, tubicines cantant, & amici conuocantur, testandi gratia, eum neque veneno, neque ferro interiisse. Cornicines autem classici inuenerunt. Afri & Ægyptij pri-

pro Quare

mum fustibus dimicauerūt, postea Belus Neptuni filius gladio belligeratus est, vnde bellum est dictum.

CCLXXV. *Oppida qui quæ condiderunt.*

IOuis in India Thebas Thebaidas, nomine nutricis suæ: quæ Hecatompylæ appellantur, ideo quòd centum portas habent. Minerua in Chalcide Athenas, quas ex suo nomine appellauit. Epaphus Iouis filius in Ægypto Memphim. Arcas Iouis filius, in Arcadia Trapezūta. Apollo Iouis filius Arnas* Eleusinus Mercurij filius, Eleusinem. Dardanus Iouis filius, Dardaniam. Argus Agenoris filius Argos, quæ* Cadmus Agenoris filius Thebas Heptapylas, quæ septem portas habuisse dicitur. Perseus Iouis filius Perseida. Castor & Pollux Iouis filij Dioscorida. Medus Aegei & Medeæ filius, in Ecbatanis Medam. Nilus Solis filius, Carmentum* Liber in India Hammonem. Ephyre nympha Oceani filia Ephyren, quam postea Corinthum appellarunt. Sardo Stheneli filia Sardis. Cynaras Paphi filius, filiæ suæ nomine Smyrnam. Perseus Iouis filius Mycenas. Semiramis Dercetis filia in Syria Babylonem.

CCLXXVI. *Insulæ maximæ.*

MAuritania posita ad solis occasum in circuitu stadia lxxvj. Ægyptus in sole & austro posita, quem Nilus circumlauat, circuitu stadia* Sicilia in triscelo* posita, circuitu stadia xxxdlxx.* Sardinia in circuitu stadia xccl. Creta in longitudine* & oppida vtraque parte centum possidet circuitu stadia xxc. Cyprus posita est inter Ægyptum & Africam, similis scuto Gallico* circuitu stadia xlic. Rhodos in rotundo posita, circuitu stadia xxc. Eubœa consimilis arcui circuitu stadia xxcc. Corcyra, ager bonus, circuitu stadia xxc. Sicyon ager bonus, circuitu stadia mille centum. Tenedos insula contra Ilium circuitu stadia mcc. Corsica, ager pessimus, circuitu stadia mcxx. Cyclades insulæ sunt nouem, id est Andros, † Micos, Delos, † Tenedos, Naxos, Seriphus, Gyarus, † Tardos, † Rhene.

Myconos, Tenos, Paros Rheniam vocat Strabo libro decimo.

CCLXXVII. *Rerum inuentores primi.*

PArcæ Clotho, Lachesis, Atropos, inuenerunt literas græcas septem A.B.H.T.I.Y. * Alij dicunt Mercu-

rium, ex gruum volatu: quæ cum volant, literas exprimunt. Palamedes autem Nauplij filius inuenit æquè literas vndecim * Simonides literas æquè quatuor † ω. ε. ζ. φ. Epicharmus Siculus literas duas † π & ψ. Has autem Græcas Mercurius in Ægyptum primus detulisse dicitur, ex Ægypto Cadmus in Græciam, quas Euandrus profugus ex Arcadia in Italiam transtulit, quas mater eius Carmenta in Latinas commutauit numero XV. * Apollo in cithara, cæteras adiecit: idem Mercurius & palæstram mortales primus docuit. Ceres fruges serere, boues domare, & alumno suo Triptolemo fruges serere demõstrauit. qui cum seruisset, & sus, id est porcus, quod seuerat effodisset, suam comprehendit, & duxit ad aram Cereris: & frugibus super caput eius positis, eidem Cereri immolauit. Inde primùm inuentũ est, super hostias molam salsam imponere. Velificia primùm inuenit Isis. nã dum quærit Harpocratem filium suum, rate velificauit. Minerua prima nauem biprotam Danao ædificauit, in qua Ægyptum fratrem profugit.

aliј ω. η. ζ. ψ.
aliј θ. & χ.

Desunt nonnulla.

FINIS.

CLARISSIMI VIRI, C. IVLII HYGINI, AVGVSTI LIBERTI POETICON ASTRONOMICON, Libri quatuor.

DE MVNDI ET SPHAERAE AC vtriusque partium declaratione, Liber primus.

PROOEMIVM.

HYGINVS M. Fabio S. P. D.

Esti studio Grammaticæ artis inductum, non solum versuum moderatione, quam pauci peruiderũt, sed historiarum quoque varietate, qua scientia rerum perspicitur, præstare video, facilius etiam scriptis tuis perspici potest, desiderans potius scientem quàm liberalem iudicem: tamē quo magis exercitatus & nonnullis etiam sæpius in his rebus occupatus esse videar, & ne nihil in adolescentia laborasse dicerer, & imperitorum iudicio desidiæ subirem crimen, hoc velut rudimento scientiæ nisus, scripsi ad te. Non vt imperito monstrans, sed vt scientissimum commonens. Sphæræ figurationem, circulorúmque qui in ea sunt notationem: & quæ ratio fuerit, vt non æquis partibus diuiderētur. Præterea terræ marísque diffinitionem, & quæ partes eius non habitantur, vt multis iustísque de causis hominibus carere videantur, ordine exposuimus. Rursúsque redeuntes ad sphærã, duo & 40. signa nominatim pernumerauimus. Exinde vniuscuiusque signi historias, causámque ad sidera perlationis ostendimus. Eodem loco nobis vtile visum est persequi eorum corporum deformationes, & in his numerum stellarum. Nec preteremisimus ostendere ad septem circulorum notationem, quæ corpora aut partes corporum peruenirent, & quemadmodum ab his diuiderentur. Diximus

etiam in æstiui circuli diffinitione, quærentes quare non idem hyemalis vocaretur: & quid eos fefellerit, qui ita senserint. Et quid in ea parte sphæræ solis efficiat cursus. Præterea quare circulos in octo partes diuideremus, ordine exposuimus. Scripsimus etiam quo loco circulus æquinoctialis foret constitutus, & quid efficeret ad eum perueniens sol. In eiusdem circuli demonstratione ostédimus, quare Aries inter sidera celerimus diceretur. Pauca præterea de hyemali circulo diximus. Exinde Zodiacum circulum diffiniuimus, & eius effectus: & quare potius 12. signa quàm 11. numerentur: quid etiam nobis de reliquis circulis videretur. His præpositis rebus, ad id loci venimus, vt exponeremus vtrum mundus ipse cum stellis verteretur, an mundo stante vagæ stellæ ferrentur, & quid de eo nobis & compluribus videretur, quáque ratione ipse mūdus verteretur. Præterea quare nonnulla signa celerius exorta, serius occiderent: nonnulla etiam tardius cæteris exorta, citius ac occasum peruenirent. Quare etiam quæ signa pariter oriantur, non simul occidant. Eodé loco diximus, quare non essent in sphęra, superiora interioribus hemicycli æqualia, & quot modis stellas videre non possimus. præterea scripsimus in 12. signorum ortu, quæ de reliquis corpora exoriri, & quæ eodem tempore occidere viderentur. Deinde perscripsimus vtrum sol cum mundo fixus verteretur, an ipse per se moueretur: & cum ipse per se moueatur, & contra 12. signorum ortus eat, quare cum mundo exoriri & occidere. Deinde protinus de Lunæ cursu pauca proposuimus, & vtrum suo an alieno lumine vteretur. Ecilpsis solis & lunæ quomodo fieret: quare luna per eundem circulum iter faciens, celerius sole currere videatur: & quid fefellerit eos qui ita senserint. Quinque stellæ quantum habeant interuallum, & vtrum quinque an septem sint? & vtrum quinque certæ errent, an omnes: & quinque quomodo currant. Diximus etiam qua ratione priores Astrologi non eodem tempore signa & reliquas stellas reuerti dixerint, & quare metam diligentissimè obseruasse videantur: & quid reliquos fefellerit in eadem causa. In his igitur tam multis & variis rebus nó erit mirum aut pertimescendum, quod tātum numerum

versum scripserimus: neque enim magnitudinem voluminis, sed rerum multitudinem per nos conuenit spectare. Quòd si longior in sermone visus fuero, non mea facunditate, sed rei necessitate factum existimato: nec si breuius aliquid dixero, minus idem valere confidito, quàm si pluribus esset audiendum verbis. Etenim præter nostram scriptionem sphæræ, quæ fuerunt ab Arato dicta obscurius, persecuti planius ostendimus, vt penitus id quod cœpimus exquisisse videremur. Quòd si vel optimis optimis vsus authorib. effeci, vt neque verius, neque breuius diceret quispiam, non immeritò fuerim laudari dignus à vobis, quæ vel amplissima laus hominibus est doctis. Si minus, non deprecamur in hac confectione nostram scientiam ponderari. Ideóque maioribus etiam niti laboribus cogitamus. in quibus & ipsi exerceamur, & quibus volamus nos probare quid possimus. Etenim necessariis nostris hominibus scientissimis maximas res scripsimus, non leuibus occupati rebus, populi captamus existimationem: sed ne diutius de eo quod negligimus loquamur, ad propositum veniemus, & initium rerum demonstrabimus.

De mundo & Sphæra.

MVNDVS appellatur is qui constat ex sole & luna & terra, & omnibus stellis. Sphæra est species quædam in rotundo conformata, omnibus ex partibus æqualis apparens, vnne reliqui circuli finiuntur. Huius autem neque exitus, neque initium potest definiri. Ideo quòd in rotundo omnes tractus & initia & exitus significari possunt.

De Centro.

CEntrum est, cuius ab initio circunductio sphæræ terminatur, ac terræ positio constituta declaratur.

De Axi.

DImensio quæ totius ostenditur sphæræ est, cum ex vtriusque partibus eius ad extremam circunductionem rectæ, vt virgulæ perducuntur, quæ dimensio à compluribus axis est appellata. huius autem cacumina,

quibus maximè sphæra nititur, Poli appellantur: quorum alter ad aquilonem spectans, Boreus: alter adpositus Austro, Notius est dictus.

De Significationibus.

SIgnificationes quædam in circunductionem sphæræ circuli appellantur, è quibus paralleli dicuntur, qui ad eundem polum constituti finiuntur. Maximi autem sunt, qui eodem centro quo sphæra continentur. Horizon appellatur is, qui terminat ea quæ perspici aut non videri possunt. Hic autem in certa ratione diffinitur, quòd modò polo subiectus, & circulis his qui paralleli dicuntur, modò duobus extremis & æqualibus nixus, modò aliis partibus adiectus terræ peruidetur ita, vtcunque fuerit sphæra collocata.

De Polo.

POlus is qui Boreus appellatur, peruideri potest semper. Notius autem, ratione dissimili semper est à conspectu semotus. Naturalis autem mundi statio physice dicitur: ea est enim Boreo polo finita, vt omnia è dexteris partibus exoriri, in sinistris occidere videantur. Exortus enim est subita quædam species obiecta nostro conspectui. Occasus autem pari de causa, vt erepta ab oculis visa.

De figuratione circulorum sphæræ.

IN finitione mundi circuli sunt paralleli quinque, in quibus tota ratio sphæræ consistit, præter eum qui Zodiacus appellatur: qui quòd non vt cæteri circuli certa dimensione finitur, & inclinatior aliis videtur, loxos à Græcis est dictus. Quinque autem, quos suprà diximus, sic in sphæra metiuntur. initio sumpto à polo qui Boreus appellatur, ad eum qui Notius & Antarcticos vocatur. In 30. partes vnumquodque hemisphærium diuiditur, ita vti dimensio significari videatur in tota sphæra per 60. partes factas. Deinde ab eodem principio Boreo sex partib. ex vtraque finitione sumptis, circulus ducitur, cuius centrum ipse est polus finitus, qui circulus arcticos appellatur, quod intra eum arcturi simulacra, vt inclusa perspiciuntur: quæ signa à nostris vrsarum specie, ficta, septentriones appellantur. Ab hoc circulo de reliquis partibus quinque sumptis eodem centro quo suprà

diximus circulus ducitur, qui therinos tropicos appellatur. Ideo quòd sol cum ad eum circulum peruenit, æstatem effecit eis qui in aquilonis finibus sunt: hyemem autem, eis quos austris flatibus appositos ante diximus. Præterea quòd vltra eum circulum sol non transit, sed statim reuertitur, tropicos est appellatus. Ab hac circuli significatione quatuor de reliquis partibus sumptis ducitur circulus æquinoctialis, à Græcis isemerinos appellatus, ideo quòd sol cum ad eum orbem peruenit, æquinoctium perficit. hoc circulo facto, dimidia sphæræ pars constituta perspicitur. E contrario item simili ratione à Notio Polo sex partibus sumptis, vt suprà de Boreo diximus, circulus ductus antarcticos vocatur: quòd contrarius est circulo, quem arcticon suprà ei diffiniuimus. Hac diffinitione Sphæræ centróque poli, qui Notius dicitur, quinque partibus sumptis circulus chimerinus tropicus instituitur, à nobis hyemalis, à nonnullis etiam brumalis appellatus. ideo quòd sol cum ad eum circulum peruenit, hyemem efficit his qui ad aquilonem spectant, æstatẽ autem his qui in Austri partibus domicilia consituerunt. Quantò enim abest longius ab illis qui in aquilonis habitant finibus, hoc hyeme maiore conflictantur, æstate autem hi quibus sol appositus peruidetur. Itaque Æthiopes sub vtroq; orbe necessariò fiunt. Ab hoc circulo ad æquinoctialẽ circulum, reliquæ fiũt partes quatuor. Ita vt sol per octo partes sphæræ currere videatur. Zodiacus autẽ circulus sic vel optimè diffiniri poterit, vt signis factis, sicut postea dicemus, ex ordine circulus perducatur. Qui autẽ Lacteus vocatur, contrarius æquinoctiali, ibi oportet vt eum medium diuidere, & bis ad eum peruenire videatur, semel in eo loco vbi aquila constituitur, iterũ autẽ ad eius signi regionẽ quod procyõ vocatur. Duodecim signorũ partes sic diuidũtur. quinq; circuli, de quibus suprà diximus, ita finiuntur, vt vnusquisque eorum diuidatur in partes duodecim, & ita ex eorũ punctis lineæ perducãtur, quæ circulos significãt factos, in quibus duodecim signa describãtur. Sed à nonnullis imperitioribus queritur, quare nõ ęquis partib⁹ circuli finiãtur, hoc est, vt de 30. partib. quínæ pares diuidãtur, & ita circuli pari ratione ducãtur. Id facilimè defendi

posse confidimus. Cum enim media sphæra diuisa est, quin eius circuli nullus potest æqualis esse, † qui quamuis proximè eum accedat, tamen minor esse videatur. Itaque qui primùm sphæram fecerunt, cum vellent omniũ circulorum æquas rationes esse, pro rata parte voluerunt significare, vt quanto magis à polo discederetur, hoc minorem numerum partium sumerent in circulis metiendis, quo necesse his erat maiorem circulum definire. Quod etiam ex ipsa sphæra licet intelligere. Quanto magis à polo discedes, hoc maiores circulos fieri, & hac re minorem numerum duci, vt pares eorum videantur effectus. Et si non in 30. partes vnumquodque hemisphærium diuidatur, sed in alias quotlibet finitiones, tamen eo ratio perueuit eius ac si 30. partes fecisset.

De Zodiaco circulo.

ZOdiacus circulus tribus his subiectus, de quibus suprà diximus, ex quadam parte contingit æstiuum & hyemalem circulum, æquinoctialem autem medium diuidit. Itaque sol per Zodiacum circulum currens, neque extra eum transiens, necessariò cum signis his, quibus innixus iter conficere videtur, peruenit ad eos quos suprà diximus orbes, & ita quatuor tempora definit. Nam ab Ariete incipiens, ver ostendit: & taurum & geminos transiens idem significat. Sed iam capitibus geminorum circulum æstiuum tangere videtur: & per cancrum & leonem transiens & virginem, æstatem efficit. Et rursum à virginis extrema parte transire, ad æquinoctialem circulum perspicitur. In libra autem æquinoctium conficit, & autumnum significare incipit ab hoc signo transiens ad scorpium & sagittarium. Deinde protinus incurrit in hyemalem circulum, & capricorno, aquario, piscibus hyemem transigit. Itaque ostẽditur non per tres ipsos circulos currere, sed Zodiacum transiens ad eos peruenire. Sed quoniam de his rebus diximus, nunc terræ positionem definiemus, & mare quibus locis interfusum videatur, ordine exponemus.

De Terra & Mari.

TErra mũdi media regione collocata, omnibus partibus æquali dissidens interuallo, centrum obtinet sphæræ. Hanc mediam diuidit axis in dimensione totius

tius terræ. Oceanus autem regione circūductionis ſphæræ profuſus, propè totius alluit fines. Itaque & ſigna occidentia, in eundem decidere exiſtimantur. Sic igitur & terra contineri, poterimus explanare. Nam quæcunque regio eſt, quæ inter arcticon & æſtiuum finem collocata eſt, ea diuiditur trifariam, è quibus vna pars Europa, altera Aphrica, tertia Aſia vocatur. Europam igitur ab Aphrica diuidit mare ab extremis Oceani finib. & Herculis columnis. Aſiam verò & Libyam cum Ægypto diſterminatos Nili fluminis, quod Canopicon appellatur. Aſiam ab Europa Tanais diuidit, bifariam ſe coniiciens in paludem, quæ Meotis appellatur. Hac igitur definitione facilè peruidetur, mare omnibus obiectum finibus terræ. Sed ne videatur nonnullis mirum, cùm ſphæra in ſexaginta partes diuidatur, vt antè diximus, quare definiuimus ab æſtiuo circulo ad arcticum finem duntaxat habitari, ſic vel optimè defendimus. Sol enim per mediam regionem ſphæræ currens, nimium his locis efficit feruorem. Itaque quæ finis eſt ab æſtiuo circulo ad hyemalem, ea terra à Græcis διακεκαυμένη vocatur, quòd neque fruges propter exuſtam terram naſci, neque homines propter nimium ardorem durare poſſunt: extremæ autem regiones ſphæræ duorum circulorum, quorum alter Boreus, alter Notius vocatur, fine arctici circuli, & eius qui antarcticus vocatur, non habitantur, ideo quòd ſol eſt ſemper ab his circulis longè, ventíque aſſiduos habet flatus. Quamuis enim ſol perueniat ad æſtiuum circulum, tamen longè ab arctico videbitur fine: id ita eſſe, hinc quoque licet intelligere. Cum enim ſol peruenit ad eum circulum qui hyemalis vocatur, & efficiet nobis qui prope eum ſumus conſtituti nimium frigus, qui arbitramur eis locis frigoris eſſe, qui longius etiam abſunt à nobis? Quod cum in hac parte ſphæræ fiat, idem in altera parte definitum putabimus: ideo quòd ſimiles eius ſunt effectus. Præterea hinc quoque intelligimus illic maximum frigus; & in æſtiuo circulo calorem eſſe, quòd qua terra habitatur, eos videmus qui proximè ſunt arcticon finem, vti braccis, & eiuſmodi veſtitu veſtiuntur. Qui autem proximi ſunt æſtiuo circulo, eos Æthiopas & perusto corpore eſſe. Habitatur autē ſic tēperatiſſimo

cœlo, cum inter æstiuum circulum & arcticum finē hæc perueniat temperatio, quod ab arctico circulo frigus, ab æstiuo feruor exortus in vnum concurrens, mediam efficit finem temperatam, quæ habitari possit. Itaque cum sol ab eo loco discessit hyeme necessariò conflictamur, quòd ventum exorientem non reuerberat sol. Quod cum veniat in hac diffinitione, illud quod fieri posse vidimus, vt hyemali circulo quoque aut ad arcticum finem habitari possit, quòd pares eodem proueniāt casus, certum quidem esse nemo contendit: neque peruenire eò potest quisquam propter interiectum terræ, quæ propter ardorem non habitatur. Sed cum videmus hanc regionem sphæræ habitari, illam quoque in simili causa posse constitui suspicamur.

CLARISSIMI VIRI,
C. IVLII HYGINI, AVGVSTI LIBERTI, DE SIGNORVM cœlestium historiis. Liber II.

SED quoniam quæ nobis de terræ positione dicenda fuerunt, & sphæram tam totam definiuimus: nunc quæ in ea signa sunt, nominabim⁹ sigillatim. E quibus igitur primùm duas arctos & draconem, deinde arctophylaca cū corona dicemus. Cæterùm qui engonasim vocatur, exinde lyram cū Olore & Cepheo & eius vxore Cassiopeia, filiáque Andromeda & genero Perseo. Dicemus etiam protinus aurigam, à Græcis ἡνίοχον appellatum. Ophiuchum præterea cum sagitta, & aquila, paruóque delphine. Inde equum dicemus, cum eo sidere quod Deltotum vocatur. His corporibus enumeratis, ad duodecim signa perueniemus. Ea sunt hæc: aries, taurus, gemini, deinde cancer cum leone & virgine. Præterea libra, dimidia pars scorpionis, & scorpius cum sagittario, & capricorno. Aquarius verò cum piscibus reliquas habet partes. His cōnumeratis sue ordine, est cetus cum Eridano flumine & lepore. Deinde

Orion cum cane,& eo ſigno quod procyon dicitur. prætere a eſt Argo cum Centauro & ara. Deinde hydra cum piſce qui notius vocatur. Horũ omniũ non inutile videtur hiſtorias proponere, quæ certè aut vtilitatem ad ſciẽtiã, aut iucunditatem ad delectationem afferent lectori.

Arctos maior.

IGitur, vt ſuprà diximus, initium eſt nobis arctos maxima. Hanc autem Heſiodus ait eſſe Calyſto nomine, Lycaonis filiam, eius qui in Arcadia regnauit, eámque ſtudio venationis inductam, ad Dianam ſe applicuiſſe, à qua non mediocriter eſſe dilectam propter vtriuſque conſimilem naturam, Poſtea autem ab Ioue compreſſam, veritam Dianę ſuum dicere euentum, quod diutius celare non potuit. Nam iam vtero ingraueſcente propediem partus, in flumine corpus exercitatione defeſſum cum recrearet, à Diana cognita eſt non ſeruaſſe virginitatem: cui dea pro magnitudine ſuſpicionis non minorem retribuit pœnam. Erepta enim facie virginali, in vrſæ ſpeciem eſt conuerſa, quæ Græcè arctos eſt appellata. In ea figura corporis Arcada procreauit. Sed vt ait Amphis comœdiarum ſcriptor, Iupiter ſimulatus effigiem Dianæ, cum virginem venantem vt adiurans perſequeretur, amotam à conſpectu cęterarum compreſſit. quæ rogata à Diana, quid ei accidiſſet, quòd tam grãdi vtero videretur, illius peccato id eueniſſe dixit. Itaque propter eius reſponſum in quam figuram ſuprà diximus, eam Diana conuertit. Quæ cum in ſylua vt fera vagaretur, à quibuſdam Ætolorum capta, ad Lycaonem pro munere in Arcadiam cum filio eſt deducta. Ibi dicitur inſcia legis in Iouis Lycei templum ſe conieciſſe, quam confeſtim filius ſecutus eſt. Itaque cum eos Arcades inſecuti interficere conarẽtur, Iupiter memor peccati, ereptã Calyſto cum filio inter ſidera collocauit. Eámque Arctum, filium autem Arctophylaca nominauit: de quo poſtea dicemus. Nonnulli etiam dixerunt, cũ Calyſto ab Ioue eſſet compreſſa, Iunonem indignatam in vrſam eam conuertiſſe: quam Dianæ venanti obuiam factam, ab ea interfectam, & poſtea cognitam inter ſidera collocatam, ſed alij dicunt: Cùm Calyſtonẽ Iupiter eſſet in ſylua perſecutus, Iunonem ſuſpicatam, illud quod

euenit, contendisse, vt eum manifestò diceret deprehendisse. Iouem autem quò facilius suum peccatum tegeretur, in vrsæ speciem conuersam reliquisse. Iunonem autem in eo loco pro virgine vrsam inuenisse, quam Dianæ venanti vt eam interficeret demonstrasset: quod factum vt perspiceretur, Iouem ægrè tulisse, effigiem vrsæ stellis figuratam constituisse. Hoc signum, vt plures dixerunt, non occidit. & qui volunt aliqua de causa esse institutum, negant Thetin Oceani vxorem id recipere, cum reliqua sidera eò perueniant in occasum: quòd Thetis Iunonis sit nutrix, Cui Calysto succubuerit vt pellex.

Aratus. † Arietus autem Tegeates historiarum scriptor, non Calysto, sed Megisto dicit appellatam: & non Lycaonis, sed Cætei filiam, Lycaonis neptam, Præterea Cætea ipsum Engonasin nominari. Reliqua verò superioribus conueniunt. Quæ res in Nonacri monte Arcadiæ gesta narratur.

Arctos minor.

HAnc Aglaosthenes qui Naxica conscripsit, ait Cynosuram esse, vnam de Iouis nutricibus, ex Idæis nymphis, ab eius quoque nomine & vrbē quæ Hestiæa vocatur, à Nicostrato & sodalibus eius constitutam: & portum qui ibi est, & agri maiorem partem, Cynosuram appellatam. Hanc autem inter Curetas fuisse, qui Iouis fuerunt administri. Nonnulli & Helicē & Cynosuram nymphas esse Iouis nutrices dicunt, & hac re etiam pro beneficio in mundo collocatas, & vtrasque Arctos nuncupatas, quas nostri Septentriones dixerunt. Sed maiorē arctum complures plaustro similem dixerunt, & ἅμαξαν Græcè appellarunt. Cuius hæc memoriæ prodita est causa. Initio qui sidera peruiderunt, & numerum stellarum in vnaquaque specie corporis constituerunt: quod non arctum, sed plaustrum nominauerunt, ex septem stellis duæ quæ pariles & maximè in vno loco viderentur, pro bobus haberentur, reliquæ verò quinque figuram plaustri simularent. Itaque & quod proximum huic est signum, Bootem nominari voluerunt: de quo posterius plura dicemus. Aratus quidem non hac re Bootem, nec illud plaustrum dicit appellari: sed quòd arctum videatur vt plaustrum circum polum, qui boreas appellatur,

versari, & Bootes agitare eam dicatur. In quo non mediocriter videtur errare. Postea autem de vij. stellis, vt Parmeniscus ait, † quinque sunt à quibusdam astrologis cōstitutæ, vt vrsæ species non septem stellis perficeretur. Itaque & ille qui antea plaustrum sequēs Bootes appellabatur, Arctophylax est dictus. Et iisdem temporibus quibus Homerus fuit, hæc arctos est dicta. De septētrionibus enim ille dicit, hanc vtroque nomine & arctum & plaustrum nominari. Bootis autem nusquam meminit Arctophylaca dici. Incidit etiam compluribus erratio, quibus de causis minor arctos Phœnice appellaretur. & illi qui hanc obseruant, verius & diligentius nauigare dicantur: & quare si hæc sit certior quàm maior, non omnes hanc obseruent. qui non intelligere videntur, de qua historia sit profecta ratio, vt Phœnice diceretur. Thales enim qui diligenter de his rebus exquisiuit, & hanc primus arcton appellauit, natione fuit Phœnix, vt Herodotus Milesius dicit. Igitur omnes qui Peloponnesum incolunt, priore vtuntur arcto. Phœnices autem quā à suo inuentore acceperunt, obseruant, & hanc studiosius perspiciendo, diligentius nauigare existimantur, & verè eā ab inuentoris † nomine Phœnicem appellant.

Quinque & viginti.

generi

Serpens.

HIc vasto corpore ostenditur inter duas arctos collocatus, qui dicitur aurea mala Hesperidum custodisse, & ab Hercule interfectus, à Iunone inter sidera collocatus, quòd illius opera Hercules ad eum est profectus, qui hortum Iunonis tueri solitus existimatur. Ait enim Pherecydes, Iunonem cum duceret Iupiter vxorem, Terram inuenisse ferentem aurea mala cum ramis. Inde Iunonem admiratam petisse à terra vt in suis hortis sereret, qui erant vsque ad Atlantem montem. Cuius filiæ cum sæpius de arboribus mala decerperēt, Iuno dicitur hunc ibi custodē posuisse. hoc etiam signi erit, quod in sideribus supra eum draconem Herculis simulacrum ostenditur, vt Eratosthenes demonstrat: quare quoduis licet intelligere, hunc maximè draconem dici. * Nonnulli enim dixerunt hunc draconem à Gigantibus Mineruæ obiectum esse, cum eos oppugnaret: Mineruam verò arreptum draconem contortum ad sidera iecisse, &

ad ipsum axem cœli fixisse. Itaque adhuc eum implicato corpore videri, vt nuper ad sidera perlatum.

Arctophylax.

Ouid. videtur Lycaona ipsam pro Boote accipere lib. 6. Fastorum. sic enim inquit: Tertia post nonas removere Lycaona Phœbe Fertur, & à tergo non habet vrsa metum.

DE hoc fertur, quòd sit Arcas Calystonis & Iouis filius, quem dicitur Lycaon cùm Iupiter ad eum in hospitium venisset, cum alia carne concisum pro epulis apposuisse. Studebat enim scire, si Deus esset, qui suum hospitium desideraret. Quo facto non minori pœna est affectus. nam statim Iupiter mensa proiecta, domum eius fulmine incendit. Ipsum autem in figuram lupi conuertit. At pueri membra collecta & composita in vnum, dedit cuidam Ætolorum alendum. qui adolescens factus, in syluis cum venaretur, inscius vidit matrem in vrsæ speciem conuersam: quam interficere cogitans, persecutus est in Iouis Lycei templum: quò & qui accessisset, mors pœna erat Arcadum lege. Itaque cum vtrunque necesse esset interfici, Iupiter eorum misertus, ereptos inter sidera collocauit, vt antè diximus. Hic autem è facto sequens vrsam perspicitur, & arctum seruans Arctophylax est appellatus. Nonnulli hoc dixerunt Icarium, Erigones patrem, cui propter iustitiam & pietatem existimatur. Liber pater vinum & vitem & vuam tradidisse, vt ostenderet hominibus quomodo sereretur, & quid ex eo nasceretur: & cum esset natum id, quomodo vti oporteret, qui cum seuisset vitem, & diligentissimè administrando floridam falce fecisset, dicitur hircus in vineam se coniecisse: & quæ ibi tenerrima folia videret, decerpsisse. quo facto, Icarium animo irato tulisse, eumque interfecisse, & ex pelle eius vtrem fecisse, ac vento plenum præligasse, & in medium proiecisse, suósque sodales circa eum saltare coegisse. Itaque Eratosthenes ait, Ἰκάριον ποσὶ πρῶτα περὶ τράγον ὠρχήσαντο. Alij dicunt. Icarium cum à Libero patre vinum accepisset, statim vtres plenos in plaustrũ imposuisse. Hac re etiam

Bootes.

Bootem appellatum, qui cũ perambulans Atticorum fines, pastoribus ostenderet, nõnulli eorum auiditate pleni nouo genere potus inducti, somno consopiũtur. Atq; vt alij aliã in se partem reiciũt, vt semimortua membra iactantes, alia ac decebat loquebãtur: reliqui eorũ arbitrati venenũ ab Icario datum pastoribus, vt eorũ pecora abi-

geret in suos fines, Icarium interfectum in puteum deiecerunt: sed, vt alij demonstrant, secundum arborem quandam defoderunt. Qui autem obdormierant, experrecti, cum se nunquam melius quiesse faterentur, ac requirerent Icarium, vt pro beneficio muneraretur, interfectores eius animi conscientia permoti statim se fugę mandauerunt, & in insulam Ætolorum peruenerunt: à quibus vt hospites recepti, domicilia sibi constituerunt. At Erigone Icarij filia permota desiderio parentis, cùm eum non redire videret, ac persequi eum conaretur, canis Icarij, cui Mera fuerat nomen, vlulans vt obitum domini lacrymari videretur, redit ad Erigonem: cui non minimam cogitatæ mortis suspicionem ostendit. Neque enim puella timida suspicari debebat nisi patrem interfectum, qui tot dies ac menses abesset. At canis vestem eius tenens dentibus, perducit ad cadauer. quod filia simul ac vidit, desperata spe, solitudine ac paupe-rie oppressa, multis miserata lacrymis, in eadem abore, sub qua parens sepultus videbatur, suspendio mortem sibi consciuit: cui mortuæ carnis spiritu suo parentauit. Nonnulli hunc in puteum se deiecisse dixerunt, Anigrum nomine: quare postea neminem ex eo puteo bibisse, memoriæ tradiderunt. Quorum casum Iupiter miseratus, in astris corpora eorum deformauit. Itaque complures Icarium Bootem, Erigonem virginem nominauerunt, de qua posterius dicemus. Canem autem sua appellatione & specie Caniculam dixerunt, quæ à Græcis quòd ante maiorem canem exoritur, Procyon appellatur. Alij hos à Libero patre figuratos inter sidera dicunt. Interim cùm in finibus Atheniensium multæ virgines sine causa suspendio sibi mortem consciscerent, quòd Erigone moriens erat precata, vt eodem leto filiæ Atheniensium afficerentur, quo ipsa foret obitura, nisi Icarij mortem persecuti, & eum forent vlti. Itaque cum id euenisset, vt antè diximus, petentibus eis, Apollo dedit responsum: Si vellent euentu liberari, Erigonæ satisfacerent. Qui quòd ea se suspenderat, instituerunt, vti tabula interposita pendente funibus se iactarent, vt qui pendentes, vento mouerentur. Quod sacrificium solenne in-

stituerunt: itáque & priuatim & publicè faciunt, & id Aletidas appellant, quòd eam patre patrem persequentem cum cane, vt ignotam & solitariam oportebat, mendicam appellabant, quas Græci aletidas nominant. Præterea canicula exoriens æstu eorum loca & agros fructibus orbabat, & ipsos morbo affectos pœnas Icario cum dolore sufferre cogebat, quòd latrones recepissent. quorum rex Aristeus Apollinis & Cyrenes filius. Actæonis tempore petiit à parente, quo pacto calamitate ciuitatem posset liberare. quem deus iubet multis hostiis expiare Icarij mortem, & ab Ioue petere, vt quo tempore canicula exoriretur, dies quadraginta ventum daret, qui æstum caniculæ mederetur. Quod iussum Aristeus confecit, & à Ioue impetrauit, vt Etesiæ flarent. quas nonnulli Etesias dixerunt, quòd quotannis certo tempore exoriuntur: Græcè enim ἔτος, annus Latinè est. Nonnulli etiam Ætesias appellauerunt, quòd expostulatæ sunt ab Ioue, & ita concessæ. Sed hoc in medio relinquatur, ne nos omnia præripuisse existimemur. Sed vt ad propositum reuertamur. Hermippus qui de sideribus scripsit, ait Cererem cum Iasione Electræ & Coryti filio concubuisse: quamobrem fulmine percussum, complures cum Homero dixerunt. Ex his, vt Petellides Gnosius historiarum scriptor demonstrat, nascuntur filij duo, Philomelus & Plutus, quos negant inter se conuenisse. Nam Plutum qui ditior fuit, nihil fratri suo de bonis concessisse: Philomelum autem necessariò adductum, quodcunque habuit, eò boues duos emisse, & ipsum primum plaustrum fabricatum esse. Itaque arando & colendo agros ex eo se aluisse: cuius matrem miratam inuentum, vt arantem eum inter sidera constituisse, & Bootem nominasse. Ex hoc autem Pareanta demonstrat natum, qui de suo nomine Pari & oppidum Parona appellauit.

Aletidæ.

Corona.

HÆc existimatur Ariadnæ fuisse, à Libero patre inter sidera collocata. Dicitur enim in insula Dia cum Ariadne Libero nuberet, hanc primum muneri accepisse à Venere & Horis, cum omnes dij in eius nuptiis

dona conferent: sed (vt ait qui Cretica conscripsit) quo tempore Liber ad Minoa venit, cogitans Ariadnem comprimere, hanc coronam ei muneri dedit: qua delectata, non recusauit conditionem stupri. Dicitur etiam à Vulcano facta ex auro & Indicis gemmis, per quas Theseus existimatur de tenebris labyrinthi ad lucem venisse, quòd aurum & gemmæ in obscuro fulgorem luminis efficiebant. Qui Argolica scripserunt, hanc afferunt causam, quòd Liber cum impetrasset à parente, vt Semelem matrem ab inferis reduceret, & quærens ad eos descensionem, ad Argiuorum fines peruenisset, obuium ei quendam factum, nomine Hypolipnum, hominem dignum eius seculi? qui petenti Libero, descensionem monstrauit. Hunc autem cum vidisset Hipolipnus puerum ætate miranda, corporis pulchritudine reliquis præstantem, mercedem petiisse ab eo, quæ sine detrimento eius daretur. Liberum autem matris cupidum, si eam reduxisset iurasse, quod vellet se facturum, ita tamen quod Deus homini impudenti iuraret, pro quo Hypolipnus descensum monstrauit. Igitur cum Liber ad eum locum venisset, & vellet descendere, coronam quam â venere acceperat deposuit in eo loco, qui Stephanus facto appellatus. Noluit enim secum ferre, ne immortale donum mortuorum tactu coinquinaretur: qui cum matrem incolumem reduxisset, coronam dicitur in astra collocasse, vt æterna memoria nominis efficeretur. Alij dicunt hanc coronam Thesei esse, & hac re propter eum collocatam. Nam qui dicitur in astris Engonasin, is Theseus esse existimatur: de posterius plura dicemus. Dicitur enim, cum Theseus Cretam ad Minoa cum septem virginibus & sex pueris venisset, Minoa de virginibus Peribœam quandam nomine, candore corporis indictum, comprimere voluisse, quod cùm Theseus passurum se negaret, vt qui Neptuni filius esset, & valeret contra tyrannum pro virginis incolumitate decertare. * Itaque cum non iam de puella, sed de Thesei genere controuersia facta fuisset, vtrum is Neptuni filius esset, nec ne, dicitur Minos annulum aureũ de digito sibi detraxisse, & in mare proiecisse: quẽ

referre iubet Thesea, si vellet se credi Neptuni filium esse. Se enim ex Ioue procreatum facile posse declara. Itaque comprecatus patrem petiit aliquid, vt satisfaceret se ex eo natum: statímque toniturum & fulgorem cœli, indicium significationis fecisse. Simili de causa Theseus sine vlla præfatione, aut religione parentis, in mare se proiecit: quem confestim delphinum magna multitudo mari prouoluta, lenissimis fluctibus ad Nereidas perduxit: à quibus annulum Minois, & â Theide coronam quam nuptiis à Venere muneri acceperat, retulit, compluribus lucentem gemmis. Alij autem â Neptuni vxore accepisse dicunt. Coronam Ariadnæ Theseus dono dicitur dedisse, cum ei propter virtutem & animi magnitudinem vxor esset concessa: hâc autem post Ariadnes mortem, Liberum inter sidera collocasse.

Engonasin.

HVnc Eratosthenes Herculem dicit, supra draconem collocatũ, de quo antè diximus, eúmque paratum vt ad decertandum, sinistra manu pellem leonis, dextera clauam tenentem. Conatur interficere draconem Hesperidum, qui nunquam oculos aperuisse somno coactus existimatur, quo magis custos esse demonstratur. De hoc etiam Panyasis in Heraclea dicit. Horum igitur pugnam Iupiter admiratus, inter astra constituit. Habet enim draco caput erectum, Hercules autem dextro genu nixus, sinistro pede capitis eius dextram partem opprimere conatur, dextra manu sublata vt feriens, sinistra proiecta cum pele leonis, vt is quàm maximè dimicans appareat. & si sit, qui negat hic, (vt Aratus) quicquam posse demonstrari, tamen conabimur vt aliquid verisimile dicamus. Aratus autem, vt suprâ diximus, hunc Cetea Lycaonis filium, Megistus patrem dicit esse, qui videtur vt lamentans filiam in vrsæ figuram conuersam, genu nixum palmas aduersas tendere ad cœlum, vt eam sibi Dij restituant. Hegesi anax autem Thesea dixit esse, qui Trœzene saxum extollere videtur, quòd existimatur Ægeus sub eo saxo Pelopium ensem posuisse, & Æthræ Thesei matri prædixisse, ne antè eum Athenas mitteret, quàm lapide sublato sua virtute potuisset gladium referre.

Itaque niti videtur, quàm altissimè potest, vt extollat. Hac etiam de causa nonnulli lyram, quæ proxima est ei signo collocata, Thesei esse dixerunt, quòd vt eruditus omnium artium, lyram quoque didicisse videbatur. Id quoque Anacreon dicit, ἀγχῦ θησέως ἐϛο λύρη. Alij dicunt Thamirin à Musis excæcatum, vt supplicem ad genua iacentem: dicunt alij Orphea à Thraciis mulieribus interfici, quòd viderit Liberi patris initia. Æschylus autem in fabula quæ inscribitur Prometheus Lyomenos, Herculem ait esse non cum dracone, sed cum Liguribus depugnantem. Dicit enim. quo tempore Hercules à Geryone boues abduxerit, iter fecisse per Ligurum fines, quos conatos ab eo abducere pecus, manus contulisse, & quàm plures eorum sagittis confixisse. Sed postquam Herculi tela deficerent, multitudine barbarorum & inopia armorum defessum, se ingeniculasse, multis iam vulneribus acceptis. Iouem autem misertum filij, curasse vt circa eum magna copia lapidum esset, quibus se Herculem defendisse, & hostes fugasse. Itaque Iouem in similitudinem pugnantis inter sidera constituisse. Hunc etiam nonnulli Ixiona brachiis vinctis esse dixerunt, quòd vim Iunoni voluerit afferre. Alij Promethea in monte Caucasi vinctum.

De his campis lapide cõplutis etiam Cato in Originibus, & Mela lib. 2 Geog. meminit.

Lyra.

Lyra autem inter astra constituta est, hac, vti Eratosthenes ait, de causa, quòd initio à Mercurio facta de testudine, Orpheo est tradita, qui Calliopes & Oeagri filius fuit, eius rei maximè studiosus. Itaque existimatur suo artificio feras etiam ad se audiendi causa allicuisse, qui querens vxoris Euridices mortem, ad inferos descendisse existimatur, & ibi descendisse existimatur, & ibi deorum progeniem suo carmine laudasse, præter Liberum patrem: hunc enim obliuione ductus prætermisit, vt Oeneus in sacrificio Dianam. postea igitur Orpheus, vt etiã plures dixerunt, in Olympo monte, qui Macedoniã diuidit à Thracia, sed vt Eratosthenes ait, in Pangæo sedens, cùm cantu delectaretur, dicitur ei Liber bacchas obiecisse, quæ corpus eius decerperent interfecti. Sed alij dicunt, quòd initia Liberi sit

ſpeculatus, id ei accidiſſe. Muſas autem collecta membra ſepulturæ mandaſſe: & lyram quo maximè potuerunt beneficio, illius memoriæ cauſa figuratam ſtellis inter ſidera conſtituiſſe: Apollis & Iouis voluntatate, quòd Orpheus Apollinem maxime laudaret. Iupiter verò filio beneficium conceſſit. Alij autem dicunt Mercurium, cum primum lyram feciſſet, in Cyllene monte Arcadiæ, ſeptem chordas inſtituiſſe ad Atlantidum numerum, quod Maia vna ex illarum numero eſſet, quæ Mercurij eſt mater. Deinde cum poſtea Apollinis boues abegiſſet, deprehenſus ab eo, quo ſibi facilius ignoſceret, petenti Apollini vt liceret ſibi ſe dicere inueniſſe lyram, conceſſit, & ab eo virgulam quandam muneri accepit: quam manu tenens Mercurius, cum proficiſceretur in Arcadiam, & vidiſſet duos dracones, inter ſe coniuncto corpore, alium appetere, vt qui dimicare inter ſe viderentur, virgulam inter vtrunque proiecit. Itaque diſceſſerunt: quo facto, eam virgulam pacis cauſa dixit eſſe conſtitutam. Nonnulli etiam cum faciunt caduceos, duos dracones implicatos virgula faciunt, quod initium Mercurio fuerat pacis. Eius exemplo, & athletæ in reliquis eiuſmodi certationibus virgula vtuntur. Sed vt ad propoſitum reuertamur. Appollo lyra accepta dicitur Orphea docuiſſe: & poſtquam ipſe citharam inuenerit, illi lyram conceſſiſſe. Nonnulli dixerunt Venerem cum Proſerpina ad iudicium Iouis veniſſe, cui earum Adonin concederet, quibus Calliopen à Ioue datam iudicem, quæ muſa Orphei eſt mater. Itaque iudicaſſe, vti dimidiam partem anni earum vnaquæque poſſideret. Venerem autem indignatam, vt non ſibi proprium conceſſiſſet, obieciſſe omnibus quæ in Tracia ſunt mulieribus, vt Orphea amore inductæ, ita ſibi quæque appeteret, vt membra eius, diſcerperent. cuius caput in mare de monte perlatum, fluctibus in inſulam Lesbon eſt reiectum: quod ab his ſublatum, & ſepulturæ eſt mandatum. pro quo beneficio ad muſicam artem ingenioſiſſimi exiſtimantur eſſe. Lyra autem à Muſis (vt antè diximus) in aſtra conſtituta eſt. Nonnulli aiunt, quòd cum Orpheus primus puerilem amorem induxerit mulie-

ribus, visum contumeliam fecisse, & hac re ab eis interfectum.

Olor.

HVnc Græci Cygnum appellant: quem complures propter ignotam historiam illis, communi genere auium Ornin nominauerũt. de quo hæc memoriæ prodita est causa. Iupiter cum amore inductus, Nemesin diligere cœpisset, neque ab ea vt secum † cubaret impetrare potuisset, hac cogitatione amore est liberatus. Iubet enim Venerem aquilæ simulatam se sequi, ipse in olorem conuersus, vt aquilam fugiens ad Nemesin fugit, & in eius gremio se collocauit. quem Nemesis non aspernata, amplexum tenens, somno est consopita: quam dormientem Iupiter compressit. Ipse autem auolauit. & quia ab hominibus altè volans cœlo videbatur, inter sidera dictus est esse constitutus. quod ne falsum videretur, Iupiter è facto eum volantem & aquilam consequentem collocauit mundo. Nemesis autem, vt quæ auium generi esset iuncta, mensibus actis, ouum procreauit. quod Mercurius auferens detulit Spartam, & Ledæ sedenti proiecit in gremium: ex quo nascitur Helena, cæteris corporis specie præstans, quam Leda suam filiam nominauit. Alij autem cum Leda Iouem concubuisse in olorem conuersum dixerunt, de quo in medio relinquimus.

concumberet

Cepheus.

HVnc Euripides, cum cæteris, Phœnicis filium, Æthiopum regem esse demonstrauit, Andromedæ patrem, quam ceto propositam notissimæ historiæ dixerunt. Hanc autem Perseum, à periculo liberatam, vxorem duxisse: itaque vt totum genus eorum perpetuò maneret, ipsum quoque Cephea inter sidera superiores numerasse.

Cassiopeia.

DE hac Euripides & Sophocles & alij plures dixerũt, vt gloriata sit, se forma Nereïdas præstare: pro quo facto inter sidera sedens, in siliquastro constituta est: quæ propter impietatem, vertente se mundo, resupinato capite ferri videtur.

Andromeda.

HÆc dicitur Mineruæ beneficio inter astra collocata propter Persei virtutem, quòd eam ceto propositam à periculo liberarat: nec enim ab ea minorem animi beneuolentiam pro beneficio accepit. Nam neq; pater Cepheus, neque Cassiopeia mater, ab ea potuerunt impetrare quin parentes ac patriam relinquens, Persea sequeretur. sed de hac Euripides hoc eodem nomine fabulam commodissimè scribit.

Perseus.

HIc nobilitatis causa, & quòd inusitato genere concubitionis esset natus, ad sidera dicitur peruenisse. qui missus à Polydecte Magnetis filio ad Gorgonas, à Mercurio, qui eum dilexisse existimatur, talaria & petasum accepit. Prætetea galeam, qua indutus ex aduerso non poterat videri. Itaque Græci ἄιδος galeam dixerunt esse, non vt quidam inscientissimè interpretantur eum Orci galea vsum, quæ res nemini docto potest probari. Fertur etiam à Vulcano falcem accepisse ex adamante factam, qua Medusam Gorgonam interfecit, quod factum nemo conscripsit. Sed vt ait Aeschylus Tragœdiarum scriptor in Phorcis, Grææ fuerunt Gorgonum custodes, de quo in primo libro Genealogiarum scripsimus, quæ vtræque vno oculo vsæ existimantur. Et ita suo quæque tempore accepto oculo vigilias egisse. Hunc Perseus vna earum tradente exceptum, in paludem Tritonida proiecit. Itaque custodibus excæcatis, facile Gorgonam somno consopitam interfecit. Cuius caput Minerua in pectore dicitur habere collocatum. Euthemerus quidem Gorgonam à Minerua dicit interfectam. De qua alio tempore plura dicemus.

Heniochus.

HVnc nos aurigam Latinè dicimus nomine Erichthonium, vt Eratosthenes monstrat quem Iupiter cum vidisset primùm inter homines equos quadrigis iũxisse, admiratus est ingenium hominis, ad Solis inuenta accessisse, quod princeps quadrigis inter deos est vsus. sed Erichthonius & quadrigas, vt antè diximus, & sacrificium Mineruæ, & templum in arce Atheniensium,

primus instituit. de cuius progenie Euripides ita dicit. Vulcanum Mineruæ pulchritudine corporis inductum, petiisse ab ea, vt sibi nuberet, neque impetrasse: & cepisse Mineruam sese occultare in eodem loco, qui propter Vulcani amorem Hephestius est appellatus. quò persecutum Vulcanum, ferunt cœpisse ei vim afferre. & cum plenus cupiditatis ad eam vt complexui se applicaret ferretur, repulsus, effudit in terram voluptatem. Quò Minerua pudore permota, pede puluerem iniecit. Ex hoc autem nascitur Erichthonius anguis, qui ex terra & eorum dissensione nomen possedit. Eum dicitur Minerua in cistella quadam, vt mysteria contectum ad Erechthei filias detulisse, & his dedisse seruandum: quibus interdixit, ne cistulam aperirent. Sed vt hominum est natura cupida, vt eò magis appetant quò interdicatur sæpius, virgines cistellam aperuerunt, & anguem viderunt. Quo facto, insania à Minerua iniecta, de arce Atheniensium se præcipitauerunt. Anguis autem ad Mineruæ clypeum confugit, & ab ea est educatus. Alij autem anguina tantum crura habuisse Erichthonium dixerunt, eúmque primo tempore adolescentiæ ludos Mineruæ Panathænea fecisse, & ipsum quadrigis cucurrisse, pro quibus factis inter sidera dicitur collocatus. Nonnulli qui de sideribus scripserunt, hunc natione Argeum, Orsilochum nomine, primum quadrigarum inuentorem esse dixerunt, & pro inuentione siderum locum possedisse. Alij autem hunc Mercurij filium ex Clytia natum, nomine Myrtylum Oenomai aurigam diffinierunt, cuius post notam omnibus mortem parens corpus in mundo constituisse existimatur. Huius in humero sinistro capra instare, & in manu sinistra hœdi videntur formati: de quibus nonnulli ita dicunt. Olenum quendam fuisse nomine Vulcani filium. Ex hoc duas nymphas Aega & Aelicem natas, quæ Iouis fuerunt nutrices. Alij autem ab eis etiam vrbes quasdam appellari dixerunt. & Olenon in Aulide, Aelicem autem in Peloponneso, & Aegam in Aemonia nominari, de quibus Homerus in Iliados secundo dicit. Parmeniscus autem ait Melissea quendam fuisse Cretæ regem, ad cuius

filias Iouem nutriendum esse delatum: quæ quòd lac non habuerint, capram ei admisisse, Amaltheam nomine, quæ dicitur eum educasse. Hanc autem geminos hœdos solitam esse procreare, & ferè eo tempore pepe-risse, quo Iupiter nutriendus est allatus. Itaque propter beneficium matris & hœdos quoque dicitur inter sidera collocasse. hos autem hœdos Cleostratus Tenedius dicitur primus inter sidera ostendisse. † Museus autem dicit Iouis nutrices Athemidem & Amaltheam nymphas, quibus eum mater Ops tradidisse existimatur. Amaltheam autem habuisse capram quandam, vt in deliciis, quæ Iouem dicitur aluisse. Nonnulli etiam Aegam Solis filiam dixerunt, multo candore corporis præstantem, cui contrarius pulchritudini horribilis aspectus existebat, quo Titanes perterriti, petierunt à Terra vt eius corpus obscuraret: quam terra specu quodam celasse dicitur in insula Creta, quæ postea * Iupitris fuisse nutrix, vt antè ostendimus, demonstratur. Sed cum Iupiter fidens adolescentia, bellum contra Titanas appararet, responsum est ei, si vincere vellet, vt Aegos pelle tectus & capite Gorgonis bellum administraret, quam Aegida Græci appellarunt. Itaque facto eo quod suprà declarauimus, Iupiter Titanas superans regnum est adeptus, & reliqua ossa ægos caprina pelle contecta anima donauit, & stellis figuratam memoriæ commendauit: & postea quibus ipse vicerat tectus, Mineruæ concessit. Euemerus ait Aegam quandam fuisse Panos vxorem, eam compressam à Ioue peperisse, quem viri sui Panos diceret filium. Itaque puerum Ægyptana, Iouem verò Aegiochum dictum: qui, quòd eum diligebat plurimum, inter astra capræ figura memoriæ causa collocauit.

† Mnaseas. alij sic legunt: Mnaseas dicit Iouem nutritū à Themite & Amalthea nympha.

** Iouis*

Ophiuchus.

OPhiuchus, qui apud nostros scriptores Anguitenés dictus est, supra Scorpionem constitutus, tenens manibus anguem, medium corpus eius implicantem. Hunc complures Carnubutam dixerunt nomine, Getarum regem, qui sunt in Mysia regione, fuisse, qui eodem tempore regno est potitus, quo primùm semina frugum mortalibus tradita esse existimantur. Ceres enim cum sua beneficia largiretur hominibus, Triptolemum, cuius

ipsa fuerat nutrix, in curru draconum collocatum: qui primus hominum vna rota dicitur vsus, nec cursu moraretur, iussit omnium nationum agros circumeuntem semina partiri, quo facilius ipsi posterique eorum à fero victu segregarentur. qui cum peruenisset ad eum, quem suprà diximus Getarum regem, ab eo primùm hospitaliter acceptus, deinde non vt beneficiis aduena & innocens, sed vt crudelissimus hostis insidiis captus, aliorum dum paratus est producere, suam penè perdidit vitam. Carnubutæ enim iussu, cum draco vnus eorum esset interfectus, ne cum Triptolemus sensisset insidias sibi parari, currus præsidium sibi constituere speraret, Ceres eò venisse, & erepto adolescenti currum, dracone altero subiecto, reddidisse: regem autem pro cœpto maleficio pœna non mediocri affecisse, narratur. Hegesianax dicit, Cererem memoriæ hominum causa, ita Carnubutam sideribus figurasse, manibus tenentem, vt interficere draconem existimetur, qui ita vixerat acerbe, vt iocundissimam sibi consciceret mortem. Alij autem Herculem esse demonstrant, in Lydia apud flumen Sagarim, anguem interficientem, qui & homines complures interficiebat, & ripam frugibus orbabat. Pro quo facto à regina Omphale quæ ibi regnabat, multis ornatum muneribus Argos remissum. Ab Ioue verò propter fortitudinem inter sidera collocatum. Nonnulli etiam Triopam Thessalorum regem dixerunt esse, qui cum suum domicilium regere conaretur, Cereris ab antiquis collocatum diruit templum. Pro quo facto à Cerere fame obiecta, nunquam postea frugibus vllis saturari potuisse existimatur. Nouissimè propè ad terminum vitæ, dracone obiecto mala plurima perpessus, aliquando mortem adeptus, in astra Cereris voluntate est constitutus. Itaque adhuc videtur eum draco circumplexus, æterna merentem afficere pœna. Polizeius autem Rhodius hunc Phorbanta nomine demonstrat, qui Rhodiis auxilio maximo fuisse demonstratur. Nam cum eorum insulam serpentium multitudine occupatam, ciues Ophiusam appellassent, & in ea multitudine ferarum, draco fuisset ingenti magnitudine, qui plurimos eorum interfecisset, & patria denique deserta ca-

rere coegisset: dicitur Phorbas Triopæ filius ex † Hyocla Mirmydonis filia natus, eò tempestate delatus, omnes feras & eum draconem interfecisse: qui cum maximè Apollini dilectus esset, locatus in cœlo interficiens draconem, laudis & memoriæ causa videtur. Itaque Rhodij quotienscunque à litore longius prodeunt classes, prius sacrificant Phorbantis aduentui, vt illis talis euentus inopinatæ virtutis accidat ciuibus, qualis inscium Phorbanta futuræ laudis ad sidera gloriæ pertulit casus. Complures etiam astrologi hunc Aesculapium finxerunt, quem Iupiter Apollinis causa inter astra collocauit. Æsculapius enim cum esset inter homines, & tantum medicina cæteris præstaret, vt non satis ei videretur hominum dolores leuare, nisi etiam mortuos reuocaret ad vitam, nouissimè fertur Hippolytum, qui iniquitate nouercæ & inscitia parentis erat interfectus, sanasse. ita Eratosthenes dicit. Nonnulli Glaucum Minoos filium, eius opera reuixisse dixerunt: pro quo, vt peccato, Iouem domum eius fulmine incendisse. Ipsum verò propter artificium & Apollinem eius patrem inter sidera anguem tenentem constituisse. vt quidam dixerunt, hac de causa anguem tenere dicitur, quòd cum Glaucum cogeretur sanare, conclusus quodam loco secreto, bacillum tenens manu, cum quid ageret, cogitaret, dicitur anguis ad bacillum eius arrepsisse. quem Aesculapius mente commotus interfecit bacillo, fugientem feriens sæpius. Postea fertur alter anguis eodem venisse, ore ferens herbam, & in caput eius imposuisse: quo facto, loco fugisse, quare Aesculapium vsum eadem herba, & Glaucum reuixisse. Itaque anguis & in Aesculapij tutela, & in astris dicitur collocatus. qua consuetudine ducti posteri eius tradiderunt, vt reliqui medici anguibus vterentur.

Hiscilla

Sagitta.

HAnc vnam de Herculis telis esse demonstrant, qua aquilam dicitur interfecisse, quæ iecinora Promethei fertur exedisse: de quo pluribus verbis dicere, non videtur inutile. Antiqui cum maxima cerimonia deorum immortalium sacrificia administrarent, soliti sunt

totas hostias in sacrorum consumere flamma. Itaque cum propter sumptus magnitudinem sacrificia pauperibus non contingerent, Prometheus, qui propter excellentiam ingenij miram, homines finxisse existimatur, recusatione dicitur ab Ioue impetrasse, vt partem hostiæ in ignem proiicerent, partem in suo consumerent vsu. Idque postea consuetudo firmauit: quod cum facile à deo, non vt ab homine auaro, impetrasset, ipse Prometheus immolat tauros duos, quorum primum iecinora cum in ara posuisset, reliquam carnem ex vtroque tauro in vnum compositam, corio bubulo texit. Ossa autem quæ circum fuerunt, reliqua pelle contecta, in medio collocauit: & Ioui fecit potestatem, vt quam vellet eorum consumeret partem. Iupiter autem, etsi non pro diuina fecit cogitatione, nec vt Deum licebat, omnia qui debuit antè prouidere, sed (quoniam credere instituimus historiis) deceptus à Prometheo, vtrunque putans esse taurum, delegit ossa pro sua dimidia parte. Itaque postea in solennibus & religiosis sacrificiis carne hostiarum consumpta, reliquias, quæ pars fuit deorum, eodem igni comburunt. Sed vt ad propositum reuertamur, Iupiter cum factum resciisset, animo permoto mortalibus eripuit ignem, ne Promethei gratia plus deorum potestate valeret, ne ve carnis vsus vtilis hominibus videretur, cum coqui non posset. Prometheus autem consuetus insidiari, sua opera ereptum mortalib⁹ ignem restituere cogitabat. Itaque cæteris remotis, venit ad Iouis ignem: quo diminuto & in ferulam coniecto, lætus vt volare non currere videretur, ferulam iactans, ne spiritus interclusus vaporibus extingueret in angustia lumen. Itaque homines adhuc plerunque, qui lætitiæ fiunt nuncij, celerrimè veniunt. Præterea † totum à certatione ludorum cursoribus instituerunt ex Promethei consuetudine, vt currerent lampadem iactantes. Pro quo Iupiter facto mortalibus parem gratiam referens, mulierem tradidit his, quam à Vulcano factam deorum voluntate omni munere donauit. Itaque Pandora est appellata. Prometheum autem in monte Scythiæ, nomine Caucaso, ferrea catena vinxit: *votum*

quem alligatum ad triginta milia annorum Aeſchylus tragœdiarum ſcriptor dixit. Præterea admiſit ei aquilam, quæ aſſiduè noctu renaſcentia iocinora exeſſet. Hanc autem aquilam nonnulli ex Typhone & Echidna natam: alij ex Terra & Tartaro complures à Vulcano factam: Polyzeus autem Vulcani factam manibus demonſtrat, animámque ei ab Ioue traditam dicunt. Sed eius de ſolutione hanc memoriæ proditam eſſe cauſam. Cùm Iupiter Thetidis connubium pulchritudine corporis inductus peteret, neque à timida virgine impetraret, neque ea re minus efficere cogitaret, illo tempore Parcæ ceciniſſe feruntur fata, quæ perfici natura voluit rerum: dixerunt enim, quicunque Thetidis fuiſſet maritus, eius filium patria fore laude clariorem. quod Prometheus non voluntate, ſed neceſſitudine vigilans, auditum Ioui nuntiauit. qui veritus, ne id quod ipſe Saturno patri feciſset, in ſimili cauſa patris regno priuatus cogeretur, deſtitit Thetim velle ducere vxorem, & Prometheo pro beneficio meritam retulit gratiam, eúmque vinculis liberauit: neque quod illi fuerat iuratus remiſit, vacuum omni alligatione futurum. Sed memoriæ cauſa ex vtraque re, hoc eſt lapide & ferro ſibi digitum vincire iuſſit. qua conſuetudine homines vſi, quo ſatisfacere Prometheo viderentur, annulos lapide & ferro concluſos habere cœperunt. Nonnulli etiam coronam habuiſse dixerunt, vt ſe victorem impunè peccaſse diceret. Itaque homines in maxima lætitia victoréſque coronas habere conſtituerunt. Id in exercitationibus & conuiuiis perſpicere licebit: ſed opinio eſt. ad initium & interitum aquilæ reuertamur. Hercules miſsus ab Euryſtheo ad Heſperidum mala, neſcius viæ deuenit ad Promethea, quem in Caucaſo monte vinctum ſuprà diximus. A quo via demonſtrata, partáque victoria ad eum iter facere contendit, vt & draconem, de quo antè diximus, interfectum diceret, & gratiam pro beneficio redderet. Nam confeſtim honorem quem potuit reddidit merenti. * Qua dimiſsa, homines inſtituerunt vt hoſtiis immolatis iocinora conſumerent in deorum altaribus, vt ſaturare eos per viſcera viſceribus Pro-

Deeſt, & aquilà quæ ie-

methei viderentur. Vt Eratosthenes autem de sagitta demonstrat, hac Apollo Cyclopas interfecit, qui fulmen Iouis fecerunt, quo Æsculapium interfectum complures dixerunt. Hanc autem sagittam in Hyperboreo mõte Apollinem defodisse. cum autem Iupiter ignouerit filio, ipsam sagittam vento ad Apollinem perlatam, cum frugibus quæ eo tempore nascebantur. Hanc ergo ob causam inter sidera demonstratur.

cur eius exedebat, sagittis interfecit, aut simile quidpiam.

De Aquila.

AQuila hæc est, quæ dicitur Ganymedem rapuisse, & amanti Ioui tradidisse. Hanc etiam Iupiter primus ex auiũ genere delegisse sibi existimatur, quę sola tradita est memoriæ, contra solis orientis radios contẽdere valere. Itaque super aquarium volare videtur. Hunc enim complures Ganymedem esse finxerunt. Nonnulli etiam dixerunt Meropen quendam fuisse, qui Coam insulam tenuerit regno, & à filiæ nomine Coon, & homines ipsos à se Meropas appellaret. Hunc autem habuisse vxorem nomine Ethemeam, genere Nympharũ procreatam: quæ cùm desierit colere Dianam, ab ea sagittis figi cœpit. Tandem à Proserpina viuam ad inferos arreptam esse. Meropen autem desiderio vxoris permotum, mortem sibi consciscere voluisse. Iunonem autem misertam eius, in aquilam corpus eius conuertisse, & inter sidera constituisse: ne, si hominis effigie eum collocaret, nihilo minus memoriam tenens, coniugis desiderio mœreret. Aglaosthenes autem qui Naxica scripsit, ait, Iouem Crętæ surreptum, Naxum delatum, & ibi esse nutritum: qui postquam peruenerit ad virilem ætatem, & voluerit bello lacerasse Titanas, sacrificanti ei aquilam auspicatam: quo auspicio vsum esse, & eam inter astra collocasse. Nonnulli etiam dixerunt Mercurium, alij autem Anapladem pulchritudine Veneris ductum, in amorem incidisse: & cum ei copia non fieret, animum, vt contumelia accepta, defecisse: Iouem autem misertũ eius, cum Venus Acheloo flumine corpus ablueret, misisse aquilam quæ soccum eius in † Amitenea Ægyptiorum delatum Mercurio traderet. quem persequens Venus, ad cupientem sui peruenit: qui copia facta, pro beneficio aquilam in mundo collocauit.

Amithaoniã

Delphin.

HIc qua de causa sit inter astra collocatus, Eratosthenes ita cum cæteris dicit. Neptunum quo tempore voluerit Amphitritem ducere vxorem, & illa cupiens seruare virginitatem, fugerit ad Atlanta, complures eò quæsitum dimisisse. In his & Delphina quendam nomine, qui peruagatus insulas, aliquando ad virginem peruenit, eíque persuasit vt nuberet Neptuno, & ipse nuptias eorum administrauit. Pro quo facto inter sidera delphini effigiem collocauit. Et hoc amplius, qui Neptuno simulacrum faciunt, delphinum aut in manu, aut sub pede eius constituere videmus: quod Neptuno gratissimum esse arbitrantur. Aglaosthenes autem qui Naxica conscripsit, Tyrrhenos ait fuisse quosdam nauicularios, qui Liberum patrem puerum receptum, vt Naxum cum sociis suis comitibus transuectum, redderent nutricibus nymphis, à quibus eum nutritum, & nostri in progenie deorum & complures Græci dixerunt. Sed vt ad propositum reuertamur, nauicularij spe prædæ inducti, nauem auertere voluerunt. quod Liber suspicatus, comites suos iubet symphonia canere: quo sonitu inaudito Tyrrheni cum vsque eò delectarentur, vt etiam in saltationibus essent occupati, cupiditate se in mare inscij proiecerunt, & ibi delphini sunt facti. quorum cogitationem cum liber memoriæ hominum tradere voluisset, vnius effigiem inter sidera collocauit. Alij autem dicunt, hunc esse delphina, qui Ariona citharœdum ex Siculo mari Tænarum transuexit: qui, cum cæteros artificio præstaret, & circum insulas quæstus causa vagaretur, seruuli eius arbitrati, plus in perfidiosa libertate commodi, quàm in placida seruitute esse, cogitare cœperunt, vt in pelagus domino proiecto, bona eius inter se partirentur. qui cum cogitationem eorum sensisset, petiit non vt dominus à seruis, sed vt innocens ab improbis, vt parens a filiis, vt se liceret ornatum, qua sæpe fuerat veste, + quoniam nemo esset alius, vt ipse, qui suum quæstum prosequeretur euentum. Quod cum impetrasset, cithara sumpta, suam cœpit deflere mortem: quo sonitu ducti delphines, è toto mari pronatant ad Arionis cantum. Itaque deorum immortalium pote-

Canere, vel simile verbũ deest.

ſtate inuocata, ſuper eos ſe deiecit. quorum vnus Ariona exceptum pertulit ad Tænarium litus. in cuius memoriæ cauſam, quæ ibi ſtatua eſt Arionis, in ea delphin ſimulacrum affixum videtur, pro qua re inter ſidera ab antiquis aſtrologis eſt figuratum. Serui autem qui ſe putarant ſeruitute elapſos, tempeſtate Tænarum perducti, à domino comprehenſi, non mediocri ſupplicio ſunt affecti.

Equus.

HVnc Aratus & alij complures Pegaſum, Neptuni & Meduſæ Gorgonis filium, dixerunt, qui in Helicone Bœotiæ monte vngula ſaxum feriens, fontem aperuit, qui ex eius nomine Hippocrene eſt dictus. Alij dicunt: Quo tempore Bellerophontes ad Prœtum Abantis filium Argiuorum regem deuenerit, Antiam coniugem regis, hoſpitis amore inductam, petiiſſe ab eo vti ſibi copiam faceret, promittens ei coniugis regnum. quæ cum impetrare non potuiſſet, verita ne ſe ad regem criminaretur, occupat, eum ſibi vim afferre voluiſſe Prœto dicit. qui quòd eum dilexerat, noluit ipſe ſupplicium ſumere: ſed quod æquum eſſe ſciebat, mittit eum ad Iobatam Antiæ reginæ patrem, quam alij Sthenobœam dixerunt, vt ille filiæ pudicitiam defendens, Bellerophontem obiiceret Chimeræ, quæ eo tempore Lyciorum agros vaſtabat flamma: vnde victor profugiens poſt fontis inuentionem, cum ad cœlum contenderet euolare, neque longè iam abeſſet, deſpiciens ad terram, timore permotus decidit, ibíque periſſe dicitur. Equus autem ſubuolaſſe inter ſidera ab Ioue conſtitutus exiſtimatur. Alij non criminatum ab Antia, ſed ne ſæpius audiret quod nollet, aut precibus eius moueretur, profugiſſe Argis dixerunt. Euripides autem in Menalippa, ipſam Menalippen Chironis Centauri filiam, Thetin antea appellatam dicit: quæ cum aleretur in monte Pelio, & ſtudium in venando maximum haberet, quodam tempore ab Æolo Hellenis filio Iouis nepote perſuaſam concepiſſe. cúmque iam partus appropinquaret, profugiſſe in ſyluã, ne patri cum virginẽ ſperaret, nepotem procreaſſe videretur. Itaq; cum parẽs eam perſequeretur, dicitur petiiſſe à deorũ poteſtate, ne pariẽs à parẽte

conspiceretur. quæ deorum voluntate, postquam peperit, in equam conuersa, inter astra est constituta. Nonnulli eam vatem dixerunt esse: sed quòd deorum consilia hominibus sit enuuciare solita, in equam esse conuersam. Gallimachus autem ait quòd desierit venari, & colere Dianam, in quam speciem suprà diximus eam Dianam conuertisse. Hęc dicitur etiam hac re non esse in conspectu Centauri, quem Chirona esse nonnulli dixerunt: & etiam dimidiam apparere, quòd noluerit scire se fœminam esse.

Deltotum.

HOc sidus velut litera est Græca in triangulo posita: itaque appellatur, quòd Mercurius supra caput Arietis statuisse existimatur, ideo vt obscuritas Arietis huius splendore, quo loco esset, significaretur, & Iouis nomine Græcè Dios primam literam deformaret. Nonnulli Ægypti positionem. Alij quà Nilus terminaret Æthiopiam esse & Ægyptum dixerunt. Alij Siciliam figuratam putauerunt. Alij, quòd orbem terrarum superiores trifatiam diuiserunt, tres angulos esse constitutos dixerunt.

Aries.

HIc existimatur esse qui Phryxum tanstulisse & Hellen dictus est, per Hellespontum: quem Hesiodus & Pherecydes ait habuisse auream pellem, de qua alibi plura dicemus. Sed Hellen decidisse in Hellespontum, & à Neptuno compressam Pæona procreasse complures, nonnulli Edonum dixerunt. Præterea Phryxum incolumen ad Æetam peruenisse, & arietem Ioui immolasse, pellem in templo fixisse, arietis ipsius effigiem ab Ioue inter sidera constitutam. habere tempus anni quo frumentum seritur, ideo quòd ortum seuerit, antè, quæ maximè fugæ fuit causa. Et Eratosthstenes ait, arietem ipsum sibi pellem auream detraxisse, & Phryxo memoriæ causa dedisse, ipsum ad sidera peruenisse: quare, vt suprà diximus, obscurius videatur. Hunc autem nonnulli dixerũt in oppido Orchomenio, quod est in Bœotia, natum. Alij in Salonum Thessaliæ finibus procreatum. Alij dicunt Crethea & Athamantem cum aliis pluribus, Æoli filios fuisse. Nonnulli etiam Athamantis fi-

lium, Salomon esse Æoli nepotem dixerunt. Crethea autem habuisse Demodicem vxorem, quam alij Biadicen dixerunt. Hanc autem Phrixi Athamantis filij corpore inductam in amorem incidisse: neque ab eo, vt sibi copiam faceret, impetrare potuisse. Itaque necessario coactam criminari eum ad Crethea cœpisse, quæ diceret ab eo vim sibi penè allatam, & horum similia mulierum consuetudine dixisse. Quo facto, Crethea, vt vxoris amãtem permotum Athamanti, vt de eo supplicium sumeret, persuasisse. Nubem autem interuenisse, & ereptum Phryxum & Hellen eius sororem in ariete posuisse: & Per Hellespontum quàm longissimè posset, perfugere iussisse: Hellen decidisse & ibi debitum naturæ reddidisse. Ex huius nomine Hellespontum appellatum. Phryxum Colchos peruenisse,& antè diximus,arietis interfecti pellem in templo fixisse. Ipsum autem à Mercurio ad Athamantem reductum, qui patri eius satisfecerit, eum innocentia confusum profugisse. Hermippus autem dicit, quo tempore Liber Africam oppugnauerit, deuenisse cum exercitus in eum locum, qui propter multitudinem pulueris Ammodes est appellatus. Itaque cum in maximum periculum deuenisset,quod iter necessariò facere videbatur, accessit eò, vt aquæ maxima penuria esset. quo facto exercitus ad defectionem maximã venire cogebatur: qui quid agerent dum cogitant, aries quidam fortuitò ad milites eorum errans peruenit. quos cum vidisset,fuga sibi præsidium parauit. Milites autem qui eum fuerunt conspicati,etsi puluere & æstu pressi vix progrediebantur, tamen vt prædam ex flamma petentes, arietem sequi cœperunt vsque ad eum locum, qui Iouis Ammonis postea templo constituto est appellatus. Quò cum peruenissent,arietem qui consecuti fuerant, nusquã inuenire potuerunt. Sed quod magis hic fuerat optandum, aquæ magnam copiam in eo loco nacti sunt: corporibusque recuperatis, Libero statim nunciauerunt.qui gauisus ad eos fines exercitum deduxit, & Iouis Ammonis templum cum arietinis cornibus simulachro facto constituit. arietem inter sidera figurauit, ita vt cum Sol in eius foret signo, omnia nascentia recrearentur, quæ veris tempore fiunt, hac re maximè, quòd illius fuga

Liber recreauit exercitum. Præterea 12. signorum principem voluit esse, quòd ille optimus exercitui fuerit ductor. Sed de Ammonis simulacro Leon, qui res Ægyptias conscripsit, ait: Cum Liber Ægyptum, & reliquos fines regno teneret, & omnia primus hominibus ostendisse diceretur, Ammonem quẽdam ex Africa venisse, & pecoris multitudinem ad Liberum adduxisse, quo facilius & eius gratia vteretur, & aliquid primus inuenisse diceretur. Itaque pro beneficio ei Liber existimatur agrũ dedisse, qui est contra Thebas Ægyptias, & qui simulacra faciunt Ammonis, eum capite cornuto instituunt, vt homines memoria teneant, eum primum pecus ostendisse. Qui autem Libero factum voluerunt assignare, quòd non petierit ab Ammone, sed vltrò ad eum sit adductus, simulacra illi cornuta faciunt, & arietem memoriæ causa inter sidera fixum dicunt.

Sic Ouid. 5. Fast. Hoc alij signum Phariădixère iuuencam. Quæ bos ex homine est, ex boue facta dea.

Taurus.

HIc dicitur inter astra constitutus, quod Europam incolumem transuexit Cretam, vt Euripides dicit. Nonnulli autem cum Io in bouem sit conuersa, vt Iupiter ei satisfacere videretur, inter sidera constituisse, quo eius prior pars apparet, vt tauri, sed reliquum corpus obscurius videatur. Spectat autem ad exortum solem, cuius oris effigiem quæ continent stellæ, Hyades appellantur. Has autem Pherecydes Atheniensis Liberi nutrices esse demonstrat numero septem, quas etiam antè nymphas Dodonidas appellatas. Harum nomina sunt hæc: Ambrosia, Eudora, Pedile, Coronis, Polisso, Phyleto, Thyene. Hæ dicuntur à Lycurgo fugatæ, & præter Ambrosiam omnes ad Thetym profugisse, vt ait Asclepiades. Sed vt Pherecydes dicit, ad Thebas Liberum perlatum, Iunoni tradiderunt. Quam ob causam ab Ioue gratia eis est relata, quòd inter sidera sunt constitutæ. Hyades autem appellatæ sunt, vt ait Musæus, quòd ex Atlante & Platone Oceani filia, sint quindecim filiæ procreatæ, quarum quinque Hiadas appellatas demonstrat, quòd earum Hyas fuerit frater à sororibus plurimum dilectus: qui cum venans à leone esset interfectus, quinque, de quibus suprà diximus, lamentationibus assiduis permotæ dicuntur interiisse: quare eas

Hesiodus quinque tantum Hyades numerat. νύμφαι χαρίτεσσιν, ὁμοῖαι, φαισύλη ἠδὲ κορωνὶς, εὐςέφανός τε κλέεια. φάωθ' ἱμερόεσσα καὶ ἐνδώρη τανύπεπλος νύμφαι, ἃς ὕαδας καλέουσι φῦλ' ἀνθρώπων.

quòd plurimum de eius morte laborarent, Hyadas appellatas. Reliquas verò decem ſorores deliberaſſe de ſororum morte, & earum ſeptem ſibi mortem conſciſſe: quare quòd plures idem ſenſerunt, Pleiadas dictas. Alexander autem Hyadas ait dictas, quòd Hyantis & Bœotiæ ſunt filiæ. Pleiadas autem, quòd ex Pleione Oceani & Atlante ſint natæ. Hæ numero ſeptem dicuntur. Sed nemo amplius quàm ſex videre poteſt. Cuius cauſa proditur hæc, quòd de ſeptem ſex cum immortalibus concubuerunt: tres cum Ioue, duæ cum Neptuno, vna cum Marte. reliqua autem Siſyphi vxor demonſtratur. Quarum ex Electra & Ioue Dardanum, ex Maia Mercurium, ex Taygete Lacedæmona procreatum, ex Alcyone autem & Neptuno Hyrea, ex Celæno Lycum & Nyctea natum. Martem autem ex Sterope Oenomaum procreaſſe, quam alij Oenomai dixerunt vxorem. Meropem autem Siſypho nuptam, Glaucum genuiſſe, quem complures Bellerophontis patrem eſſe dixerunt. Quare propter reliquas ſorores eius, inter ſidera conſtitutam. Sed quia homini nupſit, ſtellam eius obſcuratam. Alij dicunt Electram non apparere, ideo quòd Pleiades exiſtimentur choream ducere ſtellis. Sed poſtquam Troia fuit capta, & progenies eius quæ à Dardano fuerit, ſit euerſa, dolore permotam, ab his ſe remouiſſe, & in circulo qui arcticus dicitur, conſtitiſſe, ex quo tam longo tempore lamentantem capillo ſparſo videri. Itaque è facto cometem eſſe appellatam. Sed has Pleiadas antiqui Aſtrologi ſeorſum à Tauro deformauerunt, vt antè diximus, Pleionis & Atlantis filias: quæ cum in Bœotiam cum puellis iter facerent, Oriona conatum voluiſſe eis vim afferre, illas fugere cœpiſſe. Oriona autem ſecutum eſſe annis 12. neque eas inuenire potuiſſe. Iouem autem puellarum miſertum, inter aſtra conſtituiſſe, & poſtea à nonnullis aſtrologis caudam tauri appellatam. Itaque adhuc Orion fugientes eas ad occaſum ſequi videtur. Eas ſtellas Vergilias noſtri dixerunt, quòd poſt ver exoriuntur. & hæ quidem ampliorē cæteris habent honorem: quòd earum ſigno exoriente æſtas ſignificatur, occidente autem hyems oſtenditur, quod aliis non eſt traditum ſignis.

Pleiades.

Vergiliæ.

noes aureum vocatum dicit libro 37. ca.8. Decrine autem Beronices apud eundem est, lib.2.ca.70.

xerunt equos alere, & ad Olympia mittere consuetam. Alij dicunt hoc amplius Ptolemæum Beronicis patrem, multitudine hostium perterritum, fuga salutem petisse, filiam autem sæpe consuetam insiliisse in equum, & reliquam exercitus copiam constituisse, & complures hostium interfecisse, reliquos in fugam coniecisse; pro quo etiam Callimachus eam magnanimam dixit. Eratosthenes autem dicit virginibus Lesbiis dotem, quam cuique relictam à parente nemo solueret, iussisse reddi, & inter eos constituisse petitionem.

Virgo.

HAnc Hesiodus Iouis & Thetidis filiam dicit. Aratus autem Ascræi & Auroræ filiam existimat, quòd eodem tempore fuerit, cum aurea secula hominum, & eorum principem fuisse demonstrat, propter diligentiam & æquitatem, Iustitiam appellatam: neque illo tempore ab hominibus exteras nationes bello lacessitas esse, neque nauigio quenquam vsum esse, sed agris colendis vitam agere consueuisse. Sed post eorum obitum qui sint nati minus officiosos, magis auaros cœpisse fieri: quare minus iustitiam inter homines fuisse conuersatam. Denique eam peruenisse vsque eò, dum diceretur, Heu heu genus hominum * natum. Itaque iam non potuisse pati amplius, & ad sidera euolasse. Sed hanc alij Fortunam, alij Cererem dixerunt. & hoc magis non conuenit inter eos, quòd caput eius nimium obscurum videtur. Nonnulli etiam Erigonem Icarij filiam dixerunt, de qua suprà diximus. Alij autem Apollinis filiam ex Chrisothemi natam, & infantem Parthenon nomine dictam: eámque quòd parua interierit, ab Apolline inter sidera collocatam.

malum

Scorpius.

HIc propter magnitudinem membrorum in duo signa diuiditur, quorum vnius effigiẽ nostri libram dixerunt. Sed omnino totum signum hac de causa statutum assignatur, quòd Orion cùm venaretur, & in eo exercitatissimum se esse confideret, dixisse etiam Dianæ & Latonæ, se omnia quæ ex terra oriuntur, interficere valere: quare terram permotam, scorpionem eduxisse, qui eum interficere demonstratur. Iouem autem vtrius-

que animum admiratum, ſcorpionem inter aſtra collocaſſe: vt ſpecies eius hominibus documento eſſet, ne quis eorum de aliqua re ſibi confideret. Dianam autem propter ſtudium Orionis petiſſe à Ioue. vt idem illi beneficium daret petenti, quòd terræ vltrò tribuiſſet. Itaque eum conſtitutum, vt cum ſcorpio oriatur, Orion occidat.

Sagittarius.

HVnc complures Centaurum eſſe dixerunt. Alij autem hac cauſa negauerunt, quòd nemo Centaurus ſagittis ſit vſus. Hic autem quæritur, cur equinis cruribus ſit deformatus, & caudam habeat vt Satyri. Dicunt enim nonnulli, hunc eſſe Crotum nomine, Euphemes Muſarum nutricis filiũ, vt ait Soſitheus tragœdiarum ſcriptor, eum domicilium in monte Helicone habuiſſe, & cũ Muſis ſolitum delectari, nonnunquam etiam ſtudio venationis exerceri. Itaque pro merita diligentia magnam laudem aſſecutum. Nam & celerrimum in ſyluis, & acutiſſimum in Muſis factum eſſe: pro quo ſtudio petiſse Muſas ab Ioue, vt in aliquo aſtrorum numero deformaretur. Itaque Iouem feciſſe, vt cum omnia illius artificia vno corpore vellet ſignificare, crura eius equina feciſſe, quòd equo multum ſit vſus: & ſagittas pro ingenio adiunxiſſe, vt ex his & acumen & celeritas eſſe videretur. Caudam ſatyricã in corpore finxiſſe, quòd non minus hic Muſis, quàm Liber Satyris ſit delectatus. Ante huius pedes ſtellæ, ſunt paucæ in rotundo deformatæ, quas coronã eius, vt ludentis abiectam nõnulli dixerunt.

Capricornus.

HVius effigies ſimilis eſt Ægipani, quem Iupiter, quòd cum eo erat nutritus, in ſideribus eſſe voluit: vt capram nutricem, de qua antè diximus. Hic etiam dicitur, cum Iupiter Titanas oppugnaret, primus obiecisse hominibus timorem, qui Panicos appellatur, vt ait Eratoſthenes. hac etiam de cauſa huius inferiorem partem piſcis eſſe formationem, quòd muricibus, id eſt maritimis conchyliis hoſtes ſit iaculatus, pro lapidum iactatione. Ægyptij autem ſacerdotes, & nonnulli pœtæ dicant, cum plures dij in Ægyptum conueniſſent, repentè veniſſe eodẽ Typhona acerrimum

giganta, & maximè deorum inimicum: quo timore permotos, in aliam figuram se conuertisse. Mercurium factum esse Ibin: Apollinem auem, quæ Threicia auis est, & grus dicitur: Dianam cato simulatam. quibus de causis Ægyptios ea genera violari non sinere demonstrant, quòd deorum imagines dicantur. Eodem tempore Pana dicunt in flumen se deiecisse, & posteriorem partem corporis effigiem piscis, alteram verò hirci fecisse, & ita à Typhone profugisse: cuius cogitatum Iouem admiratum, effigiem eius inter sidera fixisse.

Aquarius.

HVnc complures Ganymedem esse dixerunt. Quem Iupiter propter pulchritudinem corporis ereptum parentibus deorum ministrum fecisse existimatur. Itaque ostenditur, vt aqua aliquò infundens. Hegesianax autem Deucaliona dicit esse, quòd eo regnante tanta vis aquæ se de cœlo profuderit, vt cataclysmus factus esse diceretur. Eubulus autem Cecropem demonstrat esse, antiquitatem generis commemorans, & ostendens antequam vinum traditum sit hominibus, aqua in sacrificiis deorum vsos esse, & antè Cecropem regnasse, quàm vinum sit inuentum.

Pisces.

DIogenites Brithracus ait, quodam tempore venerem cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratrem venisse, & eodem repentè Typhona giganta, de quo suprà diximus, apparuisse. Venerem autem autem cum filio in flumen se proiecisse, & ibi figuram piscium forma mutasse: quo facto, periculo esse liberatos. Itaque postea Syros, qui in his locis sunt proximi, destituisse pisces esitare, quòd vereantur eos capere, ne simili causa deorum præsidia impugnare videantur, aut eos ipsos captare. Eratosthenes autem ex eo pisce natos homines dicit: de quo pòst dicemus.

Cetus.

DE hoc dicitur, quòd à Neptuno missus sit, vt Adromedam interficeret, de qua antè diximus. Sed à Perseo sit interfectus, propter immanitatem corporis, & illius virtutem inter sidera collocatus.

Eridanus.

Hunc

HVnc alij Nilum, complures etiam Oceanum esse dixerunt. Qui autem Nilum volunt vocari, propter magnitudinem eius & vtilitatem æquissimum esse demonstrant. præterea quòd infra eum quædam stella sit clarius cæteris lucens, nomine Canopos appellata. Canopos autem insula flumine alluitur Nilo.

Lepus.

HIc dicitur Orionis canem fugere venantis. Nam cũ vt oportebat, eum venatorem finxissent, voluêre etiam hoc significare aliqua de causa. Itaque leporem ad pedes eius fugientem finxerunt. quem nonnulli à Mercurio constitutum dixerunt, eíque datum esse præter cætera genera quadrupedum, vt alios pareret, alios haberet in ventre. Qui autem ab hac causa dissentiunt, negant tam nobilem & tam magnum venatorem, de quo & antè in Scorpionis signo diximus, oportere fingi leporem venari. Callimachum quoque accusari, quòd cum Dianæ scriberet laudes, eam leporum sanguine gaudere, & eos venari dixisset. Itaque Oriona cum tauro decertantem fecerunt. Leporis autem hanc historiam memoriæ prodiderunt. Apud antiquos insula † Lero nullum leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adolescentium quendam studio generis inductum, ab exteris finibus leporem fœminam prægnantem attulisse, & ad eius partum diligentissimè ministrasse. Itaque cum peperisset, compluribus eius ciuitatis studium incidisse, & partim precio, partim beneficio mercatos omnes lepores alere cœpisse. Itaque non longo interuallo tantam multitudinem leporum procreatam, vt tota insula ab his occupata diceretur. quibus cum ab hominibus nil daretur, in semina eorum impetu facto, omnia comederunt. Quo facto incolæ calamitate affecti, cum fame forent oppressi; communi cõsilio totius ciuitatis, vix denique eos abegisse ex insula dicuntur. Itaque leporis postea figuram in astris constituisse, vt homines meminissent, nil esse tam exoptandum in vita, quin ex eo plus doloris quàm lætitiæ capere posterius cogerentur.

Plinius in Ithaca lepores nullos viuere scribit.

Orion.

HVnc Hesiodus Neptuni filium dicit, ex Euryale Minois filia natum. concessum autem ei, vt super fluctus curreret, & in terra: quemadmodum Iphiclo datum dicitur, vt supra aristas curreret, nec eas infringeret. † Aristonicus autem dicit, quendam Hyrea fuisse Thebis. Pindarus autem in insula Chio. Hunc autem cum Iouem & Mercurium hospitio recepisset, petisse ab eis, vt sibi aliquid liberorum nasceretur. Itaque quò facilius petitum impetraret, bouem immolasse, & his pro epulis apposuisse, quod cum fecisset, poposcisse Iouem & Mercurium, quod corium de boue fuisset detractum, & quod fecerant vrinæ, in corium infudisse, & id sub terra poni iussisse: ex quo postea natum puerum, quem Hyreus è facto Vriona nomine appellauit. sed vetustate & consuetudine factum est, vt Orion vocaretur. Hic dicitur Thebis Chium venisse, & Oenopionis filiam Meropen per vinum cupiditate incensus compressisse: pro quo facto ab Oenopione excæcatus, & de insula eiectus, existimatur Lemnum ad Vulcanum peruenisse, & ab eo quendam ducem Cedalione nomine accepisse, quem collo ferens dicitur ad solem venisse, & ab eo sanatus, vt se vlcisceretur, Chium reuertisse. Oenopiona autem à ciuibus sub terra custoditum esse: quem postquam se inuenire posse desperaret Orion, in insulam Cretam peruenisse, & ibi venari cœpisse cum Diana, & ei polliceri quæ suprà diximus: & ita ad sidera peruenisse. Nonnulli autem aiunt, Oriona cum Oenopione propè nimia cõiunctum amicitia vixisse, & quòd ei voluerit suum studium in venando probare, Dianæ quoque pollicitum, quæ suprà diximus, & ita interfectum. Alij dicunt cum Callimacho, cum Dianæ vim voluerit afferre, ab ea sagittis esse confixum, & ad sidera propter venandi consimile studium deformatum. Ister autem dicit, Oriona à Diana esse dilectum, & penè factum, vt ei nupsisse existimetur. Quod Apollo cum ægrè ferret, & sæpe eam obiurgans, * hoc fecisse, natantis Orionis longè caput solum videri conspicatus, contendit cum Diana, eam non posse sagittam mittere ad id quod nigrũ in mari videretur. quę cum vellet in eo studio se maximè

Aristomachus.

Deesse, nihil proficeret, vel simile, videtur.

artificem dici, sagitta missa caput Orionis traiecit. Itaque cum fluctus interfectum ad litus adiecisset, & se eum Diana percussisse plurimum doleret, multis eius obitum prosecuta lachrymis, inter sidera statuisse existimatur. Sed quæ post mortem eius Diana fecerit, in eius historiis dicemus.

Canis.

HIc dicitur ab Ioue custos Europæ appositus esse, & ad Minoa peruenisse. Quem Procris Cephali vxor laborantem dicitur sanasse, & pro eo beneficio canem munere accepisse, quòd illa studiosa fuerit venationis, & quòd cani fuerat datum, ne vlla fera præterire eum posset. post eius obitum canis ad Cephalum peruenit, quòd Procris eius fuerat vxor: quem ille ducens secum, Thebas peruenit, vbi erat vulpes, cui datum dicebatur omnes canes effugere posse. Itaque cum in vnum peruenissent, Iupiter nescius quod faceret (vt * Histrius ait) vtrunque in lapidem conuertit. Nonnulli hunc canem Oriontis esse dixerunt: & quòd studiosus fuerit venandi, cum eo cane quoque inter sidera collocatum. Alij † autem Icarij canem esse dixerunt, de quo antè diximus, quæ multa proposita suos habent auctores. sed canis habet in lingua stellam vnam, quæ ipsa Canis appellatur. In capite autem alteram, quam Isis suo nomine statuisse existimatur: & Sirion appellasse propter flammæ candorem, quòd eiusmodi sit, vt præter cæteras lucere videatur. Itaque quo magis ea cognoscerent, Sirion appellasse.

Ouid. à Diana accepisse ait.

* *Ister*

† *Vt Lucianus in Dialogo, Deorum ecclesia.*

Procyon.

HIc ante maiorem canem exoriri videtur, sed à nonnullis Orionis esse existimatur. Hac etiam de causa Procyonem appellatum, sed iisdem omnibus historiis quibus superior canis annumeratur.

Argo.

HAnc nonnulli propter celeritatem Argo dixerunt græcè appellatam. Alij, quòd Argus fuerit inuentor. Hanc autem primam in mari fuisse complures dixerunt, & hac re maximè stellis esse figuratam. Hanc nauim factam Pindarus ait in Magnesia oppido, cui Demetrias nomen est. Callimachus autem in iisdem

finibus ad Apollinis Actij templum, quod Argonautæ proficiscentes statuisse existimantur, in eo loco qui Pagasæ vocatur, ideo quòd nauis Argo ibi primùm compacta dicitur, quod est grecè παγᾶσαι Homerus hũc eundem locum in Thessaliæ finibus esse demonstrat. Æschylus autem & nonnulli aiunt à Minerua quandam materiam loquentem eodem esse coniunctam. sed huius non tota effigies inter astra videtur: diuisa enim est à puppi vsque ad malum, significans ne homines nauibus fractis pertimescerent.

Centaurus.

HIc dicitur nomine Chiron Saturni & Phillyræ filius esse, qui non modò cæteros Centauros, sed homines quoque iustitia dicitur superasse. Æsculapium & Achillem nutrisse existimatur. pietate igitur & diligentia effecit, vt inter astra numeraretur. Apud hunc, Hercules cum diuerteretur, & simul cum Chirone sedens sagittas cõsideraret, fertur vna eorum decidisse supra pedem Chironis, & ita eum interfecisse. Alij autem dicunt Centaurum miratum, quòd tam breuibus sagittis, tam magna corpora Centaurorum interfecerit, ipsum contendere arcum conatum. Itaque ex eius manu sagittam prolapsam in pedem eius incidisse, pro qua re Iupiter eius misertus, inter sidera eum constituit cum hostia quam supra aram tenens immolare videtur. Hunc alij Pholon esse Centaurum dixerunt, eúmque aruspicio præter cæteros plurimum † valere. Itaque ad aram cum hostia venire Iouis voluntate figuratur. *al. valuisse.*

Ara.

IN hac primùm dij existimantur sacra & coniurationẽ fecisse, cum Titanas oppugnare conarentur: eam autem Cyclopas fecisse. ab ea consuetudine homines dicuntur instituisse sibi, vt cum aliquam rem efficere cogitarent, prius sacrificarent, quàm agere cœpissent.

Hydra.

IN hac coruus insidere positus existimatur, de qua hanc habemus memoriæ proditam causam. Coruus

Apollinis tutela vsus, eo sacrificante missus à fonte aquam puram petitum, vidit arbores complures ficorum immaturas: eas expectans, dum maturescerent, in arbore quadam earum consedit. Itaque post aliquot dies coctis ficubus, & à coruo pluribus earum comesis, expectans Apollo coruum, vidit eum cum cratere pleno volare festinantem. quo pro admisso eius dicitur, quòd diu moratus sit Apollinem, qui coactus mora corui, alia aqua est vsus, hac ignominia eum affecisse, vt quamdiu ficus coquerentur, coruus bibere non posset, ideo quòd guttur habeat pertusum illis diebus. Itaque cum vellet significare sitim corui, inter sidera constituit crateram, & supposuit hydram, quę coruum sitientem moraretur. Videtur enim rostro caudam eius extremam verberare, vt tanquam non sinat se ad crateram transire. † Histrus autem & complures dixerunt, Coronida Phlegyæ filiam fuisse, hanc autem ex Apolline Æsculapium procreasse. Sed postea Ischyn Elati filium cum ea concubuisse. quod cum videret coruus, Apollini nunciasse: qui cum fuerit antea candidus, pro incommodo nuncio, eum nigrum fecisse, & Ischyn sagittis confixisse. De cratera autem hanc historiam Philarchus scribit. In Chersoneso quæ confinis est Troiæ, vbi Protesilai sepulchrum statutum complures dixerunt, vrbs Phlagusa nomine dicitur, in qua Demiphon quidam cum regnaret: incidit eorum finibus repentina vastitas, & ciuium internecio miranda: quare Demiphonta permotum ferunt misisse ad Apollinis oraculum, remedium quærens vastitatis. responso autem dato, vt quotannis vna de nobilium genere virgo diis penatibus eorum immolaretur: Demiphon omnium filias præter suas sorte ductas interficiebat, vsque dum cuidam ciuium loco nobilissimo eorum nato perdoluit inceptum Demiphontis: qui negare cœpit de sua filia se passurum sortiri, nisi eodem regis filiæ coniectæ essent. quo facto rex permotus, illius filiam sine sorte ductam interfecit. quod Mastusius nomine, virginis pater, instanti tempore simulauit se patriæ causa non ferre ægrè factum, potuisse enim postea sorte ducta nihilominus interficere, quod paulatim dies regi in obliuionem perduxit. Ita-

a — al. Ister.

que cum se propè amicissimum regi pater virginis ostendisset, solenne sacrificium se habere dixit, eúmque filias eius ad id conficiendum inuitauit. qui nihil aliter futurum suspicatus, filias antè misit, vt ipse occupatus in re ciuili postea veniret. Quod cum exoptanti Mastusio accidisset, filias eius interfecit, & sanguinem earum cum vino in cratere mixtum aduenienti regi pro potione dari iussit. qui cum filias desideraret, & quid his factum esse resciss et, Mastusium cum cratere in mari proiici iussit. quo facto, mare quo ille proiectus est, memoriæ causa, Mastusium vocatum, portus autem adhuc crater dicitur: quam antiqui Astrologi stellis deformauerunt, vt homines meminissent, maleficium neminem temerè lucrari posse, neque obliuionem inimicitiarum fieri solere. Nonnulli cum Eratosthene dicunt, eum cratera esse quo Icarus sit vsus, cum hominibus ostenderet vinum. Alij autem dolium esse, quo Mars ab Oeto & Ephialte sit coniectus.

a Ouid.2.Fast.addit coruum vnà attulisse hydrum quoque & culpam moræ in illum reiecisse, tumque qui se remoratus fuisset.

b In aliis legitur Matusium, nos ex Plinio Mastusium legendum duximus. vide lib. iiij. cap. xj.

Piscis, qui Notius appellatur.

HIc videtur ore aquam excipere à signo aquario, qui laborantem quondam Isim seruasse existimatur: pro quo beneficio simulacrum piscis, & eius filiorum, de quibus antè diximus, inter astra constituit. Itaque Syri complures pisces non esitant, & eorum simulacra aurata pro diis penatibus colunt. De hoc Hegesias scribit.

De quinque stellis.

REliquum est nobis de stellis quinque, quas complures, vt erraticas, ita planetas Græci, id est vagos dixerunt. Quarum vna est Iouis, nomine Phæton, quem Heraclides Ponticus ait, quo tempore Prometheus homines finxerit, hunc pulchritudine corporis

reliquis præstantem fecisse. cumque supprimere cogitaret, vt certum redderet Cupidinem Ioui nunciasse. quo facto missum Mercurium ad Phætonta, persuasisse, vt ad Iouem veniret, & immortalis fieret. Itaque eum inter astra collocatum. Secunda stella dicitur Solis, quàm alij Saturni dixerunt. Hanc Eratosthenes à Solis filio Phaetontem appellatam dicit: de quo plures scripserunt, vt patris inscienter curru vectus incenderit terras: quo facto, ab Ioue fulmine percussus, in Eridanum deiectus, à Sole inter sidera sit perlatus. Tertia est stella Martis, quam alij Herculis dixerunt, Veneris sequens stellam. hac, vt Eratosthenes ait, de causa, quòd Vulcanus cum vxorem Venerem duxisset, & propter eius obseruantiam Marti eius copia non fieret, vt nihil aliud assequi videretur, nisi suam stellam, Veneris sidus persequi, à Venere impetrauit. Iaque cum vehementer eum amore incenderet, id significans, è facto stellam Pyroenta appellauit. Quarta stella est Veneris, lucifer nomine, quam nonnulli Iunonis esse dixerunt. Hunc eundem Hesperum appellari, multis traditum est historiis. Hic autem omnium siderum maximus esse videtur. Nonnulli autem hunc Auroræ & Cephali filium esse dixerunt, pulchritudine multis præstantem. ex qua re etiam cum Venere dicitur certasse, vt etiam Eratosthenes dicit: eum hac de causa Veneris appellari, exoriente sole & occidente videri. quare, vt antè diximus, iure hunc & Luciferum & Hesperum nominatum. Quinta stella est Mercurij nomine Stilbon. sed hæc est breuis & clara. Hæc autem Mercurio data existimatur, quòd primus menses instituerit, & præuiderit siderum cursus. Euhemerus autem, primam ait Venerem astra cōstituisse, & Mercurio demonstrasse.

Circulus Lacteus.

PRæterea oſtenditur circulus quidam in ſideribus candido colore, quem Lacteum eſſe nonnulli dixerunt. Eratoſthenes autem, Mercurio dicit infanti repuero inſciam Iunonem dediſſe lac: ſed poſtquam reſcierit eum Maiæ filium eſſe, reieciſſe eum à ſe. Ita lactis profuſi ſplendorem inter ſidera apparere. Alij dixerunt dormienti Iunoni Herculem ſuppoſitum, & experrectam ei quod ſuprà diximus feciſſe. Alij autem, Herculem propter nimiam auiditatem, multitudinem lactis appetiſſe, neque in ore continere potuiſſe: quod ex ore eius profuſum, circulum ſignaſſe. Alij dicunt, quo tempore Ops Saturno lapidem pro partu attulit, iuſſiſſe ei lac præbere. quæ cum preſſiſſet mammam, profuſo lacte circulum deformatum, quem ſuprà demonſtrauimus. Nos autem omnium corporum deformationem dicere inſtituemus.

CLARISSIMI VIRI, C. IVLII HYGINI, AVGVSTI LIBERTI, DE DESCRIptionibus formarum cœleſtium,

LIBER III.

Arcti.

GITVR incipiens à polo Boreo protinus dicere, quo vtræque Arcti nixè vehuntur Arctico circulo clauſæ: & ita collocatæ, vt alterius vnaquæque earum reſupinata caput alterius tegere videatur: ita tamen, vt caput eius quæ ſuperior fuerit, ad caudam inferiorem contendat. Harum maior in extremo circulo pedes habet fixos. Præterea habet in capite ſtellas ſeptem, omnes obſcuras, in vtriſque auribus binas. In humero claram vnam, in pede de poſterioribus nouiſſimo duas. In ſummo interſcapilio vnam. In crure de poſterioribus primo vnam, in pede priore duas. In cauda ipſa tres. Ita totius ſideris ſtellæ ſunt omnino 21. Minor autem habet in ſtationis vnoquoque loco ſtellas ſingulas clarè lucentes, & ſuper caudam tres, omnino ſeptem: ſed in prioribus caudæ ſtellis vna, à qua polus appellatur, vt Eratoſthenes dicit, per quem locum ipſe mundus exiſtimatur verſari. Reliquæ autem duæ χορευταὶ dicuntur, quòd circum polum verſantur.

Vrſa maior habet quinque ſecundæ magnitudinis, & ſex tertiæ magnitudinis. Reliquæ ſunt quartæ aut quintæ magnitudinis.

Vrſa minor habet duas ſecundæ magnitudinis, & ſtellam polarem tertiæ magnitudinis.

Draco.

DRaco inter duas arctos collocatus videtur, corporis sinu facto, arcton minorem ita concludere, vt penè pedes eius tangere videatur: cauda autem flexa caput maioris attingere suo capite tanquam reducto, circulum arcticum attingens, corpus vt in sphæram complicari: & si quis diligentius attenderit, videre poterit caput Draconis ad maioris vrsæ regionem caudæ collocari. Hic habet in vtroque tempore stellas singulas: in oculis singulas, in mento vnam, & toto corpore reliquo passim claras decem, ita omnino sint stellarum quindecim.

Bootes, siue Arctophylax.

Bootes super humerum sinistrum, & super coxam dextram, & in crure sinistro habet stellas tertiæ magnitudinis. Reliquæ sunt aut quartæ aut quintæ magnitudinis.

HVius manum sinistram circulus arcticus includit, ita vt neque occidere, neque exoriri videatur. Ipse enim positus ab arctico circulo ad æstiuum definitur inclinatus in longitudinem dextro pede

æstiuo circulo nixus. huius humeros pectus à reliquo corpore diuidit circulus, qui per vtrosque polos transiẽs tangit arietem & chelas. hic quidem cum tauro & geminis & cancro & leone occidit, ideo serò occidere dicitur, magis & quod actus à pedibus peruenit ad terram. At exoriens citius quàm chelæ videtur. Habet autem in sinistra manu stellas quatuor, quæ occidere nunquam videntur. In capite stellam vnam. In vtroque humero singulas, in vtraque manu singulas, sed clariorem dextram, & sub ea alteram obscuram, & in cubito dextro claram vnam. In Zona vnam clarius cæteris lucentem. hæc stella Arcturus appellatur, in vtrisque pedibus singulas, quæ omnino sunt 14.

Corona.

Corona septentrionalis octo habet stellas, quæ ferè omnes quartæ sunt magnitudinis, præter Alphetam, quæ secundæ est magnitudinis.

Draco sub ♊ est. Boo-tes sub ♍ & ♎

CORONAM humero sinistro propè contingere Arctophylax videtur, quã engonasin dextri pedis calce coniungit. hæc cãcro & leone exoriente occidere, cum scorpione exoriri perspicitur. Habet autem stellas nouem in rotundo dispositas, sed ex his tres clarius cæteris lucentes.

Engonasin, siue Hercules.

Hercules insigniores stellas habet in capite, in humero dextro & super adiutorium dextrum, & super humerum sinistrum, quæ singulæ tertiæ sunt magnitudinis: reliquæ ferè omnes sunt quartæ & sextæ magnitudinis.

ENgonasin. Hic positus inter duos circulos arcticum & æstiuum, vtrísque pedibus & dextro genu, quem antè diximus, arcticum circulum finit. Ita tamen vt dextro pede prioribus digitis circulum terminet, sinistro autem toto caput draconis opprimere conetur. Humeris autem velut sustinens circulum æstiuum, & manu dextra proiecta tangens. Læua autem è regione ad sinistrum

genu porrigens, æqua si interuallo circuli æstiui & genu sinistri. Hic occidēs capite prius quàm reliquo corpore deuenit ad terram: qui cum totus occidit * vt pendere pedibus ex arctico circulo videatur, exoriens antè pedib⁹ quã reliquis mẽbris. Habet autem

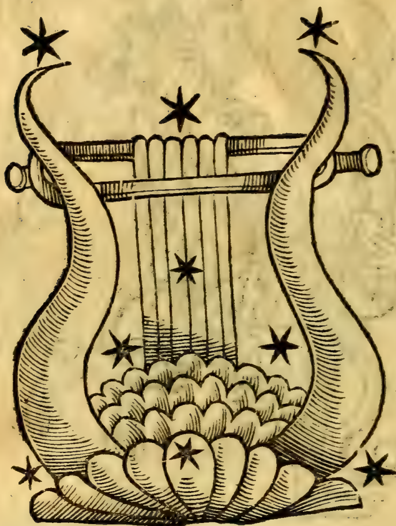

Ita figuratur & cæt. vel simile quid deesse videtur.

in capite stellam vnam. In sinistro brachio vnam. In vtroque humero singulas clarè lucentes. In manu sinistra vnam, in dextro cubito vnam. In vtroque latere singulas: sed clariorẽ in sinistro. In dextro fœmore duas. In genu vnam. In poplite vnam, in crure duas, in pede vnam quæ dicitur clara. * In sinistra manu quatuor, quas pellem leonis nonnulli esse dixerunt. Ita sunt omnino decem & nouem.

Lyra.

Lyra, quæ & vultur cadens, habet stellas decem, quarum insignior est Vega primæ magnitudinis.

Lyra. Hæc posita est contra regionem ei9 loci qui est inter genu & manum sinistram eius qui Engonasin vocatur, cuius ipsa testudo spectat ad arcticũ circulum. Summum autẽ cacumen ad polum Notium contendere videtur. hæc Lyra virgine exoriente occidere videtur, & cum sagittario exoriri perspicitur: habet autem in ipsis testudinis lateribus singulas stellas. In summis cacuminibus eorũ quæ in testudine vt brachia sunt. coniecta, singulas in mediis, iisdem quas humeros Eratosthenes fingit singulas, in scapulis ipsius testudinis duas: in ima Lyræ, quæ & basis totius videtur, vnam: & omnino sunt 9.

Olor.

Cygnus habet vnam insignem stellam secundæ magnitudinis in cauda, vocaturque Deneb adigege, & vnam tertiæ magnitudinis in ala dextra, & vnam eiusdem magnitudinis in extremitate alæ sinistræ, reliquæ sunt quartæ magnitudinis.

OLor. Hui⁹ vna ala eſt ad circunductionem huius circuli qui arctos vocatur, contingens extremum pedē ſiniſtrum eius qui Engonaſin vocatur. Siniſtram autē habet alam paululum extra circulum æſtiuum, penè coniungēs pedibus Pegaſi, æſtiuus autem circulus roſtrum eius à reliquo corpore diuidit. Cauda iungitur extrema cum capite Cephei. hic cum virgine & chelis occidens prius capite quàm reliquis membris deuenit ad terram: exoritur autem cum Capricorno. Hic habet in capite ſtellam clarè lucentem vnam. In collo alteram pari fulgore, in vtriſque pennis quinas. Supra caudam vnam. omnino habet ſtellas 12.

Cepheus.

Cepheus omnes ſtellas quas habet, ſunt quartæ & quintæ magnitudinis, præter vnam Alderaimim in dextro brachio, quæ eſt tertiæ magnitudinis.

CEphe⁹ à tergo minoris arcti constitutus includitur arctico circulo, à pedibus ad pectus, vt pręter humeros &caput eius nihil occidere videatur. nec lõgè abest à flexu draconis, quem capite primum efficere videtur. Cepheus autẽ manibus vtrisque proiectis figuratus, tanto dissidet interuallo à pedibus arcti minoris, quantum spacium inter pedes Cephei videtur. huius caput scorpione exorto occidere, cum sagittario exoriri videtur. Hic autem habet in capite stellas duas, in manu dextra vnam, in cubito obscuram vnam, in sinistra manu & in humero singulas. In dextro humero vnam. In Zona quæ medium eius diuidit corpus, tres stellę claræ videntur. In latere dextro obscuram vnam, in sinistro genu duas. In vtrisque pedibus singulæ, supra pedes stellæ quatuor. hic totus omnino stellarum numerus 19.

Cassiopeia.

Caſſiopeia.

Caßiopeia vnam habet cæteris inſigniorem ſtellam tertiæ magnitudinis, & in pectore poſitam, Scheder nomine. Habet & vnam in coxis, atque vnam in medio ſedis, & vnam in genibus tertiæ magnitudinis, reliquæ ſunt quartæ magnitudinis.

CAſſiopeia ſedens in ſiliquaſtro collocata eſt, cuius ſedilis & ipſius Caſſiopeiæ pedes poſiti in ipſa circunductione circuli qui arcticos vocatur. effigies autem corporis ad æſtiuum circulũ peruenit, quem capite & dextra manu tangit. Hanc propè mediam diuidit circulus, is qui lacteus appellatur, proximè Cephei ſignum collocatum. Hæc occidens cum ſcorpione capite, cum ſedili reſupino ferri perſpicitur, exoriri autem cum ſagittario. Huius in capite ſtella oſtenditur vna, in vtroque humero vna, in mamilla dextra clara vna. In lumbis magna vna, in ſiniſtro femore duæ, in genu vna, in pede ipſius dextro vna, in quadrato quo ſella deformatur vna, in vtriſque angulis ſingulæ clarius cæteris lucentes. Hæc igitur eſt omnino ſtellarum 13.

Andromeda.

Andromeda habet septem stellas tertiæ magnitudinis, vnam scilicet in capite, & quatuor in brachio sinistro, & vnam in palma dextra.

♈

ANdromeda propè cassiopeiã, super caput Persei, breui interuallo dissidẽte perspicitur collocata, manibus diuersis vincta, vt antiquis historiis est traditũ: cuius caput equi Pegasi vẽtri cõiungitur. Eadẽ enim stella & vmbilicus Pegasi & Andromedæ caput appellatur. huius medium pectus & manum sinistram circulus æstiuus diuidit. Occidit autem cum pisce de duobus secundo, quem Andromedæ subiectum brachio suprà diximus. Exoriente Libra & scorpione, capite prius quàm reliquo corpore peruenit ad terram. Exoritur autem cum Piscibus & Ariete. hæc, vt suprà diximus, habet in capite stellam clarè lucentem vnam, in vtroque humero vnam, in cubito dextro vnam, in ipsa manu vnam, in sinistro cubito vel in brachio vnam. In

manu altera vnam, in zona tres, super zonam quatuor, in vtroque genu vnam, in pedibus autem binas. Itaque omnino est stellarum numerus 20.

Perseus.

Perseus inter insigniores stellas habet vnam in dextro latere secundæ magnitudinis, nomine Algenib, & quatuor in sinistro genu & crure tertiæ magnitudinis. habet & vnam secundæ magnitudinis, in Ras dalgoi, hoc est, in capite Medusæ, quod capite sinistro tenet: reliquæ sunt quartæ & quintæ magnitudinis.

HVius sinistrũ crus & humerũ læuum, circulus æstiuus à reliquo corpore diuidit. Ipse manu dextra arcticum circulũ tangit, dextro pede caput aurigæ premere velut currẽs videtur. Idem occidens sagittario & capricorno exorto inclinatur ad caput versus. cum ariete & tauro rectus exoritur. Habet autem in vtroque humero stellam vnam, in manu dextra clarè lucentem vnam, qua falcem tenere dicitur, quo telo Gorgonam interfe-

cit. In ſiniſtra alteram, qua caput Gorgonis tenere exiſtimatur. habet præterea in ventre ſtellam vnam, in lumbis alteram, dextro femore vnam, ad genu vnam, in tibia vnam, in pede vnam obſcuram, in ſiniſtro femore vnam, in genu alteram, in tibia duas: in ſiniſtra manu, quod Gorgonis caput vocatur, ſtellas quatuor. omnino eſt ſtellarum numerus decem & ſeptem. Caput eius & falx ſine ſideribus apparent. hunc Aratus cum diceret inter ſidera ceconiſmeno figuratum, acceperunt complures eum puluerulentum dicere, quod minimè conuenit poſſe inter ſidera etiam puluerulentum accipere. Quod ſi eſſet, dignior erat Orion cui idem aſcriberetur. primùm quod aſſiduè eſt venatus, & ſemper in terra fuit. denique adhuc inter ſidera venari videtur. Perſeus autem qui aſſiduè volabat, non poteſt puluerem habere. Quid igitur eſt, cum vellet Aratus eum currentem obſcurè ſignificare, vſus Ætolorum conſuetudine ceconiſmenon dixit. Ætoli enim cum volunt aliquem decurrere ſignificare, κεκονίσαι dicunt. id quod Aratus voluit demonſtrare, non vt illum volantem aſſiduè puluerulentum dicat. Quod à multis perperam eſt intellectum.

κεκονισμένον.

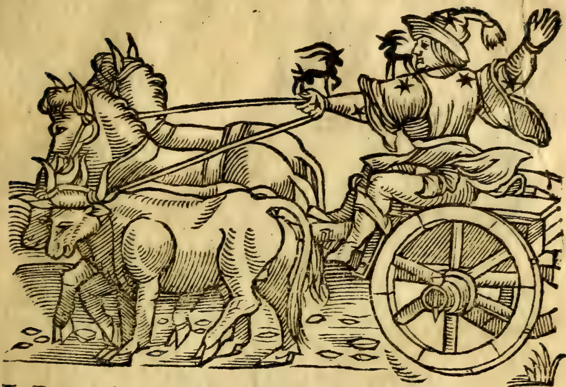
Verſus Arati hi ſunt.

καὶ οἱ δεξιτερὴ μὲν ἐπὶ κλισμὸν τετάνυσται
πενθερίου δίφροιο. τὰ δ' ἐν ποσὶν οἷα διώκων
ἴχνια μηκύνει κεκονισμένος ἐν Διὶ πατρί.

Auriga.

Auriga vnam inſignem habet ſtellam primæ magnitudinis, nomine Albaioth iuxta capram, & vnam in ſpatula dextra ſecundæ magnitudinis, vnam in cauilla ſiniſtra, & vnam in cauilla dextra tertiæ magnitudinis, reliquæ ſunt quartæ & quintæ magnitudinis.

♊

HEniochus autem circulo æſtiuo genuum fine, præterea humero ſiniſtro vſque ad Zonam diuiditur ab eo, quem ſuprà Lacteum orbem diximus. Huius dexter pes tauri cornu ſiniſtro ſtella coniũgitur, idem vna manu vt lora tenens figuratur. Cuius in humero ſiniſtro capra. In manu autem duo hœdi ſtellis formati dicuntur. Totus autem pedibus Perſei ſubiectus, caput habens contra vrſæ maioris aſpectum. hic occidere ſagittarij & capricorni exortu videtur. Exoriri autem, Ophiucho & engonaſin occidente. Habet præterea ſtellam vnam in capite. In vtroque humero vnam, ſed in ſiniſtro clariorem, quæ vocatur capra, in vtroque cubito vnam: in manu duas, quæ hœdi appellantur, ſtellis propè occidentibus formati. Ita omnino ſunt numero 7.

Serpentarius.

Serpentarius habet quoque ſtellas tertiæ magnitudinis, vnam ſcilicet in capite, quæ vocatur Ras alaugue, alteram in palma ſiniſtra, & tertiam poſt illam, quartam in genu dextro, & quintam in genu ſiniſtro. reliquæ ſunt quartæ & quintæ magnitudinis.

♏ ♐

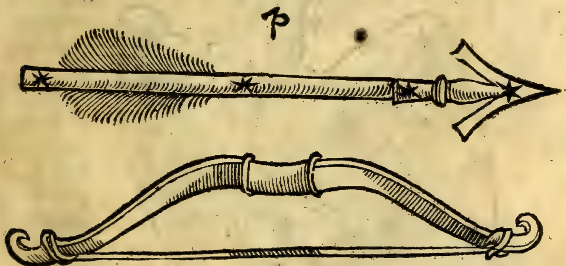

OPhiuchus inclinat⁹ à capite, vt qui resupinari videtur, manibus anguẽ tenere figuratus eſt. huius autem humeri ab æſtiuo circulo diuidũtur à reliquo corpore. Ipſe genuum fine ab æquinoctiali terminatur circulo. Pede ſiniſtro premens oculos, dextro autem teſtudini ſcorpionis innixus. Anguis autem qui ab eo tenetur, propè extremo ore coronam contingens, medium præcingit Ophiuchum, cauda breuior quàm ſuperiore corpore, qua manu ſiniſtra ipſius ſigni figuratur, ita tamen vt extrema cauda circulũ æquinoctialẽ cum aquilæ cauda iungat. Occidens autem exortu geminorum Cancri & leonis peruenit ad terram, exoriens autem cum ſcorpione & ſagittario apparet. Hic habet in capite ſtellam vnam, in vtroque humero ſingulas, in ſiniſtra manu tres. in dextra manu quatuor, in lumbis duas, in vtroque genu ſingulas, in dextro crure vnam, in vtroque pede ſingulas, ſed clariorem in dextro: itaque eſt omnino ſtellarum numerus ſexdecim. Anguis autem habet in ſummo capite ſtellas duas, ſub capite tres, vno loco omnes. ad manum ipſius Ophiuchi ſiniſtram duas, ſed quæ maxi-

mè ad corpus eius accedit, clariorem. Et in dorso anguis ad ipsam corporis coniunctionem quinque, & in prima curuatura caudæ quatuor. In secunda, caput versus, habet stellas sex. Ita est omnino stellarum numerus 23.

Sagitta.

In sagitta, vna est quartæ magnitudinis, tres quintæ, & vna sextæ.

SAgitta inter duos circulos æstiuum & æquinoctialem, signo aquilæ superposita, diuiditur ab eo circulo, qui vtroque polo subiectus ad cancrum & capricornum peruenit. huius cacumen ad æquipedum regionem spectat, altera pars ad humeros Ophiuchi tendit. hæc occidit Virginis ortu. Oritur autem cum scorpione. Habet omnino stellas quatuor: quarum vna in principio materiæ, altera in medio, duæ reliquæ in eo loco quo ferrum solet affigi, diuersę videntur.

Aquila.

Aquila vnam habet in capite secundæ magnitudinis, atque vnam inter duas spatulas eiusdem magnitudinis, duas in spatula sinistra tertiæ magnitudinis, atque vnam super collum secundæ magnitudinis, reliquæ sunt quintæ magnitudinis.

Aquila ala dextra non multum extra circulum æquinoctialem prodire, sinistra autem nõ lõgè à capite Ophiuchi figurata videtur. Præterea rostrum eius à reliquo corpore diuidit circulus, quem suprà diximus à cancro ad capricornum peruenire. Media autem finitur ab eo quem suprà Lacteum orbem demonstrauimus esse. hæc exorto leone occidit. Exoritur autem cum capricorno: habens in capite stellam vnam, in vtraque penna vnam, in cauda vnam. Itaque omnino sunt quatuor.

Delphin.

Delphin habet quinque stellas tertiæ magnitudinis, vnam scilicet in cauda, & reliquas in lumbo. Habet etiam duas quartæ magnitudinis in cauda, reliquæ sunt sextæ magnitudinis.

♓

DElphin non longè ab aquilæ ſigno figuratur, in curuatione caudæ nouiſſimæ æquinoctialis circuli circunductionem tangit. capite propè contingens equi Pegaſi roſtrum. hic exoritur cum ſagittarij poſteriore parte. Occidit autem, cum virgo exorta eſt à capite. habet autem in capite ſtellas duas, ſupra caput ad verticem duas alias, ad ea quæ in ventre velut pennæ videntur, habet ſtellas tres, in ſcapulis vnam, in cauda duas. Itaque omnino ſunt ſtellæ numero decem.

Pegaſus.

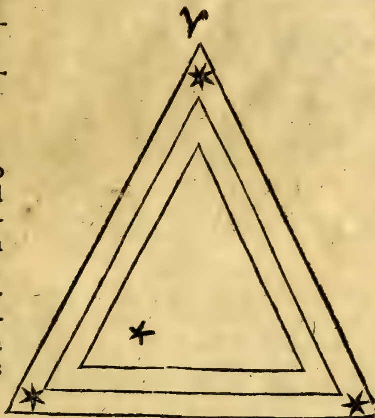
Equus alatus habet quatuor ſtellas ſecundæ magnitudinis, ſcilicet ſuper renes, ſuper humerum dextrum, & inter duas ſpatulas. Habet & tres tertiæ magnitudinis, nempe in genu dextro, vnam in pectore, & quæ reliquas præcedit in collo. Reliquæ ſunt quartæ magnitudinis.

♓

EQuus arcticum circulum ſpectans, pedibus æſtiuo orbe niti, extremo ore caput delphini tangere videtur. Aquarij manum dextram ceruice ſua coniungens, & vtriſque piſcibus clauſus, quos in 12. ſignis poſtea demonſtrabimus. Huius in ſtellis corpus apparet vſque ad vmbilicum deformatum. Qui occidit, cum piſce de duobus primo, qui ſupra tergum eius eſt fixus. exoritur cum Aquario toto, cum piſce, cum quo occidit, & manu Aquarij dextra. hic habet in roſtro ſtellas duas obſcuras, in capite vnam, in maxilla vnam, in vtriſque auribus ſingulas, in ceruicibus quatuor obſcuras: ſed maximè lucet quæ capiti proxima apparet. in humero claram vnam, in pectore vnam, in ſcapilio vnam, in vmbilico nouiſſimam vnam, quæ Andromedæ vocatur, in genibus vtriſque ſingulas, in vtriſque poplitibus ſingulas. ita ſunt omnino numero 23.

Trianguli tres stellæ sunt tertiæ magnitudinis, quartæ quartæ, quæ extra angulum inuenitur.

DE ltotō autem vt in triangulum deformatur, æquis quodammodo lateribus duobus, vno breuiore, sed propè æquali reliquis, inter æstiuum & æquinoctialem circulum supra caput Arietis non longè ab Andromedæ dextro crure, & Persei manu sinistra collocatum, cum Ariete toto occidens: exoriens autem cum eiusdem dimidia priore parte. habet autem stellam in vnoquoque angulo vnam.

Omnes Arietis stellæ sunt quartæ & quintæ magnitudinis, præter duas in cornu, quæ sunt tertiæ.

NVnc protinus duodecim signorum figurationem dicemus. Quorum est princeps Aries, in æquinoctiali circulo consistens. caput ad exortum habens conuersum. Occidens à primis pedibus, & exoriens caput infra triangulū, quod suprà diximus, tenens collocatū, pedibus propè cōtingens caput Pistricis. Habet autē

in capite ſtellam vnam, in cornibus tres, in ceruice tres, in pede priore de primis vnam, in interſcapilio quatuor, in cauda vnam, ſub ventre vnam, in lumbis tres, in pede poſteriore vnam. quæ ſunt omnino numero octodecim.

Taurus.

Taurus vnam habet ſtellam primæ magnitudinis, vocatúrque Aldebaran, ſeu oculus tauri: in pectore, ſupra nares, & in vno extremo cornu habet ſtellas tertiæ magnitudinis, habet & congeriem ſtellarum quintæ magnitudinis quas Pleiadēs vocant, haud procul ab ore, aut ſecundum alios in dorſo.

TAurus ad exortum ſignorum dimidia parte collocatus, vt incipere genu ac defigere ad terram videatur, caput eodem habens attentum. Genua eius reliquo corpore diuidit circulus æquinoctialis. cornu ſiniſtro, vt ſuprà diximus, coniungitur cum ſiniſtro pede eius qui Auriga appellatur. inter huius finitionem corporis & arietis caudam ſtellæ ſunt, quas Vergilias noſtri, Græci autem Pleiadas appellauerunt. Hic auerſus occidit & exoritur. habet in cornibus ſingulas ſtelias,

ſed in ſiniſtro clariorem, vtriſque oculis ſingulas, in fronte media vnam. ex quibus locis cornua naſcuntur, ſingulas: quæ ſeptem ſtellæ Hyades nuncupantur. Etſi nonnulli quas duas diximus nouiſſimas ſtellas, negauerint eſſe, vt omnino Hyades eſſent quinque. Præterea in ſiniſtro genu priore habet ſtellam vnam. Et ſuper vngulam, vnam: in dextro genu vnam, & interſcapilio tres, nouiſſimam earum cæteris clariorem, in pectore vnam: quæ ſunt omnino, præter Vergilias, quatuordecim.

Gemini.

Gemini duas habent ſtellas ſecundæ magnitudinis in capitibus, quarum vna vocatur Ras algenſe, habent aliquot tertiæ magnitudinis in genubus & coxis, & multas quartæ & quintæ magnitudinis.

GEmini ab Aurigæ parte dextra ſupra Orionem collocari videntur, ita tamen, vt Orion inter taurum & geminos ſit conſtitutus. capita eorum diuiduntur à reliquo corpore, circulo eo qui æſtiuum diffinire

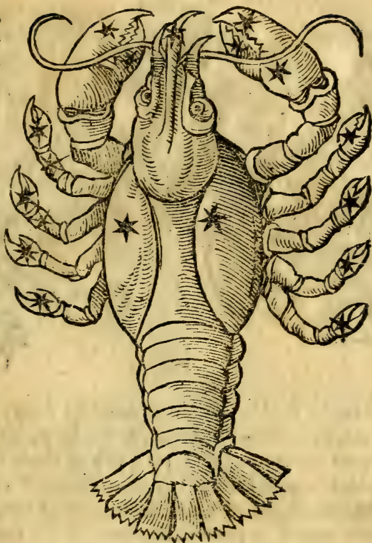
supra est dictus. Ita vt complexa corpora inter se tenentes, occidant. directi a pedibus. Exoriuntur autem inclinati vt iacentes. Sed is qui Cancro est proximus, habet in capite stellam vnã claram, in vtrisque humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in genibus vtrisque singulas, in pedibus vtrisque singulas. alter' autem in capite vnam, in sinistro humero vnam, in dextro alteram, in vtrisque manibus singulas, in dextro genu vnam, in sinistro genu alteram, in pedibus vtrisque singulas: & infra sinistrum pedem vnam, quæ propus appellatur: & sunt octodecim.

Cancer.

Cancer nullam habet insignem stellam, sed omnes sunt vel quartæ vel quintæ magnitudinis.

HVnc medium diuidit circulus æstiuus, ad leonis exortus spectantem, paululum supra caput hydræ collocatum, occidentem & exorientem posteriore cor-

poris parte. Hic autem habet in ipsa testa stellas duas, quæ asini vocantur, de quibus antè diximus: in pedibus dextris singulas obscuras, in sinistro pede primo duas, in secũdo duas obscuras, in tertio vnã, in quarto primo vnam obscuram, in ore vnam: in ea quæ chela dexterior dicitur, tres similes, non

grandes, in sinistra similes duas. Et ita est omnino stellarum numerus decem & octo.

Leo.

Leo habet duas stellas primæ magnitudinis, quarum vna vocatur Cabalezet, id est cor Leonis: alia Denebalezet, hoc est cauda leonis. Habet tres secundæ magnitudinis, duas in ceruice, & vnam in dorso. reliquæ sunt tertiæ, quartæ, quintæ & sextæ magnitudinis.

LEo spectãs ad occasum supra corpus hydræ à capite quâ cãcer instat, vsq; ad mediã partẽ eius constitutus medius ęstiuo circulo diuiditur, vt sub orbe priores pedes habeat collocatos, occidens à capite & exoriẽs. hic habet

in capite ſtellas tres, in ceruicibus duas, in pectore vnam, in interſcapilio tres, in media cauda vnam, in extrema alteram magnam, ſub pectore duas, in pede priore vnam claram, in ventre claram vnam, & infrà alteram magnam vnam, in lumbis vnam, in poſteriore genu vnam, in pede poſteriore claram vnam. Et ita eſt omnino numerus ſtellarum 19.

Virgo.

Virgo vnam habet ſtellam primæ magnitudinis, vocatúrque ea Azimech, id eſt, ſpica virginis. habet deinde ſex tertiæ magnitudinis, tres in ala ſiniſtra, vnam in latere dextro, vnam in manu dextra, & vnam ſub ala dextra. reliquæ ſunt quartæ, quintæ & ſextæ magnitudinis.

VIrgo infra pedes Bootæ collocata, capite poſteriorem partem leonis, dextra manu circulum æſtiualem tangit, ac inferiorem partem corporis ſupra coruum & hydræ caudam habere perſpicitur. Occidens capite

capite prius quam reliquis membris. huius in capite est stella vna obscura, in vtrisque humeris singulæ, in vtrisque pennis binæ: quarum vna stella quæ est in dextra penna ad humerum defixa, protrygeter vocatur. Præterea habet in vtrisque manib⁹ singulas stellas,

προτρυγητής.

quarum vna quæ est in dextra manu, maior & clarior conspicitur: in veste autem habet passim stellas septem, in vtrisque pedibus singulas. Omnino stellarum numerus 16.

Scorpius.

Scorpius vnam habet insignem stellam secundæ magnitudinis, quæ scorpij vocatur. habet & multas tertiæ magnitudinis, quatuor scilicet in fronte, duas in corpore, quinque in spondilibus, & vnam in spina. reliquæ sunt quartæ & quintæ magnitudinis.

SCorpij prior pars, quæ Chelæ dicitur, ita premitur ab æquinoctiali circulo, vt eum ſuſtinere videatur. Ipſe autem pedibus Ophiuchi, de quo ſuprà diximus, ſubditus, extrema cauda circulum hyemalem contingere videtur, neque longè eſt ab eo quod pro hoſtia centaurus ferre proſpicitur: Occidit autem inclinato capite, exoritur erectus à chelis: hic habet ſtellas in his quæ chelæ dicuntur, in vnaquaque earum binas, ex quibus primæ ſunt clariores. Præterea habet in fronte ſtellas tres, quarum media eſt clariſſima: in interſcapilio tres, in ventre duas, in cauda quinque, in acumine ipſo quo percutere exiſtimatur, duas. Omnino ſtellarum 19.

Sagittarius.

Sagittarius duas habet ſtellas ſecundæ magnitudinis, in pede ſcilicet ſiniſtro, & ſub cauilla eius: habet præterea multas tertiæ magnitudinis, vnam ſcilicet in haſta ſagittæ, vnam in manubrio, duas in arcu, vnam ſub axilla, vnam ſub cauilla dextra, &c. reliquæ ſunt quartæ & quintæ magnitudinis.

SAgittarius autem ſpectans ad occaſum Centauri corpore figuratur velut mittere ſagittas incipiens, à pedibus vſque ad humeros in hyemali circulo collocatus, ita vt caput eius ſolum extra eum circulum quem ſuprà diximus, apparere videatur: cuius arcus lacteo circulo medius diuiditur. ante pedes eius eſt quædam corona ſtellis effecta, de qua prius diximus. Hic præceps occidit, exoritur directus. Habet autem in capite ſtellas duas, in arcu duas, in ſagitta vnã, in dextro cubito vnam, in manu priori vnam, in ventre vnam, in interſcapilio duas, in cauda vnam, in priori genu vnam, in pede vnam, in inferiori genu vnam, in pollice vnam. Omnino eſt ſtellarum quindecim. Corona autem Centauri eſt ſtellarum ſeptem.

Capricornus.

Capricorni omnes ſtellæ ſunt quartæ & quintæ magnitudinis, præter duas in cornu poſteriori, & alias duas in ſpina dorſi, quæ ſunt tertiæ magnitudinis. quæ propior eſt caudæ, vocatur Deneb algedi, hoc eſt, cauda Capricorni.

CApricornus ad occaſum ſpectans, & totus in zodiaco circulo deformatus cauda & toto corpore, medius diuiditur ab hyemali circulo, ſuppoſitus aquarij manui ſiniſtræ. occidit autem præceps, exoritur autem directus: ſed habet ſtellas in naſo vnam, infra ceruicem vnam, in pectore duas, in priore pede vnam, in priore eodem alteram. in interſcapilio habet ſtellas ſeptem, in ventre ſeptem, in cauda duas. & eſt numerus ſtellarum viginti & vna.

Aquarius.

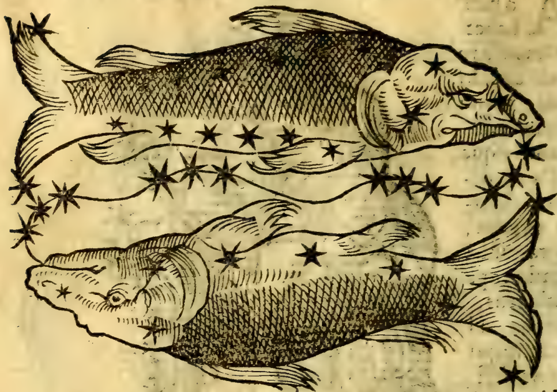
Aquarius habet ſtellam vnã ſecundæ magnitudinis ſub axilla, & aliquot tertiæ magnitudinis in vtroque brachio. habet & vnam primæ magnitudinis, nomine Fomahant in fine fuſionis aquæ. reliquæ ſunt aut quartæ aut quintæ magnitudinis.

Aquari⁹ habet pedes in hyemali circulo fixos, manũ autem sinistram vsque ad Capricornum porrigẽs tergum, dextra iubã Pegasi propè contingens, spectans ad exortum: qui cum ita sit figuratus, necesse est eum corpore propè resupinato videri. Effusio aquæ peruenit ad eum piscem qui solitarius figuratur, de quo posterius dicemus. Sed Aquarius & occidit & exoritur capite prius quàm reliquis membris. Hic habet in capite stellas duas obscuras, in vtrisque humeris singulas magnas, in sinistro cubito vnam grandem, in manu priori vnam, in vtrisque mammis singulas obscuras, in lumbo interiore vnam, in vtrisque genibus singulas, in dextro crure vnam, in vtrisque pedibus singulas omnino est stellarum quatuordecim. Effusio aquæ cum Aquario ipso est stellarum triginta. Sed in his omnibus prima & nouissima clara.

Pisces.

Omnes stellæ piscium sunt quartæ, quintæ aut sextæ magnitudinis, præter duas tertiæ magnitudinis, quæ in reflexione piscium inueniuntur.

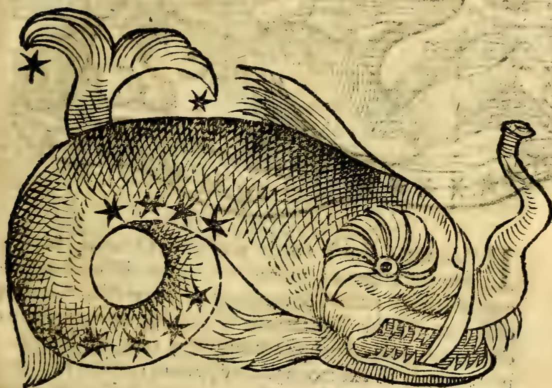

HOrum alter Notius, Boræus alter appellatur: ideo quòd vnus eorum qui Boræus dicitur, inter æquinoctialem & æstiuum circulum sub Andromedæ brachio collocatus, & arcticum polum spectans constituitur. alter autem in Zodiaco circulo extremo sub scapulis equi, non longè ab æquinoctiali circulo collocatus, spectans ad occasum. Hi pisces quibusdam stellis, in lineola ab arietis pede primo coniunguntur. quorum inferior antè occidere & exoriri videtur. Habet decem & septem, & Boræus omnino duodecim. Coniunctio eorum habet ad Aquilonem spectãs stellas tres, ad alteram partem tres, ad exortum tres. In commissura tres, omnino duodecim: horum coniunctionem quæ à pede arietis primo notatur, Aratus Græcè σύνδεσμον ὑπήρανον, Cicero nodum cœlestem dicit: qui vtrunque voluit significare, eum nodum non solum piscium, sed etiam totius sphæræ esse. quo loco enim circulus ab arietis pede Mesembrinos dicitur, qui meridiem significet: & quo loco is circulus Mesembrinos coniungitur, & transit æquinoctialem circulum, in ipsa coniunctione circulorum nodus piscium significatur: quare eum non modò nodum piscium, sed etiam cœlestium nodum appellarunt.

Sic enim nostri codices habent, tametsi alij ὑπουράνιον malint legere. versus Arati sunt: καὶ τὰ μὲν εἷς ἀστὴρ ἐπέχει καλός τε μέγας τε, ὅν ῥά τε καὶ σύνδεσμον ὑπούρανον καλέουσι.

Piſtrix.

Cætus habet ſtellas ſecũdæ magnitudinis: videlicet vnam in ventre, quæ venter ceti nominatur: & duas in cauda. habet & multas tertiæ magnitudinis, quarum inſigniores ſunt Meu Kar: & vna in medio oris. reliquæ ſunt quartæ & quintæ magnitudinis.

PIſtrix à media cauda diuiditur ab hyemali circulo, ſpectans ad exortum, roſtro propè poſteriorem arietis pedem iungens. huius priorem partem corporis qui ſpectat ad exortus, propè alluere flumen Eridani videtur. hæc cadit exorto cancro & leone, exoritur autem cum Centauro & geminis. ſed habet in extrema cauda ſtellas duas obſcuras, ab eo loco vſque ad reliquam corporis curuaturam quinque, ſub ventre ſex. omnino ſunt 13.

ſcorpionis poſteriore parte, & ſagittario exoriente, cum cancro autem toto corpore pariter exurgentem. hic habet in capite ſtellas tres claras, in vtriſque humeris ſingulas, in cubito dextro obſcuram vnam. In manu ſimilem vnam, in Zona tres, in eo quo gladius eius deformatur, tres obſcuras. In vtriſque genibus ſingulas claras. In pedibus ſingulas obſcuras. Omnino ſunt decem & ſeptem.

Lælaps.

Canis maior habet vnam in capite primæ magnitudinis, nomine Alhabor, ſplendidiſsimam ſtellam. Veneri ferè ſimilem. Habet deinde quoque tertiæ magnitudinis vnam in pede dextro, alteram in coxa ſiniſtra, tertiam inter duas coxas, quartam in extremitate caudæ, & quintam in extremitate pedis dextri, reliquæ in auribus, collo, pectore & genibus, ſunt quartæ & quintæ magnitudinis.

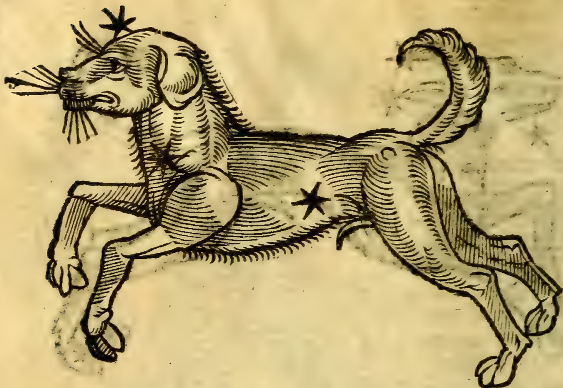

CAnis leporem fugientem consequens, posterioribus pedibus diuiditur ab hyemali circulo, pedem dextrum Orionis penè suo capite coniungens, capite ad occasum spectans, sed caput ad æquinoctialem circulum tendit, occidens oriente sagittario, exoriens autem cum cancro, habet in lingua stellam vnam quæ Canis appellatur. in capite autem alteram, quam nonnulli Sirion appellant, de quo prius diximus. Præterea habet in vtrisque auribus obscuras singulas. In pectore duas, in pede priore tres, inter scapulas tres, in sinistro lumbo vnam, in pede posteriore vnam. In pede dextro vnam, in cauda quatuor. omnino sunt decem & nouem.

Procyon.

Canis minor duas duntaxat habet stellas, vnam primæ magnitudinis in ventre, quæ Algomeisa vocatur, & aliam quartæ magnitudinis in collario. Sunt qui quoque vnam ponunt in capite.

♋

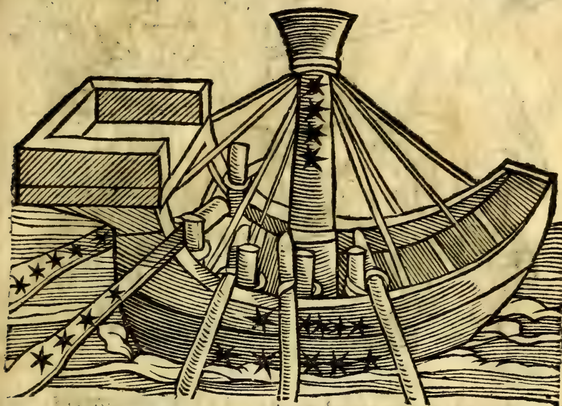
PRocyon. Hic in Lacteo circulo defixis pedibus æquinoctialem circulum tangit. Spectat ad occasum, vt inter geminos & cancrum constitutus: qui, quòd ante maiorem canem exoritur, Procyon est appellatus. Hic autem occidit exortu capricorni, exoritur cum leone, & habet vnam stellam in capite, & aliam in pectore. In lumbo vnam: sed omnino stellarum numerus 3.

Nauis.

Nauis vnam habet primæ magnitudinis, qui Canopus vocatur, poniturque in præcipuo remo, sed quæ longè deflectit ad austrum. Habet sex secundæ magnitudinis, vnam in transtro, aliam in sectione transtri, &c. habet quoque multas tertiæ, & item multas quartæ magnitudinis: quæ in malo ponuntur, sunt quartæ magnitudinis.

ARgo. Huius puppis hyemalem circulum, & maioris canis caudam contingens inferiore parte, no-

uiſſimè nauis inclinata Antarcticum circulum tangit. Occidens ſagittario & capricorno exorto, vt in mari collocata, exoriens cum virgine & chelis. Hæc habet in puppi ad ſingula gubernacula, ad primum ſtellas quinque, ad alterum quatuor, circum carinam quinque, & ſub reiectum quinque, ad malum quatuor: in tota eſt ſtellarum viginti trium. Quæ quare non ſit tota in mundo collocata, prius diximus.

Phillyris.

Centaurus in pede dextro duas habet ſtellas primæ magnitudinis, in pede verò ſiniſtro habet vnam ſecundæ magnitudinis, ſimiliter ſuper coxam dextram, & ſub ventre, atque ſuper calcaneum pedis dextri, & ſuper genu ſiniſtrum. habet & multas tertiæ, quartæ, & quintæ magnitudinis.

CEntaurus. Hic ita figuratur, vt in antarctico circulo niti pedibus, humeris hyemalem ſuſtinere vi-

♏

deatur, capite propè caudam hydræ coniungens, hostiam dextra manu tenens supinam, quæ pedibus & extremo ore circulum hyemalem tangit, inter eum & antarcticum orbem collocata. Centauri autem crura à reliquo corpore diuidit circulus, qui Lacteus appellatur. Hic spectans ad ortus signorum, totus occidit aquario & piscibus exortis: exoritur autem cum scorpione & sagittario. habet autem stellas supra caput tres obscuras, in vtrisque humeris singulas claras, in cubito sinistro vnam, in manu vnam, in medio pectore equino vnam, in prioribus poplitibus vtrisque singulas, in interscapilio quatuor, in ventre duas claras, in cauda tres, in lumbo equino vnam, in genubus posterioribus singulas, in poplitibus singulas. omnino sunt 24. Hostia autem habet in cauda duas, in pede de posterioribus primo vnam, in vtrisque pedibus vnam, in interscapilio vnam claram, & in priore parte pedum vnam, infrà alteram, in capite tres dispositas. Omnino sunt numero 10.

Ara.

Ara habet septem stellas, ex quibus quinque sunt quartæ magnitudinis, & duæ quintæ.

ARa antarcticum circulum propè tangens, inter hostiæ caput & scorpionis caudam extremam collocatur, occidens arietis exortu, exoriens cum capricorno. Hæc habet in summo cacumine circuli vbi formatur, stellas duas, & in imo alteras. Et ita est omnino stellarum quatuor.

Hydra.

Hydra habet vnam lucidam stellam, nomine Alphard, & est secundæ magnitudinis. Habet & tres tertiæ magnitudinis, reliquæ sunt quartæ & quintæ magnitudinis.

HYdra trium signorum longitudinem occupās, cancri, leonis & virginis, inter ęquinoctialem circulum & hyemalem collocatur. Ita tamen, vt caput eius contendens, ad signum, id quod Procyon vocatur, & totius hydræ propriè quarta pars inter æstiuum

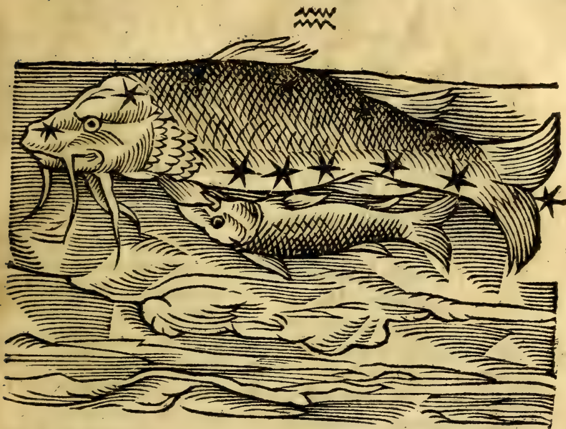

& æquinoctialem circulum videatur. Cauda autem extrema penè Centauri caput tegẽs, ſuſtinet in dorſo coruũ roſtro corpus eius tangentem, & toto corpore ad craterem tendẽtem: qui ſatis longo diſſidente interuallo propè inter leonem & virginem conſtitutus videtur, inclinatior ad caput hydræ, quæ occidit aquario & piſcibus exortis. Oritur autem cum his ſignis, de quibus ſuprà diximus. Habet autem in capite ſtellas tres, in prima capitis curuatura ſex, ſed earum nouiſſimam claram, in ſecunda curuatura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vſque ad caudam octo, omnes obſcuras. ita fiunt vigintiſex. Coruus autem habet in gutture ſtellam vnam, in pennis duas, infra pennam, caudam verſus, duas, in vtriſque pedibus ſingulas. omnino ſunt ſeptem. Supra primam hydræ curuaturam crater poſitus habet in labris ſtellas duas, infra autem anſas duas obſcuras, in medio cratere duas, ad fundum duas. Omnino ſunt octo.

Piſcis.

Piſcis.

Omnes ſtellæ piſcis meridionalis, ſunt quartæ, & quintæ magnitudinis.

PIſcis autem qui Notius dicitur, inter hyemalem & antarcticum circulum media regione collocatus, ſpectare ad exortum videtur, inter capricornum & aquarium, ore excipiens aquam quæ funditur ab aquario. hic occidit oriente cancro, exoritur autem cum piſcibus. ſed eſt ſtellarum omnino duodecim. *Aratus cum capricorno exoriri ait.*

Quæ ad figurationem ſiderum pertinent, ad hunc finem nobis erunt dicta: reliqua protinus dicemus.

CLARISSIMI VIRI, C. IVLII HYGINI, AVGVSTI LIBERTI, DE QVINQVE circulorum inter corpora cœlestia notatione, &

Planetis, LIBER IIII.

Voniam in initio sphæræ circuli quinque, quomodo efficerentur ostendimus, neque eos corpore siderum innotauimus, etsi duo nouissimi nihil ad solis cursum pertinent, hoc est arcticos & antarcticos, de mediis dicemus tribus. Sed quoniã Aratus quatuor circulis sphẹrã plurimum valere dicit, neque eorum apertè quenquã demõstrat, voluntatẽ nostrã apertius ostendimus. Et quemadmodũ in initio fecimus, à boreo polo sumemus exordiũ.

θερινὸς τροπικός.

IGitur æstiuum circulum vnum de quatuor esse dicemus. qui therinos tropicos vocatur, quo circulo æstatem confici demonstrauimus. & si non nemo dubitat, quare non vtrique circuli, hoc est æstiuus & hyemalis, vno nomine appellentur, ideo quòd quem nos æstiuum diximus, nonnullis hyemalis fiat: & quo circulo hyemem confici diximus, eo circulo aliis æstas fit. Quòd si voluerint intelligere id ad nostras collationes mundi esse demonstratum, qui inter æstiuum circulum & arcticon sumus constituti, non ad illorum sphæram qui ab hyemali circulo antarcticum habitantes nobis antipodes dicuntur, facilius ad nostrum accesserint voluntatem. Si quis enim voluerit eorum quos antipodas diximus, qui inferiore à nobis circulo constituti vidètur, sphẹrã facere, non immeritò nostrum hyemalem sibi æstiuum circulum finxerit. Aut si quis scriptorum eorum mentionem faciens, obscurè voluerit antipodas demonstrare, & dixerit quibus in capricorno æstas summa, aut in cancro hyems maxima fiat, non imperita ratione acutissimè dixisse videbitur. Quodcunque enim nostris circulis contrarium dixerit, id illis erit rectum. Sed ne lon-

giore sermone pręter consuetudinē vtamur, ad inceptum reuertamur. *De tropico cancri.*

IN æstiuo circulo, de quo primùm dicere instituimus, hęc signa, siue partes eorum perspiciuntur. Capita geminorum, aurigę genu vtrunque, † vel sinistrum Persei crus, & humerus sinister. Andromeda autem à pectore, sed manu sinistra diuiditur. Atque ita euenit, vt caput eius cum toto pectore & manu dextra videatur esse inter æstiuum & ęquinoctialē circulū, reliquū autem inter ęstiuum & arcticum finem. Pręterea in eodem ęstiuo circulo, pedes equi Pegasi videntur positi. & caput à reliquo corpore diuiditur oloris, & alæ sinistri oris, vt volantis pars non magna. Ophiuchus humeris, vt circulum sustinere videtur: virgo propè hunc contingens à capite. Inter hunc & ęquinoctialem circulos collocata est, vt fulgens ad austrum. leo à pectore ad lumbos diuiditur, vt caput eius & corporis superior à cruribus pars, inter hūc & arcticum circulum videatur. Inferior autem pars, inter æstiuum & æquinoctialem circulum. Cancer autem sic diuiditur medius, vt inter duos oculos eius, circulus traiectus existimetur. In his signis & hoc, vt antè diximus, circulo cum vehitur sol, euenit nobis, qui hac inclinatione mundi vtimur, vt sint diei de partibus octo, partes quinque, noctis autem tres. Neque ita tamen, vt ex horologiis, sed ex sphæræ ratione. cum enim sphæram ita constitueris, vt circulus is qui arcticus vocatur, semper appareat, nunquam autem antarcticus exoriatur, atque ita sphæra est constituta: si voles circulum æstiuum diuidere in partes octo, ex his inuenies partes 5. in sphæra apparere, tres autem infrà tanquam sub terra esse. At aliquis dixerit, cur sphæræ circulos diuidamus in partes octo potius quàm duodecim, aut quot libuerit alias partes, hic non spheram, sed se fallere, hac ratione inuenietur porrò arbitror. Si enim ita fecerit ex æstiuo circulo partes duodecim, ex his partes 7. & dimidium partis apparere, quatuor autem & dimidium sub terra inueniet esse. Itaque euenit, vt cum ad octo partes addita dimidia sit, simili ratione ad partes quatuor accedat pars dimidia, & fiant supra terram partes septem & dimidium partis: reli-

Signa quæ in circulo æstiuo perspiciūtur.

Cur sphæra in octo partes diuidenda. *

quod est. quum autem sub terra † quidem pars quatuor & dimidium. Igitur oportet intelligere, vt non in minutis partibus & dimidiis fiat, sed certis numeris conficiatur, vt euenit in partibus octo. Præterea quoniam sphæra diuisa in partes 30. euenit, vt ab æstiuo ad hyemalem sint partes octo, nimirum certè eos circulos diuidemus in partes octo. Præterea quoniam ab æstiuo circulo ad æquinoctialem sunt quatuor de 30. Et rursus ab æquinoctiali circulo ad hyemalem de partibus 30. partes quatuor. & ita nihilominus æquinoctialis ipse per se circulus medius diuiditur, vt dimidia pars eius sit sub terra, de partibus octo partes quatuor, & totidem suprà, & tota ratio ad octauam partem perueniat, non dubium est quin rectè diuidatur in partes octo. Præterea cum sol per hos circulos currens iter annuum conficere videatur, & ab omnium signorum octaua parte, vt posterius dicemus, incipiat exoriri, & ad aliud signum transire, neque vlla alia parte signi vtatur, rectè ipsi quinque circuli diuiduntur in partes octo. Præterea septem sidera ad eundem statum reuertantur, quibusdam placuit, vt cuiusmodi dies hodiernus fuerit in solis aut lunæ tempestate, eiusmodi octauo anno sit futurus, verè sphæra quoque diuidetur in partes octo. Præterea cum videamus octauo quoque die eiusdem sideris horam primam, aut quamlibet denique esse, vt cuius hodie fuerit hora prima, eiusdem octauam quoque futuram verissimum est, ipsam quoque sphæram vnde horę sumuntur, diuidi in partes octo. Sed ne reliqua prætermittamus, in hoc occupati, ad propositum reuertamur.

Aequinoctialis.

SEcundus ab æstiuo ęquinoctialis est circulus, in quo hæc signa & partes eorum perspici possunt. Aries totus omnibus pedibus innixus videtur. Hunc autem Aratus omnium siderum celerrimum esse demonstrat: etiam minori arcto, quę breui spacio vertitur, præstare: id quod velit esse, sic poterimus vel facillimè intelligere. Cum sit enim maximus circulus æquinoctialis in sphæra, in eóque aries, vt affixus videatur, quomodocunque fuerint figuræ corporum collocatę, vt ad eundem cir-

culum perueniant, necesse est semel verti sphærã. Quod cum fiat, & aries in maximo circulo, & eodem tempore ad locum quo sidera reliqua perueniant, necesse est eum celerrimum dici: sed nos ad circuli † effectionem veniemus, & reliqua dicemus. In eodem tauri genua, vt fixa perspiciuntur, etsi nonnulli ita finxere, vt vno genu, hoc est dextro nixus, sinistro propè pedes contingere videatur. De hoc in medio relinquemus. Sed in eodem circulo zona Orionis, vt ipso circulo præcinctus existimetur. Hydra flexu à capite primo, vt ceruicibus erectis cancrum contingere videatur, ex inferiore corpore hydrę crater cum coruo velut fixus esse circulo conspicitur. Item paucæ stellæ chelarum, eôdem adiungũtur, Ophiuchi genua eodem circulo à reliquo corpore diuiduntur. Aquila sinisteriore penna penè eum contingens figurata est: eodémque circulo caput Pegasi cum ceruicibus nititur. His corporibus signorum æquinoctialis circulus finitur. Quò sol cum peruenerit, bis vno anno conficitur æquinoctium: hoc est, in ariete & chelis. In hac enim parte sphæræ & ver & autumnus cõfici existimatur, ita vt ver sit in ariete, autumnus in priore parte scorpionis. Quod signum nonnulli libram dixerunt: per hunc circulum transiens sol ab ariete ad chelas, efficit sex mensium diem, his locis qui intra arcticum videntur orbem: noctem autem his, qui antarctico circulo sunt clausi. Quare magis his locis nemo potest durare. Et rursus ab autumno vsque ad ver, hoc est, à chelis vsque ad arietem perueniens, efficit his locis sex mensibus perpetuis diem, in quibus antè noctem demonstrauimus. Econtrariò autem noctem his, qui boreo polo sunt proximi. Sed de hoc antè diximus. Neque enim mirum est, hac collatione sphærę id euenire. Erecto enim boreo polo, neque vnquam occidente euenit, vt corpora quęque quæ ei proxima sunt circulo, serò occidere videantur. Id ex hoc intelligere licebit. Cum in his partibus sphæræ habitetur, quæ pars est ab æstiuo circulo ad orbem qui arcticos vocatur, & de arctico circulo, hoc est de duab⁹ vrsis & dracone, caput draconis maximè niti ipso circulo videatur, ita vt is qui engonasin vocatur, inter æstiuum & arcticum locatus, caput draconis premere intelliga-

† effictionem

tur: quicunque, vt antè diximus, ad ipſum caput draconis habitant, ita longo die vtuntur, vt eis ne tertia quidem horæ pars in vnaquaque nocte obtingat. Itaque Aratus ait.

Κείνη πȣ κεφαλὴ τῇ νήχεται ἧχί περ ἄκραι
μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλοισι.

Item Cicero dicit: Quod caput hic paulum ſeſe ſubitóque recondit.
Ortus vbi atque obitus parte admiſcentur in vna.

De hoc Homer. quoque in Odyſſea, qui ita breuē noctem eſſe dicit, vt paſtores cum alij exigant, alij reducant pecus, poſſint alius alium audire, cum vnus propter noctem pecus reducat, alter propter lucem exigat. Sed nos ad propoſitum reuertamur.

TErtius ab æſtiuo circulo qui hyemalis vocatur, his corporibus & eorū partibus finitur. Nam medium capricornum diuidens, & pedes Aquarij, per caudam piſtricis, vt traiectus videtur. Diuidit etiam leporem fugientē à cruribus, & quadā parte corporis, & canis ſequētis pedes, & nauis ipſius puppim. Centaurique ceruices à reliquo corpore diuidit. Scorpionis extrema cauda, quod acumen vocatur, eodē circulo coniungitur. Sagittarij arcus eodē orbe deformatur. Huius orbis infra terrā ſunt, de partibus octo, partes quinq;, ſupra terram autem tres: itaque, it breuior dies nocte, vt antè demonſtrauimus.

QVartum circulum zodiacum eſſe, Aratus demonſtrat, de quo antè diximus, & poſterius dicemus. Sed Aratus non, vt reliqui Aſtrologi, ab ariete duodecim ſigna demōſtrat, hoc eſt vere incipiente, ſed à cancro, hoc eſt ipſa æſtate. Nos autem quoniam ab ariete incipimus, ita protinus dicemus. In hoc enim circulo ſic duodecim ſigna figurantur, Aries, Taurus, Gemini: in his tribus ſignis ver demonſtratur, & æquinoctium vernum. Cancer, Leo, Virgo: in his ſignis maximè æſtas conficitur. Sed Sol incipit à Virgine iam tranſire ad æquinoctium autumnale. Chelæ, Scorpius, Sagittarius: in his tribus ſignis autumnus efficitur, & æquinoctium autumnale. Capricornus, Aquarius, Piſces: in his tribus ſignis ſol hyemem conficere demonſtratur.

Et si † nulla sunt signa 12. sed 11. ideo quòd Scorpio magnitudine sui corporis duorum locum occupat signorum. E quibus prior pars Chelæ, reliqua autem Scorpio vocatur. Priores enim astrologi cum omnes res ad duodecim partes reuocarēt, vt menses, & horas, & latitudinem signorum: itaque & signa, per quæ res omnes significantur, duodecim esse voluerunt. † *non*

SEd quoniam septem circulis in prooemio propositis, de quatuor circulis mentionem fecimus, ne septem ex ordine demonstratis, aliquid à nobis obscurius dictum videatur, de septem superant 3. arcticos, antarcticos, & ille qui Lacteus vocatur. Itaque de his dicere incipiemus. Arcticon igitur orbem sustinet caput draconis cum reliqua corporis parte. Cepheus autem pectore suo circulum iungit. eodem orbe nituntur & pedes maioris vrsæ. Præterea sedile Cassiopeiæ cum pedibus eius nititur ipsi circulo, & de dextro pede genúque sinistro, & pedis prioribus digitis eius, qui engonasin vocatur, & manus sinistra Bootis exteriori parte circuli peruenit cōiuncta. Ad antarcticon autem circulū peruenit extrema nauis Argo, pedésque Centauri posteriores adiunguntur. Priores autem propè cōtingere, & ara videtur propè affixa, Eridaníq; fluminis extrema significatio.

REliquum est nobis diffinire, quem supra Lacteum orbem demonstrauimus. Ipse enim diuidit oloris extremā sinistram pennam, quæ extra æstiuum peruenit finem. Præterea transit manum dextram Persei, & ab humero sinistro aurigæ perueniens sub manū eius dextram: & geminorū genua, & pedes eius signi quod Procyon vocatur. Hic diuidens æquinoctialem & æstiuum circulum, tangit extremum finem mali, qui in Argo naue defixus videtur. Deinde rursus reuertens, genua Centauri diuidit à reliquo corpore: & extremā caudam terminat scorpionis, & arcum medium Sagittarij, & aquilæ dimidiam partem per eius transiens pennas.

QVoniam de hisce rebus exposuimus ordine, mundi rationem, & quemadmodum moueatur protinus dicemus, & in duodecim signorum exortu quæ deinde corpora consequantur, & quæ perueniant ad occasum. Conuenit nobis mundum ab exortu ad occasum

conuerti, ideo quòd videmus stellas exorientes ad occidentem conuerti. Sic enim primùm poterimus scire quid sit exortus, & quid occasus. Si quis enim nostrûm aliquis astiterit contra exorientem solem, necesse est arctos nobis à sinistris partibus esse. Cum id ita fiat, illud quoque necesse est, vt omnia è dextris partibus exorta, in sinistris occidere videantur, de quo & antè diximus. Igitur cum videamus stellas exoriri, & occidere, necesse est mundum quoque cum stellis verti. Sed nonnulli aiunt, nihilominus id euenire posse, vt sic stante mundo, stellæ & exoriantur & occidant: quod fieri non potest. Si enim stellæ vagæ feruntur, neque mundus ipse voluitur, non possunt corpora stellis figurata incolumia & certa permanere. Illud enim videmus in toto mundo stellas erraticas esse 5. neque horum cursum quenquam posse diffinire. Aratum ipsum quoque negare se difficiles eorum cursus interpretari posse. Quomodo igitur cum quinque stellas nemo possit obseruare, tot millia quisquam possit peruidere? nisi qui permittat hoc, cursus stellarum posse esse, & nihilominus figuras corporum permanere. quod si non est, tota sphæra ad irritum reuocabitur. Quicunque enim sphæram fecerit, non poterit efficere, vt sphæra stante, nihilominus stellæ versentur. Illud etiam videmus in extrema cauda draconis stellam esse, quæ in se versatur, & in eodem loco constet. Quòd si omnes stellæ vagæ feruntur, hanc quoque loco moueri necesse est: quod non euenit. Igitur necesse est mũdum quoque, non stellas, verti. Quoniã ostendimus mundũ cum stellis potius quàm stellas per se verti; nũc reliqua dicemus.

CVm enim traditum sit nobis, prius noctem quàm diem ferri, noctem dicemus vmbrã terræ esse, eámque obstare lumini solis. Et si nonnulli dixerunt in solis cursu euenire, vt cum peruenerit ad eum locum vbi occidere dicatur, ibi montium magnitudine à nobis lumen auerti solis, & ita noctem videri. Quod si ita sit, nimirum eclipsim solis verius quàm noctem diximus. Sed aliter esse, ex ipsa sphæra licebit intelligere.

HOrizon enim diuidens ea quæ videntur, & quæ non apparent, ita diffinit sphæram, vt semper sex

signa de duodecim in hemisphærio videantur super terram, sex autē signa sint infrà sub terra. Igitur cum in vno eorum sol nixus ferri videatur, ab eo circulo qui horizon vocatur, exoritur, itaque incipit lucere, cum nihilominus ipse mundus vertatur cum reliquis signis. Sed quò facilius intelligatur, ponamus solem esse in Ariete, à quo duodecim signa instituimus numerare. Igitur cum sol sit in Ariete, eo exoriente dies est: qui cum vertente se mundo peruenit ad eum circulum, qui Mesembrinos vocatur, efficit diei partē dimidiam. Sed sic etiam facilius intelligitur, & rursus ab eodem ariete incipiemus. Cum aries est exortus, præter eum signa sunt in superiore hemisphærio: Pisces, Aquarius, Capricornus, Sagittarius, Scorpio. Horum cum tria signa occiderint, hoc est, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, exorta sunt tria quæ arietem sequuntur, hoc est, Taurus, Gemini, Cancer: tum fieri dimidium diem necesse est, & arietem peruenire ad eum quem Mesembrinum esse circulum, suprà diximus. Cum autem cū reliquis signis ipse aries occidit, & exortus est leo, virgo, tum chelæ exoriūtur, & in superiore hemisphærio ariete occidente vehuntur. Quæ cum occiderint, rursus aries exortus efficiet lucem. Sed ne in dubium veniat, cum ariete occidente dixerimus chelas exoriri, quid de reliquis signis siue sphæra posset intelligi, sic inuenietur. In quocunque signo sol fuerit exoriens, quodcunque ab eo signo septimo loco fuerit, id noctu primùm exorietur, & ita conficiet cursum. Mundus enim ipse semel in die ac nocte verti videtur. Itaque euenit, vt ipsa signa 12. semel in die ac nocte videri possint. Sed ne solis cursus, de quibus postea sumus dicturi, potius quàm quod antè cœpimus, enumerauerimus, ad inceptum reuertemur. Diximus enim principiū mundi esse noctem, deinde diem. Inter noctem & diem præter vmbram terræ nihil interesse arbitramur. Sed quoniam signorum suprà & corporum exortus instituimus, ad hoc perueniemus.

IGitur vertente se mundo per vtrosque polos & axem, quem suprà dimensionem sphæræ diximus esse, & ita sphæra collocata, vt vnus polus semper sit supra terram, alter nunquam exoriatur necesse est. Arctus quoque, &

reliqua corpora quæ ſunt in arctico circulo nunquã occidere, reliqua autẽ omnia exoriri & occidere, ꝙ inferiora ſint ab eo circulo, quẽ nũc occidere diximus. Id enim poſſe fieri, hæc edocet cauſa. Videmus apud extremum draconis, quod maximè arcticon extra circulũ prouidet, quod quodã tempore ita occidere exiſtimatur, vt exortus cũ occaſu permiſceatur, vt & antè diximus. Si autẽ pars aliqua occidere de ſummo circulo videtur, neceſſe eſt omnia quæ ſunt exoriri & occidere. Igitur cõuenit nobis, ſidera vertente mũdo occidere & exoriri. Præterea hac inclinatione cœli, cũ vnus circulus ita ſit erectus, vt nunquã occidat: alter ita ſit terræ ſubiectus, vt nunquã exoriatur: quicunq; circuli fuerint in ſphæra, hoc eſt, ab æquinoctiali ad polum, qui Boreus appellatur, nullus erit eorũ qui nõ maiorem partẽ circũductionis habeat ſupra terrã. Qui autem ab æquinoctiali fuerint circulo ad eũ polum qui Notius appellatur, omnes inferiorẽ partem maiorẽ habebunt q̃ ſuperiorem: & quãto magis ad polum notiũ acceſſerint, hoc maiorẽ partẽ ſub terra habere perſpicientur. Et quãto magis ad boreũ finem venerint, hoc maiorẽ partem circuli ſupra terrã tenere videbũtur. Quò enim erectior ipſe polus fuerit, hoc magis & circuli eius erectiores videbuntur. Quod cum ita ſit, ſi duo ſidera ſimul fuerint orta, vnum ab arctico, alterũ ab antarctico circulo, ſerius occidet id ſidus quod ab arctico circulo fuerit exortum: ideo quòd maiorem habet circunductionem ſphæræ, quàm quod à notio polo eſt ortum. Si autem ſimul occiderint, ſerius exorietur id ſignum quod ab antarctico fuerit exortum, ideo quòd tota illa collatio mundi maiorem partem habet ſub terra, quàm illa pars quæ in boreo polo eſt finita. Et non modò ſigna quæ ſunt ad arcticum finem collocata, præſtantibus corporibus aut ſerius occidunt, aut antè exoriuntur quàm ea quæ notio polo depinximus: ſed ipſa quoque corpora inter ſe diſſentiunt, vt ſi quod inferius ſit ſignum, & id cum ſuperiore exoriatur, tamen ſerius occidat. E' contrario itaque ſi qua ſunt ſigna ab æquinoctiali circulo ad notium polum figurata, horum ſi qua ſigna pariter exorta fuerint, citius occident quę proximè polum accedant. Euenit etiam, vt nõ modò

quæ simul sint exorta sidera, ex his serius occidant, quæ proximè arcticum circulum sunt collocata: sed etiam si qua eorum antè exorta fuerint, quæ sunt ad notium polum finita, tamen antè occidant, quàm ea corpora quæ in boreo polo figurata esse suprà demonstrauimus: ideo quòd maiore circunductione sphæræ vtuntur ea corpora, quæ æquinoctiali circulo ad arcticum finem sunt cōstituta. Igitur ostendimus qua inclinatione mundi sphęra sit constituta. Nunc ad duodecim signa reuertemur: & quorū exortu quæ de reliquis corporibus occidant, aut oriantur, cōmemorabimus, & initium ab ariete faciemus.

Arietis exortu, sinistra pars Andromedæ prouenire, Ara autem occidere videtur. Cum sidere eodem exoritur & Persei caput vsque ad vmbilicum: vt dubium fore videatur, Zona eius vtrum vsque extremo Ariete, an tauro primùm exoriente prodeat ad lucem. *Aries.* Tauro autem exorto, quæ prius dubia fuerint, omnia sunt certa. Nam & Ara omnino occidit, & Perseus totus est ortus: & aurigæ caput cū reliquo corpore dūtaxat ad sinistrū pedē videtur & pistrix à cauda exoriens prospicitur. *Taurus.* Hoc signo primū occidere Bootes videtur & si cū quatuor signis occidit, neque tamen totus ad terrā potest venire. Nam manus eius sinistra circulo arctico conclusa, neque oritur, neque occidit. Geminis exorientibus tota iam pistrix, & fluminis Eridani prior pars apparet, & Orion exoriri videtur. *Gemini.* Occidit autem Ophiuchus à pedibus, genuum fine. Cancer exoriens obscurat dimidiam partem coronæ, pistricísque caudam, & notium piscem, & caput cum reliquo corpore ad vmbilicum eius qui Engonasin vocatur. *Cancer.* Ophiuchum à genubus ad humeros, & anguem totum præter caput & ceruicem, quæ ex æstiuo circulo tendit ad coronam. Bootem propè totum, terra tenet tectum. Exoritur autem & Orionis corpus ad Zonam, & Eridanus totus apparet. *Leo.* Exortu leonis reliqua pars occidit, coronæ cum capite & ceruicibus anguis, & Ophiucho. Engonasin autem qui vocatur, eius præter sinistrum genu & pedem nihil apparet, & Bootes totus obscuratur. Exoritur autem caput hydræ cum lepore toto, & Procyon cum pedibus prioris canis, & aquila tota. Virgo autē exoriens, non pauca sidera *Virgo.*

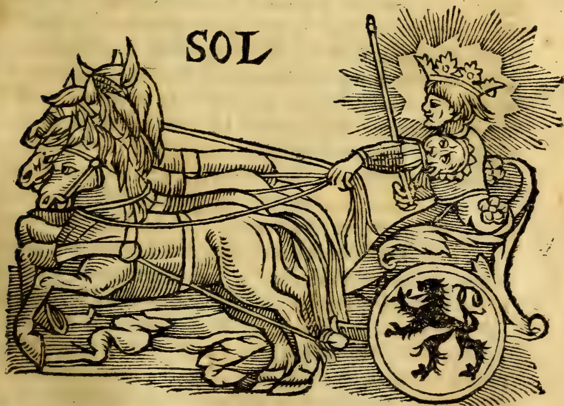
obscurat. Nam statim Lyra occidit cum sagitta & delphino, & oloris à capite corpus vsque ad caudam propè occidit,& fluminis prior pars, & equi caput cum ceruicibus. Exoritur autem hydra sine crateris, & canis totus, & nauis Argo sine totius veli. Chelis exorientibus, videtur & Bootes exoriens totus, & tota nauis apparet Argo, hydráque, præter cacumen extremũ caudæ, quod est sub terra. Exoritur etiam genu & sura eius dextra, qui engonasin vocatur. Hunc eadem nocte occidere & exoriri licet videre. Reliquum autem corpus, cum scorpionis & sagittarij prouenit parte. Præterea cum Chelis exoritur cauda centauri. Occidit reliquum Pegasi corpus, & oloris extrema cauda, & Andromedæ caput cum vmbilico Pegasi, & pistrix reliquo corpore ad ceruices, vt caput eius solum videatur, & caput Cephei pendens ad pistricis occasum, cum manibus & humeris peruenit ad terram. Scorpione exoriente, duæ partes fluminis occidunt, & reliquum corpus Andromedæ cum capite Cephei. Occidit etiam Cepheus capite ad humeros, quæ pars est extraarcticum circulum constituta: obscuratur etiam Cassiopeia, resupinata occidens. Exoritur autem corona, quæ ante centauri pedes iacere existimatur: & hydræ reliquum, quod caudam esse suprà diximus. Prouenit etiam & corpus centauri, quod equina figura videtur, & ipsius hominis caput, & hostiam quam tenere eum suprà diximus. Denique ad id corpus quà sine pedes eius sunt priores. Ophiuchi autem duntaxat caput exoritur, & ipsius anguis caput, quod est contra cancrũ. Sagittarium exorientem Ophiuchus totus exoriens insequitur, & anguis qui ab eo tenetur, caput eius qui engonasin vocatur. Et sinistra manus eiusdem. Denique lyra tota cum Cephei capite & humeris exit ad lucem. Occidit autem canis maior cum Orione toto & lepore, & aurigæ superiore parte corporis. Præterea caput & pedes eius. Occidit etiam totus Perseus, præter crus & pedem dextrum. Argo autem puppim solam relinquens, peruenit ad terram. Capricornus exoriens, hæc sidera ad terram premere videtur, reliquam figuram nauis, & signum quod Procyon vocatur. Eodem tempore & reliquum corpus occidit Persei. Exoritur autem olor cum

Libra. *Scorpio.* *Sagittarius.* *Capricornus.*

æquila & sagitta, & ara, quam proximam esse notio polo diximus. Aquarius exoriẽs, ad dimidiam partẽ corporis equi pedes secum de terra ducit, & caput cum ceruice Pegasi. At etiam centaurus à cauda ad humeros virilis corporis occidit, cum hydræ capite, & ceruicibus. Piscibus exorientibus occidit reliquum hydræ corpus & ipse Centaurus. Exoritur autem piscis qui notius vocatur, & Andromedæ dextra pars corporis. *Aquarius.* *Pisces.*

De Sole, & Luna, & cæteris planetis.

SIc igitur exorientibus duodecim signis, reliqua corpora occidere & exoriri videntur. Sed vt antè diximus, nunc protinus de solis cursu dicemus. Necesse est enim solem, aut ipsum per se moueri, aut cũ mũdo verti vno loco manentem. Quòd si maneret, necesse erat eodem loco occidere & exoriri, quo pridie fuerit exortus,

quemadmodum signa eodem loco semper oriuntur & occidunt. Præterea si ita esset, necesse erat dies & noctes omnes æquales esse: vt quam longus hodiernus dies fuerit, tam longus semper sit futurus. Item nox simili ratione semper æqualis permaneret. Quod quoniam non est, illud quoque necesse est, cum videamus esse dies in-

æquales, & solem alio loco hodie occasurum, & aliò heri occidisse. Si igitur aliis locis oritur & occidit, necesse est eum moueri, non stare. Solem autem contra mũdi motũ currere, sic possumus intelligere: euenit enim, vt duabus ex causis sidera non possimus videre. Quarum vna est, cum abierint infra terram: nostrum quod effugere conspectum, ita vt inferius hemisphærio * ostenditur. Altera autem est ratio, quòd propter fulgorem solis & vim maximam luminis sidera obscurentur: siue quòd stellis obsistit, ne candor earum ad nostros perueniat aspectus: siue sua magnitudine luminis officit oculis nostris, ne præter eius ignem aliam rem superiorem perspiciamus. Quod magis verisimile videtur. Neque enim solis ignem eiusmodi videmus, cuiusmodi reliquos ignes intelligimus: sed ita lumen auertit nostrũ, vt ipse quoque nobis non igneus, sed albus esse videatur. Præterea in vnaquaque * nocte, † duodecim signa necesse est apparere. Ideo quòd vno signo sol ipse nixus, iter conficere videtur, cuius figuram corporis ipse suo lumine obscurat. Cum eo enim signo & occidere & exoriri videtur. nonnulli dicunt nos † vndecim signa duntaxat hac ratione perspicere posse, si in eius signi prima nouissimáque parte consistat. Habent enim duodecim signa partes eiuscemodi, vt vnumquodque eorum in longitudine habeat partes 30. in latitudine autem partes duodecim. Itaque euenit, vt in longitudine signorum annus sit, in latitudine autem singuli dies sint. In prima parte signi nihilominus nos reliquum corpus eius signi videre posse, nonnulli dicunt. Simili ratione & si fuerit in extrema parte signi, quod fieri non potest. Nam cum sol sit in qualibet parte signi, & exoriatur, ita magnum videtur habere fulgorem, vt omnia sidera obscuret. Illud tamen potest euenire, vt cum sol sit in prima parte signi, & occidat, reliquum corpus eius signi appareat. Sed certius & verius est, vndecim signa quàm duodecim apparere posse. Præterea quæritur, quare Sol contra mundi inclinationem currens, videatur cum ipsa sua sphæra occidere & verti. Nam si Sol contra siderum occasum curreret, de ariete ad pisces, non ad taurum transiret. Exoriri etenim antè pisces quàm aries & oc-

Fortasse die ac nocte.
† *Vndecim alij.*
† *Duodecim alij.*

cidere perſpiciuntur. & ita mundus verti videtur, vt prius piſces quàm aries occidant. Itaque diebus 30. ſol in ariete currens, & eius corpus obſcurans, ſic duntaxat apparet ſol, vt ex eo loco quo aries exoriri videatur, & poſt triginta dies ſol videatur ab eodem loco ſurgere, ex quo loco taurus antè exoriri videbatur: igitur apparet ſolem ab ariete ad taurũ tranſire. Quod ſi ita eſt, neceſſe eſt eum contra mundi inclinationem currere. Quare autem euenit, vt antè diximus, quòd videtur cum mũdo ſol verti, eius ſimilis hæc cauſa eſt, vt ſi quis in nauiculæ roſtro ſedens, inquirat ad primum tranſire, & nihilominus ipſa nauis iter ſuum conficiat. Ille quidem videbitur contra nauiculæ curſum ire, ſed tamen eôdem perueniet quò nauis. Hoc autem ſic etiam facilius intelligitur, ſi nauim diuiſeris in partes 360. quemadmodum ſol diebus 360. ſimul mundum tranſigit, eodem modo vt antè diximus ſit diuiſa, & in vna parte de 360. conſtituatur quilibet eorum. Nauis autem habet vnius diei curſum, ille quidem contra nauim ire, ſed cum ea ad locum definitum peruenire intelligeretur. Non enim extra nauim eſt, quia roſtro ad puppim tranſit, ſed ipſa naui continetur. Item ſol cum per ipſum mundum iter conficiat, & eo contineatur, videtur contra mundum ire, ſed cum eo peruenit ad occaſum. Cum enim mundus trecenties & ſexagies ſe conuertit, tunc ſol iter annuum conficit.

Eſt qui conſpicuus ſuper hos quæſiuit in aſtris,
Auſus habere Deum ſolem, cui tramite recto
Conditio impoſita eſt vigilem tolerare laborem.

Luna.

QVoniam de Sole quæ viſa ſunt nobis vtiliſſima eſſe, literis mandauimus, nunc de Luna dicemus, & ſi alta conati perſcribere, † velut natura voluminis ad hoc loci venimus, ne nonnullis incautè huius rationem relinquentes, aut propter magnum laborem defeciſſe, aut inſcientia ſuperati, non valuiſſe perſequi videamur. Nos autem non illorum exiſtimationis timen-

Vt pro natura volumen ſit: hæc verba quidam addũt hoc loco.

dæ causa persequi instituimus: sed consuetudinis nostræ rationem demonstrasse. Sed quod alterius quæri volumen hoc perlecto non voluimus, nec tam diu rem cogitatam scripto ad aliorum desiderium adducere. præterea cum reliqua omnia diligentissimè persecuti fuerimus, alienum videtur esse, nos non eandem persequi causam.

Quare sicut antè diximus, ad inceptum reuertemur. & necessariò totidem verbis de Luna & Sole dicemus, ita: Lunam à Sole per alios exortus & occasus necesse est moueri, non stare. Idque facilius quàm de Sole licet intelligere. neque enim tam magnus ardor eius est, vt officiat oculis nostris, neque vt sol dies 30. vnoquoque signo vehitur, vt difficile sit intellectu, quanta particula luminis aut ipsius signi superesse videtur, cum ad aliud transierit signum. Lunam enim cum 12. signa diebus 30. percurrat, licet intelligere duobus diebus & sex horis in alio signo esse. Hanc autem cum à Sole lumen accipiat, & ita nobis lucere videatur, non est verisimile, de tam multis causis potius eam constare quàm moueri. Si enim suo lumine vteretur, illud quoque sequebatur, eam semper æqualem esse oportere: nec die tricesimo tam exilem, aut * omnino nullam videri. Cum enim totum transegerit cursum, sola autem ad aliud transire signum intelliga-

intelligatur: præterea si suo lumine vteretur, huius nunquam eclipsin fieri oportebat. Sed ne dubium fiat, quare solis eclipsis fieri possit, qui vtrisque lumen dare suprà sit dictus: Lunæ autem non facilè fiat, cùm alieno lumine vtatur: eius hæc verissima, vt arbitramur, est causa. Luna enim cum ex toto mundo & omnibus stellis maximè terræ proxima videatur, & ad acies nostras perueniat: & quodam tempore torrens perueniat ad eundem locum signi quo sol vehitur, obseruare lumen eius à nostro conspectu videtur. Hoc autem maximè euenit die nouissimo, cùm Luna transierit iam in duodecim signa: & cum sol ad aliud signum transire videatur, & proxima fiet illi: Quod euenire, sic etiam potest intelligi, vt si quis alicui manum planam ad oculos admouerit: quanto magis sic fecerit, hoc minus ille videri poterit: & quanto longius ab eo discesserit, hoc magis illi omnia poterunt apparere. simili ratione, cum Luna ad solis locum peruenit, tunc proxima eius videtur esse, & radio eius obturare, vt lumen emittere non possit. Cum autem luna ab eo loco discesserit, tunc sol lumen eiicit, & ita ad nostra adiicit corpora. Lunæ autem eclipsis sic euenit, cum propè dimensione sit Luna, cum abierit sol sub terram, duntaxat hoc modo, vt per mediam terram si quod directum traieceris, contingere possit solem sub terram, Lunam autem supra terram. Quod cum ita euenit, necesse est solis radios propter magnitudinem terræ ita esse dimissos, vt lumen eius, quo luna lucet, non possit ad eam peruenire. & ita existimatur fieri eclipsis lunæ. Quæ si suo lumine vteretur, licebat ne apparere quidem nunquam solem, ideo quòd luna nihilominus luceret. sic nanque accipit lumen, vt luceat cum sol venerit per terras: sed non vt aliquem locum conclusiorem, totúmque spaciũ impleat lumine. Si quis nostrũ steterit in eo loco, quo sol minimè lucet, reliquis partibus lumen à sole accipiens præbebit. Id in luna fieri inuenitur. eam solis lumine accepto lucere nõnulli existimant reuibratione. nonnulli existimant, cum dicitur Sol in ariete aut in quolibet signo esse, eum supra ipsas stellas arietis iter facere. Qui autem hac ratione vtuntur, longè à vera ratione errat. Nam neque sol neque Lu-

na proximè sidera apparent. Hac etiã de causa nonnulli septem stellas erraticas finxerũt, adiungentes eôdem Solem & Lunam, quòd cum quinque stellis feruntur: Luna enim proximè terram est. Itaque diebus 30. totum mundum existimatur transire. Id hac euenit ratione, si circulos quis intra zodiaci ambitum fecerit, eósque sic hoc interuallo finxerit, vt terra sit in medio, & vnam à terra ad Lunam mensionem fecerit, quam Græci τόνον appellauerunt. Hunt autem quia non certum spacium potuerunt dicere, tonon dixerũt. igitur abest Luna à terra tono vno. Hac igitur re, quod breuissimo circulo deuehitur diebus 30. ad primum peruenit † signum.

circulum

Denique cum Luna est, sublustri splendet amictu:
Quum succincta iacet calamos, Latonia virgo est:
Quum subnixa sedet solio, Plutonia coniunx.

Ab hoc circulo abest circulus * tonon dimidium, quo loco Mercurij sidus vehitur. Itaque diebus 30. ad alterum signum transiens tardius, ab hoc circulo abest † tonum dimidium, quo loco iter suum Veneris dirigit astrum, tardius quàm Mercurij stella conficiens cursum. Transit enim ad aliud signum diebus 30. Supra huius stellam solis est cursus, qui abest ab Hespero, quæ est Veneris stella, medietate toni. Itaque cum inferioribus pariter peruolans vno anno, id est duodecim signa percurrit, tricesimo die ad aliud transiẽs signum. Supra solem igitur & eius circulum Martis est stella, quæ abest à Sole tono dimidio: itaque dicitur diebus 60. ad aliud signum transire. Hunc supra Iouis signo orbem est stella, quæ abest à Martis hemitono. Itaque vno anno ad alterum transit signum. Nouissima stella Saturni, quæ maximo vehitur circulo: hæc autem tono distat à Ioue. Itaque annis 30. 12. percurrit signa. Ab ipsorum tamen siderum corporibus Saturnus abest tono vno & dimidio. Hac igitur ratione potes scire, neque solem, neque lunam contingere stellas, & nihilominus per Zodiacum circulum verti. Hinc etiam possumus intelligere, lunam minorem esse sole. Omnia quæ proxima sunt nobis, maiora necesse est esse, quàm quæ longo dissidente interuallo videmus. Igitur Lunam videmus proximè nos esse. Neque eam maiorem nostro

* *Alij semitonio*
† *tono dimidio*

aspectui esse, quàm solem. Illud quoque necesse est, cum sol non longè absit à Luna, & à nobis maior videtur, si prope accesserit, multo maiorem futurum. Præterea necesse est, vt antè diximus, aut nullam stellam erraticam esse, aut Solem pariter cum Luna, vt reliquas stellas, errare. Si enim quisquam mihi potest demonstrare quinque stellarum cursum, & dicere, quòd hodie quæque coràm ad aliud transeat signum, quemadmodum de Sole & Luna fieri videmus, & nihilominus suum efficit cursum, non est erratica. Si autem dubium est, quòd hodie transeat, & aliud signum compari ratione cum Luna feratur, & suum circulum dirigat, quemadmodum stellæ quæ sunt dubiæ, necesse est has quoque errare: sed non euenit vt errent, præsertim cum suo tempore ad cursum reuertantur. Igitur ne stellæ quidem, cum certo tempore ad suum signum reuertantur, possunt errare, nisi fortè volumus accipere excusationem, quòd duo corpora magna facilius possunt obseruari, quàm singulæ stellæ, quæ non certos cursus conficientes videntur apparere.

De venere.

Sed stellas quinque nonnulli has aiunt esse, Veneris Mercurij, Iouis, Saturni, & Martis: è quibus esse

maximam colore candido, nomine Hesperum, & eam appellari Venerem. Hæc stella non abest à sole longius duobus signis, subter eius circulum collocata, sicut antè diximus. Apparens autem maximè noctu, sed toto mense non plus indeficiens potest videri. Sed totus Hesperus incertos efficit cursus, non eodem tempore ad præteritum transiens signum.

De Mercurio.

SEcunda stella est Mercurij, nomine Stilbon, totus acuto lumine, sed in aspectum non magnus. hic autem à sole non longius abest signo vno. qui semper eosdem cursus efficiens, modò nocte prima, modò autem ad solis exortus incipit apparere. nonnunquam etiam perpetuò signis quatuor est cum sole: rediens autem, cum sole non amplius est, quàm tertiam partem signi.

De Ioue.

IOuis autem ſtella, nomine Phæton, corpore eſt magnus. Figura autem ſimilis Lyræ. hic autem duodecim ſigna annis totidem tranſire exiſtimatur: & vnoquoque anno nuſquam apparere dicitur, non minus dies triginta, non plus quadraginta: ſed tunc maximè obſcuratur, cum occidit cum ſole. Exoriens autem apparet antè quàm ſol

De Saturno.

Saturni stella apud Ciceronem 2. de Natu. deorũ Phanon dicitur.

SOlis stella nomine Phaeton, corpore est magno, colore autem igneo, similis eius stellæ quæ est in humero dextro Orionis. Hic per 12 signa assiduè ferri videtur nonnunquam etiam cum solis ipsius sideribus apparet, modò aliis partibus adiectis circuli. hanc stellam nonnulli Saturni esse dixerunt. Redire autem ad signum annis triginta, & quotannis non apparere, minus dies triginta, nec amplius quadraginta.

De Marte.

REliquum est nobis de Martis stella dicere, quę nomine Pirois appellatur. Hęc autem non magno est corpore, sed figura similis est flãmę, nonnunquam autem cum ipsius solis sideribus concurrens, omnia peruolat signa, sedens ad primum signum non longius biennio.

Quod ad quinque stellas attinet, huc vsque satis arbi-

tramur dictum. nunc autem demonstrabimus, quibus de causis menses intercalentur. Quoniam tempus omne metimur die & nocte, mense & anno, sunt qui diem nobis diffinierunt, quamdiu sol ab exortu ad occasum perueniat. Noctis autem spacium constituerunt esse, quamdiu sol ad occasum, rursum ad exortum reuertatur. Mẽsem autem, quamdiu luna zodiacum circulum perducat. Annum autem voluerunt esse, cum sol ab æstiuo circulo redit, & zodiacum ad id signum vnde incipiebat permetitur.

Reliqua desunt.

PALAEPHATI GRAECI SCRIPTORIS, DE NON CREDENDIS FABVLOSIS NARrationibus opuſculum, Philippo Phaſiniano Bononienſe interprete.

PHILIPPVS PHASINIAnus, Lectori.

PAlæphati huius à nobis de græco in latinum idioma tranſlati, præter Euſebium, autorem prouerbiorum Gręcorum, & cæteros, mentionem & à Suida in collectaneis ita fieri obſeruauimus: Παλαίφατος πάριος, ἢ πριηνεὺς γεγονὼς κατὰ Ἀρταξέρξην, ἀπίστων βιβλία ε. τινὲς δὲ ταῦτα εἰς τὸν Ἀθήναιον ἀναφέρουσι. hoc

est, Palæphatus Parius, siue Prienensis tempore Artaxerxis fuit, incredibilium libros quinque scripsit. quidam tamen hæc in Athenæum referunt. Celebratur quoque alius quidam nomine Palæphatus Abydenus, historicus, temporibus Alexandri Magni, qui inter cætera solutiones, interpretationésque fabularum scripsisse traditur. Item & tertius quidam eiusdem nominis poëta Athenis, Palæphatus fuit, qui de situ orbis & de contentione Mineruæ ac Neptuni scripsit, vt in monimentis Græcorum habetur: de quibus tamen nihil est ad rem præsentem. Huius Palæphati nostri autoritate atque testimonio Vergilium eo carmine ex Cyri ad Messalam vsum fuisse tradunt, Docta Palæphatia testatur voce papyrus. Hunc eundem Probus interpres Maronianus citat, super expositione illius Vergiliani carminis ex 3. Georg. Frena Pelethronij Lapithæ, gyrósque dedêre, &c. vbi opinionem Palæphati de centauris, quemadmodum & Seruius & alij quidam, probat. Admonendus est tamen lector, vt apud Probum, vbi passim legitur Palæphatus in libro Ariston, sciat legendum esse Apiston, quando libri eius ita appellantur à Suida, βιβλία ἀπίστων, id est libri incredibilium, seu incredulorum, vt quidam exponunt: vel περὶ ἀπίστων ἱστοριῶν, id est de non credendis historiis, vel falsis narrationibus: ita enim omnibus hisce nominibus ac titulis libri isti circunferuntur, citantúrque ab eruditis. Hunc autem Palæphatum, vt ex Suidæ verbis colligimus, libros quinque scripsisse apparet, quemadmodum quidam huius librum primum vel secundum incredibilium citant, penes quos fortè omnes isti libri integri esse debent. quorum paucula hæc, quæ ad manus nostras, iam decem anni sunt, opera Aldi Manutij peruenerunt, fragmenta quædam verius esse, quàm legitimum opus eius constat: quæ etiam corrupta mutilataque pluribus in locis ita sunt, & ea maximè in parte vbi de Hercule agitur, vt vix percipi, eruditorum etiam iudicio, possint, nisi pro captu ingenij cuiusuis, quid paucula illa, & alia quædam ambigua sibi velint. Quæ omnia calamitati temporum (vt pleraque alia) accepta quidem referimus: quæ omnibus fermè bonis operibus & latinis & græcis semper insidiata est. Vt plura

ad nos vel sine capite ac membris mutilata imperfectáque transmiserit, quorum reparationi ne ipse quidem Æsculapius, qui mortuos etiam ad vitam reuocabat, subuenire atque occurrere posset. Ego verò quantum in me fuit, in his transferendis operam dedi, vt culpa carerem, vtque fideliter magis, quàm ornatè interpretaret. Quibus si maior tamen diligentia requiretur, non mihi magis quàm temporis. iniuriæ vitio detur. Atque adeò (vt quod sentio semel dicam) qui ab aliquo Græcorum hominum hæc Palæphati scripta interpollata suppressáque fuisse non vtique etiam credere possit?
Etenim cum ipsi de mendacio iam pridem malè semper audiuerint, eorum vanitates, quod Palæphatus facit, testimonio quoque suorum detegi, atque redargui non sine graui molestia eos audire posse, nec non incredibiliũ libros hosce mirandum in modum detestari contenderim. Sed vt seriò Græcos quandoque ipsos, cuius linguæ studiosus semper fui, ab iis etiam quæ sibi obiiciuntur, purgatos reddam, ne ve mendacio eis omnia ascribi patiar, & vt inepti nomine, sic mendacij vitio carere eos ostendam. Tale quippiam illos in fabulosis narrationibus suis obseruare voluisse crediderim, quale iurisperiti illi primi, quod Cicero cùm alibi, tum in libris de Oratore memorat, obseruarunt, qui obtinendæ atque augendæ potentiæ causa, artem suam peruulgari nolebant, nisi Gn. Flauius primus eam propalasset, qui ob id cornicum oculos confixisse dictus est: ita res suas Græci sub cortice figmentísque fabulosis occultantes, idiotas homines â mysteriis suis arcere ac propulsare studebant. Quæ quidem Palæphatus ad Gn. Flauij instar (suos veluti prodens) diuulgare non dubitauit, fabulas omnes, quæ super veritate ipsa confictæ fuerant, neque fidem capiebant, ad historiæ sensum ac veritatem referens.
Cui tamen (cum Græcus & ipse sit) dubium quibusdam, scio, videri posse, an fides eadem eius, quæ cæterorum Græcorum scriptis adhiberi debeat, quin idem quoque in taxandis aliorum mendaciis vanus ac mandax appareat, ne ve ex fabulis fabulas confingere, ac mendaciis mendacia adstruere voluisse videatur. Qua in re, ne tale quippiam de se crederetur, veritus, in præfatione

operis sui ad omne dubium prorpsus tollendum ea se duntaxat scribere, quæ oculata fide viderit, quæ ve ab aliis qui ad ea vidēda profecti essent, audiuerit, testatur. Quæ res magnam credulitatis fidem ei dubio procul arrogat, séque à labe illa mendacij planè eximit. Tantúmque abest, vt Græcorum more vanus ipse esse, aut aliorum vanitates confouere velit, vt suorum etiam mendacia detegere, & in medium allata, suscepta etiam ad hæc videnda, vt Pausanias. Plinius, & alij factitarunt, peregrinatione, confutare non dubitet. Vtcunque verò res sese habeat, æqui boníque lector consulas, rogamus.

PALAEPHATVS DE NON CREDENDIS FABVLOSIS Narrationibus.

PRAEFATIO.

HÆc quidem de incredibilibus cōscripsi. Hominum nanque alij, & ij maximè qui ab omni sapientia atque eruditione alieni sunt, omnibus illis quæ vtique dicantur, persuasi, fidem adhibere consueuerunt. Quidam verò natura prudentiores, curiosique magis, ac in rebus negociisque pluribus versati, omnia illa quæ tradentur, fieri vt penitus credant, adduci nequeunt. Mihi autem omnia, quæcunque dicta iam fuerint, fieri quoque videntur. Neque enim nomen duntaxat fuisse existimandum est: nullus alioqui super his sermo existeret. Veruntamen ea ipsa primum opera, résque fuerunt, ac sic demum sermo illis superinductus est. Quæcunque autem species & formæ dictæ fuerunt, factæ quoque eædem tunc temporis sunt. Quæ verò nunc minimè extant figuræ, nullo vnquam tem-

Suid. Μελίσσος ᾤετο τὸ μὴ γινόμενον οὐκ ἔχειν ἀρχήν. *hoc est: Melissus putabat, nihil quod fieret, non habere principium. Sic etiã Pausanias.*

pore fuerunt. Nam si hæ tunc quidem, & alio quoque tempore erant, nunc etiam existerent, rursúsque forét. Quamobrem ipse sanè Melissum & Lamiscum Samium historiarum scriptores laudo, in principio quicquid olim fuerit, & nunc quoque esse, atque futurum deinceps asseuerantes: quæ autem facta quædam reuera fuerant, poëtæ nugatorésque plerique, in incredibile magis atque admirabilius quodpiam conuerterunt, vt ista legentes homines in maximam admirationem perducerent. Ego verò talia minimè esse posse, qualia dicuntur, agnosco. Hoc vnum tamen comprehendi, quòd nisi aliquid super his factum fuisset, non quicquam vtique diceretur. Accedens nanque ipse ad quàm plurima loca, & diuersas mundi regiones peragrans, senioresque percunctatus, quid nam super vnoquoque eorum quæ dicerentur, audiuissent: quæ ab iis potissimum intellexi, quæ ve loca ipse vidi, & vt vnumquodque illorum sese habere comperi, in medium affero. At hæc quidem non qualia falsò á poëtis dicta olim fuerant, sed veluti ad ea oculata fide perspicieda profectus, agnoui: & historiam componens, in hunc modum perscripsi.

De centauris.

Centauri tanquam feræ quædam fuerunt, quæ equorum quidem speciem totam, excepto capite, habebant. Si quis est igitur, qui talem hanc feram fuisse credat, impossibilibus hic planè fidem adhibere persuadetur. Neque enim vllo pacto equi atque viri natura cóformis est, neque cibi eorum aliqua inter se similitudo existit, néve ratione aliqua potis est, quòd per os guttúrque humanum equi cibus descendat. Atque adeò si talis forma tunc temporis erat, etiam nunc vtique existeret. Veritas autem rei ita se habet. Ixione Thessaliæ rege existente in Pelio monte, taurorum armentum quoddam furore ita correptum, atque œstro exagitatum est, vt reliqua circumquaque montana loca inaccessa redderet. In domestica etenim cultáque loca cum impetu ingruentes tauri ipsi, arbores & fructus lædebant, aratáque corrumpebant. Præconio igitur publico nunciari Ixion iussit, quòd si quis esset, qui tauros hosce ca-

peret, huic sese diuitias perquam plurimas dono datu-rum esse. Adolescentuli autem nonnulli ex montano loco pagóque quodam qui Nephele, hoc est, nubes nuncupatur, equos domare tum primúm aggressi quomodo equites sessoréśque dorso gestarent, illos docere excogitant. Prius etenim homines equis vehi nesciebant, verùm curribus duntaxat vtebantur. sic autem equorum dorso impositi equites illi, ad ea loca, vbi tauri erant, agentes eos impellebant: & armento sese superiniicientes, tauros feriebant. & quandoquidem ab impetu taurorum illos inuadentium iuuenes impellebantur, aufugiebant statim: velociores enim erant equi. At quotienscunque tauri firmato gressu consistebant, vertentes sese iuuenes eos iterum feriebant, atque hoc pacto eos interfecerunt. Et nomen ipsum Centaurorum exinde Centauri sortiti sunt, eo quòd tauros catecéton, hoc est, pungentes feriebant: alioqui nihil tauri Centauris ipsis inest, sed equi atque viri species illa ex hac re tãtum existit. Cum itaque tali pro re ab Ixione pecunias, donáque Centauri reportauissent, próque hoc facto valde exultarent, contumeliosi insuper ac superbi opibus ex illis facti, mala passim multa iam contra ipsum quoque Ixionem perpetrabant: qui quidem Ixion tunc temporis Larissam nuncupatam ciuitatem incolebat. qui verò regionem illam tunc tenebant, Lapithæ vocabantur. Inuitati autem cum ab his Lapithis fortè ad conuiuium Centauri essent ebrij facti, eorum mulieres diripuerũt: quas cum equos inscendere fecissent, domum illicò fugientes, quò impetus illos ferebat, secum asportarunt: sicque bellum aduersus Lapithas Centauri ob hanc rem gerebant, & nocturno tempore è montibus in planitiem descendentes, insidias illis struebant. Diurno verò tempore cum plura diripuissent, in fugam sese conuertentes, montana loca repetebant. Quibus ita recedentibus, equorum duntaxat caudæ, capitáque hominum à longè apparebant. Alienum itaque ac inusitatum spectaculum hoc animaduertentes homines, dicere consueuerunt, Centauri nos quidem inuadentes ex Nephele, hoc est, Nube nuncupato loco, mala multa nobis inferunt. Atque ab hac vtique sermonis forma, incredibilis fabula

Lapithæ primi equitem docuere sub armis Insultare solo. Pli. etiam in 7.

Nephele pagus.

conficta formatáque fuit, vtpote quòd ex Nephele, loco ita dicto, equus & vir in monte congeniti fuissent.

De Pasiphae.

PAsiphaen tauri pascentis amore captam fuisse fabulantur. Nec non Dædalum ligneam vaccam fabrefecisse, & in eam Pasiphaen inclusisse, sicque taurum, eam inscendentem mulieri admixtum fuisse, quæ puerum ex hoc compressu viri quidem corpus & bouis caput habentem conceperit. Ego verò tale quidpiam minimè factum fuisse dico. Primùm nāque impossibile est, quòd vnius generis animal alterius ac diuersi generis animantis mutuo amore detineatur. Nec vtique possibile est canem & simiā, lupúmque & hyęnā inter se, aut cū ceruo bubulū admisceri. Diuersi nanque generis atque naturæ animalia existunt. Neque adeò mihi taurus cum vacca lignea sese miscuisse videtur: aut quòd etiam vllo pacto ascendentem taurum mulier tolerare, vel conceptum cornua habentem in vtero ferre potuerit. Veritas autem fabulæ sic ergo sese habet. Minoa dicunt cum circa pudenda morbo laboraret, à Cride Pādionis curatum fuisse. per illud autem curationis tempus Minoen iuuenis quidam satis formosus Taurus nomine sequebatur. cuius cum Pasiphae amore capta fuisset, illi miscetur, puerúmque ex illius complexu genuit. quod videns Minos, ac tempus quidem supputans ex quo dolore pudendorū conflictari cœperit, agnoscénsque, quòd puer hic ex se natus esse non posset, eo quòd per aliquod tempus cum Pasiphae vxore rem non habuisset, ex Tauro potius iuuene puerum illum conceptum esse cognouit. Neque tamen ob id eum interimere volebat, quia sui ipsius filiorum frater quodammodo ob similitudinem aliquam esse videretur. In montem tamen quendam eum relegatum mittit, vt in seruitij parte atque officio cum pastoribus esset. Ille verò bubulcorum imperio sese subiicere minimè volebat. quod cum Minos intellexisset, & ea quæ ab ipso fiebant, quæ ve aduersus eum dicebātur, ocyus illum comprehendi ac detineri, missis eò ciuibus suis, iussit: & si quidem sponte sequeretur, solutum ad se accedere sinerent, mandauit: sin minus, ligatū

Taurus Minois scriba, cuius amore capta est Pasiphae. Seru.

perducerent. Quo intellecto adoleſcens ipſe protinus inde abiit, ſeque in montes recepit. Vnde oues diripiens, vitam ſic degebat. Verùm cum Minos aliam quoque, & eam quidem maiorem turbam, ad eum comprehendendum miſiſſet, iuuenis ille foſſam ſibi profundam faciẽs, intra eam ſeſe ipſum concluſit, vbi Tauro ſic exiſtente, ſi à Minoe iniuſtus quiſpiam vir aliquando deprehenſus fuiſſet, ad taurum protinus, ab eo interimendus, pœnáſque illi daturus, mittebatur. Atque adeò cũ Theſeum olim Minos hoſtẽ cepiſſet, ad taurũ eum miſit, tanquam manib⁹ eius periturũ. Qua re ab Ariadna cognita, enſem in carcerẽ, quo Minotaurum interfecit, ad eũ præmiſit.

Intra Labyrinthum Minotaurus.

De Actæone.

ACtæona à propriis deuoratum canibus fuiſſe dicũt: quod quidem totum falſum eſt. Canum nanque ea propemodum peculiaris natura eſt, dominum in primis ſuum vel maximo amore proſequi, præſertímque venaticorum, qui cunctis hominibus adulantes, cauda blandiuntur. Quidam tamen eius opinionis ſunt, vt Actæonem ipſum dicant, cum à Diana in ceruum transformatus fuiſſet, à venatoribus quibuſdam interfectum fuiſſe. Mihi verò Dianam ipſam, quòd volebat hac in re, efficere non potuiſſe videtur. Nanque verum nullo pacto eſt, ceruum ex homine, rurſúſque ex ceruo hominem factum fuiſſe. Haſce autem fabuloſas fictiones ob id ipſum poëtæ formantes in medium adduxerunt, vt talia audientes cæteri homines, à contumelia ſuperbiáque in diuinum numen vtenda abſtinere debeant. Rei verò huius veritas ita ſeſe habet. Actæon Arcadicus genere vir erat, venationis amator, qui quidem ob id multos canes alebat, & cum eis in montibus venabatur, bonarum rerum atque facultatis ſuæ negligens prorſus. Illo autem tempore omnes homines propriis manibus laborabant, operariíque per ſe erant. Neminẽ námq; omnino ſeruum habebant, ſed illi ipſi terrã agróſque ſuos colebant: & ſic quiſque, qui terrã maximẽ colebat, ex hoc opere laborioſiſſimus ditiſſimúſque euadebat. Actæoni vero rei domeſticæ curam negligenti, quinimò venationi duntaxat intento, facultas omnis ac vita defecit. Cũ autẽ nihil amplius in bonis haberet, in illũ homines

Canis in dominum amor. Xenoph. & Plin.

μὴ ὑβρίζωσιν εἰς τὸ θεῖον, à contumelia in deos abſtinendum.

Sine ſeruis gens priſca.

dicebant, Heu miser Actæon, qui à propriis canibus cõsumptus es. nam & modò nunc lenocinium exercens infeliciter ages, dicere videlicet, putabant fore quoque, vt à meretricibus deuoratus esset. Atque ita tale quippiam de Actæone factum est.

De equis Diomedis homines comedentibus.

DE Diomedis quoque equis, quòd homines comederent, dicitur: quod quidem omnino ridiculum est. Animal etenim istud ordeo fœnóque magis, quàm humanis carnibus delectatur. Veritas autem hæc est: Cum antiquiores illi homines primi per se operarij essent, ac cibum ob id, plurimámque substantiam possiderent, vtpote terram ipsam manibus suis colẽtes, equos pascere ipse Diomedes cœperat: & vsq; adeò equis ipsis tantisper delectatus est, quoad sua bona perdidit. Omnia nanque diuendens, in equorum nutrimentum consumpsit. Qua ex re amici eius equos illos hominiuoras, hoc est humana carne vescentes, nuncupabant. Et sic tali ex facto fabulosus hic sermo in medium adductus est.

Bona præsepibus donauit Diomedes.

De Orione.

IOuis, Neptuni atque Mercurij filius Orion fuisse dicitur. Nam Hyreus Neptuni & Alciones vnius Atlantis filiarum in Tanagra Bœotiæ habitabat. Hospitalissimus autem cum esset, deos aliquando hospitio susceperat. Iupiter autem, Neptunus atque Mercurius cum fortè hospitio suscepti ab eo fuissent, ac benignitatem illius admisissent: eum, vt quicquid vellet peteret, exhortati sunt. Hic verò cum sine filiis esset, puerum sibi dari petiit. Quocirca dij tres illi cum bouis pellem ab eo in eorum honorem sacrificati accepissent, in eam vrinam veluti semen infundentes minxerunt, & sub terram illam occultari, ac mox post menses decem suscipi iusserunt. Quibus decem mensibus decursis, natus est Vrion, sic primùm quidem denominatus, eò quia dij tali pacto vrinam intra corium illud infuderant. postea verò propter bonum nominis sonum Orion dictus est. Cum autem hic simul cum Diana venaretur, eam violare velle aggressus est. quæ illi ob hoc indignata, scorpionem è terra in illum emisit: qui cum eum circa calcaneum pedis percussisset, interfecit. huius verò sic mortui misera-

Iupiter hospitibus fauens.

Vrion.

Orion.

tus Iupiter, inter sidera ipsum collocauit.

De seminatis Gigantibus.

DIcitur etiam, quòd Cadmus, vt memorant, cum in Lerna draconem interfecisset, & dentes eius collegisset, eos in propria terra seminauit. ex quibus postea nati sunt viri armati. Quod si verum fuisset, nullus hominum nostri temporis aliud quippiam vnquam præterquam dentes draconis seminarit. huius tamen rei veritas ita sese habet. Cadmus genere Phœnicius erat, is Thebas aduersus fratrem Phœnicium bellum de regno gesturus, profectus est. Cum plura verò alia bona hic, vt qui rex erat, haberet, dentes inter cætera elephantis eburneos habebat. Thebanorum autem rex Dracon Martis filius erat, quem cum Cadmus interfecisset, eius regnum occupauit. Amici itaque Draconis bellum aduersus Cadmum gerebant, contra quem & Draconis quoque filij insurrexerunt: qui quidem omnes tam amici quàm filij posteaquam viribus inferiores facti, superatíque ab eo fuerunt, Cadmi bona atque diuitias diripientes, præsertímque dentes ipsos eburneos, quò impetus illos ferebat, aufugiebant. Alij namque aliò dispersi dissem inatíque spargebantur, quidam in Atticam, nonnulli in Peloponnesum, plerique in Phocida, alij verò in Locrida peruenerunt: à quibus quidem mox locis venientes, Thebanis bellum inferebant. Difficiléśque ac molesti admodum bellatores erant. Posteaquam igitur eburneos dentes, quos Cadmus habebat, diripiẽtes aufugere, Thebani dicebant, quòd talia támque horrenda mala hæc sibi ipsis Cadmus draconem necando, intulerat. Ex cuius quidem dentibus multi strenui, fortésque viri, hac & illac disseminati sparsíque, hoc est sati, illis ipsis bellum inferebant. quo quidem ex euento fabula hæc conficta est.

Bona plurima penes reges.

Nota, quòd Spartos quidam gentem fuisse sic dictam crediderunt, licet apud nos Satos significet.

Simile quiddam Apollonius de Iasone refert.

De Sphinge.

DE Cadmea Sphinge dicunt, quod fera quidem hæc fuit, quæ corpus canis habens, caput & faciem puellæ, alas verò auium, atque hominis vocem haberet. In Sphincio autem monte sedens hæc, ænigma quoddam vnicuique ex ciuibus proponebat. Et quẽcunque (illud soluere nesciẽtem) interimebat. Quod cũ soluere Oedi-

Sphincius mons.

pus propositum ænigma sciuisset, sese ipsam (vt quæ grauato animo id ferebat) ex monte deiiciens, interfecit. Sermo autem hic incredibilis, ac res ipsa impossibilis est. Neque enim talis species, formáque fieri vllo pacto potest. Atque adeò illud sanè perquàm puerile admodum est, ænigma non soluentes homines, ab ea tam facilè interemptos iri solitos, vel eam à Thebanis feram ob id sagittis confossam non fuisse. stultúmque credere prorsus est, ciues suos, veluti hostes essent, ita à Thebanis contemptos fuisse, vt à fera illa deuorari permitterentur. Habet igitur sese hoc pacto veritas. Cadmus cum mulierem Amazonida, cui Sphinx erat nomen, secum haberet, Thebas peruenit. Cúmque Draconem interfecisset, huius ipsius regnum occupauit. Posthæc & Draconis sororem, cui Harmonia erat nomen, cepit. Intelligens autem Sphinx quòd Cadmus aliam duxisset vxorem, ac sibi persuadens multos ciues se abeuntem secuturos esse, quamplurimas diuitias rapiens, secúmque celerem canem ducens, quem Cadmus habebat, cum his omnibus in Sphincium montem nuncupatum peruenit, & exinde Cadmo bellum inferebat. incursiones autem insidiando, cùm per vnumquenque ex illis montibus faceret, singulis horis plures homines interimebat. Vocant autem Thebani incursiones ipsas ænigmata. Diuulgabant hoc autem passim ciues in hunc modum, dicentes, Argiua Sphinx nos, ænigma quoddam proponens, diripit. Quónam autem modo ænigma faciat, inuenire nemo nostrum potest. Publico itaque edicto nunciari Cadmus iussit, Sphingem interficienti cuicunque, diuitiarum perquàm plurium præmium esse propositum. Ad quam cum Oedipus Corinthius accessisset, vir equidem bellicis in rebus clarus, ac strenuus, cũ equo veloci quem secum habebat, vnà cum Thebanis quibusdam, quos in societaté sibi assumpserat, nocturno tempore, cum his montem versus accedés, Sphingem ipsam de medio sustulit. Pro quibus euentibus fabula hæc in medium adducta fuit.

Sphinx Cadmi vxor.

Harmonia, non Hermione, Cadmi cõiunx. Mar. in 7. cap.

Aenigmata pro insidiis atque incursionibus.

Oedipus Corinthius.

De Vulpe.

DE Telmesia vulpe dicunt, quòd Thebanos hæc rapiens, deuorabat. Quod quidem omnino simplex

ac fatuum eſt. Neque enim quodpiam aliud animal eſt, quod terreſtre exiſtens, hominem rapere atque aſportare valeat. Vulpes inſuper paruum animal ac debile eſt. Fuit autem quippiam tale. Thebanus vir quidam bonus, ac pulcher ſatis admodum fuit, qui Alopix nomine, hoc eſt vulpes nominabatur. Hunc autem cum aſtutiſſimus eſſet, & omneis homines prudentia ſuperaret, Thebanorum rex veritus ne ſibi inſidias aliquando ſtrueret, è ciuitate expulit. Qui cum validiſſimum ſibi exercitum comparaſſet, alióſque ſecum mercenarios milites adduxiſſet, Telmeſium nuncupatum collem occupauit. vnde deſiliens, Thebanos prædabatur. Dicebant itaque Thebani homines, Alopix, hoc eſt vulpes dictus, circũquaque decurrens nos ſubiugat. Ad hunc autem locum vir quidam Cephalus nomine, genere Athenienſis, qui magnum exercitum habebat, cum perueniſſet, Thebanis auxilium ferens, Alopeca hunc, hoc eſt vulpem nominatum interfecit, atque eo ex loco exercitum eius omnem depulit.

Alopix.

Aliena virtus tyrannis formidoloſa.

Cephalus.

De hac vulpe Aratus & Hyginus vbi de Syria agunt.

De Niobe.

NIoben dum viueret, ſuper filiorum ſuorum ſepulchrum lapidem factam eſſe memorant. Quicunque autem ex lapide hominem, rurſúſque ex homine lapidem fieri poſſe credit, ſtultus hic quidem planè eſt. Verum autem hoc habet. Niobe mortuis ſui ipſius liberis, cum lapideam imaginem ſibi cõſtituiſſet, eam ſupra natorum ſuorum ſepulchrum poſuit. Nóſque ipſi hanc vtique, qualis reuera eſſet, inſpeximus.

Statua Niobes in Siphylo cur.

De Lynceo.

LYnceum dicunt, quòd ea etiam quæ ſub terra erant, proſpiciebat: quod quidẽ falſum prorſus eſt. Nam veritas ita ſeſe habet. Lynceus æs, argentum, cæteráque metalla primus inquirere cœpit. In qua quidem metallorum inquiſitione, lucernas ſecum intra terræ penetralia circunferens; ibidem eas fortè relinquebat, ac ſurſum ipſe æs, ferrúmque reportabat. Quod factum videntes homines, dicere conſueuerant, quòd Lynceus ſubterranea etiam proſpiciebat, ob idque argentum inde ſurſum afferebat.

Metalla æris & argenti à Lynceo inuenta. aliter Pli.

Lynceus trãs parietes videbat. Diuus Hier.

De Cæneo.

CÆnea inuulnerabilem omnino fuisse aiunt. Quicunque autem hoc ad credendum suscipit, quod homo quispiam ferro inuulnerabilis existat, amens hic reputandus est. Veritas itaque sic se habet. Cæneus genere Thessalus vir erat bellicis in rebus strenuus ac potens, pugnandíque scientia præditus. qui cum multis in bellis olim fuisset, nullo tamen vnquam tempore vulneratus fuerat. Atque adeò cum Lapithis simul quandoque pugnans, à Centauris interfici nullo modo potuit: sed ab illis solum comprehensus cum fuisset, multitudine illorum obrutus est: sicque consumptus fuit. Eius itaque defuncti Lapithæ cadauer suscipientes, nullísque confossum vulneribus corpus inuenientes, dicere consueuerant: Cæneus cum aliàs toto suæ vitæ tempore inuulnerabilis fuerit, itidem sine vllis nunc quoque vulneribus mortuus est.

De Cygno.

Cygnus ferro inuulnerabilis, Ouid.

IDem quoque sermo de Cygno Coloniensi circumfertur. Illum nanque dicunt inuulnerabilem pariter fuisse, eò quòd cum pugnator quoque is, scientiæque bellicæ peritissimus esset, ac Troiano in bello ab Achille lapide percussus fuisset, minimè vulneratus est. Eius cũ itaque defuncti cadauer homines intuerentur, quòd inuulnerabilis quoque hic esset, diuulgabant: atque ita nomine quoque ipso inuulnerabilis nuncupatus est. Assentitur hac in re mihi, meúmque sermonem hunc affirmat & contestatur Aiax Telamonius. Namque & is quoque inuulnerabilis dictus est, qui vel seipsum ense proprio peremit.

De Dædalo & Icaro.

DÆdalum vnà cum Icaro filio, quandam ob causam in carcerem à Minoe inclusum fuisse aiunt. qui quidem Dædalus cum ficticias sibi pennas fabrefaciendo aptasset, vnà cum Icaro illinc exiluisse fertur. Scientiam verò hunc volantes homines faciendi absque vlla machina, & artificio, pennásque præsertim ficticias habentes, calluisse, impossibile est. Tale igitur hoc erat quod ab eis dictum est. Dædalus cum in carcere esset, ac sese ipsum per fenestram quandam demi-

fiſſet, ſcapham mare ſulcaturus inſcendit. quod ſimulatq; Minos intellexit, quæ illum abeuntem nauigia inſequerentur, mittit. Id autem Dædalus atque Icarus agnoſcentes, perſecutoréſque à tergo inſtare animaduertentes, vento terribili ac vehementi cum impetu flante vſi, aduolantes, hoc eſt nauigantes circum pelagus vertebãtur. Atque is ipſe Dædalus in terram cum perueniſſet, incolumis ſeruatus eſt. Icarus verò in mari periit, à cuius quidem nomine Icarium mare denominatum eſt. quũ poſtea ab vndis in terram eiectus Icarus fuiſſet, à patre Dędalo ſepulturæ demandatus fuit.

De Atalanta & Milanione.

DE Atalanta & Milanione hoc etiam referunt, quòd illa quidem in leænam commutata fuit, hic verò leo factus eſt. Veritas tamen rei huius talis eſt. Atalanta & Milanion cum ſimul in in venatione eſſent, Atalantæ puellæ, vt ſecum in coitu miſceatur, Milanion perſuadet: atque ob id in ſpeluncam coiturus, eam perducit, ſimúlq; conueniunt. Sed in eo fortè antro leonis atque leænæ cubile erat: qui cum illorũ voces audiſſent, egreſſi cum impętu, Atalantem atque Milanionem dilaniarunt. Non multo autem tempore pòſt leone ac leæna ipſa exinde egredientibus, qui ſocij in venatione Milanionis erant, in huiuſmodi animalia Atalantam atque Milaniona transformatos fuiſſe exiſtimabant. Reuerſique in ciuitatem ipſi talia paſſim de Atalanta & Milanione, quòd in leones mutati fuiſſent, diuulgabant.

Μηλάνιον, quẽ *Mimalion ab imperitis dicitur.*

De Calliſtone.

ET de Calliſtone talis quoque ſermo exiſtit, quòd venatrix cum hæc eſſet, vrſa facta eſt. Ego verò dico etiam hanc ipſam montes inhabitantem, vbi vrſa quædam fortè inerat, ab ea in venatione conſumptam fuiſſe. Quicunque igitur in venatione cum ea erant, non illam amplius ex vrſæ cubili egredientem, ſed ſolã vrſam vidẽtes, quòd Calliſto puella vrſa facta eſſet, dictitabãt.

De Europa.

EVropam Phœnicis filiam, cum à tauro vecta fuiſſet, ex Tyro in Cretam mari perueniſſe cenſent. Mihi verò longè ſecius fuiſſe videtur, eò quòd neque taurus, aut equus tam profundum pelagus transfretare

potuisse videatur: neque vtique puellam Europam supra taurum tam ferum animal ascendere voluisse. Atque adeò si Iupiter Europā in Cretam accedere in animo habuisset, meliorem sanè viam, quàm hæc erat, inuenire potuisset. Veritas rei hoc habet. Cretensis vir quidam, cui Taurus nomen erat, bellum in Tyrrhena regione gerebat. hic cum plures alias in eo loco puellas rapuisset, Europam præcipuè regis filiam, postremò captiuam abduxit. Qua ex re dicere homines solebant, Europam regis filiam Taurus asportauit: ob idque fabula hæc conficta fuit.

De Durato equo: & Troia.

Durateus equus apud Lucre.

ἀυ]έμολος Sinon, Sinon in bello Troiano specularem significationē inuenit.

Achiuos ligneo in equo Ilium expugnauisse tradūt. qui quidem sermo vanus vtique ac fabulosus omni ex parte est. Veritásque ipsa hoc habet. Equum ligneum ita fabricatunt Græci, vt magnitudine sua portas vrbis supereminereт, ne portis recipi, aut intra mœnia duci vllo pacto posset. Ductores verò iuxta ciuitatem ipsam concauo in loco quodam sedebant, qui in hunc vsque diem Argiuorum insidiæ vocatur. Transfuga autem Sinon cum ad Ilium peruenisset, Iliensibus ipsis persuadet, vt equum illum intra ciuitatem suam ducere omnino debeant: hoc ipsum addens quoque, fore scilicet, vt nullo pacto deinceps Græci aduersum eos accedere possent. Cui audientes Troiani cum fuissent, & portas quoque vrbis deposuissent, equum ipsum introducētes admittunt. Prandētibúsque mox ipsis cum securitate, ac nihil tale verentibus Troianis, impetu facto, eos adorti sunt Græci. Ac tali quidē pacto Troia capta est.

De Aeolo.

Hom. Odyſ. libro 10.

Aeolus Hellenis filius vē torum rationem inuenit pro Plin. & Polybio.

Aeolum ventorum regem fuisse aiunt, qui Vlyssi vētos in vtre conclusos dedit. Quam quidem rem fieri impossibile esse, omnibus manifestum existimo. Verisimilius vtique fuisset, id quod erat dixisse, Æolum scilicet astrologum fuisse, qui Vlyssi tempora, quibus exortus flantium quorundam ventorum fierent, prædixerit. Mœnia insuper hic ciuitatis suæ ex ære circundata habuisse traditur. quod etiam falsum omnino est. Armatos namque viros, vt reor, potius ille habebat, qui ciuitatem eius præsidio custodiebant.

De Hesperidibus

HEsperidas mulieres quasdam fuisse tradunt, quibus mala aurea super malo arbore, quæ draco custodiebat, fuerant. Ad quæ quidem poma aurea Hercules expeditionem fecerit. Veritas tamen rei huiusmodi est. Hesperus vir quidem Milesius erat, qui in Caria habitabat, duásque filias habebat, quæ Hesperides nominabantur. Illique ipsi oues pulchræ atque fœcundæ erãt, quales & nunc in Mileto quoque sunt. quæ quidem ob id aureæ iam oues nuncupabantur, quoniam pulcherrimum omnium rerum aurum est, & illæ quoque pulcherrimæ erant. μῆλα etenim vt poma, sic oues quoque apud Græcos vocantur. quæ quidẽ μῆλα, hoc est oues, cũ circa maris litus pascentia Hercules vidisset, ea abigendo comprehendens, naui suæ imposuit, simúlque earum pastorem nomine Draconem secum domum perduxit. & hoc non amplius Hespero iam ipso viuente, sed eius duntaxat superstitibus filiabus. Dicebãt itaque homines, Aurea equidẽ mala vidimus, quæ ab Hesperidibus Hercules, Draconem quoque custodem interficiens, abduxit: sicque exinde fabulosus sermo confictus formatúsque fuit.

Milesia vellera κάλλιςον γὰρ ὁ χρυσός.

Mila oues & poma apud Varronẽ & Seruium.

Draco pastor ab asperitate morũ dictus.

De Cotto & Briareo.

DE Cotto & Briareo dicunt, quòd cum viri essent, centum tamen manus illi habebant, Quod quidẽ velle dicere, quomodo non stultum prorsus est? Verum hoc autem in se habet. Ciuitati, in qua illi habitabant, Hecatontachiria, hoc est centimanus, nomen est. Erat autem ciuitas illa, quæ nunc Orestiades vocatur. Dicebant itaque homines, Cottus, Briareus & Gyges Hecatontachirei, hoc est centimani, auxilium diis afferentes aduersus Titanas, ab Olympo eos expulerunt.

De Scylla.

DE Scylla etiam tradunt, quòd in Tyrrhena regione fera quædam fuit, quæ mulier quidem vsque ad vmbilicum esset, canũ verò capita exinde ei nata sint, ac reliquum corporis serpentis haberet. talem autem naturam credere, valde stultum est. Veritas nanque huiusmodi est. Tyrrhenorum insulæ erant, quæ cuncta circũ vicina Sicilię Ioniisq; sinus loca, atque regiones deprędа-

Hecatontachiria ciuitas, Orestiades, Stephanus de vrbibus.

Scylla triremis.

bantur. Tunc temporis autem nauis erat triremis velox, cui Scylla erat nomen: quæ quidem ipsa triremis cætera nauigia comprehendens, cibum sæpius assequebatur, sermóque ob id multus de ea erat. Hanc autem nauem, Vlysses vehementi & cum impetu flante vento, vsus effugit. Quod mox in Corcyra Alcinoo narrauit, quo nam scilicet pacto euaserat, & quomodo nauem illam effugerat, nauísque præterea eius formam descripsit. à quibus quidem rebus fabula conficta fuit.

Apud Homerum Odyssea xij.

De Dædalo.

ILlud etiam de Dædalo narrant, quòd statuas per se ambulantes fabrefaciebat. Ire verò sponte statuam, impossibile mihi sanè videtur. verum autem hoc habet. Quicunque tunc temporis statuas virorum statuarij faciebant, imaginésque exornabant, iunctos adnexósque corpori pedes quibus inniterentur, habentes, viriles statuas faciebant. Dædalus verò ipse vno pede tantum elato, sese vertentes statuas formabat. Quamobrem id videntes homines, statuas à Dædalo factas ambulare dicebant, ac non vt cæteras consistere. Quemadmodum nunc quidem etiam dicimus, quòd picti sunt homines pugnantes, & vertentes sese equi, ac naues in vndis sese submergentes.

ἀνδριαντοποιοὶ. ἀγαλματοποιοὶ. *De statuis his à Dædalo in Græcia confictis Eus.*

De Phineo.

NArrationibus quoque fabulosis de Phineo dicunt, quòd Harpyiæ substantiam eius asportabant. existimant verò quidam, feras volatiles has fuisse, quæ cibaria ex Phinei mensa diriperent. Veritas tamen sic habet. Phineus Pæoniæ rex erat: qui cum ad senectutem peruenisset, videndi vsum prorsus amisit, simúlque liberi eius mares mortui sunt. filiæ verò illi, Pyria & Erasia dictæ erant quæ paternam substantiam omnem destruebant, adeò vt Phineum miserum poëtæ dicere cœperint, cuius bona Harpyiæ ita dilapidarent. Huius verò Phinei misericordia moti vicini eius Zethus & Calais, qui Boreæ viri non ignobilis filij erant, auxiliúmque illi afferentes, filias eius è ciuitate expulerunt: ac diuitias bonáque illius dispersa in vnum congregantes, Thracensem quendam illorum custodiæ præfecerunt.

Phineus Pæoniæ rex. *Pyria & Erasia.* *Zethus & Calais.*

De Metra.

DE Metra Erisichthonis filia aiunt, quod quotiensſcunque pater ſuus vtique voluiſſet, formã mutare cõſueuerat. quod quidem credere, ridiculum prorſus eſt. Quomodo enim quæſo veriſimile ſit, ex puella bouem, rurſúſque canem vel auem fieri poſſe? Verum autem ſic habet. Eriſichthon vir Theſſalus erat, qui conſumptis facultatibus ſuis, pauper effectus eſt. huic verò filia pulchra & honeſta, raréque formæ erat, quæ Metra nominabatur. hanc quicunque vidiſſet, eius amore protinus detinebatur. argento autem illius temporis homines procíque in ſollicitandis mulieribus minimè vtebantur: ſed dabant alij quidẽ equos, nonnulli boues, quidam oues, vel quodcunque ipſa tanquam ſibi magis gratum, voluiſſet. quocirca Theſſali hoc videntes, paſſim dicere conſueuerant, congregatum ſcilicet Eriſichthoni victum opera ac beneficio Metræ eius filiæ fuiſſe, quæ patri equos, boues, aliáque perquàm plurima ſuppeditabat. quibus ex rebus fabula conficta fuit.

Hoc etiã Iſacius Lycophronis interpres. Eriſichthon cur fame confectus apud Calim in hymnis. Metra. Argentũ in vſu non erat antiquitus.

De Geryone.

GEryonem tria capita habuiſſe dicunt. quod totum planè impoſſibile eſt, corpus aliquod eſſe quod tria habeat capita: ſed tale quid omnino fuit. Ciuitas in Euxino ponto eſt, Tricarinia, hoc eſt tricipitia nuncupata. Erat autem tempeſtate illa Geryon inter alios homines nomine famigeratus, vt qui diuitiis, multíſque aliis rebus maximè excellebat, boum inter cætera armẽtum perquàm admirabile habebat: ad quod cum Hercules, ut boues abigeret, acceſſiſſet, ſeſe illi opponentem Geryonem de medio ſuſtulit: ſicque boues abduxit, quæ omnibus eas, dum circumagerentur, inſpicientibus, magnam admirationem incutiebant: mediocris nanque illis magnitudo quædam inerat. à capite quoque ad ilia vſque paruæ ſimæque erant, cornua prorſus non habebant, oſſa verò & longa & lata quidem apparebant. Percunctantibus itaque hominibus, cuius nam boues illę eſſent, eas Herculem Geryonis Tricarinij, hoc eſt tricipitis exiſtentes, abegiſſe nonnulli aſſeuerabant. ex quibus dictis Geryonem ipſum tria capita dubio procul habuiſſe quidam exiſtimabant.

Tricarinia ciuitas. De Geryone Iuſtinus: tres fratres cõcordes fuerunt.

Forma tricorporis vmbræ, de Geryone apud poëtam cur.

De Glauco Sisyphi.

GLaucum quoque ab equis consumptum fuisse tradunt, ignorantes scilicet equorum nutritorem hunc etiam fuisse, qui domestica bona nulla in re curabat, quinimò sumptus perquàm maximos cum quotidie magis ac magis faceret, consumptus est: sicque victus omnis, ac facultas postremò illi defuit.

De altero Minois Glauco.

ET hæc ipsa quoque fabulosa narratio tota ridicula est, quòd Glaucum, cum is mel bibens perijsset. Minos pater intra sepulchrum, & vnà cum eo Polyidum domini medicum viuentem adhuc, demersit. Qui quidem medicus, cum draconem quendam mortuo draconi cuipiam herbam porrigentem, animaduertisset, qua illũ ad vitam reuocabat. itidem ipse, eadem herba, in Glaucum facere orsus, eum ad vitam resurgere fecit. quod quidem nullo pacto fieri potest, impossibiléque omnino videtur. Quod verò factum fuit, tale quippiam est. Glaucus cum mel biberet, valde perturbatus est, plurimáque illi cholera vsque adeo mota est, vt animus illi prorsus defecerit. Ad hunc ita malè se habentem, quamplurimi alij medici, diuitias sese consequi posse sperantes, venerunt, Polyidúsque præsertim, qui cum in memoria herbæ cuiusdam naturam haberet, quam à medico quodam qui nomine Draco dicebatur, perceperat, hac eadẽ vsus Glaucum protinus saluti pristinæ restituit. Dicebant itaque quidam hoc animaduertentes, Glaucum ex potu mellis mortuum, Polyidi curatione ad vitam reuocatum fuisse.

Nota quòd Polyidos herba, quam draconem vocãt, hũc restituit, secundũ Tarrhæum in pro uerb.

De Glauco marino.

CAnitur insuper, quòd & hic Glaucus, cum herbam olim quampiam comedisset, immortalis est factus, & nunc quoque in mari habitat. hoc autem credere, herbam hanc Glauco duntaxat, neque alteri cuipiam vt assequeretur, contigisse, hominémque in mari, vel aliud quodpiam terrestre animal viuere, puerile admodum est. Hoc habet nanque in se veritas. Glaucus piscator vir erat, genere quidem Anthedonius, vrinatórque præ cæteris eximius, qui vel cunctos sui temporis natatores in vndis exuperabat. Contigit autem, quòd, cũ

De exitu Glauci interpres Apollonij & Tarrhæus in pro.

hic prope portum ante omnium conſpectum, qui in ciuitate erant, nataret, ab omnibúſque videretur, in locum quendam ei natare contigit, vt mox per aliquot dies viſus ab amicis non fuerit, natánſque mox ab eis iterum viſus eſt. Quærentibus ergo domeſticis eius, vbi nam locorum per ea tempora, quibus viſus non fuerat, habitaſſet, in mari ſeſe fuiſſe, falſò reſpondebat. Piſces præterea vnum in locum plures concludens & occultans aduectabat, vt hyemali tempore, quando reliqui piſcatores nullos capere piſces poterant, ſolus ipſe haberet. Ciuibus ob id quoſcunque piſces exoptaſſent, ſeſe protinus allaturum eſſe pollicebatur: ſicque & quos vtique voluiſſent, eis ſtatim afferebat. Glaucus ob id marinus vocitabatur. Qui mox cum in marinam feram incidiſſet, ab ea conſumptus eſt. Quo è mari nuſquam redeunte, Glaucum in mari viuere, atque ibi conſidere, fabulati ſunt.

Glaucus in mari Prouer. de iis, qui mortui viuere creduntur.

De Bellerophonte.

Bellerophontem ab equo Pegaſo, qui pennatus erat, geſtari ſolitum fuiſſe tradunt. Mihi verò abſurdum prorſus videtur, equum volitare poſſe, etiam ſi omnium auium pennas ſibi adiunxiſſet. Atque adeò ſi quandoque tale animal fuit, nunc etiam vtique exiſteret. Illum etiam Bellerophontem aiunt Amiſodari chimæram interfeciſſe: quæ quidem bellua erat, vt dicitur, prima leo, poſtrema draco, media ipſa chimæra. Quidam verò exiſtimant, hanc feram fuiſſe tria capita habentem: quod impoſſibile eſt leonem ſcilicet ſimilibus cum aliis animantibus cibis atque domeſticis vti. Quòd verò mortalem naturam habuiſſe, ignémque eam ipſam ſpiraſſe dicitur, puerile eſt. Cui nam enim quæſo potiſſimum ex illis tribus capitibus in reliquum corpus poteſtatem fuiſſe dicendum eſt? Verum ergo ita habet. Bellerophontes Phrygius vir erat, genere quidem Corinthius, bonus pulchérque ſatis. Hic cum nauigium ſibi præparaſſet, maritima circunquaque loca deprædabatur. nomen autem nauis Pegaſus erat, vt nunc quoque ſuum cuilibet nauigio nomen eſt inditum. Nomen autem id Pegaſi nauigio, magis, quàm equo aptum, fuiſſe videtur. Ea vero tempeſtate Amiſodarus

Amiſodari Chimæra, Hom. carmē Iliad. n.

Bellerophontes.

Pegaſus nauis nomen.

Nomina quoque sua nauib. sunt. *Amisordarus rex.* *Telmissus mons.* *Chimæra mons.*

rex ad Xanthum flumen habitabat, sub quo altus mons Telmissus nomine erat, ad quem duo ascensus per planitiem, pascuáque ab anteriori ciuitatis Xanthiorum parte erant. Tertius retrò à Caria, reliqua verò loca inculta inaccessáque prorsus iacebant. horúmque in medio hiatus terræ satis magnus erat, vnde vel ignis vtique superascendebat: his autem mons alius Chimæra dictus adiacebat. Illo verò tempore, quemadmodum eius regionis incolæ narrant, ante planitiem illam habitatam leo quidam erat, retrò verò draco vnus, qui pastores ambo circumquaque lædebant. Ad quæ loca Bellerophontes accedens, montem expugnauit, & Telmissus ab eo simul concrematus est, feræque illæ sic perierunt. Dicebant itaque eius loci habitatores, Bellerophontem illuc cum Pegaso appulsum, Amisodari chimæram perdidisse. quo ex facto fabula conficta est.

De Pelope, & equis eius.

PElopem cum alatis equis Pisam, vt Hippodamiam Oenomai filiam desponsaret, venisse dicunt. Ego verò eadem fermè de Pelope dico, qualia & de Pegaso quoque dixi. Si enim Oenomaus Pelopis alatos equos vidisset, non vtique illi filiam suam in vxorem, quæ talem currum ascenderet, præbere voluisset. Dicendum itaque potius fuit, quòd Pelops nauem impellens, quæ equis quibusdam alatis insculpta erat, ad Hippodamiam puellam rapiendam accessit: qua rapta fugiens vehebatur. Talisque super hac re fabula formata fuit.

Naues insculptæ, pictæue.

De Phrixo & Helle.

NArrant insuper, Phrixo ab ariete prædictum fuisse, quòd pater Athamas eum mactare in animo habebat. quo audito, sorore sua Helle secum aduocata, arietem ipsum cum ea inscendit: maréque ambo sulcantes, in Euxinum pontum peruenerunt. quod quidem, vt credi possit, perquàm difficile est, quòd aries veluti nauigium quodpiam esset, mare pernatare tanto præsertim duorum hominum pondere onustus, potuerit. Et vbi nam quæso alimenta cibi, potúsque arietis, atque illorum in mari esse poterant? Absit enim, quòd eos vllo pacto impastos & absque cibo potúque tanto tempore manere potuisse dicamus. Illud post hæc absurdum

est, quod de Phrixo quoque dicitur, quòd salutis suæ autorem, seruatorémque arietem cum mactauisset, pellem ei detraxit, quam Æetæ muneris loco, vt filiam eius in vxorem haberet, dedit. Hic verò Æetes, Colchorum rex erat. Vide autem quomodo tunc temporis pelles huiusmodi arietinæ raræ apparebant, quæ regem quoque ad filiam propriam illi pro hoc dono, veluti eius dote in matrimonium dandam, impulerit. Licet eam vsque adeò magnifaceret, vt nullius mariti connubio dignam hactenus existimasset. Iam verò quidam vt risum (quem pellis hæc mouere posset) effugiant: auream hanc pellem fuisse adiungunt. quæ si aurea quidem fuisset, tanto minus à rege capi, vt quam Phrixus ei peregrinus vir dabat, oportere videbatur. Dicitur quoque ad hoc vellus aureum Iasonem vnà cum Græciæ proceribus nauem Argo nuncupatã impulisse. Verùm enimuerò neque Phrixus mihi tam ingratus erga arietem benefactorem suum fuisse videtur, vt eum perdere velle sustinuerit: neque etiam si splendidissimum, smaragdísque plenum vellus hoc fuisset, vel propter hoc solum nauem Argo illuc Iasonem nauigando impulisse credendum est. Veritas itaque sic sese habet. Athamas Græcorum exercitus in Phrygia præfectus erat. huic autem diuitiarum suarum procurator, ac veluti custos erat vir quidam nomine Aries, quem præ cæteris fidelem sibi maximè existimabat. Is cum fortè Athamantem de nece Phrixo paranda cogitare intellexisset, Phrixo id protinus significat. qui quidem hoc audito, nauem actutum præparauit & in ea diuitias perplures imposuit: simúlque Pelopis matrem in eadem naui sibi adiungit, quæ Eos, hoc est Aurora dicebatur. hæc quoque suis ex opibus atque diuitiis imaginem auream cum sibi fecisset, eam naui imposuit. Quo facto, simul cum his bonis Phrixus, Helle & Aries, nauigantes abiere. Contigit autem, quòd in nauigatione illa Helle puella præ imbecillitate nimia deficiens, mortua est: à cuius nomine mare illud Hellesponti nomen hoc sortitum est. Illi verò cum ad Pharon peruenissent, sedes ibi posuerunt, vbi Phrixus Oetæ regis Colchorum filiam in matrimonium duxit: cui dotis nomine auream illam Auroræ imaginem potius,

Var. lib. ij. de Re rust.

Aries Athamantis procurator.

& non pellem arietis auream dedit. hæcque veritas ipsa est.

De Phorcynis filiabus.

Oculos exemptiles etiam Lamia habebat.

DE filiabus quoque Phorcynis perquàm ridicula narratio circunfertur, videlicet, quòd Phorcys ipse tres filias habebat, quæ vicissim vno oculo, quem duntaxat inter omnes habebant, cum videre illis opus erat, vtebantur. atque ita fiebat, vt quotienscunque ex illis vna oculo vti vellet, capiti suo illum insertaret, sicque videret: quo quidem cum illa satis vsa fuisset, aliis eum vicissim tradere consueuerat, ita vt omnes hoc pacto viderent. Cum autem Perseus ad illas fortè accessisset, atque eam quæ tunc oculum habebat, cunctanti gradu à tergo adortus esset, denudato ense, vt sibi Gorgona ostenderent, petiit, mortémque eis, nisi eam vtique manifestarent, minitatus est. Illæ verò mortem formidantes, eam protinus indicant. Cuius caput ipse cum amputasset, aëra volando inscendit, simúlque hoc Polydectæ ostendens, in lapidem eum mutauit. Quod quidem omnino ridiculum est, viso defuncti capite, viuentem hominem lapideum fieri posse. Quæ enim quæso ad hoc faciendum vis mortuo inest? fuit autem tale quippiam. Phorcys vir quidam Cyreneus fuit: Cyrenei verò genere Æthiopes sunt, Cyrenémque insulam, extra Herculis columnas existentem, incolunt, Libyámque arant iuxta Aunona fluuium, propéque Carthaginem sunt valde diuites. hic Phorcys Herculis columnis, quæ tres sunt, imperans, quatuor cubitorum statuam auream Mineruæ fieri fecit. Vocant enim Mineruam Cyrenei Gorgonem, veluti Dianam Thraces Bendiam, Cretenses Dictynam, Lacedæmonij verò Vpim. Verùm antequam statuam ipsam Phorcys in templo consecrasset, moritur, trésque post se natas reliquit, Sthenonem videlicet, Euryalem & Medusam, quæ nemini in matrimonium sese coniungere vnquam voluerunt: sed vitam cœlibem degentes, substantiam omnem inter se diuisere, & quælibet vni ex tribus insulis imperabat, quæ sibi in bonis contigere. Gorgonem verò statuam illam auream Mineruæ neque in templo sacratam ponere, neque di-

Minerua Gorgone, Bendia, pro Herodo. Dictyna. Vpis Diana à Lacedæmoniis. Loc. Callimachi in hymno Dianæ.

uidere velle illis videbatur. Quinimo apud vnamquamque illarum eam ipsam viciſſim, veluti theſaurum quendam depoſitam, retineri debere cenſuerunt. Phorcyni verò ſocius quidam honeſtus bonúſque vir erat, quo ſuis in rebus veluti oculo vtebatur. Perſeus autem ex Argo exul, ſecum nauigia robúrque militare habens, maritima loca tunc populabatur, qui ratus Gorgonem hanc reginam mulierem quandam eſſe locupletem quidem, ſed quæ tamen viribus imbecilla eſſet, adnauigat primùm in portum: & ſtationem ibi nauium faciens, ea loca quæ inter Cyrenem & Sardiniam erant percurrit: ab vnáque ad alteram earum deſcendens, oculum ipſum capit. Intellexerat enim ab earum vna, ſe nihil aliud ex illis locis præterquàm Gorgonem, quæ magnam vim auri in ſe habebat, auferre poſſe. Puellæ igitur ipſæ poſtquam oculum amplius in parte, ſecundum ſermonem prædictum, non habebant, in vnum conuenerant iurantes (nam altera alteram accuſabat, quòd oculum detineret.) Sed poſteaquam ſeſe prorſus eum non habere cognouerunt, quid nam de eo vtique factum fuiſſet, valde admirabantur. Interim ad eas ita conſternatas, Perſeus nauigat, oculúmque ab eis quęſitum ſeſe habere ſignificat: quem tamen illis ſe nullo pacto daturum ait, niſi prius vbi nam Gorgo ſit, ab eis edoctus fuerit. Minabatur ad hæc, niſi hoc manifeſtarent, eas interfecturum eſſe. Meduſa non oſtenſuram ſe eſſe ait: verùm Stheno & Euryale oſtenderunt, quare Meduſam ob id Perſeus interfecit, illis verò duabus oculum reſtituit. Cum itaque Gorgonem accepiſſet, in partes eam plures diſſecuit, & in trireme ſua ſeruatum ab ſe caput eius repoſuit, ipſique naui nomen Gorgonis indidit. cum qua mox pernauigans, ab inſulanis circumquaque pecunias aſſequebatur, eo quòd omnes qui aliquid ei contribuere recuſarent, interimebat. Sic & à Seriphiis, ad quos nauigando peruenit pecunias petiit. illi verò in vnum omnes ſeſe, vt ei reſiſterent, primò congregarunt: rurſúſque cum ad eos in forum coactos Perſeus accederet, Seriphon illi relinquentes abierunt, vt ipſe neminem omnino ibi inuenerit hominem: ſed lapides quidem factos, non autem viros am-

Seriphij in lapides mutati.

plius. quocirca insulanorum reliquis pecunias sibi tradere denegantibus, dicere Perseus adsueuerat, Videte ne, quemadmodum Seriphij, Gorgonis caput videntes, in lapides & vos mutemini. Id namque malum ipsi passi sunt.

De Amazonibus.

DE Amazonibus talia prædicantur, quòd mulieres illæ quidem non erant, sed viri potius barbari, qui oblongas vestes, & ad talos vsque demissas ad instar Thracensium mulierum gerebant, comámque mitris continebant, ac barbas radebant: ob id autem ab hostibus in bello per contumeliam fœminæ vocitabantur. Amazones autem suapte natura sibi ingenita, strenui bellatores erant. Expeditionem verò mulierum istarum nunquam factam fuisse (quando & nunc quoque nulla apparet) credere verisimile est.

De Orpheo.

FAlsus quoque de Orpheo vate sermo vulgatur, quòd scilicet eum citharizantem quadrupedes, aues, atque arbores sequerētur. Id autem mihi tale quippiā fuisse videtur: quòd Bacchæ furentes fœminæ, erant quæ in Pieria ouium pascua dilaniabant, aliáque plura mala violenter perpetrabant. Quæ vé cum ad montana loca se recepissent, plures ibi dies se continuerunt: ibi cum diutius permanerent, ciues sibi iam ipsis suísque mulieribus ac filiabus mali aliquid ab eis timentes, qui Orpheum accirent, mittunt. Illúmque rogant, vt aliquid excogitando machinari velit, vt quoquo modo posset, furentes fœminas è montibus deduceret. qui quidem Orpheus, cum Bacchi sacra solennia ordinauisset, citharæ sono bacchantes illas demulcens, è montibus secum deduxit, ferulas quidem primùm habentes: sed quæ cum è montibus descenderent, diuersarum arborum ramos secum gerebant. Quod spectaculum videntibus hominibus incredibilem admirationem afferebat. Namque primo aspectu illo, deducta ab eis è montibus ligna, arbores, quæ reuera descenderent, esse videbantur. Quamobrem qui talia perspicerent, ita secum dicere consueuerant: Orpheus citharā pulsans, ex mōte syluam ad se ducit. Atque ex hoc tantum, fabula ipsa composita fuit.

De Pandora.

De Pandora.

NOn tolerabilis de Pandora sermo diuulgatus est, quòd cum ipsa ex terra formata fuisset, aliis quoque fœminis similem ipsa formam dederit. Mihíque hoc potius sic fuisse videtur, quod Pandora mulier Græca fuerit valde diues, quæ quotiens domo exibat, sese plurimum exornare solebat, atque in primis pigmento quodam ex terra confecto sese perungens vtebatur. Résque ipsa omnino sic se habet, nec alio quopiam modo. Quanquam sermo hac de re factus, ad impossibilia quędam conuersus fuisse videatur.

Pandora ex luto à Prometheo formata cur, apud Hesiodum.

De generatis ex fraxino.

ET quid quæso vilius, magísque stultum est, quàm primum genus hominum ex fraxino generatum esse dicere? Siquidem Melius vir potius quidam nomine fuit, à quo Meliæ fœminæ denominatæ fuerunt. Quemadmodum ab Helleno Hellenes Græci, & Iones ab Iono dicti sunt. Ferreas insuper atque æneas, quod dicitur, ætates tunc fuisse, nunquam omnino existimandum est.

Meliæ nymphæ apud interp. Apoll. & Hieron. in Homeliis

Aeneæ ferreæque ætates seu gentes nunquã fuerunt.

De Hercule.

DIcitur quòd ex se ipso Hercules folia quædam habuit: ipse igitur Phillyres dictus. & si priuatus humilísque sortis existeret, cogitans tamen quorsum illa Hercules gestaret, combussit: sicque ratio inde tracta est hoc modo.

De Ceto.

DE Ceto hæc quidem memorantur, quod Troianos è mari exiens inuadebat. Et siquidem ei puellas aliquas Troiani obtulissent, ab eis recedebat: si minus, eorum totam regionem deuastabat. Quàm verò id fatuum sit, credere Troianos filias proprias Ceto exponere solitos fuisse, quis non videt? Virum nanque potius magnum quempiam nomine Cetum hunc fuisse dicendum est: qui cum rex esset, multum roboris viriúmque habens, ac in re nauali valde potens, paludem quandã in Asia, quam Troiani possidebant, circa mare subuertit. Tributúmque ab eis sibi ob id persoluebatur, quod quidam Dasmon, hoc est vectigal vocant. Argento autem eius temporis homines minimè vtebantur, sed vasis

Dasmos tributum. Argentum in vsu pecuniarum antiquitus non erat.

Cetus. Ceton. solum.ac supellectile omni alia. Imperauit ideo rex ille, qui Ceton nomine dicebatur, vt ciuitates quædam tributi nomine equos sibi darent, aliæ verò puellas mitteret. Hunc verò regem, cui nomen erat Ceton, barbari Cetum vocabant. hic circumquaque loca illa adibat, & debito necessarióque tempore tributum ab iis promissum exigebat. Quòd si quæpiam ciuitates persoluere recusaret, eorum regiones ac loca malè tractabat. Peruenit & is quoque ad Troiam eo potissimum tempore, quãdo Hercules illuc etiam exercitum Græcorum habens, venit. Vnde Herculem tunc Laomedon rex in Troianorum præsidium conduxit. *Herculem in auxilium Troianorum conducit.* Ceton verò exercitum suum cum impetu in eos duxit. Cui cum obuiam Hercules & Laomedon cum copiis suis facti essent, illum interfecerunt. Quo ex facto sermo fabulosus confictus est.

De Hydra.

ILlud quoque super hydra dicitur, quòd Lernæus serpens erat, quinquaginta capita, vnicúmque duntaxat corpus habens. Et postquam ex illius tot capitibus vnũ excisum fuisset, duo alia ibi capita repullulare solita fuisse. Cancrúmque insuper illi aduersus Herculem hydram occupantem, auxiliatum fuisse. Si quis igitur sit, qui talia fuisse omnino persuadere sibi possit, fatuus hic quidẽ est. Verũ namque hoc habet. Lernus rex erat. habitabant autem omnes homines tunc temporis in pagis, & vnicuique locorum istorum reges sui præerant. Sthenelus verò Persei filius, Mycenas locum maximum & hominum frequentia habitatum, tenebat. huic Lernus rex minimè subiici volebat, bellum ob id inuicem ambo gerebant. *Lernus rex. In pagis habitantes homines.* In ingressu autem regionis eius Lerni oppidulum quoddam fortissimum erat, quod quinquaginta viri fortes sagittiferi custodiebant. quos intra turrim incluserat, ac diurno nocturnóque tempore pro præsidio eius loci detinebat: nomen huic oppidulo Hydra erat. Ad hunc locũ expugnandum Herculem Eurystheus mittit, qui castellum ipsum expugnauit. *Hydra castelli nomen, & Sophist. apud Pla.* In hac vero oppugnatione sagittiferi qui in turri erant, ignem in hostes demittebant, sagittasque è turri iaculabantur. Et quotiescunque euenerat, vt ex illis sagittiferis quispiam vulneratus caderet, duo statim alij in demortui vnius locum assurgebant:

& hoc, quia fortissimus is esse credebatur, qui antea ceciderat. Posteaquam verò ab Hercule Lernus in bello viribus inferior premi se vidit, externi exercitus auxilium conducitur: Carcino duce quodam, qui vir magni roboris ac bellicosus, auxilium afferens, vnà cum Lerno iunctis copiis suis in Herculē impetum fecit. cui quidē Herculi Iolaus Iphicli filius, atque ipsius Herculis nepos, Thebanorum exercitum habens, auxilium quoque tulit. sicq; cum ad turrim Hydræ oppiduli impetu facto accessisset, incendio illam cōcremauit: talísque robore militari eos Hercules expugnauit, & Hydram ipsam diruit, omnem vnà exercitum perdens. Qua ex re gesta sermo talis ab iis qui hydram serpentem fuisse scribunt, & fabulam huiusmodi confingunt, formatus fuit.

Carcinus dux.

De Cerbero.

CErberum canem fuisse tria capita habentem narrant. Manifestum tamen est, quòd & hic Cerberus, quemadmodum Geryones, à ciuitate Tricarinia, hoc est, tricipite nuncupata, denominatus est. Dicebant verò homines, Pulcher magnúsque canis ille est Tricarinius. hoc est, triceps Cerberus. de quo illud quoque dicitur, quòd Hercules olim ipsum ab inferis deduxit. Sed tale potius quiddam fuit. Geryoni cum bobus suis canes magni ac iuuenes simul erant, quorum vni Cerberus nomen erat, alteri verò Orus. hunc Orum nuncupatum Hercules in Tricarinia ciuitate antequam boues ipsas abduceret, interemit. Cerberus verò solus boues sequebatur. Hunc cum Myceneus vir quidam Molottus nomine, percuperet, primùm quidem ab Eurystheo sibi illum dari petit. eo verò nolente, pastores inducit, vt canem ipsum in Laconia iuxta Tænaron sub spelunca quadam retinere velint. Quod cum fecissent, ex suis canes quasdam fœminas ad coitum cum illo mittit. Hoc eodem tempore Eurystheus Herculem ad Cerberi canis inuestigationem misit. Qui cum vniuersam Peloponnesum circumlustrasset, tandem ad locum vbi Cerberum canem esse sibi dictum fuerat, peruenit: vbi descendens, canem ex antro abduxit. Dicebant itaque homines, quòd Hercules per antrum

Tricarinia ciuitas.

Cerberus vnus ex canibus Geryonis.

Myceneus Molottus.

Molossi canes apud Suid.

quoddam ad inferos descendisset, canemque ab inferis ad auras traxisset.

De Alceste.

Alcestis Euripidis tragœdia.

TRagœdia dignus de Alceste sermo narratur, quòd cum fortè moriturus Admetus esset, mortem sibi pro illo Alcestis elegit, quódque Hercules ea pietate motus, cum ab inferis reduxisset, Admeto restituit. Mihi vero neminem, mortuum quempiam ad vitam reuocare posse videtur. Sed tale quiddam fuit. Posteaquam Peliam patrem filiæ interemerunt, Acastus eiusdem Peliæ filius, illas persequebatur: quas nullo tamen pacto comprehendere potuit. Alcestis etenim ad nepotem eius Admetum Pheras confugit. ad quem locum cum Acastus quoque venisset, qui eam persequebatur, & ab Admeto, qui tum fortè ad ignem sedebat, eam deditiam sibi dari petiisset, minimè tradere illi eam voluit. Quamobrem indignatus Acastus, validissimum exercitum, quem in Admetum sisteret, comparat, atque vrbem eius oppugnat. Quod videns Admetus, multos secum ductores ac milites habens, extra ciuitatem, vt eis sese opponeret, egreditur. Sed accidit vt viuus nocturno tempore ab Acastò comprehenderetur, qui ei quoque captiuo mortem minabatur. Quam rem cum Alcestes intellexisset, quod Admeto propter eam mors immineret, egressa protinus sese ipsam Acasto vltrò dedit. qua comprehensa, Admetum ille liberauit. Dicebant itaque homines, Virago Alcestis sponte quidem pro Admeto mortua est. Nihílque prorsus, quod fabulosè super hac re commentum sit, verum habetur. Atque adeo cum per illud tempus Hercules fortè Diomedis equas quodam ex loco duceret, per ea Thessaliæ loca iter fecit, hospitióque ab Admeto susceptus est. à quo lugente cum Hercules Alcestis calamitatem intellexisset, miseratione eius motus, Acasto sese opposuit, eiúsque exercitum omnem deleuit: & quæcunque illi spolia abstulit, inter suos ipsius exercitus milites diuisit, Alcestémque recuperatam Admeto restituit. Dicebant itaque homines, quod Hercules vltro à morte Alcestin liberauerat, & ex hoc facto fabula formata fuit.

ἀλκήστιδος ἀνδρεία, prouerb. Alcestis virago.

De hac aliter Fulgentius.

De Zeto.

CVm plerique alij, tum maximè Hesiodus tradit, ꝙ Thebana mœnia Zetus & Amphion citharæ sono struxerunt. Existimant verò quidam illis ipsis citharizantibus lapides sponte sua mœnia inscendere solitos fuisse. Reuera tamen hoc ita res habet. Citharœdi Zethus & Amphion perfecti erant, artémque suam mercede inuitati ostendebant: argentum autem illis temporibus homines cum minimè haberent, iubebant Amphion & Zethus, quòd si quis eos citharizantes audire vellet, pro pręmio ad murum construendum accedens in eo sese exerceret: neque enim lapides ibi citharæ sonum audituri stabant, nec sine ratione aliqua homines etiam dicere consueuerant, lyræ beneficio Thebanum murum constructum fuisse.

Argentum in vsu non erat.

De Io.

EX muliere Io bouem factam esse, œstróque agitatam ex Argo in Ægyptium mare peruenisse dicunt. Verũ autẽ hoc habet. Io Argiuorum regis filia erat, huic ciues honorem hunc dederant, quod Argiuæ Iunonis sacerdotem fecerant. Verùm cum prægnans facta esset, patrem & ciues verita, è ciuitate protinus aufugit. Argiui verò ad eam inquirendam vrbe exeuntes, & vbi eam inuenerunt, comprehendentes in vinculis habebant. Dicebant autem id videntes, quod Io tanquam bos furens in Ægyptum aufugit. vbi cum peruenisset, peperit, indéque fabula conficta est.

Pro Herodoto in primo.

De Medea.

MEdea, vt dicitur, seniores homines coquẽs, iuuenes eos faciebat. Fuit vero simile quid. Medea talis naturæ florem quendam prima inuenit, qui capillos albos nigros ve faciendi potestatem habebat. Quibuscunque igitur hominibus, qui ex canicie exire delectarentur, nigros capillos apparere faciebat. Prima quoque hæc experimentũ calidi lauacri cuiusdam vim medicam habentis, inuenit, quo volentibus omnib. medebatur. atque hæc nõ in publico, sed clàm quidem agebat, ne quis medicorum talia addiscere posset. Huic verò compositioni qua vtebatur, nomẽ erat Parepsisis, hoc est decoctio. Quicunque igitur homines hac decoctione vtebantur, agiliores prorsus, magísque sani fiebant. Ex hoc Medeæ præparationẽ hanc quicunq; videbant, lebetes scilicet, ligna, & ignem,

Euseb. in x. præ par. euangel.

Medea tincturam capillorum prima excogitat.

παρέψησις.

Senis Peliæ mors. quòd homines Medea elixando coqueret, existimabant. Pelias verò homo senex, & imbecillus, hac decoctione cum vsus fuisset, quòd eam sustinere præ senectutis debilitate non potuit, consumptus est.

De Omphale.

Herculis imperium. Omphale. QVòd Omphalæ mulieri Hercules seruiuit, dicitur. qui quidem sermo stultus est, cum & ipsi Omphalæ, & cæteris super illam existentibus maioris conditionis hominibus Hercules imperare potuerit. Tale quippiam igitur factum fuit. Omphale Iordanis Lydiæ regis filia erat, quæ cum Herculis robur maximum audiuisset, ad eum amãdum inducta est. ad quam cum appropinquasset Hercules, pari quoque modo formæ illius amore captus est, mixtíque simul sunt, atque ex illius cõplexu Laomedontem filium Omphale genuit. Lætatus verò Hercules, & ex illa voluptatem capiens, eam loco sui imperare sinebat. Quod stulti videntes, Herculem Omphalæ seruire crediderunt.

De Cornu Amalthea.

Ἀμαλθείας κέρας. prouerb. COrnu Amaltheę secum Herculem vbiq; portare solitum fuisse aiunt, cuius beneficio quæcunque volebat, sibi fiebãt. Veritas autẽ sic. Hercules cum ad Iolaum nepotem suũ per Bœotiam iret, in Thespiis moratus est quodã in hospitio. vbi mulier formosa & honesta nomi- *Amalthea.* ne Amalthea erat. Cuius forma delectatus cum Hercules esset, per aliquod ibi tempus hospitatus est. Quòd cũ Iolaus grauiter ferret, pecunias quasdam, quas ex lucro Amalthea faciebat, in cornu quodã accumulatas ei auferre excogitat. Iis etenim pecuniis quæcunque Hercules vo- *De amalthea hoc idem Suidas & Eustathius, Homeri interp.* lebat ei Amalthea emebat: peregrini itaq; illuc simul diuertẽtes, Herculẽ cornu Amaltheæ habuisse dicebant, ex quo quæcunque voluisset, sibi ipsi emebat: atque inde fabula conficta est.

De Hyacintho narratio.

HYacinthus adolescens Amyclæus erat, pulcher & honestus satis. Hunc Apollo quidem vidit, vidit & hunc Zephyrus, ambóque illius formæ amore capti sunt, in eiúsque gratiam & honorem certatim artes vterque suas illi exhibebat. Sagittabat nãque Apollo, Zephyrus verò spirabat: sed ab illo cantus & voluptas veniebat,

ab hoc verò timor non nisi ac perturbatio sibi erat. Itaque in Phœbi amorem sese iuuenis inclinat, ob idque Zephyrum præ zelotypia ad bellum armare fecit. post hæc quædam Hyacintho exercitamenta cum Apolline erant: in quibus cum sese exerceret, à Zephyro sibi maximè timendum erat, discóque præsertim: quem, cum adolescentis lusu deus præparasset, & ab illo iam descendisset, à pueróq; mox leuaretur, Zephyri fraude in eum ipse decidit, qui ita mortuus est. Terra verò tantæ calamitatis memoriã vllo modo desertam omittere non debuit, quin pro adolescentulo, ꝙ fecit, florem Hyacinthi nominis emitteret, in cuius quidẽ foliis eius ipsius Hyacinthi nominis principium inscriptum fuisse memorãt.

Disci lusus apud Ouid.

Flores inscripti nomina regum, Ver. & Ouid. in x. Metamor.

De Marsya narratio.

MArsya vir agrestis erat, qui musicus tamen factus est. Nam cum Minerua tibias odio haberet, quòd de pulchritudine nonnihil, cum eas inflabat, sibi auferrent, vt ex fonte qui imaginem ei suam reddebat, agnouit, illas abiecit: quas cum Marsya pastor accepisset, labris suis admouit. Illæ verò diuinum quendam sonum, etiam inuito illo qui eas inflabat, per se emittebant. Existimabat verò Marsyas, ex arte potius sua sonum illum fieri, quàm quòd diuina illis vis quædam inesset. Quare hac persuasione imbutus, Musas iam quoque ipsas, atque adeò etiam Apollinem ad certamen inuitabat: quos nisi sono tibiarum superasset, viuere se neutiquam velle amplius dicebat. Quare cum in certamen deus Apollo descendisset, Marsyas vincitur, simúlque cum victoria pellem excoriatus deposuit. Vidíque ego in Phrygia fluuium ipsum Marsyam ab eius ipsius nomine dictum, cuius cursum ex Marsyæ sanguine fieri Phryges dicebãt.

Vide Aul. Gel. lib. 14. cap. 17. & Plut. in vita Alcibiad.

De hoc amne Qu. Curt. in libro 3.

De Phaone.

PHaonis vita omnis circa nauigia, inque re maritima erat. portitor nanque in mari fuit, quo in officio nullum vnquam delictum in quempiam perpetrauit. Modestúsque adeò erat, vt à nemine portorium reciperet, qui soluendo non esset. Morum autem istius admiratio quædã apud Lesbios erat, simúlque hunc deus laudauit. Deũ autem Venerem vocant. quæ cũ senescentis hominis, hoc est mulieris formã atque habitũ induisset,

De Phaone Aelianus: & Lucianus in quodã Dialogo.

ad Phaonem accessit, déque nauigatione verba cum ipso facit: ac vt eam naui sua traiiciat, petit. ille verò, in deseruiendo ei, celeritate vsus, quàm primùm illam traiicit, præmiúmque nullum ab ea petit. Quid igitur post hæc tali pro munere egit Venus? Phaonem certè ex sene formosum iuuenem illam fecisse dicunt. Atque hic quidem Phaon ille est, cuius amore cum capta Sappho esset, sese interimens, amorem illum in sanguinem mœrorémque conuertit.

De Ladone narratio.

Daphnem ex Ladone & Terra genitam, apud interp. Lico. & Eustathium.

TErræ visum fuit cum Ladone fluuio ad coitum descendere: & posteaquam cum eo se miscuit, ex eius compressu concipiens, Daphnem gignit. Hanc Apollo Pythius amauit, verbáque amatoria ad illam faciebat. Sed cum ipsa castitatem seruare vellet, illum minimè audire volebat: necesséque ei ob id erat puellam auersantem insequi, veluti sic illam denique persequebatur. quæ cum fugeret, denegare ei quicquam non prius ausa est, quàm Terram matrem suam in auxilium aduocaret: à qua precibus petebat, vt sese iterum intra se admitteret, ac in eadem virginitatẽ talem, qualis nata erat, custodiret: quod & mater fecit. Daphnem namque intra se occultauit. Post verò tẽpus illud è Terra egressa Daphne, arbórque facta, eodem in loco pullulabat. cuius ramis cum propter amoris impatientiam, deus inhæreret, illi quo minus in laurum cõmutaretur, resistere nullo modo potuit. Nam manus illius iam intra arboris truncum cõprehendi, capútque & reliqua corporis frondibus ornari cœpere: sine quibus lauri foliis, vt dicitur, tripos in Bœotia, vbi antrum erat, nullo modo erigi poterat.

Pro Ouid. in primo Metã

Tripos sine lauro in Bœotia erigi non poterat.

De Iunone.

IVnonem deam suorum habere patrocinium, ac ciuitatis custodiam, Argiui existimãt: propter quod publicum festum in eius honorem ritu atque ordine solenni concelebrant. Huius autem pompæ ordo erat, vt currum Iunonis colore albicantes boues ad templum traherent, in quo curru sacerdotem quoque esse oportebat. Templúmque ipsum, vbi ei sacrificium fiebat, extra vrbem erat. Quodam verò tempore, cum fortè ad hæc solennia sacra Iuno ferri deberet, ac propter albican-

tium boum penuriam, ritus atque ordo ille solennis claudicans obseruari non posset, sacerdos illorum defectum ita emendauit. Nam cum filios quosdam adolescentes haberet ad instar boum, Iunonis plaustrum eos subire fecit. Posteaquam igitur quæ à bobus fieri debebant, à filiis facta sunt, illorum mater sacerdos ante Iunonis deæ simulacrum supplex stans, laboris mercedem liberis suis à dea petiit, quibus veluti data illis à Iunone condigna merces fuit. somnus namque, vt fertur, pro præmio illis datus est, qui vitæ quoque illorum finis extitit.

Palæphati de fabulosis narrationibus.

FINIS.

FVLGENTII, EPISCOPI CARTHAGINENSIS, MYTHOLOGIARVM AD CATVM PRESbyterum Carthaginensem,

LIBER I.

Vamuis inefficax petat studium res quæ caret effectu, & vbi emolumētū deest negocij, causa cesset inquiri: hoc videlicet pacto, quia nostri temporis ærumnosa miseria non dicendi petit studium, sed viuendi flet ergastulum, nec famæ assistēdum poëticæ, sed fami consulendum domesticæ. Citius nunc aut quod amiseris fleas, aut quod edas inquiras, quàm quod dicas inuenias. Vacat hoc tempore potentibus opprimere, prioribus rapere, priuatis perdere, miseris flere. Quia soles Domine meas cachinnantes sæpius nænias lepóre satyrico litas lubentius affectare, dum ludicro talia ventilans epigrammate comœdica † solita est, vernulitate mulcere. Additur quia & *solitus es* mihi nuper imperasse dignosceris, vt feriatas adfatim tuarū aurium sedes lepido quolibet susurro permulceā.

Parumper ergo ausculta, dum tibi rugosam sulcis anilibus ordior fabulam, quam nuper Attica soporatam salsura, nocturna præsule lucerna commẽtus sum, ita somniali figmento delusam, quo non poëtam furentem aspicias, sed onirocritem soporis nugas ariolantem aduertas. Neque enim illas Heroidarum arbitreris lucernas meis præsules libris, quibus aut Sulpicillæ procacitas, aut Psyches curiositas declarata est: neque illam Phædrã, quæ maritum Phædriam in tumulum duxit, aut Leandricos natatus intercepit, sed quæ nostrum academicum rhetorem ita vsque ad vitalem circum tulit, quo penè dormientem Scipionem cœli ciuem effecerit. Verùm respublica videat, quid Cicero egerit. Me interim discedentem à te Domine, dum quasi vrbans extorrem negociis ruralis ocij torpor astringeret, euitans ærumnosa calamitatum naufragia, quibus publicæ incessabiliter vexãtur actiones, arbitrabar agrestem securè adipisci quietẽ, vt procellis curarum celantibus, quo in torporem vrbana tempestas exciderat, velut halcyone niduli, placitam serenitatem villatica semotione tranquillior agitassem, sopitísque in fauilla silentij raucisonis iurgiorum classicis, quibus me Galogetici quassauerant impetus, defecatam silentio vitam agere credidissem, ni me illuc quoque mœrorum improbior angina sequeretur, felicitatísque nouerca fortuna (quæ amarum quoddam humanis interserit semper negociis) me quasi pedissequa sectaretur. Nam tributaria in dies conuentio, compulsantium pedibus limen proprium triuerat, noua indictionum ac momentanea proferens genera, quasi Mida rex ex homine verteret, vt locupletes tactus rigens auri materia sequeretur. Credo etiam Pactoli ipsius fluenta condictis frequentibus desiccasse. Nec hoc tantum miseriarum ergastulum sat erat. addebatur his, quòd etiam bellici frequenter incursus pedum domi radicem infigere iusserãt, quo portarum nostrarum pessulos aranearum cassibus oppletos quispiam non videret. Agrorum enim dominiũ gentes ceperant, nos domorum. Fructus enim nostros expectare licuit, non frui. merces quippe nobis fuerat gẽtilis, si vel ad manendum clausos relinquerent. Sed quia nunquam est malum immortale mortalibus, tandem

domini regis felicitas, aduentantis solis crepusculum mundo tenebris dehiscentibus, pauores absterſit. Et post torpentes inceſſus, quæ tum bellicum profligauerat interdictum, licuit tandem arua viſere, limites circuire. Egreditur nautarum in morem, quos tempeſtatum flagitamento confractos exoptata reduces excipit ripa, velut parietum indumentis exuti post domeſticas ſtationes ambulare potius diſcimus, quàm progredimur, & Maronio verſui conſimiles: Tandem liber equus campo potitur aperto. Intuemur arua, quibus adhuc impreſſæ bellantium plantæ muricatos (quod aiunt) ſigillauerant greſſus, & formidine menti nondum exterſa, hoſtes in veſtigiis pauebamus. Terrorem enim pro ſui memoria miles hoſtis hæredem reliquerat. Sed Troadum in morem oſtentabamus alterutrum loco, quorum recordationem aut internitio celebrior faciebat, aut præda. Tandem inter ſentoſa nemorum fruteta, quæ agreſtis olim deſeruerat manus. nam intercapedinante pauoris prolixitate tam largo fumo lurida parietibus aratra pendebant, & laborifera boum colla iugales in vaccinam molliciem diduxerant callos. Squallebat viduus ſulcis ager, & herbidis ſentibus oliuifero vertici minabatur. Ita enim nexili de ſyrmate mæandrico gramini labruſca coibat, quo ſepta herboſis radicibus tellus, Triptolemicum contumax abnueret dentem. Ego dum huiuſmodi paliuræa prata incedente premerem planta, & roſcidos florulenti velleris colles ſpacianti metirem paſſu, defectũ voluntas peperit egredientis ſtudio, ſed vtilitas ex labore ſucceſſit, Diuertor arborei beneficium vmbraculi præſumens, quo me erranti foliorum intextu Phœbi à torridis defenſaret obtutibus, & circumfluam ramorum vmbram, quam propriis radicibus præberet, mihi etiam concederet eſſe communem. Nam me auium quædam vernulitas, quæ fragili quadam dulcedine criſpantes ſibilos corneis edunt organulis, ad hoc opus allexerat, & laboris tam ſubita requies quoddam carminis expectabat melos.

Thespiades Hippocrene,
Quà spumanti gurgite
Irrorat loquacis nymbi,
Tinctas haustu musico,
Ferte gradum properantes
De virectis collium,
Vbi guttas florulentæ
Manè rorat purpuræ,
Humor algens, quem serenis
Astra sudant noctibus,
Verborum canistra plenis
Reserate flosculis.
Quicquid per virecta Tempe
Rapiat vnda proluens
Hinnientis & recursu
Quam produxit vngula,
Quicquid Ascræus veterna
Rupe pastor cecinit,
Quicquid ex Atlantis gazis
Vestra promunt horrea,
Quod cecidit pastorali
Maro sylua Mantuæ,
Quod Mæonius ranarum
Cachinnauit prælio,
Parrhasia candicanti
Dente lyra concrepet,
Ad meum vetusta carmen
Secla nuper confluant.

Hoc itaque sacrificali carmine Gorgonei fontis aspergine madidas & præpetis vngulæ riuo merulentas Pieridas abstraxi. Astiterant itaque syrmate nebuloso lucidæ ternæ viragines, hedera largiore circumfluæ, quarum familiaris Calliope ludibundo palmulæ tactu, meũ vaporans pectusculum, poëticæ pruriginis dulcedine spargit. Erat enim grauido (vt apparebat) pectore, crine neglecto, quem margaritis prænitens diadema constrinxerat, talo tenus bis tinctam recolligens vestem. Quod credo & itineris propter difficultatem, & ne mæandricos tam subtilis elementi aliquatenus limbos aculeati herbarum vertices scinderent. Astiti propter ergo, erectus in cubitum, veneratus sum verbosam viraginem, olim mihi poëtico vulgatam euidentius testimonio. Nec immemor cuius verbosas fabulas propter scholaribus rudimentis tumidas ferulis gestaueram palmas: & quia non mihi euidenti manifestatione quæ nam esset, liquebat, cur venisset, inquiro. Tum illa: Vna, inquit, è virginali sum Heliconiadum curia, Iouis albo conscripta, quam olim Athenæum ciuem Romanus ordo colendam exceperat: vbi nouellos ita frutices edidi, quo eorũ cacumina summis astris insererem. Ita vitæ famam linquentes hæredem, quo magis celebriorem obitum protelarent. Ast vbi me Romuleæ arcis conuentu bellicus viduauit incursus, Alexandriæ conciliabula vrbis exulata

possederã, variis dogmatum imbutamentis, lasciua Græcorum præstruens corda, postque Catonum rigores, Tullianásque seueras inuectiones, & Varroniana ingenia, Apelleæ genti enerues sensus, aut satyra luseram, aut comœdico phasmate delectabam, aut tragica pietate mulcebam, aut epigrammatum breuitate condibam. Libebat me mea captiuitas: & licet nostræ vacuissent industriæ, inueniebat tamen animus, quibus inter mala arrideret, nisi me etiam exinde bellis crudelior Galieni curia exclusisset, quæ penè cunctis Alexandriæ ita est angiportis, quo chirurgicæ carnificinæ laniena † plurior habitaculis numeretur: denique certando ita remittunt in mortem, quo ferant Charontem citius sopiturum, si collegio non donetur. Hanc orationem risus mollior terminabat. Itaque meis quod euerteret, culminibus impetraui. Tum illa: Non paues, inquit, musicum tuis receptare dogma penatibus, cum barbarorum morem auscultauerim, ita literarios mercatus penitus abdicare, vt hos qui primis elementorum figuris, vel proprium descripserint nomen, cassata inquisitione in carnificinam raptassent. Tum ego: Non ita est, inquam, vt audieras, sed fama fuit. nam carmina nostra Musæ tantum valent inter Martia tela, quantum dulcis aquæ saliente sitim restinguere riuo. Et vt suum me amplius familiarem resciscet, illud etiam Terentianum adieci: Olim isti fuit generi quæstus apud seculum prius. Nunc itaque literæ suos quicquid Helicon verbalibus horreis entechatum possederat, in ipsis potestatum culminibus hæreditario iure transferre cantus extendunt. Illa exhilarata carminibus, vtpote quasi Mæonium senem vt viseret recitantem, laudatorio palmulæ tactu mulsit meam cæsariem: percussaque mollius ceruice, quàm decuit: Eia, inquit, Fabiana Creonticis iamdudum nouus initiatus es mystes sacris. Ne quid ergo meo tibi desit tyrunculo, accipe parem dogmatis gratiam: & quatenus te nostra satyra lasciuienti verborum rore percussit, vadatúmque te sui retinet amoris illecebra, redde quod sepioticon debes: & quicquid libet Niliacis exarare papyris, feriatis aurium sedibus percipe. Nec deerit historiæ ei quilibet effectus, cuius visceribus te interstringi popósceris. Tum ego: In-

durior

dex libelli te fefellit generosa loquacitas, nō mihi cornutus adulter arripitur, nec hymbre mendaci lusa Danae virgo cantatur, dum suo iudicio sibi Deus prætulit pecudem, & hanc auro decepit, quam potestate nequiuit. Non suillo canimus morsu depastum iuuenis femur, nec in libellulis meis sub falsa alite puerilis pependit lasciuia. Non olorinis reptantem adulterum plumis oua pulligera virginib. inculcantem, vel semina puerigera viscerib. infundentem, nec Lychnides puellas inquirimus, & Hero atque Psychen poëticas garrulantes ineptias. Dum hæc lumen quærit extinctum, illa deflet incensum, Psyche videndo perderet, & Hero non videndo perisset. Nec referam virginali figmento Aricinam lusam viraginem, dum quæreret Iupiter quod magis esse velit quàm fuerat. Mutatas itaque vanitates manifestare cupimus, non manifesta mutanda fuscamus, vt senior Deus hinnitus exerceat: & sol fulgoris igne deposito, malit anilibus exarari rugis, quàm radiis. Certos itaque nos præstolamur rerum effectus, quos repulsos mendaciis Græciæ fabuloso commento quid mysticum in his sapere debeat, cerebrum agnoscamus. Tum illa: Vnde hæc tibi, inquit, homuncule tanta ignorantiæ scientia? Vnde etiam ratum ordinem ignorandi? Dum enim seculis intacta exquiris, ostendis te sapienter scire quod nescis. Cui ego (si his quibus ignorare aliquid contigit) ne ipsum quidem nescire suum, scire contigerit, quanto satius eis erat etiam non nasci contingere, quàm nasci inefficaciter viuere. primum itaque ego scientiæ vestibulum puto, scire quod nescias. Ad hæc illa: Tam secretis mysticísque rebus viuaciter pertractandis ampliora sunt authoritatum quærenda suffragia. Neque enim quippiam ludicrum quæritur, quo ludibundo pede metrica verborum commoda sarciamus. Sudor hic opus est palæstrantis ingenij, ne tam magnifici assumpta moles operis ipso ferè medio conaminis impetu viuacissimis destituta vanescat tractatibus. Ergo erunt nobis Philosophia atque Vrania cœlestis adiutrices operis asciscendæ. Nec enim deerit tuis lasciuiens amica solatiis, vt dum te mysticæ artes anhelum tractando reddiderint, tute tua satyra ludentem excipiat. Quæso inquam munifica lat-

gitas, ne tu istam tuam satyram, cuius me dudum vadatum amore prædixeras, temerè credas nostris penatibus. Tam etenim libēs zelo sortitus sum ex affectu coniugiū, vt si hanc suis oblucentem, vt pellicem voluptatibus domo repererit, ita sulcatis vngue genis in Heliconem remittat necesse est, quo eius diluendis vulneribus Gorgonei ipsius fontis nequaquam fluenta sufficiant. Tum illa cachinnum quassans, fragile colliso bis térque pulsu palmulæ femore: Nescis, inquit, Fulgenti rudis accola Pieridum, quantum satyram matronæ formident. Licet mulierum verbalibus vndis & causidici cedant nec grāmatici mutiant, rhetor taceat, & clamorem præco compescat: sola est quæ modum imponat furentibus, licet Petroniana subit Albutia. hac etenim alludente,& Plautinæ satyræ dominatus obdormit, & Sulpicillæ Ausonianæ loquacitas deperitur, Salustianæque symphoniæ, quamuis præsens sit cantilena melos cantandi, raucessit.

Soluerat igniuomus mundi regione peracta,
Quadrupedes,gelidúmque rotis tepefecerat orbem
Rector, & auratis colla spoliabat habenis.
Iam Phœbus disiungit equos, iam Cynthia iungit:
Quásque soror licuit, frater pede temperat vndas.
Tum nox stellato mundum circumlita peplo,
Cærula rorigenis pigrescere iusserat alis.
Astrigeróque nitens diademate luna bicornis,
Bullatum biiugis conscenderat æthera tauris,
Iam simulacra modis mentis fallentia plastis,
Mollia falsidicis replebant stramina signis.

& vt in verba paucissima conferam,nox erat. Cuius nomen noctis iamdudum oblitus, vt insanus vates versibus delirabam. Dum subitò agrestis illa, quam dudum videram, hospita oborto impetu cubicularias impulsu fores irrupit, inopinantérque me iacentem reperiens marcentia languore somni lepido lumina, rapido atque admodū splendificè intermicanti quodam sui vultus coruscamine pepulit. Erat enim vltra solitū eminēs mortalitatis aspectū,denique pigrę adhucquietis indiciū roratis naribus ructuātem, repentina hostij crepitatione turbauit.Hanc præibat florali lasciuiens virguncula petulātia,

hædera largiore circumflua, improbi vultus & ore contumeliarum sarcinis grauido: Cuius † hyronicum lumen tam timabunda vernulitate currebat, quo mentes etiam abstrusas temulentis inscriptionibus depinxisset. Musæ enim latera sarciebant altrinsecus duæ: quarum dexterior verecunda quadã maiestate subnixa, elatæ frõtis Polymnia, argenteis astrorum purgauerat margaritis: cuius phaleratum exoticis diadema carbunculis, corniculata lunæ sinuatio deprimebat, ac cærulenti peplo circumlita hyalinæ cauitatem sphæræ osseo fastigatus tigillo versabat. Visus itaque luminis tam elata contemplatione cœlitus erigebatur intuitus, quo penè foribus superna intuens pollicem illisisset. Leuicomes lateris refugo quodam contemplatu secretior humanos intuitus velamine quodam arcano vitabat. huius ninguida canis albentibus nitebat cæsaries, rugáque crispato multiplici supercilio rancidum se quiddam consopiri promittebat. Tardior incessus erat, & ipsa ponderationis grauedine venerandus. Tunc Calliope prouinciam loquacitatis ingressa: His te, inquit, Fulgenti tutricibus spoponderam largitum. Quarum sequax si fueris, celeriter raptum ex mortali cœlestem efficient, astrísque, non vt Neronem poëticis laudibus, sed vt Platonem mysticis interserent rationibus. Neque enim illos de his expectas affectus, quos aut poëma ornat, aut deflet tragœdia, aut spumat oratio, aut cachinnat satyra, aut ludit comœdia: sed in quib. Carneadis resudat elleborum, & Platonis auratum eloquium, & Aristotelis syllogismaticum verbiloquium. Nunc itaque pande mentis cubiculum, & aureum fistulis audito nuncio mentibus intromitte quod excipis. sed enerua totum mortale quod tibi est, ne tam sacrati series dogmatis scrupulosis ritè nõ resideat penetralibus. Ergo nunc de deorum primum natura, vnde tanta malæ credulitatis lues stultis mentibus inoleuerit, edicamus. Quamuis enim quidam sint, qui spreta capitis generositate, Atricinis atque Arcadicis sensibus glandium quippiam sapiant, atque eorum altiori stultitiæ nubilo soporata caligentur ingenia: tamen nequaquam apud humanos sensus, nisi fortuitis compulsationibus moti nascũtur errores, vt etiam Chrysippus de fato scribens ait, compulsa-

ironicum

compulſationibus lubricis voluuntur incurſus. Itaque primum omiſſo circuitu, vnde idolum tractum ſit, edicamus.

VNDE IDOLVM DICATVR.

DIophantes, Lacedæmonum autor, libros ſcripſit Antiquitatum 14. in quibus ait, Syrophanem Ægyptium familia ſubſtantiáque locupletem filium genuiſſe, quem voluit enormis ſubſtantiæ ſucceſſorem ineffabili, vltrà quam paternitas exigebat, affectu erga filium deditum. Iſque dum aduerſis fortunæ incurſibus raperetur, patri crudele geminæ orbitatis dereliquit elogium: & vt poſteritati perpetuale ſuffragium denegaſſet, & ſubſtantiæ propagandæ ſubitám interceptionem obiiceret. Quid igitur faceret, aut fœcunda paternitas hac ſterilitate damnata, aut felix ſubſtantia in ſucceſſione curata? parum erat, non habere quod habuit, niſi etiam eſſet, qui obtineret quod reliquit. Denique doloris anguſtia, quæ ſemper inquirit neceſſitatis ſolatium, filij ſibi ſimulacrum in ædibus inſtituit. Dumque triſtitiæ remedium quærit, ſeminarium potius doloris inuenit, neſciens quòd ſola ſit medicina miſeriarum obliuio. Fecerat enim ille, vnde luctus reſurrectionis in dies acquireret, non in quo luctus ſolatium inueniret. Denique idolum dictum eſt εἰδοδίνην, quod nos Latinè ſpecies doloris dicimus. Nanque vniuerſa familia in domini adulationem, aut coronas plectere, aut flores inferre, aut odoramenta ſimulacro ſuccendere conſueuerat. Nonnulli etiam ſeruorum culpabiles domini furiam euitantes, ad ſimulacrum profugi veniam merebantur, & quaſi ſalutis certiſſimo collatori, florum aut thuris offerebant munuſcula, timoris potius effectu, quàm amoris affectu. Denique huius rei non immemor & Petronius ait: Primus in orbe Deos fecit timor. Nam & Mintanor muſicus in Chromatopion libro muſicæ artis, quem ſcripſit, ait, Dominum doloris, quem prima cõpunctio humani finxit generis, exin inueteratus error, humanis pedetentim cõſertus diſciplinis, barathro quodam ſæuæ crudelitatis prolabitur.

Saturnus.

SAturnus Pollucis filius dicitur, Opis maritus senior, velato capite falcem gerens: cuius virilia abscissa, & in mare proiecta, Venerem genuere. Itaque quid sibi de hoc philosophia sentiat, audiamus. Tum illa: Saturnus primus in Italia regnum obtinuit. hicque per annonæ prærogationem ad se populos attrahens à saturando dictus est Saturnus. Opis quoque vxor, eo quòd opem esurientibus ferret, dicta est. Pollucis etiam filium, siue à pollendo, siue à pollucibilitate, quam nos humanitatem dicimus. Vnde & Plautus in comœdia Epidici ait, Bibite, pergræcamini pollucibiliter. Velato verò capite ideo fingitur, quod omnes fructus foliorum obnupti tegantur vmbraculo. Filios verò suos comedisse fertur, quòd omne tempus quodcunque gignit, consumit. Falcem etiam fert nõ immeritò, siue quòd omne tempus in se vergat, vt curuamina falcium: siue propter fructũ, vnde etiam & castratus dicitur, quòd omnes fructuum vires abscissæ, atque in humoribus viscerum veluti in mare proiectæ, sicut illic Venerem, ita & libidinem gignant necesse est. Nam & Apollophanes in epico carmine scribit Saturnum quasi sacrum νοῦν, νοῦς enim Græcè sensus dicitur: aut satorẽ νοῦ, quasi diuinũ sensum creantẽ omnia. cui etiã quatuor filios subiiciunt, primum Iouem secũdum Iunonem, tertiũ Neptunum, quartum Plutonẽ. & quasi Poli filium quatuor elementa gignentem, id est primum Iouem ignem: vnde & ζεὺς Græcè dicitur, ζεὺς enim græca significatione, siue vita, siue calor dici potest: siue quòd igne vitali animata omnia diceretur, vt Heraclius vult: siue quòd hoc elementũ caleat. secundũ Iunonem, quasi aerem, vnde ἥρη Græcè dicitur. & quanuis aerẽ masculum ponere debuerint, tamen ideo soror est Iouis, quòd hæc duo elementa sibi sunt valde consocia. Ideo Iouis & cõiugẽ, quòd maritatus aer igne feruescat. Nã & Theopõpus in Cypriaco carmine, & Hellanicus in Dios Philologia, quã descripsit, ait Iunonẽ ab Ioue vinctã catenis aureis, & degrauatã incudibus ferreis. Illud nihilominus dicere volentes, quòd aer igni cœlesti cõiunctior, duobus deorsum elementis misceatur, id est aquæ & terræ, quæ elementa duobus superioribus grauiora sunt.

Neptunus.

NEptunum verò tertium aquarum voluêre elementum: quem ideò Græci etiam Posidona nuncupant, quasi ποιοῦντα εἴδην, quòd nos latinè facientem imaginem dicimus: illa videlicet ratione, quòd hoc solum elementum imagines in se formet spectantiũ, quòd nulli alij ex quatuor competat elementis. Tridentem verò ob hanc rem ferre pingitur, quòd aquarum natura triplici virtute fungatur, id est liquida, fœcunda, potabili. hunc & Neptuno Amphitriten in coniugium deputant, ἀμφὶ enim Græcè circumcirca dicimus: eo quòd omnibus tribus elementis aqua conclusa sit, id est in cœlo, in aere, in nubibus, & in terra, vt sunt fontes & putei.

Pluton.

QVartum etiam Plutonem dicunt terrarum præsulem: πλοῦτος enim Græcè, diuitiæ dicuntur, solis terris credentes diuitias deputari. hunc etiam tenebris addictum dixere, quòd sola terræ materia sit cunctis elementis obscurior. Sceptrũ quoque in manu gestat, quòd regna solis competant terris.

Tricerberus.

TRicerberum verò canem eius subiiciunt pedibus. quòd mortalium iurgiorum inuidiæ ternario consientur statu, id est naturali, causali, accidentali. Naturale est odium, vt canum, leporũ, luporum, & pecudũ, hominum, & serpentum. Causale est, vt amoris Zelus atque inuidiæ. Accidens est, quod aut verbis casualiter oboritur, vt hominibus: aut comestiones propter, vt iumentis.

Furiæ.

HVic quoque etiam tres furias deseruire dicũt, quarum prima est Alecto: ἀληκτῶ enim Grecè impausabilis dicitur. Alia Tisiphone: τισιφώνη autem, quasi τούτων φωνή, id est istarum vox. Tertia Megæra: megæra enim est, quasi μεγάλη ἔρις, id est magna contentio. Primum est ergo, non pausando furiam concipere. secundum est, in vocẽ erumpere. tertium, iurgiũ protelare.

Fata.

TRia etiam ipsi Plutoni destinant fata, quarum prima Clotho, secunda Lachesis, tertia Atropos. κλώθω enim Græcè euocatio dicitur, λάχεσις verò sors nuncu-

patur, ἄτροπος quoque sine ordine dicitur: hoc videlicet sentire volentes, quòd prima sit natiuitatis euocatio: secunda vitæ sors, quemadmodum quis viuere possit: tertia, mortis conditio, quæ sine lege venit.

Harpyiæ.

HArpyias etiam tres inferis Vergilius deputat, quarum prima ἀέλλω, secunda ὠκυπέτη, tertia, κελαινώ. Harpyia enim Græcè rapina dicitur. Ideo virgines, quòd omnis rapina arida sit & sterilis. Ideo plumis circumdatæ, quia quicquid rapina inuaserat, celat. Ideo volatiles, quòd omnis rapina ad volandum sit celerrima. ἀέλλω enim Græcè quasi ἑλὼν ἄλλο id est alienũ tollens. Ocypete, id est citius auferens. Celænum verò Græcè nigrũ. vnde & Homerus prima Iliados rhapsodia, αἶψά τοι αἷμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρὶ: id est, statim niger tuus sanguis emanabit per meam hastam. Hoc igitur signare volentes, quòd primum sit, alienum concupiscere: secundũ, cupita inuadere: tertium, celare quod inuadit.

Proserpina.

PLutoni quoque nuptam volunt Proserpinam, Cereris filiam. Ceres enim Græcè gaudium dicitur. & ideo illam frumenti deam esse voluerunt, quòd vbi plenitudo fructuum sit, gaudia semper superabũdent necesse est. Proserpinam verò quasi segetem voluerunt, id est terram radicibus proserpentem, quæ & ἑκάτη Græcè dicitur: ἑκατὸν enim Græcè centum sunt. & ideo hoc illi nomen imponunt, quia centuplicatum Ceres proferat fructum.

Ceres.

HAnc etiam mater cum lampadibus raptam quærere dicitur, vnde & lampadum dies Cereri dedicatus est: illa videlicet ratione, quòd hoc tempore cum lampadibus, id est cum solis feruore seges ad metendum cum gaudio requiratur.

Apollo.

APollinem solem dici volunt: ἀπόλλων enim Græcè perdens dicitur, quòd feruore suo omnem succum virentium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam diuinationis Deum voluerũt, siue quòd sol omnia obscura manifestat in lucem, seu quòd in suo processu

& occaſu eius orbita multimodos ſignificationum monſtret effectus. Sol verò dicitur aut ex eo quòd ſolus ſit, au quòd ſolitè per dies ſurgat & occidat. Huic quoque quadrigam adſcribunt illam ob cauſam, quòd aut quadripartitis temporum varietatibus anni circulum peragat: aut quòd quadrifido limite diei metiatur ſpacium. vnde & ipſius equis condigna ſic nomina poſuerunt, id eſt Erythreus, Actæon, Lampos, Philogeus. Erythreus Græcè rubens dicitur, quòd à matutino ſol lumine rubicundus exurgat: Actæon ſplendens dicitur, quod tertiæ horæ momentis vehemens inſiſtat: Lampos verò, quod lucidior fulgeat, dum ad vmbilicum diei centratum conſcenderit circulum. Philogeus Græcè terram amans dicitur, quòd hora nona procliuior, vergens occaſibus pronus incumbat.

Coruus.

IN huius etiam tutelam coruum ponunt, ſiue quòd ſolus contra rerum naturam in mediis ipſis æſtiuis feruorib. ouiparos pullulet fœtus. Vnde & Petron..

Sic contra rerum naturæ munera notæ,
Coruus maturis frugibus oua refert.

Siue quòd in horoſcopicis libris ſecundum Anaximandrum, ſiue etiam ſecundum Pindarum, ſolus inter omnes aues ſignificationes habet vocum.

Laurus.

IN huius etiam tutelam laurum aſcribunt. vnde etiam eum amaſſe Daphnen dicunt, Penei fluminis filiam: & vnde laurus naſci poſſet, niſi de fluuialibus aquis? Maximè quia & eiuſdem Penei fluminis ripæ lauro abundare dicuntur. At verò amica Apollinis ob hanc rem vocitata eſt, quia illi qui de interpretatione ſomniorum ſcripſerunt, vt Antiphon Philocrus, & Artemon, & Serapion Aſcalonites, promittant in libris ſuis, laurum ſi dormiẽtibus ad caput poſueris, vera ſomnia eſſe viſuros.

De nouem Muſis.

HVic etiam Apollini nouẽ deputant Muſas, ipſúmque decimum Muſis adiiciunt: illa videlicet cauſa, quòd humanæ vocis decem ſint modulamina. vnde cum decachorda Apollo pingitur cithara. Sed & lex diuina dechachorda Apollo pingitur cithara. Sed & lex diuina

decachordon dicit psalterium. Fit ergo vox quatuor dentibus econtrà positis, quos lingua percutit: è quibus si vno minus fuerit, sibilum potius quàm vocem reddat necesse est. Duo labia velut cymbala, verborum commoda modulantia: lingua, vt plectrum quæ curuamine quodã vocalem format spiritum: palatum, cuius profert sonum: gutturis fistula, quæ tereti meatum spiritalem præbet excursu: & pulmo, qui velut aceruus foliis concepta reddit ac reuocat. Habes ergo nouem Musarum vel Apollinis ipsius redditam rationem, sicut in libris suis Anaximander Lampsacenus, & Leophantes Heracleopolites exponunt: & quod alij firmant, vt Pisander Physicus, & Euxenomenes in libro θεολογουμένων. Nos verò nouẽ Musas doctrinæ atq; scientiæ dicimus modos. hoc est, prima Clio, quasi prima cogitatio discendi. κλέος enim Græcè fama dicitur: vnde & Homer. ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀκούομεν, οὐδέ τι ἴδμεν: id est, Nos verò solam famam audiuimus, neque quid scimus. & in alio loco, τοῦ κλέος ἐσθλὸν καὶ ἑλλάδα καὶ μέσον ἄργος. Et quoniam nullus scientiam quærit, nisi in qua famæ suæ protelet dignitatem, ob hanc rem prima κλειὼ appellata est, id est cogitatio quærendæ scientiæ. secunda, εὐτέρπη, quod nos latinè bene delectans dicimus, quòd primum sit scientiam quærere, secundum sit delectari quod quæras. Tertia μελπομένη, quasi μελέτην ποιουμένη, id est medicationem faciens permanere: vt primum est velle, secũdũ desiderare quod velis, tertium instare meditãdo ad id quod desideras. quarta θάλεια, id est capacitas, velut si dicatur τιθεῖς θάλειαν, id est ponens germina: vnde & Epicharmus comicus in Deiphilo comœdia ait: θάλειν, ὡς οὐ βλέπει, βούλιμος ἐπέταξεν, id est, germẽ dum nõ videt, fames consumit. Quintã πολύμνειαν, quasi πολυμνήμην, id est multã memoria facientẽ dicimus; quia post capacitatẽ est necessaria. sexta ἐρατώ, id est, εὑρεῖν ὅμοιον, quod nos latinè inueniens simile dicimus: quia post scientiã & memoriã iustum est, vt aliquid simile & de suo inueniat. septima τερψιχόρη, id est, delectans instructione: vnde & Hermes in Pimandre libro ait: ἀκούρος τροφῆς καὶ κούφου σώματος, id est, absque instructione escæ & vacuo corpore. Ergo post inuentionẽ oportet te etiam discernere ac diiudicare quod inuenias.

octaua οὐρανία, id est cœlestis: post diiudicationẽ enim eligis quid dicas, quid despuas: eligere enim vtile, caducúmq; despuere, cœleste ĩgeniũ est. nona καλλιόπη, id est optimę vocis: vnde & Homerus ait, θεᾶς ὀπὰ φωνησάσης, id est deę vocẽ clamantis. Ergo hic erit ordo: primum est, velle doctrinã. secundum est, delectari quod velis. tertiũ est, instare ad id quo delectatus es, quartum est, capere id quod instas. quintum est, memorari quod capis. sextum est, inuenire de tuo simile ad id quod memineris. septimum est, iudicare quod inuenias. octauum est, eligere de quo iudicas. nonum, bene proferre quod elegeris.

Phaeton.

HIc etiam cum Clymene nympha coiens, Phaetonta dicitur genuisse, qui paternos currus affectans, sibi atque mundo concremationis detrimenta conflauit. Semper ergo sol cum aqua coiens, aliquos fructus gignat necesse est, qui eo quod terris exilientes appareant, phanontes dicuntur: φαίνων enim græcè apparens dicitur. qui quidem fructus ad maturitatem sui, solis ardorem quærant necesse est: quo accepto, omnia feruoris incendio consumantur. Huius etiam sorores Arethusa, Lampetusa, quæ gemmeis ac translucentibus fraterna deplorant guttis incendia, succináque diruptis iaciunt inaurata corticibus. Soror etiam totius germinis arbor est, quæ vna eademque feruoris humorísque iugalitate gignuntur. Itaque istæ arbores, quæ succinum sudant, dum maturis fragibus solis feruor torrentibus ipsis Iunio Iulióque mensib. incendiosior cancri atque leonis tetigerit metas, tunc istę arbores æstu valido fissis corticibus succũ sui liquoris, in Eridano flumine aquis durandũ, emittunt.

De Typho, Sagittis, & Pythone.

HIs Typhum quoque Apollinis adiiciunt, quòd sol & præterita nouerit, & præsentia cernat, & visurus sit futura. Arcum verò huic sagittásque conscribunt, siue quòd de circulo eius radij in modum sagittarum exiliant, seu quòd suorum radiorum manifestatione omnẽ dubietatis scindat caliginem. vnde etiam Pythonẽ sagittis interemisse fertur: πείθω enim græcè credulitas dicitur. & quia omnis falsa credulitas (sicut serpentes) luce manifestante deprimitur, Pythonem cum interemisse dicunt,

Quare sine barba dicatur, cum pater dicatur.

QVia occidendo & renascendo semper est iuuenior, sic vt quòd nunquam in sua virtute deficiat, vt luna quæ crescit & minuitur.

Mercurius.

SI furtis præfuere dij, non erat opus criminibus iudice, ex quo culpæ habuere cœlestem autorem. Mercurium dicunt præfuisse negociis, virgam ferentem serpentibus nexam, pennatis quoque talaribus prędirum. Hunc etiam internuncium, furatrinúmque deum. Quid sibi verò huius nominis atque imaginis significatio differat, edicamus. Mercurium dici voluêre quasi mercium curam. Omnis ergo negociator dici potest Mercurius.

Quare pennas.

PEnnata verò talaria, quòd negociantium pedes vbique pergendo quasi pennati sint.

Quare virgam.

VIrgam verò serpentibus nexam ob hoc adiiciunt, quod mercatoribus det aliquando regnum, vt sceptrum: & vulnus, vt serpentium.

Quare galerum, & gallum.

GAlero enim cooperto capite pingitur, quòd omne negocium sit semper absconsum. Gallum quoque in eius ponunt tutelam, siue quòd omnis negociator semper inuigilet, seu quod ab eius cantu surgant ad peragenda negocia.

Quare Hermes.

HErmes quoque dicitur grecè, ab eo ꝙ est ἑρμηνεῦσαι, quod nos latinè differere dicimus: illa videlicet causa, quòd negociatori linguarum sit differtio necessaria. vtraque enim regna permeare dicitur, superna atque inferna: quòd modo ventis in altum nauigans currat, modò demersus inferna tempestatibus appetat.

Quare fur, quare celer dicatur.

HVnc etiam deum & furti præsulem volunt, quòd nihil intersit inter negociantis rapinam atque periurium, furantísque deierationem ac raptum. Stellam verò, quæ στίλβων græcè nuncupatur, quam ei pagani ascribunt, ex quo etiam diei nomen inuenere, tanto celerior planetis omnibus currit, vt septima die suos per-

meet circulos, quod Saturnus xxiiij. annis, & Iupiter xij. poſſunt. vnde etiam Lucanus ait, Motúque celer Cyllenius hæret.

Quare Argum occidiſſe dicatur.

DEnique etiam Argum luminum populoſitate conſeptum interemiſſe fertur, dum oculorum immenſam vnius corporis ſegetem vbique viua circumſpectione florentem, ſingularis vulneris recurſum falcifero meſſuiſſet curuamine. Quid ſibi ergo tam fabuloſum Græciæ commentum velit? niſi quod etiam centum cuſtodes, totidémque aſtutos ſine negotiatione vagos (vnde & ἀεγὸς græcè vagus dicitur) & furantis aſtutia, & negociantis circumuenit aſtutia, falſatáque cautela. Solet igitur alludere his ſpeciebus & honeſtè mendax Græcia, & poëtica garrulitas, ſemper de falſitate ornata phaleratior, vt & Danaë hymbre aurato corrupta eſt, non pluuia, ſed pecunia.

Ganymedes.

ET raptum Ganymedem aquila non verè volucris, ſed bellica præda. Iupiter enim, vt Anacreon antiquiſſimus autor ſcripſit, dum aduerſus Titanas, id eſt Titani filios (qui frater Saturni fuerat) bellum aſſumeret, & ſacrificium Cœlo feciſſet, in victoriæ auſpicium, aquilæ ſibi adeſſe proſperum vidit volatum. pro quo tam felici omine, præſertim quia & victoria conſecuta eſt, in ſignis bellicis ſibi aquilam auream fecit, tutelæque ſuę virtuti dedicauit. vnde & apud Romanos huiuſcemodi ſigna tracta ſunt. Ganymedē verò bellādo his ſignis prę-euntibus rapuit, ſicut Europam in tauro rapuiſſe fertur: id eſt, in naue tauri picturam habente. & is idem in vacca ſimiliter, in naui huiuſcemodi picturæ. Denique vt hoc certius eſſe cognoſcas, nauigium Iſidis Ægyptus colit.

De Perſeo & Gorgone.

PErſeum ferunt Meduſæ Gorgonis interfectorem. Gorgones voluêre dici tres: quarum prima Stheno, ſecunda Euryale, tertia Meduſa: quarum quia fabulam Lucanus & Liuius ſcripſerunt, poëtæ grammaticorum ſcholaribus rudimentis admodum celeberrimi, hanc

fabulam referre superfluum duximus. Theocritus antiquitatum historiographus refert Phorcum fuisse regem, qui tres filias locupletes dereliquit. Quarum Medusa maior, quæ fuerat locuples, regnúmque incolendo fru-ctificandóque ampliauerat: vnde & Gorgon dicta est, quasi georgon. nam γεωργοὶ græcè agricultores dicuntur. Serpentino verò capite ideo dicta est, quòd astutior fuerit. Cuius regnum opimum Perseus inuadens, ipsam quidem interemit. Ideo volaticus dicitur, quòd nauibus venerit. cuius capite, id est, substantia ablata, ditior factus, non parua regna obtinuit. Denique & Atlantis regnum inuadens, quasi per Gorgonis caput, id est per substantiam eius, eum in montem fugere compulit. Vnde in montem conuersus dicitur esse. Tamen quid hac sibi tam subtili sub imagine ornatrix Græcia sentire voluerit, edicamus. Gorgonas dici voluerunt tres, id est tria terroris genera: primus quippe terror est, qui mentem debilitat: secundus, qui profundo quodam terrore mentem spargit: tertius, qui non solum mentis intentum, verùm etiam caliginem ingerit visus. vnde & nomina tres Gorgones accepere: σθενῶ enim græcè debilitas dicitur, vnde & ἀσθένειαν infirmitatem dicimus. secunda Euryale, id est, lata profunditas, vnde & Homerus πόλιν εὐρυάγυιαν, id est Troiam latas vias habentem. Itaque Medusam, quasi μὴ ἰδοῦσαν, quòd videri non possit. Hos ergo terrores Perseus adiuuante sapientia interfecit. Ideo auersus volat, quòd virtus terrorem nunquam aspicit. speculum ergo ferre dicitur, quod omnis terror non solum in corde, sed etiam in figura transeat. De sanguine eius nasci fertur Pegasus, in figuram famæ constitutus. Virtus enim, dum terrorem amputauerit, famam generat: vnde volare dicitur, quia fama est volucris. vnde Tiberianus: Pegasus hinniens transuolat æthram. Ideo & Musis fontem vngula sua rupisse fertur, quòd Musæ ad describendum famam heroum, aut sequantur priorum, aut indicent antiquorum.

De Admeto & Alceste.

SIcut nihil benigna superius coniuge, ita nihil infesta crudelius muliere. Quanto enim sapiens pro viri

ſalute ſuam opponit animam pignori: tanto maligna ad mariti mortem etiam ſuam reputat nihili. Ergo coniunx, quantum iure coniunctior, tantum eſt aut morum dulcedine mellea, aut felle malitiæ toxica: eſt quippe aut perpetuale refugium, aut perenne tormentum. Admetus rex Græciæ Alceſtem in coniugio petiit: cuius pater edictum propoſuerat, vt ſi quis duas feras ſibi diſpares ſuo currui iungeret, ipſe illam in coniugio accepiſſet. Is igitur Admetus Apollinem atque Herculem petiit, qui ei ad currum leonem & aprum iunxerunt. Itaque Alceſten in coniugio accepit. Cúmque in infirmitatem Admetus decidiſſet, & mori ſe comperiſſet, Apollinem deprecatus eſt. Ille veró dixit ſe ei aliquid nolle præſtare, niſi ſi quis ſe de eius propinquis ad mortem pro eo voluntariè obtuliſſet. quod vxor fecit. Itaque Hercules dum ad tricerberum canem abſtrahendum deſcenderet, etiam ipſam de inferis leuat. Admetum poſuere in modum mentis, ideo Admetus nuncupatus eſt, quaſi quem adire poterit metus. Hic itaque in coniugio Alceſten deſiderat: ἀλκὴ enim græcè præſumptio dicitur. vnde & Homerus ait, ἀλλὰ οὐκ ἐςὶ βίη φρεσὶν, οὐδέ τις ἀλκὴ, non eſt aliqua virtus in mentibus, neque aliqua præſumptio. Ergo mens præſumptionem ſperans, ſibi coniungi duas feras ſuo currui ſubiungat, id eſt ſuæ vitæ duas virtutes aſciſcat, animi & corporis, leonem, vt virtutem animi: aprum, vt virtutem corporis. Denique & Apollinem & Herculem ſibi propitiet, id eſt ſapientiam & virtutem. Ergo præſumptio ſemet ipſam ad mortem pro anima obiicit, vt Alceſte. quam præſumptionem quamuis in periculo mortis deficientem, virtus de inferis reuocat, vt Hercules fecit.

FVRII PVBLII FVLGENTII MYTHOLOGIARVM
LIBER II.

Tudens, mi Domine, tuo reuerendo imperio, meam ſtultitiam velut naufrago commiſi iudicio. bifida ambiguitate ſuſpenſus, vtrúm ne lector quilibet laudet conſtructa, aut deſtruat laborata. Sed quia nullatenus hæc noſtrum aut nomen extollunt, aut crimen officiunt, illo videlicet pacto. quod ſi ab his lector melius ſapit, deum præferat, qui meliora conceſſit. ſin verò ab his minus aliquid deſipit, ipſum præferat qui iſta contribuit. ergo & hæc non noſtra ſunt, ſed eius donum: & quæ ampliora eueniunt, non hominis, ſed diuinum eſt largimentum. Sicut enim liuoris nota eſt, ſilere quod noueram: ita crimen non eſt, enarrare quod ſenſeram. ergo ſi his amplius ſapis, lauda mentem puriſſimam, quæ quod habuit, non negauit. ſed ſi hæc antè neſcieras, habes arenam noſtri ſtudij, vbi tui exerceas palæſtram ingenij.

De iudicio Paridis.

PHiloſophi tripartitam humanitatis voluerunt eſſe vitam, ex quibus primam theoricam, ſecundam practicam, tertiam philargicam voluêre: quas nos latinè contemplatiuam, actiuam, voluptariam nuncupamus. vt etiam Propheta ait: Beatus vir qui non abiit in concilio impiorum, & in via peccatorum non ſtetit, & in cathedra peſtilentiæ non ſedit: id eſt non abiit, non ſtetit, non ſedit. Prima igitur contemplatiua eſt, quæ ad ſapientiam & veritatis inquiſitionem pertinet, quam apud nos epiſcopi, ſacerdotes, ac monachi, apud illos philoſophi geſſerunt. Quos nulla lucri cupiditas, nulla furoris inſania, nullum liuoris toxicum, nullus vapor libidinis: ſed tantum indagandæ veritatis contemplandæque iuſticiæ cura macerat, fama ornat, paſcit ſpes. Secunda actiua eſt, quæ tantum vitæ commodis anxia, ornatus petax, habendi inſatiata, rapiendi cauta, ſeruandi ſollicita

gerìtur. Plus enim quod habeat cupit, quàm quod sapiat quærit: nec confiderat quid expediat, vbi intercedit quod rapiat. Denique ideo non pręstat stabile, quia non venit honestè. hanc enim vitam penes antiquos aliqui tyranni, penes nos mundus omnis gerit. Voluptaria verò vita est, quæ libidini tantummodò obnoxia, nullum honestum reputat bonum: sed solam vitæ appetẽs corruptelam, aut libidine mollitur, aut homicidiis cruentatur, aut rapina succenditur, aut liuoribus rancidatur. Sed hoc penes illos Epicurei ac voluptarij, penes verò nos huiusmodi vita natura, non crimen est: & quia bonum nemo gerit, nec nasci bonum licet. Id itaque considerantes poëtæ, trium dearum ponũt certamina, id est, Mineruam, Iunonem & Venerem, de formæ qualitate certantes. Ideo verò Iouem non posse de his iudicare dixere, siue quòd præfinitum mundi iudicium ignorabat, siue quia in libertate arbitrij constitutum hominem crederent. Quod itaque si velut deus Iupiter iudicasset damnando duas, vnam tantummodò terris vitam dimitteret. Sed ideo ad hominem iudicium transferunt, cui liberum deligendi debetur arbitrium. Sed bene pastor, quia non vt sagitta certus, & iaculo bonus, & vultu decorus, & ingenio sagacissimus. Denique brutũ quiddam desipuit, & (vt ferarum ac pecudum mos est) ad libidinem potius limaces visus intorsit, quàm virtutem aut diuitias inquisiuit. Sed quid sibi tres deæ de tribus vitarum ordinibus vendicent, edicamus.

Minerua.

PRimam vitam theoreticam, quàm nos in contemplandæ sapientiæ honore dicimus. Ideo de Iouis vertice natam dicunt, quia ingenium in cerebro positum sit: ideo armatam, quòd munita sit. Gorgona etiam huic addunt in pectore, quasi terroris imaginem, vt vir sapiens terrorem contra aduersarios gestet in pectore. Cristam cum galea ponunt, vt sapientis cerebrum & armatum sit, & decorum. Vnde & Plautus in Trinummo ait: Fungino genere est, capite se totum tegit. Triplici etiam veste subnixa est, seu quòd omnis sapientia sit multiplex, seu etiam quod celata. Longam etiam hastam fert, quòd sapientia longè verbo percutiat. Tripli-

ci etiam veste, quod omnis sapientia tecta extrinsecus varius agnoscatur. In huius etiam tutela noctuam volunt, quòd sapientia etiam in tenebris proprium fulgorem possideat. Inde etiam & conditricem Athenarum eam volunt. Minerua denique & ἀθήνη græcè dicitur, quasi ἀθάνατος παρθένος: id est, immortalis virgo, quia sapientia nec mori poterit, nec corrumpi.

Iuno.

IVnonem verò actiuæ præposuerunt vitæ. Iuno enim quasi à iuuando dicta est. Ideo & regnis præesse dicitur, quòd hæc vita diuitiis tantum studeat: ideo etiam cum sceptro pingitur, quòd diuitiæ regnis sint proximæ. Velato enim capite Iunonem ponunt, quòd omnes diuitiæ sint semper absconsæ. deam etiam partus volunt, quòd diuitiæ semper prægnaces sint, & nonnunquam abortiant. huius quoque in tutelam ponunt pauum, quòd omnis vitæ potentia petax in aspectum sui semper quærat ornatus. Sicut enim pauus stellatum caudæ curuamen concauans, anterius faciem ornat, posterioráque turpiter nudat: vnde & Theophrastus ait in Moralibus, τὰ ἄλλα περίγνωθι, id est, Reliqua considera: & Salomon, In obitu hominis nudatio operum eius. Huic etiam Irim quasi arcum pacis adiungunt, quòd sicut etiam ille ornatus varios pingens arcuato curuamine momentaliter refugit: ita etiam fortuna quàuis ad præsens ornata, tamen est citius fugitiua.

Venus.

TErtiam Venerem voluptariæ vitæ in similitudinem posuerunt. Venerem dici voluêre, aut secundũ Epicureos bonam rem: aut secundum Stoicos, vanam rem. Epicurei enim voluptatem laudant, Stoici voluptatem damnant. Isti libidinem colunt, illi libidinem nolunt. vnde & ἀφροδίτη dicta est, ἄφρος enim græcè spuma dicitur, siue ergo, quòd sicut spuma libido momentaliter surgat, & in nihilum veniat: siue quòd concitatio ipsa seminis spumosa sit. Denique ferunt poëtæ, quòd exectis falce Saturni virilibus, atque in mare proiectis, exinde Venus nata sit. Illud nihilominus respondere volens poëtica vanitas, quòd Saturnus græcè κρόνος dicitur, χρόνος enim græcè tempus vocatur. Abscisæ ergo vires tem-

poris,id eſt fructus falce quàm maximè,atque in humoribus viſcerum velut in mare proiectæ, libidinẽ gignant neceſſe eſt. Saturitatis enim abundantia libidinem creat. Vnde & Terentius ait: Sine Cerere & Libero friget Venus. Hanc etiam nudam pingunt, ſiue quòd nudos ſibi affectatores dimittat, ſiue quòd libidinis crimen nunquam celatum ſit, ſiue quòd non vnquam niſi nudis conueniat. Huic etiam roſas in tutelam adiiciunt. Roſæ enim & rubent & pungunt, vt etiam libido. Rubet verecundiæ opprobrio; pungit etiam peccati aculeo. & ſicut roſa delectat quidem, ſed celeri motu temporis tollitur: ita & libido libet momentaliter, & fugit perenniter. In huius etiam tutelam columbas ponunt, illa videlicet cauſa, quòd huius generis aues ſint in coitu feruidæ. Huic etiam tres Charites adiiciunt, duas ad nos cõuerſas, vnam à nobis auerſam, quòd omnis gratia ſimplex eat, duplex redeat. Ideo ſunt Charites,quia omnis gratia neſcit ſubtilem, ſed ornatum. Hanc etiam in mari natantem pingunt, quòd omnis libido rerum patiatur naufragia. Vnde & Porphyrius in Epigram. ait: Nudus, egens, Veneris naufragus in pelago. Concha etiam marina pingitur portari, quòd huius generis animal toto corpore ſimul aperto in coitu miſceatur,ſicut Iuba in Phyſiologis refert.

De Hercule, & Omphale.

PArcite quæſo iudices humanis ardoribus. quid enim puerilis aut muliebris ſenſus in amore efficiat,ex quo in libidinis pugna Herculea deſudat virtus. Mulieris enim illecebra maior eſt mundo: quia quem mundi magnitudo vincere non potuit, libido compreſſit. Inuaſit ergo virtutem de crimine fœmina, quam mereri non potuit de natura. Hercules enim amauit Omphalen, quæ eum perſuaſit & coli † delicatos eneruare contractus,& laſciuienti pollice fuſi teretem rotare vertiginem. Hercules enim ἡρακλῆς græcè dicitur: id eſt, ἀνδρῶν κλέος, quod nos latinè virorum fortium famam dicimus. Vnde & Homerus ait, κλέος οἷον ἀκκόμεν, id eſt ſolam famã audiuimus. Ideo & Alcæi nepos dicitur. ἀλκὴ enim græcè, præſumptio interpretatur. Nam & Alcmenam matrem habet, quaſi ἀλμοδιστέραν, quôd † græcè

delegatos *latinè*

ſalſugo dicitur. Nam ex igne igneus, vt ex Ioue: & ex præſumptione, vt ex Alcæo auo: & ex ſalſedine ſapientiæ, vt ex Alcmena quid naſcitur, niſi fortitudinis gloria, & tamen à libidine ſuperatur. ὄμφαλος enim græcè dicitur vmbilicus. Libido enim in vmbilico dominatur mulieribus, ſicut lex diuina dicit: Non eſt præciſus vmbilicus tuus. quaſi diceret, non eſt peccatum tuum amputatum. Nam & matrix illic catenata conſtringitur, vnde & epinephridia eodem loco firmandis fœtibus opponuntur. Oſtenditur ergo, quod libido, quamuis etiam inuictam poſſit ſuperare virtutem.

De Caco, & Hercule.

SI fumum fures eructuant, quis inuolantem dum negat agnoſcat? ergo aut caliginem aut fumum obiicit, ne agnoſci poſſit: aut in fumum vaneſcit ſubſtantia, quæ furtiuè ſuccedit. Cacus enim Herculis boues furatus eſſe dicitur, quos cauda in ſpelunca tractos abſcōdit, quem Hercules preſſo gutture interfecit. κακὸν enim græcè, malum dicimus. Ergo omnis malitia fumum eructuat, id eſt, aut quòd contraria ſit veritati, id eſt luci: aut quòd acerba ſit videntibꝰ, vt fumus oculis: aut quòd ſemper occultas obſcuráſque cauillationes obiiciat. Ideō autem & duplex, quòd multiformis malitia non ſimplex ſit. Triplici etiam modo nocet malitia: aut in euidenti, vt potentior: aut ſubtiliter, vt falſus amicus: aut occultè, vt † impoſſibilis latro. Ideo etiam ſubtractos boues tranſuerſis ducit veſtigiis, quòd omnis malignus aliena vt inuadat, tranſuerſa defenſionis vtitur via. Ideo & bona Herculis concupiſcit, quia omnis malignitas contraria eſt virtuti. Denique in ſpelunca abſcondit, quia nunquam malignitas aperta liberiore fronte ſit, ſed virtus & malos interficit, & ſua vindicat.

impotens

De Antæo, & Hercule.

ANtæus enim in modum libidinis ponitur: vnde & ἀντίον græcè, contrarium dicimus. Ideo & de terra natus, quòd ſola libido de carne concipitur. Denique tacta terra, validior exurgebat. Libido enim quanto carni conſenſerit, tanto ſurgit iniquior. Denique à virtute gloriæ, quaſi ab Hercule ſuperatur. Nam denegato ſibi terræ tactu moritur, altiúſque eleuatus materna non potuit

tuit mutuari suffragia, quo euidentem suæ rei fabulam demonstrasset. Omnem enim mentem dum virtus in altum sustulerit, & carnalibus eam etiam denegauerit aspectibus, victrix statim exurgit. Ideo etiam & diu in certamine dicitur desudasse. quia rara est pugna, quæ cum concupiscentia vitiisque congreditur, sicut Plato in Moralib. ait: Sapientes viri maiorem cum vitiis quàm cum inimicis pugnam gerunt. Nam & Diogenes Cynicus cum dolore ramicum torqueretur, & vidisset homines ad Amphitheatrum concurrentes, dicebat: Qualis hominum stultitia, currunt spectare feris homines repugnantes, & me prætereunt cum naturali dolore certantem.

Tiresias.

Tiresias duos serpentes concumbentes vidit, quos cùm virga percussisset in fœminam conuersus est. Iterum post temporis seriem eos concumbentes vidit, similitérque percussis, iterum est in pristinam naturam conuersus. Ideóque dum de amoris qualitate certamen Iuno & Iupiter habuissent, eum quæsierunt. Ille dixit, tres vncias habere virum amoris, & nouem fœminam. Iuno irata ei lumen ademit, Iupiter verò ei diuinitatem concessit. Græcia enim quantum stupenda mendacio, tantum est admiranda commento. Tiresiam enim in modum temporis posuere, quasi θερναίων id est æstiua perennitas: θέρος enim dicitur æstas. Ergo ex verno tempore, quòd masculinum est (quia eodem tempore clausura soliditasque est germinum) dum coeuntia sibi affectu animalia viderit, eáque virga, id est feruoris æstu percusserit, in fœmineum sexum conuertitur, id est æstatis feruorem. Ideo verò æstatem posuere in modum fœminæ, quoòd omnia patefacta eodem tempore suis emergant folliculis. Et quia concipiendi duo sunt tempora, veris & autumni, iterum conceptu prohibito ad pristinam redit imaginem. Autumnus enim ita masculino corpora omnia constringit, quo constrictis arborum venis vitalis succi commerciales trãsennas interius stringens, foliorum marculentam detundat caluitatem. Denique duobus diis, id est duobus elementis arbiter quæritur igni atque aëri, de genuina amoris ratione certan-

tibus. Denique iustum profert iudicium. In fructificandis enim germinibus dupla aëri quàm igni materia suppetit. Aër enim & maritat in glebis, & producit in foliis, & grauidat in folliculis. Sol enim maturare tantum nouit in granis. Nam (vt hoc certum sit) cæcatur à Iunone illa videlicet causa, quòd hyemis tempus aëris nubilo caligante nigrescat. Iupiter verò occultis vaporibus conceptionem statim ei futuri germinis subministrat, id est quasi præscientiam. Nam ob hanc rem Ianus bifrons pingitur, quòd & præterita & futura respiciat.

Prometheus.

NVlla quærantur vltrà terris munimina, dum vsque in cœlum peruenerint furta: aut quæ securitas erit argenti & auri, vbi flamma potuit inuolari? Prometheum aiunt hominem ex luto finxisse, quem quidem inanimatum atque insensibilem fecerat. Cuius opus Minerua mirata, spopondit ei, vt si quid vellet de cœlestibus donis, ad suum opus adiuuandum inquireret. Ille nihil se scire ait, quæ bona in cœlestibus haberentur: sed si fieri posset, se vsque ad superos eleuaret: atque exinde, si quid suæ figulinæ congruum cerneret, melius iniret, id est propter septem liberales artes, vel propter septem planetas, qui in aere currunt, oculatus arbiter præsumpsisset. Illa inter oras septemplicis clypei sublatum, cœlo opificem detulit. Dúmque videret omnia cœlestia flammatis animata vegetare vaporibus, clam ferulam phœbeacis applicans rotis, ignem furatus est: quem pectusculo hominis applicans, animatum reddit corpus. Itaque ligatum eum vulturi feræ iecur perenne præbentem, vt Nicagoras in Disthemithea libro, quem scripsit, primùm illum formasse idolum refert, ex eo quòd vulturi iecur præbeat, liuoris quasi pingat imaginem. vnde & Petronius arbiter ait: Cui vultur iecur vltimum pererrat, Et pectus trahit, intimásque fibras, Non est quem tepidi vocant poëtæ, Sed cordis mala, liuor atque luxus. Nam & Aristoxenus in Epimetheiorum libro, quem scripsit, similia profert. Enimuerò Prometheum quasi προμήθειαν, quod nos latinè prouidentiam dicimus, ex dei prouidentia, & Minerua, quasi cœlesti sapientia ho-

minem factum. Diuinum verò ignem, quem voluêre, animam monstrant diuinitus inspiratam, quæ apud paganos dicitur de cœlis tracta. Iecur verò Prometheùm vulturi præbentem, quòd nos cor dicimus, quia in corde aliquanti Philosophorum dixerunt esse sapientiam. Vnde & Iuuenalis ait: Si læua in parte papillæ Nil salit Arca dico iuueni. Denique vulturem in modum mundi posuere, quòd mundus celeri quadam volucritate versetur: & cadauerum nascentium, occidentiúmque perennitate depascitur. Itaque alitur ac sustentatur diuinę prouidentia sapientiæ, quæ nec ipsa finiri nouit, nec mundus cessare ab eius elementis aliquatenus possit. Denique Pandoram dicitur formasse: pandora enim græcè omnium munus dicitur, quòd anima munus sit omnium generale. πανδώρα.

Adulterium Veneris.

IVstè vel Sol Veneris depalat adulterium, quatenus luna solet eius celare secretum. Venus enim cum Marte concubuit: quam sol inueniens, Vulcano prodidit. Ille adamante catenas effecit, ambósque religans diis turpiter iacentes ostendit. Illa dolens quinque filias Solis amore succendit: id est enim, Pasiphaen, Medeam, Phædram, Circen, Dircen. Quid sibi de hoc poëtica alludat garrulitas, inquiramus: perstant nunc in nostra de hac fabula vita, certa admodum testimonia. Nam virtus corrupta libidine, sole teste apparet. vnde Ouidius in Metamorphoseon ait: Videt hic deus omnia primus. Quæ quidem virtus corrupta libidine, turpiter catenata feruoris constructione tenetur. Hæc itaque quinque Solis filias, id est quinque humanos sensus luci ac veritati deditos, quasi solis fœtus hac corruptela fuscat. ob hanc rem etiam huiuscemodi nomina quinque ipsis Solis filiabus voluere. Primam Pasiphaen, vt visum, quasi πασιφάνη, quòd nos latinè omnibus apparentem dicimus. Visus enim reliquos quatuor sensus inspicit, quia & eum qui clamat videt, & palpando notat, & degustando aspicit, & odorando intendit.

Secundam Medeam, quasi auditum, hoc est μηδὲν ἰδέαν, quòd nos latinè nullam visionem dicimus. Quarta Phædra, quasi odoratus, velut si dicatur,

φέρων ἡδὺν, quasi afferens suauitatem. Quinta Dirce, saporis index, quasi δεινοκρίνη, quòd nos latinè acre iudicans dicimus.

De Vlyxi, & Sirenibus.

SIrenes græcè tractatoriæ dicuntur. Tribus enim modis illecebra amoris trahitur, aut cantu, aut visu, aut consuetudine. Amantur enim quædam speciei venustate, quædam etiam lenocinante consuetudine. Quas Vlyxi s socij obturatis auribus transeunt. Ipse vero religatus transit. Vlyxes enim græcè quasi ὅλων ξένος, id est omnium peregrinus dicitur. Et quia sapientia ab omnibus mundi rebus peregrina est. ideo astutior Vlyxes dictus est. Denique Sirenas, id est delectationum illecebras & audiuit & vidit, id est agnouit, & iudicauit, & tamen trásit nihilominus. Ideo quia auditæ sunt, mortuæ sunt. In sensu enim sapientis omnis voluptatis affectus emoritur. Ideo volatiles, quia mentes amantium permeant celeriter. Inde gallinaceos pedes quia libidinis affectus omnia quę habet, spargit. Denique & Sirenes dictæ sunt: σύρω enim græcè traho dicitur.

Scylla.

SCyllam ferunt virginem pulcherrimam, quam Glaucus Antedonis filius amauit, quem Circe Solis filia diligebat: iratáque Scyllæ fontem, in quo lauari solita erat, venenis infecit. Vbi illa descendens ab inguine, lupis canibúsque marinis inserta est. Scylla enim græcè quasi σκύλμον dicta est, quod nos latinè confusionem dicimus. & quid confusio nisi libido est? quam libidinem amat: Glaucus, γλαυκὸς enim græcè lusciosus dicitur, vnde & glaucomata dicimus cæcitatem. Ergo omnis qui luxuriam amat, cæcus est. Nam & Antedonis filius dictus est. Antedon enim græcè, quasi antidon, quod latinè contraria videns dicimus. ergo lippitudo ex contraria visione nascitur. Scylla enim in modum ponitur meretricis: quia omnis libidinosa, canibus lupísque inguina sua necesse est misceat. Iustè ergo lupis & canibus mixta, quia nescit sua alienigenis deuorationibus saturare secreta. Sed hanc Circe odisse dicitur. Circe, vt antè dictum est, manus diiudicatio, vel operatio nuncupatur, quasi χειρῶν κριτή. La-

borem enim manuum & operationem, libidinosa mulier non diligit, sicut Terentius ait: A labore procliue ad libidinem:accipit conditionem, dehinc quæstum occipit. Hanc etiam Vlyxes innocuus transit, quia libidinē sapientia contemnit.

De Mida rege, & Pactolo fluuio.

MIda rex Apollinem petiit, vt quicquid tetigisset, aurum fieret. Cúmque promeruisset, munus in vltionem conuersum est, cœpítque sui voti effectu torqueri. Nam quicquid tetigerat, aurum statim efficiebatur. Erat ergo necessitas aurea, locuplésque penuria. nam & cibus & potus rigens auri materia, marmorabat. Itaque Apollinem petiit, vt mala desiderata conuerteret. Responsóque accepto, tertio caput sub Pactoli fluminis vndas subderet. Quo facto, Pactolus deinceps arenas aureas trahere dicitur. Sed euidenter poëtę alluserunt argutiam, illa videlicet causa, quòd omnis appetitor auaritiæ, cum omnia pretio destinat, fame moritur: quod & Mida rex erat. Sed collecta pecuniarum summa, vt Socrates Cigizenus in libris historiæ scribit, quòd omni censu suo Mida rex Pactoli fluuium (qui in mare currere solitus erat) per innumerabiles meatus ad irrigandam prouinciam deriuauit, suáque expensa auaritia fluuium fertilem reddidit. Mida enim græcè quasi μηδὲν εἰδών, id est, nihil sciens. Auarus enim tantum stultus est, vt sibi prodesse non norit.

De Vulcano, & Minerua.

VVlcanus cum Ioui fulmen efficeret, ab Ioue promissum accepit, vt quicquid vellet præsumeret. Ille Mineruam in coniugium petiit. Iupiter impetrauit, vt Minerua armis virginitatem defendisset. Dúmque cubiculum introirent, certando Vulcanus semen in pauimētum eiecit, vnde natus est Erichthonius. ἔρις enim græcè certamen dicitur, χθὼν χθονὸς verò terra nuncupatur: quem Minerua in cista abscondit, draconéque custode apposito, Aglauro & Pandoræ commendauit, qui primus currum reperit. Vulcanum dici voluêre, quasi furiæ ignem: vnde & Vulcanus dicitur, veluti voluntatis calor, quasi βουλίκαυτος. Denique Ioui fulgura facit, id est, furorem concitat. Ideo verò eum Mineruæ con-

iungi voluerunt, quòd furor etiam ſapientibus ſubrepat. Illa verò armis virginitatem defendit : hoc eſt, omnis ſapientia integritatem morum contra furiam virtute animi vindicat, vnde quidem Erichthonius naſcitur: ἔρις enim græcè certamen dicitur, χθὼν verò non ſolum terra, quantum etiam inuida dici poteſt. vnde & Thales Mileſius ait, ὦ χθὼν δόξης κοσμικῆς ἀναλῶσις, id eſt inuidia mundanę glorię conſumptio. & quid nam aliud ſurripiés ſapientiæ furor generare poterat, niſi certamen inuidiæ? Quod quidem ſapientia, id eſt, Minerua, abſcondit in ciſta, id eſt in corde celat. ergo Minerua draconem cuſtodem apponit, id eſt perniciem: quem quidem duabus commendat virginibus, id eſt Aglauro & Pandoræ. Pandora enim vniuerſale dicitur munus. Aglauro verò quaſi ἀχόληθον, id eſt triſtitiæ obliuio. Sapiens enim dolorem ſuum aut benignitati commendat, quæ omnium munus eſt: aut obliuioni, ſicut de Cæſare dictum eſt: Qui obliuiſci nihil amplius ſoles quàm iniurias. Denique cum Erichthonius adoleſceret, quid inueniſſe dicitur? nihilominus currum, vbi inuidiæ ſemper certamen eſt. vnde Vergilius: Primus Erichthonius currus, & quattuor auſus Iungere equos. Inſpicite, quantum valeat cum ſapientia iuncta caſtitas, cui flammarum non præualuit deus.

Dyoniſius.

IVpiter cum Semele concubuit, de qua natus eſt Liber pater. ad quam cum fulmine veniens, crepuit. Vnde pater puerum tollens, in femore ſuo miſit, Maroni poſtea nutriendum dedit. Hic Indiam debellauit, & inter deos deputatus eſt. Itaque cum Semele quatuor ſorores appellatæ ſunt, Ino, Autonoe, Semele & Agaue. Quid ſibi hæc fabula ſentiat, exquiramus. Quatuor ſunt ebrietatis genera, id eſt prima vinolentia, ſecunda rerum obliuio, tertia libido, quarta inſania. Vndè & nomina hæc quatuor Bacchæ acceperunt. Bacchæ dictæ ſunt, quaſi vino vacantes. prima Ino, οἶνος græcè, latinè vinũ dicimus. ſecunda Autonoe, quaſi αὐτονοῶν, id eſt ſeipſam non cognoſcens. tertia Semele, quaſi σωμάλυον, quòd nos latinè corpus ſolutum dicimus: vnde & ipſa

genuisse Liberum patrem dicitur, id est de libidine nata ebrietas. quarta Agaue, quæ ideo insaniæ comparatur, quòd caput filij violenter abscidit. Liber verò pater dictus est, quia vini passio liberas mentes faciat. Indos verò vicisse, quòd hæc gens valde sit vino dedita, duobus scilicet modis: siue quia feruor solis eos faciat potare, siue quia ibi sit Seraptenum vinum, vel Meroitanum: cuius vini tanta virtus est, quo vix quilibet ebriosus sextarium toto mense bibat. Vnde & Lucanus ait: Indomitum Meroe cogens spumare falernum. aqua enim omnino domari non potest. Maroni etiam Dionysius nutriendus datur, quasi Meroni. Mero enim omnis nutritur vinolentia. Hic etiam tigribus dicitur insidere, quòd omnis vinolentia feritati semper insistat. Siue etiam, quia vino efferatæ mentes mulceantur. vnde & Lyæus dicitur, quasi lenitatem præstans. Iuuenis verò ideo pingitur Dionysius, quia nunquam ebrietas matura est. Ideo etiam nudus, quia omnis ebriosus interuertendo nudus remaneat, aut mentis suæ secreta ebriosus nudet.

De Cygno, & Leda.

QVamuis in omnibus libidinis amor turpior sit, nunquam tamen deterior erit, quàm se honorato miscuerit. Libido enim honestatis nouerca, dum quid expediat nescit, semper est maiestati contraria. Qualis enim diuinitas eius qui sit, quod esse velit, ne quidem quod fuerat esset, conuersus in cygnum, cum Leda concubuit, quæ peperit ouum, vnde nati sunt tres, Castor, Pollux, & Helena. Sed hæc fabula mystici saporem cerebri concipit. Iupiter enim in modum potentiæ ponitur. Leda verò dicta est, quasi λοίδη, quòd nos latinè aut iniuriam, aut conuicium dicimus. ergo omnis potentia iniuriæ mixta, speciem suæ generositatis mutat. Ideo verò in cygnum conuersus dicitur, quòd ferunt physiologi: quàm maximè Melissus Euboicus, qui omniũ physiologorum sentẽtias disputauit, huius generis auem cõuiciis ita esse plenã, vt ipsa aue clamãte, reliquæ aues taceãt, quæ presto fuerint: vnde & olor dictus

est, quasi ab oligora tractum, quod nos latinè iniuriam dicimus. ergo quotiescunque nobilitas in iniuriam vergit, conuiciis misceatur necesse est. Sed quid ex hac re concipitur, videamus. Nihilominus ouum, quia sicut in ouo omnis sordities, quæ purgari potest in igne, continetur intrinsecus: ita etiam in effectu iniuriæ omnis est immunditia. sed ex hoc ouo generantur tres, Castor, Pollux, & Helena. Nihilominus seminarium scandali & discordiæ, sicut antea diximus, & geminum luctum concussit adultera mundo. Castorem verò & Pollucem, quasi in modum perditionis ponunt, vnde & in mari Castorum signa dixerunt, quæ periculum creant. Nam ob hanc rem etiam ambos alternatim resurgere atque occidere dicunt, quod superbia nonnunquam viuat, nonnunquam occidat. Vnde & ὑπερηφανία græcé, superbia dicitur. sed ὑπερηφανία propriè superapparitio dicitur, quia in istis duobus signis quæ eorum vocabulo fratrum nuncupauere, vnus superappareat, alter vergat: sicut lucifer, & antifer. nam græcè Pollux, ἀπὸ τοῦ ἀπόλλειν, id est à perdendo, & Castor quasi κακὸν ὕστερον, id est, malum extremum.

Ixion.

QVi plus quærit quàm liceat esse, minus erit quàm est. Ixion igitur coniugium Iunonis affectans, illa nubem ornauit in speciem suā, cum qua Ixion coiens, centauros genuit. Sicut nihil latina gratiosius veritate, ita nihil græca falsitate ornatius. Denique Ixionem dici voluêre, quasi axionem. ἀξιώτης enim græcè dignitas dicitur. Dea verò regnorum Iuno est, vt pridem diximus. ergo dignitas regnum affectans nubem meretur, id est similitudinem regni. Regnum enim illud est, quod perenniter duraturum est. At verò cui temporis fugitiua vis inuidet, pinnatisque celerrima raptibus momentaneæ felicitatis figuras potius quàm veritatem ostendens, ventositatis inanem speciem præsumit. Denique Beatinius augur dicere solitus erat, diuersarum vrbium honores † somnialiter peragi † vrbicario mimologo: & quamuis vtraque nihil agere dixerit, tamen hoc Romæ præstare visus est, quòd ex parte quidem veros honores, sed risorios, sed citius fugitiuos.

similiter rubricario.

Credo enim quòd de Theophili philoſophi ſententia legerat, dicentis, μίμος ὁ βίος: id eſt, mimus vita. Nunc ergo fabulam repetamus. Dromocrides in Theogonia ſcripſit. Ixionem in Græcia primùm regni gloriam affectaſſe, qui ſibi centum equites primus omnium acquiſiuit. Vnde & Centauri dicti ſunt, quaſi centum armati. Denique Centhippi dici debuere, ex quo etiam equis mixti pinguntur, ſed ideo centum armati: qui quidem Ixion paruo tempore celere regnum adeptus, dehinc regno expulſus eſt. Vnde & eum ad rotam damnatum dicunt, quòd omnis rotæ vertigo, quæ ſuperiora habet, modò deiiciat. Ergo oſtendere hic voluerunt, quòd omnes qui per arma atque violentiam regnum affectãt, ſubitò erectiones, ſubitò eliſiones ſuſtineant, ſicut rota, quæ ſtabile non habet aliquando cacumen.

Tantalus.

TAntalum dicunt in lacum inferni depoſitum, cui fallax aqua guloſis labia titillamentis attingit: poma quoque fugitiuis cinereſcentia tactibus deſuper facietenus apparent pendula. Ergo hic locuples viſus & pauper effectus, ita ſe illa vnda fallax præbet, vt ſitiat: ita ſe poma ingerunt, vt eſuriat. Hanc fabulam Petronius breuiter exponit, dicens:

Nec bibit inter aquas, nec poma patentia carpit
Tantalus infelix, quem ſua vota premunt.
Diuitis hæc magni facies erit, omnia latè
Qui tenet, & ſicco concoquit ore famem.

De Proſerpina & Endymione.

LVnam ideo ipſam voluerunt etiam apud inferos Proſerpinam dici, ſeu quòd nocte luceat, ſeu quòd humilior currat, & terris præſit, illo videlicet pacto, quòd detrimenta eius & augmenta non ſolum terra, ſed & lapides, vel cerebra animantium, & (quod magis incredibile ſit) etiam lætamina ſentiant, quæ in lunæ crementis eiecta vermiculos parturiunt. ortis ipſam etiam Dianam nemoribus volunt ſimili modo, quòd arborum & fruticum ſucco augmenta inculcet. Denique crementis lunæ abſciſa ligna furfuraceis tinearum terebraminibus fiſtuleſcunt. Nemoribus quoque adeſſe dicitur, quia

omnis venatio plus nocte pascatur, diéque dormiat. Endymionem verò pastorem amasse dicitur, duplo scilicet modo: seu quod primus hominum Endymion cursum lunæ inuenerit, vnde & 30. annis dormisse dicitur, qui nihil aliud in vita sua, nisi huic repertioni studuit, sicut Mnaseas in primo libro de Europa scribens tradidit. siue pastorem Endymionem amasse fertur, quia nocturni roris humor, quem † aporria siderum atque ipsius lunæ animandis herbarum succis insudat, pastoralibus prosit successibus.

ἀπόῤῥοια

FVRII PVBLII FVLGENTII MYTHOLOGIARVM LIBER III.

Nscientię formidolosa suspectio semper excusandi quærit suffragia. Quo quicquid ignorãtia incursionum maiter peccauerit, id veniæ absoluat petitio, quæ culpas vestire consueuit. Sed quia nũquam de se malè æstimat sermo, qui ad amãtem iudicem mittitur, idcirco meæ simplicitatis negocium tuo Domine purissimo commisi iudicio, fretus, quicquid absurdè digestum est, non vt inuidus detrahis, sed vt doctissimus corrigis.

Bellerophon.

PRœtus rex vxorem habuit Antiam nomine, quæ amauit Bellerophontem. cui dum ob stupri caussam mandasset, ille noluit, quem marito criminata est. Ille eum ad chimæram interficiendam misit per socerum suum. Quam Bellerophon equo Pegaso residens interfecit, qui de Gorgonis sanguine natus fuerat. Bellerophonta posuerunt, quasi βουληφόροντα, quod nos latinè sapientiæ consiliatorem dicimus. sicut Homerus ait: οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα: id est, nec decet tota nocte dormire consiliatorem virum.

Nam & Menander similiter in disexapoto comœdia ita ait, βουληφόρε ἡμῶν ἐξ μοῦ προύλαβες ὄρασιν: id est,

consiliarie nostram de mea præoccupauisti visionem. Nam vt hoc certum sit, Homerus in fabula eiusdẽ Bellerophontis ita ait, πεῖσ' ἀγαθὰ φρονέοντα δαΐφρονα βελλεροφόντην: id est, bona cogitantum sapientissimum consilium. Spernit libidinem, id est Antiam. ἀντίον enim Græcè contrarium dicitur: sicut antichristum dicimus, quasi, ἀντίον τοῦ χριστοῦ, id est contrarium Christo. Vide itaque cuius vxor Antias dicatur, nihilominus Prœti. Prœtos Pamphila lingua sordidus dicitur, sicut Hesiodus in Bucolico scribit dicens. * id est, sordibus vuarum bene calcatarum sanguineo rore. & cuius vxor est libido nisi sordidi? At verò Bellerophon, id est bona consultatio, qualem equum sedet nisi Pegasum? quasi pegaseon, id est fontem æternum. Sapientia enim bonæ consultationis æternus fons est. Ideo pennatus, quia vniuersam mundi naturam celeri cogitationum theoria collustrat. Ideo & Musarum fontem vngula sua rupisse fertur. Sapientia enim dat Musis fontem. ob hanc rem etiam sanguine Gorgoneo nascitur. Gorgon enim pro terrore ponitur. Ideo & Mineruæ pectore fixa est, sicut Hom. in 13. ait. * Ergo hic duplex assertatio est. Aut enim terrore finito sapientia nascitur, sicut de sanguine, id est de morte Gorgonis pegasus, quia stultitia semper est timida: aut initium sapientiæ timor est, quia & magistri timore sapientia crescit. & dum quis famam timuerit, sapiens erit, vnde & chimæram occidit. Chimæra enim quasi κῦμα ἔρωτος, id est fluctuatio amoris. Ideo etiam triceps Chimæra pingitur, quia amoris tres modi sunt, hoc est incipere, perficere, & finire. Dum enim amor nouiter venit, vt leo feraliter inuadit: vnde & Epicharmus comicus ait, δαμάστης ἔρως λεοντέᾳ δυνάμει θαλερὸς. id est, domitor cupido leontea virtute præsumptior. Nam & Vergilius in Georgicis tetigit, dicens: Catulorum oblita leæna Sæuior errauit campis. At verò capra quæ in medio pingitur, perfectio libidinis est, illa videlicet causa, quòd huius generis animal sit in libidine valde procliuũ. Vnde Vergilius in Bucolicis ait, Hœdíq; petulci. Ideo & satyri cum caprinis cornibus depinguntur, quia nunquã noueге saturari libidine. At verò quod dicitur, Postremũ draco: illa ratione ponitur, quia post perfectionẽ vulnus det

pœnitentiæ, venenúmque peccati. erit enim hic ordo dicendi, quòd primum sit in amore inchoare, secundũ perficere, tertium verò pœnitere de perfecto vulnere.

Perdix.

SEmper delicata consuetudo laborioso fert præiudicium operi, & mollitur educatu, dúmque quòd non optat euenerit, pœnitentiam creat. Melius est enim laborare partiliter, securius edoceri, quã ex necessitate veniente repentaliter perterreri. Perdicem ferunt venatorẽ esse. qui quidem matris amore correptus, dum vtrinque & immodesta libido ferueret, & verecundia noui facinoris reluctaretur, consumptus, atque ad extremam labem deductus esse dicitur. Primus etiam serram inuenit, sicut Vergilius ait: Nam primi cuneis scindebant fissile lignum. Sed vt Fenestella Martialis scribit, hic primùm venator fuit. Cui cum ferinæ cædis cruenta vastatio, & solitudinem vagabunda errando cursilitas displiceret, plúsque etiam videns contheroletas suos, id est Actæonem, Adonin, Hippolytum, miserandæ necis functos interitu, artis pristinæ affectui mittens repudium, agriculturam affectatus est. ob quam rem matrem quasi terram omnium genitricem amasse dicitur. Quo labore consumptus etiam ad maciem peruenisse fertur. & quia cunctis venatoribus de pristinæ artis opprobrio detrahebat, serram quasi maliloquium dicitur reperisse. Matrem etiam Polycasten habuit, quasi polycarpen, quod nos latinè multifructam dicimus, id est terram.

Actæon.

CVriositas semper periculorum germana, detrimenta suis amatoribus nouit magis parturire quã gaudia. Actæon denique venator Dianam lauantem vidisse dicitur: qui in ceruum conuersus, à canibus suis non agnitus, eorum morsibusdeuoratus est. Anasimenes (qui de picturis antiquis disseruit) in lib. 2. ait, venationem Actæonem dilexisse: qui cum ad maturam peruenisset ætatem, consideratis venationum periculis, id est, quasi nudam artis suæ rationem videns, timidus factus est: vnde & cor cerui habere dicitur. vnde & Homerus ait: οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο, id est, ebriose, oculos canis habens, & cor cerui. Sed dum peri-

culum venandi fugeret, affectum tamen canũ non dimisit: quos inaniter paſcendo penè omnem ſubſtantiã perdidit. ob hanc rem à canibus ſuis deuoratus dicitur eſſe.

De Hero, & Leandro.

AMor cum periculo ſæpe concordat: & dum ad illud ſolum natat quod diligit: nũquam videt, quod expedit. ἔρως enm Græcè amor dicitur. Leandron verò dici voluerunt, quaſi λύσιν ἀνδρῶν, id eſt virorum ſolutionem. Solutio enim viri amorem parturit. Sed natat nocte, id eſt obſcuro tempore tentat pericula. Hero quoque in amoris ſimilitudine fingitur lucernam ferre. & quid aliud amor, niſi flammam fert, & deſideranti periculoſam viam oſtendit: citò tamen extinguitur, quia iuuenilis amor non diu perdurat. denique nudus natat, illa videlicet cauſa, quòd ſuos affectatores amor & nudare nouerit, & periculis ſicut in mari iactare. Nam extincta lucerna, vtriuſque mors eſt procurata maritima: hoc in euidenti ſignificans, quòd in vtroque ſexu vapore ætatis extincto, libido commoritur. In mari verò mortui feruntur, velut in humore frigidæ ſenectutis. omnis enim caloratæ iuuentutis igniculus tepidæ veternoſitatis algeſcit in ſenio.

De Berecynthia, & Atti.

DEcepta Græcia credulitate dæmonum potius quã deorum, nunquam deterius ſuis diis reponeret, quàm vt eorum matrem veternoſam anum, non ſolum puerilem amatu, quantum etiam fingerent Zelotypam. Tantum enim Zeli ſuccenſa anus inuidioſa flagrauit, quæ nec ſuis vtilitatibus furioſa pepercit, vt vnde fructũ ſperabat libidinis, illud veterana ſuccideret meretrix. Et quamuis apud muliebres animos libido obtineat regnũ, tamen etiam inuicta libidine Zelus obtinet dominatũ. Berecynthia enim mater deorum Attin puerum formoſiſſimum amaſſe dicitur, quem zelo ſuccenſa caſtrando ſemimaſculum fecit. Quid ergo ſibi in his Græcia ſentire voluerit, edicamus. Berecynthiam dici voluêre, quaſi mortuam dominam. Ideo matrem deorum, quod Deos nuncupari per ſuperbiam voluêre. Ideo eos in Olympo habitantes, quaſi excelſos & ſuperbos. ideo & dæmonas nuncupant ſecundum Homer. qui dicit, μετὰ δαιμο-

ϑεὰς ἄλλους, id eſt poſt deos alios. δῆμος enim Græcè populus dicitur. is dicitur vnus: & quia populos ſubdere cupiebant,& ſoli ſuper populos eſſe,dæmones dicti ſunt. Ideo & apud Romanos Indigetes. Ergo Berecynthiam montibus præeſſe dixerunt Bernicynthos. Cynthos enim Attica lingua flos nuncupatur: vnde hiacynthus dicitur, quaſi ἰάκυνθος, quod nos Latinè ſolus flos dicimus, quaſi omnibus perfectior. Nã & Epicharmus ita ait: παγκάρπιος στέφανος, καὶ περὶ ἀκτῶν προβαίνει ἡ χρυσαλλίς. id eſt, florigera corona, atque è litoribus procedit chryſalus. Itaque florem quamuis quilibet amet, tamen abſcindit, vt Berecynthia in Attin fecit,† athis enim Græcè flos dicitur, vt Soſides Atticus in libro Theologumenon,quem appellauit, ſcribit matrem Deûm, in modum potentiæ voluiſſe poni: vnde Cybele dicitur quaſi cydos baleon,id eſt gloriæ firmitas. vnde & Homer. ait: Cui Iupiter gloriam donauerat. Ergo ideo turrita pingitur,quòd omnis potentiæ elatio ſit in capite. Ideo leonum currui præſidens, quia omnis potentia regno ornata ſit. Sceptrum etiam fert, quòd omnis potentia vicina regno ſit. Ob hanc rem etiam mater Deûm dicta eſt. illud nihilominus oſtendere volentes,quòd ſiue Indigetes,ſiue dij, ſiue dæmones apud antiquos à diuitiis dicti ſunt. ergo potẽtia diuitum mater eſt. vnde & Homerus Agamemnonẽ conſiderans, ait, ἀτρείδη τέο δ᾽ αὖτ᾽ ἐπιμέμφεαι ἠδὲ χατίζεις. Nec non etiam Euripides conſimilans Tantalum Ioui in tragœdia Electræ ait: Beatus ille,nec inuideo fortunas eius Iouis æqualis, vt dicitur Tantalus. Ergo potentiæ gloria ſemper & amore torretur, & liuore torquetur: citóque abſcindit quod diligit, dum tamen amputet illud, quod odit. Denique omnis nunc vſque potentia neſcit circa ſuos diuturnum ſeruare affectum: & quod amauerit citò,aut celando amputat,aut faſtidiendo horreſcit. & Attin dici voluerunt quaſi ἔθος. ἔθος enim Græcè conſuetudo dicitur. Ergo quantuſcunque amor ſit, potentibus ſtabilis eſſe non nouit.

Anthos

De Pſyche & Cupidine.

APuleius in libris Metamorphoſeon hanc fabulam planiſſimè deſignauit, dicens eſſe in quadam ciuitate regem & reginam. habere tres filias, duas natu ma-

iores, esse temperata specie: iuniorem tam magnificæ esse figuræ, vt crederetur Venus esse terrestris. Denique duabus maioribus quæ erant temperata specie, connubio Venere. illam verò veluti deam, non quisquam amare ausus, quàm venerari pronus, atque hostiis sibimet deprecari. Contaminata ergo honoris maiestate, Venus succensa inuidiâ, Cupidinem petit, vt in contumacem formam sæueriter vindicaret. Ille ad matris vltionem aduenìens, visam puellam adamauit: pœna enim in affectum conuersa est, & vt magnificus iaculator ipse se suo telo percussit. Itaque Apollinis denunciatione iubetur puella in montis cacumine sola dimitti, velut feralibus deducta exequiis, pennato serpenti sponso destinari. perfecto namque choragio puella per montis decliuia Zephyri flantis leni vectura delapsa, in quandam domũ auream rapitur, quæ preciosa sine precio, sola consideratione laude deficiente poterat existimari. Ibique vocibus tantummodo seruientibus, ignota atque mansionario vtebatur coniugio. Nocte enim adueniens maritus, Veneris præliis obscurè peractis, vt inuise vespertinus aduenerat, ita crepusculo incognitus etiam discedebat. Habuit ergo vocale seruitium, ventosum dominium, nocturnum commercium, ignotum coniugium. Sed ad huius mortem deflendam sorores adueniunt: montísque conscenso cacumine, germanum lugubri voce flagitabant vocabulum. & quamuis ille coniunx lucifuga sororios ei comminando vetaret aspectus, tamen consanguineæ charitatis inuincibilis ardor maritale obumbrauit imperium. Zephyri ergo flagrantis auræ anhelante vectura ad semet sororios perducit affectus: earúmque venenosis consiliis de mariti forma quærenda consentiens, curiositatem suæ salutis nouercam arripuit: & facillimam credulitatem, quæ semper deceptionum mater est, postposito cautelæ suffragio arripuit. denique credens sororibus se marito serpenti coniunctam, velut bestiam interfectura nouaculam sub puluinari abscondit, lucernámque modio contegit. Cúmque altum saporem maritus extenderet, illa ferro armata, lucernáque modio custodita eruta, Cupidine cognito, dum immodesto amoris torretur

affectu, ſcintillantis olei deſputamento maritum ſuccendit. Fugiénſque Cupido, multa ſuper curioſitate puellæ increpitans, domo extorrem ac profugam dereliquit. Tandem multis iactata venenis, perſecutionibus, poſtea Ioue petente, in coniugio Cupidinem accepit. Poteram quidem totius fabulæ ordinem hoc libello percurrere, qualiter & ad infernum deſcenderit, & ex Stigiis aquis vndam delibauerit, & ſolis armenta vellere ſpoliauerit, & ſeminum germina confuſa diſcreuerit, & de Proſerpinæ pulchritudine particulam moritura præſumpſerit. Sed quia hæc Saturantius & Apuleius pene duorum continentia librorum tantam falſitatum congeriem enarrauerit, & Ariſtophantes Athenæus in libris, qui Dyſereſtia nuncupantur, hanc fabulam enormi verborum circuitu diſcere cupientibus prodit: ob hanc rem ſuperuacuum duximus ab aliis digeſta noſtris inſerere libris, ne noſtra opera aut propriis exulatemus officiis, aut alienis adiiceremus negociis. Sed dum his, qui fabulam legent, in noſtra hæc tranſeat, ſciturus quòd ſibi illorum falſitas ſentire voluerit. Ciuitatem poſuerunt quaſi in modum mundi, in qua regem & reginam velut Deum & materiam poſuerunt. quibus tres addunt, carnem vltrò metantem, quam libertatem arbitrij dicimus, & animam: ψυχὴ enim Græcè anima dicitur. quam ideo iuniorem voluerunt, quòd corpori iam facto poſtea inclytam eſſe dicebant. Hanc igitur ideo pulchriorem, quòd & libertate ſuperior, & carne nobilior. huic inuidet Venus, quaſi libido, ad quam perdendam Cupidinem mittit. Sed quia cupiditas eſt boni & mali, cupiditas animam diligit, & ei velut in coniunctionem miſcetur: quam perſuadet, ne ſuam faciem videat, id eſt cupiditatis delectamenta diſcat. vnde & Adam, quamuis videat nudum ſe, non videt, donec de concupiſcentiæ arbore comedat. Néve ſuis ſororibus, id eſt carni & libertati, de ſuæ formæ curioſitate perdiſcenda conſentiat: ſed illarum compulſamento percita, lucernam de ſubmodio eiecit, id eſt deſiderij flammam in pectore abſconſam depellit, viſam taliter dulcem amat, ac diligit. quam ideo lucernæ ebullitione dicitur incendiſſe, quia omnis cupiditas quantum diligitur,

diligitur, tantum ardescit, & peccatricem suæ carni confingit maculam. ergo quasi cupiditate nudata, ex potenti fortuna eruitur, & periculis iactatur, & regia domo expellitur. Sed nos, quia longum est, vt dixi, omnia persequi, tenorem dedimus sentiendi. Si quis verò in Apuleio ipsam fabulam legerit, nostra expositionis materia, quæ non diximus, ipse reliqua cognoscat.

De Peleo, & Thetide.

THetidem dici voluerũt aquam. Iupiter, quasi deus, coniungit Peleo: πηλὸς enim græcè lutum dicitur. ergo terram cum aqua commixtam volunt homines genuisse: vnde & Iouem cum Thetide voluisse concumbere dicunt, & prohibitum esse, ne maiorem se genuisset, qui eum de regno expelleret. Ignis enim, id est Iupiter, si cum aqua coeat, aquæ virtute extinguitur. Ergo in coniunctione aquæ & terræ, id est Thetidis & Pelei discordia, sola non petitur: illa videlicet causa, aut quòd concordia vtrorumque elementorum homo gignatur. Nam & in competentia illa indicat, quod Peleus, vt terra, id est caro, Thetis vt aqua, id est humor, Iupiter qui vtraque gignit, vt ignis, id est anima. ergo in conceptione hominis & elementorum, iugalitates tres (vt suprà diximus) vitæ certantur. Nam & discordia malum aureum iecisse dicitur, id est cupiditatem: illa videlicet causa, quòd in malo aureo est quod videas, non est quod comedas. Sicut cupiditas nouit habere, non nouit frui. Omnes etiam deos Iupiter ad nuptias dicitur conuocasse, illa de causa, quòd putarent ethnici singulas partes in homine deos singulos obtinere, vt Iouem caput, Mineruam oculos, Iunonem brachia, pectus Neptunum, cinctum Martem, renes & inguina Venerem, pedes Mercurium. Sicut Democrites in Physiologumenon scripsit. vnde & Homerus ait: ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διὶ τερπικεραύνῳ ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρνον δὲ ποσειδάωνι: id est: Caput & oculos similes Ioui fulmine delectanti, Marti cingulum, & pectus Neptuno. Nam & Tyberianus in Prometheo ait, deos singula sua homini tribuisse. Denique, natum Achillem velut hominem perfectum, mater in aquas intingit Stygias, id est durum contra omnes labores munit: solum ei ta-

lum non tetigit. nihilominus illud physicum significa-re volentes, quòd venæ quæ in talo sunt, ad renum, femorum, atque virilium rationem pertineant. vnde & aliquæ venæ vsque ad pollicem tendunt. quod tractantes & physici, & mulieres ad obtinendos partus, & ischiacos eodem phlebotomant loco. & emplastrométaticum, quem stisiden Aphricanus in Astrosophistes vocauit, pollici & talo imponendum præcepit. Nam & Orpheus illum esse principalem libidinis indicat locum. Nam denique in entherocilicis & iisdem locis cauteria ponenda præcipiunt. Ergo monstrat quòd humana virtus, quamuis ad omnia munita, tamen libidinis ictibus subiacet patula. vnde & ad Lycomedis regiam datur vt nutriretur, quasi ad luxuriæ regnum. Lycomeden enim græcè quasi γλυκὺ μηδὲν, id est dulce nihilum. Omnis enim libido & dulcis & nihil est. Denique & amore Polyxenæ periit, & pro libidine per talũ occiditur. Polyxene enim græcè multorum peregrina dicitur: seu quòd amor peregrinari faciat mentes ab ingenio suo, seu quòd apud multos libido vt peregrinabunda vagetur.

De Myrrha, & Adoni.

MYrrha patrem suum amasse dicitur, cum quo ebriato concubuit. cúmque eam pater vtero plenã cœrescisset, cognito crimine, euaginato eam persequi cœpit gladio. Illa in arborem myrrham cõuersa est. quam arborem pater gladio percutiens, Adon exinde natus est. Quid verò sibi hæc fabula sentiat, edicamus. Myrrha genus est arboris, de qua succus ipse exudat, hæc patrem amasse dicitur. Istæ arbores in India sunt, quæ solis caloribus cremantur. & quia patrem omnium rerum solem esse dicebant, cuius opitulatu cuncta & germinum adolescit natiuitas, ideo & patrem amasse dicitur: dumque grandioris fuerit roboris, solis ardoribus crepans, rhagades efficit, per quas succum desudat, quod myrrha dicitur: & redolentibus lachrymosa guttulis, fletus suaues scissuris hiantibus iaculatur. vnde Adonem genuisse fertur. Adon græcè suauitas dicitur. & quia hæc species odore suauis est, Adonem dicitur genuisse. Ideo autem Venerem amasse dicunt, quòd hoc genus pigmenti sit valde feruidum. Vnde Petronius Arbiter ad libidinis

concitamentum, myrrhinum se poculum bibisse refert: Nam & Sutrius comœdiarum scriptor introducit Glyceram meretricem dicentem: Myrrhinum mihi adfers, quo virilibus armis occursem fortiuscula.

De Apolline, & Marsya.

MInerua tibias ex osse inuenit. quibus cum in conuiuio deorum cecinisset, cúmque eius tumentes buccas di omnes irrisissent, illa ad Tritonem paludem pergens, in aqua faciem suam speculatur. dum turpia adiudicasset buccarum, in flumina tibias eiecit. quibus Marsya repertis, doctior factus, prouocauit Apollinem concertaturum de cantibus, sibíque Midam regem iudicem deligunt: quem Apollo, cum non rectè iudicasset, asininis auribus deprauauit. Ille criminis sui notam tōsori tamen ostendit, præcipiens ei, vt si crimen eius celaret, eum participem regni efficere. Ille secretum domini sui in terram fodit, & in defosso terræ duxit & operuit. In eodem loco calamus natus est, vnde sibi pastor tibiam faciens, quæ cùm percutiebatur, dicebat; Mida rex aures asinales habet, nihilominus quàm quòd ex terra conceperat. Vnde & Petronius Arbiter:

Sic commissa ferens auidus reserare minister,
Fodit humum, regísque latentes prodidit aures.
Concepit nam terra sonum, calamíque loquentes.
Inuenêre Midam qualem conceperat index.

Nunc ergo huius mysticæ fabulæ interius cerebrum inquiramus. A musicis hæc reperta fabula, vt Orpheus in Theogonia scribit. Musici enim duos artis suæ posuerunt ordines, tertium verò quasi ex necessitate adiicientes, vt Hermes Trimegistus ait, ἢ ᾀδόντων, ἢ ψαλλομένων, ἢ αὐλουμένων hoc est, aut cantantium, aut citharizantium, aut tibicinantium. Prima est ergo viua vox, quæ sibi in omnibus musicis necessitatibus celerrima subuenit. potest etiam lemmata subrigere, & parallelos concordare, & distonias mollire, phthongos iuuare, & ornare chromata. Sequitur secunda cithara. quamuis enim de his rebus disexaphexis dicunt, sicut Mariandes scribit, multa de his faciat, tamen aliqua nō implet, quæ viua vox potest. Limmata enim facta nō erigit, qui † lismata in se cathenata non implet. At verò *schisma*

tibias artis musicæ partem extremam poterit adimplere. Cithara enim symphoniarum gradus habet quinque, secundum quod Pythagoras ait, dum numerorum rhythmicos modulos ad symphoniarum adduxisset cōcordiam. Prima enim symphonia est diapason, quod est in arithmeticis diplasion, quod nos in latinis vnum ad secundum dicimus. secunda symphonia diapente, quod est in arithmeticis hemiolius, quod nos in latinis duo ad ternum nuncupamus. tertia symphonia diatessaron, quod est in arithmeticis epitritos, id est tertius ad quartum. quarta symphonia dicitur tonus, quod apud arithmeticos epogdous vocatur, apud nos quintum ad quartum. & quoniam vltrà arithmeticus ordo progredi non patitur, propter nouenarium limitem, quia decimus alterius ordinis primus gradus est: contigit ergo vt habeat quintam symphoniam, quæ harmonia nuncupatur, id est octo ad nouem. Nullam enim vltra numerum coniunctionem inuenies. habet igitur musica partes septem, id est genera, diastemata, systemata, phthongos, tonos, metabolas, & † melumpæas. vnde & Vergilius in 6. ait:

Nec non Threiicius longa cum veste sacerdos,
Obloquitur numeris septem discrimina vocum.

In arithmeticis enim plenitudo formulæ est, vt est in geometricis tonus. Vox verò habet gradus symphoniarum in numeris, quantum natura dotauerit ipsam vocem, vt habeat arsis & thesis, quas nos latinè elationes & eiectiones dicimus. Tibia verò vix vnam & dimidiam perficit symphoniam. Vna enim symphonia quinque symphonias habet. ergo post artem musicam Minerua reperit tibias, quas omnis doctus in musicis sonet. has propter sonorum despuit paupertatem. Inflatas verò buccas ideo risisse dicuntur, quòd tibia ventosè in musicis sonet: & idiomatum proprietate amissa, sibilet potius rem, quàm enunciet. Ideo illam iniustè sufflantem omnis quicunque est doctor ridet. vnde eas & Minerua, id est sapientia exprobrans proiicit, quas Marsya assumit. Marsya enim græcè, quasi μωρὸς, id est stultus, solus qui in arte musica tibiam preponere voluit citharæ: vnde & cū porcina pingitur cauda. Sed his

duobus certantibus, Mida rex residet. Mida enim Græcè, quasi μηδὲν εἰδὼν dicitur: quod nos Latinè, nihil sciens dicimus. ideo etiã asininis auribus dicitur, quia omnis discernendi ignarus, nihil differt ab asino. ob hanc etiam rem & seruum eius auriculas referunt prodidisse. Ingenium enim nostrum seruum habere debemus, ad omnia quæ volumus obsequentem, & nostra secreta celantem. Quod autem per cannam perdidit, per fistulam gutturis loquendo significat. Quod verò pastor audit: pastores sunt illi, qui aliena sulcãdo subtilius pascunt.

Orpheus.

ORpheus Eurydicen nympham amauit, quam sono citharæ mulcens vxorem duxit. Hanc Aristæus pastor dum amans sequitur, illa fugiens in serpentem incidit, & mortua est. postquam maritus ad inferos descendit, & legem accepit, ne eam conuersus aspiceret. Quam conuersus aspiciens, iterum perdidit. Hæc igitur fabula artis est musicæ designatio. Orpheus dicitur ὡραία φωνὴ, id est optima vox. Eurydice verò, profunda diiudicatio. In omnibus igitur artibus sunt primæ artes, sunt secundæ: vt in puerilibus literis, prima abecedaria, secunda nota. In grammaticis prima lectio, secunda articulatio. In rhetoricis prima rhetorica, secunda dialectica. In geometricis, prima geometria, secunda arithmetica. In astrologicis prima mathesis, secũda astronomia. In medicinis prima gnostice, secunda verò mantice. In aruspicinis prima aruspicina, secunda paralysis. In musicis prima musica, secunda apotelesmatica. de quibus omnibus breuiter rationem perstringam, necesse est. Aliud est enim apud grammaticos aliena agnoscere, aliud est sua efficere. Apud rhetores verò aliud profuso & libero cursu effrenata loquacitas, aliud constricta virtutis indagandæ curiosa nexilitas. Apud astrologos aliud est astrorum ac siderum cursus effectúsque cognoscere, aliud significata traducere. In medicinis aliud est morborum agnoscere meritum, aliud infirmitatis venientem concursum mederi. In geometricis aliud formulas lineásque depingere, aliud numeros formulis coaptare. In aruspicinis aliud est fibrarum particularúmque inspectio, aliud secundum Battiadem eue-

tuum immutatio. In musicis aliud verò est harmonia phthongorum, systematũ, & diastematum: aliud effectus tonorũ virtúsque verborum. Vocis ergo pulchritudo interna artis secreta, virtutem etiam mysticam verborũ attingit. Sed hæc quantum ab optimis amatur, sicut ab Aristæo, (ἄριστον enim Græcè optimum dicitur) tantum ipsa ars coniunctionem hominum vitat, quæ quidẽ serpentis ictu moritur, quasi astutiæ interceptu secretis velut inferis transmigratur. Sed post hanc artem exquirendam atque eleuandã vox canora descendit, & quæ apotelesmatica, phantastica omnia præbet, & modulis tantum in secreta latentibus, voluptatum reddit effectus. Dicere enim possumus, quòd Dorius tonus aut coiẽs Phrygius torrens, Saturno feras mulcẽs, si Ioui aues oblectet. At verò si rei expositio quæritur, cur hoc vestigandæ rationis caput immoritur, Ideo ergo & ne eam respiciat, prohibetur: & dum videt, amittit. Nam perfectissimus Pythagoras dum modulos numeris coaptaret, symphoniarúmque pondera terminis Arithmeticis per melos & rhythmos & modulos sequeretur, effectus verò rationem reddere non potuit.

Phineus.

PHineus enim in modum auaritiæ ponitur: & à fœnerãdo Phineus dictus est. Ideo cæcus, quòd omnis auaritia cæca sit, quæ sua non videt: ideo ei harpyię cibos arripiunt. At verò quòd eius prandia stercoribus fœdãt, ostendit fœnerantium vitam, rapinæ ingluuiem esse sordidam. sed has à conspectu eius Zethus & Calais fugant, quia rapina ei aliquid de suo comesse non permittit: grę cè enim ζητῶν καλὸν inquirens bonum dicitur. Ideo volatici, quia omnis inquisitio boni nunquam terrenis rebus miscetur. Ideo Aquilonis venti filij, quia bona inquisitio spiritalis est, non carnalis: ergo veniente bonitate, omnis rapina fugatur.

De Alpheo, & Arethusa.

ALpheus fluuius Arethusam nympham amauit: quã cum sequeretur, in fontem cõuersa est. Ille in mediis vndis ambulans, nõ immixtus, in sinum eius immergitur: vnde & apud inferos obliuionem animarum trahere dicitur ἀληθείας φῶς, id est veritatis lux. Arethusa

verò, quas ἀριστία, id eſt nobilitas æquitatis. ergo quid amare poterat veritas, niſi æquitatem? quid lux, niſi nobilitatem? & ideo in mari ambulans nec miſcetur, quia lucidi veritas omni malorum falſitudine morum circũdata, pollui aliqua commiſtione non nouit. Sed tamen in ſinum æquiſſimæ poteſtatis omnis lux veritatis dilabitur. Nam & deſcendens in infernum, id eſt in ſecreta conſcientiæ veritatis lux, malarum rerum ſemper obliuionem importat.

FABII FVLGENTII

PLACIADIS VOCVM ANTIQVARVM INTERPRETATIO, CVM *teſtimonio ad Calcidium.*

NE de tuorum præceptorum, Domine, ſerie, noſtra quicquam euitaſſe inobedientia putaretur, libellum etiam, quẽ de abſtruſis ſermonibus parare iuſſiſti in quantũ memoriæ entheca ſubrogare potuit, abſolutũ retribui: non phaleratis ſermonum ſtudẽtes ſomniis, quã rerum manifeſtationibus dantes operam lucidandis.

Sandapilam antiqui dici voluerunt feretrum mortuorum, id eſt loculũ: non in quo nobiliũ corpora, ſed in quo plebeiorum atque damnatorum cadauera portabantur. ſicut Steſimbrotus Thaſius de morte Polycratis regis Samiorum deſcripſit, dicens: Poſteaquam de cruce depoſitus, ſandapila etiam deportatus eſt.

Veſpillones dicti ſunt baiulatores. quamuis Antidamus Heracleopolites veſpillones dixerit cadauerum nudatores: ſicut in hiſtoria Alexandri Macedonis ſcripſit, dicens: plus quàm trecentos cadauerum veſpillones rex Perſes crucibus affixit. tamen Mnaſeas ſcripſit in Cecrope libro, Apollinem, poſteaquam à Ioue vinctus atque interfectus eſt, à veſpillonibus ad ſepulturam elatum eſſe.

Pollinctores dicti ſũt, qui funera moriẽtia accurãt. vnde

& Plautus in Menæhmis comœdia ait: Vt pollinctor dixit, qui eum pollinxerat. Pollinctores dicti sunt, quasi pollutorum vnctores, id est cadauerum curatores. vnde & Apuleius in Hermagora ait: Pollincto eius funere domuitionem paramus.

Labeo qui disciplinas Hetruscas Tagetis & Bacchetidis 15. voluminibus explanauit, ita ait: Fibræ iecoris sandaracei coloris dum fuant, manales tunc vereri opus est petras. id est, quas antiqui solebant in modum cylindrorum per limites trahere pro pluuię commutanda inopia.

Diophantus Lacedæmonius, qui de sacris deorũ scripsit, ait apud Athenas Marti solere sacrificari sacrum, quod ἑκατὸν πεφόμενα appellatur (si quis enim centum hostes interfecisset, Marti de homine sacrificabat apud insulam Lemnon) quod sacrificatum est à duobus Cretensibus, vno Locro, id est Tumine Cortyniensi, Proculo Locro: sicut Sosicrates scribit. Sed posteaquam hoc Atheniensibus displicuit, cœperunt efferre porcum castratum, quem nefrendem vocabant, idest quasi sine renibus. Et apud Romanos Varro scribit Sicinium Dentatum centies & vicies pugnasse singulari certamine: cicatrices habuisse contrà quadragintaquinque, post tergum nullam: coronas accepisse 26. armillas centum quadraginta: & istum primum sacrum fecisse Marti.

Bebius Macer, qui fastalia dierum scripsit, ait Iunoni eas quæ geminas parerent oues sacrificare cum duobus agnis altrinsecus alligatis, quas oues ambiguas vocari, quasi ex vtraque parte agnos habentes.

Priori tempore suggrundaria antiqui dicebant sepulchra infantium, qui nec dum xl. dies implessent, qui nec iam busta dici poterant: quia ossa quæ comburerentur, non erant: nec tanta immanitas cadaueris, quia lucus tumesceret. vnde & Rutilius Geminus in Astyanactis tragœdia ait: Melius suggrundarium miser quæreres, quàm sepulchrum.

Silicernios dici voluerunt senes iam incuruos, quasi iam sepulchrorũ suorũ silices aspiciẽtes. Vnde & Cintius Alimetus in historia de Gorgia Leontino scribit dicens: Qui dum iam silicernius sui finem temporis expectaret, si mori non potuit, tamen infirmitatibus exultat.

Acca Laurentia, Romuli nutrix, consueuerat pro agris semel in anno sacrificare, duodecim † filiis suis sacrificiū precedentibus, vnde cum vnus mortuus esset, propter nutricis gratiam Romulus in vicem defuncti se succedere pollicetur: vnde & ritus processit, dum duodecim iam deinceps sacrificare, & aruales dici fratres: sicut Rutilius Geminus in libris Pontificalibus memorat.

Manilius Cræstus in libro quem de Deorum hymnis scribit, ait Mineruæ iniuges boues sacrificari, id est iugum nunquam ferentes: illa videlicet causa, quòd & virginitas iugum nesciat maritale, & virtus nunquam sit iugo prementi subiecta.

Semones dici voluerunt deos, quos cœlo nec dignos ascriberent, ob meriti paupertatem: sicut Priapus, Hippo, Vertumnus, nec terrenos eos deputare vellent, per Gratiæ venerationem: sicut Varro in Mystagorum libro ait: Semonéque inferius derelicto, Deum depinnato attollam orationis eloquio.

Pacuuius in Pseudo comœdia inducit Scoparium seruum ancillæ dicentem, Ni ego te blaterare aspicerem, his nuncium iudicassem. Blaterare enim, quasi verba trepidantia metu balbutire dixerunt.

Luscitiosos dici voluere interdiu parum videntes, quos Græci myopes vocant. vnde & Plautus in Mercat. comœdia ait: Mirum lolio victitare te tam vili tritico, quia luscitiosus est. Dicunt enim, quòd lolium comedentibus oculi obscurentur.

Varro in Pontificalibus ait, Tutulos sacerdotes dici breuium deorum. Numa verò Pompilius & ipse de Pōtificalibus scribens: Tutulum dici ait pallium, quo sacerdotes caput tectabant, cum ad sacrificium accessissent. sicut & Vergilius ait: Et capite ante aras Phrygio vellatus amictu.

Oriam dicunt nauicellam modicam piscatoriam, vnde & Plaut. in Cacisto ait: Malo huc alligari ad oriam, vt semper piscetur, etsi sit tempestas maxima.

Problema, est propositio in capite libri quæstionaliter posita. vnde & Demosthenes pro Philippo ait. Sed ne quid Græcum te turbet exemplum, ego pro hoc tibi latinum faciam. ait enim, Problematis autenticum gra-

dum tradamus astanti, cui nostra subsequens occurset oratio. Nam & Tertullianus in lib. quem de Fato scripsit, ita ait: Redde huic fati primũ problematis mancipatum.

Apuleius in Asino aureo introducit sorores Psyches maritis detrahentes, dicitque, Quouis puero pumiliorẽ & cucurbita glabriorem. Pumilos enim dicunt. molles atque enermes. Glabrum verò, leuem & imberbem.

Sutelam dici voluerunt astutiam, quasi subtilis tela. vnde & Plautus in Casina ait: Poscis clam me sutelis tuis eripere Casinam vxorem proinde vt postulas.

Frigutire dicitur, subtiliter adgarrire. vnde & Plaut. in Casina ait, Quid nam frigutis? Et Ennius in Alcestide comœdia sic ait: Hæc anus admodum frigutit, nimirum sauciauit se flore Liberi.

Titiuillitium dici voluerunt fila putrida, quæ de telis cadunt. vt Plautus in Casina ait: Non ego hoc verbum empsitem titiuillitio. id est, re admodum vilissima. Nam & Marcus Cornutus in Satyra ait, Titiuillitij sal cedo tibi.

Scolponeas dici voluerunt cœstus plumboq; ligatos. vnde & Neuius in Philempoto comœdia ait: Scolponeis batuenda sunt huic latera probè. Et Plaut. in Cas. simili modo ait: Melius scolponeis, quibus batuetur tibi os senex nequissime.

Catillare dicitur per alienas domos instanter gyrare: à catulis tractum, quòd per omnes domos circumeant. Vnde & Propertius: Catillata geris vadimonia publicum prostibulum. & Plaut. similiter ait: Quin meam vxorem mittam catillatum.

Capularem dici voluerunt senem, iam morti contiguum. sed & reos capulares dicebant, qui capulo digni fuerunt. vnde & Lucilius ait: Pergit capulare cadauer. Et Flaccus Tibullus in Helenæ comœdia ait: Túne amare audes edentule, & capularis senex? Edentulum, quasi iam sine dentibus dici voluerunt.

Promos & Condos dici voluerunt cellaritas, eo quòd deintus promant, & intus condant. vnde & Plautus in Asinaria ait: Ego sum promus, condus, procurator peni. Penus enim cellarium dicimus.

Suppetias dicimus auxilium. vnde & Memor in tragœ-

dia Herculis ait, Ferte suppetias, optimi comites.

Auctionem dici voluerunt venditionem, quasi quòd & ementem augeat, & vendentem. vnde & Plautus in Curculione comœdia ait: Auctionem facio parasiticam.

Nasiternam dici voluerunt aquæ vrnam, id est vrceũ. vnde & Calphurnius in Phronesi comœdia ait: Vbi tu nasiternatus aquam petas. & Plautus in Bacchide ait: Affer nasiternam cum aqua foras.

Antistare dicimus præcellere. vnde & Crispinius in Heraclea ait: Diuinis virtutibus antistas Alcides.

Stega est nauis proscenium, id est tabulatum super quod nautæ ambulant: sicut Plautus ait, Fortè ego vt in stega consideram.

Lembus est genus nauiculæ velocissimæ, quas dromedas dicimus. sicut Verg. ait: Quam qui aduerso vix flumine lembum Remigiis subigit. Limbus verò, ora vestimenti cuiusque ex auro.

Ramentum dici voluerunt, quasi quoddam proiectitium purgamentum. vnde & Quintus Fabius Lucullus in Epico carmine ait: Vilissimum ramentum, proluuiosa pestis.

Diobolares dicuntur vilissimæ meretrices, quæ sub paruo stipendio prostant, sicut Paminatius ait: Diobolare prostibulum, quam ego vt actutum ductem partitam reddam. Nam & Pacuuius similiter ait: Non ego ita fui, vt nunc sunt meretrices diobolares, quæ suam nũmi causa, paruipendunt gratiam.

Veruina est genus iaculi longum, quod aliqui vertutum vocant, sicuti Galbius Bassus ait in Satyr. Veruina confodiende non te nauci facio. nauci enim pro nihilo dici voluerunt. nam Plautus in Bacchide ait: Si tibi machæra est foris, mihi veruina est domi: qua quidem te faciam, si me irritaueris, confossiorem foricina nænia.

Diuidias dixerunt tristitias. sicut Propertius ait: Diuidias mentis conficit omnis amor.

Iustitium dicitur luctus publicus. vnde & Fonteius in oratione pro Nucerinis ait, Denique iustitium plebi indicitur.

Choragiũ dicitur virginale funus, sicut Apulei⁹ in meta-

morphoſeon ait: Choragio itaque perfecto omnes domuitionem parant.

Deſiduò dicitur diurnè. vnde & Varro in Correlaria ait: Diuidiæ mihi fuerunt te abfuiſſe deſiduò.

Flocci dixerunt quaſi nihili. vnde & Plautus ait: Flocci eſt quid rerum geras.

Ientaculum dicitur deguſtatio: ſicut Callimachus in Cæcia, Ientaculum proferre Ioui.

Edulium dicitur ab edendo, id eſt præguſtatiua comeſtio. vnde Apuleius in Aſino aureo ait: Eduliis opiparè excepta. Opiparè eſt lucidè, delicioſè.

Tuceta dicuntur eſcæ regiæ. ſicut Callimachus in Piſçis: Ambroſio redolent tuceta ſapore.

Ferculum, miſſum carnium. vnde & Petronius Arbiter ait, Poſtquam ferculum allatum.

Myropolæ dicuntur, qui vnguenta vendunt, & ſunt pigmentarij. vnde & Næuius in Diobolaria ait: Myropola affatim mihi vnguentum largitus eſt, quo me venuſtarem. Adfatim, abundanter dicitur. Venuſtare, exhilarare eſt.

Celocem dicunt genus nauiculæ modiciſſimum, quod blannam dicimus. vnde Apuleius in lib. de Repub. ait: Qui celocem regere nequit, onerariam petit.

Cœlibatum dici voluerunt virginitatis abſtinentiam. vnde & Felix Capella in lib. de Nuptiis Mercurij & Philol. ait: Placuit Mineruæ petere cœlibatum.

Exercitus dicitur contemptus. vnde & Plautus in Milite glorioſo ait: Itaque nos noſtrámque familiam habes exercitam. & vbi ſuprà ait: Plus videas valgiis ſauiis omnes nictantes. Nictare enim, cinnum facere. Valgia enim ſunt labellorum obtortiones in ſupinatione, vel ſublatione peractæ, ſicut & Petronius ait, Abroſo valgiter labello.

Summates, dicuntur viri potentes.

Symplones dicuntur conuiuæ. Nam & amicus ſponſi, qui cum eo per conuiuia ambulat, ſymplator dicitur. Ganeum verò taberna eſt. vnde & Succius in comœdia Piſcatoria ait: Summates viri ſymphones fratri ſunt ganei.

Præſegmina ſunt partes corporis inciſæ. vt Tages in

Aruſpicinis ait, Præſegminibus amputatis.

Congerrones ſunt, qui aliena ad ſe congregant. vnde & apud Romanos Gerones Brutiani dicti ſunt.

Ciſtellam dicunt capſellam. vt Plautus: Ciſtellam effer cum crepundiis: id eſt, cum puerilibus ornamentis.

Antidamas in Moralibus libris ait: Fabrè compactum animal hominem quis ferat, ſic ex re pecuatum, & auerruncaſſit tam eretinas hominum mentes.

Fabrè perfectè dicitur. Auerruncare, eradicare dicitur. Eretinas, teſteas, vel argillaceas. Pecuatum, ſtultum.

Allucinare, dicitur vana ſomniare. Tractum eſt ab allucitis, quos nos conopas dicimus. ſicut Petronius Arbiter ait, Nam centum vernali me allucitæ moleſtabant.

Culeus dicitur ſaccus, in quo rei concluſi in mare mittuntur: ſicut Plautus ait in Vidularia: Iube hunc inſui culeo, atque in altum deportari, ſi vis annonam bonam.

Elogium eſt hæreditas in malo. ſicut Cornelius Tacitus ait in libro Facetiarum: Cæſis itaque motum elogio in filiis derelicto.

Lyxa dicitur mercenarius. vnde Lucanus ait, Stat, dum lyxa bibat.

Sudum dicitur ſerenum. vnde Tyberianus ait: Dureos ſubducit ignes, ſudus oritur lucifer.

Luteum, ſplendidum. Pacuuius in tragœdia Thyeſtis: Non illic luteis aurora bigis.

Abſtemius dicitur obſeruans. ſicut Rubrius in Satyra ait: Abſtemium merulentia fugit Metenia nomen.

Vadatus dicitur obſtrictus, vel ſub fide, vel ſub fidei iuſſione ambulans, ſicut Feneſtella ait: Apud quem Vadatus amicitiæ nodulo tenebatur.

Manubiæ dicuntur ornamenta regum. vnde & Petronius Arbiter ait: Tot regum manubiæ penes fugitiuum reſtiterant.

Aumarium dicitur locus ſecretus publicus, ſicut in theatris, aut circo, vnde & Petronius Arbiter ait: In aumarium me metipſum conieci.

Deleneficus dicitur blandiloquus. vnde & Lucretius comicus in Nummularia ait: Neſcio quorſum mihi eueniant tua verba tam delenefica.

FINIS.

PHORNVTI SPECVLATIO DE DEORVM NATVRA, IODOCO VELAREO interprete.

ŒLum ô fili terram & mare in circum ambit, & quæ in terra ac mari sunt omnia & ob hanc causam, hęc illi cessit appellatio, quum supernè omnium sit terminus, naturámque finiat. Sunt qui dicant ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν, hoc est à videndo, οὐρανὸν, id est cœlum vocari. aut ἀπὸ τοῦ ὀρέγειν, eo quòd suppeditet ac seruet omnia. à quo & ianitor appellatur, & exacta custodia. At alij ab eo quod superius videatur, ei etymologiam contexunt. Vocatur autem cum omnibus quæ circumambit mundus, à perfecta absolutáque elegantia. Porrò inter poëtas sunt, qui cœlum incudis filiũ esse dixerint, indefessum circumferentiæ cursum hoc inuolucrò obtexentes: aut per hanc etymologiã innuere cupientes, cœlũ corruptioni non subiacere. Nam hos qui morte perierũt, laborasse dicimus. Cęterùm eius essentia est ignea, vt constat ex sole atque aliis astris. Vnde etiam æther appellatur extrema mundi pars, ab ardendo. Sunt tamen qui ἀπὸ τοῦ ἀνωθεῖν, hoc est ab eo quod suprà currat, nomen tulisse dicant: hoc est, quod cum strepitu atque impetu feratur, quum & astra quasi instabilia, nec vnquam stantia, sed semper commota. Imò etiam consentaneum est, & deos ἀπὸ τῆς θέσεως, id est à positione sortitos esse appellationem. primum enim veteres deos existimarunt esse, quos constanter ac fixè ferri deprehenderunt: his siderum mutationis causam, atque adeò salutis omnium rerum tribuentes: & sic essent dij θετῆρες, id est constitutores & conditores omnium rerum.

De Ioue.

QVemadmodum nos anima gubernamur, sic & mũdus animam habet, quę vindicet illum ab interitu: & hæc vocatur Iupiter. Sed dictus est Iupiter imperare

omnibus,aut quia feruet,ac vitæ causa sit animantibus: aut quia in nos,tanquã anima & natura, imperium obtineat.Porrò Iouem ipsum appellamus,quòd per illã stent seruentúrque omnia.Nec desunt apud quos Δεὺς appelletur,fortassis ἀπὸ τοῦ δεύειν, id est rigando terram, quódque vitali humore animantia impertiat.Cæterùm in cœlo habitare dicitur,quando hic præcipua est pars animæ mundi.etenim nostræ etiam animæ sunt ignis.

De Iunone.

DEinde soror pariter & coniunx huic tribuitur Iuno quæ aër est.Coniungitur enim statim ipsi,& cohæret,à terra sublata.illo enim cum ea coeunte & eodẽ momento fiunt.nam ipsa essentia in tenuissimum diffluens, ignémque & aëra constituit. Et hanc ob causam Rheam horũ esse matrem fabulati sunt, patrem autem Saturnũ: siue quòd intensis temporis mensuris hæc fiant: aut quia ob materiæ commistionem, ac ebullitionem, elementorum discrimen reddatur.aut quia(quod rationi est magis consentaneum)tunc aër generetur,quando ex igni mota est natura ad res implendas,atque conficiendas.

De Neptuno.

CÆterùm ob hanc causam & Neptunum dicebant veteres Saturni & Rheæ esse filium.Etenim & aqua ex dicta commutatione generatur. nam ποσειδῶν, id est Neptunus, est efficiens vis humidi in terra,ac circum terram.Siue à potu sic appellata, & ab eo quòd potum suppeditet.Aut iuxta aliam rationem ποσειδῶν Neptunus dicitur, ob commotam atque conturbatam eius proprietatem.

De Plutone.

DEinde & horum frater esse dicitur Pluto.hic omniũ est crassissimus, ac maximè vicinus terræ aër. nam statim atque nascitur, incipit res ipsas diffundere atque implere,secundum naturæ suæ rationem.Vocatur autem ᾅδης, infernus, vel quòd per se videri nequeat:vnde etiã diuidentes, ἀίδα vocamus ipsum. Aut per antiphrasin, quasi nobis morte placens. Porrò & Pluto nominatus est,quòd quum omnia sint interitura,nihil sit quod non postremò ad ipsum deducatur,atque eius possessio fiat.

modo secundum diuersam sententiam appellatur. Seruatorem, & herceum, & multipluuium, & paternum, & hospitalem, & possessorium, & consultorem, & triumphatorem, & liberum eum appellant, quum quæcunque ei sunt nomina comprehendi nequeant, quia in omnem potentiam & habitum diffusus est, & omnium autor & speculator habetur. Hunc etiam in modum & iustitiæ pater esse memoratur. nam ipse hominum communionem inter res deducit, & leges irrogat, ne sibi mutuò iniuriam inferant. Deinde & Gratiarum pater est. hinc enim sunt mutuandi atque benefaciendi initia: & temporum, quæ in aëre salutares mutationes conficiunt: & aliorum quæ in terra nascuntur, & à natura nomen habent, moderator ac largitor est. Porrò inducunt cum perfecti viri ætate, vbi nec quicquam abundare neque deficere apparet, sed id quod maturum est adesse. & hanc ob causam perfecta immolant. Cæterùm sceptrum potentiæ est signum. Quin & sæpius vincere fingitur: eminet enim omnibus, nec est quod eum superare queat. Deinde ei aquila sacra est, eo quod pennarum velocitate aliis præemineat. Et coronatur olea, quod semper vireat ac mollis sit. & pinguis, aut ob similitudinem glaucoris ad cœlum. Deinde sunt etiam quibus Alastor dicitur. & Palamneus, eo quod de nefariis & infestis hominibus supplicium sumat. quorum his quidem nomen inditum est, quòd huiusmodi sceleribus se contaminent, quibus cruciatus ac gemitus imminet: istis verò quod manus sordibus non diluendas reddant.

De Furiis.

HAc etiam ratione natæ sunt, quæ Erinnes vocantur, peccatorum examinatrices, Megæra, Tisiphone, & Alecto: dictæ, quod hos deæ odio ac punitione persequantur, nempe ab ipsis commissas cædes supplicio plectentes, idque factitantes sine vlla intermissione. porrò reuera sunt hæ deæ venerandæ, & Eumenides, eo quòd naturæ benignitatem ad homines dirigant, vindicando scelera. Ad hæc horrendo sunt aspectu, & igni & flagellis persequuntur impios. Et serpentes loco comæ habent, vt hanc iniiciant imaginationem maleficis: fu-

ſurum eſſe, vt pro delictis pœnas pendant. Apud inferos ſedes finguntur habere, quòd minimè in propatulo ſint harum cauſæ, quódque dignos harum aduentus inexpectatus opprimat.

Amplius de Ioue.

NEc his abſonum eſt quod dicitur, Iouis oculum videre omnia, atque omnia audire. quo enim pacto fieri potis eſt, vt quicquam horum quæ in mundo gerantur, lateat omnia gubernantem potentiam? Porrò etiam mitem appellant Iouem, nempe placabilem eſſe his, qui è vita ſcelerata pedem retrahant: non enim ita erga eos eſt affectus, vt reconciliari nequiret: quam ob cauſam & placabiles Iouis aræ ſunt.

De Supplicationibus.

ETiam Preces Iouis eſſe filias dicit Poëta, & quidem claudicantes: quòd ſe in genua deiiciãt, qui preces faciunt. Deinde etiam eorum imbecillitati & rugas addit. Ad hæc debili & obliquo eſſe viſu, quòd ad quædam ſemper conniueant. Poſtremò ſupplicandi neceſſitate deuinctas eſſe. Amplius deliniat Poëta Preces tanquam deas quaſdam. Claudas quidem vocat, quod tardè & vix progrediantur: & his ſupplices eſſe quos primò iniuria læſerint: rugoſas certè, & viſu obliquo, quòd affectos iniuria ægrè & fronte neutiquam læta intueri poſſent, quos veniam petunt. Ad hæc Iouis eſſe filias, quod venerandæ ſint.

De Parcis.

IVpiter certè etiam fatum eſt, eo quòd diſtributio ſit inuiſibilis eorum quæ vnicuique adiiciuntur. hinc iam & aliæ partes, μοῖραι, id eſt Parcæ appellatæ ſunt. αἶσα, eſt eorum quæ fiunt latens & incognita cauſa. iam enim manifeſta eſt, quæ in ſingulis deliteſcit obſcuritas: aut, vt veteres opinati ſunt, ea quæ ſemper eſt. at εἱμαρμένη eſt, ſecundum quam fatatum comprehenſúmque eſt quicquid in elementi ordine, terminum haudquaquam habentis fit: quæ & prima comprehenſio, non ſecus atque ſi in cathena continet. Porrò neceſſitas eſt, quam agere aut ſuperare

non datur: siquidem omnia quæ fiunt, ad hanc recipiunt reductionem. Cęterùm alio modo tres inducuntur Parcæ, secūdū tres tēporis partes: & vna est Clotho appellata, quòd circūuolutioni rerū primordia non sunt dissimilia, quum alia contingant aliis. quamobrem & nere eam fingunt vetustissimi quique. Aliam autem Lachesim, eo quòd sortis casui quæ cuique contingunt, non sunt dissimilia. at tertia Atropos, quòd ἄτρεπτα, id est ineuitabilia sint, quæ ab illa statuuntur. sic harum potentię propriæ videntur tres sortitas esse appellationes. Eadem autem est & Adrastia, siue quòd vitari ac deflecti nequeat, sic nominata: siue quòd semper quę ad se spectant, faciat, tanquam semper agens: aut particula priuatiua vehemētiam declarante, vt ἄξυλος ὕλη, id est sylua lignis abundans: nam est multa agens. Nemesis ἀπὸ τῆς νεμέσεως id est ab vlciscendo nomen traxit. Opis autem ἀπὸ τοῦ λανθάνειν ὄπισθεν: quia à tergo lateat, & obseruet quæ à nobis geruntur, puniátque quæ punitione sunt digna.

De Musis.

CÆterùm ex Mnemosyne Musas sustulisse dicitur Iupiter, quando & literarum politiorum dux est: quas certè non nisi exacta cura atque detentione suscipere datur, & sunt ad vitam bene transigendam maximè necessariæ. At Musæ vocantur ἀπὸ τῆς μώσεως, ab inquisitione: quemadmodum dictum est: Ne mollia inquiras, vt ne dura habeas. Sed nouem numero sunt, quòd quos in suorum numerum cooptarint, triangulares (vt dicit quidam) reddant. talis enim est nonarius numerus. generationem quandam sua natura innuens: ac videtur à perfectione primi numeri particeps esse. Etiã quibusdam duæ solum esse dicuntur, aliis iterum tres, at aliis quatuor, sed aliis iterum quinque. Tres quidem ob prædictam ternionis perfectionem: aut quod tria speculationum genera sunt, quibus tota philosophiæ ratio impletur. duo quidem in speculando & faciendo ea quibus opus est consistunt: & duobus his comprehenditur eruditio. Quartum & quintum genus fortassis quòd vetusta musicorum instrumenta tantos habuerunt sonos. Deinde inducuntur mulieres, quia virtutes & disciplina

forte fortuna muliebres nomenclaturas habebant. estque illud euidentissimum argumentum, multarum rerum cognitionem vbertim adesse. & iam dices licebit, id ob fertilitatem factitatum esse, quæ animi cognitione conficitur. Ad hæc, constant & incedunt vna ad innuendum virtutes inseparabiles atque indiuulsas esse. deinde semper deorum hymnis atque ministerio sunt maximè intentæ: siquidem principium atque adeò elementum totius eruditionis est, ad diuina oculos perpetuò defixos tenere, atque id vitę factum exemplar habere in ore. Cæterùm alio modo: Clio quidem vna est Musarum, quòd κλέος, id est gloriam adipiscantur literati, quódque alios laude celebrent. Euterpia autem, quòd dictorum conuersatio delectabilis sit ac suauis. Deinde Thalia, siue quòd horum vita vigeat ac floreat, aut quòd mensæ virtutem habeant, scitè & doctè in conuiuiis versantes. Melpomene à cantu & suaui, quæ carmini adest, voce. nam ab omnibus celebrantur boni, atque ipsi deos celebrant, & priscos viros. Terpsichore, quod meliorem vitæ partem delectatione ac gaudio transmittant: aut quòd delectationem adferre videantur conuersantibus, vna voculæ litera superflua: aut fortassis, quia compositis à literatis viris carminibus, choreas diis composuerunt veteres. Erato vel ab amore nomen tulerit, quòd vniuersæ philosophiæ generi adest; vel ab interrogandi atque respondendi potentia. nam manifestum est, ratiocinandi quoque artis peritos esse studiosos. Polymnia, aut est celebrata virtus, aut potius quæ multos celebret: ac quæcunque à maioribus cantata sunt, resumat: quæque in poëmatis atque aliis commentariis est, historiæ curam gerat. Vrania est circa cœlestia, atque adeò vniuersam rerum naturam scientia. nam vniuersum mundum cœlum vocabant veteres. Calliope est rhetorica, suaui voce ac dictione venusta præcellens, per quam rempubl. administrant, & populum hortationibus euibrant, persuasione & non vi ad id quod cupiũt ducentes: quam ob causam, hanc maximè reges simulac probos viros comitari dicunt. Certę huic tribuuntur varia, quòd cuiusque declaret opera, nempe concinna esse, ac concinentem & consentientem sibi esse bonorum

vitam. Deinde his se socium adiungit Apollo, ob musices communionem. nam & hic memoratur, cithara scire. causam paulò post cognosces. Ac in montibus venationi vacare traduntur: quandoquidem solitariam agere vitam, & crebrò ad loca à promiscua consuetudine semota, ac arbitris libera secedere consueuerunt hi, qui philosophiæ nomen dederunt: qua sine, iuxta Comicũ, nihil honesti in solitaria vita inueneris. At huius rei gratia, etiam has numero nouem dicitur Iupiter cum Mnemosyne congressus sustulisse. etenim nocturna his opus est meditatione, quæ ad eruditionem spectent. siquidem nullam ob aliam causam poëtæ noctem vocarunt Euphronen, quàm διὰ τὸ εὐφρονεῖν, quòd noctu accuratius pressiúsque res meditemur. quemadmodum etiam Epicharmus: Si quid, inquit, sapientius mediteris, nocturna opus est consideratione: & omnia quæ ad literas pertinent, noctu potius excogitantur. Nec defuerunt qui Cœlo ac Terra has dixerint esse prognatas: vt necesse sit hanc vetustissimam fuisse de hac re orationem. Coronantur autem (quorundam sententia) palma, ob agnominationem, quòd nimirum à Phœnicibus videantur inuentæ literæ. sed quod magis est consentaneum rationi, quia deliciosa, ac pulchra, & semper virens, & ascensu difficilis, ac dulci fructu sit hæc planta.

De Gratiis.

VT nobis ordine res dicatur, etiam beneficas esse Iouis filias Gratias tradiderunt plurimi. quorum hi quidem ex Eurydomene eas natas esse asseruerunt, quòd maximè ex bene stabilitis atque celebratis domibus dona consueuerunt dare: hi verò ex Eurymene etiam id addentes, beneficentiores quodammodo esse, aut debere esse, quibus magnæ tributæ sunt sortes. At quidam ex Eurymedusa, in idem hanc etymologiæ partem contendentes: nam propriis dominari solent homines. Verùm Iunonem alij dederunt eis matrem, quòd generis nobilitate longè cæteris deabus antestent. Et ad alium mouendum affectum introducuntur nudæ, vt quum nullam habeant possessionem, sub-

ministrare quædam possint, & prorsus vtiliter largiri, quo quis pacto beneficus rectè fuerit: quemadmodum dictum est illud, Munerum animus optimus. Sunt qui existiment per nuditatem innui, promptè & sine impedimento ad bene merendum properandum esse. Deinde his quidem duæ numero dicuntur, his autem tres: duæ quidem, quum hos auspicari beneficium est necesse, hos verò vices reponere: tres autem, quandoquidem non rectè fuerit, illum cui remuneratum est, benemeritum gradum sistere, sed iterum est beneficium parandum, vt sine intermissione id fiat. quódque id fieri debeat, etiam earum color ostendit. Cæterùm alij dixerunt vnam quidem esse Gratiam, quæ illi qui aliquid rectè largitur, adest: aliam autem circa illum cui id ministerij cõfertur, versari; tertiam certè, quæ illum qui meritum reponit, comitetur. Deinde quum hilari vultu beneficium conferant Gratiæ, atque eos quoque reddunt hilares in quos beneficium collocent, primùm quidem vulgariter ἀπὸ τῆς χαρᾶς, id est à gaudio appellatæ sunt Charites. Et formosæ dicuntur esse, quòd formam & rei probabilitatem largiantur. deinde singulatim hæc quidem appellata est Aglaia, illa verò Thalia, at tertia Euphrone. atque ob id quidam Euanthen dicebant harum esse matrem, atque alij Aglaiē. at Homerus vnam Gratiarum Vulcano cohabitare asserit; fortassis quòd gratiosa sint mechanica opera.

De Mercurio.

CÆterùm tradiderunt Mercurium Gratiarum esse ducem, innuentes haudquaquam temerè, sed cum delectu conferendum esse beneficium, idque dignis: nam ingratus ad beneficium est tardior. Est autem Mercurius, oratio quam ad nos dij miserunt, quum ex omnibus quæ terra habebat animantibus solum hominem oratione donarunt, quod præ cæteris omnibus præstantissimum habebant ipsi. Porrò à considerando ac loquendo nomen habet: aut ab eo quòd munitio quædam atque adeò propugnaculum sit nobis. Hinc primò Diactorus, id est internuncius est appellatus, vel ab eo quòd sit manifestus ac verus, vel quòd nostras cogitationes in proximorum animas referat. quare & linguæ

ei sacræ sunt. hinc & Eriunius appellatur, quòd magnam commoditatem adferat, & hos supra modum iuuet qui eo vtuntur. Et Socus vocatus est, tanquam seruator familiæ existens: aut vt quidam censent, fortis. Et cuspis huius dicitur signum esse. haud certè ad nocendum, sed ad seruandum magis est hæc excogitata ratio: vnde & sanitatem ei fecere domesticam. Deinde Argiphontes est, tanquam argephantes, ab eo quòd euidenter omnia ostendat, ac in propatulum agat. nam candidum, argennon vocarunt veteres Græci. aut à frequentandi velocitate: etenim id quod velox est, per antiphrasin dicitur ἀεργὸν. Chrysorapis autem, quòd maximo habeantur honore ipse ac eius vellicatio: siquidem non parui est momenti tempestiua admonitio, & eorum qui huic mentem adhibent cura. Traditur etiam præco deorum esse, & eorum mandata ad homines deferre: præco quidem, quum facta voce, ea quæ innuit oratio repræsentantur auribus: nuncius autem, quia deorum voluntatem ex euidentiis per orationem nobis datis cognoscimus. Talaria habet pedibus annexa, & per aera fertur: idque congruenter Homero, quemadmodum vocauit verba alata. etenim Irim ventosis ac procellosis pedibus nunciam vocant, eam à nomine inducentes. Ad hæc animarum ducem esse Mercurium fabulantur: innuentes, illi esse proprium, homines voluptate delinire. obque id ei virgam dant in manus, qua virorum demulceat oculos, mentis nimirum. Deinde iterum dormitantes excitat, & illi in manu est, facile impetum addere remissis ac flaccescentibus, atque hos retrahere ac sistere qui nimio ferebantur impetu. Hinc iam obsides immittere visus est, & vates esse ob hanc causam, quum pro suo arbitratu vertat imaginationes: nam deorum nuncij sunt insomnia. At anguium circa virgam complexus, caduceatoris typum gerens, innuit efferatorum ab ipso concordiam fieri, ac illum inter eos ortum dissidium indissolubili modo coniungere: siquidem per id etiam pacificum apparet esse præconium. Ferunt autem præ cæteris, qui pacem ambiunt, florentes manu ramos ad colendorum agorum memoriam reducendam: iámque fore, vt mansuetis ac fructiferis plantis

parcatur. Deinde ex Maia Ioui natum esse ferunt Mercurium: significantes iterum, speculationis atque inquisitionis germen esse hoc animal. nam hinc Μαῖαι dictæ sunt obstetrices, quòd ea quæ ad partum spectent, inquirant, ac quodammodo inuestigent in lucem promere infantes. Ad hæc etiam sine manibus ac pedibus fingitur, & figura quadrangulari: quadrangularis quidem, quòd solidus ac minimè lubricus sit, ita vt & eius casus sit gressus. verùm sine pedibus ac manibus, quando nec pedum nec manuum officio habet opus, ad id quod sibi incumbat agendum. Cæterùm veteres ætate prouectiores ac generantes, Mercurium erectis genitalibus deliniabant. sed minores atque ætate nondum adulta, remissioribus: innuentes, ad senium vergentis ætatis hominibus fœcundam atque perfectam adesse orationem: quæ etsi vulgaris sit, tamen ipsa quæ proponit adsequitur: at ætate immaturis, sterilem, imperfectámque. Deinde in viis collocatur, ac Triuius dicitur, & Dux, vt omnibus in rebus eo vterentur duce, quum ipse sit qui in consiliis nos in viam reducat. fortassis etiam ob solitudinem, quando quidem & illis eius apparatu & cultu est opus, eo quòd inter deos atque homines communis sit. Vbi quis quippiam inuenerit in itinere, moris est præfari, Commune Mercurio, qui certè rei inuentæ conscius est, vt qui in viis versetur: innuentes, quòd ei inuentum quoque commune velint esse, hinc nimirum rebus inuentis dictis Mercurialibus. Deinde lapides accumulant Mercuriis, quisque ex prætereuntibus vnum adiiciens: siue id tanquam vtile quiddam ac commune ob ipsum faciens, vt via purgetur: siue testans Mercurium, aut vt ei honorem significet, si nihil habeat aliud quod ei offerat: siue vt Mercurij collocationem prætereuntibus faciat manifestiorem: aut innuat, ex paruis partibus proferendam orationem constitui. Ad hæc primus dicitur Forensis, idque meritò, quum speculator sit eorum qui vendunt aut emunt aliquid, vt qui oratione omnia rectè præstare poterit. hinc & mercaturæ præesse visus est: vnde & ἐμπορaῖος & κερδῷος est nominatus. Deinde lyræ inuentor est, tanquam symphoniæ atque concordiæ, qua viuentes fœli-

ter agunt. nam congruentem habet addere dispositionē. Post hæc etiam illi arcanorum scientiam tribuere cupiētes, furem tradiderunt esse, & vafri Mercurij erexerunt statuam. nam illum qui proditus erat, sublatum occultat, suffuratus aliquatenus sua persuasione rei veritatem: vnde nonnullos etiam ἐπικλόπους vafra ac fraudulenta oratione vti dicunt. etenim fraudem componere his qui sermone vti norunt, est proprium. Deinde legalis esse dicitur, quòd ob correctionem eorum sit posita lex, quæ in communi viuendi ratione facienda sunt. itaque ob concordiam, ad accuratè loquendi rationem transfertur. Ad hæc, & in palæstris eum colunt cum Hercule, eo quòd robur rationi comes esse debeat. nam qui solis corporis viribus fretus, rationem: quæ artes in vitam induxit, neglectui habuerit, huic admodum concinnè dixeris: Infelix, tuum te robur perditum ibit.

De fabulis, quæ antiquorum literis celebrantur.

MVltas variásque veteribus Græcis dediis conditas esse fabulas (vt aliæ quidem apud Magos fuerunt, aliæ apud Ægyptios & Africanos, atque alios Græcos) testimonium ceperis id quòd Homero dictum est de Ioue ad Iunonem hunc in modum: An non in mentem veniat, quòd ex alto suspensa eras, & pedibus duas demiserim incudes. apparet id Poëta ad veterem fabulam referre, qua fictum est, Iouem cathenis aureis suspendisse Iunonem, eo quòd splendorem auro haud dissimilem habeant astra: atque ex pedibus eius duas dependisse incudes, nempe terram & mare, quæ ad se aera trahunt: quando ad alterutram partem abstrahi nequeat. Ad hæc alterius meminit fabulæ de Thetide, nempe Iouem ab illa seruatum esse, quum illum dij alij vinculis constringere voluerunt, Iunóque, siue Neptunus, & Attica Minerua. Apparet autem, vnumquemque horum pro virili continuò Ioui struxisse insidias, quum futurum esset, vt hunc ornatum remorarentur. sed quod natum erat, humore superabundauit, & in aquam erant redacta omnia: aut igni, & aer quoque in ignem transiit. Verùm cum decoro omnia disponens Thetis, hoc est prouidentia, Centimanum Briareū, nempe diuinam

potentiam diis obmolita est, qua disponuntur euaporationes vndecunq; è terra prodeuntes, nō secus ac si multis manibus per omnes numeros impleretur hæc distributio. Hic mihi fixius perspice, an ab eo quòd mūdi partibus illam ademerit voraginem, nūcupatus sit Briareus. Ægeon dictus est, quia semper floreat ac vigeat. Deinde non est quod fabulas reiiciamus, nec aliarum ad alias transferamus nomina: nec, si quid adfictum sit, genealogiis ab his datis proportionē faciamus. Proinde fabulati sunt, Chaos esse genitum, quemadmodum describit Hesiodus. Post hoc Terram, & Tartarum, & amorem, at ex Chao, Erebum & Noctem prodiisse, vel ex nocte Æthera & Diem. itaque opus est scitu, quòd Hesiodus post Chaos dixit natam esse terrā, dicēs: Certè primus qui inter cœlum & terram fuit locus, chaos erat. & deinde: Terráque lata omnium immortalium tutum solum. Qui niuosi Olimpi detinent vertices, ac amplis dentibus Tartara, recessum latæ terræ. Deinde Amor, qui pulcherrimus est inter immortales deos, Emolliens deos, ac omnes homines, Domat in pectore mentem, & prudens consilium. Deinde è Nocte Æther & Dies prognati sunt. Ex Chao autem, Erebúsque ac nox atra prodierunt. Nam terra per contractionem facta est, at Aer per retributionem. Deinde quod in aere est tenuissimum, in ignis naturam abiit: verùm mare per exuctionem, porrò montes per terræ secretionem. At è nocte æther, quòd noctu æthera cernamus in astris: & iterum, nisi nox secedat, non fiat dies. Porrò chaos est humidum, quod ante mundi expositionem fuit, à fundendo sic appellatum: aut ignis, quasi chaos: ἀπὸ τῦ καίειν, id est ab vrendo: & hic ob tenuitatem diffusus est. Erat enim aliquando ô fili, quicquid est in rerum natura, ignis: & annis voluentibus, iterum fiet. at igni in aere extincto, crassa fit mutatio in aquam: quæ quidem mutatæ substantiæ partes per densitatem arripit, ac extenuatæ per raritatem. Nec temerè dixerūt post chaos terram esse factam, & tenebricosa tartara quę terræ recessum nominat prædictus poëta, quòd præsumpserit hunc abstrusum esse. At erebus cum ipsis dicitur natus, qui ad generandū impetus est, quū aliud simul ex alio nascitur.

Nec putandum est, pulcherrima ad spectandam hanc vim deficere. Cæterùm erebus ex chao prodiit, quandoquidem regi & occultari aliud ab alio significat sermo: quemadmodum & cum hoc congressa terra, ilicò conformem sibi terram protulit, vt per vniuersam terram esset beatis diis tutum solum, semper currentibus in hoc beatis astris. Peperit autem terra è vaporationib. cœlum, dicto vulgariter cœlo, quicquid circa ipsum est tenuis ac raræ naturæ. nam & terra quoque è chao genita est. Cæterùm primò separatus à primogenito liquore aer, tenebricosus & caliginosus erat. Deinde attenuatus, in æthera & lumen transiit. Scitè igitur & hunc è Terra natum esse dictum est. At terra montes & mare peperit, idque certè nemini in amore commixta, & se sanè continuit mare in concauis horum partibus, mutationem expectans: ac quæ ob inæqualitatem contractionis fuerint, eminentias cepit. Post hæc prognati sunt Titanes, hi certè nihil aliud sunt quam rerum differentiæ, quemadmodum enumerat Empedocles, Physo, & Phthimenen, Cnio, & Astemphea, Polystephanon, & Megisto, ac alias multas prædictam rerum varietatem obscurioribus voculis inuoluens. at à veteribus hæc ratio Iapetus est appellata, secundum quam etiam & animalia astuta nata sunt. & in vniuersum sonus iste est perfectus, quum Iacetus, id est medicus quispiam existat, vt vox sonat. nam sæpius Iones litera κ loco literæ τ vtuntur. Ad hæc κϱιὸς, id est aries nominatur, quòd eo imperium ac dominium rerum quæ subiectæ sunt obtineat. hinc fortassis & in grege κϱιὸς, id est aries, nomen traxit. Hyperion, quòd supra alia eat. Oceanus, quod breui temporis spacio perficitur. qui acalarretas, id est leniter & quietè fluẽs appellatur, quòd lenis ac quietus eius fluxus ad solis motum appareat. & βαθυδίνης, id est habens vortices profundos, quòd continuò moueatur. Porrò Tethys dicitur, quia omnia pura ac splendida reddat efficiátque, vt contrariorum habituum causæ decenter his succedant. Mnemosyne causa est, vt quæ facta sunt, animo conseruemus. Themis est, quæ efficiat vt inter nos coeant fœdera, ac seruentur. At Saturnus omnium quæ fiunt prædicta ratio filiis existens potentior. Postremum autem eum dicunt

natum, quòd post dictorum generationem ipse permaneat, tanquam in ipsa generatione fuerit. Tum certè perfectior Hesiodi narratio, qui hæc quidem (vt existimo) à vetustissimis mutuatus sit: hæc autem fabulosius suo Marte addiderit, quo modo etiam plurimam theologiæ partem corrupit. Sed nunc ea quæ à plurimis celebrata sunt, oportet perpendere.

De Prometheo.

QVum antiquitus promulgatum sit, Prometheum è terra humanum genus finxisse, considerandum Prometheum esse dominium animæ vniuersarũ rerum inditum: cui recentiores nomen indidere prouidentiæ. nam per hanc cùm alia omnia, tum è terra, idoneè ad id disposita, conficti sunt ab orbe condito homines. Dicitur & aliquando Ioui conuersatus esse Prometheus. nam quum omni imperio multa prouidentia ac multorum præsidentia sit opus, maximè certè Iouis, ac ignem dicitur pro hominibus suffuratus esse, quòd ignis vsus nostri ingenij ac prouidentiæ sit inuentum. Deinde hunc illum è cœlo detulisse ferunt, eò quòd magna illic ignis sit copia: aut quòd hinc oriantur tonitrua, ictu hæc nostra accẽdentes, & fortassis tale quippiam per ferulam adumbrat. Deinde ob id ligatus Prometheus puniebatur, aquila iecur eius rodente: siquidem nostra solicitudo prædictum lucrum cum aliis possidens, sua ipsius culpa quandam experitur molestiam tristibus vitę curis alligata, & quodammodo ob vigilantiam ad viscera vsque exesa. Ad hæc Promethei dicebant esse fratrem natu minorem Epimetheum, moribus quodammodo incultioribus, quòd prospectione præuerterit illam (quæ ex contingentibus prodit) scientiam. Nam reuera factum stultus cognouit patiens: ob id enim primæ mulieri dicunt conuersatum fuisse. nam conuenit vecordiorem esse fœmineum sexum: & suapte natura magis post rem factam vtitur consilio, quàm antea. Dicitur etiam à quibusdam & artium inuentor esse Prometheus, idque nullam ob aliam causam, quam quòd ad earum inuentionem intellectu ac prouidentia sit opus.

De Vulcano.

AT bona hominum pars artes Mineruæ ac Vulcano tribuêre. Mineruæ quidem, quando hæc prudentia ac industria esse videtur: Vulcano autem, quòd ex artibus plurimæ per ignem sua opera exhibeant. Deinde certè æther ac splendor & purus ignis est Iupiter. At ille qui in vsu est, ac aeri miscetur, ἥφαιστος, id est Vulcanus dictus est, ab incendendo, ducto nomine: hinc eum Ioue & Iunone prognatum esse dixerunt. & aliqui Iunone sola: nam crassiores ac pinguiores flammæ quodammodo ex solo incenso aere materiam sumunt. Verùm traditur claudus esse, quòd ob materiæ crassitudinem cursum claudicantibus haud dissimilem faciat: aut fortassis, quòd sine ligneo tanquam baculo progredi nequeat. Verùm nonnulli, quia superiorem motum ob nutrimentum inferiori dissimilem atque inæqualem faciat, illo tardiore existente, eum claudicare dicebant. Ferunt autem, Iouem illum è cœlo in terram dedisse præcipitem: quòd fortassis, qui primi cœperint igne vti, ex ardenti fulminis iactu hunc adepti sunt, quum antea nullis ingenij machinis ad ignita peruenire potuissent. Cæterùm ei Venerem connubio iunctam fuisse dicunt, & eadem ratione vnam Gratiarum. nam quemadmodum diximus, mechanica opera gratiam habere, sic & venerem quandam illis adesse censemus. nisi id sic, ad innuendum, magnam caloris vim adesse, in ipso coitus impetu, istud est confictum. nam fabulantur eum metuisse Martem suam vxorem adulterio conspurcantem: est enim apud poëtam fabula, quum tamen vetustissima sit. siquidem ignis robore & æs & ferrum domatur. At illud de adulterio figmentum innuit, non admodum conuenire pugnæ ac violentiæ cum hilaritate ac mansuetudine: nec iterum præter naturæ legem ea connecti, quum alterum alterius commixtionem sibi vendicet. nam præstantius ac generosius germen harmoniam ex ambobus consistentem reddere solet. Deinde Ioui obstetricis officium præstitisse dicitur, quando Mineruam parturierit. nam desecto eius capite, effecit vt illa exiliret: siquidem hic igni quo vtuntur artes cooperariò ad ostentationem naturalis hominum scientiæ, ipsam in-

dustriam tanquam occultatam in lucem produxit. nam qui aliquid quærunt, si inueniant, id parturire ac parere dicuntur.

De Minerua.

CÆterum Minerua est Iouis intellectus, haudquaquam diuersa existens, quæ Ioui inest, prudentiæ: quemadmodum etiam prouidẽtiæ Mineruæ erecta sunt templa. Prognata autẽ è capite Iouis dicitur, fortassis existimantibus veteribus hinc esse præcipuam animæ partẽ queadmodũ & aliis his ætate minores censebant: aut forte quia homini suprema corporis pars sit caput, mundi autem æther, vbi præstantissima eius pars fiet atque sapientiæ causa, deorum vertex (vt ait Euripides) terrã ambiens lucidus æther. Deinde matre caret Minerua, quòd peregrina sit virtutis generatio, nec horum similis quæ ex congressu nascuntur. Proinde μήτι id est consilio absorpto, eã peperit Iupiter: siquidem ipse prudens, ac consilio pollens, nulla alia ex re quã ex prompto consilio, sapientiæ sumpsit primordia. Ad hæc, nominis Mineruæ etymologia inuentu est multò difficillima, idque ob vetustatem: his quidem ἀπὸ τοῦ ἀθρεῖν, id est ab eo quòd omnia perspiciat, appellantibus eam Athrenam: aliis autem, quòd fœmina licet fiet, minimè tamen muliebribus deliciis eneruetur. Deinde iterum alij, quia hac sit natura virtus, vt nemini subigatur, ac nullius iugum ferat, hinc nomen tulisse dixerunt. Aut fortassis ab æthere, quemadmodum & veteres eam vocarunt Ætheroniam: eius enim virginitas puri atque incorrupti est symbolum. tale quiddam est & virtus. nam fingitur quoque armata, & sic eã fuisse natam narrant; innuẽtes, sapiẽtiam suis ipsius præsidiis satis esse instructam ad maximas atq; difficillimas res obeundas: siquidẽ armati maximũ rebus præsidiũ adferre videntur. & hanc ob causam illi quoq; masculũ illud atq; gorgoniũ tribuêre: tale etiã quiddã glaucore eius repręsentante. etenim inter animãtia robustissima quæq;, vt sunt pardi & leones, quiddam visu obtinẽtibus intolerabile glaucis euibrant oculis. Verũ quidã hęc illi tribuerunt, quia aer est cæsius. Deinde id maximè rationi concinit, quòd in Ægidis cõmunionem cũ Ioue venerit, quũ illa sola sit qua excellat Iupiter atq;

omnibus antestet. At in ipsa Ægide caput est Gorgonis in medio deæ pectore linguam exerens: quòd nimirum in omni rerum administratione præcipuum atque præstantissimum sit ratio. Deinde dracones & vlula ob oculorum similitudinem offeruntur huic, cæsiis nimirum oculis existenti. nam acutissimo visu est draco, & quandam excubandi vigilandíque vim habet, nec venatione capi posse videtur. non enim decet consiliarium virum totam noctem somno transigere. Dicitur & Atrytone, quòd nullo possit labore conteri, aut quia de tertio est æthere. Deinde Tritogenia, quoniam malis tremorem & metum ingenerat: non enim, nisi ad malum bellum exsuscitant. Verùm alij dicunt tria philosophiæ speculationis genera secundum astutiorem correctionem, aut veterum plenitudinem id habere. Ad hæc eam populi seruatricem vocarunt, quòd in pugnis populum seruet. Deinde prædatrix est appellata, à præda: aut quòd rerum hominúmque sit tutela. etenim ciuitati & familiæ omníque vitæ generi præsidem fecere sapientiam poëtæ: hinc & ipsa Erysipolis & Polias est nominata, quemadmodum ipse Iupiter: nam vterque vrbium est prospector. Cæterùm Pallas dicitur, ob fabulatam circa ipsam iuuentutem, vnde & Pellicibus ductum est nomē, quòd excutiant atque euibrent iuuenes. Deinde præcipuè collocant in arcibus, expugnandi atque capiendi difficultatem significantes, aut vt desuper fugientes illam conspiciant: deinde pro naturæ portione editissimo loco sitas esse ostendentes. Ad hæc auxiliatricem & Ageleida, id est prædatricem vocant, id quidem ab auxiliando deducentes: nam ad depellendam iniuriam atque opem ferendam satis est instructa: vnde & Victoria est appellata. sed alterum ab eo, quòd populum agat, ac stimulet: aut quòd indomita sit boum armentis similis, quas ei maximè immolant. Deinde tibias inuenisse dicunt, quēadmodum & alia inter artes politiora: vnde etiam lanificio præesse fertur. At postmodum illam aiunt tibias abiecisse, quòd animos emolliat atque emasculet ab his prodiens carmen, & minimè virile & bellicum videatur esse. Deinde huic donum est olea, quòd floreat, ac quid habeat cæsij coloris: & oleum germanam habet vim,

alias

aliis liquoribus diuersam. nam tempestiuum ac sincerũ semper manet, ita vt virgini bene conuenire videatur. Martia autem vocata est, quòd dux sit & gubernatrix præliorũ, & rebus bellicis supra modum pręstãs, ac capitudo omnium: est autem totius virtutis caput. Deinde equestrem, & equorum domitricem, & hastis stimulantem, & sæpius alio eam appellant nomine. & ei trophæa ex oleaceis lignis erigunt, maximę autem victoriam iuxta eam recubitum habere fecerunt, quæ superiores vincenti concedit. Deinde alata quoque inducitur, ob acrẽ miniméque retrahendum ad res impetum. Et traditur etiam, in illa aduersus gigantes pugna optimè se gessisse. & Giganticida cognominatur: id hac ratione consentaneum est, primos è terra natos homines violentos fuisse ac furibundos, atque ob id nondum potuisse hærere, ac radices agere inditam illis communicationis scintillam. At dij illos quasi extimulaturi ac ad suam mentem conaturi reducere, adierunt. & præsertim quæ circa orationem versatur speculatio, istos debellauit: & ita subegit, vt expulerit atque sustulerit, hoc est ad melius viuendi institutum immutauerit: & ex hac immutatione alij facti & præpediti sunt à Minerua Attica, nempe ab ipsa cognitione.

De Marte, & Bellona.

Ad hæc alij dij in reipublicæ muneribus versantur, at haudquaquam pari modo ad constantem illam, ac cum ratione coniunctam vitam contendentes. nam turbulentiores sunt Mars & Bellona, atque per hos Iupiter in se commisit animantia. neque id præter rem, ne hominibus quidem: aliquando enim bellum iniecit, vt animi generositatem atque fortitudinem ipsi sibiipsis, aut sibi mutuò (quod virtuti est proprium) commẽdent & ob hanc causam Iouis filius est Mars dictus. At bellonam hi quidem nutricem, hi autem matrem, & alij iterũ sororem esse Martis tradiderunt. At nullo hæc distant discrimine. nam Ennyo, id est Bellona, est, quæ animos & robur in aciem profecturis addit. aut Bene ominandi forma, quòd minimè concors & æqua sit. At ἄρης, id est Mars, appellationem habet ἀπὸ τοῦ αἴρειν καὶ ἀναιρεῖν, id est à sustollendo: aut ἀπὸ τῆς ἀρᾶς, quòd damnũ signi-

ficat: aut iterum per contrarium, quasi eum hac appellatione demulcere niterentur, ἀπὸ τοῦ ἄρσαι, ab aptando. nam vis actiua res ipsas coaptat: & fortassis tale quid habet harmonia, quàm ex ipso fieri fabulati sunt. Deinde rectè dicitur homicida, & hominum pernicies, & clamosus, & œstro percitus, quòd maximus feruenti negocio à pugnantibus sustollatur clamor. ob quam etiam causam nõnulli asinos quoque ei mactant, ob turbulentum ac acutum rugitum: sed plurimi canes, ob ruditatem & molestiam animantis. Coli autem maximè à Thracibus & Scythis, & huiusmodi farinæ gentibus, dicitur: quando apud illos rerum bellicarum exercitium honore floreat, ac iustitia habeatur neglectui. Deinde vulturem ei sacram faciunt, quòd hic maximè sit huiusmodi auium copia: vbi multa sunt cadauera, quæ Martis sunt indiciũ.

De Neptuno.

POst hæc autem de Neptuno, ô puer, dicendum est. Suprà dictum est, hunc esse illam circa liquidas res versantem potentiam: at nunc id altius explicandum. Primùm quidem eum Phytalmium vocarunt, idque ab eo, quòd omnibus quæ è terra oriuntur, prorsus nascendi causa est terræ indita humiditas. Deinde Enosichthona, & Ennosigæum, & Sisichthona, & Tinactoragæen, id est terræ motorem ac tensorem: quia nulla alia causa terræ motus generatur, quàm quòd terræ fistulæ ac venæ maris ac aliarum aquarum inundationem suscipiant. nam coangustati in ipsa spiritus, & exire ad libertatem nitentes, turbare & rumpere eam solent: aliquando & iam redditis quibusdã mugitibus in hac eruptione. Hinc quoque à nonnullis Mugitor dicitur. Deinde mare & iam talem sonum edit: à quo & sonorum & clamosum & turbulentum dicitur. Hinc etiam illi cõueniunt tauri & hos immolant ei prorsus nigros, idque ob maris colorem: quum maximè aquam cæruleam esse narrent. Proinde rectè eum cæruleis crinibus decorum esse ferunt: & huiusmodi etiam vestitu inducunt. At huius rei gratia fluuios cornigeros & taurino esse vultu fingunt, quòd violentiam & mugitum quendam eorum cursus habeat. Etenim Scamander apud poëtam, tauri in morem barbatus esse dicitur. Cæterum alio modo, à

nonnullis Gæuchus, id eſt terræ rector, dicitur Neptunus, & Temeliuchus, id eſt fundamentorum concuſſor. & ei ſæpius aſphalacos immolant: quòd in ipſo ſitum eſt, vt terræ ædificia ἀσφαλῶς, id eſt tutè & ſine periculo ſtent. Ad hæc geſtat tridentem, aut quia hoc vtuntur in captura piſcium: aut quia id inſtrumentum ad terram mouendam eſt aptum. nam ſic dicitur: Et ipſe Neptunus habens manibus tridentem, Prodiit. omnia enim fundamenta ſedibus ſuis mouit. Suſcipitur ab occulto quodam, vt puto, Tritone. hinc Amphitrite. At Triton dictus eſt, ſiue à fluxu ac impetu τ literæ ſuperfluæ: aut ἀπὸ τοῦ τρεῖν, à tremendo, per Antiphraſin. Eſt autem triformis Triton, & hac quidem parte hominem, illa verò cete repræſentat: quia dicta humiditas vim habet partim vtilem, partim nociuam. Deinde lato pectore vocatur Neptunus, ob maris latitudinem, quemadmodum dictum eſt. Per lata terga maris. Dicitur quoque eandem ob cauſam latè imperans ac latiſonans. Sed equeſtris fortaſſis, quia concitatius per mare fit iter, quódque nauibus tanquam equis vtantur. Hinc & equorum curatorem eſſe his ætate poſteriores cenſuerunt. Deinde νυμφαγέτης & κρηνοῦχος eſſe perhibetur, ob prædictas cauſſas: ſiquidem Nymphæ ſunt dulcium aquarum fontes, eo quòd ſemper vernanti ætate videantur eſſe: aut à ſplendore ſic dictæ. Deinde nubentes nymphas eas vocant, quòd nunc primùm appareant, hactenus occultatæ. Eò quoque pertinet, Neptuni filium eſſe Pegaſum, ἀπὸ τῶν πηγῶν, id eſt à fontibus ſic nominatum. nam ob violentiam in mari conſpectam omnes quoque violentos & magni conſilij homines, vt Cyclopem, & Læſtrygonas, & Aloidas, Neptuno prognatos eſſe fabulabantur.

De Nereo.

At Nereus mare eſt: hunc in modum vocatus, quòd natet per mare. Deinde ſenem illum vocant, quia cana quodam modo ſpuma ebulliat fluctibus: etenim Leucothea tale etiam quid innuit, quæ Nerei filia perhibetur eſſe, nempe ob ſpumæ candorem.

De Venere.

CÆterùm consentaneum quoque est, Venerem nullam ob aliam causam è mari natam perhiberi, quã quòd ad omnium generationis causam motũ & humiditate opus sit: quæ vtraque in mari abundant. Deinde & eò tendebant, qui eam Diones dixerunt esse filiam, nam διερὸν humidum significat: sicut ἀφροδίτη, id est Venus. Venus autem est, masculum atque fœmellam induens, potentia. Et fortè quòd spumosa sint animantium semina, talem est sortita appellationem. Aut, vt Euripides commentus est, eò quòd à Venere superati, ἄφρονες, id est parum sanæ mentis sint. Deinde pulcherrima inducitur, quòd maximè detineat hos, qui parum mente constant, quæ ex congressu est voluptas, tantum quam alias omnes longè à se relinquens. Dicitur autem amans risus, quando huiusmodi notæ hominibus peculiares maximè sunt, risus & hilaritas. Deinde assidentes sibi habet Gratias, & Suadelam, & Mercurium, quòd suadela & oratione & gratiis suos pellectet amantes: aut ob blandam ac facilem consuetudinem. Porrò Cytherea est dicta, διὰ τὰς ἐκ τῶν μίξεων γινομένας κυήσεις, quod è congressu in vtero concipiant mulieres: aut διὰ τὸ καθῆσθαι. id est, quòd vt plurimum sedeant, ac fixæ sint amãtium cupiditates. Hinc vtique Cythera insula Veneri esse sacra videtur: aut fortè Cyprus, nomine quodammodo concinnens κρύψει id est occultationi. At Paphus eius est domicilium. quæ Paphia dicta fortasse per defectum, ἀπὸ τοῦ ἀποφίσκειν, id est à decipiẽdo: habet enim, secundum Hesiodum, risúsque & fraudes: & secundum Homerum, imposturam, qua mentem eripit etiam admodum sapienti. Cæterùm eius cestus, est Zona ornata, vt cum maximè: aut quòd stimulandi vim variámque habeat efficaciam, aut etiam stringere debeat. Vocatur quoque Venus cœlestis, & vniuersalis, atque omnium causa, quòd & in terra & in mari eius potentia conspiciatur. Ad hæc, minimè rata, nec punitione plectenda dicebant venerea iusiuranda, quòd quatenus ad rem obtinendam sint accommoda, his in adducendo vti conueniat amantes. Et ex auibus maximè gaudet columba. quòd purum sit id animal, ac à sue, ob sordes animãtis,

abhorret. Deinde plantarum myrtus quidem, ob arboris amicabilitatem, Veneri sacra esse præsumitur: atque hęc maximè quæ φιλύτεια vocatur, ob nomen, quòd hoc pacto amor aptè effertur. & ad flectendas coronas ea magis vti solent: ac cauent, ne πῆξιν deæ offerant, his quodammodò cestum maximè consecrantes.

De Amore.

NEc est quòd admireris, si quum huiusmodi sit, simul cum ea colatur atque conuersetur Cupido, quum bona eruditorum pars hunc Venere prognatum esse tradiderit. Qui certè puer est, quòd amantes animo sint imperfecto, ac facile fraudibus conuellendo. Alatus autem, quod etiam cædes edat: aut quia non secus ac auis frequenter mortalium aduolet animum. & Sagittarius, quoniam amore capti perinde ac si telo icti essent, afficiuntur: neque se, postquam vulnerati fuerint, bonis adiungunt, sed procul illos intuentur. Deinde tribuitur ei fax, quoniam igni suo animos incendere videtur. Ad hæc consentaneum est, eum appellatum esse ἔρωτα id est cupidinem, ab amatorum inquisitione: siquidem ab inquirendo dicitur ἐρᾷν, vt dictum est ἰθ᾽ αὐτοῦ θ᾽ ἵππους ἐρέων: Abi eius quæsiturus equos. Hinc, vt puto, dicta est ἐρεύνη inquisitio. Ac traditum est, plures esse Cupidines, ob amorum varietatem, quódque huiusmodi frequenti satellitio obstipetur Venus. Vocatur etiam ἵμερος siue quòd eat aut feratur ad fruendum his quæ formosa habentur: aut per imitationem mentis ἐκστάσεως ὡς ἀναμιμνῄσκεσθαι περὶ ταύτην. Deinde πόθος, ob osculorum imitationē, vnde & dictio παππᾶς appellationem habuit: aut quòd frequenter amantes sciscitantur de amatis, πόθεν ἔρχονται, id est vnde veniant, & vbi fuerint. Adhæc, non desunt qui vniuersum mūdum nihil aliud quàm amorem esse putarint, quum pulcher sit & venustus, ac forma florida: ætate tamen antecedēs omnia, quumque multo vtatur igni, & motum velocem veluti ab arcu ac aliis faciat.

De Atlante.

HVnc autem alio pacto & Atlantem esse, & citra negocium explentem ea opere, quæ sermone de illo feruntur: & sic cœlum gestare perhibent. Longas autē

habere columnas, nempe elementorum potentias: secũdum quas hæc quidem suprà, hæc autem infrà tendunt. nam his prorsus stabilita est terra. Ab his ὁλοόφρων est dictus, quòd τῶν ὅλων φροντίζει. id est vniuersarum rerum curam gerat, ac omnium suarum partiũ saluti prospiciat. Deinde ex ipso Pleiadas ortas esse fabulantur: innuentes, illum astra omnia numero plura existentia, generasse Astreo & Athamanti: quia vnus quum sit ac solus, rerum vniuersitatem haudquaquam potuit constituere, etsi maximè ei vsu venisse videatur: vt ipse solus quum sit, maximam tamen admirationem concitarit his qui eius euentioni insistant.

De Pane.

TAlem quoque Pana esse perhibent, siquidem idem est omnibus. Et inferior eius pars hispida est & hirta, idque ob terræ asperitatem: at superior humana est figura, eo quòd mundi imperium, quod ratione prorsus constat, æther obtineat. Porrò lasciuum ac in Venerem prouectum inducunt, quòd illi naturalis seminis adsit copia, atque eorum quæ per congressum ex iis nascuntur. Ad hæc, in desertis locis illum degere, per id maximè eius solitudinem significantes: vnus enim ac soligenitus est mundus. At nymphas affectatur, quandoquidem euaporationibus humiditate redditis gaudet, extra quas nihil esse in rerum vniuersitate videtur. Deinde nebride & pardali indutus esse fertur, ob aliorum atque aliorum colorum variegationem quæ in eo conspicitur. Deinde tripudiator esse: aut fortassis quòd omne genus ventis differatur, aut quòd austero & agresti sit exercitio, miniméque ad ostentationem composito. ideóque in montibus ac antris vitam exigere dicitur. Et additur ei corona, pinea fronde contexta, quando montanum quiddam ac magnificum hæc habeat planta. Deinde mos obtinuit, vt tumultus repentinos ac prorsus ratione carentes, appellemus Panicos: sic enim quodammodo armenta ac greges caprarum redduntur attoniti, strepitu aliquo è syluis antrísque ac præruptis locis audito. Nec temerè illum pecudum ac armenti speculatorem fecerunt: hanc fortè ob causam ei cornua quoque ac fissas vngulas tribuentes, aut fortè id per

duas illas prominentes auriculas adumbrantes. Et est fortassis hic etiam Priapus, quòd omnia in lucem producat: & sunt etiam è veterib. heroibus, qui illum ἀδρὸν, ob ea quæ de mundi natura speculati sunt, designarint. At verendorum magnitudo, vim seminis in genitalibus abundantem significat. Sed quam sinu gestat omniũ fructuum miscellaneam, significat copiam fructuum in sinu terræ sub tempore nascentium ac prodeuntium. Inducitur quoque custos & hortorum & vitium: quandoquidem ad generantẽ spectat eadem tueri quæ generauit: quũ hinc quoque seruator dicatur Iupiter. Porrò vites, linguæ diuersitatem ac puritatem innuunt. At maximè horti variegationem & delectationem facilémque fieri generationem, quum huiusmodi veste (vt plurimum) sit indutus. At dextra manu protendit falcem: aut quia hac ad purgandas vites vtantur: aut quia ad custodem spectat ad sui tuitionem armatum esse: vel quia hęc potentia, vbi res in naturam produxerit, easdem execat & corrumpit. Deinde bonum numen appellatur, quia mundus singulis annis nouis iterum fructibus est onustus: aut quæ illi præfecta est ratio, quatenus oportet, diuidit obiectum, boni diuisoris munus exequens. Ad hæc artifex est, ac propriarum rerum seruator, eo quod suam domum adeo pulchrè seruet, séque aliis exemplar exhibeat. Deinde Amalthæ cornu propria est illius prudentia, qua simul omnia impellit quæ suo tempore nascuntur. Verùm haudquaquam vna in re id quod à rerum natura producitur, sed confertim & variè, in periodo ditat, aut iterum demolitur, ac ad nihilum redigit omnia, ob eam quæ ex ipso fit ad laborem exhortationem, tanquam is qui non emolliant bona prouenirent.

De Cerere & Vesta.

RELiquum est ô fili, vt de Cerere & Vesta verba faciamus: quarum altera nihil aliud quam ipsa terra videtur esse, siquidem hinc illi ob id quod semper stet ac fixa sit ἑστίας, id est Vestæ nomen indiderunt veteres: aut quia super ipsam tanquam fundamentum stabilitus est vniuersus mundus. Deinde quod in morem matris educat ac nutriat omnia, Δήμητρι, id est Cereri, tanquam terræ matri, nomen fecere: aut Iouis matri, ꝙ ipsa

hominibus quæ edant, affatim suppeditarit: aut ἀπὸ τοῦ ὀνεῖν, id est quòd inuenerit quæ illi maximè exquirant. Cæterùm inducitur nobis Vesta virgo, quòd perpetuus motus rerum generandarum causa nequeat esse: obque hanc causam illi à virgine administratur. At non itidem Ceres, sed κόσην, id est puellam, tanquam κόσον, id est satietatem peperit: quum sit materia ad satietatem vsque alimenta subministrare idonea. Cæterum tribuitur Vestæ inextinguibilis ignis: fortassis quòd vis ignea quæ in mundo est, hinc nutriatur, ac per hanc subsistat: aut quòd fœcunda terra etiam animalium sit mater, quibus vis ignea vitæ est causa. Fingitur autem rotunda, & per medios humeros fixa esse, eo quòd hu[i]usmodi sit terra, & sic coagulata sedeat. Hinc per s[imil]itudinem γῆ & χθών, id est terra appellata est. fortè γῆ ἀπὸ τοῦ χεῖσθαι, id est à capiendo: nempe quod omnia capiat, sic appellata. Ad hæc primò & postremò nata perhibetur, quòd in hanc resoluantur quæ ab ea producuntur, & ab eadem constituuntur. Quare & Græci ab illa sacrificiorum principium sumpserunt, & in illã postremò desinebant. Serta autẽ ei candida circumposita sunt, quod coronetur & occultetur vndecunque à candidissimo elemento. Cæterùm δημήτηρ Ceres, eo quòd semina largiatur, conficta est. Non inconcinnè inducitur spicis coronata: id est enim omnium quę data sunt homini maximè necessariũ victus nimirum mansuetior. Hunc fabulatur per vniuersum terrarum orbem seminasse Eleusinus ille Triptolemus, à Cerere in alatorum draconũm vehiculum impositus: siquidem è veteribus primus intellectu dicitur assecutus, deo nimirum quopiam illum ad sublimiorem mentem erigente, quo pacto hordeum tractari debeat, & quomodo euentilatione à paleis discernatur. hinc & κριὸς ad sationem est accommodus. inde etiam appellationem traxit ille qui hordeum conterit: nam ὄλαι hordeum dicitur. Deinde Eleusis locus est vbi primum inuentum est. & Ceres Eleusinia dicitur à prima illic inuentione, hominibus reuera ad cœlestem ac diuinam vitam facta. Ad hæc perhibetur Pluto Cereris filiam rapuisse, ob frumenti penuriam qua id temporis tenebantur omnia: hinc enim est conficta deæ mœstities, & illa per totum

terrarum orbem inquisitio. Deinde & tale quiddã apud Ægyptios significat perditus Osiris, & diu quæsitus, & inuentus ab Iside. qui vicissim sex mensium spacio super terram, & sub terra moratus Adonis dicitur, quòd Cereris inuentum hominibus placeat, sic appellatus, quem sus dicitur sustulisse, eo quòd semper segeti sus noceat: aut per suis dentem, his perplexius ac tectius designantibus tempus quod sub terra occultetur seges. Sic à Venere ordinatum esse, vt pari tempore apud Proserpinam maneret Adonis: & qua id causa factitatum est, addam. Vocarunt Persephonem Cereris filiam, eo quòd hæc operatio molestiæ plena ac laborum patiens sit, aut quod omnium abstinentia colatur. nam ieiunabant in honorem Cereris, idque siue vt venerarentur illum peculiari quodam ab ea tradito modo, seu vt abstinerent ab his quæ ab illa data sunt, aut prouidentia quadam id factitantes. nam quum aliquando rei frumentariæ penuriam immitteret dea, post sementum propriis vsibus detraxerunt quidam, vt seminandi tempore deæ festum celebrarent. At verno tempore, deæ virentem herbam cum lusu ac gaudio sacrificant, videntes illam vigorem immittere segeti, ac abundantiæ spem protendere. Hinc quoque Plutus diuitiarum deus non inconcinnè dicitur, & Cereris esse filius, iuxta illud: Præ tritico atque hordeo ô fatue diuitiæ sunt potiores. Et affluere opibus, contrarium quodammodo est penuriæ ac fami. in quod etiã respiciens Hesiodus, inquit.

Ergo incumbe operi generoso è sanguine Perse,
Te vt fugiat malesuada fames, ac voueat alma
Tum frugum genitrix.

Deinde sues grauidas immolant, idque appositissimè, fertilitatem ac concipiendi facilitatem innuentes. Offerunt quoque illi papauera: nec id quoque temerè. nam horum rotunditas, ac turbinatum illud, terræ figuram, spheræ in morem, rotundam esse significat. At inæqualitas illa, valles & humeros montium declarat: verùm interna hominibus & subditis assimilantur. Porrò quum innumera semina terra produxerit ob frumenti copiam, à molesto illo ac semper in contentionem vocato victu desistebant. vnde quoque leges quasdam sibi mutuò de

his quæ ad terminos aliena discernentes spectabant, condiderunt: ac inter se diuisis operis, non iniuriâ discebant, sibi Cererem legum atque æquitatis causam extitisse. Hinc quoque illam & Legislatricem appellant. Nec horum sententiæ accedo, qui eo quod deponantur ac recondantur frumenta, illam sic appellatam esse ferunt. At philosophantes ei mysteria adducere tentabât, simulatque ea quæ ad victum conferunt inuenisset. idque adeò panegyri gaudentes, tanquam memoriam renouarent, illius quod à necessariorum contentione destitissent. nam μυσιᾶν, satiari significat. consentaneum est hinc quoque dici mysteria. vnde etiam Mysia à nonnullis appellantur.

De Horis.

AT ob hanc causam dicitur Iupiter Horas ex Themide sustulisse, à quibus bona omnia nobis subministrantur ac seruantur. Harum autem hæ quidem εὐνομία, ἀπὸ τοῦ εὐνέμεσθαι δίκη, ἀπὸ τοῦ δίχα χωρίζειν vocatur, à copiosa atque affluenti distributione. alia verò δίκη, id est iustitia, quòd dirimat contendentes. sed tertia εἰρήνη, id est pax. quòd nulla alia re quam oratione rem discernat. nam πόλεμος, id est bellum, eo quod multas extinguat ac deleat, sic appellatur. Aut quòd παλάμαις σπεύδειν περιγίνεσθαι τῶν ἐναθ]ίων, id est manibus aduersarios properet superare.

De Baccho.

HAud sanè temerè videtur pax Bacchus appellari, quum mitium arborum curator atque adeo dator sit Deus, quando nec hæc res quoque neglectui fuit: nam belli tempore regiones arboribus nudantur maximè. At in pace hæ quæ ad conuiuia spectant, tum florent, quibus necessarium est vinum. Ac dicitur Dionysios, quod διαίνει, id est irrigat nos iucundè: aut tanquã dissolutor, mutato α in ο, & λ in υ. Vnde etiam illum ἀλύσιον καὶ λυαῖον appellant, vt qui curas soluat. At sunt qui dicãt, ab eo quod ad cibationem primũ mons vineã produxerit, transiisse nomen illud in consuetudinem. At hæc dicitur ignis opera matris vtero prodiisse, fabula nimirum calorem eius & corporum feruorem innuente: tali enim natura est vinum, vim obtinens igni parem.

Sed apud poëtas est: Femori Iouis insutum, ad perfectionem venisse: quòd secundò femoribus vinum maturescat ac perficiatur. nam primùm quum maturum est, vsui prorsum imperfectum est. Deinde pedibus calcatum fit perfectius. nam prima illa generatio fit in autumni maturitate, quæ est vigente etiã tum æstu. At secunda cum calcatione pedibus exteritur, atque id femoribus confici videtur. Ad hæc βρόμιος & βάκχος vocatur, quod calcantes eo primò vtantur. Deinde etiam quum ad ebrietatem eo vsi sint, discedere huius loci vinculis. Ad hæc stuporis symbolum Satyri sunt, ἀπὸ τοῦ σεσυρέναι, id est ab hiando, nomen ducentes. At σκυρτοὶ, id est tripudiatores, ἀπὸ τοῦ σκαίρειν, id est à tripudiando. Porro σειληνοὶ, ἀπὸ τοῦ σιλλαίνειν, id est quòd alios suos dicteriis exagitent. At σπινίδαι. ἀπὸ τοῦ σεύειν, id est eo quod ruant ac impetu ferantur. Cæterùm his omnibus innuitur ebriorum corpus pariter & animum solui atque effœminari. Huius quoque rei gratia fœminea fingitur esse forma, quòd vigorem omnem carpat ebrietas. Et cornua habere dicitur, quod ebrij vi vtantur, ac impetum quendã haud facile tolerandum habeant. At vestis florida, autumni inconstantiam declarat. Verùm quod multa statuæ pars nuda sit, morum simplicitatem ac nuditatem innuit. Qua ratione etiam οἶνος vinum verè dici videtur fortassis: & ob id vaticinandi ars aliquando est tributa Baccho at illam ebriorum turbulentiam propriè exprimere videtur tinnitus ille & tympanorum sonitus, quæ in eius orgia assumunt. vtũtur multi etiam tibiis, quũ fructuũ vindemiam faciunt, aliisque huiusmodi instrumentis. Thyrsus autem ostendit, ebriis suos ipsorum pedes minimè sufficere, illisque fulcimẽto opus esse. Sunt etiam Thyrsi, qui cuspidem ferreã foliis habeant obtectam, quòd aliquando amarum ac triste quid bacchicæ hilaritati subsit multis ad contumeliam & offensas excidentibus. vnde etiam Mænales dictus est Bacchus: & Mænades, quæ circa illum versantur mulieres. Ad hæc fingitur & iuuenis & senex esse, eo quod omni ætati quadret: iuuenib. nimirum illo meracius vtentibus, senib. autem suauiter commisti nymphis inducuntur: & has quidem tangentes, has autem ioco violare nitentes, eo quod aquæ

temperamentum vino additum, admodum vtile sit. Deinde pardales Dionysio subiungunt, atque illum sequi inducunt, siue ob coloris varietatem, ita vt etiam ipse & Bacchæ nebride induantur: aut quod asperrimi etiam mores temperato vini vsu mansuescant. Ad hæc illi hircum mactant, quòd vitibus ac ficis infestum sit id genus animantis. quam ob causam hunc deglubentes, in vterum insiliunt per pagos Atticos, iuniores agricolæ. & gaudet fortassis id genus sacrificio Bacchus, quòd ipse hircus sit. Vnde etiam asini in pompis eius frequentant, & priapi ei offeruntur, & sphalagogia celebrantur: etenim ad coitum facit, & Venerem cit vinum; obque id quidam Venerem & Bacchęum communi colunt sacrificio. At ferula per membrorum obliquitatem apparet, quòd huc atque illuc circũferantur ebrij, simul quòd pariter leues ac facilè mouendi sint. Deinde in mõtibus ferè versantur, ac solitudinem amant Bacchæ, quòd non in oppidis, sed in agris vinum nascatur. Ad hæc Dithyrambus est appellatus Bacchus, aut quod os reseret, faciatque vt imo pectore recondita supernatent ac diffluant; aut quòd ipse sit qui ianuas cogat adire adolescentes, aut egredi, & excidere, & claustra transilire. Deinde quòd impetum atque vim inferat, vocatus est Triambus: vnde inter triambos in hoste paratos multis vtuntur anapæstis, quum scommate aduersarium ferire velint. Ac illi picam, garrulam nimirum auem, sacram fecere: & bastarream vocant, ab incessu: & eraphioten, quòd contentionem remittat, quando vino prorsus reconciliandi vis adsit. Deinde visus est bellator esse strenuus, ac primus ostendisse, bello accommodum esse iambum. Porrò hedera coronatur, ob hederæ ad vitem ac vuas similitudinem. Et Orybadon dicitur: natura enim per ramos arborum procacibus brachiis geniculato cursu scandit, ac fortioribus truncis se implectit. Deinde theatricis auditionibus oblectatur Dionysius, eo quòd conuiuia horum sibi vsum maximè vendicent, vt cantus & citharæ: hæc enim ciborum sunt additamenta quædam, & quasi corolarium. Porrò in fabulis est, illum à Titanib. distractum, iterum à Rhea compositum esse. quibus inuolucris obtexerunt fabulæ autores, Terræ filios a-

gricolas confudisse vuas: quæque in his vini fuerint partes, à se mutuò separasse: quas iterum in hoc influẽs dulcor coniungit, & vnum corpus reddit. At illa apud poëtam fabula, quod aliquando fugiens Lycurgi insidias deus, in mare insilierit, & deinde à Thetide sit seruatus, manifestam habet sententiam. nam vites Bacchi erant nutrices: has enim Lycurgus vindemiator existens deprædabatur, ac deuastabat. Deinde vinum mari mixtum in tuto erat. Et hæc quidem de Dionysio.

De Hercule.

HErcules est ratio vniuersis rebus indita, qua natura fortis ac valida est, quum ea insuperabilis, ac minimè vincenda sit, roboris & mutuæ fortitudinis particeps existens: fortassis ab eo, quòd ad heroas pertendat, nomen habens, quum hæc sit quæ generosos ac strenuos celebrari faciat. nam veteres corporis pariter & animi fortitudine insignes vocabant heroas, obque id diuini generis videbantur participes, nec nouo rumore conturbari posse apparebant. nam ob virtutem attributa est deo appellatio, quum Alcmenæ ac Amphitryonis sit filius. deinde coniectatu difficilia dei esse insignia, ex his quæ de heroe ad posteritatem venerunt, fortassis leonis pellis & claua, ex prisca theologia, ad id relata sunt. siquidem quum in re bellica præstiterit, ac bonam terræ partem cum exercitu peragrarit, verisimile esse non existimarunt, solo ligno obarmatum obambulasse: sed his interfigniis deum post obitum ab his qui beneficium eius senserint, ornatũ esse. nam vtrũque fortitudinis & generosi animi fuerit symbolũ: etenim leo animi generositate antestat omnibus animantib⁹, at claua armorũ est validissima. Ad hæc sagittarius quoq; inducitur deus, eo quòd nusquã non penetret telum, quódque intensum quid habeat telorũ impetus. Sed haudquaquã verisimile est, Herculem his armis fretũ, hostium aciei occurrisse. nec temerè tradiderunt, Heben in vxorẽ habere Herculem, pleniore mente præditum. vt enim ad iuuenile quid faciendum intensiores sint manus, sic seniorũ mentes multò sunt meliores. Ad hæc reor ego illã apud Omphalem seruitutem in illũ admodũ concinnè quadrare, declarantib. per hanc veterib⁹ debere etiam fortissimos

viros rationi subiugare seipsos, & quæ ab hac decreta sunt exequi. etsi speculatione, ac rationali cõsideratione incidat mollius quiddã oraculi, quod nõ aliud appellasse videbimur quàm ὀμφαλὸν, id est vmbilicũ. Porrò duodecim illa certamina deo tribui possunt, quũ neutiquã ab hoc sint aliena. quemadmodũ etiã Cleanthes fecit: nec putandum est vbique esse rationis inuentorem senem.

De Apolline, & Diana.

CONcinnè ô fili, appellatur Sol Apollo, ac Luna Diana, atque ob id ambos sagittiferos inducunt, longum illum radiorũ iactum quodãmodo adũbrantes. Vocantur autem, hic quidẽ Hecatos, hæc aũt Hecate, ꝙ procul lumen suũ emittant: vnde eos non ineptè longè iaculantes cognominarunt. Verùm aliqui his nominib' Hecatos & Hecate aliã ascribunt etymologiã: quòd videlicet, qui hæc primò imposuerint, pro precibus his vsi sint, precãtes ne ab his procedens malum appropinquet. interdum enim hi aerem corrũpere videntur, & pestiferi influxus autores esse: ob id illis veteres ὄξυς immolarũt. Hinc poëta quũ peste populus periret, introducit Achillem dicentem, quærendum esse vatem, qui dicat: Cur in tantum iratus sit Phœbus Apollo. Atque huius rei gratia blandiendi formula putant dictam esse ἄρτεμιν Dianam, quòd ἀρτεμεῖς, id est sanos faciat: atque Apollinem tanquam ἀπολύοντα, id est liberantem nos à morbis. In quã sententiam etiam παίηων nominatus est, & medicus est esse visus. Sunt etiam qui hinc Apollinem ἀπὸ τοῦ ἀπολλύναι, id est à perdendo atque consumendo dictum asserant: nempe hunc esse qui mundi huius apparatum cõsumat, quòd sine intermissione humorem vndecunque auferat, atque lunæ & ætheri largiatur. ac fortassis ab eo, quòd densitatem ac constipationem substantię extendat ac dissoluat: aut quòd etiam tenebras depellat, vt simpliciter dicatur. Propriè quoque illos inducunt fratres sibi mutuò similes, ac conformi agitatos motu, & eandem omnibus in rebus habentes vim, & itidem ea quæ in terris sunt nutrientes. Ad hæc etiam Apollo Mars esse fingitur: siquidem feruentior est ignis, ac agendi vim habet. Porrò Diana fœmina est, vt quæ obtusiorem ac imbecilliorem habet potentiam. Deinde Apollo ætatem

habet admodum iuuenilem, qua ætate formæ excellentia etiam se ipsos vincunt homines: siquidem visu est pulcherrimus, quum purus sit ac splendidus. Adhæc & aliis non ineptè in illum vtuntur, auricomum & indetonsum appellantes: quandoquidem aureo est aspectu, & sua puritate relinquit à se omnia. Deinde & Delium vocarunt, & Phanæum, eo quòd res per ipsum in manifestum agantur, & mũdus illuminetur. ita vt etiam Anaphæ Apollini templum erexerint, nempe qui omnia illustret. & huic consentaneum est, quòd Delum & Anaphen illi sacras fecerunt, atque ob id vaticinandi artem ac dictam rerum declarationem illi tribuerunt: ac quod Delphis inuentum est oraculum, cognominarunt Pythium, eo quòd huc confluentes mortales πυνθάνονται, id est sciscitarentur ea, quæ ad se spectent. Est etiam hic locus dictus terræ vmbilicus, non quòd dimidium sit eius, sed à reddito in eo vaticinio, quòd Omphe græcè dicitur. Porro à λόξοις, id est incuruis & obliquis existentibus oraculis, λόξιας est nominatus: aut propter obliquitatem itineris, quòd per zodiacum circulum faciat. Cæterùm Musicus & citharœdus inducitur, quòd concinnè & decorè omnem mundi partem pulset, moueatque, & se socium omnibus partibus adiungat, nulla eius dissonantia in rerum natura conspecta, sed temporum ad se mutuò symmetriam in summo (non secus ac si ad numerum) seruet & animalium voces, ipse nimirum aliorum corporum sonus existens: ac per se siccitatem, quo facilius ad auditum vox veniat, præstet. Et hinc Musarum dux & custos vocatus est, & Musis colludere putatur. nam vt ait Hesiodus, E Musis & longè iaculante Apolline, Viri poëtæ sunt terrestres reges. Et hanc ob causam est illi cygnus sacer, qui canendi suauitate & corporis nitore reliquis auibus antestet. At à coruo abhorret, quòd colore sit inauspicato & è lauro illi corona nectitur, quòd tractabilis ac semper florens sit planta. ac facile quoque aduritur, & ad purgationem peculiarem quandam vim habet: itaque non infecit purissimo ac maximam vrendi vim habenti Deo attributa est. aut forrassis nomen eius quodammodo ἀπὸ τοῦ διαφαίνειν deductum, effecit vt accommoda ad

vaticinium videretur. Cæterùm tripos ob plenitudinem ternarij numeri ei datus est, deinde etiam à tribus æquidistantibus circulis, quorum vnum quidem secat sol, anniuersarium motũ conficiens, ac duos pertingit. Adhæc, quum grassante peste, vt in omnibus videtur, armenta pascat, & continuò eadem ab initio corrumpat peste, ei gregis custodiam tribuerunt, Lycium & Lupicidam appellantes. Nec temerè Agyeus vocatus est, vtpote in viis collocatus, nam exortas has irradiat ac lumine implet; ita vt illi contrarium dictum sit, Occidit sol, & obscurabantur omnes viæ. Etiam Leschenorium appellant illũ, quòd diem tractandis nugis ac mutuæ conseruationi exhibeat, ac noctem depellat. Deinde Pæana, aut per antiphrasin, deprecando ne morbos immittat, neque corrumpat spiratum à se aera: siue quòd reuera corporis sanitatis autor sit, ob sanam aeris temperiem.

De Aesculapio.

VT iterum ordine rem exequamur, Aesculapium ex Apolline natum esse dicebant, qui mortalibus medendi artem ostendisse visus est. nec id certè mysterio vacare æquum fuerit. Dictus autem est Aesculapius, quòd ad mortem vergentem inclinationem reiiciat atque repellat, obque id illi draconem appingunt, quòd quiddam huic neutiquam diuersum patiantur qui medendi arte vtuntur: idque hac de causa, quia è morbis reiuuenescant, ac senectutem exuant: simul etiam quum attentionis signum sit draco, qua plurimũ opus est in re medica. Cæterùm baculus huiusmodi rei symbolum esse apparet, quòd nisi tali cura erigamur ac confirmemur, continuò ad imbecilliore valetudinem æquo citius prolapsuri simus. Dicitur quoque Chiron enutriisse Aesculapium, & in medicæ artis speculationibus Aesculapij Hepeonem, nomine haudquaquam ociosè in fabulam assumpto: nempe quòd innuat turbationum sedationem per suauem medelam induci.

Seorsum de Diana.

DIana Lucifera est nominata, quòd suum splendorem iaculetur, ac circumfusum aerem quodammodo illuminet, idque in plenilunio. Deinde Dictyna illam vocant, quòd huc suos deiiciat radios: nam δικεῖν iacere

significat

significat. aut quòd in omnem terræ angulum suam vim exerat. Cæterum venatoriam ipsam & ferecidam & ceruos figentem & monticolam inducunt: idque aut quod in feras vertere cupiant ab hac procedens malum, aut quod noctu maximè appareat: siquidem noctu altum vbique silentium, quemadmodum in syluis ac desertis locis est, ita vt in huiusmodi locis videri poterit oberrare. extra hoc, quod commenti sint illam arcu insignem semper venari. Cui concinit & illud, quòd huic canes sacros esse putarint, qui ad venatum accommodi sunt, ac ad custodiam & ad latratum nati. Atqui venatrix visa est, quòd non desistat nunc persequendo, nunc iterum fugiendo solem. deinde in zodiacum transgrediatur, ac signa celerius transeat, quum etiam velocitate venatrici non dissimilis sit. ac quum maximè terræ vicinum sit sidus, in mõtium verticibus eam versari perhibebant. Triformis autem (nam eadem est quæ Hecate dicitur) inducitur, quòd tribus formis ad plenitudinem redigatur luna: nempe quũ curuata est in cornua, & quũ in orbem sinuata. Et tertiò alium quendam habitum eam fingunt assumere, iam penè exacto mense: nunquã enim impletur circulus. Hinc etiam est appellata Triuia, ac triuiorum custos est habita, quòd triplici modo mutetur, per animalia incedens. Porrò sole interdiu solum apparente, hanc autem noctu & tenebris lucentem & incedentem nocturnã, & noctiuagam & terrestrem vocarunt: ac sub terrestribus diis sacra facientes, eam quoque cũ illis honorare inceperunt. & adfictum est, in morem inferorum hanc contaminare, & etiam contaminari. quin eam veneficiis opitulari credunt. ac his quoque additum est, illam luctu & cæde gaudere: vnde nõnulli moti sunt, vt sacrificiis absurdis, nempe cæde humana, illam placarent. Deinde illi τρίγλῃ, id est mulum piscem, sacrũ fecerunt, idque ob nomen. Nec vllam aliam ob causam dicta est in viis versari, quàm qua Apollo & Iupiter. Videtur quoque multis eadem esse hæc & Lucina dicta, quasi ἀλεμένη, id est currens indefessa per terram: quam precantur sibi venire mitem ac zonisoluã parturientes, nempe cui in promptu est, cõtractum ac arctũ sinum dissoluere, atque alleuare parietis

dolores. Adhæc plures Lucinæ traduntur fuisse, qua ratione etiam plures Amores: diuersi enim mulierum partus sunt, non secus atque amantium cupiditates. Deinde fulgens Luna fœcundat quæ concepta sunt: atque huic in manu est præstare vt vel crescant, vel pereant, vel manifestè laborent. Desinas itaque mirari, si veteres alia sententia Dianam incorruptam, nec quicquam puritate soli inferiorem putarint: at alia, parturientibus propitiam, quum in huius sit facultate, nascentia facili partu in lucem promere. Deinde iterũ alia ratione horrendi ac mali quid habere, quemadmodũ de Hecate diximus.

De inferno.

AT postremò animas accipientem aera, ἅδην vocarunt, ob tenebras (vt ipsi quidem censebant) quum prorsus nobis disparuerint, qui eò sub terrã concesserunt. Porrò mutatorem vocarunt. quin & Clymenos dicitur, quòd ipse τȣ̃ κλύειν, id est auditus author sit: siquidem nihil aliud est vox, quàm percussus aer. Deinde per fastigium, eum beneuolũ ac bonũ consultorem vocarunt, vt qui rebus humanis bene consulat: quũ huius opera laborum ac curarum requies nobis superinducatur.

Comus.

DÆmon est Comus, à quo mortalibus κωμάζειν. adstans thalami foribus aureis, vt puto. Tarda autem ac difficilis ipsarum comprehensio, ac cognitio, quòd in tenebris sint. nox enim nõ à corpore, sed à tempore picta est. Vestibula autem sponsos admodum felicis in lecto iacere indicant, & Comus iuuenis, ad iuuenes accedit, mollis, nec adhuc ephœbus, præ vino rubicundus: & quòd ebrius sit, rectus dormiens. Dormit autem, faciem quidem in pectus deiiciens, & gutturis nihil ostendens, sinistrãm venabulo sustinens. Sed manus sustineri arbitrata, soluitur: & profectò is exprimitur affectus, qui in dormiendi exordio accidit, cum nobis somno blandiente, cogitatio in eorum transit obliuionem quæ continet. vnde & quæ in dextra est facula, manum præ somno languentem effugisse videtur. Sed Comus metuens cruri adhærentem ignem, sinistram quidem tibiam in partem dextram, faculam verò ad sinistrã transfert, vt ignis vaporem declinet, ab exposito genu

manum arcens. Faces autem debentur quidem à pictoribus his, qui in vigore sunt ætatis constituti: & absque his cæcutiunt picturæ. Como verò paululum facie opus est nuenti, & à capite vmbram trahenti. Verùm cæteræ corporis partes exactè efficta sunt, eas illustrante atque in lucem educente facula. Rosarum autem corona laudatur quidem, sed nequaquam à specie. Flauis enim ac cæruleis si contigerit coloribus florum imagines referre, haud magnus est labor. Cæterùm ob coronæ laxitatem ac molliciem laudetur oportet. Commendo & rosarum rosidum, ipsásque cum odore pictas assero. Quid reliquum est Comi? Quidnam aliud, præterquàm lasciuientes. nonne crotala, strepitúsque intonans, ac vox enormis te petit? Lampades quoque sublucent, vnde & lasciuientibus quæ ante pedes habent, videre, & à nobis videri licet. Multus autem populus simul accersitur, & mulierculæ cum viris incedunt, & calciamentum extat, & præter peculiarem cinguntur cõsuetudinem. nam Comus & mulieri virum agere, & viro stolam induere muliebrem, muliebritérque incedere permittit. & coronæ non amplius floridæ, sed ipsarum quòd capitibus concinnatæ sint, ablata est hilaritas, cum per luxum ac lasciuiam currant. Florum enim libertas manum auersatur, vtpote quæ eos ante tempus flaccidos reddat. Plausum etiam quendam imitatur pictura, cuius maximè indiget Comus. Nam dextra, contractis digitis, subiectam sinistram ad clauum plectit, vt manus cymbalorum more percussæ consonæ fiant.

Fabulæ.

AD Æsopum fabulæ proficiscuntur (quòd ipsarum sit studiosus) eum diligẽtes. Nam & Homero quidem curæ fuit fabula, & Hesiodo, nec non & in Lycamben Archilocho. verùm humana omnia ab Æsopo sub fabularum inuolucro conficta sunt, & rationis causa feras orationis participeis fecit. Etenim auaritiam demolitur, contumeliámque ac fraudem abigit. Et hæc leonem ac vulpem & per Iouem equum agere inducit. Et ne testudo quidem muta, sub quibus humanarum rerum peritiam pueri percipiunt. Æsopi itaque causa probatæ fabulę, ad sapientis fores accedũt, vittis ipsum oleaginóq;

ramo coronaturæ. Ipse autem aliquam (puto) contexit fabulam. Oris enim risus, oculique in terram demissi, id præ se ferunt. Nouit fabularum cogitationes, relaxato indigere animo. Philosophatur autem pictura, & circa fabularũ corpora. feras enim commiscens, Æsopo choream constituit, ab illius scena confingens. Choreæ autem princeps, picta est vulpes. Nam haud secus Æsopus in plurimis argumentis ministra vtitur vulpe, ac Dauo comœdia.

FINIS.

ALBRICI PHILOSOPHI DE DEORVM IMAGINIBVS LIBELLVS.

De Saturno.

Saturnus primus deorũ supponebatur: & pingebatur, vt homo senex, canus, prolixa barba, curuus, tristis, & pallidus, tecto capite, colore glauco: qui vna manu, sed dextra, falcem tenebat, & in eadem serpentis portabat imaginem, qui caudam propriam dentibus commordebat. Altera verò, scilicet sinistra, filium paruulum ad os applicabat, & eum deuorare videbatur. Qui iuxta se habebat filios, Iouem scilicet, Neptunum, Plutonem, & Iunonem, quorum virilia Iupiter amputabat. Ante quem erat mare depictum, in quod Iupiter dicta virilia abscissa proiiciebat, de quibus Venus puella pulcherrima nascebatur. Iuxta autem ipsum Saturnum erat imago Opis vxoris suæ, in cuiusdam similitudinem matronæ depicta: quæ aperta manu dextra, opem omnibus velle dare prætendebat: panem verò manu sinistra pauperibus porrigebat.

De Ioue.

IVpiter Saturni filius, cui cœlum & cœli regnũ in sortem cessit, pingebatur in throno eburneo, in sua maiestatis sede sedẽs: sceptrum regiũ in manu tenens, scilicet sinistra: ex altera verò, scilicet dextra, fulmina ad inferos

mittens. & Gigantes repressos fulmine, tenens sub pedibus, & conculcans. Iuxta eum verò quædam aquila, quę volans inter pedes suos quendam pulcherrimum iuuenem, scilicet Ganymedem raptum portabat, habentem in manu craterem, vt Ioui poculum propinaret.

De Marte.

MArs tertius deorum dictus est: qui & tertius in ordine planetarum, atque stella eius. talitérque in sua imagine pingebatur. Erat enim eius figura tanquam vnius hominis furibundi, in curru sedens, armatus lorica, & cæteris armis offensiuis & defensiuis. qui & galeam habebat in capite, & flagellum in manu portans, accinctúsque mucrone. Currus verò eius ab equis rabidis trahi videbatur. Ante illum verò lupus ouem portans pingebatur, quia illud scilicet animal ab antiquis gentilibus ipsi Marti specialiter consecratum erat. Iste enim mauors est, id est mares vorans, eo quòd bellorum deus à gentibus dictus est: & quia Romani fratres geminos, primos vrbis fundatores, scilicet Romulum & Remum, Martis filios esse finxerunt: quorum Romulus Remum interfecit: ideo sub eius curru idem Romulus depictus est, qui fratrem Remum occidebat.

De Apolline, siue Sole.

APollo quartus deorũ est: quia Sol, qui dicitur Apollo, inter planetas quartum orbem tenet in cœlo. Iste pingebatur in specie impuberis iuuenis, nunc facie puerili, nunc iuuenili, semper imberbis, nunc autem in cana diuersitate apparentis: licet rarò tali facie esset formatus. Iste super caput portabat tripodem aureum. In dextra verò manu habebat sagittas, arcum & pharetram. In sinistra autem citharam tenebat. Sub pedibus eius depictum erat monstrum terrificum, cuius corpus erat serpentinum. triáque habebat capita, scilicet caninum, lupinum, & leoninum. quanquam inter se forent diuersa, in vnum tamen corpus coibant, vnam solam caudam serpentinam habentia. Coronam verò capite gestabat Apollo, duodecim lapidum preciosorum. Iuxta autem illum erat viridis laurus picta, & coruus niger desuper volitans pingebatur, auis scilicet ipsi deo consecra-

ta. Sub lauro verò, nouem Musæ choream faciunt: & circa Apollinem cantus melodiam promunt. A longè verò Phyton serpens maximus erat, quem sagitta vna Apollinis per medium transfigebat. & erat Apollo inter duo iuga montis Parnasi sedens, de quo & fons Castalius scaturiebat.

De Venere.

VEnus quintum tenet inter planetas locum: propter quod quinto loco figurabatur. Pingebatur Venus pulcherrima puella, nuda,& in mari natans: & in manu sua dextra concham marinam tenens atque gestans: rosisque candidis & rubris sertum gerebat in capite ornatum, & columbis circa se volando,comitabatur. Vulcano deo ignis, rustico turpissimo, in coniugium erat cõsignata, qui stabat ad eius dextram. Et coram ipsa tres astabant iuuenculæ,nudę quæ tres Gratiæ dicebantur. ex quibus duarum facies versus nos aduersę erant, tertia verò dorsum in cõtrarium vertebat. Hinc & Cupido filius suus alatus & cæcus assistebat, qui sagitta & arcu, quos tenebat,Apollinem sagittabat:propter quod deos contra se turbatos timens, ad Martis gremium fugiebat. Cui & illa adulterij crimine familiaris reperta est.

De Mercurio.

MErcurius sextus in ordine planetarum, sicut & aliâs ab antiquis gentilibus sextus deus esse dicebatur,cuius imaginem in hunc modum pingere voluerunt. Erat enim ipsius signum homo vnus, qui in capite & in talis alas habebat:in manu autem sua læua,virgam tenebat, quæ virtutem habebat soporiferam, & quæ erat serpentibus circumsepta. & gladium curuum, quem Harpen homo vocabat: fistulámque de calamo factam Syringe ad os suum ponebat, dextra sonans. galerum quoque seu vmbellam capite deportabat. Coram ipso autem erat gallus, sibi peculiariter consecratus. Ab altera verò parte erat Argus, cuius caput & facies plena erat oculis,qui coram eo iacebat decollatus.Iste ergo dictus est deus mercatorum, & deus furtorum: & ideo ab alio eius latere depicti erant mercatores cum aliquibus mercibus:& latro,qui ipsi mercatori peram abscindebat. Eloquentia autem in fistula designatur, qui de viro in

fœminam,& de fœmina in masculum se mutabat, cum volebat: & ideo pingebatur cum vtroque sexu. De albis verò nigra, & de nigris alba faciebat, quod ostenditur per eius pileum semialbum & seminigrum. Aliqui verò eum capite canino pingebant: ideóque & lanceam pro virili, & colum pro muliebri sexu tribuerunt.

De Diana.

DIana, quæ & Luna, Proserpina, Hecate nuncupatur, vltima inter planetas est, propter quod vltima ponitur in numero fictorum deorum. Ipsa ergo pingebatur in specie vnius dominæ, coma dissoluta, quæ arcum tenebat & sagittam. ceruos quoque cornutos in venatione insequi videbatur: circa quam, siue ad eius latera erant chori Dryadum, Hamadryadum, Naiadum, & Nereidum: & chori nympharum, syluarum, montium, fontium & marium, cum choris & Satyrorum cornutorum, qui dij dicebantur agrorum. Et nauicula post ceruos cum homine nauigante & velificante in mari erat figurata.

De Minerua.

MInerua dea sapientiæ ex cerebro Iouis nata: quæ alio nomine Pallas dicta est. Hæc enim pingebatur à poëtis in similitudinem vnius dominæ armatæ lorica, & gladio accinctæ. cuius caput viri decinctum circum erat, ipsámque cassis cum crista desuper detegebat. ipsa autem lanceam tenebat in dextra: in sinistra verò scutum chrystallinum habebat, quod caput Gorgonis à ceruice serpentibus monstrose continebat. Hæc igitur oculos habebat splendidos triplici colore. pallium induebat distinctum aureo, purpureo & cœlesti. iuxta se habebat oliuam viridem pictam: desuper auem, quæ dicitur noctua, volitantem.

De Pane.

PAn ab antiquis diebus fuit deus naturæ, & in similitudinem naturæ vniuersalis fuit ab eis taliter figuratus. Pingebatur homo cornutus cum facie rubicunda: in cuius pectore stellarum plurium erat forma. Pellis eius in parte pingebatur stellata. Femora autem habebat denudata cum herbis & arboribus prodeuntibus ex ea: & in ore eius fistulam septem calamorum tenebat,

quam digitis pulsare videbatur. Pedes quoque & crura caprina habebat. Cum Amore verò pingebatur luctam habuisse, qui ab ipso Pane victus erat: ideóque idē Amor iuxta eum, quasi ad terram prostratus iacebat.

De Plutone.

PLuto Saturni filius, dictus est ab antiquis Deus inferorum & regnorum, terrarum, & animarum iustè decedentium. Credebant enim antiqui, omnes animas ad inferos descendere, ibique cum Plutone in caligine perpetua remanere. Quapropter ipsi Plutoni, id est inferno, vel ipsi virtuti diuinæ inferna gubernanti talem imaginem depinxerunt. quem & tenebrarum principem esse voluerunt. Erat enim imago eius, homo terribilis in solio sulphureo sedens, sceptrum regni in manu tenens dextra: sinistra, animam constringens. cui tricipitem Cerberum sub pedibus collocabant, & iuxta se tres Harpyias habebat. De throno autem eius sulphureo quatuor flumina manabant, quę scilicet Lethen, Cocytum, Phlegethontem, & Acherontē appellabant, & Stygem paludem iuxta flumina assignabant. Iuxta Plutonē inferorum regina Proserpina sedebat cum facie fusca & terribili, quæ Plutoni coniugi à sinistris assidebat. Erant autem Furiæ tres horribiles, venenatis serpentibus crinitæ. quæ homines furere faciebant, quæ Alecto, Tisiphone, & Megæra dicebantur. Parcæ seu fata sic dictæ per antiphrasim, eo quod nemini parcant, tres erant, Domicilæ sorores: quarum vna tenebat colum, & nebat, altera fiuuoluebat, tertia illud rumpebat: & istæ, Clotho, Lachesis, & Atropos vocabantur. Harpyiæ verò, aues erant rapacissimæ, cum facie virginea: quæ, Aello, Ocypete, & Celæno vocabantur.

De Iunone.

IVno posita est in similitudinem aeris. Antiqui enim ipsam Iouis, id est ignis vxorem & sororem dixerunt. Iridem & Nymphas eidem attribuerunt. cuius imago taliter pingebatur. Erat enim fœmina in throno sedens, sceptrum regium tenens in dextra eius, caput nubes tenebant opertum supra diadema quod capite gestabat. cui & Iris sociata erat, quæ ipsam per circuitum cingebat: nunciámque Iunonis Iridem populis appellabant. Ideo

iuxta ipſam Iridem ancillam paratam ad obſequium dominæ figurabant. Pauones autem ante pedes eius lambebant: quia à dextris & à ſiniſtris dominæ ſtabant, auéſque Iunonis ſpecialiter vocabantur. Mulier erat filiã pariens: quia ipſa Iuno partubus præeſſe dicebatur. quæ & Mercurium dicitur lactaſſe.

De Cybele.

CYbele mater deorum, fuit dicta terra: quam & deos genuiſſe dixerunt veteres, & gigantes. cui antiqui philoſophi talem imaginem depinxerunt. Erat enim virgo fœmina in curru ſedens; lapidibus precioſis, & metallorum diuerſorum varietate veſtita. Itaque mater deorum extitit, & gigantum. Irata enim Terra contra deos, Titanas dicitur parturiſſe. Erantque gigantes pedibus ſerpentinis: de quibus fuit vnus Titan, qui etiam Sol dicitur. Sed quia iſte contra deos nihil fecit, ſicut alij fratres, ideo alijs detruſis, hic ſolus in ſua deitate permanſit. Currus autem Cybeles à leonibus trahitur, coronámque turritam in capite geſtare dicitur. Pingitur iuxta eam in curru Atys puer nudus, quem illa amaſſe dicitur, & nimio zelo caſtraſſe: & ſic illi virilia pingitur amputare.

De Aeolo.

AEolus autem in deorum numero computatus, & qui ventorum deus dictus eſt. cuius talis erat imago depicta. Stabat enim in antro, linea veſte indutus & præcinctus, tenens ſub pedibus flabra, inſtrumenta fabrilia. In manu autem vtraque tenebat cornua: quæ ori admouens, ea ſufflare, & ab vnoquoque cornuum ſex ventos emittere videbatur. Et quia Iuno ei regnum dediſſe fingebatur, à dextris ei Iuno ſtans ſepta nube, eius capiti coronam imponebat. A ſiniſtra verò eius Nympha ſeminuda in aqua, quam ei coniugem eadem Iuno dicitur dediſſe.

De Iano.

IAnus verò in deorum numerum acceptus eſt: cui omnis rei initium & finem tribuebant. Hic autem taliter figurabatur. Erat rex homo, ſedens in throno fulgenti radiis circumquaque, qui duas facies habebat: quarum vna ante ſe, altera poſt ſe reſpiciebat. Iuxta

illum quoque erat templum, & in manu eius dextra habebat clauem, qua templum ipsum aperire se monstrabat. In sinistra verò habebat baculum, quo saxum percutere, & ex illo aquam producere videbatur.

De Vulcano.

VVlcanus deus ignium, pingebatur similitudine fabri, deformis, & claudi, malleum in manu tenentis, & deorum impulsu de cœlo in terram decidentis. Iuxta eum plures dij eum irridentes pinguntur, qui eum de cœlo expellere figurantur. Ipse quoque sic expulsus, fulmina in terris Ioui parare dicebatur, quæ ad cœlum Iouis ipsius aquila deferebat. Ideóque iuxta ipsum Vulcanum, depicta erat officina, & aquila parata ad fulmina deferenda.

De Neptuno.

NEptunus deus aquarum, & præcipuè maris, depingebatur ad modum cuiusdam numinis mare gubernantis. Erat enim eius imago, homo nudus in mari natans, ab vmbilico supra aquas imminens, & tridentem pro sceptro regio manu tenens: quo saxum quoddam percutiens, æquor quoddam acerrimum producebat. De mari verò plurima flumina manare videbantur. Greges item illi Tritonum circa se è mari natantes prodibant, & regem æquoris honorabant. Sunt autem Tritones pisces, qui tubas ore portant, quibus intonare se ostendunt: ideo aliqui gentilium ipsos marina quædam monstra dicebant.

De Vesta.

VEsta dea ignis, scilicet diuini, in collegio deorum annumerabatur. Hanc Iouis fuisse nutricem, & eum suo gremio sustentasse, antiqui dicebant: quam etiam taliter figurat pictura. Erat enim templum latum & spatiosum, cum ara in medio. circa quam ex vtroque latere erat ignis accensus, qui perpetuò seruabatur, quem extingui nullatenus fas erat: & ideo ad huiuscemodi mysterium erant multæ Vestales virgines deputatæ, quæ & ipsæ ibidem depictæ ab vtraque parte ignem fouere videbantur. Supra pinnaculum autem templi depicta erat ipsa Vesta, in formam virginis, infantem ipsum Iouem suo sinu fouens.

De Orpheo.

ORpheus vir fuit magnus ingenio, & eloquio perfulgens, eruditissimus philosophiæ, & artium disciplinæ: qui homines irrationabiliter viuentes, ex feris & immanibus fecit mites & mansuetos, & moribus composuit. Vnde & bestias quasque, volucres, fluuios, saxa & arbores, citharæ sono dicitur mouisse, qui & Eurydicem nympham eodem mulcens sono, in coniugem habuit: quam à serpente percussam & occisam, descendens ad inferos, citharæ sono dulcissimo Plutone placato, dicitur redemisse: ea lege, ne eam auersus respiceret, donec vltimum limen inferni excederet. Quam legem vt præteriit, vxorem retentam amisit. Iste igitur in numerum deorum consecratus, taliter pingebatur. Erat homo habitu philosophico, citharam manu pulsans. Ante eum erant diuersa animalia ferocia, quæ pedes eius lingebant, scilicet lupi, leones, vrsi, serpentes, aues diuersæ circa eum volitantes, montes & arbores deflectentes vertices suos: qui & vxorem se sequentem conuersus aspicere videbatur, sed eam inferi retinebant.

De Baccho.

BAcchus filius Iouis inter deos connumeratus est, quem vinum, & vini Deum esse dixerunt. Attendētésque vini virtutem & proprietatem, illum vti Deum in natura coluerunt, & eidem huiusmodi imaginem esse depinxerunt. Erat enim imago sua facie muliebri, pectore nudo, capite cornuto, vitibúsque coronato, qui super tygride equitabat. Iuxta ipsum autem erant imagines trium animalium, scilicet simiæ, porci, & leonis, quæ pedem vnius vitis circumire videbantur. Ob cuius vmbrā Bacchus equitabat, vitísque racemis erat plena. Ipse verò vna manu tenebat poculum, scilicet sinistra: altera verò, scilicet dextra, in eo vuæ racemum extricabat.

De Aesculapio.

AEsculapius dictus est filius Apollinis, qui Deus medicinæ & medicorum putabatur. Eius imago, erat homo quidam, cum barba valde prolixa. indutus habitu medici, sedens: in cuius sinu erant pyxides vnguentorum: & alia instrumenta ad medicum pertinentia. cuius manus dextra barbam tenebat, sinistra

verò baculum cum serpente gestabat intorto.

De Perseo.

PErseus etiam filius Iouis inter deos annumeratus est: qui rex Asiæ diues & præpotens, qui & nauibus multas regiones transiuit, & Aphricam debellauit. qui & tres sorores illud regnum tenentes sua sapientia occidit. quæ Gorgones dictæ sunt: quæ vnum solum oculum habentes, homines se aspicientes vertebant in saxa. Hic enim tali imagine figurabatur, Erat homo iuuenis alatus & volans, quasi nauis discurrens, & alarum vtens volatu. cui assistebat Minerua, sapientiæ dea. Hic verò armatus, chrystallinum scutum ante oculos deferens, telo falcato tres fœminas virgines, scilicet ipsas Gorgones, decollabat, Sthenyonem, Euryalem & Medusam: & hæ post habebant homines semiconuersos in lapides. Hic caput Medusæ ablatum in hasta deferre videbatur. de sanguine verò Gorgonum equus alatus, nomine Pegasus nasci videbatur: qui vngula terram fodiens, fontem erumpere faciebat, qui Castalius dictus, Musis ad potum productus est.

De Hercule.

HErcules Iouis filius dictus est quem in deorum collegio antiqui acceperunt, propter eius quasi innumeras probitates, quæ inferius per singulas depictæ sunt. Hercules enim herocleos, quod est virorum gloria fortium. Prima igitur eius victoria notabilis fuit, quando in nuptiis Centauros ibidem existentes & inebriatos, qui dominas inuitatas volebant violenter opprimere, claua pro maiori parte mactauit, vnde reliqui timore perculsi fugerunt. Centauri enim, qui dicuntur esse semihomines & semiequi, denotantur homines carnali concupiscentia facti, vt bestiæ, qui virtute animi superantur. Secunda victoria Herculis notabilis fuit, quia ipse pugnasse cum leone, ipsúmque claua mactasse, & interempto pellem abstulisse dicitur. quo deinde spolio incessit semper indutus, in signum victoriæ perceptæ. In quo etiam ostentatur animi fortitudo, contra quam nulla vis corporea præualet, quæ semper spolium leonis, id est vim virtutis defert. Tertia Herculis fortitudo est, de qua sic scribitur: Admetus Pheræorum rex Alcestim

habuit coniugem : & dum infirmaretur ad mortem, Apollinis miserationem inuocauit. cui sic respondit, nil in hoc ei posse præstare, nisi aliquis de propinquis eius se pro illo morti voluntariè offerret. quod vxor eius libenti animo fecit, & se ipsam interemit. Quod Hercules prospiciens, & mulieris tantæ fidei compassus, ad inferos descendit, & Cerebrum tricipitem sibi ad ostium inferni resistentẽ, triplici vinctũ catena, videlicet singula singulis faucibus intorta, ab ostio abstraxit, & Alcestim ex inferno reduxit. In quo denotatur, quia ratio & virtus animi omnes cupiditates & vitia terrena deuincit, & maximè vitium gulæ, quod habet tria capita: eo quòd gulositas tria exigit, scilicet abundantia quantitate, assidua tempore, grata faucibus voluptate : quæ omnia virtus superat. & siquid ex infirmitate animi deuictum fuerit, etiam ab inferis abstrahit. Quarta fortitudo Herculis scribitur, qua dicitur Hesperides spoliasse, quæ fuerant Atlantis regis Aphricæ filiæ. Hæ hortum habebant, in quo erant mala aurea Veneri consecrata, ad quorum custodiam draco nunquam dormiens positus erat. Quæ poma Hercules abstulit, occiso dracone. Nam virtus animi non potest fructum capere virtutum, nisi malicia prius interimatur, quæ iugiter vigilat in custodiam viciorum. Quinta Herculis fortitudo est, qua hydram serpentem occidisse legitur. Fuit autem hydra, iuxta fabulam, in Lerna palude: cui vno cæso capite, duo excrescebant. quam dum Hercules gladio vincere non posse se cerneret, occasione iam dicta, capitum excrescentium, igne circa eam apposito illam exussit. In quo intelligitur, quod lacus fuit Æmoniæ, cuius aquæ vicinas ciuitates vastabant: Hercules verò multa vicina loca in circuitu exussit, & sic aquæ clausit meatus. Nam & Hydra ab hydor, quod est aqua, ducta est. Sexta victoria eius est, quam obtinuit de Acheloo: de quo fabulose dicitur, quòd hic Achelous filius fuit Thetidis deæ aquarum: cui mater concesserat, vt cum aduersario pugnans, quamcunque formam vellet, sumeret. qui contra Herculem secum pugnaturum formam tauri syluestris induit: cum quo diu Hercules pugnando, ei tandem cornu dextrum euulsit, quod & Copiæ deæ diuitiarum dedica-

uit. Sed cum Achelous ad fluuium bibiturus accessisset, videns in aquis sibi ablatum cornu, seipsum in flumine præ dolore suffocauit. In quo intelligitur, quòd Hercules fluminis, qui dicitur Achelous, & cuius eruptiones non modicè agros obruebant, dum alterum eius alueum exiccasset, sua industria fertilem reddidit regionem & sic fructuum copiam præstauit. Septima Herculis fortitudo est, de qua sic scribitur. Erat in Italia quidam latro, nomine Cacus, qui dum Hercules ad Italiam deuenisset, & ab Euandro rege officiose receptus esset, bobus aduectis ex Hispania, Geryone perempto, dum Hercules boues in pascuis custodiret, & somno oppressus dormiret, Cacus eo dormiente securus exiens de spelunca, in qua latebat, plures ex bobus rapuit: quos per caudam auersos capite traxit, ne ex rectis eorum vestigiis humo pressis, quò ducti essent, deprehendi posset: quin potius illos abiisse videretur. Verùm excitatus Hercules, & furto comperto, vestigia versa decernens, eáque insecutus ad antrum peruenit, & Cacum suis cum bobus latitantem reperit: quem fumum & nebulam eructantem claua peremit, bouésque redemit. Moraliter autem, Cacus malus interpretatur: qui latet in spelunca, quia nunquam malitia liberæ frontis est. Hercules autem, id est virtus, malos interficit, & sua vendicat: sed Cacus fumum & nebulam emittit, quæ visui nocent: qui malitia semper occultas deceptiones molitur. Octaua Herculis victoria scribitur, qua alium malum nomine Diomedem mactauit: qui hospites aduenas benignè recipiebat, & illis hilariter ministrabat, vinóque condito inebriabat: dúmque graui somno essent oppressi, illos occidebat, & equabus suis in pastum præbebat. Quo comperto, illuc Hercules accessit, & illum claua peremit, ipsúmque in pastum eisdem suis equabus apposuit. In quo notatur, qualiter virtus omnium maculam superat, & eadem pœna punit vitium in quo delinquit. Nona Herculis huiusmodi scribitur victoria. Anteus erat gigas, filius Terræ: cui mater concesserat, vt quotiens terræ prostratus occumberet, viribus duplicatis exurgeret. Cum hoc Hercules pugnans in lucta, eúmque bis prosternens, comperuit illum exurgere fortiorem: vnde illum bra-

chiis apprehendens, eleuatum à terra constrinxit ad pectus: & tam diu tenuit suspensum, donec deficiens expiraret. Ponitur autem Anteus sub forma libidinis. nam ἀντίον Græcè, Latinè contrarium sonat. Et nascitur libido de terra, quia de carne concepta. & tactu terræ fortior redditur: quia libido tactu validior excitatur. Sed à gloriosa superatur virtute. quia denegato tactu, ad altiora virtutũ mens eleuata, libidinis concupiscentiã extinguit. Decima victoria eidem Herculi ascribitur de apro. Erat enim aper terribilis in regione Calydoniæ, qui nõ solum segetes deuastabat, sed occurrentes homines dentibus lacerabat. Contra hunc procedens Hercules, & diu cum eo pugnans, illum tandem claua mactauit: & quem plaustrum iugatis bobus trahere nequiuit præ magnitudine, subiectis humeris, ipsum in ciuitatem omnibus mirantibus detulit. In quo similiter notatur animi virtus, quæ omnia superat & vincit. Vndecima victoria est, de qua de Geryone rege Hispaniæ triumphauit. De quo scribitur, quòd ipse Geryon habebat canem bicipitem, quo omnes superabat. Hunc Hercules (vt fingitur) olla ærea pugnans deuicit. cui adhibito cane, cum etiam diu pugnasset, canem occidit, & regnum Geryonis obtinuit. In quo notatur allegoricè, quòd dictus Geryon duorum capitum canem habuit, quia terrestri & nauali prælio plurimum potuit. At eum Hercules olla ærea vectus accessit, quia nauem habuit fortem in qua nauigauit, armis æreis munitam. cuius canem occidit, quia potentiam eius comminuit terra & mari, eiúsque obtinuit regnum. Duodecima & vltima Herculis fortitudo legitur talis. Fuit quidam gigas Atlas nomine, in Mauritania, in monte altissimo cœlum ipsum contingente: qui cœlum, ne caderet, humeris sustinebat: & sidera, si quæ cadebant, malleo fixa, cœlo reponebat. Quem cum accessisset Hercules, ille qui audierat de fortissimis illius viribus, rogauit eum vt quia fessus erat cœlum sustinendo, ipsum aliquanto iuuaret, donec quiesceret. quod Hercules libenter annuit, & humero supposito, cœlum sustinuit. In quo intelligitur, quia ipse Atlas astrologus peritus fuit: & ideo cœlum dicitur sustentasse,

& sidera cadentia cœlo reposuisse. Hercules etiam fuit astrorum artis multum edoctus, qui scientiæ comprehendendæ plenus gratia ad vltimos terræ fines accessit: & cum eodem Atlante de scientia conferens, illum in aliquibus iuuit, opémque impendisse fertur ad cœlum sustentandum.

De Cerere.

CEres dea inter omnes deos deásque veterum vltimo in ordine posita est: eo quòd eius suffragium omni humanæ vitæ potissimè veterum esse videbatur. Dicitur enim dea frumenti & segetum, ac generaliter omnium seminum ac frugum, quæ terra producit, sine qua specialiter natura deficeret: ideóque taliter pingebatur. Erat enim in figura matronæ præcinctæ, & pannis & calceis admodum rusticanæ: sedens super bouem, qui est animal culturæ deputatum: quæ manu dextra habebat ligonem, ad terram vertendam. & brachio habebat appensum calathum cum seminibus. Ab ipso quoque latere dextro habebat duos agricultores, quorum vnus ligone terram vertebat, & alius semina spargebat. In manu verò sinistra Ceres tenebat falcē messoriam, & baculum ad terendum frumentum: à quo etiam latere erant duo alij agricolæ, quorum vnus metebat, & alius frumenta baculo triturabat. Erat ergo Ceres inter duas arbores pomis onustas. Latere verò dextro desuper erat Iuno dea nubium, imbrem spargens per sata. à sinistro verò erat Apollo, id est sol, suis radiis segetes exiccans metendas.

ARATI

FINIS.

ARATI ΦAINOMENΩN FRAGMENTVM, GERMANICO CÆSARE INTERPRETE.

OELVM circulis quinque diſtinguitur, quorum duo extremi maximè frigidi, auſtralis humilimus, & aquilonius excelſiſſimus. His vtrinque proximi duo paralleli vocantur, vt ita dixerim, æquè diſtantes. ideo tropicus vnus ſolſtitialis, alter hybernus, per quem ſol tranſiens ac tenens octauam partem Capricorni, ſolſtitium hybernum facit: alter æſtiuus, per quem ſol tranſiens ac tenens octauam partem cancri, ſolſtitiũ æſtiuum facit. Medius eſt æquinoctialis, qui octauam partem arietis tenens, æquinoctium vernum facit: octaua libræ, autumnale conſtituit. Vt circuli in cœlo, ita zonæ in terra vocantur. inhabitabiles frigidi circuli ſunt ob rigorem, quòd ab his longiſſimè ſol abeſt. Sub torrido quidem habitare putant Æthiopiæ maximam partem. item plurimas inſulas maris rubri, alióſque vertices eminentiáſque terrarum noſtris ampliores, ſub tropicis habitare nulli dubium eſt. Noſter ſolſtitialis æſtiuus eſt excelſus atque arduus. Diuiſi autem ſunt à nobis circulo æquinoctiali, qui Antichthones nominantur: & videtur humiles atq; depreſſi, qui antipodes infrà ſunt. quòd vt eſſe videatur, efficiunt flexus obliquitatéſq; terrarum, quas antichthones & antiſtochæ & antiſceptæ inhabitare dicuntur. Incipit autem ſignifer non ab extremo circulo, nec ad extremum extenditur, ſed ab intimo tropico auſtrali brumalíque eodem per æquinoctialem ad ſummum ſolſtitialem, eundémque æſtiualem per mediũ (in his longitudo latitudóque) porrectus, obliquæ circuli ſigniferi partes 365. ſigna 12. partium ſingula tricenarum. Quorum quædam minora, quædam ampliora, & populo Canophora dicuntur. ſed compenſatio quinque partib. creditur applicari, vt ſint omnes ſigniferi partes 365. Horum incipientia ab ariete, alia ſunt maſculorũ

naturalibus, alia fœminarum. Item quartum quoque eorum aut tropicum, aut solidum, aut deforme, incipiet dinumeratio ab ariete. Signa tropicorum duo sunt æquinoctialia, aries & libra: duo solstitialia, capricornus & cãcer. Tropicis maxima solida anteposita his deformia.

Hic est stellarum ordo, vtrorúmque circulorum, septẽtriones duplices ad austrum vertuntur, figura auersis caudis inuicem sibi aduersantes, inter quas obliquus dilabitur draco. Sub vnius nanque pede est serpentarius, cuius serpentarij pedes attingunt frontem scorpionis: à latere autem retrò stat custos, sub pedib. quidẽ eius virgo, habẽs igneam in manib. spicam. Retrorsus verò vestigiis eius adiacens leo, medio æstiuo solstitio cancer & gemini. Genua autem agitatoris caput gemini attingunt. pedes autem eius tauri cornib. iunguntur, cuius hœduli desuper obtinent locum septentrionis. Habet autem septentrio à dextris iuxta coronam desuper serpentem in manibus Serpentarij, & eum qui in geniculo stat, & sinistro pede septentrionalis draconis verticem calcans: vnum brachiũ libræ, alterum dans coronæ. Nam ad minoris septẽtrionis vltimus pes Cephei continetur, cygnum manu dextra apprehendens, super cuius alas equus extendit pedem, & super equũ Aquarius extollitur, iuxta quem capricornus est. Sub Aquarij pedibus piscis magnus austrinus. ante Cepheum Cassiopeia, & à dorso agitatoris Perseus pedem extendit: super Persei caput Cassiopeia pedibus properare videtur. Inter cygnum igitur & eum qui in geniculo stat lyra cõstituitur. In quorum medio desuper ab oriẽte delphinus cognoscitur, sub cuius cauda est aquila, in proximo habens serpentarium. Sed iam de aquilonio circulo dictum est, nunc ad australem ordinem properemus. Sub aculeo scorpionis sacrarium constitutum est, sub corpore eius anteriora centauri videntur, in quo est bestia. conspicitur & Sagittarij pes summus ex alia parte sub australi circulo, prope centauri membra hydræ cauda, & coruus. ad genua virginis vrna est posita à sinistris Orionis. qui & incola. fluuius, qui & Padus, necnon & Eridanus, sub pedibus Orionis. lepus splendida effigie conspicitur, retrorsum verò à pedibus eius canis splendida refulget, post cuius caudam nauis constituta est, ad

tauri pedem protendit manum Orion, pedibus gemini appropinquant: anticanis ſuper caput arietis, non longè ab Andromedæ pedibus triangulus poſitus eſt. Sub ariete & piſcibus cetus. connexio verò piſcium communem habet ſtellam.

ARATI PHAENOMENA
GERMANICO CÆSARE INTERPRETE.

AB Ioue principium magno deduxit Aratus
Carminis, at nobis genitor tu maximus autor
Te veneror, tibi ſacra fero, doctíque laboris
Primitias, probat ipſe Deûm rectórque ſatorq́;.
Quantum etenim poſſint anni certiſſima ſigna,
Quà ſol ardentem cancrum rapidiſſimus ambit,
Diuerſáſque ſecat metas gelidi capricorni.
Quæve aries & libra æquant diuortia lucis.
Si non parta quies te præſide puppibus æquor,
Cultoríque daret terras, procul arua ſilerent.
Nunc vocat audaces in cœlum tollere vultus,
Sideráque & varios cœli cognoſcere motus:
Nauita quid caueat, quid vitet doctus arator,
Quando ratem ventis, aut credat ſemina terris.
Hæc ego dum lætis conor prædicere Muſis,
Pax tua, túque adſis nato, numénque ſecundes.

QVæritur cur à Ioue incepit, & non à Muſis? vt Homero conueniens magis hoc exiſtimauit principium Phænomenis, vti Iouem inuocaret, quòd ipſorum carminum origo eſt Iupiter. non ſolus autem ita cœpiſſe videtur Aratus, ſed & Crates comicus à Veſta incipiẽs, & profari carmina. Sophron in Mimo, qui nũcius inſcribitur, à Veſta incipiens: omnes inuocant Iouem omnium principem. Sed quæritur cuius Iouis meminerit, vtrúmne fabuloſi, an naturalis? Et philoſophi quidem plurimi, naturalis aiunt eum Iouis meminiſſe. Sed Crates ait Iouem dictum cœlum. Inuocatum verò meritò, quia in aere & æthere ſunt ſidera: & Homerum dixiſſe Iouẽ in aliqua parte cœlũ, & ipſe Aratus, cũ dicit

Herodotus Iouem dictum aera. & Crates quidem eiusdem est opinionis, testémque esse Philonem comicum dicit. Hoc autem constat & ipsum dicere. Nam quia nihil aliud est vox quã percussus aer, videtur conuenienter dixisse, quæ rei præstat authoritatem, plenas Ioue vias referens, & omnis hominum conuentus. nihil eorum quæ in terra sunt, sine aere est, ratione etiam cuius omnes vsum desideramus. Nam cuncti mortales ostendunt vsum suspirio: & cum viuimus, aere indigemus. At quòd ait, Dextra monstrat: ad auguria pertinet auiũ. propter quod & Stoici Iouem esse affirmant, qui per materiam manat spiritus, & similis est nostræ animæ. Zenodotus autem Ætolus & Diodorus aiunt, nec ad fabulosi Iouis sufficere eiusdem opinionem: esse enim talem causam Iouis, & conuenire omnes vias eò cõfertas, quas tanquam loco eius describit. Dicendo autem etiam genus, ostendit animæ immortalitatem. Bene propterea quòd ait: nouerat enim virtuti aliquid æmulum futurum. Deo igitur aduersus delicata lenem esse proprium est, quoniam omnium parens affirmatur, & non solum hominum, sed etiam deorum.

Cætera quæ toto fulgent vaga sidera mundo,
Indefessa trahit proprio cum pondere cœlum.
Axis stat, motus semper vestigia seruat,
Libratásque tenet terras, & cardine firmo.
Orbem agit extremum, geminis determinat axem.
Quem Graij dixere polon: pars mersa sub vndas
Oceani, pars celsa sub horrifero aquilone.
Axem Cretææ dextra læuáque tuentur,
Siue arcti, seu Romanæ cognominis vrsæ.
Plaustrum, vel facies stellarum proxima vera.
Tres temone rotisque micant, sublime quaternæ.
Si melius dixisse feras, obuersa refulgent.
Ora feris caput alterius super horrida terga:
Alterius lucet, pronas rapit orbis in ipsos,
Decliuis humeros, veteris si gratia formæ,
Cresia vos tellus aluit, moderator Olympi
Donauit cœlo, meritum custodia fecit.
Quod fidei comites prima in cunabula magni,
Fuderunt Iouis attonitæ cum furta parentis,

Aerea pulsantes mendaci cymbala dextra,
Vagitus pueri patrias ne tangeret auras,
Dicta exercere dominæ famuli Corybantes.
Hic Iouis altrices Helice Cynosuraque fulgent:
Dat Graijs Helice cursus maioribus astris,
Phœnicas Cynosura regit. sed candida tota,
Et liquido splendore Helice nitet. haud prius vlla,
Cum sol oceano fulgentia condidit ora,
Stella micat cœlo septem qua Cresia flammis:
Certior est cynosura tamen sulcantibus æquor.
Quippe breuis totam fido se cardine vertit,
Sidoniámque ratem nunquam spectata fefellit.
Has inter medias abrupti luminis instar,
Immanis serpens sinuosa volumina torquet.
Hinc atque hinc, superátque illas mirabile monstrum.
Cauda Helicen superat, tendit simul ad Cynosuram
Squamigero lapsu: qua desinit vltima cauda,
Hac caput est Helices. flexu comprehenditur alto
Serpentis, Cynosuræ ille explicat amplius orbes:
Sublatúsque retrò maiorem respicit arcton
Ardent ingentes oculi caua corpora claris
Ornantur flammis, mento sedet vnicus ignis,
Tempus dexterius quæ signat stella draconis:
Quæq; sedet mento, lucet nouissima cauda,
Extremúmque Helices sidus micat ac radiatur.
Serpentis decliue caput, quæ proxima signa,
Occasus ortúsque vno tanguntur ab ore,
Oceani tumidis ignotæ fluctibus arcti,
Semper in occiduis seruantes ignibus axem.

VErtices extremos, circa quos sphæra cœli voluitur, polos Græci nuncupauerunt: è quibus vnus est Australis, qui terræ obiectus, à nobis nunquam videtur. Alter autem Septentrionalis qui Boreus vocatur, & nunquam occidit. Duo sunt arcturi, quorum maiorem vocant Helicen, minorem canis caudam. Alterutra quidem horum capita deorsum, alterutra sursum, aspiciunt. Altera namq; Helice est, quæ apparet prima noctis: altera pusilla quidem, sed à nauigantibus obseruatur. maria enim conturbat. Helicen autem dicit Hesio-

dus Calisto Lycaonis regis filiam fuisse, & in Arcadia solitam cum Diana venari, & in montibus vagari, & à Ioue compressam, rem celasse Dianæ. Quam grauidam nudam se lauantē cum aspexisset Diana in lauacro, partum eius accelerans, bestiam eam esse iussit. & dum esset vrsa, arctum enixa est, quem Arcadem vocant. Amphis autem comicus poëta refert Iouem in Dianæ effigiem transfiguratum in venatione Calisto oppressisse: tempore partus plena cum vexaretur, Dianæ culpam indicasse, & iratam Dianam in vrsam transfigurasse. Quæ dum in montibus vagaretur, à quibusdam pastoribus apprehēsa, cum puero perducta est ad Lycaonem: post tempus Lycæi Iouis templo confugiēs, cum eam Arcas filius sequeretur, quò eam nefas erat intrare, ab Arcadibus vtrique interfecti sunt. Iupiter autem vtrosque cœli astris intulit, vrsámque eam nominauit. Ouidius à Iunone in bestiam conuersam scribit. Habet autem stellas in capite septem, in singulis humeris singulas obscuras, in armo duas, in pectore vnam, in pede priore claras duas, in summa cauda claram vnam, in ventre claram vnam, in spina vnam, in crure posteriore duas, in extremo pede duas, super caudam tres. fiunt omnes 24. Porrò arcturus minor à pluribus Phœnice, à Græcis Arctophylax, à nonnullis canis cauda vocatur. Quam Sidones aspicientes, continuò nauigant. Dicitur à Ioue inter astra collocatus, vt duplex honor Helicis monstraretur. Agatosthenes quidem in Asiaticis carminibus Cynosuram dicit Iouis fuisse nutricem vnam ex Idæis nymphis, à qua in Cretæ oppido Hystoe Nicostratus constituit portus, & circa eum locum Cynosuram fuisse, cum Telchinis, qui dicūtur Curetes Idæi. Aratus Cynosuram & Helicen Cretēses Iouis nutrices fuisse dicit, ob quod sunt cœlesti donatæ honore. Habet autem stellas in humero splendidam vnam, in pectore claram vnam, in ventre claram vnam, super caudam claras tres. fiunt omnés 7. supra alias decem quæ præcedunt, & dicuntur ludentes: & maximè altera quæ vocatur Polus, in quo à quibusdam putatur totus orbis circumuerti. Inter ambas ergo arctos maximus flexuoso corpore adiacēs draco, qui vtranque arctō flexuoso corpore semicingit, Helicis superuoluit caput,

Phœnices circumcingit caudam. Hanc Pherecydes dicit inter aſtra collocatam beneficio Iunonis, eo quòd cum nuberet Ioui Iuno, diis offerentibus munera, terra quoque obtulerit aurea mala cum ramis: quæ Iuno in hortum ſuum, qui erat apud Atlantem, inferri iuſſit, & Heſperides Atlantis filias cuſtodes poſuit: quæ cum à filiabus Atlantis ſubtraherentur, & ſæpe vexarentur, Iuno cuſtodem horti draconem peruigilem implicuit arbori, quem Hercules interfecit, & illa aſtris intulit. Hunc alij Iouem aſtris intuliſſe dicunt, ob memoriam virtutis Herculis Mineruæ obiectu, quem illa contortum cœlo immiſit, & inter ſeptentriones locauit. Habet autem ſtellas in capite ſplendidas tres, in corpore verò vſq; ad caudam duodecim ab inuicem diſtantes. Sunt autem omnes 15.

Draco.

Haud procul efficiens vnde eſt defecta labore,
Non illi numen, non magni cauſa laboris.
Dextro namque genu nixus, diuerſáque tendens
Brachia, ſuppliciter panſis ad numina palmis,
Serpentis capiti figit veſtigia ſæua.

DRaconem immenſæ magnitudinis, hortorum cuſtodem inſomnem, dum à Iunone ad cuſtodienda aurea mala eſſet cõſtitutus, Hercules cùm ad mala aurea profectus fuiſſet, vt refert Pannaſis Heracleas, fertur peremiſſe, & iccirco inter aſtra à Ioue hũc laborem memoria dignum honoraſſe, & vtroſque ſideribus intuliſſe, ita vt in certamine fuerint eorum habitus, ſerpentis capite iam deſecto: qui ideo in genu ſtans manibus ſurſum extenſis, dextro pede contra draconem porrecto pingitur, vt certaminis labor ſignificetur. Ideo pellem leonis in ſiniſtra manu habere fingitur, vt inſigne virtutis monſtretur, quia leonem inermis interfeciſſe narratur. Habet autem ſtellas in capite vnam, in ſingulis humeris ſingulas ſplendidas, in ſiniſtro cubito vnam, in eadem manu vnam, in eodem brachio vnam, in ſiniſtro femore vnã, in dextra parte femoris duas, in coxa duas, in genu dextro vnã, in eadem tibia vnã, in crure duas, in eodem pede vnã, in dextra manu vnã, in claua quã eadem tenet manu vnã, in leonina pelle quatuor. Sũt omnes 24.

Corona.

Clara Ariadneæ propius stant signa coronæ,
Hunc illi Bacchus thalami memor addit honorem.
Terga nitet stellis, à quo se vertice tollit,
Succiduis genibus lapsum & miserabile.

HÆc corona dicitur esse Ariadnes, quã Liber astris intulisse dicitur, dùm eius nuptias dij in insula Creta celebrarent, cogitans præclaram facere, pro qua primùm noua nupta coronata est. Sed qui Creticam conscripsit, refert, quia cum Liber ad Minoen regem venisset, vt Ariadnen filiam eius duceret vxorem, coronam dono Ariadnæ dedisse, Vulcani opere factam ex auro & gemmis preciosis. & talis fulgoris fuit, vt Thesea ex labyrintho liberaret, quæ post astris affixa est, cum in Naxon vtrique venissent. signum amoris eius crines ostendunt. & est stellis fulgentibus, sub cauda leonis. Habet autem stellas nouem in circuitu positas, quarum tres sunt splendidæ, ad caput serpentis arcturi.

Ophiuchus.

Hic Ophiuchus erit longè caput antè nitendo,
Et vastos humeros, tum cætera membra sequuntur.
Illis languet honor humeris, manus integer ardor.
Luna etiam mensem cum pleno diuidit orbe,
Lux tenuis manibus, per quas elabitur anguis,
Pressus vtraque manu medium cingens Ophiuchum.
Scorpius ima pedum tangit: sed planta sinistra
In tergo residet, vestigia dextera pendent.
Est impar manibus pondus. nam dextera paruam,
Partem anguis retinet, per læuam attolitur omnis,
Quantumq; à læua distantia serta notantur,
Erigitur tantum: serpens atque vltima mento,
Stella sub ætherea lucet crinita corona.
Ad quam se dorso peruadet lubricus anguem,
Insignes cœlum perfundunt lumine chelæ.

HIc est serpentarius, qui super scorpionem stat, tenens vtraque manu serpentem: qui ab astrologis dicitur fuisse Aesculapius, filius Apollinis, qui medicinæ arte vteretur, mortuos fertur suscitasse. Quamobrem iratus in eum Iouis, domum eius cum ipso fulminis ictu

percuſſit. Rogatu autem Apollinis patris, Iupiter ei arte ſua rurſus poſt obitum defuncto animam reſtituiſſe ad vitam, & inter aſtra conſtituiſſe putatur. Habet autem ſtellas in capite claram vnam, in ſingulis humeris claras ſingulas, in ſiniſtra manu tres, in dextra quatuor, & duas ex eis claras, in ſingulis lumbis ſingulas, in ſingulis genibus ſingulas, in dextra tibia claram vnam, in ſingulis pedibus ſingulas claras. Sunt omnes 27. Serpens quem tenet in manibus, habet ſtellas in orificio duas, in flexura capitis ſpiſſas quatuor, in manu Ophiuchi duas claras, in prima flexura octo: in ſecunda quem tenet in dextra manu alias octo, in tertia vſque ad caudam ſex. fiunt omnes ſtellæ ſerpentis 30.

Scorpius.

SCorpius ſanè inter aſtra à Ioue illatus eſt, pro eo quod ferunt ex terra ortum, ſummiſſumque qui Oriona interficeret ob eius loquacitatem, quòd ex venatione nullam ſe feram relinquere diceret. iſque Oriona percuſſit & occidit, & inde à Ioue aſtris illatus eſt, vt eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem dicit, ſcorpionem ad perniciem Orionis in inſula Chio in monte Chelippio ortum, voluntate atque ope Dianæ. Nam cum in monte Celſionio venaretur, irridens Dianam, contemnebat eius opera quæ in monte conſtituebat. Itaque Diana dicitur miſiſſe ſcorpionem, qui Orionem vita priuaret. poſtea ab Ioue impetraſſe, vt ſcorpio in duodecim ſignorum memoria conſtitueretur. Hic ob magnitudinem in duo domicilia partitur: etenim ad aliud tendunt brachia eius, ad aliud corpus, & cauda, & aculeus. Habet autem ſtellas in vnoquoque cornu duas, in ore vnam claram, in fronte duas, in dorſo claras tres, in ventre duas, in cauda quinque, in aculeo duas. ſunt omnes 19. Ex his quatuor quæ ſunt in cornib. eius duæ priores claræ, & duæ obſcuræ, libræ aſſignantur, quam chelas Græci dicunt.

Arctophylax.

Inde Helicen ſequitur ſenior, baculoq; minatur
Se velle Arctophylax brachiorum munera cæcus,
Icarus ereptam penſauit munere ripam.
Non illi obſcurum caput eſt, non triſtia membra,

Sed proprio tamen vna micat sub nomine flamma:
Arcturum dixere sinus, quà vincula nodant.

BOotes, qui & arcturus, fertur esse custos plaustri, eo quòd plaustrum sequitur, id est septentriones, & quasi succinctus sit septentrionibus. Hunc dicunt Arcadem Iouis filium esse, de cuius post nomine Arcadia dicta est: quem Lycaon Pelasgi filius cum Iouem hospitio recepisset, infantem membratim lacerauit, & Ioui in epulis apposuit, tentans Iouem vtrum deus esset. Iouis autem dicitur domum Lycaonis fulmine incendisse, eoque loco ciuitatem constructam quæ Trapezos appellata est, Lycaonem verò conuertisse in lupum. Arcadem autem compactis membris ad vitam reduxisse, & cuidam caprario dedisse nutriendum. Qui cum adulta iam ætate esset, matri inscius vim inferre voluit. quos cum incolæ Lycæi montis eum occidere vellent, Iupiter vtrosque liberans, astris intulit: qui vt res gesta est, ita manent; illa vrsæ, naturæ hic impetum faciens, quem Bootem Homerus vocat. Habet autem stellas in dextra manu quatuor quæ non occidunt, in capite claram vnam, in singulis humeris singulas, in singulis mamillis claras singulas, in dextra parte corporis sub mamilla obscuram vnam, in dextro cubito claram vnam, inter vtraque genua claram vnam, & magnam, quæ est arcturus, in singulis pedibus singulas. fiunt omnes quatuordecim.

Virgo.

Fulget spica manum, maturísque ardet aristis.
Quam te diua vocant, tangunt mortalia: si te
Carmina, nec surdam præbes venerantibus aurem:
Exosa heu mortale genus, medio mihi cursu,
Stabunt quadrupedes, & flexis lætus habenis,
Téque tuumq; canam terris venerabile numen.
Aurea pacati tegeret cum secula mundi,
Iustitia inuiolata malis placidissima virgo:
Siue illi astra genus fuerit, quem fama parentem
Tradidit, astrorum seuero intercipit æuo.
Ortus fama tui medius te læta ferebas,
Sublimis populis, nec designata subire
Tecta hominum, & puros mores sine crimine diua

Iura dabas, cultúque nouo rude vulgus in omnem
Formabas vitæ sinceris artibus vsum.
Nondum vesanos rabies nudauerat enses,
Nec consanguineis fuerat discordia nata,
Ignotíque maris cursus, priuatáque tellus
Grata satis, neque per dubios auidissima ventos,
Spes procul amotas fabricata naue petebant.
Diuitias fructúsque dabat placata colono
Sponte sua tellus, nec parui terminus agri
Præstabat dominis signo tutissima rura.
At postquam argenti creuit deformior ætas,
Rarius inuasit maculatas fraudibus vrbes,
Seráque ab excelsis descendens montibus ore
Velato, tristísque genas abscondita ripa.
Nulliúsque larem, nullos adit illa penates.
Tantum cum trepidum vulgus, cœtúsque notauit,
Increpito partum soboles oblita priorum
Degeneres habuit, sempérque habitura minores.
Quid me nunc habitus super & mala vota vocatis?
Quærenda est sedes nobis, noua secula vestra
Artibus indomitis tradat, scelerique cruento.
Hæc effata super monteis abit alite cursu,
Attonitos linquens populos grauiora pauentes.
Aerea sed postquam proles terris data, nec iam
Semina virtutis vitiis demersa resistunt,
Quisque priora tenet vestigia, quisque secunda,
Ferríque inuento mens est lætata metallo.
Polluit & taurus mensas, assuetus aratro,
Deseruit properè terras iustissima virgo.
Et cœli sortita locum, quà proximus illi
Tardus in occasum sequitur sua plaustra Bootes:
Virginis ac placidæ præstanti lumine signat,
Stella humeros, Helicenque ignis non clarior ambit.
Quique micat cauda, quíque armum fulget ad ipsum,
Quique priora tenet vestigia, quíque secunda,
Clunibus hirsutis & qui sua sidera reddit.
Nanque aliæ quibus expletum ceruixq; capútque,
Vatibus ignotis priscis sine honore feruntur.

AD aspectum autem Bootis virgo constituta est. quę Erigone dicta est, quæ inter leonem & libram in zodiaco locum tenet. Hanc Hesiodus Iouis & Themidis filiam esse dicit, nomine Iustam. Hunc secutus Aratus dicit, quòd cum esset immortalis in terris morabatur, & à virorum aspectu se subtrahere solita, cum fœminis consulto ludere & cõuersari videbatur. & ab eis Iustitia vocatur, & nondum inter homines nequitiam, neque nauigationem fuisse, sed illam in terris moratam, ęquitatem hominibus præstitisse, eo seculo quod aureum dicebatur. Sed postquam diminuti homines, à pietate quieuerunt, illa cum eis minimè conuersata est. postquam verò hominum mores in deterius versi sunt, in toto se è terris abstulit, & in ea parte cœli habitauit, qua enumeretur. Nonnulli autem eam esse Cererem, eo quòd spicas teneat: alij Atergatin. Quidam verò Fortunam, pro eo quòd sine capite astris infertur. Nigidius de virgine ita refert. Virginem Iustitiam dici, siue æquitatem, quæ ab hominibus recesserit, & ad immortales meritò transierit. Nam cum inter mortales conueniret omnibus locis conciliabulísque solitam consistere, & præcipere hominibus ne temerè à iustitia & æquitate discederent, qui quandiu monitis eius obedirent, diu in vita sine cura & solicitudine futuros: sed cum negligentius æquitatem obseruantes declinarent, insidiísque cupiditate & auaritia alter alterum deciperet, ab hominibus discessisse, & digna cœlesti numero immortale præmiũ pietatis possedit. Habet autem stellas in capite, obscuram nimis vnam, in singulis humeris singulas, in vnaquaque ala obscuras duas. ex eis quæ sunt in dextra ala à parte humeri est clara vna, & in singulis cubitis singulas, in singulis manibus singulas. illa quæ in dextra, clarior est, & vocatur spica, in tunica obscuras sex in singulis pedibus singulas. Sunt omnes 19.

Gemini.

Qua media est Helice, subiectum respice Cancrum.
Ancipitis suberit gemini quà posterior pes.

HI dicuntur Castor & Pollux, fratres Gemini, maxima concordia. è quibus cum vnus cecidisset in pugna quam aduersus Athenienses gerebant, alter immor-

talitatem accepit: quos Iupiter vtroſque cœlo intulit, ſideribúſque Geminos nominauit, qui ſalutares ſunt appellati. Nam & horum ſtellæ ita ſe habent, vt occidente vna, oriatur altera. Alij volũt Zetum & Amphionem eſſe, ideo vnus zonam, alter lyram habens. Nigidius deos Samothracas dixit, quorum argumentum nefas ſit enumerare propter eos qui miniſteriis præſunt. Idem dicit Caſtorem & Pollucem Tyndaridas Geminorum honore decoratos, quòd principes pacationis dicantur, quòd mare totum prædonibus maleficíſque pacatum reddidiſſent: & quo in tempore nauigauerint cum Iaſone atque Hercule ad pellem inauratam auferendam, múltis laboribus tempeſtatibúſque conflicti, periculorum atque animorum experti impendia laboribus liberare ſtuduerunt. atque cum à Ioue eſſent elati, petierunt à patre, vt ſibi liceret in eo cœli loco conſtitui, vnde mortalibus auxiliantes proſpicere poſſent. Quamobrem eis conceſſum eſt immortali memoria locóque conſtitui, & pleriſque mortalibus auxiliantes ſui conſpectus gratiam præbent. Quorum prior habet ſtellas in capite claram vnam, in ſingulis humeris ſingulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in ſingulis genibus ſingulas, in ſingulis pedibus ſingulas. Sunt omnes 9. Alter qui tripus appellatur, is iuxta cãcrum eſt. habet ſtellas in capite claram vnam, in ſingulis mamillis ſingulas, in ſiniſtro cubito duas, in eadem manu vnam, in ſiniſtro genu vnam, in ſingulis pedibus ſingulas, in ſiniſtro pede vltimę diſtãtiæ vnam, quæ vocatur tropos. ſunt ſimul 10. Hi ſunt inter duodecim ſigna zodiaci circuli, ſed in medio circulo æquinoctiali tropici hyemalis, qui auſtralis appellatur, ſita ſunt.

Cancer.

CAncer in aſtris poſitus eſſe dicitur beneficio Iunonis. Quod cum Hercules cum hydra ad fontem Lernæum depugnaret, hic cancer Herculis pedem morſu deprehendit, vt Pamaſis autor dicit. quem iratus Hercules calcatũ cõtriuit, beneficióque Iunonis magnis honoribus decoratus eſt, idem duodecim ſignorum numero annumeratus. ſunt in hoc ſigno aliæ ſtellæ quas Græci dicunt, quòd cum Liber à Iunone inſania obiecta fu-

geret ad occasus Dodonæi Iouis, eiúsque in templo responsa peteret, vt Philiscus refert, magni imbres cum grãdine orti sunt, ea parte qua transiturus erat. Asinus è contrario transeuntibus per aquas in vno ex his sedens, & ipse trãsuectus est sine periculo, & ab insania liberatus. Vni autẽ ex his effecisse dicitur, vt voce humana loqueretur, & post paucũ tẽpus cum Priapo contendere cœpit de mẽbro naturali. Priap⁹ cõpressum asinum occidit. Iouis autẽ beneficio vtrique immortali honore donati, astris sunt illati. Est & altera origo quę infertur ab aliis. Quod cum aduersus Gigantes dij bellum agerẽt, idem Liber & Vulcanus & Satyri asinis insidentes, profecti sunt ad pugnã. Quod genus viso tumultu, diro cum murmure rugissent, gigantes eorum voce territi fugerunt, & confestim dij de gigantibus triumphauerunt: & iccirco vnà cum præsepio suo astris sunt illati. & in signo nobilis cancri positi, cuius cursum ad occasum tendit. Habet autem stellas in cornibus anterioribus duas claras, & tres obscuras, quæ appellantur nubilum. quod circa eum videtur, præsepium dicitur. in ore vnam, in dextris pedibus singulas, sunt quatuor obscuræ, in sinistris priores claras duas, in secũdo vnam, in tertio vnam, in extremo minore vnam, in testa duas. sunt omnes 16.

Leo.

Horrentísque iubas & fuluum cerne leonem.
Hunc vbi contigerit Phœbi violentior axis,
Accensa in cancro iam tunc geminabitur æstas,
Tunc lymphæ tenues, tunc est tristissima tellus.
Et densas lætus segetes bene condit arator.
Ne mihi tunc remis pulset vaga cærula puppis,
Dem potius ventis excluso vela rudente,
Excipiámque sinu zephyris spirantibus auras.

LEonem beneficio Iunonis inter astra collocatũ dicitur, eò quòd virtute cæteras præcellat. Periandrus Rhodius refert eum ob primos labores Herculis memoriæ causa honorificè astris illatum. Nigidius refert hunc leonem nutritum apud lunam iussu Iunonis, & in terra Arcadia in regione Nemeæ in spelunca * Mihdimõ nomine fuerit, quam quidam Aphriso dicunt, & iussu

Iunonis ad Herculis exitium dimiſſum: quem Hercules iuſſu Euryſthei interfecit, cùm Molocho hoſpite ſuo, cuius clauam pro viribus tributam principiò eſt adeptus cum qua leonem interfecit. itaque poſtea claua pro gladio, pelle pro ſcuto, reliquo tempore vti cœpit, & apud omnes mortales gratus ob virtutem haberi. cœpit Iunoni porrò magis odio eſſe. Quapropter leonem cœleſti memoria dignatum, voluntate Iunonis nos arbitramur. Hic notabilis & maximus inter ſigna eſt. Plerique volunt Nemeæ gymnicos ludos ob hunc leonem inſtitutos. Hic totus figuratur. Habet ſtellas in capite tres, in collo duas, in pectore claram vnam, in ſpina tres, in cauda media vnam, in vltima cauda claram vnam, in medio ventre vnam, ſub pectore duas, in priore pede claram vnam ſub ventre vnam claram, in medio ventris vnam, in poſteriore pede claram vnam, in genu poſteriori claram vnam. fiunt omnes decem & nouem. Videntur aliæ ſtellæ obſcuræ ſeptem iuxta caudam eius, quæ vocantur crines Berenices, & ſunt earum virginum quæ Leſbo perierunt. Illa autem magna & clara quæ in pectore eius eſt, appellatur Tyberone.

Erichthonius.

Eſt etiam Aurigæ facies, ſiue inclyta forma,
Natus Erichthonius qui curru ſub iuga duxit
Quadrupedes, ſeu Myrtoas demerſus in vndas,
Myrtilos hunc potius ſpecies in ſidera reddit.
Sic nulli curſus, ſic ruptis mœſtus habenis,
Perſida Pelopis raptam gemit Hippodamiam.
Ipſe ingens tranſuerſus abit læuam Geminorum,
Maiorisq; vrſæ contra delabitur ora.
Numina præterea ſecum trahit. vna putatur
Nutrix eſſe Iouis, ſi verè Iupiter infans
Vbera Cretææ mulſit fidiſſima capræ.
Sidere quæ claro gratum te geſtat alumnum.
Hanc Auriga humero totam gerit, ac manus hœdos,
Oſtendit nautis inimicum ſidus in vndis.
Orbis ab Oceano celſus rapit, aut ſemel hœdi
Iactatam videre ratem, nautasq; pauentes,
Sparſaq; per ſæuos morientum corpora fluctus.

HIc agitator Erichthonius dicitur fuisse Vulcani & Mineruę filius. Qui Vulcanus cum Ioui fulmen efficeret, ab Ioue promissum cepit, vt quicquid vellet præsumeret. ille Mineruam in coniugem petiuit. Iupiter imperauit Mineruæ, vt virginitatem defenderet. Dumque cubiculum introirent, certando Vulcanus semen in pauimentum iecit, vnde natus est Erichthonius. quem Mineruua in cista abscondit, draconéque custode apposito, duabus sororibus Aglauro & Pandroso commendauit. Hic primus currus homines equis iunctis docuit similes quadrigæ solis facere. primum Panathenæa constituisse, arcem templúmque ædificasse dicitur. Quem Iouis miratus, astris receptum memoriæ tradidit. In hoc signo & capra est, quam in humero portat, quæ Iouem nutriuit. itémque eius filij hœdi, quos Auriga in brachio portat, qui fluctus significare dicuntur, noscuntur. Musæus de capra hoc refert: Datur Iouis infans nutriendus Themidiæ Altheæ, quæ fuit domina capræ, quæ ex ea Iouem nutriuit. Esse autem hanc capram filiam Solis dicunt, cuius aspectus tam atrox fuisse dicitur, vt Tytanes eam timerent, rogaréntque matrem Terram vt eam abderet. Terra autem in antro clausam Amaltheæ tradidit custodiendam, ibíque Iouem cum cura Amaltheæ educasse. Qui cum esset iuuenis, & ille contra Tytanes inermis vellet pugnare, eius pellem dicitur acceptam pro scuto habuisse, quòd semper Titanibus agitator timori fuerit. & dicebatur media pelle Gorgoneum caput habere eo tectus tegmento capræ tergo alterius pellis tecta restituit. vitæ etiam immortalitate donauit, cœlíque astris intulit, & eius pellem appellauit. Aliis placet, agitatorem Myrtilum esse Mercurij filium, Oenomai aurigam, & à patre Mercurio astris illatum, cuius caput non multum distat ab Helyce: genua apponuntur geminis, pedes iuxta tauri cornua. Habet autem stellas in capite vnam, in singulis humeris singulas. sed ea est clarior quæ in sinistro humero est, & appellatur capra. in singulis genibus singulas, in dextra manu vnam, in sinistra duas, & super ipso brachio stellas duas, quæ vocantur hœdi. sunt omnes simul decem.

Taurus.

Taurus.

Aurigæ pedibus trux adiacet ignea taurus,
Cornua fronte gerens, & lucidus igne minaci
Quem Liber ignarum cœli formando docebat:
Et caput, & patulas nates, & cornua tauri
Fronte micant hyades, quæ cornua flamma sinistri
Summa tenet. sub hæc eadem vestigia dextra
Aurigæ, mediáque ligant compagine diuos.
Myrtilus exoritur summo cum piscibus ore,
Totus cum tauro lucet, ruit Oceano bos,
Antè super terras cum fulget Myrtilus ore.

POrrò taurum inter astra quidam putant positum, propter Iouem, quòd in bouem sit fabulosè conuersus. Nigidius hunc Iouem à Neptuno fratre per gratiam adduxisse, qui in figura tauri sensum humanum haberet, quem Iouis Sydonem misit, vt Europam Agenoris filiam ad se portaret. isque per pelagus Sydonem venit, ibique Europam inter æquales suas ludentem in templo Æsculapij conspexit, eámque repentino arreptu collocatam suo tergo deuexit ad Iouem in insulam Cretam. Ob hanc igitur causam Iupiter taurum sideribus dignatus est immortali memoria inferre. Eratosthenes dicit, hunc esse qui coiit cum Pasiphae, cuius priores partes apparent: reliquum corpus non apparet propter fœmineum sexum. Spectat autem orientem. In signo autem tauri frons & facies Hyades vocantur, quas Pherecydes Athenæus nutrices Liberi dicit, quæ Dodonides nymphæ vocantur. Quæ cum à Lycurgo captiuitatem timentes fugerent Thebas, ne sibi à Iunone aliquid paterentur, Iupiter cœlo illatas sideribus honorauit: Hyadésque appellauit, quòd nascente Libero eas inuenerit, quas in signum temporis posuit. vel quòd sint pluuiales, ὕειν enim pluere est, quia eorum ortus imbres concitat: vel quia in modum y literæ positæ sunt. Musęus & ista refert. Ex Atlante & Hya duodecim filię procreatæ sunt, & filius Hyas: quem dum ab apro vel leone occisum sorores omnes nimis diligentes flerent, obierunt, è quibus quinque stellas figuratas Hyades appellauerunt, septem autem Pleiades. Myrtilus autem quinque filias Cadmi esse dixit. Habet autem taurus stellas in ca-

pite quinque, quæ Hyades appellantur: id est, in cornibus singulis singulas, in fronte duas, in naribus vnam: hę sunt hyades. In singulis genibus singulas in vngue anteriore duas, in palearibus duas, in collo vnam, in dorso tres, è quibus nouissima splendida est, in ventre splendidam vnam, in pectore vnam, in palla vnam. sunt omnes 18. ab excisione tauri vsque ad id quod septem stellæ sunt, quas quidam Pliades vel Pleiades dicunt, quæ non videntur simul, eo quòd septima obscura sit.

Cepheus.

Iasides etiam cœlum cum coniuge Cepheus
Ascendit, totáque domo: quia Iupiter autor
Est generis prodest maiestas sæpe parentis.
Ipse breuem patulis manibus stat post cynosuram,
Diducto paßim quantum latus à pede dextro,
Cepheus extremam tangit cynosurida caudam.
Tantundem à læuo distat minor, vtraque iungit
Regula, Cepheos vestigia baltheus ambit.

CEpheus in ordine, quarto loco positus est, quem septentrionalis circulus occupat, à pedibus vsque ad pectus, reliquus medius est arcturo æstiuo tropico circulo. fuit ergo, sicut Euripides scribit, Æthiopum rex, Andromedæ pater, qui filiam suam ad cetum dicitur exposuisse, quam Perseus saluauit, eiúsque causa & ipse pater beneficio Mineruæ sit astris illatus. Habet quidem stellas in capite splendidas duas, in singulis humeris singulas, in singulis manibus singulas claras, in singulis cubitis obscuras singulas, in zona tres obliquatas, in dextra coxa vnam, in sinistro genu duas, supra pedes quatuor, in vltimo pede vnam. sunt omnes nouendecim.

Caßiopeia.

Quà latus afflexum sinuosi respicit anguis,
Caßiopeia virum residet sublimis ad ipsum.
Clara etiam pernix cœlo cum luna refulget,
Sed breuis & paucis decorata in sidere flammis,
Qualis ferratos subicit clauicula dentes,
Succutit, & foribus prædicit vincula claustri:
Talis dispositis stellis ipsa horrida vultu,

Sic tendit palmas ceu sit planctura relictam
Andromedam, meritæ non iusta piacula matris.

CAssiopeia interea (vt refert Sophocles carminum vates) dicitur præposuisse formam suam Nereidibus. ob quam rem ira Neptuni ceto transmisso vastabatur eorum terra, expostulatámque Andromeden & ceto propositam, ob quam rem longè habitus eorum diuersus est. ita autem est Cassiopeia in sella sedens. habet in capite stellam claram vnam, in singulis humeris singulas claras, dextra mamilla claram vnam, in dextra manu claram & magnam vnam, in sinistra manu claram vnã, in vmbilico claram & magnam vnam, in sinistro femore duas, in eodem genu claram vnam, in vnoquoque angulo sellæ in qua sedet, singulas claras. Sunt omnes 13.

Andromeda.

Nec procul Andromedæ, totam quam cernere nondum
Obscura sub nocte licet, sic emicat ore,
Sic magnis humeris candens nitet, ac media ambit,
Ignea substricta fulget qua zonula palla,
Sed penè facies remanet, districtáque pandit
Brachia, ceu magni teneantur robore saxi.

ANdromeda filia fuit Cephei & Cassiopeiæ, quæ admata est à Cupidine: & datum est responsum, vt traderetur ceto ad deuorandum. Quæ suspensa inter duos montes, & exposita ceto est cum omnibus ornamentis. A Perseo autem liberata est, & ob id Persea dicta, beneficióque Mineruæ astris recepta est. Euripides eam dicit intra astra collocatam, vt labor Persei æternus patêret, manibus eius extensis, quemadmodum ceto opposita est. Quæ cum à Perseo liberata esset, neque patri neque matri voluit commorari, sed continuò cum Perseo profecta est. Habet stellas in capite claram vnam, in singulis humeris singulas, in singulis cubitis claras singulas, in dextra manu claram vnam, in eodem brachio claras duas, in zona tres, sub zona quatuor, in singulis genibus claras singulas, in dextro pede duas, in sinistro pede vnam. Sunt omnes 21.

Equus dimidius.

Andromedæ verò radiat quæ stella sub ipsa,
Albo fulget equus, tres harmo, sed latera æquis
Distinguunt spaciis, capiti tristißima forma.
Et ceruix sine honore obscuro lumine sordet.
Spumanti mandit sed quæ ferus ore lupato,
Et capite & longè ceruice insignior exit.
Stella nitens harmis, laterique simillima magno.
Nec totam ille tamen formam per singula reddit,
Primo præstat equo medio rapta ordine membra,
Destituunt visus, radiis hinc surgit imago
Gorgonis, hinc proles in Pierio Helicone.
Vertice cum summo nondum decurreret vnda,
Musæos fontes dextri pedis ictibus hausit.
Inde liquor genitus nomen tenet Hippocrenen,
Fontes nomen habent. sed Pegasus æthere summo
Veloces agitat pennas, & sidere gaudet.

EQuus præterea dimidius est, priore parte patens vsque ad vmbilicum. Aratus dicit super geniculatorem situm, & iam astris illatum; eo quòd à celsitudine Heliconis montis percusso pede dextro aquam produxit, quem liquorem Hippocrenen dicunt. Quidam pro eo, quòd Iouis eo vsus fuerit. Nonnulli verò Pegasum putant, qui ad astra pro Bellerophontis interitu euolauerit. Euripides dicit Menalippen Chironis filiam esse, quæ compressa grauida profugit in Pelion montem. & dum à patre comprehendi timeret, deorum misericordia conuersa in equum, ad astra conscendit: cuius posterioris partes corporis propter fœminei sexus pudorem non videntur. Habet autem stellas in facie claras duas, in capite claram vnam, in singulis auribus singulas claras, in maxilla vnam, in ala proxima capiti claram vnam, in humero alæ dextræ vnam, in media ala vnam, in extremis pennis vnam, in harmo vnam, in pectore vnam, in spina vnam, in vmbilico claram vnam, in singulis genibus singulas, in singulis vngulis singulas. fiunt omnes 18.

Aries.

Inde subest aries, qui longè maxima torrens
Orbis, & ad finem spacii non tardior horam
Peruenit, & quando grauiore Lycaonis arctos,

Axem vel tutor quem tanto gratior ille
Distantis cornu properat contingere metas.
Claráve non illi est facies, nec sidera possunt,
Officiat si luna sua virtute nitere:
Sed quærendus erit Zonæ ratione micantis,
Vt chelæ candens, aut baltheus Orionis.

ARies, vt Hesiodus & Pherecydes dicunt, inter astra collocatus est, propter Phryxũ & Hellen Athamantis & Nebulæ filios. Qui cum nouercam occidere vellent, insani à Libero dicuntur effecti. qui dum in sylua errarent, mater eis arietem aurata pelle fertur adduxisse. qui cum nauigare vellent, in mare proiecti sunt, quod pelagus ab Helles nomine Hellespontus vocatur. Helles autem (vt aiunt) à Neptuno saluata est, & ex ea puerum Pæonem genuit. Phryxus autem insidens præparato arieti, Colchos adductus est ad Oetam regem, ibíque arietem Marti immolauit, eíque suam auream pellem concessit antequam inter astra processisset: quam draco custodiuit. Genitum autem hunc arietem dicunt ex Neptuno & Theophane Altidis filia: quam cum adamasset, in insulam Crinnissam traduxit, inque Iouem conuertit, cum qua in arietem mutatus concubuit, ex qua aries chrysouellus natus. Nigidius hunc arietem dicit ducem & principem esse signorum zodiaci circuli. Immortali autem honore donatum, quòd cum Liber exercitum in Africam duceret, & aquæ inopiam pateretur, subitò aries ex arena exiuit, & Liberum cum suo exercitu ad aquam perduxit diuinitus. Hoc facto Liber eum arietem Iouem Ammonem appellauit, eíque fanum magnificum fecit eo in loco in quo reperta est aqua, & abest ab Alexandria itinere dierum nouem, locus arenosus, & serpentum multitudine plenus, & ab arena Ammon est nominatus. Præterea aries dux aquæ immortalis mutatus, & cœli sidera consequutus. Conuertit autem caput ad taurum, ipse autem assequitur aliis signis. Habet autem stellas, in capite vnam, in auriculis tres, in collo duas, in summitate pedum anteriorum singulorum singulas, in dorso quatuor, in cauda vnam, in ventre tres, in summitate singulorum pedum posteriorum singulas. Sunt omnes 18.

Deltoton.

Est etiam propiore Deum cognoscere signo,
Deltoton, si quis donum hoc spectabile Nili,
Diuitibus veneratum vndis in sede notarit.
Tris illi laterum ductus, æquata duorum
Sunt spacia, vnius breuior, sed clarior ignis.
Hunc aries iuxta medium Deltoton habebit.

SVper caput arietis non longè ab Andromedæ pedibus adiacet signum quod Græci, ob similitudinem deltæ literæ, deltoton vocant: Latini autem, ob proprietatem formæ, triangulum dicunt. Quod quidam à Ioue per Mercurium inter astra positum dicunt super caput arietis, pro eo quòd obscurum esse dicitur. Quidam verò dicunt, Ægypti esse effigiem stellis figuratam in tribus angulis, id est trigono, & Nilum talem ambitum facere. Habet autem stellas tres, in singulis angulis singulas: è quibus vna est clarior.

Pisces.

Inter lanigeri tergum & Cepheida mœstam
Hunc vltra gemini pisces, quorum alter in austrum
Tendit: Threicium boream petit alter, & audit
Stridentes auras niueus quas procreat Hæmus.
Non illis liber cursus, sed vincula cauda,
Singula vtrumque tenent vno coëuntia nodo.
Nondum stella premit piscis qui respicit auras,
Threiciæ dextram Andromedæ cernuntur ad vlnam.

PIsces hi sunt, & maior piscis. Nigidius hos pisces dicit in flumine Euphrate fuisse & ibi ouum inuenisse miræ magnitudinis: quod voluentes eiecerunt in terram, atque ita columbam insedisse, & post aliquot dies exclusisse eam Syriæ quæ vocatur Venus. maximéque misericors ad homines pertinebat, quæque multa quæ ad vtilitatem hominibus verterentur, ea dicitur inuenisse. Quæ quoniam Iouis sæpius à Mercurio laudari nominaríque audiret, quòd in deos religiosa, in hominibus officiosa diligenter fuerit, rogata à Ioue quid sibi optanti tribui postularet: illa ait, vt pisces qui suam originem seruassent, immortali præmio afficerentur. Iupiter in duodecim signis pisces siderum splendore decorauit. Vnde hodie quoque Syri neque hos pisces edūt,

& columbas poteſtate decorant. Horum autem vnus aquilonius eſt, alter auſtralis, ex aduerſo caudis vtrinque poſitis. Habent inter ſe alligamentum luteum continẽs vſque ad priores pedes arietis. Andromedæ autem humerus dexter, piſcis eſt ſignum. Habet idem aquilonius ſtellas duodecim. Alligamentum luteum, quo continentur in parte boreæ, habet ſtellas tres, in parte noti tres, ad orientem tres, ad occidentem tres. Auſtralis piſcis quindecim. Sunt omnes. 39.

Perſeus.

Tantus & ille micat, tantum occupat ab Ioue cœli,
Dextra ſublata ſimilis prope Caſsiopeiam,
Sublimis fulget, pedibus properare videtur,
Et velle aligeris purum æthera tangere palmis.

PErſeus quidem ex Danae & Ioue natus eſt. Iupiter enim in ſimilitudinem aurei imbris ſe transformãs, oppreſſam deluſit Danaen, Acriſij regis Argiuorum filiam, quam cum pater à Ioue vitiatam cognouit, intra arcam includens, præcipitauit in mare. quæ delata ad Italiam, inuenta à quodam piſcatore, & oblata regi, eam ſibi fecit vxorem, vnà cum Perſeo quem enixa eſt in mari. Qui miſſus ad Polydecten regem inſulæ Seriphi, accepta à Mercurio talaria, & à Vulcano harpe adamantina, per aera iter faciens, ad Gorgones Phorci filias veniſſe perhibetur: quæ angues pro crinibus dicuntur habuiſſe, quóſque vidiſſent in lapides conuertere. Gorgones tres feruntur fuiſſe ſorores, vno oculo, vna pulchritudine inter ſe communicantes. quarum nomina putantur, prima Sthennio, ſecunda Euryale, tertia Meduſa. Quidam verò eum à Minerua miſſum dicunt, & ab ea clypeum vitreum accepiſſe, per quem videre, nec videri ab eis poſſet. Qui cum Gorgones dormientes inueniſſet, caput Meduſæ abſcidit, & Mineruæ tradidit: quod illa in ſuo pectore aptauit, vt in bello terribilior eſſet. Perſeum autem inter ſidera collocauit. Habet autem ſtellas in capite vnam, in ſingulis humeris claras ſingulas, in manu dextra claram vnã, in eodẽ cubito vnã, in manu ſiniſtra vnã, in dextra parte lumborũ claram vnam, in ſiniſtro femore clarã vnã, in ſingulis genibus ſingulas, in ſingulis tibiis ſingulas, in ſingulis pedi. ſingulas, in capite Gorgonis

circumquaque tres, in harpe vnam. fiunt omnes 18.

Pleiades.

Sidera communem ostendunt ex omnibus ignem:
Septem traduntur numero, sed carpitur vna,
Deficiente oculo distinguere corpora parua.
Nomine sed cunctis seruauit fida vetustas:
Electra, Alcynoéque, Celænóque, Taygetéque,
Et Sterope, Meropéque simul, formosáque Maia,
Cœlifero genitæ, si verè sustinet Atlas
Regna Iouis, superósque, atque ipso pondere gaudet.
Lumine non multo Pleias certauerit astris,
Præcipuo sed honore ostendit tempora bina.
Cum primùm agricolam ventus superimminet auster.
Et cum surgit hyems portu fugienda peritis.

PLeiades à pluralitate Græci vocant, Latini eo quòd vere exoriantur Vergilias dicunt. Dicit autem Pherecydes Athenæus, septem sorores fuisse, Lycurgi filias, ex Naxo insula. & pro eo quòd Liberum educauerunt, à Ioue inter sidera sunt relatæ. Harum nomina putantur, Electra, Alcynoe, Celæno, Asterope, Merope, Taygete, Maia: quarum septima, vt ait Aratus, vix intueri potest, quam quidam præ timore Orionis fugisse putant, quidá à Sole persecutá arbitrantur, vocatámque Electram, quæ non sustinens videre casus pronepotum, fugerit. Vnde & illam dissolutis crinibus propter luctú ire asserút: & propter comas quidam Cometen appellant. Nonnulli verò Meropen esse autumant, quæ nupta, à quodam viro nominata est Hippodamia. Musæus autem refert filias Atlantis fuisse septem, ex quibus sex claræ sunt, vna obscura. Cum diis concubuerunt: tres cum Ioue, & ex Electra Dardanus, ex Maia Mercurius, ex Taygete Lacedæmon. cum Neptuno duæ. Alcynoe, ex qua Hercus: Celæno, ex qua Lycus. cum Marte Asterope, ex qua Oenomaus: Merope cum Sisypho. Magnam apud homines dignitatem habent.

Lyra.

Tempora læua premit parti subiecta draconis,
Summa genu subuersa tenet, quà se lyra voluit,
Contra spectat auem vel Phœbi quæ fuit olim
Cygnus de thalamis candens qui lapsus adulter,
Furta Iouis falsa volucer sub imagine texit.

LYram inter astra collocatam dicunt propter honorem Mercurij, qui eam condidit ex testudinis similitudine, de Apollinis boum cornibus, qui intendit chordas septem Atlantidum numero. Regrediente igitur Nilo ad suos meatus, inter cætera etiam relicta testudo est: quæ cum putrefacta fuisset, & nerui eius extensi intra corium remansissent, percussa à Mercurio sonitum dedit, in cuius similitudinem Mercurius lyram fecit: quam postea Apollini datam, alij Orpheo dicunt, eo quòd vnus ex Musis, id est Calliopæ sit filius. fecit autem chordas nouem, iuxta numerum Musarum. Tantæ nanque dicitur dulcedinis in modulando fuisse, vt arbores, saxa, bestias, atque inferos commouerit, ob coniugis Eurydices desiderium ad inferos descendens. Qui cum Apollinem maximum deorum honoraret, Liberum autem patrem, à quo fuerat glorificatus, minimè glorificaret, sedens in Pangæo monte, & expectans solis ortum, Liber indignatus misit Bacchas, vt Æschylus scribit, quæ eum membratim discerperent: collectísque membris eius, sepelierunt eum in Lesbiis montibus. eius lyram Musæo dederunt: Iouémque rogauerunt, vt eius memoriam astris inferret. Habet autem stellas in vtrisque pectinibus singulas, in cacumine chordarum singulas, in vtrisque humeris singulas, in fundo vnam, in modulo vnam, in tympano claram atque candidam vnam. Sunt omnes nouē.

Cygnus.

Aut medij fulgoris erunt penna vtraque, læta
Dexterior iuxta regalem Cepheus vlnam,
At læua fugit instantem sibi Pegason ala.

CYgnum dicunt inter astra constitutum, eo quòd Iupiter in cygnum transfiguratus euolauerit in ramum Atticæ regionis, ibíque compresserit Nemesim, quæ & Læda dicitur (vt refert Crates tragœdiarum scriptor) quæ enixa est ouum, vnde nata est Helena. Sed quoniam Iupiter rursus in cœlum, in cygnum transfiguratus se recepit, vt fuit pennis tensus, simulachrum eius sideribus reliquit. Habet autem stellas in capite claram vnam, in dextra ala quinque, vnam claram quæ est erga collum, in sinistra ala quinque, in pectore vnam, in cauda vnam, quæ est amplissima. Sunt omnes 13.

Aquarius.

Oceano mersus sopitas condere flammas,
Hymbres occasus, ortúsque intercipit ora.
Et cum terrores auget mox atra marinos,
Multum clamatos frustra aspectauerit ortus.
Tunc rigor, aut rapidus ponto tunc incubat auster.
Tarda ministeria & nautis tremor alligat artus,
Et rationem animi temeraria pectora soluent.
Nulla dies oritur, quæ iam vacua æquora cernat,
Puppibus & semper tumidis ratis innatet vndis.
Interea tentare vndas iuuat: aspera sed cum
Assultat lateri deprensæ spuma carinæ,
Tunc alti curuos prospectant littore portus,
Inuentásque alij terras pro munere narrant,
Interea exanimat pauidos instantis aquæ mons.
Ast alij procul è terra iactantur in altum:
Munit & hos breue lignum, & fata instantia pellit,
Et tantum à lætho, quantum rate fluctibus absunt.

PORRÒ aquarius nomen accepisse dicitur, quòd eius exortu hymbres plurimi fiant. Quidam volunt Ganymedem eum esse, Troili & Calliroes filium: qui cũ in Ida monte venaretur, ob nimiam pulchritudinem à Ioue adamatus, & per aquilam raptus, inter astra est collocatus. Dehinc aquarius dictus est, quòd vndas funderet. Nigidius Hydrochoon siue aquarium existimat esse Deucalionem Thessalum, qui maximo cataclysmo sit relictus cum vxore Pyrrha in monte Ætna, qui est altissimus in Sicilia. & posteaquam se & vxorem suam solum in terra relictum censuit, orbitatis & vastitatis misertus, ab Ioue precari cœpit, vt aut & ipsi interirent, aut hominum genus restitueret. Iupiter respondit, & per sortem indicauit, vt lapides quos ante se reperissent, post se iactarent. Reuersi itaque, quotquot Deucalion misit, viri fiebant: quos Pyrrha, fœminæ. Quo facto, rursus hominum genus natum est. ob quam rem λαὸς Græcè populus dicitur: quia lapis antiquitus Græcè λᾶας appellabatur. Ab antiquis quidem dicitur Aristeus filius Apollinis fuisse, quem Apollo dicitur ex Cyrene procreasse, quam compressit in monte Orpheo, qui Cyrenis

est appellatus. Aristeus dicitur omnibus artibus doctus fuisse, quibus cæteros homines ad bonos fructus vtilitatémque perducebat. Is cum caniculæ signum pestiferum oriretur, & statim præsentes fructus læderentur, & homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est vt à diis impetraretur, maximè Neptuno, Iouis fratre, ne tempestatibus & ventis pateretur genus humanum affici indignis calamitatibus. Itaque venia data, constitutum est à diis, vt caniculæ stellæ exortu venti perflarēt dies circiter quadraginta, eiúsq; pestilētiæ vim abscinderēt. Quapropter Aristeus à diis inter astra est collocatus. Habet autem Aquarius stellas in capite obscuras duas, in singulis humeris singulas amplas, in sinistro cubito vnam, in dextro cubito vnam, in singulis manibus singulas, in singulis mamillis singulas, sub mamillis singulas, in dextro lumbo vnam, in singulis genibus singulas, in dextra tibia vnam, in singulis pedibus singulas. Sunt omnes 18. Effusio verò aquæ dextra læuáque fit stellis 31. Quarum duæ splendidæ sunt, cæteræ verò obscuræ.

Capricornus.

CApricornus sanè similitudinem habet Ægypanos: habet enim posteriorem partem piscis, priorem capricorni. & hunc honorem dicitur assecutus, eò quòd cū Ioue sit nutritus. Epimenides dicit in Ida vtrosque nutritos, & ad Titanorum bellum cum Ioue esse profectū: quem Iupiter victor astris intulit, quòd eius opera dij armati essent. Itémque matrem eius capram, quòd Dicolon inuenisset in mari, ideo piscis cauda notatam. Nigidius capricornum refert immortali honore donatum, quo tempore Phython in mōte Tauro speluncam haberet, & Ægyptum incoleret, ab Ioue concessum habuisset, quemadmodum diis posset obsistere, cum eis consilium panderet, si neque terras relinquere vellent, neque Phythonis immanitati resistere dij possent, inconsultè figuras immutauerunt, in quam quis vellet, seu bestiā, seu volucrem, seu piscem pecudémve. Phython se in capram transmutasset. itaque immortales figuris ignotis Phythonis ante oculos crebrò versabantur: vnde adhuc maximè pro diis multas bestias obseruāt colūntq; Ægyptij, &

conuenit Phythoni neminem deorum aduersari sibimet, vacuam cognouit, dominantibus, arbitratus deos se veritos propter metum. dominabatur imperitis fortunę varietate, & periculi magnitudine instantis. Nam post 18. dies dicitur consilium de eo repentè à diis factum, vt interficeretur. ob idque vsque hodie in Ægypto hos dies, id est 18. festos perpetuò annis singulis instituerunt: in quibus diebus qui nascitur, amplius quam eos non viuit. Phython autem fulmine interficitur ab Apolline in templo Ægypti Memphis, vbi mos fuit solio regio decorari reges qui regnabant. ibi enim sacris initiabantur primū, vt dicitur, reges satis religiosè tunicati. & tauro quem Apim appellant, iugum portare fas erat, quem Deum maximum Ægyptij existimant: & per vicum vnum duci, vt periti existimabant labore humanæ necessitatis, vt crudelius quæ sub eis sint abutantur. Deducitur autem à sacerdote Isidis in locum qui nominatur Adytos: & iureiurando adigitur, neque mensem, neque diem intercalandum quem in festum diem immutarent, sed 365 dies peracturos, sicut institutum est ab antiquis. Sed illò reuertamur vnde digressi sumus. Igitur dij posteaquam Phythonem pœna affecerunt, sancta astrorum memoria decorauerunt, & ei nomen Ægyptij Ægypana imposuerunt, quòd contenti dij se in bestias conuertissent, Phython se in capram transfigurabat: oppidúmque magnificum in Ægypto ædificauerunt, quod Panopolim appellauerunt. Habet autem stellas in singulis cornibus duas, in naribus claram vnam, in capite claras duas, sub collo vnam, in pectore duas, in anteriore pede vnam, in summitate ipsius pedis vnam, in dorso septem, in ventre quinque, caudæ in extremitate claras duas. Sunt omnes sexaginta duæ.

Sagittarius.

Belligerum Titan etiam cum contigit arcum,
Ducentémque ferunt sinuato spicula neruo,
Iam clausum ratione mare est, iam nauita portu
Infestam noctem fugit ad longásque tenebras,
Signum erit exoriens nobis tum nocte suprema,
Scorpios ille micat super freta cærula cauda.
Insequitur grauis arcus, & in lucem magis exit.

Tunc altè Cynosura repit, tunc totus in vndas
Mergitur Orion, humeris & vertice Cepheus.

PORrò Sagittarius ſcorpione oriente aſcendit: quo aſcendente, Orion occidit totus, & Cepheus à vertice & humeris cum manibus. in cuius ſigni regione zodiacus circulus humillimus propter equina crura. Quidam negant, dicentes nunquam Centauros vllis ſagittis vſos fuiſſe. Quidam autem dicunt, quòd quadrupedes eſſe non videantur, ſed ſtans bipes Sagittarius. Hic autem homo equinis pedibus eſt, & caudam habet veluti Sagittarij. Soſitheus autem tragœdiarum ſcriptor, illum affirmat eſſe Crotonem, Euſchemis Muſarum nutricis filium, & inhabitaſſe Heliconem, atque ſagittis & venatu vitam exegiſſe. qui inter Muſas ſæpius commoratus, plauſu cantus earum diſtinguebat, id eſt ad pedem manibus plaudebat, quo alij timerent. Hunc muſæ beneficio Iouis aſtris intulerunt, cuius artes, id eſt plauſus & ſagittæ inter mortales manſere. Nigidius de Crotone idem dicit, ſed non conuerſatum cum Muſis: ſed dum illæ cantus chorósque celebrarent, hunc procul auditu repentino plauſu ad pedem feriendo oblectare canentes. ob hoc eum à Ioue immortali memoria earum rogatu donatum, quòd eſſet nutricis earum filius, idem Oceani nepos. Habet autem ſtellas in capite duas, in arcu duas, in acumine ſagittæ duas, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in ventre claram vnam, in ſpina duas, ſub cauda duas, in anterioribus geniculis ſingulas. Sunt omnes 15. Reliquæ verò ſeptem ſubter crura ſimiles quidem ſunt poſterioribus, quæ non oſtenduntur, quòd Centaurus duplex ſit. iaculum autem eius, ex quo dicunt omnes cygnos ab Apolline interfectos, qui Iouis fulmina fuerant, abſconditũ, fertur ad aquilonem: & peracta, ac potius ſedata lite, aſſumptum, & ad pedes Sagittarij inter aſtra collocatum. Habet autem ſtellas quatuor, in ſummo vnam, in medio obſcuram vnam, in pēnis duas, vnam verò ſplendidiorem aliis.

Aquila.

Vnguibus innocuis Phrygium rapuit Ganymedem,
Et cælo appoſitus cuſtos, quo Iuppiter arſit
In puero, luit excidio quem Troia furorem.

AQuilam ſanè inter aſtra collocatam dicunt propter Ganymeden Iouis miniſtrum, quem rapuit in cœlum: eſt enim ea ſignum Iouis, quod cum dij omnes volucres inter ſe diuiderent, eam in portione ſortitus ſit Iouis, quòd altius cunctis volantibus euolet, & penè inter omnes principatum teneat, & quòd ſola auiũ ſolis radiis non terreatur. Namque ita eſt ſpectans ad orientem pẽnis tenſis. Aglaoſthenes dicit Iouem in aquilam transfiguratum, Naxiam regionem vbi nutritus fuerat petiiſſe, & regnum accepiſſe: egreſſo verò de Naxo, cum aduerſus Titanas proficiſceretur, & ſacrificium faceret, aquilam ei in auſpicio apparuiſſe, & fulmina miniſtraſſe, quam bono omine acceptam tutelæ ſubieciſſe. Habet autem ſtellas in capite claram vnam, in humeris ſingulis alarum ſingulas, in pectore obſcuram vnam: ſunt omnes quatuor. Sagitta autem quam tenet in pedibus, dicitur ſagitta Apollinis fuiſſe, cum qua Cyclopas interfecit, eo quòd Ioui fulmina facerent, quòd eo telo Aeſculapius eius filius à Ioue eſſet interfectus: quam ſagittam aſtris illatam in memoriam virtutis ſuæ reliquit. Habet autem ſtellas quatuor, in ſummo vnam, in medio vnam, in pennis ſagittæ duas.

Delphinus.

Sidera quæ mundi pars celſior æthere voluit,
Quæq; vident boream ventis aſſueta ſerenis,
Diximus: hinc alius decliuis ducitur ordo,
Sentit & inſanos obſcuris flatibus auſtros.

NEptunus, vt Artemidorus refert, Amphitriten voluit in coniugium accipere: quæ cum ob verecundiæ magnitudinem & virginitatis obſeruantiam ad Atlantem confugiſſet, Neptunus poſt eam multos miſit qui eam peterent: inter quos & delphinum miſit, qui eam peteret. Quæ cum circa inſulas Atlantis moraretur, reperit eam, nunciauítque Neptuno. quam ille ſuis perſuaſionibus ad ſuam perduxit voluntatem, delphinóque maximos honores in mari tribuit: quem in aſtris intulit, & in manu ſua habere inſtituit. Habet autem ſtellas nouem, & ideo muſicum ſignum dicitur, eo quòd in numero Muſarum. ſtellas habet in ore vnam, in ſolio duas, in pinnulis ventris tres, in dorſo vnam, in cauda duas.

ſunt omnes nouem. Delphinus autem non multum currit ſupra capricornum.

Orion.

Tela caput magniſq; humeris ſic balteus ardet,
Sic vagina enſis, pernici ſic pede fulget.

ORion, qui & incola dicitur, ante tauri veſtigia fulget. & dicitur Orion ab vrina, id eſt ab inundantia aquarum. Tempore enim hyemis habet ortum, cum mare & terras aquis & tempeſtatibus turbat. Hunc Romani iugulam vocant, eo quòd ſit armatus vt gladius, ſtellarum luce terribilis & clariſſimus: qui ſi fulget, ſerenitatem portendit: ſi obſcuratur, tempeſtatem innuit imminere. Hunc Heſiodus dicit Neptuni & Euryales filium, cui dono datum eſt à Neptuno, vt ſuper fluctus ambularet veluti ſupra terram. Qui cum Chium veniſſet, Meropem Oenopionis filiam compreſſit. quem Oenopion ob iniuriam excæcauit, & de finibus ſuis expulit, ipſe cum Lemnum veniſſet, à ſole dicitur ei lumina reſtituta eſſe, & reuerſus eſt ad Oenopionem. qui cum à ciuibus terra abſconderetur, Oenopion deſperata eius inuentione, Cretam eſt profectus. vbi cum immodicè venaretur, & à Diana corriperetur, ait ſe nullam feram in terris relicturum. Tellus indignata, ſcorpionem extulit miræ magnitudinis, qui pœnas magniloquentiæ eius exigeret. Iouis autem Orionem ob virtutem aſtris intulit. idem rogatu Dianæ ſcorpionem inter aſtra duodecim cœlo collocauit, quorum contra magnitudinem ſtellæ quoque eorum ampliſſimæ ſunt. Ariſtomachus autem dicit, Caubriſam quendam Thebis voto petiſſe vt filium haberet: ad quem Iouis, Mercurius, & Neptunus hoſpitio deuenerunt, qui eis hoſtiam immolauit vt filius naſceretur. cuius bouis pelle detracta, dij in eam vrinam fecere, iuſſúque Mercurij terra obruta eſt, vnde puer ſupradictus eſt natus, quem Vrionem appellauerunt, & aſtris intulerunt. Quidam autem dicunt Vrionem Methymnæum, qui cum eſſet citharæ potens, rex Corinthiorum Pyranthus nomine eum dilexit: qui cum à rege impetraſſet, vt ciuitatem arte ſua illuſtraret, & magnum patrimonium acquiſiuiſſet, conſenſerunt famuli cum nautis vt eum interficerent:

quem cum vellent interficere, petiit ab eis vt antè decantaret. Cum autem citharæ sonus cum voce eius audiretur, delphini circum nauim venerunt, ille super vnum ex his se præcipitauit, qui eum sublatum ad regem Pyranthum Corinthum detulit. delphinus subductis per æstum aquis exanimatus est. Qui cum suos casus Pyrantho narrasset, iussit rex Pyranthus delphinum sepeliri, & ei monumentum fieri. Post aliquantulum temporis nauis, qua Orion deuectus fuerat, Corinthum delata est. Nautas cum ad se adduci rex imperasset, & de Orione inquireret, dixerunt eum obiisse. Quibus ille: Crastino, inquit, die ad delphini monumentum iurabitis: eósque custodiri mãdauit, atque Orionem ita ornatum sicut se præcipitauerat, in monumento delphini delitescere. Cum autem adducti per delphini monumentum iurarent Orionem obiisse, & de monumento prodiisset, illi eum videntes obmutuerũt, ibíque regis imperio crucifixi sunt. Dehinc Iouis miseratione dicitur Orion cum delphino inter astra positus. Nigidius autem refert, quodam tempore Iouem cum cæteris diis apud Musæum Bisthoniorum regem hospitio dapsili copiosóque affectu prædito in hilaritate constituisse, vt in corio tauri qui tunc immolatus fuerat, mingerent, eóque loco in corio terra obruta natus sit Orion: qui factus adolescens, digna deorum forma, atque egregia virtute incitatus, immortali memoria obtemperabat, quibus ortus dicebatur. Nam cum in Celinio venaretur, Dianam irridens contemnebat eius opera, quæ in monte constituebat. Itaque Diana misisse dicitur scorpionem, qui Orionem vita priuaret. Orion vita priuatus, sideribus illatus est. Habet autem stellas in capite claras tres, è quibus media est splendidior cæteris, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito obscuram vnam, in eadem manu vnam, in zona tres, in gladio quem tenet in manu tres, in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas, in mantili tres. Sunt omnes 17. & decem ex eis obscuriores.

Canis.

Cum tetigit solis radios, accenditur æstas,
Discernítque, ortu longè sata viuida firmat.

At quibus

At quibus arctatæ frondes, aut languida radix,
Exanimat: nullo gaudet maiúsue minúsue
Agricola, & sidus primo speculator ab ortu.

SIrius stella est in medio centro cœli, ad quam cum sol accesserit, duplicatur calor ipsius, & languore afficiuntur corpora humana. Sirium autem stellam vocatam putant, propter flammæ candorem. Latini autem illam caniculam vocant, vnde & dies caniculares dicuntur: quia quandiu sol in ipsa est, pestifera est, sed pro qualitate adiacentium commutatur. Nam aut vincitur, aut morbosis vtitur viribus. Hinc est quòd cum certo tempore oritur, non semper est noxia. Quidam verò dicunt canem fuisse, quæ Europæ cum dracone custos data est, quæ postea Minos vtraque accepit. eandem postea ob medicinæ causam Procridi in munera datam: quæ postea Cephalus vtraque possedit, vir Procridis, qui eam ad Thebas duxit ad vulpem, Thebanorũ agros infestantem: cui cani fatum est, ne ab vllo posset interfici, itémque vulpi. Iupiter verò vulpem in lapidem conuertit, & canem astris intulit. Amphianus tragœdiarum scriptor refert, quòd cum hominibus stellæ relinquerent locum, missus est legatus canis ad Doloram: quam vt vidit, tempore tempestiuo adamauit. qui cum flagraret amore, nec posset frui, magis & asperius vrebatur: calamitate accepta, & deos adiutores inuocare cœpit. Tunc Aquilo misit filios suos adolescentes, qui operam cani traderent, & ipse flatu suo canis ardorem sedauit, qui flatus etesiæ dicitur, amoris autem memoria remansit. Sunt qui aliter memorent. Icarus à Libero hospitio receptus est, qui ei in munere vtrem plenum vino tribuit, iussítque vt in reliquas terras propagaret. Icarus dehinc Athenæus cum in terram Atticam ad posteros deuenisset, eis genus hoc suauitatis ostendit: pastores autem cum immoderatius biberent, ebrij facti conciderunt. Qui arbitrantes Icarum malum medicamentum sibi dedisse, eum fustibus interfecerunt. Icarum autem occisum, canis qui cum eo fuerat, Newra nomine, vlulans, Erigonæ eius filiæ monstrauit, vbi pater insepultus iaceret: quæ cum venisset, eius corpus sepeliuit: ipsaque se in monte Hymetto contulit, ibique laqueo sibi mor-

tem conſciuit. Tunc dicitur Liber à Ioue petiiſſe, vt Erigonem & Icarum aſtris inferret. Iouis autem audita eius petitione, Erigonem ſignum virginis nominauit, Icarum autem patrem eius Arcturum. Qui cum exoritur, tempeſtates mari terræque efficit. cúmque Athenas peſtilentia opprimeret, ex oraculo reſponſum eſt, ceſſaturam peſtilentiam, ſi per annos ſingulos de frugibus & vindemia Icaro & Erigonæ primum delibaretur. Quod factum eſt ab Athenienſibus, qui diebus feſtis inſtitutis aras conſtituerunt, ideo quia illam pendentem aſpexerunt, quod eſt apud Græcos. ex quo factum eſt, vt ſoli oſcilo iactarentur homines. Canis autem Icari qui vlulans ante pedem pendentis virginis mortuus eſt, Aſtricyon nominatur, quod nos canis ſtellam dicimus: qui ob eandem cauſam quando exoritur, ſummam peſtilentiam hominibus facit. Habet autem ſtellas in capite vnam, quæ Iſis dicitur, claram: in lingua vnam, quam Sirium vel Canem vocant, quæ magna & ſplendida: in collo duas, in ſingulis humeris ſingulas obſcuras, in pectore claras duas, in anteriore pede ſiniſtro tres, in dextro vnam claram, in extremo ſupra dorſum tres, in ventre duas, in ſiniſtro femore vnam, in poſteriori pede ſiniſtro vnam, in ſummitate caudæ vnam. Fiunt omnes xx. Situm autem eſt hoc ſignum inter hyemalem tropicum, & arcticum ſubterraneum, qui auſtralis vocatur.

Daſypus.

Sic vtrunque oritur, ſic occidit in freta ſidus:
Tu paruum leporem perpende ſub Orione.

Lepus ſub pedibus Anticanis & Orionis conſtitutus eſt. Hic dicitur Orionis canem fugere venantis. Nam vt venatorem eum finxerunt aliqua de cauſa, ita leporem ei ad pedes fugientem finxerunt. Quidam negant tam nobilem támque magnum venatorem, de quo antè in ſcorpione ſigno diximus, & poſtea in ipſius figura dicemus, oportere leporem venari. Callimachúſque accuſat eum, quòd cum Dianæ ſcriberet laudes, dicit eam leporino ſanguine gaudere, & eos venari dixerit. Nonnulli à Mercurio inter aſtra collocatum dicunt propter nimiam velocitatem: ſiue quòd inter quadrupedes plus pariat, & quoſdam fœtus pariat, quoſdam

verò in ventre habeat: ſicut Ariſtoteles philoſophus ait, qui de animalium ratione diſſeruit. Antiquitus autem dicebatur, in inſula Hiero nullum leporem fuiſſe, ſed ex eorum ciuitate adoleſcens quidam ſtudio generis ab exteris terris leporem fœminam produxit, & ad eius partum diligẽtiſſimè quæ opus eſſent adminiſtrauit. itaque cum peperiſſet, & complures eius ciuitatis ad ſtudium intendiſſet, & partim precio, partim beneficio mercati eſſent, omnes lepores alere cœperunt: quibus cum nihil daretur ad manducandum, impetu facto omnia comederunt. quo facto, inſulam calamitas afflixit. itaque poſtea leporis figuram aſtris contulerunt, vt homines meminiſſent, nihil his exoptandum in vita, ſi inſolenter vtantur lætitia, qua dolorem capere poſterius cogantur. Habet autem ſtellas in ſingulis auribus ſingulas, in pectore duas, in dorſo nitidam vnam, in poſterioribus pedibus ſingulas. Sunt autem omnes 7.

Argo nauis.

At cum decurrens inhibet iam nauita remos,
Auerſamque ratem votis damnatus ab ore
Perlegit, optatam cupiens contingere terram:
Sed quia pars violata fuit, coeuntia ſaxa
Numine Iunonis tutus confugit Iaſon.
Hæc micat in cœlo lateri non amplior, actus
Quà ſurgit malus, quà debet reddere proram,
Intercepta perit, nulla ſub imagine forma.
Puppis demiſſo tantum ſtat lucida clauo.

POſt canis igitur magni caudam, ſecũdum ſtellarum ordinem nauis conſtituta eſt. quam quidam beneficio Mineruæ inter aſtra collocatam dicunt, quæque prima ab ea fabricata eſt: & mare quod antea inuium fuerat, hominibus peruium naualis ingenio fecit. quam notatam in cœlo figurauit, ſed à gubernaculis vſque ad malum. Nonnulli dicunt Danaum Beli filium ex compluribus coniugibus quinquaginta filias habuiſſe, fratrem autem eius Ægyptum totidem filios. Danaum autem & filias eius interficere voluit, vt regnum paternum ſolus obtineret, eáſque filiis ſuis vxores à fratre popoſcit. Danaus autem cognita malitia, Mineruam inuocauit adiutricẽ. tunc primũ dicitur Minerua nauim feciſſe, quę

Argos appellata est, cum qua Danaus ex Aphrica Argos profugit. Ægyptus filios suos ad persequendum fratrem misit. Qui postquam Argos venerunt, patruum impugnare cœperunt. Danaus autem vt vidit se eis obsistere non posse, dedit eis filias suas, quæ patris iussu viros suos vna nocte interfecerunt. sola Hypermestra Linum seruauit, ob quod fanum illis factum est. cæteræ verò dicuntur apud inferos in dolium pertusum aquam ingerere. Habet autem nauis stellas in puppe quatuor, in catastroma quatuor, in malo summo tres, in singulis temonibus quinque, sub carina quinque. sunt omnes 26.

Cetus.

Diuerso posita & boreæ vicina legenti,
Auster pistris agit duo sidera, perlegit vnum.
Namque aries supra pistrim piscésque feruntur:
Bellua sed ponti non multum præterit amnem.

PORrò sub ariete & piscibus super fluuium cetus in cœli regione collocatus est. Dicitur autem à Neptuno missus ad Cepheum propter inuidiam Nereidis, à qua contra Cassiopeiam & Andromedam exardescebat propter nimiam pulchritudinem. huic cetui Andromeda proposita erat, quem Perseus interfecit, & ab Ioue astris illatus est, vt memoria actus maneret. Habet aūt stellas in caudæ extremo claras duas, à cauda vsque ad gibbum eius sex, sub ventre sex. Sunt omnes 14.

Eridanus fluuius.

Planxere ignotis Asiæ Phaethontides vndis,
Eridanus medius liquidis interiacet astris.
Huius pars vndæ læuum ferit Orionis.
Lapsa pedem, procul amotis qui piscibus vsus.
Vincula coniectat, nodus cristam super ipsam,
Aequore pistris adit. sunt illi libera cœlo
Sidera, nonnullam specie reddentia formam,
Sub leporisq; latus versam, post denique puppim.
Inter & Eridanum flexusq; cauumq; carinæ.
Atque hæc ipsa notat, si nullam ferre figuram.
Sunt etiam toto sparsi sine nomine mundi,
Inter signa ignes, etiam quibus & sua desit
Forma, per oppositi noscuntur lumina signi.

FLuuius, vt superius diximus, subter cetum collocatus est, cœli regione cernitur. Ad quem sinister Orionis pes extenditur. Ab Arato & Pherecyde Eridanus Padus esse putatur: & ideo inter astra collocat9, quòd à meridianis partibus dirigere cernitur. Hesiodus autem dicit eum inter astra collocatum propter Phaethonta, Solis & Clymenes filium, qui dicitur currum patris ascendisse: cúmque à terra altius leuaretur, præ timore in Eridanum fluuium, qui & Padus dicitur, cecidit, ab Ioue fulmine percussus. & omnia ardere cœperunt: causáque extinguendi vniuersos amnes immissos esse, omnéque mortalium genus interiisse, præter Pyrrham & Deucalionem. Sorores quoque Phaethontis flentes in arbores populos versæ sunt, lachrymæque earum in electrum durare dicuntur, Heliadésque appellatæ. ipsas autem nomina habuisse, Merope, Helie, Ægle, Ægiale, Petre, Phœbe, Chærie, Diosippe. Cygnus quoque, rex Liguriæ, Phaethontis propinquus, dum fleret, in cygnum conuersus est. id quoque monens, flebile canit. à quibusdam verò Nilus, qui & Gyon existimatur, & ideo inter sidera collocatus, quòd à meridianis partibus cursum dirigat. Est autem sidus multarum stellarum luce adornatum. & subiacet ei stella, quæ vocatur Canopus siue Ptolemæon splendens, tangitque temonem nauis. apparet autem humillima, eo quòd circa terram esse videtur: & nullum sidus inferius apparet, ob quod terrestris vocatur. Habet autem stellas in primo flexu quatuor, in secundo tres, in tertio tres, vsque ad nouissimam septem, quas dicunt in ore illi fluuij esse. sunt omnes 17.

Aquarius.

Infimus hydrochoos, sed quà vestigia figit,
Sunt aliæ stellæ, quà caudam bellua flectit,
Quáque caput piscis media regione locatæ.
Nullum nomen habent, nec causam nominis vllam,
Sic tenuis cunctis iam penè euanuit ardor.
Nec procul hinc dextra diffundit aquarius vndas,
Atque imitata cadunt errantis signa liquoris.
Et quibus vna magis sub cauda flamma relucet.
Squamigeræ pistris pedibus subit altera signi

Fundentis latices. est & sine honore corona,
Ante sagittiferi nullum pernicia crura.

PIscis magnus, cuius nepotes dicuntur pisces qui in circulo zodiaco constituti sunt, dicitur in astra collocatus, eo quòd decidens in Boeth stagno, Phacetis filia Veneris in piscem sit transfigurata, quam Syri deam nominauerunt. Quidam autem dicunt, quòd de stagno filiam Veneris saluauerit. Vnde vsque hodie Syri pisces argenteos in templo sacrauerunt. Est autem signum in parte australi, quod piscibus orientibus oritur, quem piscem dicunt aquarij vrnæ habere effusionem. Habet autem stellas 12. è quibus vna fertur esse sub pedibus aquarij, & tres in brachiis eius. Ipsæ autem clariores esse cæteris noscuntur. Inter hæc sunt astra siue signa quæ planetę appellantur.

Oceanum occasu tangit tanto & magis arte,
Thuribulo metæ vim cœlo suscipit, & iam
Præcipiti tactu vastis dimittitur vndis.
Multa dedit natura homini rata signa salutis,
Venturámque nouis cladem depellere suasit.
Inter certa licet numeres sub nocte cauenda
Thuribulum. nam si sordebunt cætera cœli,
Nubibus obductis illo splendore timeto,
Ne pacem pelagi soluat violentior auster.
Tunc mihi siccentur astricto cornua velo,
Erigat emittántque latus per inane rudentes.
Quod si deprehensa turbauit lintea puppis,
Incubuítque sinu laxo, vel mergitur vndis
Prona ratis, soluetq; inimicum Nerea prora,
Vel si perspexit seruator Iuppiter æger,
Vltima persoluunt iactatæ vota salutis.
Nec metus antè fugit, quàm pars effluxerit orbis,
Quæ boream cælum spectantibus indicet ortum.

SAcrarius, qui & Pharum dicitur, est signum nauigantibus semper contrarium, quod sequitur scorpionis caudam. Quod quidam locatum inter astra dicunt, quòd in eo dij primùm mutuò coniurationem fecerunt, cum Iouis contra Saturnum fecit, quod memoriæ non solum astris illatum, sed etiam hominibus hoc habere institutum, quia in agonibus & ludis quinquennalibus

coronæ habentur,& fœderis teſtes adhibentur, itémque vates per quos futura reſponderunt in ſympoſiis domibus conſecrantur.& iure Iupiter igneum ſibi velamen,ne eius fulminum potentia deprehenderetur,adhibuit. Habet ſtellas quatuor,duas in ſuperficie,in qua prunæ fuiſſe dicuntur,duas in vaſe eius.

Centaurus.

Inde per ingentes coſtas,per crura,per harmos
Naſcitur intacta ſonipes ſub virgine dextra,
Seu prædam è ſyluis portat,ſeu dona propinqua,
Placatura deos cultor Iouis admouet aræ.
Hic erit ille pius Chiro tutiſſimus omnis
Inter nubigenas, & magni doctor Achillis.
Hic humero medium ſcindens iter ætheris alti,
Sic tenuem traxit nubem,ſtellas vere condit,
Toto clarus equo venientes nunciat euros.

CEntaurus dicitur Saturni & Phillyrę filius. nam Saturnus cum Iouem filium quæreret in Thracia,cum Philyra Oceani filia in equum verſus dicitur cõcubuiſſe,& ex ea Chironem centaurum natum, artis medicinæ inuentorem:ipſamque in arborẽ φίλυραν, hoc eſt tiliam verſam eſſe.& habitaſſe Chironem in Pelio monte,inter homines æquiſſimũ:à quo Æſculapius medicina, Achilles cithara, in aſtrologia Hercules literis inſtructi ſunt. cuius hoſpitio cũ Hercules vteretur,ſicut Antiſthenes dicit, è pharetra ſagitta lapſa dicitur pedẽ eius vulneraſſe: acceptóque vulnere,illum animam exhalaſſe, & ab Ioue aſtris illatum.Eſt autem ſignum ad aſpectum Sacrarij. Vnde & ad idem Sacrariũ ſacrificare videtur.Habet ſtellas in capite obſcuras tres, in ſingulis humeris ſingulas claras,in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in medio pectore vnam,in ſpina duas, in ventre ſplendidas duas,in dextro lumbo claram vnam,in cauda tres,in ſingulis genibus retrorſus duas.in vtroque harmo vnam, in vtriſque pedibus anterioribus ſingulas. fiunt omnes 33. Quidam arbitrantur tenere in ſiniſtra manu arma & lepore,in dextra verò beſtiolam quæ θηρίον appellatur: & θύρσαν, id eſt vtrem vini plenũ,in quo libabat diis in ſacrario.Habet autẽ ſtellas beſtiola in capite vnã, in ſpina clarã vnã,in cauda duas,ĩ ſũmo pede poſteriore clarã vnã

in anteriori pede vnā clarā, in thyrso tres. Sunt omnes 33.

Hydra.

Hic primos ortus crater premit vlterioris,
Vocalis rostro corui super, hydráque lucet.

HYdra, super cuius caudam coruum sedere dicunt, & in medio vrnam asserunt, est signum in parte australi, caput deflexum habens ad cancrum, cuius sinuosi corporis medietas est connexa sub leone. caudam verò extendit ad Centaurum, supra quam sedet coruus. Qui coruus ideo inter astra collocatus dicitur, eo quod fuerit in tutela Apollinis, à quo missus ad fontem, vt diis ad libandum aquam deferret. qui cum vidisset arbores grossos ficus habentes, volans consedit in eis, donec maturæ fierent, & aquam deferre distulit. post paucos autem dies peracto sacrificio, cum ille ficos comedisset, & se diis peccasse sensisset, denuò ad fontem vt aquam hauriret rediit: & ab hydra exterritus, vas vacuum reportauit, dicens excessisse aquam quæ fuerat in fonte. Cognoscens Apollo sibi coruum peccasse, prohibuit eum eo tempore aquam bibere, vt Aristoteles dicit in eo libro qui de Bestiis scribitur. Et Isidorus in Naturalibus, vel in Physicis memoriæ tradidit, quod ipse peccati pœnas daret, qui & postea astris illatus est. Crater autem in medio angue positus est, caudam autem anguis coruus appetit rostro, neque potest iuxtâ accedere vt bibat. Habet anguis stellas in capite claras tres, in prima flexura sex, & vna ex eis obscura, ad vltimum in secunda flexura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vsque ad caudam octo claras. fiunt omnes 26. Paululum sub prima flexura crater siue vrna situs est, inclinatus ad genua virginis. Habet stellas in labris obscuras duas, per singula latera tres, in fundo duas. sunt omnes 10. Coruus autem qui est ad vltimam eius caudam, spectans ad occasum, habet stellas in capite claram vnam, in ala duas, in cauda tres, in pedibus singulas ab vnguibus. sunt omnes sex. omnes simul fiunt 43.

Aethereum venit thalamum super imbribus atrum,
Et tonitru crebráque abscondit grandine terras.
Temperat in geminis annum, nec crede sereno,
Nubila nec diuturna putes cum sidere cancri:

Fons erit ardentis: tamen hoc in littore certum,
Flagrantis placidè lucens hic temperat annum.
Composuit sedem Nemeæis finibus astrum,
Virginéque & libra semper pendentia tantum
Nubila, continua magis in statione manebunt.
Nunc quoque nulla fides, cœlum cum scorpion acer
Stat super: incerta namque omnia lege feruntur.
Heu quantis terras cum Iuppiter ignibus omnis
Obruet, aut glomeratâ cadet, quàm densa per astra,
Immitis grando cœlo, quàm sæpe sonabit,
Cum spacium attigerit tendentis singulaq; ignis.
Non terris imbres, ponto non flamina deerunt,
Et cœli terret sonitus mortalia corda.
Cum sedem ægoceri Cythereius attigit ignis,
Horridus ad gelidos portendit aquarius ignes,
Hybernæq; cadunt pluuiæ, concretáque grando,
Piscibus à geminis sub prima recurrerit astra.
Hesperus hæc tibi signa feret, cum lucifer ora
Ingreditur Venus alma polum. sed vbi hesperus ignes
Prouocat æthereos, & noctem ducere terris
Incipit, exoriens ecce hæc Cytherea mouebit.
Vere cauete imbres & fulmina culmine ab alto,
Phrixeum rutilo pecus irradiauerit astro,
Nubila commixtúsque fragor pluuialibus vndis,
Flamináque aßiduo terris tum stantia pulsu,
E cœlo diri deiecti grandinis ictus.
Vere magis nitido tauri cum sidere fulxit,
Appota geminis eadem constantia præstat.
Cum dederit soles, inducit nubila cœlo:
Nubila cum fuerint, subitos mirabere soles.
Et modò te vento gelido, modò protinus imber,
Lucent alterna superabit nube serena.
Sin leuis ingressa est spaciosi sidera cancri,
Pacem mundus habet, non vlli corpore soles
Pestiferi incendunt. non sidera densa solutos
Astringunt artus alieno tempore lenis.
Omnia pacato tum sidere temperat aer.
Ac rapidis idem ne solibus æstuet orbis
Efficient magni conspectu signa leonis.
Virgine erunt pluuiæ, plerique in nube fragores,

Concaua quos reddunt incluso nubila vento.
Detrahit autumno pluuias, eademq; repellit,
Nubibus assiduis, cœlúmque ob frigora prima,
Extremum autumni superent glacialia terræ.
Scorpios at raris ne quis caua terra grauetur,
Horrebit pluuiis, ad diros omnia nimbos,
Continuísque ruit cum per sinuosa tenetur
Cornua centauri, rapida distincta sagitta,
Aegoceros imbres & crebro lumine ruptos
Nubibus elidet sonitus, tremuloq; nitore
Flagrantis teli mortalia numina vincent.
Hæc eadem fundens prædicit Aquarius imbrem,
Extremis sæuis maria increbrescere ventis.
Ostendunt pisces Veneris quos stella notarit.
Et quoniam certis extat via cognita signis,
Accipe quid moueat mundo Cyllenius ignis.
Si modò Phœbei flammas euaserit axis.
Matutina ferens solitus per sidera cursus,
Cum pecudum villis auratum fulserit astrum,
Ventorúmque graues & diræ grandinis iræ.
Non intermisso patienti tempore surgent,
Qui pluuias alias etiam in regione notabis
Affore non omni: namque est tunc imber in aruis.
Ast vbi se taurus sinuatis cornibus effert,
Grandine significat geminis tranquilla sereni,
Et placidum nautis spondet cœlumq; fretúmque,
Nubila atque imbres, æstus ac frigora miscet.
Certior ardor erit, quamuis iuuet aura fauoni,
Cum vasti calida radiabit sede leonis,
Templa sed ætherei simulac possederit ignis.
Omnia mixta feret, pluuias meditabitur ingens.
Vndique grando venit, rumpuntur culmina nimbis,
Centauri attigerit cum iam Cyllenius arcus:
Aut vbi consurgit capricornus & ipse biformis,
Aut subitos cœlo deducet crebrius imbres,
Fulminis aut iactu magnum perrumpit Olympum,
Nulla serenato capricornus nubila cœlo
Comparat, aut gelidos flatus cœlique fragores.
Non alio melius signo prædicere possis.
Piscibus hæc eadem quamuis cognoscere fas sit,

Quandoquidem exoritur mundo Cyllenius ignis,
Quid faceret primùm modò cum lumine solis,
Tempus & occasus moneat quoque discere Phœbi,
Ver erit hybernis totum execrabile nimbis,
Et crebro tonitru iunget florentia rura,
Spésque nouæ segetis quatientur grandinis ictu:
Vretur cœlum, magni cum regna Tonantis
Ingrediens, pecudis ingreditur aurea terga,
Hinc & Agenorei stellantia cornua tauri,
Quídve ferant gemini, rapido quid sidere cancer,
Si penitus quæras, taurum sæuire videbis.
Grandine nec contrà ferri ratione probanda,
Aut cancro aut geminis calidus vestigia seruat,
Hic quo dicta leo sæuisque caloribus ardet.
Flatus at geminis miscet tranquilla serenis,
Spiciferæq; manu tendenti libera nutu
Dissentit diuæ. sed vt hæc ventura serena
Nunciat, & ventis cessat mare, cessat & aer:
Scorpios in pluuias rarus, sed nubibus atris
Creber agit nimbos, & sæua tonitrua portat,
Clara sagittiferi tetigit cum lumina signi,
Ægocero semper cœlo leuis excidit imber.
Frigidus at rapidis horrebit aquarius euris,
Brumaléfque dabit pluuias, atque igne perenni,
Cum sonitu quatiet nubes secura laboris.
Non frustrans animum, certo me limite ducat,
Hæc eadem tibi signa dabunt non irrita pisces.

SOlem per seipsum constat moueri, non cum mundo verti, sed in Zodiaci circuli obliquitate cursum peragrare, paulo superius diximus: qui dum per trecentos sexagintaquinque dies & quadrantem, Zodiacum lustret, & singula tricenis diebus denísque horis ac semisse, id est dimidia hora transcurrat, incremento dimidiarum horarum quarto anno vnum diem complet, quem bisextum nuncupant, qui dies conficitur ex quadrantibus. Nam cum duodecies semis sex horas integras faciāt, id est quadrantem, hic quadrans quater ductus vigintiquatuor horas perfecit: idem vnum diem cum sua nocte complet, & in quarto bisextum, vt præfati sumus, efficit. Sol interea dum igneus sit, præ nimio motu conuersionis

suæ amplius incalescit. cuius ignem dicunt Philosophi aqua nutriri, & è contrario elemento virtutem luminis & caloris accipere: vnde videmus eum sæpius madidum atque rorantem. Tunc autem eclipsim patitur, quòd latinè defectio dicitur, quotiens luna 30. ad eandem lineam qua sol vehitur peruenit, eíque se obiiciens eum obscurat: vnde deficere nobis videtur, cùm ei orbis lunæ opponitur. Signa enim tempestatis vel serenitatis, hoc modo astrologi mundi cognoscenda esse dixerunt. Vergilius namque ait: Si sol in ortu suo maculosus sit, atque sub nube latens, aut si dimidia pars eius apparuerit, imbres futuros. item Varro ait: Si exoriens concauus videtur, ita vt è medio fulgeat, & radios faciat, partim ad aquilonem, partim ad austrum, tempestatem humidam & ventosam futuram innuit. item si sol, inquit, rubeat in occasu, sincerus dies erit: si palleat, tempestatem significat. Nigidius quoque ait, si pallidus sol in nigras nubes occidat, aquilonem ventum significat. Hunc etiam Græci Apollinem appellauerunt, à quo se spiritum accipere arbitrantur: ἀπόλλων enim Græcè, Latinè perdens dicitur, quòd feruore suo omnem succum virentium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam diuinationis Deum esse voluerunt, siue quòd sol omnia obscura manifestat in luce, siue quod in suo processu & occasu eius orbita multimodos significationum monstret effectus. Sol dicitur aut ex eo quòd solus sit, aut quòd solito per dies surgat & occidat. Hunc etiam sine barba pingunt, quia occidendo & nascendo semper est iunior: siue quòd nunquam in sua virtute deficiat, vt luna, quæ crescit aut minuitur. Huic quoque illam ob causam quod aut quadripartitis temporum varietatibus anni circulum peragat, id est, verni, æstatis, autumni, & hyemis: aut quod quadripartito limite diei metitur spacium. Vnde & ipsis equis condigna nomina posuerunt, id est Erythræus, Actæon, Lampros, & Philogæus. Erythræus Græcè ruber dicitur, quòd à matutino lumine rubicundus exurgat. Actæon lucidus dicitur, quòd tertia hora instante lucidior fulgeat. Lampros verò lucens vel ardens dicitur, quod fit, dum ad vmbilicum diei contra arcticum con-

ſcenderit circulum. Philogæus Græcè terram amans dicitur, quòd hora nona procliuior vergens occaſui pronus incumbat.

Luna terris vicinior eſt quàm ſol, ſiue quàm cætera errantia ſidera. Vnde & breuiore orbe celerius peragit curſum ſuum. Nam iter quod ſol trecẽtis & ſexaginta quinque diebus & ſex horis peragit, luna viginti ſeptemdiebus & octo horis percurrit, ſingula verò ſigna ſol tricenis diebus & denis horis ac ſemiſſe. Luna autem binis diebus & ſemis hora biſſe vnius perlabitur. Vnde fit, vt quantum ſpacij in Zodiaco luna percurrit, tantum ſol tredecim diebus expleat. Hanc quidam philoſophorum dicunt proprium lumen non habere, globíque eius vnã partem eſſe lucifluam, aliam verò obſcuram, & paulatim ſe vertendo diuerſas formas efficere. Alij contrà aiunt lunam globum ſuum habere, ſed ignem à ſole concipere: & quantum percutitur, ardeſcere: & quantum à ſole diſcedit, augeri. Cum verò contrà ſteterit, feritur ex aduerſo, & velut ſpeculum non vim, ſed imaginem reddit: vnde & defectum patitur, ſi inter ipſam & ſolem vmbra terræ interueniat. Hac enim creſcente, vniuerſa gignentia pubeſcunt: tenueſcente, tenuantur. humor etiam & ſpiritus omnis augeſcit, tumeſcit Oceanus. quod diuerſo cœli & vagantium ſtellarum temperatur, atque deteritur, & infra fluit, id excipit luna, & ſoli tradit: quo & animalia rigeſcunt, & humus quodammodo animatur genitali calore: & vt ita dixerim, viua plurimum valent in originibus, quam in ortu ſunt, languent in occaſu. ortum facit in ſtella quam ſol præterit. deinde ſtatione matutina cum à quinto loco ſolis ſteterit, in eodẽ manet ſigno, donec ab eodem ſole moueatur, quæ contraria eſt ſoli. mane occidit, oritur ſimul nocte, & vocatur Chronicos. Deinde rurſus altero latere è quinto ſigno deprehenſa, poſt meridiana ſtationem facit, donec ingreſſo ſole idem ſignum ſub radiis eius deliteſcens in totum occidat. Aſpiciunt inter ſe ſtellæ ex tertio ſigno, quod dicitur trigonum, & habent maximè confuſionem. item à quarto ſigno quod tetragonon & centrum vocatur, & in alterutrum maximè præſtant effectum. Item ex contrario quod eſt ſeptimum ſignum, & diametron vo-

catur, quæ maximè aduersum cætera diſſident vel leuiter aſpiciunt, vt ſextum quod dicitur hexagonon. Signa tropica peregrinis nationibus præſunt, & omnino motibus & conſiliis ſubinde variantur, atque permutantur; biformia generatione. rerum omnium repetitionem ſignificant, & interim dilationem ſolida vehementer & inſtanter efficiunt, & ad exitum vel proſpera vel aduerſa perducunt: ſicut aſpiciuntur à ſtellis, vel fauentibus, vel repugnantibus. Iam verò quia de eius curſu vel ordine ſub breuitate diximus, reſtat vt quid de ea gentiles ſenſerint, edicamus. Lunam gentiles Dianam, germanam Solis, quem Apollinem nuncupabant, fuiſſe dixerunt. & ſicut à ſole ſpiritum, ita ſe à luna corpus accipere arbitrabantur. Dicebant enim eam viarum præſidem & virginem, eo quòd in via nihil pariat. Idcirco igitur ambo ſagittas habere dicuntur, quòd ipſa duo ſidera de cœlo radios vſque ad terram emittant. ideo faces, quia luna illuminat, ſol & illuminat & exurit. ideo bigam luna dicitur habere, ſiue propter velocitatem, ſiue pro eo quòd nocte & die apparet. ideo vnum equũ album & alium nigrũ dicitur habere, eo quòd hyeme & æſtate plus luceat, quàm vere & autumno. Diana autem luna dicta eſt quaſi Diane, eo quòd die ac nocte apparet ipſa. & Luna, eo quod luceat: & Triuia, eo quòd tribus fungatur figuris. de qua Vergilius ait: Tria virginis ora Dianæ. Nam eadem luna, eadem Diana, eadem Proſerpina vocatur, id eſt cœleſtis, terreſtris, & infernalis. De qua quidam: Denique cum luna eſt ſubluſtris, ſplendet amictu: Cum ſuccincta iacet calamis, Latonia virgo eſt. Lunam voluerunt etiã apud inferos Proſerpinam, ſeu quòd nocte luceat, ſiue quòd humilior currat & terris præſit. vnde bigam boum habere dicitur, illo videlicet pacto, quo detrimenta eius non ſolum terra, ſed & lapides vel crebra animantiũ, & quod magis incredibile ſit, etiam lætamina ſentiunt, quæ in lunæ incrementis eiecta vermiculos parturiant. ipſam Dianam dictam à nemoribus volunt, ſimili modo quòd arborum ac fruticum ſucco augmenta inducat. Denique crementis lunæ abſciſſa ligna furfuraceis tinearum terebra manibus fiſtulaſcunt. Nemoribus quoque adeſſe dicitur, quòd omnis venatio plus nocte quàm die dormiat.

Endymionem verò pastorem amasse dicitur, duplo scilicet modo: seu quod primus hominum Endymion cursum lunæ inuenerit, vnde & triginta annos dormisse dicitur, quia nihil aliud in vita sua nisi repertioni studuit, sicut Mnaseas in primo libro de Europa scribens tradidit: siue quòd Endymionem amasse fertur, quia nocturni roris humor qui est siderum quoque, ipsius lunæ animandis herbarũ succis insudatur, & pastoralibus prosunt successibus. Præterea signa tempestatis, vel & serenitatis in ea videri posse, antiqui dixerunt. Nigidius ait: Si luna in summo circulo maculas nigras habuerit in primis partibus mensis, imbres futuros significat: si in medio, nunc cum plena sint in eo cornicula, serenitatem. Cæterùm si rubet quasi aurum, ventos ostendit: fit enim ventus ex aeris densitate, qua obducti sol & luna rubescunt. Item si cornua eius tetra fuerint nebula, tempestas futura est. Aratus autem dicit, si aquilonium cornu lunæ est correctius, aquilonem imminere. Item si cornu australe sit erectius, notum imminere. Quarta autem luna index futurarum certissima habetur aurarum. Vnde & Vergil. Sin ortu quarto, namque is certissimus autor.

Bruma in fauonium.

CÆsari nobilia sidera significant, 3. calend. Ianuarias matutino canis occidet, quo die Atticæ & finitimis regionib. Aquila vespere occidere traditur. Pridie nonas Ianuar. Cæsari Delphinus matutino exoritur, & postero exoritur Fidicula, quando sagitta vesperi occidit. Item quinto idus Ianuarias eiusdem delphini vespertinus occasus, & continui dies hyemis Italiæ, cum sol in aquarium sentitur transire, quod ferè 13. calend. Febr. euenit. 8. Feb. regia stella appellata, Tuberone, in pectore, leonis occidit matutino, & pridie nonas Febr. Fidicula vesperi occidit.

A Fauonio in æquinoctium Cæsari significant 4. calend. Mart. quatriduum variè, & 8. calend. Mart. hirundinis vsus: & postero die arcturi exortus vespertinus. Item nonas Mart. Cæsar cancri exortu id fieri obseruauit. 8. Idus Mart. Aquilonis piscis exortus, & postero die Orionis exortus, & in Attica miluus apparere obseruatur. Idibus Martiis Cæsar ferales sibi notauit

Scorpionis occasus.3. calend. Aprilis Italiæ miluus ostẽditur.12.calend.Apriles Equus occidit matutino.

Æquinoctium vernum 8. calend. Aprilis peragi videtur. Ab eo ad Vergiliarum exortum matutinum Cæsari significant.3. nonas Aprilis in Attica Vergiliæ vespere occultantur. Item post pridie nonas Aprilis in Bœotia & Chaldæis Orion & gladius eius incipiunt abscondi. Cæsari 6.calend. Aprilis, significat imbres, libræ occasus. 14.calend. Maias suculæ occidunt vespere, sidus vehemens, & terra marique turbidum. 16. calend. Maias, in Attica occidunt vesperi, Cæsari 15. calend. Maias, quatriduum significant. 12. calend. Maias Assyriis suculæ occidunt vesperi, quod vulgò appellatur sidus parilicium: quoniam 11. calend. Maias vrbis Romæ natalis habetur: quo ferè serenitas redditur, claritatem obseruationis membrorum augmento: Hyadas appellantibus Græcis, quod nostri à similitudine cognominis, vocabulum eis stellis propter succos impositum arbitrantur. imperiti appellauere succidas. Cæsari 8.calend. Maias notantur dies 7.calend. Maias Ægypto hœdi exoriuntur.6. calend. Maias, Bœotiæ & Atticæ canis vespere occultatur, & Fidicula mane oritur.5. calend. Maias Assyriis Orion totus absconditur. Quarto autem calend. Maias Assyriis canis. 6.nonas Maias Cæsari suculæ matutino exoriũtur. & 8. idus Maias, capella pluuialis. * Ægypto autem eodem die canis vesperi occultatur. Sic ferè in 6. Idus Maias, qui est Vergiliarum exortus, decurrunt sidera.

A Vergiliarum exortu significant Cæsari, post pridie idus Maias, arcturi occasum matutinum.3. idus Maias, Fidiculæ exortus.12. calend. Iunias capella vesperi occidit, & in Attica canis.11. calend. Iunias Cæsari Orionis gladius occidere incipit.3. nonas Iunias Assyriis Aquila oritur vesperi.7. idus Iunias arcturus matutino occidit Italiæ. 4. idus Iunias Delphinus oritur in Ægypto.11. calend. Iulias eiusdem Orionis gladius Cæsari occidere incipit.8. calend. Iulias longissimus dies totius anni, & nox breuissima solstitium conficit.

A Solstitio ad fidiculæ occasum 6.calend. Iulias, Cæsari Orion exoritur. Zona autem eius Assyriis 4. nonas

Iulias:

Iulias: Ægypto verò eadem die Procyon æstuosus, matutino oritur. quod sidus apud Romanos non habet nomen, nisi canicula, quam volumus intelligere minorem canem, vt in astris pingitur: ad æstum maximè pertinens, sicut paulo pòst docebimus. 4. nonas Iulias Chaldæis corona occidit matutino. Atticæ Orion totus eadem die exoritur, pridie idus Iulias. Aegypto Orion desinit exoriri 15. calend. Augustas. Assyriis Chiron exoritur. Deinde post triduum ferè vbique confusus inter omnes, sidus indicans, quod canis ortu vocatus, sole partem primam leonis ingresso, cùm fit solstitium: quod sidus accendit solẽ, & magnam æstus obtinet causam. 16. calen. Aug. Aegyto Aquila occidit matutino, Etesiarúmque prodromi flatus incipiunt, quod Cæsar, 10. calen. Augustis sentire Italiam existimauit: Aquila Atticæ matutino occidit, 8. id. Aug. Arcturus medius occidit, 3. id. Aug. Fidicula occasu suo autumnum inchoat, aut annotat: sed vera ratio id fieri inuenit pridie idus August. Equus oritur vesperi: & Cæsari Ægypto Delphinus occidit 11. cal. Septemb. Assyriis stella, quæ anteuindemiator appellatur, exoriri mane incipit, vindemiæ maturitatem promittens, cuius argumento erunt agni colore mutati, & Assyriis quinto calen. Septemb. Sagitta occidit, Etesiæque desinunt. Anteuindemiator Ægypto nonis Septembris oritur. Atticæ Arcturus matutino, & sagitta occidit mane 5. idus Septẽbr. Cæsari capella oritur vesperi. Arcturus verò pridie idus Septembris imbres vehemẽtissimos significat, terra maríque. Ratio eius hæc traditur: si Delphino occidente imbres fuerint, non defuturi sunt per Arcturum. eius signi ortum seruat hirundinum habitus. nanque deprehensæ intereunt. 15. calendas Octobres Ægypto spica, quam tenet virgo, oritur matutino, Etesiæque desinunt. 11. calendas Octobres commissura piscium occidit, ipsúmque equi sidus. 8. calendas Octobres. 3. calendas Octobres hœdi oriuntur. calendis Octobribus capella matutino exoritur. 6. nonas Octobris, Atticæ corona exoritur mane. 5. nonas Octobris, Heniochus occidit matutino. 4. nonas Octobris Cæsari corona exoriri incipit, & pridie nonas occidunt hœdi vesperi. 8. idus Octob. Cæsari fulgens in corona stella exoritur, & ter-

tio idus Vergiliæ vesperi exoriuntur.18. calendas Nouembris Succulæ vesperi oriuntur. pridie calendas Nouenbris Cæsari Arcturus occidit, & succulæ exoriuntur cum sole. quarto nonas Nouembris Arcturus occidit vesperi, & idibus Nouẽb. Atticæ Vergiliæ occasu suo hyemem inchoant: quinto idus Orionis gladius occidere incipit. Deinde tertio idus Vergiliæ occidunt, occasum matutinum Vergiliarum Hestodes. natura huius quoque nominis Hestodis astrologiam tradidit fieri.

In æquinoctio autumni confitetur quòd tales 25. dies ab æquinoctio Anaximander 31. Eucthemon 48. Nos autem sequentes obseruationem Cæsaris, 45. die ab æquinoctio dicimus fieri.

Ante omnia autem duo esse nomina cœlestis iniuriæ, meminisse debemus: Vnum quod tempestates vocamus, in quibus grandines, procellæ, cæteráque similia intelliguntur, quæ cum plenilunio acciderint, ui maiore impelluntur. Hęc ab horridis sideribus exeunt (vt sæpius diximus) velut Arcturo Orione, hœdis. Alia sunt illa quæ silente cœlo serenis noctibus fiunt nullo sentiente, nisi cum facta sunt publica, & magnæ sunt differentiæ à prioribus, aliis rubiginem, aliis vredinem, aliis caliginem impellentibus, omnibus verò sterilitatem. De his nunc dicemus, quæ ante nos à nullo sunt prodita: prius causas reddemus eorum, quæ sunt præter lunarem, & quæ paucis cœli locis constant. Nanque Vergiliæ primatum tenent ad fructus, quarum exortu æstas incipit, occasu hyems semestris spacio intra se, & messes vindemiásque, & omnium maturitatem amplexantur. Est præterea in cœlo qui vocatur Lacteus circulus, etiam visu facilis. huius defluuio velut ex vbere aliquo sata cuncta lactescunt, duorum siderum obseruatione, Aquilæ in septentrionali parte, & in austrina caniculæ, cuius mentionem suo loco fecimus. ipse circulus fertur per Sagittarium & Geminos, solis centrum infra æquinoctialem circulum secans, cõmissuras eorum obtinens. hinc Aquila, illinc canicula, ideo effectus vtriusque ad omnes frugiferas pertinet terras, quoniã in his tantum locis solis terræque centra congruunt. Igitur horum siderum diebus si purus atque mitis aër genitalem il-

lum lacteúmque ſuccum tranſmiſerit in terras, læta adoleſcunt ſata: ſi luna qua dictum eſt ratione roſcidum frigus aſperſerit, admixta amaritudo, vt in lacte puerperium necat, modus in terris: huius iniuriæ quam fecit in quacunque conuexitate comitatus vtriuſque cauſæ: & ideo non pariter in toto orbe ſentitur, vt nec dies. Aquilam diximus in Italia exoriri 13. calẽd. Ianuarias, nec patitur ratio naturæ quicquam in ſatis ante eum diem ſpei eſſe certæ. Si verò interlunium incidat, omnes hybernos fructus lædi neceſſe eſt. Rudis fuit priſcorum vita, atque ſine literis, non minus tamen ingenioſam fuiſſe in illis obſeruationem apparebit, quàm nunc eſſe rationem. Tria nanque tempora fructibus metuebant, propter quod inſtituerunt ferias, diéſque feſtos, rubigalia, floralia, vinalia. Rubigalia Numa conſtituit anno regni ſui 11. quæ nunc aguntur ad 7. calend, Maij, quoniam tunc ferè ſegetes rubigo occupat. Hoc tempus Varro determinat, ſole tauri partem decimam obtinente, ſicut tunc ferebat ratio. ſed vera cauſa eſt, quòd poſt dies 19. ab æquinoctio verno, per id quatriduum varia gentium obſeruatione, in quarto calend. Maij, canis occidit ſidus, & per ſe vehemens, & cui præoccidere caniculam neceſſe ſit. Idem itaque Floralia quarto calend. eaſdem inſtituerunt vrbis anno 516. ex oraculis Sibyllæ, vt omnia bene defloreſcerent: hunc diem Varro determinat ſole tauri partem quartam decimam obtinente. Ergo ſi in hoc quatriduum inciderit plenilunium, fruges & omnia quæ florebunt lædi neceſſe erit. Vinalia priora quæ ante hos dies ſunt 9. calend. Mart. deguſtandis vinis inſtituta, nihil ad fructus attinent, nec quæ adhuc diximus ad vites oleáſque: quoniam earum conceptus exortu Vergiliarum incipit, ad ſextum idus Maij, vt docuimus, aliud hoc quatriduum eſt, quod neque rore ſordere velint: exhorrent enim frigidum ſidus arcturi poſtridie occidens, & multominus plenilunium incidere. quarto nonas Iunias iterum Aquila exoritur veſperi, decretorio die florentibus oleis viribúſque incidat, in eum equidẽ & ſolſtitium 8. calend. Iul. in ſimili caſu dixerim, & Canis ortum poſt dies à ſolſtitio 23. ſed interlunio accidente: quoniam vapore conſtat culpa, aciníque præco-

quuntur in callum. rursus plenilunium nocet ad quartum nonas Iulias, cum Ægypto canicula exoritur, vel certè 16. calen. August. cum Italiæ item 4. calend. August. cum Aquila occidit. vsque in 10. calend. eiusdem. Extra has causas sunt Vinalia altera, quæ aguntur 13. calend. Septemb. Et Varro, à Fidicula incipiente occidere mane, determinat quod vult initium Autumni esse: & hunc diem festum tempestatibus leniẽdis esse institutum, nunc Fidiculam occidere sexto idus August. obseruatur. intra hæc constat cœlestis sterilitas: neque negauerim posse eam permutari arbitrio legentium locorum, æstimantium naturas. sed à nobis rationem esse demonstratam satis est, reliqua obseruatione cuiusque constabunt. Alterutrum quidem fore in causa, hoc est, plenilunium aut interlunium, non erit dubiũ, & in hoc mirabilem admirari benignitatem naturæ succurrit iam primum hanc iniuriam omnibus annis accidere non posse propter statos siderum cursus, nec nisi paucis noctibus anni, idque quando sit futurum facile nosci, ac ne per omnes menses timeretur. earum quoque lege diuisum æstate interlunia, præterquam biduo secura est hyeme plenilunia, nec nisi æstiuis breuissimísque noctibus metui, nõ diebus item valeret. Præterea iam facile intelligi, vt formica minimum animal interlunio quiescat, plenilunio & etiam noctibus operetur. Auem param oriente Syrio ipso die non apparere, & donec occidat: ediuerso virionem prodire ipso solstitij die. Neutrum verò lunæ statum noxium esse, nec noctibus quidem nisi serenis, & omnia aurea quiescente, quoniam neque in nube neque in flatu cadunt rores, sic quoque non sine remedio sarmẽta aut palearum aceruos, & euulsas herbas fruticésque per vineas campósque cum timebis, incendito, fumus medebitur, hic è paleis & contra nebulas auxiliatur, vbi nebulæ nocent. Quidam tres cancros viuos cremari iubent in arbustis, vt carbunculi non noceanr. Alij siluri carnem leuiter vri, vt à vento per totam vineam fumus dispergatur, Varro autor est, quòd si Fidiculæ occasu, quod est initium autumni, vna pica consecretur inter vites, minus nocere tempestates. Archibius ad Antiochum Syriæ regem scripsit, si fictili nouo obserata obruatur rubeta rana in me-

dia ſegete,non eſſe noxias tempeſtates.

VErtices extremos, circa quos cœli ſphæra voluit,polos nuncupauere,è quibus vnus eſt ſeptentrionalis,qui boreus appellatur, qui nunquam occidit:alter auſtralis, qui terræ obiectus à nobis nunquam videtur:& auſtronotus dicitur, quem quidam dicunt eſſe Thetin Oceani vxorem, nutricem Iunonis, qui fingitur in Oceano prohiberi occidere.Hæc habet ſtellas in capite ſeptem non claras, in vtraque aure duas,in harmo vnam,in pectore claram vnam, in pede priori vnam.in fœmore poſteriori duas,in pede extremo poſteriori duas,in cauda tres. Sunt omnes 20.

FINIS.

ΑΡΑΤΟΥ ΣΟΛΕΩΣ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ.

Ἐκ διὸς ἀρχώμεσθα, τὸν οὐδέποτ' ἄνδρες ἐῶμεν
ἄρρητον. μεσταὶ δὲ διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαί.
πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί. μεστὴ δὲ θάλασσα,
καὶ λιμένες. πάντη δὲ διὸς κεχρήμεθα πάντες.
τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. ὁ δ' ἤπιος ἀνθρώποισι
δεξιὰ σημαίνει. λαοὺς δ' ἐπὶ ἔργον ἐγείρει,
μιμνήσκων βιότοιο. λέγει δ' ὅτε βῶλος ἀρίστη
βουσί τε καὶ μακέλῃσι· λέγει δ' ὅτε δεξιαὶ ὧραι,
καὶ φυτὰ γυρῶσαι, καὶ σπέρματα πάντα βαλέσθαι.
αὐτὸς γὰρ τάγε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν,
ἄστρα διακρίνας. ἐσκέψατο δ' εἰς ἐνιαυτὸν
ἀστέρας, οἵ κε μάλιστα * τετυγμένα σημαίνοιεν
ἀνδράσιν ὡράων, ὄφρ' ἔμπεδα πάντα φύωνται.
τῷ μιν ἀεὶ πρῶτόν τε καὶ ὕστατον ἱλάσκονται.
χαῖρε πάτερ, μέγα θαῦμα, μέγ' ἀνθρώποισιν ὄνειαρ,
αὐτὸς καὶ προτέρη γενεή. χαίροιτε δὲ μοῦσαι,
μειλίχιαι μάλα πᾶσαι, ἐμοί γε μὲν ἀστέρας εἰπεῖν,
εἰ θέμις εὐχομένῳ, τεκμήρατε πᾶσαν ἀοιδήν.
οἱ μὲν ὁμῶς πολέες τε, καὶ ἄλλυδις ἄλλοι ἐόντες,
οὐρανῷ ἕλκονται πάντ' ἤματα συνεχὲς αἰεί.
αὐτὰρ ὅγ' οὐδ' ὀλίγον μετανίσσεται, ἀλλὰ μάλ' αὔτως
ἄξων αἰὲν ἄρηρεν. ἔχει δ' ἀτάλαντον ἁπάντη
μεσσηγὺς γαῖαν· περὶ δ' οὐρανὸς αὐτὸν ἀγινεῖ.
καί μιν πειραίνουσι δύω πόλοι ἀμφοτέρωθεν.
ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐπίοπτος, ὁ δ' ἀντίος ἐκ βορέαο,
ὑψόθεν ὠκεανοῖο. δύω δέ μιν ἀμφὶς ἔχουσαι
ἄρκτοι, ἅμα τροχόωσι. τὸ δὴ καλέονται ἅμαξαι.
αἱ δή τοι κεφαλὰς μὲν ἐπ' ἰξύας αἰὲν ἔχουσιν
ἀλλήλων. αἰεὶ δὲ κατωμάδιαι φορέονται,
ἔμπαλιν εἰς ὤμους τετραμμέναι. εἰ ἐτεὸν δὴ,

τετυγμένα) facta, faciũda: alij, euentus. Quæ quouis tempore faciẽda sunt, prædicerent, &c.

APPARENTIA.

A Ioue principium: quem nunquam mittimus ipsi
Infatum. plena verò Iouis omnia quidem compita,
Omnes verò hominum cœtus: plenum verò mare,
Et portus. vbique autem Ioue indigemus omnes.
Huius etenim genus sumus. Hic verò beneuolus hominibus
Commoda significat: populos autem ad opus excitat,
Commonens victus: prædicat item, quando gleba optima
Bobusq́; & ligonibus: prædicat inquã, quando secũda tẽpora,
Et plantas scrobibus infodere, & semina qualibet iacere.
Ipse enim signa in cœlo firmauit,
Sidera dispertitus: prouidit verò ad annum
Stellas, quæ potissimum faciunda indicarent
Hominibus temporum, quò stata cuncta nascerentur.
Eóque ipsum semper primúmque & vltimum placant.
Salue pater, magna admiratio, magna hominibus vtilitas:
Ipse & prior generatio. Saluete verò Musæ
Suauissimæ omnes, mihi quidem stellas dicendi,
Si fas oranti, promite omnem cantum.
Hæ quidem simul multæq́; & alibi aliæ existentes
Cœlo voluuntur omnibus diebus continuò per æuum.
At ne tantillũ quidẽ circumuertitur, sed planè immobiliter
Axis semper firmatus est: habétque æquilancinam omnino
In medio terram: circa autem cœlum hunc se versat.
Etiam ipsum terminant duo poli vtrinque:
Verùm ille quidẽ non cõspicuus, hic verò oppositus est è Borea
Ex alto supra Oceanum. Duæ autem ipsum circumtenentes
Vrsæ, vnà currunt: eóque vocantur plaustra.
Quæ scilicet capita quidem ad lumbos semper habent
Inuersim, semper verò resupinæ circumferuntur,
Vicissim in humeros versæ (si credere dignum)

ὁ μίν τότε κουρίζοντα) ὅτι μιν.

κρήτηθεν κεῖναι δὲ διὸς μεγάλου ἰότητι
οὐρανὸν εἰσανέβησαν, * ὅ μιν τότε κουρίζοντα
δίκτῳ ἐν εὐώδει ὄρεος σχεδὸν ἰδαίοιο
ἄντρῳ ἐγκατέθεντο, καὶ ἔτρεφον εἰς ἐνιαυτὸν,
δικταῖοι κούρητες, ὅτε κρόνον ἐψεύδοντο.
οἳ τὴν μὲν κυνόσουραν ἐπίκλησιν καλέουσι,
τὴν δ' ἑτέρην, ἑλίκην. ἑλίκῃ γε μὲν ἄνδρες ἀχαιοὶ
εἰν ἁλὶ τεκμαίρονται, ἵνα χρὴ νῆας ἀγινεῖν.
τῇ δ' ἄρα φοίνικες πίσυνοι περόωσι θάλασσαν.
ἀλλ' ἡ μὲν καθαρὴ, καὶ ἐπιφράσσασθαι ἑτοίμη,
πολλὴ φαινομένη ἑλίκη πρώτης ἀπὸ νυκτὸς,
ἡ δ' ἑτέρη ὀλίγη μὲν, ἀτὰρ ναύτῃσιν ἀρείων.
μειοτέρῃ γὰρ πᾶσα περιστρέφεται στροφάλιγγι,
τῇ καὶ σιδόνιοι ἰθύντατα ναυτίλλονται.
τὰς δὲ δι' ἀμφοτέρας, οἵη ποταμοῖο ἀπορρὼξ
εἰλεῖται, μέγα θαῦμα, δράκων περί τ' ἀμφί τ' ἐαγὼς
μυρίος, αἱ δ' ἄρα οἱ σπείρης ἑκάτερθε φύονται
ἄρκτοι, κυανέου πεφυλαγμέναι ὠκεανοῖο.
αὐτὰρ ὅ γ' ἄλλην μὲν νεάτῃ ἀποτείνεται οὐρῇ.
ἄλλην δὲ σπείρῃ περιτέμνεται. ἡ μέν οἱ ἄκρη
οὐρὴ πὰρ κεφαλὴν ἑλίκης ἀναπαύεται ἄρκτου.
σπείρῃ δ' ἐν κυνόσουρα κάρη ἔχει. ἡ δὲ κατ' αὐτὴν
εἰλεῖται κεφαλὴν, καί οἱ ποδὸς ἔρχεται ἄχρις.
ἐκ δ' αὖτις παλίνορσος ἀνατρέχει. οὐ μὲν ἐκείνῃ
οἰόθεν, οὐδ' οἶος κεφαλῇ ἐπιλάμπεται ἀστὴρ
ἀλλὰ δύο κροτάφοις, δύο δ' ὄμμασιν, εἷς δ' ὑπένερθεν
ἐσχατιὴν ἐπέχει γένυος δεινοῖο πελώρου.
λοξὸν δ' ἐστὶ κάρη. νεύοντι δὲ πάμπαν ἔοικεν
ἄκρην εἰς ἑλίκης οὐρήν. μάλα δ' ἐστὶ κατ' ἰθὺ
καὶ στόμα καὶ κροτάφοιο τὰ δεξιὰ νειάτῳ οὐρῇ.
κείνη που κεφαλὴ τῇ νήχεται, ἧχί περ ἄκραι

E Creta verò illæ Iouis magni beneficio
Cælum ascenderunt: quia ipsum olim infantientem
Dicto in odoro montem prope Idæum,
Antro imposuerunt, atque nutrierunt per annum,
Dictæi Curetes, quando Saturnum fallebant.
Qui hanc quidem Cynosuram cognomine dicunt,
Alteram verò Helicen. Helicon quidem viri Achiui
In mari signant, quò oporteat naues dirigere.
Altera verò Phœnices fisi, persulcant mare.
At Helice quidem clara est, ac obseruatu parata,
Multa lucens prima à nocte.
Altera verò obscura quidem, sed nautis aptior:
Minori enim tota circumuersatur orbe.
Hac quoque Sidonij rectißimè nauigant.
Has verò per ambas, qualis fluuij decursus
Volutatur (horrendum) ingens draco circumcirca distractus,
Immensus. Verùm ei ex vtraque parte spiræ hærent
Vrsæ, cæruleo seruatæ Oceano.
Sed hic alteram quidem extrema emetitur cauda,
Alteram verò spira circumscribit: ei quidem summa
Cauda ad caput Helices quiescit Vrsæ:
In spira verò Cynosura caput habet: hæc autem circum ipsum
Gyratur caput. eique ad pedem inuenit vsque
Rursus verò retrofugus recurrit, non quidem illa
Ex sola parte: neque sola in capite splendet stella,
Sed duæ in tẽporibus, duæ verò in oculis: vnus autẽ inferius
Extremitatem occupat genæ horrende monstri.
Incuruum autẽ est caput, nutanti verò prorsus aßimilatũ est
Extremam in Helices caudam. omnino verò sunt ex directo
Et os & temporis dextera extremæ caudæ:
Illud fermè caput hac natat, vbi quidem extremi

Illud fermè caput hàc na-

μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀντολίαι ἀλλήλῃσι.
τῆς δ' αὐτοῦ μογέοντι κυλίνδεται ἀνδρὶ ἐοικὸς
εἴδωλον. τὸ μὲν οὔτις ἐπίσταται ἀμφαδὸν εἰπεῖν,
οὐδ' ᾧτινι κρέμαται κεῖνος πόνῳ. ἀλλά μιν αὔτως
* ἐν γόνασι καλέουσι, τὸ δ' αὖτ' ἐν γούνασι κάμνον
ὀκλάζοντι ἔοικεν. ἐπ' ἀμφοτέρων δέ οἱ ὤμων
χεῖρες ἀείρονται, τάνυται γε μὲν ἄλλυδις ἄλλη
ὅσσον ἐς ὀργυιήν. μέσσῳ δ' ἐφύπερθε καρήνῳ
δεξιτεροῦ ποδὸς ἄκρον ἔχει σκολιοῖο δράκοντος.
αὐτοῦ κἀκεῖνος στέφανος, τὸν ἀγαυὸν ἔθηκε
σῆμ' ἔμεναι διόνυσος ἀποιχομένης ἀριάδνης,
νώτῳ ὑποστρέφεται κεκμηκότος εἰδώλοιο.
νώτῳ μὲν στέφανος πελάει. κεφαλῇ γε μὲν ἄκρῃ
σκέπτεο πὰρ κεφαλὴν ὀφιούχου. ἐκ δ' ἄρ' ἐκείνης
αὐτὸν ἐπιφράσσαιο φαεινόμενον ὀφιοῦχον.
τοῖοι οἱ κεφαλῇ ὑποκείμενοι ἀγλαοὶ ὦμοι
εἴδονται. κεῖνοί γε καὶ ἂν * διχόμηνι σελήνῃ
εἰσωποὶ τελέθοιεν. ἀτὰρ χέρες οὐ μάλα ἶσαι.
λεπτὴ γὰρ τῇ καὶ τῇ ἐπιδέδρομεν αἴγλη.
ἀλλ' ἔμπης κἀκεῖναι ἐπόψιαι, οὐ γὰρ ἐλαφραί.
ἀμφότεραι δ' ὄφιος πεπονείαται, ὅς ῥά τε μέσσον
δινεύει ὀφιοῦχον. ὁ δ' ἐμμενὲς εὖ ἐπαρηρὼς
ποσσὶν ἐπιθλίβει μέγα θηρίον ἀμφοτέροισι
σκορπίον, ὀφθαλμῷ τε καὶ ἐν θώρηκι βεβηκὼς
ὀρθός. ἀτάρ οἱ ὄφις γε δύω στρέφεται μετὰ χερσίν,
δεξιτερῇ ὀλίγος, σκαιῇ γε μὲν ὑψόθι πολλός.
καὶ δή οἱ στεφάνῳ παρακέκλιται ἄκρα γένεια.
νειόθι δὲ σπείρης μεγάλας ἐπιμαίεο χηλάς.
ἀλλ' αἱ μὲν φαέων ἐπιδευέες, οὐδὲν ἀγαυαί,
ἐξόπιθεν δ' ἑλίκης φέρεται ἐλάοντι ἐοικὼς
ἀρκτοφύλαξ. τὸν δ' ἄνδρες ἐπικλείουσι βοώτην

* ἐγγόνασι) In genub⁹. Hoc ignotũ signũ aliis nominibus vocat, γνὺξ ἥμενον, αἰεὶ γνὺξ, ἐπὶ σκελέεσσι πέτηλον, κεκμηκὸς εἴδωλον, ἀπευτὲς εἴδωλον.

* διχόμηνι) Medio mẽse, id est, plena luna, cuius luce astra obscurantur. veteres Græci mensẽ augmẽto decrementóque lunæ directé apputare solebant, sicut in Hesiodi scholiis ostẽdimus: vndet pore semestri semper necesse erat lunæ apparere orbem plenũ.

Miſcentur occaſúſque & ortus ſibi inuicem.
Hoc verò propè laboranti voluitur viro ſimile
Idolum, quod quidem nemo ſcit manifeſtò dicere:
Neque cui incumbat ille labori. ſed ipſum vulgo
Engonaſi vocant, eo quòd in genubus laborans
Geniculanti ſimile eſt, ſuper ambobus verò ei humeris
Manus eleuantur: diſtenditur certè hinc inde
Quantum ad manuum paſſum: medio verò ſuper capite
Dextri pedis imum habet, tortuoſi draconis.
Ibidem & illa corona, quam lucidum poſuit
Signum eſſe Bacchus morientis Ariadnæ,
Humero ſubuoluitur fatigati idoli.
Humero quidem Corona vicina eſt, caput verò ſummum
Obſerua iuxta caput Serpentarij: ex illo nanque
Ipſum deprehendas licet ſplendidum Serpentarium,
Quales ſibi capiti ſubiacentes clari humeri
Apparent. ij quidem etiam plena luna
Conſpicuæ eſſent: ſed manus non admodum æquales.
Tenuis nanque hinc inde exit ſplendor:
Attamen etiam illæ contemplabiles: non enim modicæ ſunt:
Ambæ autem ſerpente fatigantur: qui quidem medium
Inuoluit Serpentarium. hic verò conſtanter aptéque innixus
Pedibus conterit magnam feram ambobus
Scorpium, oculóque & in pectore calcans
Rectus: ſed ei ſerpens ambas voluitur per manus,
Dexteram modicus, ſiniſtram verò ſupernè multus.
Atque ei ſanè Coronam attingunt ſupremæ genæ.
Subter ſpiram autem magnas inquire Chelas:
Sed hæ quidem luminum indiguæ, nequaquam ſplendidæ.
At poſt Helicen circumfertur auriganti ſimilis
Arctophylax, quem quidem homines cognominant Booten,

tat.) Caput Draconis pertingit vſque ad maximum circulũ ſemper apparentiũ, habitantibus clima Macedoniæ ſeu Helleſpõti. Sub hoc circulo miſcẽtur extremi ortus & occaſus. Nã quæ proxime ſunt intra hunc circulũ, occidere:: quæ extra ſemper apparere incipiũt. Veteres aſtronomi, ſicut Proclus, hunc circulum Arcticum vocauere, atque è regione Auſtri maximũ ſemper occultorum Antarcticũ. At neoterici iam iſtos circulos per polum Zodiaci circumpolum mundi deſcriptos intelligũt. Quo

οὕνεχ' ἀμαξαίης ἐπαφώμενος εἴδεται ἄρκτου.
καὶ μάλα πᾶς ἀρίδηλος. ὑπὸ ζώνῃ δέ οἱ αὐτὸς
ἐξ ἄλλων ἀρκτοῦρος ἑλίσσεται ἀμφαδὸν ἀστήρ.
ἀμφοτέροισι δὲ ποσὶν ὑποσκέψαιο βοώτου
παρθένον. ἥ ῥ' ἐν χερσὶ φέρει στάχυν αἰγλήεντα.
εἴτ' οὖν ἀστραίου κείνη γένος, ὅν ῥά τέ φασιν
ἄστρων ἀρχαίων πατέρ' ἔμμεναι, εἴτε τευ ἄλλου,
εὔκηλος φορέοιτο, λόγος γε μὴν ἐντρέχει ἄλλος
ἀνθρώποις. ὡς δῆθεν ἐπιχθονίη πάρος ἦεν.
ἤρχετο δ' ἀνθρώπων κατεναντίη. οὐδέ ποτ' ἀνδρῶν,
οὐδέ ποτ' ἀρχαίων ἠνήνατο φῦλα γυναικῶν.
ἀλλ' ἀναμὶξ ἐκάθητο, καὶ ἀθανάτη περ ἐοῦσα.
καί ἑ δίκην καλέεσκον. ἀγειρομένη δὲ γέροντας,
ἠέ που εἰν ἀγορῇ, ἢ εὐρυχόρῳ ἐν ἀγυιῇ,
δημοτέρας * ἤειδεν ἐπισπέρχουσα θέμιστας.
οὔπω λευγαλέου τότε νείκεος ἠπίσταντο,
οὐδὲ διακρίσιος περιμέμφεος, οὐδὲ κυδοιμοῦ.
αὔτως δ' ἔζωον. χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα,
καὶ βίον οὔπω νῆες ἀπόπροθεν ἠγίνεσκον,
ἀλλὰ βόες ἄροτρα. καὶ αὐτὴ πότνια λαῶν
μυρία πάντα παρεῖχε δίκη δώτειρα δικαίων.
τόφρ' ἦν ὄφρ' ἔτι γαῖα γένος χρύσειον ἔφερβεν.
ἀργυρέῳ δ' ὀλίγη τε, καὶ οὐκέτι πάμπαν ἑτοίμη.
ὡμίλει, ποθέουσα παλαιῶν ἤθεα λαῶν.
ἀλλ' ἔμπης ἔτι κεῖνο κατ' ἀργύρεον γένος ἦεν.
ἤρχετο δ' ἐξ ὀρέων ἐπιδείελος ἠχηέντων
μουνάξ. οὐδή τῷ ἐπεμίσγετο μειλιχίοισιν.
ἀλλ' ὁπότ' ἀνθρώπων μεγάλας πλήσαιτο κολώνα
ἠπείλει δ' ἤπειτα καθαπτομένη κακότητος.
οὐδ' ἔτ' εἰσωπὸς ἐλεύσεσθαι καλέουσιν.
οἵην χρύσειοι πατέρες γενεὴν ἐλίποντο

ἤειδεν) Lego ἤδειξεν, pro ἔδειξεν. Nūquā enim meminime legisse ἤειδεν.

Eo quòd plaustrum contrectare videtur Vrsæ.
Atque adeò totus perspicuus est. sub Zona verò sibi ipse
Præ aliis Arcturus obuoluitur lucida stella.
Verùm ambobus sub pedibus obseruato bubulci
Virginem, quæ quidem in manibus gerit spicam splendidã.
Siue igitur Astræi illa proles, quem vtique ferunt
Astrorum primæuorum patrem esse, siue cuiuspiam alius,
Secura versetur, fabula certè incidit alia
Hominibus, quòd ferè in terra conuersata quondam sit.
Voniebat autem hominum in cõspectũ: nec vnquam virorũ,
Nec vnquam veterum recusabat cœtus mulierum:
Sed permixtim considebat, quamuis immortalis esset.
Atque ipsam Iustitiam vocabant. Congregans autem senes,
Aut alicubi in foro, aut propatulo in compito,
Ciuiles monstrabat studiosa leges.
Nondum perniciosam tunc litem norant,
Nec disceptationem contentiosam, neque seditionem:
Sed simpliciter viuebãt. periculosum autẽ procul aberat mare,
Atque victum nondum naues è longinquo ducebant,
Sed boues, aratra, etiam ipsa domina populorum
Copiosa omnia suppeditabat iustitia datrix iustorum.
Tam diu aderat, quàm diu item terra genus aureũ fouebat.
Argenteo autem raràque & non amplius omnino parata
Conuersabat, desiderans veterum mores populorum:
Veruntamen adhuc illo argenteo seculo erat:
Sed veniebat è montibus post crepusculum argutis
Solitaria: neque cuiquam congrediebatur blanditiis.
Verùm quando hominum magnas impleuisset vrbes,
Increpabat subinde, carpens malitiam.
Neque amplius, inquit, visendam me dabo venire rogãtibus.
Mirum quàm aurei patres seculum reliquerint

fit, vt isti duo circuli omnibus habitationib. apud iuniores stati maneãt, apud veteres secũdum climatis diuersitatem varient.

χειροτέρην. ὑμεῖς δὲ κακώτερα τεξείεσθε.
καὶ δή που πόλεμοι, καὶ δὴ καὶ ἀνάρσιον αἷμα
ἔσσεται ἀνθρώποισι. κακοῦ δ' ἐπικείσεται ἄλγος.
ὡς εἰποῦσ' ὀρέων ἐπεμαίετο. τοὺς δ' ἄρα λαοὺς
εἰς αὐτὴν ἔτι πάμπαν ἐλίμπανε παπταίνοντας.
ἀλλ' ὅτε δὴ κἀκεῖνοι ἐτέθνασαν, οἱ δ' ἐγένοντο
χαλκείη γενεή, προτέρων ὀλοώτεροι ἄνδρες.
οἱ πρῶτοι κακοεργὸν ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν
εἰνοδίην. πρῶτοι δὲ βοῶν ἐπάσαντ' ἀροτήρων.
καὶ τότε μισήσασα δίκη κείνων γένος ἀνδρῶν.
ἔπταθ' ὑπουρανίη. ταύτην δ' ἄρα νάσσατο χώρην
ἧχί περ ἐννυχίη ἔτι φαίνεται ἀνθρώποισι
παρθένος, ἐγγὺς ἐοῦσα πολυσκέπτοιο βοώτου.
τῆς ὑπὲρ ἀμφοτέρων ὤμων εἱλίσσεται ἀστὴρ
δεξιτερῇ πτέρυγι, προτρυγητὴρ δ' αὖτε καλεῖται.
τόσσος μὲν μεγέθει, τοίῃ δ' ἐγκείμενος αἴγλῃ,
οἷος καὶ μεγάλης οὐρὴν ὑποφαίνεται ἄρκτου.
δεινὴ γὰρ κείνη, δεινοὶ δὲ οἱ ἐγγύθεν εἰσὶν
ἀστέρες. οὐκ ἂν τούς γε ἰδὼν ἐπιτεκμήραιο
οἷος οἱ πρὸ ποδῶν φέρεται καλός τε μέγας τε,
εἷς μὲν ὑπ' ὠμαίων, εἷς δ' ἰξυόθεν κατιόντων,
ἄλλος δ' οὐραίοις ὑπὸ γούνασιν. ἀλλ' ἄρα πάντες
ἁπλόοι ἄλλοθεν ἄλλος ἀνωνυμίη φορέονται.
κρατὶ δέ οἱ δίδυμοι. μέσσῃ δ' ὑπὸ καρκίνος ἐστί.
ποσσὶ δ' ὑπ' ἀμφοτέροισι λέων ὑπὸ καλὰ φαείνει.
ἔνθα μὲν ἠελίοιο θερείταταί εἰσι κέλευθοι.
αἱ δέ που ἀσταχύων κενεαὶ φαίνονται ἄρουραι
ἠελίου τὰ πρῶτα συνερχομένοιο λέοντι.
τῆμος καὶ κελάδοντες ἐτησίαι εὐρέϊ πόντῳ
ἀθρόοι ἐμπίπτουσι. ὁ δὲ πλόος οὐκ ἔτι κώπαις
ὥριος. εὐρεῖαί μοι ἀρέσκοιεν τότε νῆες.

Deterius: vos autem peiora generabitis.
Tunc scilicet bella atque etiam promiscuè fusus cruor
Futurus est hominibus: malo autem impendebit dolor:
Sic locuta montes repetebat. Verùm populos
In ipsam adhuc, prorsus deserebat, oculos coniicientes.
Cæterùm quando etiam illi obierunt, alij nati sunt,
Ænea ætas, prioribus perniciosiores homines:
Qui primi maleficum fabricarunt gladium
Viatorium: primi etiam boues edere cœperunt operarios.
Atque tunc exosa iustitia illorum genus hominum,
Volauit sub cœlum: eámque fortè occupauit regionem,
Vbi nam nocturna adhuc cernitur hominibus
Virgo, vicinè existens perspicuo bubulco.
Cuius super ambobus humeris circumuertitur stella
Ad dexteram alam: Præuindemiator autem vocatur:
Tanta quidem magnitudine, talíque insidens splendori,
Qualis etiam magnæ sub cauda lucet vrsæ.
Ardens profectò illa: ardentes etiam ei cominus sunt
Stellæ, nec forsan hasce cõtuitus, tibi inquisitione opus fuerit.
Quales ei ante pedes fertur claráque magnáque,
Vna quoque sub humeris, vna item lumbo tenus obeũtium,
Alia præterea posterioribus sub genubus. Aliæ verò omnes
Mediocres alibi, alia sine nomenclatura feruntur.
Capiti autem ei Gemini. mediæ verò Cancer subest:
At pedibus sub ambobus Leo clarè sublucet.
Ibi quidem solis ardentißimi sunt cursus,
Atque tum spicarum vacua apparent arua,
Sole primùm accedente Leonem.
Tunc etiam susurrantes Etesiæ, vastum Pontum
Glomerati irruunt: nauigatio autem non amplius remis
Tempestiua est: magnæ mihi placerent tunc naues:

εἰς ἄνεμον δὲ τὰ πηδὰ κυβερνητῆρες ἔχοιεν.
εἰ δέ τοι ἡνίοχόν τε καὶ ἀστέρας ἡνιόχοιο
σκέπτεσθαι δοκέοι, καί τοι φάτις ἤλυθεν αἰγὸς
αὐτῆς, ἠδ' ἐρίφων, οἵτ' εἰν ἁλὶ πορφυρέουσῃ
πολλάκις ἐσκέψαντο κεδαιομένους ἀνθρώπους,
αὐτὸν μέν μιν ἅπαντα μέγαν διδύμων ἐπὶ λαιὰ
κεκλιμένον δήεις. ἑλίκης δέ οἱ ἄκρα κάρηνα
ἀντία δινεύει. σκαιῷ δ' ἐπελήλαται ὤμῳ
αἲξ ἱερή. τὴν μέν τε λόγος Διὶ μαζὸν ἐπισχεῖν.
ὠλενίην δέ μιν αἶγα Διὸς καλέουσ' ὑποφῆται.
ἀλλ' ἡ μὲν πολλή τε, καὶ ἀγλαή. οἱ δέ οἱ αὐτοῦ
λεπτὰ φαείνονται ἔριφοι καρπὸν κατὰ χειρός,
πὰρ ποσὶ δ' ἡνιόχου κεραὸν πεπτηότα ταῦρον
μαίεσθαι. τὰ δέ οἱ μάλ' ἐοικότα σήματα κεῖται.
τοίη οἱ κεφαλὴ διακέκριται. οὐδέ τις ἄλλῳ
σήματι τεκμήραιτο κάρη βοός, οἷά μιν αὐτοὶ
ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἑλισσόμενοι τυπόωσι.
καὶ λίην κείνων ὄνομ' εἴρεται. οὐδέ τοι αὔτως
νήκουστοι ὑάδες, ταὶ μέν ῥ' ἐπὶ παντὶ μετώπῳ
ταύρου βεβλέαται. λαιοῦ δὲ κεράατος ἄκρον,
καὶ πόδα δεξιτερὸν παρακείμενον ἡνιόχοιο.
εἷς ἀστὴρ ἐπέχει. συνεληλάμενοι δὲ φέρονται.
ἀλλ' αἰεὶ ταῦρος προφερέστερος ἡνιόχοιο
εἰς ἑτέρην καταβῆναι, ὁμηλυσίῃ περ ἀνελθών.
οὐδ' ἄρα κηφῆος μογερὸν γένος ἰασίδαο
αὔτως ἄρρητον κατακείσεται. ἀλλ' ἄρα καὶ τῶν
οὐρανὸν εἰς ὄνομ' ἦλθεν, ἐπεὶ Διὸς ἐγγύθεν ἦσαν.
αὐτὸς μὲν κατόπισθεν ἐὼν κυνοσουρίδος ἄρκτου
κηφεύς, ἀμφοτέρας χεῖρας τανύοντι ἐοικώς.
ἴση οἱ στάθμη νεάτης ἀποτείνεται οὐρῆς
ἐς πόδας ἀμφοτέρους, ὅση ποδὸς ἐς πόδα τείνει.

Contra ventum verò, gubernacula rectores teneant oportet.
Porrò si tibi Aurigam & stellas Aurigæ
Contemplari videatur, etiam mentio inciderit Capræ
Ipsius, atque Hœdorum (qui in mari nigrescente
Sæpe contuiti sunt iactatos homines)
Eum quidem ipsum totum & ingẽtem, Geminorũ sub laua
Acclinatum inuenies. Helices autem ei summum caput
E regione obseruatur, verùm sinistro superincumbit humero
Capra religiosa, quam fabula est Ioui mammam præbuisse.
Oleniam verò ipsam Capram Iouis vocant subuates.
Atque hæc quidem multáque & splendida: verùm ei ibidẽ
Obscurè lucent Hœdi in iunctura manus.
Prope pedes autem Aurigæ cornutum expansum Taurum
Scrutare, atqui ei valde consimilia indicia ponuntur.
Quale ipsi caput interstinctum est? neque quispiam alio
Argumento coniectarit caput bouis. Qualiter id ipsæ
Stellæ vtrinque circumductæ configurant?
Etiam crebrò eorum nomen memoratur. neque adeò
Incelebres Hyades, quæ scilicet per totam frontem
Tauri sparsæ sunt. sinistri autem cornu summitatem
Et pedem dexterum adiacentem Aurigæ
Vnica stella complectitur. simul agitati item feruntur:
Attamen semper Taurus pronior Auriga
In occasum descendendo, pari ascensu alioquin exortus.
Neque certè Cephei ærumnosa familia Iasidæ
Omnino ignobilis iacebit: quinetiam horum
In cœlum nomen peruenit: siquidem Iouis cognati erant.
Ipse quedem à tergo existens Cynosuræ vrsæ
Cepheus, ambas manus pandenti similis.
Tanta ei linea ab extrema tenditur cauda
In pedes ambos, quanta à pede in pedem tendit.

αὐτὰρ ἀπὸ ζώνης ὀλίγον κε μεταβλέψειας
πρώτην ἱέμενος καμπὴν μεγάλοιο δράκοντος.
τοῦ δ' ἄρα δαιμονίη περικυλίνδεται, οὐ μάλα πολλὴ
νυκτὶ φαεινομένη παμμήνιδι, κασιέπεια.
οὐ γάρ μιν πολλοὶ καὶ ἐπημοιβοὶ γανόασιν
ἀστέρες, οἵ μιν πᾶσαν ἐπιῤῥήδην στιχόασιν.
οἵην δὲ κληῗδι θύρην ἔντοσθ' ἀραρυῖαν
δικλίδ' ἐπιπλήσσοντες ἀνακρούουσιν ὀχῆες,
τοιοῦτοι μουνὰξ ὑποκείμενοι ἰνδάλλονται
ἀστέρες. ἡ δ' αὔτως ὀλίγων ἀποτείνεται ὤμων
ὀργυιῇ φαίης κεν ἀνιάζειν ἐπὶ παιδί.
αὐτοῦ γὰρ κἀκεῖνο κυλίνδεται αἰνὸν ἄγαλμα
ἀνδρομέδης, ὑπὸ μητρὶ κεκασμένον. οὔ σε μάλ' οἴω
νύκτα περισκέψασθαι, ἵν' αὐτίκα μᾶλλον ἴδηαι·
τοίη οἱ κεφαλή, τοῖοι δέ οἱ ἀμφοτέρωθεν
ὦμοι, καὶ πόδες ἀκρότατοι, καὶ ζώματα πάντα.
ἀλλ' ἔμπης κἀκεῖθι διωλενίη τετάνυσται.
δεσμὰ δέ οἱ κεῖται καὶ ἐν οὐρανῷ. αἱ δ' ἀνέχονται
αὐτοῦ πεπταμέναι πάντ' ἤματα χεῖρες ἐκεῖναι.
ἀλλ' ἄρα οἱ καὶ κρατὶ πέλωρ ἐπελήλαται ἵππος
γαστέρι νειαίρῃ. ξυνὸς δ' ἐπιλάμπεται ἀστήρ,
τοῦ μὲν ἐπ' ὀμφαλίῳ, τῆς δ' ἐσχατόωντι καρήνῳ.
οἱ δ' ἄρ' ἔπι τρεῖς ἄλλοι ἐπὶ πλευρᾶς τε καὶ ὤμοις
ἵππου, δὴ κανόωσι διασταδὸν ἶσα πέλεθρα,
καλοὶ καὶ μεγάλοι. κεφαλὴ δέ οἱ οὐδὲν ὁμοίη,
οὐδ' αὐχὴν δολιχός περ ἐών. ἀτὰρ ἔσχατος ἀστὴρ
αἰθομένης γένυος καὶ κεν προτέροις ἐρίσειε
τέτρασι, οἵ μιν ἔχουσι περίσκεπτοι μάλ' ἐόντες.
οὐδ' ὅ γε τετράπος ἐστίν. ἀπ' ὀμφαλίου γὰρ ἄκρου
μεσσόθεν ἡμιτελὴς περιτέλλεται ἱερὸς ἵππος.
κεῖνον δὴ καὶ φασι καθ' ὑψηλοῦ ἑλικῶνος

Cæterùm à cingulo parumper respicere poteris
Primam petens flexuram magni draconis.
Ante hunc autem infœlix voluitur, non admodum multa
Nocte lucens plenilunari, Caßiopia.
Neque enim ipsam multæ & frequentes illustrant
Stellæ, quæ eam totam sparsim componunt.
Qualem verò sera ianuam intus munitam
Biforibus concurrentes reuerberant vectes,
Tales singulatim subiectæ figurant
Stellæ: atque hæc itidem modicis tendit ab humeris
Passum, diceres profectò angi propter filiam.
Ibi nanque & illud obuoluitur triste simulacrum
Andromedæ, sub matre constellatum. haud te multũ opinor
Noctem disquirere, quò mox potius intuearis:
Tam clarum ei caput est, tam clari item ei vtrinque
Humeri, & pedes extremi, & cincturæ omnes.
Etiamnum & illic secundum brachia propansa est.
Vincula item ei admota sunt etiam in cælo: retinẽtur autem
Illic expassæ omnibus diebus manus illæ.
Sed enim ei etiam supra caput ingens volutatur equus
Ventre extremo: communis autem fulget stella:
Huius quidem in vmbilico, illius verò in extremo capite.
Præterea autem tres aliæ intra latera & armos
Equi signant distanter æqualia spacia,
Claræ & magnæ, verùm caput ei haudquaquam simile,
Neque ceruix, longa alioqui existens: tamen extrema stella
Fulgentis genæ etiamnum prioribus concertaret
Quatuor, quæ ipsum continent, conspicuæ planè existentes.
Nec verò hic quadrupes est: ab vmbilico nanque extremo
Dimidio semiperfectus exoritur sacer equus.
Hunc etiam aiunt in excelso Helicone

καλὸν ὕδωρ ἀγαγεῖν εὐαλδέος ἵππου κρήνης.
οὐ γάρ πω ἑλικὼν ἄκρος κατελείβετο πηγαῖς,
ἀλλ' ἵππος μιν ἔτυψε. τὸ δ' ἀθρόον αὐτόθεν ὕδωρ
ἐξέχυτο πληγῇ προτέρου ποδός. οἱ δὲ νομῆες
πρῶτοι κεῖνο ποτὸν διεφήμισαν ἵππου κρήνην.
ἀλλὰ τὸ μὲν πέτρης ἀπολείβεται. οὐδέ ποτ' αὐτὸ
θεσπιέων ἀνδρῶν ἑκὰς ὄψεαι. αὐτὰρ ὁ ἵππος
ἔνδιος εἰλεῖται. καί τοι πάρα θηήσεσθαι,
αὐτοῦ καὶ κριοῖο θοώταταί εἰσι κέλευθοι.
ὃς ῥά τε καὶ μήκιστα διωκόμενος περὶ κύκλα,
οὐδὲν ἀφαυρότερον τροχάει κυνοσουρίδος ἄρκτου.
αὐτὸς μὲν νωθὴς καὶ ἀνάστερος οἷα σελήνῃ
σκέψασθαι. ζώνῃ δ' ἂν ὁμῶς ἐπιτεκμήραιο
ἀνδρομέδης, ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστήρικται.
μεσσόθι δὲ τρίβει μέγαν οὐρανόν, ἧχί περ ἄκραι
χηλαὶ καὶ ζώνη περιτέλλεται ὠρίωνος.
ἔστι δέ τοι καὶ ἔτ' ἄλλο τετυγμένον ἐγγύθι σῆμα
νειόθεν ἀνδρομέδης, τὸ δ' ἐπὶ τρισὶν ἐστάθμηται
δελτωτὸν πλευρῇσιν, ἰσαιομένῃσιν ἐοικὸς
ἀμφοτέρῃς. ἡ δ' οὔτι τόση, μάλα δ' ἐστὶν ἑτοίμη
εὑρέσθαι. περὶ γὰρ πολέων εὐάστερός ἐστι
τῆς, ὀλίγον κριοῦ νοτιώτεροι ἀστέρες εἰσίν.
οἱ δ' ἄρ' ἔτι προτέρω, ἔτι δ' ἐν προβολῇσι νότοιο
ἰχθύες. ἀλλ' αἰεὶ ἕτερος προφερ ἕτερος ἄλλου,
καὶ μᾶλλον βορέαο νέον κατιόντος ἀκούει.
ἀμφοτέρων δέ σφεων ἀποτείνεται ἠΰτε δεσμὰ
οὐραίων ἑκάτερθεν ἐπισχερὼ εἰς ἓν ἰόντων.
καὶ τὰ μὲν εἷς ἀστὴρ ἐπέχει καλός τε μέγας τε,
ὅν ῥά τε καὶ σύνδεσμον ὑπουράιον καλέουσιν.
ἀνδρομέδης δέ τοι ὦμος ἀριστερὸς ἰχθύος ἔστω
σῆμα βορειοτέρου. μάλα γάρ νύ οἱ ἐγγύθεν ἐστίν.

Pulchram aquam produxisse largi equi fontis.
Nec vnquam enim Helicon summus destillarat fontibus::
Verùm equus ipsum feriit, atque copiosa inde aqua
Effusa est ictu prioris pedis. pastores autem
Primi hunc potum appellarunt equi fontem.
Atque hic quidem è rupe stillat, nec modò ipsum
À Thespiensibus viris longè cernes. Cæterùm equus
In cœlo obuersatur. Atque (propè spectato)
Illic etiam Arietis celerrimi sunt cursus:
Qui sanè vel longissimos agitatus per orbes,
Nihilo segnius currit Cynosura vrsa.
Ipse quidem languidus & obscurus, vtpote lunam
obseruando. veruntamen per cingulum deprehendere poteris
Andromedæ: haud longè enim sub ipsam situs est.
In medio autem terit magnum cœlum, vbi nam summæ
Chelæ, & cingulus circumagitur Orionis.
Est verò adhuc aliud dispositum propè signum
Subter Andromedam: id autem in tria dimensum est
Deltotum latera, æqualus assimilatum
Duobus. tertium verò non tantum, tamen admodũ facile est
Inuentu: præ multis enim fulgidum est.
Quibus paululum Arietis australiores stellæ sunt:
Illæ verò adhuc anterius. Præterea autẽ in procursibus austri
Pisces: sed semper alter propior altero:
Atque magis Boream recenter descendentem sentit.
Ab ambobus verò ipsis tenduntur quasi vincula,
È caudis vtrinque sequenter in vnum coëuntibus.
Et hæc quidem vna stella connectit, claráque, magnáque:
Quam vtique etiam colligaturã subcaudinam vocant.
Porrò Andromedæ humerus sinister piscis esto
Index septentrionalioris: admodum nanque ei vicinè est.

ἀμφότεροι δὲ πόδες γαμβροῦ ἐπισημαίνοιεν
περσέως, οἵ ῥά οἱ αἰὲν ἐπωμάδιοι φορέονται.
αὐτὰρ ὅ γ' ἐν βορέῳ φέρεται περιμήκετος ἄλλων.
καί οἱ δεξιτερὴ μὲν ἐπὶ κλισμὸν τετάνυσται
πενθερίου δίφροιο. τὰ δ' ἐν ποσὶν οἷα διώκων
ἴχνια μηκύνει, κεκονισμένος ἐν διὶ πατρί.
ἄγχι δέ οἱ σκαιῆς ἐπιγουνίδος ἤλιθα πᾶσαι
πληιάδες φορέονται. ὁ δ' οὐ μάλα πολλὸς ἁπάσας
χῶρος ἔχει. καὶ δ' αὐταὶ ἐπισκέψασθαι ἀφαυραί.
ἑπτάποροι δὴ ταί γε μετ' ἀνθρώποις ὑδέονται,
ἓξ οἶαί περ ἐοῦσαι ἐπόψιαι ὀφθαλμοῖσιν.
οὐ μέν πως ἀπόλωλεν ἀπευθὴς ἐκ διὸς ἀστήρ,
ἐξ οὗ καὶ γενεῆθεν ἀκούομεν. ἀλλὰ μάλ' αὕτως
εἴρεται. ἑπτὰ δ' ἐκεῖναι ἐπιρρήδην καλέονται,
ἀλκυόνη, μερόπη τε, κελαινώ τ', ἠλέκτρη τε,
καὶ στερόπη, καὶ τηϋγέτη, καὶ πότνια μαῖα.
αἱ μὲν ὁμῶς ὀλίγαι καὶ ἀφεγγέες. ἀλλ' ὀνομασταὶ
ἦρι καὶ ἑσπέριαι, ζεὺς δ' αἴτιος, εἱλίσσονται.
ὅς φισι καὶ θέρεος καὶ χείματος ἀρχομένοιο
σημαίνειν ἐκέλευσεν, ἐπερχομένου τ' ἀρότοιο.
καὶ χέλυς, ἥ τ' ὀλίγη. τὴν δ' ἄρ' ἔτι καὶ παρὰ λίκνῳ
ἑρμείας ἐτόρησε. λύρην δέ μιν εἶπε λέγεσθαι.
κὰδ δ' ἔθετο προπάροιθεν ἀπευθέος εἰδώλοιο
οὐρανὸν εἰσαγαγών. τὸ δ' ἐπὶ σκελέεσσι πετηλον
γούνατί οἱ σκαιῷ πελάει. κεφαλή γε μὲν ἄκρη
ἀντιπέρην ὄρνιθος ἑλίσσεται. ἡ δὲ μεσηγὺ
ὀρνιθέης κεφαλῆς καὶ γούνατος ἐστήρικται.
ἤτοι γὰρ καὶ ζηνὶ παρατρέχει αἰόλος ὄρνις.
ἀλλ' ὁ μὲν ἠερόεις. τὰ δέ οἱ ἐπιτετρήχυνται
ἀστράσιν, οὔ τοι λίην μεγάλοις, ἀτὰρ οὐ μὲν ἀφαυροῖς.
αὐτὰρ ὅ γ' * εὐδιόωντι ποτὴν ὄρνιθι ἐοικὼς,

*εὐδιόωντι ποτήν) *Immotis aliis in aëre pendenti.*

Ambo autem pedes sponsum indicare poterunt
Persea, qui quidem ei semper ob humeros voluuntur.
Verum hic in boreali parte fertur maximus aliorum:
Atque ei dextera quidem ad lecticam protensa est
Socrinæ sellæ. in pedibus autem velut persequens
Vestigia distendit, fatigatus in dio patre.
At ei prope sinistrum genu aceruatim omnes
Pleiades feruntur. nec verò adeò spaciosus vniuersas
Locus continet: atque ipsæ inspiciendo languidæ.
Septemgradæ autem eæ ab hominibus celebrantur,
Sex solæ quamuis existant conspicuæ oculis.
Nec certè vnquam periit ignota ex cælo stella,
Ex quo à primordio audiuimus: sed planè fabulosè
Dicitur. porrò septem illæ nominatim vocantur,
Alcyone, Meropéque, Celænóque, Electráque,
Et Sterope, & Taygeta, & veneranda Maia.
Hæ quidem simul modicæ & obscuræ, tamen celebres
Mane & vespertinæ (Ioue autore) circumaguntur:
Qui eis æstatem & hyemem instantem
Significare præcepit, aduenientémque arationem.
Præterea testudo, quæ parua: quam etiamdum ad cunam
Mercurius compegit: Lyram verò eam iussit vocari.
Collocauit autem ante ignotum idolum,
In cælum transferens, atque in cruribus volatile
Genu ei sinistro appropinquat, caput certè summum
È regione Cygni circumuoluitur: illa verò inter
Cygninum caput & genu sita est.
Porrò etiam in cælo volat varius ales:
Verùm is quidem obscurus: alæ autem ei exasperatæ sunt
Stellis non adeò magnis, tamen neque languidis.
Sed hic tranquillant volatum aui similis,

Caput certè summũ e regione Cygni circumuoluitur.) Summũ Cygni caput voluitur è regione. ἀντιπέρην, absolutè.

εὔδιος εἰς ἑτέρην φέρεται, κατὰ δεξιὰ χειρὸς
κηφῆος ταρσοῖο τὰ δεξιὰ πείρατα τείνων.
λαιῇ δὲ πτέρυγι σκαρθμὸς παρακέκλιται ἵππου.
τὸν δὲ μεταςκαίροντα δύ' ἰχθύες ἀμφινέμονται
ἵππον. πὰρ δ' ἄρα οἱ κεφαλῇ χεὶρ ὑδροχόοιο
δεξιτερὴ τετάνυσται. ὁ δ' ὀπίτερος αἰγοκερῆος
τέλλεται. αὐτὰρ ὅ γε προτέρω καὶ νειόθι μᾶλλον
κέκλιται αἰγόκερως, ἵνα τρέπετ' ἠελίοιο.
μὴ κείνῳ ἐνὶ μηνὶ περικλύζοιο θαλάσσης
πεπταμένῳ πελάγει κεχρημένος, οὔτε κεν ἠοῖ
πολλὴν πειρήνειας. ἐπεὶ ταχινώταταί εἰσιν,
οὔτ' ἄν τοι νυκτὸς πεφοβημένῳ ἐγγύθεν ἠὼς
ἔλθοι, ἢ μάλα πολλὰ βοωμένῳ οἱ δ' ἀλεγεινοὶ
τῆμος ἐπιρρήσσουσι νότοι ὁπότ' αἰγοκερῆϊ
συμφέρετ' ἠέλιος. τότε δὴ κρύος ἐκ διός ἐστι
ναύτῃ μαλκιόωντι χαλεπώτερον. ἀλλὰ καὶ ἔμπης
ἤδη πάντ' ἐνιαυτὸν ὑπὸ στείρῃσι θάλασσα
πορφύρει. ἴκελοι δὲ κολυμβίσιν αἰθυίῃσι
πολλάκις ἐκ νηῶν πέλαγος περιπαπταίνοντες
ἥμεθ' ἐπ' αἰγιαλοὺς τετραμμένοι. οἱ δ' ἔτι πόρσω
κλύζονται. ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον ἄϊδ' ἐρύκει.
καὶ δ' ἂν ἐπὶ προτέρῳ γε θαλάσσῃ πολλὰ πεπονθὼς,
τόξον ὅτ' ἠέλιος καίῃ καὶ ῥυτῆρα τόξου,
ἑσπέριος κατάγοιο, πεποιθὼς οὐκέτι νυκτί,
σῆμα δέ τοι κείνης ὥρης καὶ μηνὸς ἐκείνου
σκορπίος ἀντέλλων εἴη πυμάτης ἐπὶ νυκτός.
ἤτοι γὰρ μέγα τόξον ἀνέλκεται ἐγγύθι κέντρου
τοξευτής, ὀλίγον δὲ παροίτερος ἵσταται αὐτοῦ
σκορπίος ἀντέλλων. ὁ δ' ἀνέρχεται αὐτίκα μᾶλλον.
τῆμος καὶ κεφαλὴ κυνοσουρίδος ἀκρόθι νυκτὸς
ὕψι μάλα τροχάει. ὁ δὲ δύεται ἠῶθι πρὸ

Æ cauda in occasum fertur, contra dexteram manum
Cephei, vnguis dexteras extremitates tendens.
Læuæ verò alæ Vngula acclinata est Equi.
Quem item subsultantem duo pisces circundant
Equum, atqui ei prope caput manus Æquarij
Dextera extensa est: is autem posterior Capricorno
Oritur. cæterùm prior & remotè magis
Inclinatus est Capricornus, vbi vertitur solis cursus.
Haud illo in mense fluctuosi maris
Vasto pelago vsus, vel certè die
Multam viam confeceris, quoniam breuissimi sunt:
Vel fortè noctu exterrito propè dies
Venerit, etiam valde multum clamanti. periculosi autem
Tunc irrumpunt Æstri, quando Capricorno
Cooritur sol: tunc sanè frigus ex aere est
Nautæ rigenti perniciosius. Veruntamen
Iam totum annum sub carinis mare
Nigrescit. Similes autem vrinatoribus mergis
Sæpenumero è nauibus mare circumspicientes
Sedemus ad litora conuersi: illa verò adhuc procul
Alluuntur: modicum autem lignum mortem prohibet.
At verò in priore mense mari multa passus,
Arcum quando sol incendat, & rectorem arcus,
Sub vesperam nauem reducito, fidens non amplius nocti.
Indicium autem tibi illius temporis & mensis illius
Scorpius exoriens esto extrema sub nocte:
Quandoquidem magnum arcum attrahit prope aculeum
Sagittarius, sed aliquantum anterior consistit ipso
Scorpius exoriens: ille verò ascendit confestim admodum.
Tum quoque caput Cynosuræ in extremo noctis
Excelse valde fertur: occidit autem ante matutinum

ἀθρόος ὠρίων, κηφεὺς δ' ἀπὸ χειρὸς ἐπ' ἰξύν.
ἔστι δέ τις προτέρω βεβλημένος ἄλλος ὀϊστὸς,
αὐτὸς ἄτερ τόξου. ὁ δέ οἱ παραπέπταται ὄρνις
ἀσσότερον βορέω χεδόθεν δή οἱ ἄλλος ἀήτης,
οὐ τόσσος μεγέθει. χαλεπὸς γε μὲν ἐξ ἁλὸς ἐλθεῖν
νυκτὸς ἀπερχομένης. καί μιν καλέουσιν ἀητόν.
δελφὶς δ' οὐ μάλα πολλὸς ἐπιτρέχει αἰγοκερῆϊ,
μεσσόθεν ἠερόεις. τὰ δέ οἱ περὶ τέσσαρα κεῖται
γλήνεα, παρβολάδην δύο, πὰρ δύο πεπλιόωντα.
καὶ τὰ μὲν οὖν βορέω καὶ ἀλήσιος ἠελίοιο
μεσσηγὺς κέχυται. τὰ δὲ νειόθι τέλλεται ἄλλα
πολλὰ μεταξὺ νότοιο καὶ ἠελίοιο κελεύθου.
λοξὸς μὲν ταύροιο τομῇ ὑποκέκλιται αὐτὸς
ὠρίων, μὴ κεῖνον ὅτις καθαρῇ ἐπὶ νυκτὶ
ὑψοῦ πεπλιόωντα παρέρχεται, ἀλλὰ πεποίθοι
οὐρανὸν εἰσανιδὼν προφερέστερα θηήσασθαι.
τοῖος καὶ φρουρὸς ἀειρομένῳ ὑπὸ νώτῳ
φαίνεται ἀμφοτέροισι κύων ὑπὸ ποσσὶ βεβηκὼς
ποικίλος. ἀλλ' οὐ πάντα πετασμένος, ἀλλὰ κατ' αὐτ
γαστέρα κυάνεος περιτέλλεται. ἡ δέ οἱ ἄκρη
ἀστέρι βέβληται δεινῷ γένυς, ὅς ῥα μάλιστα
ὀξέα σειριάει. καί μιν καλέουσ' ἄνθρωποι
σείριον. οὐκ ἔτι κεῖνον ἅμ' ἠελίῳ ἀνιόντα
φυταλιαὶ ψεύδονται ἀναλδέα φυλλιόωσαι.
ῥεῖα γὰρ οὖν ἔκρινε διὰ στίχας ὀξὺς ἀΐξας,
καὶ τὰ μὲν ἔρρωσε, τῶν δὲ φλόον ὤλεσε πάντα.
κείνου καὶ κατιόντος ἀκούομεν. οἱ δέ οἱ ἄλλοι
σήμ' ἔμεναι μελέεσσιν ἐλαφρότεροι περίκεινται,
ποσσὶ δ' ὠρίωνος ὑπ' ἀμφοτέροισι λαγωὸς
ἐμμενὲς ἤματα πάντα διώκεται. αὐτὰρ ὅ γ' αἰεὶ
σείριος ἐξόπιθεν φέρεται μετιόντι ἐοικώς.

Cumulatus Orion: Cepheus verò à manu ad lumbum.
Est item quædam vlterius iacta alia sagitta,
Ipsa absque arcu: atque illi aduolitat Cygnus
Propius Boreæ. Vicina item ei alius ales,
Non tantus magnitudine, tēpestuosus sanè mare egrediēdo,
Nocte decedente: atque ipsum vocant Aquilam.
Delphinus autē nō admodū magnus appropinquat Capri-
Medio obscurus: quatuor verò ei circūiacent (corno,
Stellæ, adiectim duæ, iuxtà duæ volantes:
Atque hæc quidem Boream & vagationem solis
Interfusa sunt. Porrò remotè oriuntur alia
Multa inter Austrum & solis orbitam.
Obliquus quidem Tauri sectioni subiacet ipse
Orion. Non illum quis serena in nocte
Sublime volitantem præterit; sed confidat
Cœlum intuens, promptius contemplari.
Talis & custos elato sub dorso
Lucet ambobus Canis sub pedibus sistens
Varius, at non penitus illustratus: verùm circa ipsum
Ventrem obscurus obuersatur. Sed ei summum
Stella insignitum est feruida mētum, quæ quidem maximè
Vehementer exiccat: atque ipsum vocant homines
Sirium. non amplius illum cum sole orientem
Arbores fallunt sine humore frondentes.
Facilè siquidem discernit per ordines, acutus penetrans:
Et quasdā consolidat, quarundā verò corticē perdit omnē.
Illum etiam occidentem sentimus, cæterùm ei aliæ
Quæ signum sint membris, languidiores circumiacent.
Pedibus autem Orionis sub ambobus Lepus
Incessanter omnibus diebus fugatur, at semper
Sirius à tergo fertur insequenti similis:

καί οἱ ἐπαντέλλει, καί μιν κατιόντα διώκει.
ἡ δὲ κυνὸς μεγάλοιο κατ' οὐρὴν ἕλκεται ἀργὼ
πρυμνόθεν. οὐ γὰρ τῇ γε κατὰ χρέος εἰσὶ κέλευθοι,
ἀλλ' ὄπιθεν φέρεται τετραμμένη. οἷα καὶ αὐταὶ
νῆες, ὅταν δὴ ναῦται ἐπιστρέψωσι κορώνην
ὅρμον ἐσερχόμενοι. τὴν δ' αὐτίκα πᾶς ἀνακόπτει
νῆα, παλιρροθίη δὲ καθάπτεται ἠπείροιο.
ὡς ἥγε πρυμνόθεν ἰησονὶς ἕλκεται ἀργώ.
καὶ τὰ μὲν ἠερίη καὶ ἀνάστερος, οἷα παρ' αὐτὸν
ἱστὸν ἀπὸ πρῴρης φέρεται· τὰ δὲ πᾶσα φαεινή.
καί οἱ πηδάλιον κεχαλασμένον ἐστήρικται
ποσσὶν ὑπ' οὐραίοισι κυνὸς προπάροιθεν ἰόντος.
τὴν δὲ καὶ οὐκ ὀλίγον περ ἀπόπροθι πεπτηυῖαν
ἀνδρομέδην, μέγα κῆτος ἐπερχόμενον κατεπείγει.
ἡ μὲν γὰρ θρήικος ὑπὸ πνοιῇ βορέαο
κεκλιμένη φέρεται. τὸ δέ οἱ νότος ἐχθρὸν ἀγινεῖ
κῆτος, ὑπὸ κριῷ τε καὶ ἰχθύσιν ἀμφοτέροισιν,
λαιὸν ὑπὲρ ποταμοῦ βεβλημένον ἀστερόεντος.
οἷον γὰρ κἀκεῖνο θεῶν ὑπὸ ποσσὶ φορεῖται
λείψανον ἠριδανοῖο πολυκλαύστου ποταμοῖο.
καὶ τὸ μὲν ὠρίωνος ὑπὸ σκαιὸν πόδα τείνει.
δεσμοὶ δ' οὐραῖοι, τοῖς ἰχθύες ἄκροι ἔχονται,
ἄμφω συμφορέονται ἀπ' οὐραίων κατιόντες,
κητείης δ' ὄπιθεν λοφιῆς ἐπιμὶξ φορέονται,
εἰς ἓν ἐλαυνόμενοι, ἑνὶ δ' ἀστέρι πειραίνονται
κήτεος, ὃς κείνου πρώτῃ ἐπίκειται ἀκάνθῃ.
οἱ δ' ὀλίγῳ μέτρῳ, ὀλίγῃ δ' ἐγκείμενοι αἴγλῃ.
μεσσόθι πηδαλίου καὶ κήτεος εἱλίσσονται,
γλαυκοῦ πεπτηῶτες ὑπὸ πλευρῇσι λαγωοῦ,
νώνυμοι. οὐ γὰρ τοί γε τετυγμένου εἰδώλοιο
βεβλέαται μελέεσσιν ἐοικότες, οἷά τε πολλὰ

Etiam ei cooritur, atque ipsum occidentem insectatur.
At Canis magni contra caudam voluitur Argo
A puppi: non enim huic ex more sunt cursus,
Sed retrò agitatur versa: ceu etiam ipsæ
Naues, cum nautæ inuertunt rostrum,
Portum appellantes, atque subitò quilibet resulcat
Nauem, retrograda verò attingit continentem:
Sic à puppi Iasonica trahitur Argo.
Atque quibusdã in partibus obscura & sine stellis (sicut ad
Malũ à prora) fertur: in aliis verò tota splẽdida. (ipsum
Etiam ei gubernaculum submissum fultum est
Pedibus sub posteris Canis antecedentis.
Cæterùm (etsi admodum eminus volitantem)
Andromedam grandis Cetus aduenienis vrget.
Porrò hoc Thracij sub ventum Boreæ
Inclinata fertur: at ei Auster infestum circumagit
Cetum. sub Arietéque & Piscibus ambobus,
Paululum super fluuio iacentem stellato.
(Mirũ nanque quales etiã illæ deorum sub pedibus ferãtur
Reliquiæ, Eridiani luctuosi fluuij)
Etiam hic quidem Orionis sub sinistrum pedem tendit.
Vincula autem caudina, quibus pisces extremi tenentur.
Ambo coëunt, à caudis descendentes,
Beluinum verò post dorsum commixtim feruntur,
In vnum ducta: vnica etiam stella terminantur
Ceti, quæ eius primæ insidet spinæ.
Quæ autem modica magnitudine, modico itẽ insitæ fulgori
In medio gubernaculi & Ceti voluuntur,
Glauci volutantes sub lateribus Leporis,
Ignotæ sunt: non enim illæ conflati simulacri
Sparsæ sunt membris similes, qualia multa

ἑξείης στιχόωντα παρέρχεται αὐτὰ κέλευθα
ἀνωνύμων ἐτέων. τά τις ἀνδρῶν οὐκ ἔτ' ἐόντων
ἐφράσατ' ἠδ' ἐνόησεν ἅπαντ' ὀνομαστὶ καλέσαι,
ἤλιθα μορφάσας. οὐ γάρ κε δυνήσατο πάντων
οἷάτ' ἐκκεκριμένων ὄνομ' εἰπεῖν, οὐδὲ δαῆναι.
πολλοὶ γὰρ πάντῃ, πολέων δ' ἐπὶ ἶσα πέλονται
μέτρα τε καὶ χροιή, πάντες γε μὲν ἀμφιέλικτοι.
τῷ καὶ ὁμηγερέας γε ἐείσατο ποιήσασθαι
ἀστέρας, ὄφρ' ἐπιτὰξ ἄλλῳ παρακείμενος ἄλλος
εἴδεα σημαίνοιεν, ἄφαρ δ' ὀνομαστὰ γένοιντο
ἄστρα. καὶ οὐκ ἔτι νῦν ὑπὸ θαύματι τέλλεται ἀστήρ,
ἀλλ' οἱ μὲν καθαροῖς ἐναρηρότες εἰδώλοισι
φαίνονται. τὰ δ' ἔνερθε διωκομένοιο λαγωοῦ
πάντα μάλ' ἠερόεντα. καὶ οὐκ ὀνομαστὰ φέρονται.
νειόθι δ' αἰγοκερῆος ὑπὸ πνοιῇσι νότοιο
ἰχθὺς ἐς κῆτος τετραμμένος ἠώρηται,
οἶος ἀπὸ προτέρων. νότιον δέ ἑ κικλήσκουσιν.
ἄλλοι δὲ σποράδην ὑποκείμενοι ὑδροχοῆϊ
κήτεος αἰθερίοιο καὶ ἰχθύος ἠερέθονται
μεσσόθι, νωχελέες καὶ ἀνώνυμοι. ἐγγύθι δέ σφων
δεξιτερῆς ἀπὸ χειρὸς ἀγαυοῦ ὑδροχόοιο,
οἵη τίς τ' ὀλίγη χύσις ὕδατος ἔνθα καὶ ἔνθα
σκιδναμένου, χαροποὶ καὶ ἀναλδέες εἱλίσσονται.
ἐν δέ σφιν δύο μᾶλλον ἐειδόμενοι φορέονται
ἀστέρες, οὔτ' ἔπι πολλὸν ἀπήοροι. οὐδὲ μάλ' ἐγγύς,
εἷς μὲν ὑπ' ἀμφοτέροισι ποσὶ καλός τε μέγας τε
ὑδροχόου, ὁ δὲ κυανέου ὑπὸ κήτεος οὐρῇ.
τοὺς πάντας καλέουσιν ὕδωρ. ὀλίγοι γε μὲν ἄλλοι
νειόθι τοξευτῆρος ὑπὸ προτέροισι πόδεσσι
δινωτοὶ κύκλοι περιηγέες εἱλίσσονται.
αὐτὰρ ὑπ' αἰθομένῳ κέντρῳ τέραος μεγάλοιο

Ex ordine incedentia perambulant easdem semitas
Cōpletis annis: quæ quispiā hominū non amplius superstitū
Obseruauit, & excogitauit vniuersa nominatim appellare,
Cumulatim imaginatus: non enim potuit omnium
Ceu distinctarum nomen dicere, neque discere.
Multæ nanque paßim, multarum insuper æquales existunt
Magnitudinésque & color: omnes vtique circumuolubiles.
Quare & simul collectas visum fuit facere
Stellas, vt ordinatim aliæ adiacens alia
Imagines effigiarent, móxque nominabilia fierent
Astra: atque haud amplius nunc cum admiratione oritur
Sed hæ quidē conspicuis insignitæ imaginibus (stella
Cernuntur. Porrò subter impetitum Leporem
Omnia planè obscura sunt, & sine nomine feruntur,
Infra autem Capricornum sub flatibus Austri
Piscis contra Cetum versus in alto natat,
Vnicus præter priores: Austrinum autem ipsum appellant.
Aliæ item sparsim subiectæ Aquario
Cetum cælestem & Piscem pendent
Inter, languidæ & ignotæ: at iuxta eas
Dextra à manu splendidi Aquarij:
(Qualis quædam fusio aquæ huc & illuc
Sparsæ) visui gratiosæ & debiles circumuoluuntur.
Inter ipsas autem duæ magis firmæ feruntur
Stellæ, nec multum distantes, neque admodum vicinæ:
Vna quidem sub ambobus pedibus pulchráque magnáque
Aquarij, altera verò obscuri sub Ceti cauda:
Quas omnes vocant aquam. Paruæ profectò aliæ
Vltra Sagittarium sub prioribus pedibus
Volubiles coronæ circumactæ voluuntur.
At sub flagrante aculeo monstri magni

σκορπίου ἀγχινότοιο θυτήριον αἰωρεῖται.
τοῦ δή τοι ὀλίγον μὲν ἐπὶ χρόνον ὑψόθ' ἐόντος
πεύσεαι, ἀντιπέρην γὰρ ἀείρεται ἀρκτούροιο.
καὶ τῷ μὲν μάλα πολλὰ μετήοροί εἰσι κέλευθοι
ἀρκτούρῳ, τὸ δὲ θᾶσσον ὑφ' ἑσπερίην ἅλα νεῖται.
ἀλλ' ἄρα καὶ περὶ κεῖνο θυτήριον ἀρχαίη νὺξ,
ἀνθρώπων κλαίουσα πόνον, χειμῶνος ἔθηκεν
εἰνάλιον μέγα σῆμα. κεδαιόμεναι γὰρ ἐκείνῃ
νῆες ἀπὸ φρενός εἰσι. τὰ δ' ἄλλοθεν ἄλλα πιφάσκει
σήματ', ἐποικτείρουσα πολυρροθίους ἀνθρώπους.
τῷ μή μοι πελάγει νεφέων εἰλυμένων ἄλλων
εὔχεο μεσσόθι κεῖνο φαήμεναι οὐρανῷ ἄστρον,
αὐτὸ μὲν ἀνέφελόν τε καὶ ἀγλαόν, ὕψι δὲ μᾶλλον
κυμαίνοντι νέφει πεπιεσμένον, οἷά τε πολλὰ
θλίβετ' ἀνατέλλοντος ὀπωρινοῦ βορέαο.
πολλάκι γὰρ καὶ τοῦτο νότῳ ἔπι σῆμα τιτύσκει
νὺξ αὐτή, μογεροῖσι χαριζομένη ναύτῃσιν.
οἱ δ' εἰ μέν κε πίθωνται ἐναίσιμα σημαινούσῃ,
ἄρμενά τε κοῦφά τε πάντα, καὶ ἄν τι ποιήσωνται,
αὐτίκ' ἐλαφρότερος πέλεται πόνος. εἰ δέ κε νηῒ
ὑψόθεν ἐμπλήξῃ δεινὴ ἀνέμοιο θύελλα
αὔτως ἀπρόφατος, τὰ δὲ λαίφεα πάντα ταράξῃ,
ἄλλοτε μὲν καὶ πάμπαν ὑπόβρυχα ναυτίλλονται,
ἄλλοτε δ', αἴ κε Διὸς παρανισσομένοιο τύχωσιν
εὐχόμενοι, βορέω δὲ παρατρέψει ἀνέμοιο,
πολλὰ μάλ' ὀτλήσαντες, ὁμῶς πάλιν ἐσκέψαντο
ἀλλήλους ἐπὶ νῆα. νότον δ' ἐπὶ σήματι τούτῳ
δείδιθι μέχρι βορῆος ἀπαστράψαντος ἴδηαι.
εἰ δέ κεν ἑσπερίης μὲν ἁλὸς κενταύρου ἀπείη
ὦμος, ὅσον προτέρης, ὀλίγη δέ μιν εἰλύοι ἀχλὺς
αὐτόν, ἀτὰρ μετόπισθεν ἐοικότα σήματα τεύχοι

βορέω δὲ παρατρέψει ἀνέμοιο ὁ βορέας τοῦ βορέου τοῦ βορέαο Ionicè, per synæresin βορέω sicut τοῦ αἰνείαο αἰνείω. Et subintelligendum more Attico is.

Scorpij

Scorpij, prope Austrum, Ara in cælo pendet.
Quam certè modicum quidem ad tempus in alto existentem
Senties: è regione enim eleuatur Arcturi.
At huic quidem admodum multum sublimes sunt viæ
Arcturo, illa verò citius sub vesperum mare redit.
Sed & per hanc Aram primæua Nox,
Hominum deplorans calamitatem, tempestatis fecit
Marinum certum signum. Periclitantes enim illi
Naues dolori sunt. alicunde item alia docet
Signa, commiserans disiactatos homines.
Idcirco ne mihi pelago, nubibus obductis aliis,
Opta in medio hoc apparere cælo astrum,
Ipsum quidem innubilum & splẽdidũ: quin supernè magis
Turbida nube pressum, sicut frequenter
Vrgetur surgente autumnali Borea:
Sæpe nanque & hoc super Austro signum subornat
Ipsa Nox, miseris gratificans nautis.
Qui si quidem obsecuti fuerint certa significanti,
Statim facilia omnia, etiam si quid egerint,
Mox leuior est labor. Sin autem naui
Ex alto impegerit vehemens venti procella
Planè improuisa, atque vela omnia turbauerit:
Interdum quidem omnino submersi nauigant,
Interdum verò (modò Iouem appropinquantem nacti sint
Supplices, etiam vis Boreæ superauerit venti)
Multa valde passi simul reuisunt
Sese super nauem. Austrum autem sub signo illo
Metue, donec Boream deserenantem senseris,
Si verò ab occidentali quidem mari Centauri absuerit
Humerus, quãtũ à priori: modica autẽ eũ occuluerit nebula
Ipsum. insuper autem eadem signa faciat

νὺξ ἐπὶ παμφανόωντι θυτηρίῳ, οὔ σε μάλα χρὴ
ἐς νότον, ἀλλ' εὔροιο περισκοπέειν, ἀνέμοιο.
δήεις δ' ἄστρον ἐκεῖνο δύω ὑποκείμενον ἄλλοις.
τοῦ γάρ τοι τὰ μὲν ἀνδρὶ ἐοικότα, νειόθι κεῖται
σκορπίου, ἱππουραῖα κ' ὑπό σφισι χηλαὶ ἔχουσιν.
αὐτὰρ ὁ δεξιτερὴν αἰεὶ τανύοντι ἔοικεν
ἀντία δεινωτοῖο θυτηρίου. ἐν δέ οἱ ἀπρὶξ
ἄλλο μάλ' ἐσφήκωται ἐληλάμενον διὰ χειρὸς
θηρίον. ὣς γάρ μιν πρότερον ἐπεφημίξαντο.
ἀλλ' ἔτι γάρ τε καὶ ἄλλο περαιόθεν ἕλκεται ἄστρον.
ὕδρην μιν καλέουσιν. τὸ δὲ ζώοντι ἐοικὸς
ἠνεκὲς εἰλεῖται. καί οἱ κεφαλὴ ὑπὸ μέσσον
καρκίνον ἱκνεῖται. σπείρη δ' ὑπὸ σῶμα λέοντος.
οὐρὴ δὲ κρέμαται ὑπὲρ αὐτοῦ κενταύροιο.
μέσσῃ δὲ σπείρῃ κρητὴρ, πυμάτῃ δ' ἐπίκειται
εἴδωλον κόρακος, σπείρην κόπτοντι ἐοικός.
καὶ μὴν καὶ προκύων διδύμοις ὕπο καλὰ φαείνει.
ταῦτα κε θηήσαιο παρερχομένων ἐνιαυτῶν
ἑξείης παλίνωρα. τὰ γὰρ καὶ πάντα μάλ' αὔτως
οὐρανῷ εὖ ἐνάρηρεν ἀγάλματα νυκτὸς ἰούσης.
οἱ δ' ἐπιμὶξ ἄλλοι πέντ' ἀστέρες οὐδὲν ὁμοῖοι
πάντοθεν εἰδώλων δυοκαίδεκα δινεύονται.
οὐκ ἂν ἔτ' εἰς ἄλλους ὁρόων ἐπιτεκμήραιο
κείνων, ἧχι κέονται. ἐπεὶ πάντες μετανάσται.
μακροὶ δέ σφεων εἰσὶν ἑλισσομένων ἐνιαυτοί.
μακρὰ δὲ σήματα κεῖται ἀπόπροθεν εἰς ἓν ἰόντων.
οὐδέ τι θαρσαλέος κείνων ἐγώ. ἄρκιος εἴην
ἀπλανέων. τά τε κύκλα τάτ' αἰθέρι σήματ' ἐνισπεῖν.
ἤτοι μὲν τά γε κεῖται ἀλίγκια δινωτοῖσι
τέσσαρα, τῶν κε μάλιστα ποθὴ ὄφελός τε γένοιτο
μέτρα περισκοπέοντι ἀνυομένων ἐνιαυτῶν.

Nox cùm omnino lucida Ara, minimè te oportet
Super Austro, sed circa Eurum speculari ventum.
Inuenies autem sidus hoc duobus suppositum aliis.
Huius enim partes homini aßimilatæ, infrà iacent
Scorpium, posteriores verò equinas sub se Chelæ habent:
At is dextram continuò pandenti aßimilatus est
Contra rotundam Aram. In eo item strictim
Alia valde prensa est ducta per manum
Fera: sic nanque ipsam priores appellarunt.
Præterea quoque aliud eminus voluitur sidus:
(Hydram eam vocant) id verò viuo simile
Longè volutatur: atque ei caput sub medium
Cancrum pergit: volumen verò sub corpus Leonis.
Cauda autem pendet super ipso Centauro.
Porrò medio volumini Crater, extremo autem insidet
Simulacrum Corui, spiram mordenti simile.
Scilicet & Procyon sub Geminis clarè lucet.
Hæc sanè speculari poteris decurrentibus annis
Ex ordine suis horis redeuntia: ea nanque omnia valde statè
Cœlo aptè infixa sunt simulacra nocte labente.
At promiscuè aliæ quinque stellæ, haudquaquam stabiles
Vndique per signa duodecim versantur.
Non itidem alias intuendo coniecturam facere poteris
Harum, vbi sitæ sint: quoniam omnes vagabundæ sunt.
* Longi autem earum sunt reuolutarum anni:
Sera item signa posita sunt è lõginquo in vnum cõmeantiũ.
Nec quicquam confidens harum ego potens fuerim
Fixarum & circulos & in cœlo signa referre.
* Porrò hi quidem ponuntur similes versatilibus
Quatuor, quorũ maximè desiderium commoditásque accidit
Statuta obseruanti complentium se annorum.

* Longi autẽ earũ sunt reuolutarũ anni: Sera item signa posita sunt, &c.) Annũ Platonis ĩdicat, de quo apud Ciceronẽ in Somnio Scipionis.

* Porrò hi quidẽ ponuntur in cœlo similes versatilib. quatuor, &c. Tantum quatuor sphæræ circulorum mentionẽ facit Aratus, duorũ Tropicorũ, Æquinoctialis, & Zodiaci: quippe cũ hi potissimũ cõferãt ad annorum statuta obseruãda. Quintum autẽ lacteũ velut superuacaneum subiungit.

σήματα δ' εὖ μάλα πᾶσιν ἐπιρρήδην περίκειται
πολλά τε, καὶ σχεδόθεν πάντῃ συνεργμένα πάντα.
αὐτοὶ δ' ἀπλανέες καὶ ἀρηρότες ἀλλήλοισι
πάντες. ἀτὰρ μέτρῳ γε δύω δυσὶν ἀντιφέρονται.
εἴ ποτέ τοι νυκτὸς καθαρῆς ὅτε πάντας ἀγαυοὶς
ἀστέρας ἀνθρώποις ἐπιδείκνυται οὐρανίη νύξ,
οὐδέ τις ἀδρανέων φέρεται νεόμηνι σελήνη,
ἀλλὰ τάγε κνέφαος διαφαίνεται ὀξέα πάντα.
εἴ ποτέ τοι τῆμος δὲ περὶ φρένας ἵκετο θαῦμα
σκεψαμένῳ πάντῃ κεκεασμένον εὐρέϊ κύκλῳ
οὐρανόν, εἰ καί τις τοῦτο ὑποστὰς ἄλλος ἔδειξε,
κεῖνο περιγληνὲς τροχαλόν, γάλα μιν καλέουσι.
τῷ δή τοι χροιὴν μὲν ἀλίγκιος, οὐκέτι κύκλος
δινεῖται. τὰ δὲ μέτρα τόσοι πισύρων περ ἐόντων
οἱ δύο. τοὶ δέ σφεων μέγα μείονες εἱλίσσονται.
τῶν ὁ μὲν ἐγγύθεν ἐστὶ κατερχομένου βορέαο.
ἐν δέ οἱ ἀμφότεραι κεφαλαὶ διδύμων φορέονται.
ἐν δὲ τὰ γούνατα κεῖται ἀρηρότος ἡνιόχοιο.
λαιὴ δὲ κνήμη καὶ ἀριστερὸς ὦμος ἐπ' αὐτῷ
περσέος. ἀνδρομέδης δὲ μέσην ἀγκῶνος ὕπερθεν
δεξιτερὴν ἐπέχει. τὸ μὲν οἱ θέναρ ὑψόθι κεῖται
ἀσσότερον βορέω γε, νότῳ δ' ἐπικέκλιται ἀγκών.
ὁπλαὶ δ' ἵππειοι, καὶ ὑπαύχενιον ὀρνίθειον
ἄκρῃ σὺν κεφαλῇ, καλοί τ' ὀφιούχεοι ὦμοι,
αὐτὸν δινεύονται ἐληλάμενοι περὶ κύκλον.
ἡ δ' ὀλίγον φέρεται νοτιωτέρη, οὐδ' ἐπιβάλλει
παρθένος. ἀλλὰ λέων, καὶ καρκίνος. οἱ μὲν ἄρ' ἄμφω
ἑξείης κέαται βεβολημένοι. αὐτὰρ ὁ κύκλος
τὸν μὲν ὑπὸ στῆθος καὶ γαστέρα μέχρι παρ' αἰδῶ
τέμνει, τὸν δὲ διηνεκέως ὑπένερθε χηλείου
καρκίνον. ᾗχι μάλιστα διχαιόμενόν κε νοήσῃς

Indicia autem aptißimè omnibus affatim circumiacent
Multáque & vicina vbique coniuncta omnia:
At isti stati & aptati sibi inuicem
Omnes etiam magnitudine duo duobus correspondent.
Porrò si quando nocte clara, cum omnes lucidas
Stellas hominibus ostendit ætheria Nox,
Neque vlla languida fertur prima luna,
Verùm per caliginem lucent perspicuè omnia
Si quando certè tunc item in animum venerit admiratio
Contemplanti vndique exornatum spacioso circulo
Cœlum, vel si quis hunc astans alius monstrauerit,
Illum constellatum orbem lac ipsum vocant.
Huic sanè colore similis, nullus præterea circulus
Versatur: sed magnitudine tanti quatuor existentium
Duo, duo verò ipsis multum minores abuoluuntur.
Quorum vnus quidem vicina est decidenti Boreæ:
In eo autem ambo capita Geminorum feruntur.
In eo etiam genua sita sunt aptati Aurigæ:
Læua item tibia, & sinister humerus in eo
Persei: Andromedæ autem mediam supra cubitum
Dexteram continet: ei quidem vola supernè posita est
Vicinius Boreæ, Austro verò inclinatus est cubitus,
Vngulæ inquam Equinæ, & collum Cygninum
Summo cum capite, clarique Serpentariani humeri
Ipsum voluuntur agitati circum orbem.
Porrò aliquanto fertur australior, neque attingit
Virgo: sed Leo & Cancer. hi quidem ambo
Ex ordine iacent distracti: sed circulus
Leonem quidem sub pectore & ventre vsque ad pudenda
Secat, continuè verò sub testa
Cancrum, vbi maximè in duas sectum videas,

ὀρθόν, ἵν' ὀφθαλμοὶ κύκλου ἑκάτερθεν ἴοιεν.
τοῦ μὲν ὅσον τε μάλιστα δι' ὀκτὼ μετρηθέντος,
πέντε μὲν ἔνδια στρέφεται καθ' ὑπέρτατα γαίης,
τὰ τρία δ' ἐν περάτῃ. θέρεος δέ οἱ ἐν τροπαί εἰσιν.
ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Βορέῳ περὶ καρκίνον ἐστήρικται.
ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ μέσον αἰγοκερῆα
τέμνει, καὶ πόδας ὑδροχόου, καὶ κήτεος οὐρήν.
ἐν δέ οἵ ἐστι λαγωός. ἀτὰρ κυνὸς οὐ μάλα πολλήν
αἴνυται, ἀλλ' ὁπόσην ἐπέχει ποσίν. ἐν δέ οἱ ἀργώ,
καὶ μέγα κενταύροιο μετάφρενον. ἐν δέ τε κέντρον
σκορπίου, ἐν καὶ τόξον ἀγαυοῦ τοξευτῆρος.
τὸν πύματον καθαροῖο παρερχόμενος Βορέαο
ἐς νότον ἠέλιος φέρεται. τρέπεται γε μὲν αὐτοῦ
χειμέριος. καί οἱ τρία μὲν περιτέλλεται ὑψοῦ
τῶν ὀκτώ, τὰ δὲ πέντε κατώρυχα δινεύονται.
μεσσόθι δ' ἀμφοτέρων, ὅσσος πολιοῖο γάλακτος,
γαῖαν ὑποστρέφεται κύκλος διχόωντι ἐοικώς.
ἐν δέ οἱ ἤματα νυξὶν ἰσοῦται ἀμφοτέρῃσιν,
φθίνοντος θέρεος, τοῦτ' εἴαρος ἱσταμένοιο.
σῆμα δέ οἱ κριὸς ταύροιό τε γοῦνατα κεῖται.
κριὸς μὲν κατὰ μῆκος ἐληλάμενος διὰ κύκλου.
ταύρου δὲ σκελέων ὅσση περιφαίνεται ὀκλάξ.
ἐν δέ τε οἱ ζώνη εὐφεγγέος ὠρίωνος,
καμπή τ' αἰθομένης ὕδρης ἔνι οἱ, καὶ ἐλαφρὸς
κρητήρ. ἐν δὲ κόραξ. ἔνι δ' ἀστέρες οὐ μάλα πολλοὶ
χηλάων, ἐν τῷ δ' ὀφιούχεα γοῦνα φορεῖται.
οὐ μὴν αἰητοῦ ἀπαμείρεται, ἀλλά οἱ ἐγγὺς
ζηνὸς ἀητεῖται μέγας ἄγγελος. ἠδὲ καὶ αὐτὸν
ἱππείη κεφαλὴ καὶ ὑπαύχενον εἱλίσσονται.
τοὺς μὲν παρβολάδην ὀρθοὺς περιβάλλεται ἄξων
μεσσόθι πάντας ἔχων. ὁ δὲ τέταρτος ἐσφήκωται

Restè vt oculi à circulo vtrinque eant.
** Hoc sanè (quantus quantus est) per octo partes menso,*
Quinque quidem diurna voluuntur in supremis terræ,
Tres verò in parte inferna. æstatis autem in ipso cõuersiones
Sed hic quidem in Borea circa Cancrum fixus est. (sunt
Alius autem in opposito Austro medium Capricornum
Secat, & pedes Aquarij, & Ceti caudam.
Inest quoque ei Lepus: cæterũ Canis non valde magnã partẽ
Aufert, sed quantũ continet pedibus. inest item ei Argo,
Et magna Centauri scapula: inest etiam aculeus
Scorpij, & arcus lucidi Sagittarij.
Quem extremum sereni præteriens Boreæ
In austrum sol agitur: vertitur profectò ibi
Hybernus, atque ei tres quidem circumuoluuntur supernæ
Octo partium, quinque verò subterraneæ versantur.
At in medio amborum (quantus Cani lactis)
Subter terram voluitur circulus, bipartienti similis:
In eo autem dies noctibus æquantur vtrisque,
Decrescentis æstus, verisque instantis.
Sed signum ei Aries, Taurique genua ponuntur.
Aries quidem secundũ lõgitudinem deductus per circulũ,
Tauri verò crurum quanta apparet geniculatio.
Inest quoque ei cingulus præfulgidi Orionis:
Flexuráque flagrantis Hydræ inest ipsi, & tenuis
Crater. inest verò Coruus: insunt etiã stellæ nõ valde multæ
Chelarum: in hoc item serpentariana genua feruntur.
Non tamen Aquilam intercipit, sed ei vicinè
Iouis volitat magnus nuncius: etiam iuxta ipsum
Equinum caput & collum voluuntur.
** Hos quidem adiectim rectos circumpellit axis,*
In medio omnes tenens. At quartus fixus est.

** Hoc sanè, quãt' quãtus est, per 8. partes diuisio. Quĩque quidem diurna, &c.) Notandũ, Aratũ & Proclũ ad clima quintũ, in quo maxim⁹ dies 15. minima nox nouẽ horarum est, suas sphæras direxisse. Cũ autẽ Tropic⁹ Cancri, sicut quilibet ali⁹ circulus παράλληλος Æquatori, ĩ die naturali, id est 24. horis, suũ ambitũ cõficiat, necesse erit, vnãquãque de 8. partib. tribus horis ortũ suũ absoluere. Si enim 24. per 8. diuiseris, singulis octonis tria cõtribuẽtur. Iam 8. partium quinque diei adscriptæ, 15.*

λοξὸς ἐν ἀμφοτέροις, οἱ μὲν ῥ' ἑκάτερθεν ἔχουσι
ἀντιπέρην τροπικοί. μέσσος δὲ ἑ μεσσόθι τέμνει.
οὐκ ἂν ἀθηναίης χειρῶν δεδιδαγμένος ἀνὴρ
ἄλλη κολλήσαιτο κυλινδόμενα τροχάλεια,
τοιά τε καὶ τόσα πάντα περισφαιρηδὸν ἑλίσσειν,
ὥς τάγ' αἰθέρια πλαγίῳ συναρηρότα κύκλῳ
ἐξ ἠοῦς ἐπὶ νύκτα διώκεται ἤματα πάντα.
καὶ τὰ μὲν ἀντέλλει τε καὶ ἀντία νειόθι δύνει
πάντα παραβλήδην. μία δὲ σφέων ἐστὶν ἑκάστου
ἑξείης ἑκάτερθε κατήλυσίη, ἄνοδός τε.
αὐτὰρ ὅ γ' ὠκεανοῦ τόσσον παραμείβεται ὕδωρ,
ὅσσον ἀπ' αἰγοκερῆος ἀνερχομένοιο μάλιστα
καρκίνον εἰς ἀνιόντα κυλίνδεται. ὅσσον ἅπαντη
ἀντέλλων ἐπέχει, τόσσον γε μὲν ἄλλοθι δύνων.
ὅσσον δ' ὀφθαλμοῖο βολῆς ἀποτέμνεται αὐγὴ,
ἑξάκις ἂν τόσσ' ἡμῖν ὑποδράμοι. αὐτὰς ἑκάστη
ἴση μετρηθεῖσα δύω περιτέμνεται ἄστρα.
ζωΐδιον δὲ κύκλον ἐπίκλησιν καλέουσι,
τῷ ἐνὶ καρκίνος ἐστὶ, λέων τ' ἐπὶ τῷ, καὶ ὑπ' αὐτοῦ
παρθένος. αἱ δ' ἐπὶ οἱ χηλαὶ, καὶ σκορπίος αὐτὸς,
τοξευτής τε, καὶ αἰγόκερως. ἐπὶ δ' αἰγοκερῆϊ
ὑδροχόος, δύο δ' αὐτὸν ἐπ' ἰχθύες ἀστερόωνται.
τοὺς δὲ μέτα κριὸς, ταῦρος τ' ἐπὶ τῷ, δίδυμοί τε.
ἐν τοῖς ἠέλιος φέρεται δυοκαίδεκα πᾶσι,
πάντ' ἐνιαυτὸν ἄγων. καὶ οἱ περὶ τοῦτον ἰόντι
κύκλον, ἀέξονται πᾶσαι ἐπικάρπιοι ὧραι.
τοῦ δ' ὅσσον κοίλοιο κατ' ὠκεανοῖο δύνηται,
τόσσην ὑπὲρ γαίης φέρεται. πάσῃ δ' ἐπὶ νυκτὶ
ἓξ αἰεὶ δύνουσι δυωδεκάδος κύκλοιο.
τόσσαι δ' ἀντέλλουσι. τόσον δ' ἐπὶ μῆκος ἑκάστη
νὺξ αἰεὶ τετάνυσται, ὅσον τε περ ἥμισυ κύκλου

Obliquus in ambobus, qui quidem vtrinque tenent
E regione tropici. Medius autem ipsum in medio secat.
Haud facilè Mineruæ manibus edoctus aliquis,
Aliter competit volubiles orbes.
Taléſque & tantos omnes rotabiliter circumuoluens,
Sicut in ætheria regione obliquo coaptati circulo,
Ab aurora ad noctem impelluntur diebus omnibus.
Atque ij quidem oriuntúrque, & ex aduerſo infernè occi-
Omnes æquidiſtanter: vnus autem ipſorum eſt cuiuſuis (dũt
Ordinatim vtrinque deſcenſus aſcenſuſque.
Verùm obliquus orbis Oceani tantam pertranſit aquam,
Quantum à Capricorno aſcendente maximè
Cancrum ad aſcendendentem voluitur, quantum vbilibet
Exoriens continet, tantum certè alibi occidens.
**Quantum autem ocularis radij demetit viſus,*
Sexies tantundem nobis ſubtermeauerit, quæuis portio
Æqualis diuiſa duo circumſecat aſtra.
Animalem verò circulum cognomento dicunt.
In quo Cancer eſt, Leoque iuxta ipſum, & ſub eo
Virgo, atque prope eam Chelæ, & Scorpius ipſe.
Sagittariuſque, & Capricornus: at iuxta Capricornum
Aquarius, duo item ipſum Piſces conſtellant.
Hos autem poſt Aries, Tauruſque iuxta hunc Didymique.
In quibus ſol fertur duodecim omnibus,
Totum annum deducens: etiam ei circa hunc eunti
Circulum augeſcunt omnes frugiferæ tempeſtates.
Huius item quantum concauum ſub Oceanum occidat,
Tantum ſupra terram fertur: omni autem in nocte
Sex ſemper occidunt duodenarij circuli,
Tot item oriuntur. Tantam autem ad longitudinem quali-
Nox ſemper protenſa eſt, quàm longi dimidiũ circuli (bet

** Quantum autẽ ocularis radij, &c.) viſualis linea à terra, hoc eſt cẽtro mũdi ad eiuſdẽ circũferẽtiã directa ſexies ſexangulariter in circũferentia habetur. Id autẽ cõmodè per circinum, quo circumferẽtiã ſcripſiſti eundẽ inuaria tũ per eandẽ ducendo monſtrab. Deinde ſingulas portiones in duas æquas ſecando habetis δωδεκατημόριον, hoc eſt, duodecim ſigna Zodiaci. Aratus vocat ſigna Zodiaci, μοίρας, τομὰς δωδεκάδας, ἄστρα ζώδια.*

ἀρχομένης ἀπὸ νυκτὸς ἀείρεται ὑψόθι γαίης.
οὔκεν ἀπόβλητον δεδοκημένῳ ἤματος εἴη
μοιράων σκέπτεσθαι, ὅτ' ἀντέλλησιν ἑκάστη.
αἰεὶ γὰρ τάων γε μιῇ συνανέρχεται αὐτὸς
ἠέλιος. τὰς δ' ἄν γε περισκέψαιο μάλιστα
εἰς αὐτὰς ὁρόων. ἀτὰρ εἰ νεφέεσσι μέλαιναι
γίνοντ', ἢ ὄρεος κεκρυμμέναι ἀντέλλοιεν,
σήματ' ἐπερχομένοισιν ἀρηρότα ποιήσασθαι.
αὐτὸς δ' ἂν μάλα τοι κεράων ἑκάτερθε διδοίη
ὠκεανὸς, τά τε πολλὰ περιστρέφεται ἑοῖ αὐτῷ,
νειόθεν ὁππῆμος κείνων φορέῃσιν ἑκάστην,
οὔ οἱ ἀφαυρότατοι ὅτε καρκίνος ἀντέλλησιν
ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἑλισσόμενοι περίκεινται,
τοὶ μὲν δύνοντες, τοὶ δ' ἐξ ἑτέρης ἀνιόντες.
δύνει μὲν στέφανος, δύσει δὲ κατὰ ῥάχιν ἰχθύς.
ἥμισυ μέν κεν ἴδοιο μετήορον, ἥμισυ δ' ἤδη
ἔσχατιαὶ βάλλουσι κατερχομένου στεφάνοιο.
αὐτὰρ ὅγ' ἐξόπιθεν τετραμμένος. ἄλλα μὲν οὔπω
γαστέρι νειαίρῃ. τὰ δ' ὑπέρτερα νυκτὶ φορεῖται.
τὸν δὲ καὶ εἰς ὤμους κατάγει μογερὸν ὀφιοῦχον
καρκίνος ἐκ γονάτων. κατάγει δ' ὄφιν αὐχένος ἐγγύς.
οὐδ' ἂν ἀρκτοφύλαξ εἴη πολὺς ἀμφοτέρωθεν,
μείων ἠμάτιος, τὸ δ' ἐπὶ πλέον ἔννυχος ἤδη.
τέτρασι γὰρ μοίραις ἤδη κατιόντα βοώτην
ὠκεανὸς δέχεται. ὁ δ' ἐπὴν φάεος κορέσηται,
βουλυτῷ δ' ἐπέχει πλεῖον δίχα νυκτὸς ἰούσης,
ἦμος ὅτ' ἠελίοιο κατερχομένοιο δύνηται.
κεῖναί τοι καὶ νύκτες ἐποψὲ δύοντι λέγονται.
ὣς οἱ μὲν δύουσιν. ὁ δ' ἀντίος οὐδὲν ἀεικὴς,
ἀλλ' εὖ μὲν ζώνῃ, εὖ δ' ἀμφοτέροισι φαεινὸς
ὤμοις ὠρίων, ξίφεος γε μὲν ἶφι πεποιθὼς,

Incipiente à nocte eleuatur supra terram.
Nec sanè contemnendum obseruanti diem fuerit
Partium considerare, quando oriatur qualibet:
Semper enim harum vni cooritur ipse
Sol. Has verò deprehenderis maximè,
Eas intuens. verùm si nubibus obscuræ
Fiant, vel monte occultatæ oriantur,
Indicia coorientibus idonea facito:
Ipse autem aßiduo tibi à cornibus vtrinque dare poterit
Oceanus. quæ multa circumuoluuntur sibi ipsi,
Ab infero quum illarum voluat vnanquamque.
Haud ei omnino ignota, cum Cancer oriatur,
Astra vtrinque agitata circumiacent:
Hæc quidem occidentia, illa verò de oriente ascendentia:
Occidit certè corona, occidit item secundam scapulam piscis:
Dimidium quidem videris sublime, dimidium verò iam
Extremitates submittunt descendentis Coronæ:
Sed hic retrò versus, secundum alias quidem partes nondum
Ventre extremo, secundum superiores verò nocte fertur.
Quinetiã vsque in humeros deducit laboriosum Serpẽtariũ
Cancer à genubus: deducit autem serpentem ad collum vsque
Nec verò amplius Arctophylax fuerit multus vtrinque
**Minor diurnus, ad maius verò nocturnus iam:*
Quatuor enim partibus iam descendentem Bootem
Oceanus excipit. At hic cum luce satiatus sit,
Vespere item continet plus dimidio noctis labentis,
Tum quando sole descendente occidat.
Ille etiam noctes serò occidenti dicuntur.
Sic hæc quidem occidunt. At oppositus haud illucidus,
Sed pulchrè quidẽ cingulo, pulchrè verò ambobus splẽdidus
Humeris Orion, ense quidem fortiter fisus.

**Minor diurnus.) Minor suprà, maior verò sub horizõte. Bootes ingẽs signũ in septentrione, lẽtiꝰ ad occasũ tẽdẽs quatuor signis zodiaci, Chelis, Scorpio, Sagittario & Capricorno coocidit. Is quoq; soli occũbenti cõdescẽdẽs, vltra mediã noctẽ in occasu moratur: nam quodlibet signũ Zodiaci duas horas occasu suo absoluit, tria verò sex. Hic autẽ cum Capricorno quarto signo totus demum occũbit. Vnde noctes, in quibꝰ vespere occidere incipit. serò occidenti dicũtur. quia Homerus ὀψὲ δύοντα eũdẽ appellat.*

πάντα φέρων ποταμὸν, κέρας ὃς παρλείπεται ἄλλου.
ἐρχομένῳ δὲ λέοντι τὰ μὲν κατὰ πάντα φέρονται
καρκίνῳ ὅσσ' ἐδύοντο, καὶ αἰετός. αὐτὰρ ὅ γε γνὺξ
ἥμενον, ἄλλα μὲν ἤδη, ἀτὰρ γόνυ καὶ πόδα λαιὸν
οὔπω κυμαίνοντος ὑποστρέφει ὠκεανοῖο.
ἀντέλλει δ' ὕδρης κεφαλὴ, χαροπός τε λαγωὸς.
καὶ προκύων, πρότεροί τε πόδες κυνὸς αἰθομένοιο.
οὐ μὲν θην ὀλίγους γαίης ὑπὸ νείατα βάλλει
παρθένος ἀντέλλουσα. λύρη τότε κυλληναίη,
καὶ δελφὶς δύνουσι, καὶ εὐποίητος ὀϊστός.
σὺν τοῖς ὄρνιθος πρῶτα πτερὰ μέσφι παρ' αὐτὴν
οὐρὴν, καὶ ποταμοῖο παρηέριαι σκιόωνται.
δύνει δ' ἱππείη κεφαλὴ, δύνει δὲ καὶ αὐχήν.
ἀντέλλει δ' ὕδρη μὲν ἐπὶ πλέον ἄχρι παρ' αὐτὸν
κρητῆρα. φθάμενος δὲ κύων πόδας ἄννυται ἄλλους,
ἕλκων ἐξόπιθεν πρύμναν πολυτειρέος ἀργοῦς.
ἡ δὲ θέει γαίης ἱστὸν διχόωσα κατ' αὐτὸν,
παρθένος ἦμος ἅπασα περαιόθεν ἄρτι γένηται.
οὐδ' ἂν ἐπερχόμεναι χηλαὶ καὶ λεπτὰ φάουσαι,
ἄφραστοι παρίοιεν. ἐπεὶ μέγα σῆμα βοώτης
ἀθρόος ἀντέλλει βεβολημένος ἀρκτούροιο.
ἀργὼ δ' οὐ μάλα πᾶσα μετήορος ἔσσεται ἤδη,
ἀλλ' ὕδρη. κέχυται γὰρ ἐν οὐρανῷ ἤλιθα πολλὴ,
οὐρῆς ἂν δέοιτο μόνον. δ' ἐπὶ χηλαὶ ἄγουσιν.
δεινὸν ἐφεστηῶτ' ὀφιοῦχον. τοῦ μὲν ἔπειτα
δεξιτερὴν κνήμην αὐτῆς ἐπιγουνίδος ἄχρις
αἰεὶ γνὺξ, αἰεὶ δὲ λύρη παραπεπληῶτος,
ὅν τινα τοῦτον ἀϊστὸν ὑπουρανίων εἰδώλων
ἀμφότερον δύνοντα, καὶ ἐξ ἑτέρης ἀνιόντα,
πολλάκις αὐτονυχεὶ θηεύμεθα, τοῦ μὲν ἄροιη
κνήμῃ σὺν χηλῇσι φαείνεται ἀμφοτέρῃσι.

Totum ferens fluuium, à cornu protenditur altero.
Orienti verò Leoni omnia quidem subterferuntur,
Cancro quæ occidebant: etiam Aquila. Verùm geniculatim
Sedens alias quidem partes iam, sed genu & pedem dextrũ
Nondum procelloso subteruoluit Oceano.
Oritur autem Hydræ caput, glaucúsque Lepus:
Et procyon, priores pedes Canis ardentis.
Nec certe pauca sidera terræ sub infima mittit
Virgo exoriens. Lyra tunc Cyllenæa,
Et Delphinus occidunt, & fabrefacta sagitta.
Cum quibus Cygni priores pennæ vsque ad ipsam
Caudam, & Fluuij extremitates occultantur.
Occidit item equinum caput, occidit etiam collum.
Oritur verò Hydra amplius vsque ad ipsum
Craterem, præueniens verò Canis pedes arripit alios,
Trahens à tergo puppim stellatæ Argus.
Hæc autẽ currit supraterram, malum dimidiata iuxta ipsum
Virgo quando vniuersa ab infero iam euaserit.
Nec fortè exorientes Chelæ, & tenuiter lucentes
Ignotæ præterierint: quoniam ingens sidus Bootes
Cumulatus oritur, interstinctus Arcturo;
Argo autem non planè tota sublimis erit modò,
Sed Hydra: fusa est enim in cælo abundè multa:
Cauda indiguerit saltem. Chelæ item adducunt
Constanter innixum Serpẽtarium: ipsius quidem consequẽter
Dexteram tibiam vsque ad ipsum genu
Semper geniculantis, semper item Lyræ acclinati.
Quem eundem ignotum inter cælestes imagines
Vtrobique occidentem, & ex altera parte ascendentem
Sæpe eadem nocte conspicimus. huius quidem sola
Tibia cum Chelis apparet ambabus:

αὐτὸς δ' ἐς κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τετραμμένος, ἄλλῃ
σκορπίον ἀντέλλοντα μένει, καὶ ῥύτορα τόξου.
οἳ γάρ μιν φορέουσιν, ὃ μὲν μέσον ἄλλα τε πάντα,
χεῖρα δὲ οἱ σκαιὴν κεφαλῇ θ' ἅμα τόξον ἀγινεῖ.
ἀλλ' ὁ μὲν ὣς τρίχα πάντα καταμελεϊστὶ φορεῖται.
ἥμισυ δὲ στεφάνοιο, καὶ αὐτὴν ἔσχατον οὐρὴν
κενταύρου, φορέουσιν ἀνερχόμεναι ἐπὶ χηλαί,
τῆμος ἀποιχομένην κεφαλὴν μεταδύεται ἵππος,
καὶ προτέρου ὄρνιθος ἐφέλκεται ἔσχατος οὐρή.
δύνει δ' ἀνδρομέδης κεφαλή. τὸ δέ οἱ μέγα δεῖγμα
κήτεος ἠερόεις ἐπάγει νότος. ἀντία δ' αὐτὸς
κηφεὺς ἐκ βορέω μεγάλῃ ἀνὰ χειρὶ κελεύων.
καὶ τὸ μὲν ἐς λοφιὴν τετραμμένον, ἄχρι παρ' αὐτὴν
δύνει. αὐτὰρ κηφεὺς κεφαλῇ καὶ χειρὶ καὶ ὤμῳ.
καμπαὶ δ' ἂν ποταμοῖο, καὶ αὐτίκ' ἐπερχομένοιο
σκορπίου, ἐμπίπτοιεν ἐϋῤῥόου ὠκεανοῖο.
ὃς καὶ ἐπερχόμενος φοβέει μέγαν ὠρίωνα.
ἄρτεμις ἱλήκοι, προτέρων λόγος, οἵ μιν ἔφαντο
ἑλκῆσαι πέπλοιο χίῳ, ὅτε θηρία πάντα
καρτερὸς ὠρίων στιβαρῇ ἐπέκοπτε κορύνῃ,
θήρης ἀρνύμενος κείνῳ χάριν οἰνοπίωνι.
ἡ δέ οἱ ἐξ αὐτῆς ἐπεθείνατο θηρίον ἄλλο
νήσου, ἀναῤῥήξασα μέσας ἑκάτερθε κολώνας,
σκορπίον. ὅς ῥά μιν οὔτα καὶ ἔκτανε πολλὸν ἐόντα
πλειότερος προφανείς· ἐπεὶ ἄρτεμιν ἤκαχεν αὐτήν.
τοὔνεκα δὴ καί φασι περαιόθεν ἐρχομένοιο
σκορπίου, ὠρίωνα περὶ χθονὸς ἔσχατα φεύγειν.
οὐδὲ μὲν ἀνδρομέδης καὶ κήτεος ὅσσ' ἐλέλειπτο,
κείνου δ' ἀντέλλοντος ἀπευθέες. ἀλλ' ἄρα καὶ τοὶ
πανσυδίῃ φεύγουσιν. ὁ δὲ ζώνῃ τότε κηφεὺς
γαῖαν ἐπιξύει, τὰ μὲν εἰς κεφαλὴν μάλα πάντα

Ipſe verò in caput adhuc aliquò verſus,alia
Scorpium orientem manet,& tentorem arcus:
Hi nanq; ipſum ferũt:Scorpius quidẽ mediũ,aliáq; omnia:
Manũ verò ei læuam,ſimúlq; cum capite Arcus aduoluit.
Atq; is quidẽ ſic trifariã per omnia mẽbratim circũfertur.
Dimidium verò Coronæ,& ipſam extremam caudam
Centauri proferunt exorientes adhuc Chelæ.
Tunc poſt demerſum caput occidit Equus:
Et prioris auis attrahitur extrema cauda.
Occidit itẽ Andromedæ caput:atque ei magnum mõſtrum
Ceti turbidus immittit Auſter.è regione verò ipſe
Cepheus de ſeptentrione ingenti manu cohortans.
Atque Cetus quidem in dorſum verſus,vſque ad ipſum
Occidit.ſed Cepheus capite,& manu,& humero.
At curuaturæ Eridani,iamprimum exoriente
Scorpio,inciderint lateſluum Oceanum,
Qui etiam exoriens terret magnum Orionem.
Diana æquè ferat,veterum ſermo,qui ipſum fabulati ſunt
Arripuiſſe peplo in Chio,quando feras omnes
Fortis Orion valida cædebat claua,
Venationis adminiſtrans illi gratiam Oenopioni:
Illa autem eiex ipſa immiſit feram aliam
Inſula,diſfringens medios vtrinque colles,
Scorpiũ,qui quidẽ ipſum vulnerauit & occidit grãdẽ exi-
Maior præcellens:quoniam Dianam læſit ipſam. (ſtẽtem
Quare etiam aiunt ab imo veniente
Scorpio,Orionem ad terræ extrema fugere.
Neque quidẽ Andromedæ & Ceti quæcũque relicta ſunt
Illo exoriente,ignota:ſed etiam hæc
Glomeratim fugiunt.cingulo item tunc Cepheus
Terram adradit,quæ quidem ad caput ſunt planè omnia

βάπτων ὠκεανοῖο, τὰ δ' οὐ θέμις. ἀλλὰ τά γ' αὐταὶ
ἄρκτοι κωλύουσι πόδας καὶ γοῦνα καὶ ἰξύν.
ἡ δὲ καὶ αὐτὴ παιδὸς ἐπείγεται εἰδώλοιο
δειλὴ κασσιέπεια. τὰ δ' οὐκέτι οἱ κατὰ κόσμον
φαίνεται ἐκ δίφροιο πόδες καὶ χεῖρες ὕπερθεν.
ἀλλ' ἥ γ' εἰς κεφαλὴν ἴση δύετ' ἀρνευτῆρι,
μειρομένη γονάτων. ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλεν ἐκείνη
δωρίδι καὶ πανόπῃ μεγάλων ἄτερ ἰσώσασθαι.
ἡ μὲν ἄρ' εἰς ἑτέρην φέρεται. τὰ δὲ νειόθι μᾶλλον
οὐρανὸς ἀντιφέρει, στεφάνοιό τε δεύτερα κύκλα,
ὕδρης τ' ἐχατιὴν, φορέει τ' ἐπὶ κενταύροιο
σῶμά τε καὶ κεφαλὴν, καὶ θηρίον, ὅ ῥ' ἐνὶ χειρὶ
δεξιτερῇ κένταυρος ἔχει. τοὶ δ' αὖθι μένουσι
τόξον ἐπερχόμενον πρότεροι πόδες ἱππότα φηρός.
τόξῳ καὶ σπείρῃ ὄφιος καὶ σῶμ' ὀφιούχου
ἀντέλλει ἐπιόντι. καρήατα δ' αὐτὸς ἀγινεῖ
σκορπίος ἀντέλλων. ἀνάγει δ' αὐτὰς ὀφιούχου
χεῖρας καὶ προτέρην ὄφεος πολυειρέος αὐγήν.
τοῦ γε μὲν ἐν γόνασιν. περὶ γὰρ τετραμμένος αἰεὶ
ἀντέλλει, τότε μὲν περάτης ἐξέρχεται ἄλλα,
γυῖά τε καὶ ζώνη καὶ στήθεα πάντα καὶ ὦμοι
δεξιτερῇ σὺν χειρί. κάρη δ' ἑτέρης μετὰ χειρὸς
τόξῳ ἀνέρχονται καὶ τοξότῃ ἀντέλλοντι.
σὺν τοῖς ἑρμαίη τε λύρη, καὶ στήθεος ἄχρις
κηφεὺς ἠοῦς παρελαύνεται ὠκεανοῖο.
ἦμος καὶ μεγάλοιο κυνὸς πᾶσαι ἀμαρυγαὶ
δύουσι. καὶ πάντα κατέρχεται ὠρίωνος.
πάντα γε μὴν ἀπέλεθρα διωκομένοιο λαγωοῦ.
ἀλλ' οὐχ ἡνιόχῳ ἔριφοι, οὐδ' ὠλενίη αἴξ
εὐθὺς ἀπέρχονται. τὰ δέ οἱ μεγάλην ἀνὰ χεῖρα
λάμπονται, καί οἱ μελέων διακέκριται ἄλλων

Tingens

Tingens Oceano, reliqua non licet. sed hæc quidem ipsæ
Vrsæ prohibent, pedes, & genua, & lumbum
Sed & ipsa filiæ vrgetur simulacro
Misera Caßiepia: verùm haud ei decorè
Apparent è sella pedes, & manus desuper:
Sed hæc in caput similis occidit vrinatori,
Diuisa à genubus: siquidem non poterat illa
Doridi & Panopæ magnis sine malis conferri.
Hæc quidem in occasum fertur: sed illa ab imo magis
Cælum affert, Coronæque secundos orbes,
Hydræque extremitatem: offertque Centauri
Corpúsque & caput, & bestiolam, quam in manu
Dextra Centaurus habet. at illic expectant
Arcum suborientem priores pedes inequitantis gigantis
Cum Arcu etiam spira serpentis, & corpus Serpentarij
Oritur ascendente, capita autem ipse agitat
Scorpius exoriens: reducit autem ipsas Serpentarij
Manus, atque priorem serpentis constellati fulgorem.
Ipsius quidem Engonasi (siquidem obuersus semper
Oritur) tunc sanè ab imo egrediuntur alia,
Membráque, & cingulus, & pectora tota, & humeri,
Dextra cum manu: sed caput altera cum manu
Sub arcu ascendunt & Sagittario exoriente.
Cum quibus mercurialísqœe Lyra, & ad pectus vsque
Cepheus ab eo agitatur Oceano.
Tum etiam magni Canis omnes micantiæ
Occidunt, & omnes partes descendunt Orionis:
Omnes quidem mutilæ impetiti Leporis,
At non Aurigæ Hœdi, neque Olenia capra
Statim decedunt, quæ ei magnam per manum
Lucent, atque ei à membris discreta sunt aliis,

κινῆσαι χειμῶνας, ὅτ' ἠελίῳ συνίωσιν.
ἀλλὰ τὰ μὲν κεφαλήν τε καὶ ἄλλην χεῖρα καὶ ἰξὺν
αἰγόκερως ἀνιὼν κατάγει, τὰ δὲ νείατα πάντα
αὐτῷ τοξευτῆρι κατέρχεται. οὐδέ τι περσεὺς,
οὐδέ τι ἄκρα κόρυμβα μένει πολυειρέος ἀργοῦς.
ἀλλ' ἤτοι περσεὺς μὲν ἄτερ γουνός τε ποδός τε
δεξιτεροῦ, δύεται· πρύμνης δ' ὅσον ἐς περιαγήν.
αὐτὴ δ' αἰγοκερῆι κατέρχεται ἀντέλλοντι.
ἦμος καὶ προκύων δύεται. τὰ δ' ἀνέρχεται ἄλλα,
ὄρνις τ', αἰητός τε, τά τε πτερόεντος οἰστοῦ
τείρεα, καὶ νοτίου θυτηρίου ἱερὸς ὕδρη.
ἵππος δ' ὑδροχόοιο νέον περιτελλομένοιο
ποσσί τε καὶ κεφαλῇ ἀνελίσσεται. ἀντία δ' ἵππου
ἐξ οὐρῆς κένταυρον ἐφέλκεται ἀστερίη νύξ.
ἀλλ' οὐ δ' οἱ δύναται κεφαλὴν, οὐδ' εὐρέας ὤμους
αὐτῷ σὺν θώρηκι χαδεῖν. ἀλλ' αἴθοπος ὕδρης
αὐχένιον κατάγει σπεῖρην, καὶ πάντα μέτωπα.
ἡ δὲ καὶ ἐξόπιθεν πολλὴ μένει. ἀλλ' ἄρα καὶ τὴν
αὐτῷ κενταύρῳ. ὁπότ' ἰχθύες ἀντέλλωσιν,
ἀθρόον ἐμφέρεται. ὁ δ' ἐπ' ἰχθύσιν ἔρχεται ἰχθῦς
αὐτῷ κυανέῳ ὑποκείμενος αἰγοκερῆι,
οὔτι γ' ἄδην, ὀλίγον δὲ δυοδεκάδα μένει ἄλλην.
οὕτω καὶ μογεραὶ χεῖρες καὶ γοῦνα καὶ ὦμοι
ἀνδρομέδης δίχα πάντα. τὰ μὲν πάρος, ἄλλα δ' ὀπίσσω
τείνεται ὠκεανοῖο, νέον ὁπότε προγένωνται
ἰχθύες ἀμφότεροι. τὰ μὲν οἱ κατὰ δεξιὰ χειρὸς
αὐτοὶ ἐφέλκονται. τὰ δ' ἀριστερὰ νειόθεν ἕλκει
κριὸς ἀνερχόμενος. τοῦ καὶ περιτελλομένοιο
ἑσπερόθεν κεν ἴδοιο θυτήριον, αὐτὰρ ἐν ἄλλῃ
περσέος ἀντέλλοντος ὅσον κεφαλήν τε καὶ ὤμους.
αὐτὴ δὲ ζώνη καί κ' ἀμφήριστα πέλοιτο

Ad commouendum tempestates, quando soli cooriantur:
Sed hæc quidem capútque, & aliam manum & lumbum
Capricornus ascendens deducit, infima verò omnia
Sub ipso Sagittario occidunt. Neque amplius Perseus
Neque summa rostra manent stellatæ Argus:
Sed Perseus quidem (præter genúque pedémque
Dextrum) occidit: ipsius puppis verò quantum ad circũactũ
Ipsa autem sub Capricorno descendit oriente.
Tum quoque minor Canis occidit. Sed oriuntur alia,
Olor, Aquiláque, alatæque sagittæ,
Astra, & austrinæ Aræ sacra Hydra
Equus autem Aquario recenter exoriente,
Pedibúsque & capite sursum voluitur: è regione autẽ Equi
A cauda Centaurum attrahit siderea nox:
Sed non ei potest caput, neque latos humer...
Ipso cum thorace vorare, at rutilæ Hydræ
Collarem subducit spiram, & omnem frontem:
Hæc autem à posterioribus multa manet. sed etiam hanc
Cum ipso Centauro, quando Pisces oriantur,
Cumulatim infert. At sub Piscibus oritur Piscis
Ipso obscuro subiectus Capricorno:
Haud quidem plenè: parumper enim signum expectat aliud
Sic etiam lassæ manus, & genua, & humeri
Andromedæ dimidiatim omnia, hæc quidẽ antè, alia uerò
Pertingunt ex Oceano, primùm quando prodeunt (pòst
Pisces ambo: dexteram quidem ei manum
Pisces attrahunt: at sinistram ab imo trahit
Aries ascendens. Quo etiam oriente,
Ab occasu conspexeris Aram: cæterùm in altera parte
Persei orientis tantum caput & humeros.
Ipse autem cingulus etiam ambiguum fuerit

ἢ κριῷ λήγοντι φαείνεται, ἢ ἐπὶ ταύρῳ,
σὺν τῷ πανσυδίῃ ἀνελίσσεται. οὐδ᾽ ὅγε ταύρου
λείπεται ἀντέλλοντος, ἐπεὶ μάλα οἱ συναρηγὼς
ἡνίοχος φέρεται. μοίρῃ γε μὲν οὐκ ἐπὶ ταύτῃ
ἀθρόος ἀντέλλει. δίδυμοι δέ μιν οὖλον ἄγουσιν.
ἀλλ᾽ ἔριφοι λαιοῦ τε θέναρ ποδὸς αἰγὶ σὺν αὐτῇ
ταύρῳ συμφορέονται, ὅτε λοφιή τε καὶ οὐρὴ
κήτεος αἰθερίοιο περαιόθεν ἀντέλλωσι.
δύνει δ᾽ ἀρκτοφύλαξ ἤδη πρώτῃ τότε μοίρῃ
τάων, αἳ πίσυρες μὲν ἄτερ χειρὸς κατάγουσι
λαιῆς. ἡ δ᾽ αὐτοῦ μεγάλῃ ὑποτέλλεται ἄρκτος.
ἀμφότεροί τε πόδες κατεδυομένου ὀφιούχου
μέσφ᾽ αὐτῶν γονάτων διδύμοις ἐπὶ σῆμα τετύχθω
ἐξ ἑτέρης ἀνιοῦσι. τότ᾽ οὐκέτι κήτεος οὐδὲν
ἕλκεται ἀμφοτέρωθεν, ὅλον δέ μιν ὄψεαι ἤδη.
ἤδη καὶ ποταμοῦ πρώτης ἁλὸς ἐξανιοῦσαν
καμπὴν ἐν καθαρῷ πελάγει σκέψαιτό κε ναύτης,
αὐτὸν ἐπ᾽ ὠρίωνα μένων, εἴ οἱ ποθι σῆμα
ἢ νυκτὸς μέτρον γ᾽ ἠὲ πλόου ἀγγείλειε.
πάντῃ γὰρ τάγε πολλὰ θεοὶ ἄνδρεσσι λέγουσι
οὐχ ὁράᾳς, ὀλίγα μὲν ὅταν κεράεσσι σελήνη
ἑσπερόθεν φαίνηται, ἀεξομένοιο διδάσκει
μηνὸς, ὅτε πρώτη ἀποκίδναται αὐτόθεν αὐγή,
ὅσον ἐπισκιάειν, ἐπὶ τέτρατον ἦμαρ ἰοῦσα,
ὀκτὼ δ᾽ ἐν διχάσι, διχόμηνα δὲ παντὶ προσώπῳ,
αἰεὶ δ᾽ ἄλλοθεν ἄλλα παρακλίνουσα μέτωπα
εἴρῃ ὁποσταίη μηνὸς περιτέλλεται ἠώς;
ἄκρα γε μὴν νυκτῶν κεῖναι δυοκαίδεκα μοῖραι
ἄρκιαι ἐξειπεῖν, τὰ δέ που μέγαν εἰς ἐνιαυτόν.
ὥρη μέν τ᾽ ἀρόσαι νειούς, ὥρη δὲ φυτεῦσαι.
ἐκ διὸς ἤδη πάντα πεφασμένα πάντοθι κεῖται.

An ſub Ariete deſinente luceat, an ſub Tauro:
Cum quo cumulatim aduoluitur. nec item Tauro
Linquitur oriente, quoniam valde ei coniunctus
Auriga fertur: ſigno tamen haud ſub illo
Plenus oritur, Gemini autem ipſum totum proferunt.
At Hœdi, ſiniſtríque planta pedis, Capra cum ipſa
Tauro cooriuntur, quando dorſúmque & cauda
Ceti cœleſtis ab imo oriantur
Occidit autem Arctophylax iam primo tunc ſigno,
Quorum quatuor quidem præter manum deducunt
Læuam, ſed ſub ipſo magna oritur Vrſa.
At ambo pedes occidentis Serpentarij
Vſque ad ipſa genua Geminis in ſignum ſunto
Ab altera parte orientibus. Tunc non amplius Ceti quicquã
Voluitur vtrinque, totum verò ipſum videbis iam
Iam quoque fluuij primo mari egredientem
Curuaturam, in ſereno pelago conſpexerit nauta,
Ipſum Orionem expectans, ſicubi ei ſignum
Vel noctis menſuram, vel nauigationis nunciare poßit.
Vbique enim iſtiuſmodi multa dij hominibus prædicant.
Non vides, modica quidem quando cornibus Luna
Ab occaſu appareat, quòd inchoantem ſignificat
Menſem. quando prima ſpargatur inde lux,
Sic vt vmbram creet, quod ad quartum diem tendit,
Octauum in dimidietatibus, medium mẽſem plena facie,
Semper autem alias atque alias declinans frontes
Dicat quota menſis oriatur aurora?
Terminos ſanè noctium illa duodecim ſigna
Sufficientia ſunt indicare, quæ item longum in annum.
Tempus quidem arandi nouales, tempus quoque plantandi.
E Ioue iam omnia oſtenſa vbiuis ſunt.

καὶ μέν τις καὶ νηὶ πολυκλύστου χειμῶνος
ἐφράσατ', ἢ δεινοῦ μεμνημένος ἀρκτούροιο,
ἢ ἑτέων ἄλλων, οἵτ' ὠκεανοῦ ἀρύονται
ἀστέρες ἀμφιλύκης, οἵ τε πρώτης ἐπὶ νυκτός.
ἤτοι γὰρ τοὺς πάντας ἀμείβεται εἰς ἐνιαυτὸν
ἠέλιος, μέγαν ὄγμον ἐλαύνων. ἄλλοτε δ' ἄλλῳ
ἐμπελάει, τοτὲ μέν τ' ἀνιών, τοτὲ δ' αὐτίκα δύνων,
ἄλλος δ' ἀλλοίην ἀστὴρ ἐπιδέρκεται ἠῶ.
γινώσκεις τάδε καὶ σύ. τὰ γὰρ συναείδεται ἤδη
ἐννεακαίδεκα κύκλα φαεινοῦ ἠελίοιο,
ὅσσα τ' ἀπὸ ζώνης εἰς ἔσχατον ὠρίωνα
νὺξ ἐπιδινεῖται, κύνα τε θρασὺν ὠρίωνος.
οἵ τε ποσειδάωνος ὁρώμενοι ἢ διὸς αὐτοῦ
ἀστέρες ἀνθρώποισι τετυγμένα σημαίνουσι.
τῶ κείνων πεπόνησο. μέλει δέ τοι, εἴ ποτε νηὶ
πιστεύεις, εὑρεῖν ὅσα που κεχειμένα κεῖται
σήματα χειμερίοις ἀνέμοις, ἢ λαίλαπι πόντου.
μόχθος μέν τ' ὀλίγος, τὸ δὲ μυρίον αὐτίκ' ὄνειαρ
γίνετ' ἐπιφροσύνης αἰεὶ πεφυλαγμένῳ ἀνδρί.
αὐτὸς μὲν τὰ πρῶτα σαώτερος, εὖ δὲ καὶ ἄλλον
παρειπὼν ὤνησεν, ὅτ' ἐγγύθεν ὤρορε χειμών.
πολλάκι γὰρ καί τίς τε γαληναίῃ ὑπὸ νυκτὶ
νῆα περιστέλλει πεφοβημένος ἠοῖ θαλάσσης.
ἄλλοτε μὲν τρίτον ἦμαρ ἐπιτρέχει, ἄλλοτε πέμπτον.
ἄλλοτε δ' ἀπρόφατον κακὸν ἵκετον. πάντα γὰρ οὔπω
ἐκ διὸς ἄνθρωποι γινώσκομεν, ἀλλ' ἔτι πολλὰ
κέκρυπται, τῶν αἴ κε θέλῃ, καὶ ἐς αὐτίκα δώσει
ζεύς. ὁ γὰρ οὖν γενεὴν ἀνδρῶν ἀναφανδὸν ὀφέλλει,
πάντοθεν εἰδόμενος, πάντῃ δ' ὅγε σήματα φαίνων.
ἄλλα δέ που ἐρέει, ἤ που διχόωσα σελήνη
πλήθουσ' ἀμφοτέρωθεν, ἢ αὐτίκα πεπληθυῖα.

Etenim quispiam naui pluuiosam tempestatem
Animaduertit, vel vehementis memor Arcturi,
Vel quarundam aliarum, quæ ab Oceano tolluntur
Stellæ diluculo, quæque prima adhuc nocte,
Siquidem illas omnes transit per annum
Sol longuam orbitam ductans, aliàs autem aliam
Accedet, nunc quidem oriens, nunc verò vicißim occidens:
Alia item aliam stella inspicit auroram.
*Cognoscis hæc & tu:*concinunt enim iam*
Nouem & decem circuli lucidi solis.
Quotquot etiam à Zona ad extremum Orionem
Nox obuoluit, Canémque audacem Orionis.
**Etiam Neptuni conspectæ, aut Iouis ipsius*
Stellæ, hominibus euentus significant.
Idcirco illis operamda. Curæ item sit tibi, si quando naui
Te credis, deprehendere quæcunque debita ponuntur
Signa hybernis ventis, aut turbini maris.
Labor quidem paruus, ingens verò mox commoditas
Fit diligentiæ semper cauto viro:
Ipse quidem primùm tutior, propè verò & alium
Admonens iuuat, quando mox irruat tempestas.
Sæpe enim vel quispiam serena sub nocte
Nauem subducit, metuens manè pelagus.
Aliàs quidem ad tertium diem durat, aliàs quintum:
Quandoque improuisum malum subit. Omnia enim nondũ
E Ioue mortales dedicimus. verùm adhuc multa
Occulta sunt: quorum aliqua cùm libuerit, etiam in posterũ
Iupiter: hic enim genus hominum apperte iuuat, (dabit
Vndique conspectus: paßim verò hic signa ostendens,
Quædam autem indicat, vel alicubi dimidiata luna
Augescens vtrinque, vel iam aucta:

* *Concinunt enim iã.) Refert Arati Cõmentator, istis tẽporib⁹ astronomos tabulas publicè in vrbibus suspẽdisse, quibus vsque ad 19. annũ durãtibus, quatuor anni partiũ initia & fines, pluuias & ventos, aliáq; ad vitã conducẽtia monstrabãt. Præterea singulari obseruatione vsos circa Orionem & Canem.*

* *Etiã Neptuni conspectæ, &c.) Neptuni stellæ, quæ suo ortu vel occasu tẽpestatẽ serenitatémue nuncian: Ignis, quæ agrorum culturæ.*

ἄλλα δ' ἀνερχόμενος, τότε δ' ἄκρῃ νυκτὶ κελεύων
ἠέλιος. τὰ δέ τοι καὶ ἀπ' ἄλλων ἔσσεται ἄλλα
σήματα καὶ περὶ νυκτὶ καὶ ἤματι ποιήσασθαι.
σκέπτεο δὲ πρῶτον κεράων ἑκάτερθε σελήνην.
ἄλλοτε γάρ τ' ἄλλη μιν ἐπιγράφει ἕσπερος αἴγλη,
ἄλλοτε δ' ἄλλοῖαι μορφαὶ κερόωσι σελήνην
εὐθὺς ἀεξομένην, αἱ μὲν τρίτῃ, αἱ δὲ τετάρτῃ,
τάων καὶ περὶ μηνὸς ἐφεσταότος κε πύθοιο.
λεπτὴ μὲν καθαρή τε περὶ τρίτον ἦμαρ ἐοῦσα,
εὔδιός κ' εἴη, λεπτὴ δὲ καὶ εὖ μάλ' ἐρευθὴς,
πνευματίη. παχίων δὲ καὶ ἀμβλείῃσι κεραίαις
τέτρατον ἐκ τριτάτοιο φόως ἀμενηνὸν ἔχουσα,
ἢ νότῳ ἀμβλύνεται, ἢ ὕδατος ἐγγὺς ἐόντος.
εἰ δέ κ' ἐπ' ἀμφοτέρων κεράων, τρίτον ἦμαρ ἄγουσα,
μήτε τι νευστάζοι, μήθ' ὑπτιόωσα φαείνοι,
ἀλλ' ὀρθαὶ ἑκάτερθε περιγνάμπτωσι κεραῖαι,
ἑσπέριοί κ' ἄνεμοι κείνην μετὰ νύκτα φέροιντο.
εἰ δ' αὔτως ὀρθὴ καὶ τέτρατον ἦμαρ ἀγινοῖ,
ἦ τ' ἂν χειμῶνος συναγειρομένοιο διδάσκει.
εἰ δέ κεν οἱ κεράων τὸ μετήορον εὖ ἐπινεύοι,
δειδέχθαι βορέω· ὅτε δ' ὑπτιάῃσι νότοιο.
αὐτὰρ ἐπὴν τριτόωσαν ὅλος περὶ κύκλος ἑλίσσοι
πάντῃ ἐρευθόμενος, μάλα κεν τότε χείμερος εἴη.
μείζονι δ' ἂν χειμῶνι πυρώτερα φοινίσσοιτο.
σκέπτεο δ' ἐς πληθύν τε, καὶ ἀμφότερον διχόωσαν,
ἢ μὲν ἀεξομένην, ἢδ' ἐς κέρας αὖθις ἰοῦσαν,
καί οἱ ἐπὶ χροιῇ τεκμαίρεο μηνὸς ἑκάστου.
πάντῃ γὰρ καθαρῇ, καὶ μάλ' εὔδια τεκμήραιο.
πάντα δ' ἐρευθομένῃ, δοκέειν ἀνέμοιο κελεύθους,
ἄλλοθι δ' ἄλλο μελαινομένῃ, δοκέειν ὑετοῖο.
σήματα δ' οὔτ' ἄρα πᾶσιν ἐπ' ἤμασι πάντα τέτυκται,

Quædam item exoriens, tum verò summa nocte indicans
Sol: sed etiam ab aliis licebit alia
Signa & per noctem & diem facere.
Obserua autem primùm à cornibus vtrinque lunam.
Aliàs enim alio ipsam depingit vesperus splendore.
Aliàs verò aliæ facies miscent lunam
Primùm crescentem, hæ quidem tertio, illæ verò quarto:
Quibus & de mense instante perquirere poteris.
Rara quidem puráque circa tertium diem existens,
Serena fuerit: rara verò & probè admodum rubens,
Ventosa: crassa autem & obtusis cornibus,
Quartum à tertio lumen debile habens.
At Austro hebetatur, aut pluuia propè existente.
Sin autem in ambobus cornibus tertium diem agens,
Neque nutet, neque resupina luceat,
Sed recta vtrinque inclinent cornua,
occidentales venti illam post noctem agitarentur.
At si eodem modo recta, & quartum diem agat,
Certè pluuiam collectam indicat.
Sin autem ei cornuum superius aptè nutet,
Expecta Boream: cùm verò resupinet, Austrum.
Verùm quando triduanam totus orbis circumambiat
Vndique rubens valde tunc tempestas fuerit:
Maiore autem tempestate rubentius colorari solet.
Aspice item ad plenámque, & vtrinque dimidiatam,
Tum crescentem, tum ad cornu rursus euntem,
Atque eius ex colore signa capesce mensis cuiusuis:
Omnino enim pura cùm sit, serenitatem obseruato:
Omnino verò rubens, conii cito venti meatus:
Aliàs aliter nigricans, coniicito pluuiam.
Signa autem non omnibus diebus omnia eueniunt:

ἀλλ' ὅσα μὲν τριτάτη τεταρταίη τε πέλονται,
μέσφα διχαιομένης, διχάδος γε μὲν, ἄχρις ἐπ' αὐτὴν
σημαίνει διχόμηνον, ἀτὰρ πάλιν ἐκ διχομήνης
ἐς διχάδα φθιμένην. ἔχεται δέ οἱ αὐτίκα τετρὰς
μηνὸς ἀποιχομένου, τῇ δὲ τριτάτῃ ἀπιόντος.
εἰ δέ κέ μιν περὶ πᾶσαν ἁλωαὶ κυκλώσονται
ἢ τρεῖς, ἠὲ δύω περικείμεναι, ἠὲ μί' οἴη,
τῇ μὲν ἰῇ, ἀνέμοιο γαληναίης τε δοκεύειν,
ῥηγνυμένῃ ἀνέμοιο, μαραινομένῃ δὲ γαλήνης,
ταὶ δύο δ' ἂν χειμῶνι περιτροχάοιτο σελήνη,
μείζονα δ' ἂν χειμῶνα φέροι τριέλικτος ἁλωή.
καὶ μᾶλλον μελανεῦσα, καὶ εἰ ῥηγνύατο μᾶλλον.
καὶ τὰ μὲν οὖν ἐπὶ μηνὶ σεληναίης τε πύθοιο.
ἠελίοιο δέ τοι μελέτω ἑκάτερθεν ἰόντος,
ἠελίῳ καὶ μᾶλλον ἐοικότα σήματα κεῖται
ἀμφότερον δύνοντι, καὶ ἐκ περάτης ἀνιόντι.
μή οἱ ποικίλλοιτο νέον βάλλοντος ἀρούραις
κύκλος, ὅτ' εὐδίου κεχρημένος ἤματος εἴης,
μηδέ τι σῆμα λέγοι, μαίνοιτο δὲ λιτὸς ἁπάντῃ.
εἰ δ' αὔτως καθαρόν μιν ἔχοι βουλύσιος ὥρη,
δύνοι δ' ἀνέφελος μαλακὴν ὑποδείελος αἴγλην,
καί μιν ἐπερχομένης ἠοῦς ἔθ' ὑπεύδιος εἴη.
ἀλλ' οὐχ ὁππότε κοῖλος ἐειδόμενος περιτέλλοι,
οὐδ' ὁπότ' ἀκτίνων αἱ μὲν νότον, αἱ δὲ βορῆα
σχιζόμεναι βάλλωσι, τὰ δ' αὖ περὶ μέσσα φαείνῃ,
ἀλλά που ἢ ὑετοῖο διέρχεται ἢ ἀνέμοιο.
σκέπτεο δ', εἴ καί τοι αὐγαὶ ὑπείκωσ' ἠελίοιο,
αὐτὸν ἐς ἠέλιον. τοῦ γὰρ σκοπιαὶ καὶ ἄρισται.
εἴ τί που ἢ καὶ ἔρευθος ἐπιτρέχει, οἷά τε πολλὰ
ἑλκομένων νεφέων ἐρυθαίνεται ἄλλοθεν ἄλλα,
ἢ εἴ που μελανεῖ, καί σοι τὰ μὲν ὕδατος ἔστω

Sed quæ quidem tertio quartóque fuerint,
Vsque ad dimidiatam, à dimidiata quidem vsque ad ipsam
Significant semimenstruam: atque rursus è semimenstrua,
Ad dimidiatam decrescentẽ: habetur verò eius mox quarta
Mensis decedentis, post hanc autem tertia abeuntis:
Sin autem ipsam totam circi ambiant
Aut tres, aut duo circumiacentes, aut vnus solus:
Per vnum quidem ventum, serenitatémque obserua,
Per scissum ventum, marcescentem verò, serenitatem.
Duo autem tempestate ambierint lunam:
Maiorem verò tempestatem afferre solet triplicatus circus,
Tum magis nigricans, tum si frangatur magis.
Atque hæc quidem in mense lunáque deprehenderis.
Solis item tibi cura sit vtrinque euntis:
Soli etiam magis nota signa ponuntur
Vtrobique, occidenti, & ex imo ascendenti:
Ne eius varietur primùm tangentis arua
Circulus, quando sereni indigus diei fueris:
Neque aliquam notam ferat, sed appareat vnicolor vbique.
Si item planè purum ipsum habeat vespertinum tempus,
Occumbátque innubilus, blando pòst meridianus fulgore,
Equidem subsequente aurora adhuc serenus fuerit:
At non, quandò cauus apparens exoriatur,
Neque quando ex radiis quidam Austrum, quidam Boreã
Scißi tangant, media autem lucida sint
Sed tum vel pluuiam ostendit, vel ventum
Aspice autem, si etiam subeant radij solis
Ipsum in solem: huius enim obseruationes optimæ sunt,
Si quando vel rubor incidit, vt sæpe
Attractis nubibus rubescit alicunde aliter,
Aut si quando nigrescet: & tibi hæc quidem pluuiæ sunt:

σήματα μέλλοντος. τὰ δ' ἐρευθέα πάντ' ἀνέμοιο.
εἴγε μὲν ἀμφοτέροις ἄμυδις κεχρωσμένος εἴη,
καί κεν ὕδωρ φορέοι, καὶ ὑπηνέμιος τανύοιτο.
εἰ δέ οἱ ἀνιόντος, ἢ αὐτίκα δυομένοιο
ἀκτῖνες συνίωσι, καὶ ἀμφ' ἑνὶ πεπλήθωσι,
ἤποτε καὶ νεφέων πεπιεσμένος, ἢ ὅτ' ἐς ἠῶ
ἔρχηται παρὰ νυκτὸς, ἢ ἐξ ἠοῦς ἐπὶ νύκτα,
ὕδατί κεν κατιόντι παρατρέχει ἤματα κεῖνα.
μὴ δ' ὅτε οἱ ὀλίγη νεφέλη πάρος ἀντέλλῃσι.
τὴν δὲ μετ' ἀκτίνων κεχρωσμένος αὐτὸς ἀερθῇ,
ἀμνηστεῖν ὑετοῖο. πολὺς δ' ὅτε οἱ περὶ κύκλος
οἷον τηκομένῳ ἐναλίγκιος εὐρύνηται
πρῶτον ἀνερχομένοιο, καὶ ἂψ ἐπὶ μεῖον ἴῃσι,
εὔδιός κε φέροιτο. καὶ εἴ ποτε χείματος ὥρῃ
ὠχρήσῃ κατιών. ἀπὰρ ὕδατος ἡμερινοῖο
γινομένου κατόπισθε περὶ νέφεα σκοπέεσθαι,
καὶ δὴ δυομένου τετραμμένος ἠελίοιο,
ἢν μὲν ὑποσκιάῃσι μελαινομένῃ εἰκυῖα
ἠέλιον νεφέλη, ταὶ δ' ἀφί μιν ἔνθα καὶ ἔνθα
ἀκτῖνες μεσσηγὺς ἑλισσόμεναι διχόωνται,
ἦ τ' ἂν ἔτ' εἰς ἠῶ σκέπαος κεχρημένος εἴης.
εἰ δ' ὁ μὲν ἀνέφελος βάπτοι ῥόου ἑσπερίοιο.
ταὶ δὲ κατερχομένου νεφέλαι καὶ οἰχομένοιο.
πλησίον ἑστήκωσιν ἐρευθέες, οὔ σε μάλα χρὴ
αὔριον οὐδ' ἐπὶ νυκτὶ περιτρομέειν ὑετοῖο.
ἀλλ' ὁπότ' ἠελίοιο μαραινομένῃσιν ὁμοῖαι
ἐξαπίνης ἀκτῖνες ἀπ' οὐρανόθεν τανύονται,
οἷον ἀμαλδύνονται ὅτε σκιάῃσι κατ' ἰθὺ
ἱσταμένη γαίης τε καὶ ἠελίοιο σελήνη,
οὐδ' ὅτε οἱ ἐπέχοντι φαινόμεναι ἠῶθι πρὸ
φαίνονται νεφέλαι ὑπερευθέες ἄλλοθεν ἄλλη,

Signa futuræ, rubea verò omnia venti.
Porrò si ambobus simul coloratus fuerit,
Et sanè pluuiam ferret, & ventis obnoxius panderetur.
Si verò eius orientis, aut vicissim occidentis
Radij coëant, & circa vnum locum crassescant,
Aut quandóque nubibus pressus, vel cùm ad auroram
Veniat à nocte, vel ab aurora ad noctem,
Pluuiis delabentibus peraguntur dies illi.
Nec item, cum ei modica nubes præoriatur,
Hanc verò post radiis variatus ipse eleuatus fuerit,
Immemor esto pluuiæ. Magnus autem cùm eius circùm orbis
Ferè flaccescenti similis dilatetur
Primùm exorientis, & mox decrescat,
Serenus sanè agatur: etiam si quando pluuiæ tempore
Palluerit occumbens. At pluuia diurna
Facta, postea nubes circumspicito:
Atque occidentem conuersus ad solem,
Si quidem obscuret nigricanti similis
Solem nubes, circum ipsam autem hinc inde
Radij interuoluti findantur,
Certè adhuc in auroram operimento indigus esses.
At si hic quidem innubilus se submergat fluxu vespero,
Descendenti verò nubes & abeunti
Vicinè existant rubicundæ, haud te valde oportet
Cras, neque per noctem timere de pluuia.
Verùm quando solis marcescentibus similes
Extemplò radij à cœlo protenduntur
(Sicut euanescunt quando obumbret ex directo
Stans terræque & solis luna)
Neque quando ei moranti lucere ante auroram,

ἄρραντοι γίνονται ἐπ' ἤματι κείνῳ ἄρουραι,
μηδ' αὔτως ἔτ' ἐόντι πέρην, ὁπότε προταθεῖσαι
ἀκτῖνες φαίνονται ἐπίσκιοι ἠῶθι πρὸ,
ὕδατος ἢ ἀνέμοιο κατοισομένου λελαθέσθαι.
ἀλλ' εἰ μὲν κεῖναι μᾶλλον κνέφαος φορέοιντο
ἀκτῖνες, μᾶλλόν κεν ἐφ' ὕδατι σημαίνοιεν.
εἰ δ' ὀλίγος τανύοιτο περὶ δνόφος ἀκτίνεσσιν,
οἷόν που μαλακαὶ νεφέλαι μορέουσι μάλιστα,
ἦτ' ἂν ἐπερχομένοιο περὶ δνοφέοιντ' ἀνέμοιο.
οὐδὲ μὲν ἠελίου σχεδόθεν μελανεῦσαι ἅλωαι,
εὔδιοι, ἀσσότεραι δὲ καὶ ἀστεμφὲς μελανεῦσαι,
μᾶλλον χειμέριαι, δύο δ' ἂν χαλεπώτεραι εἰσί.
σκέπτεο δ' ἢ ἀνιόντος ἢ αὐτίκα δυομένοιο,
εἴπου οἱ νεφέων, τὰ παρήλια κικλήσκονται,
ἢ νότου ἠὲ βορῆος ἐρεύθεται, ἢ ἑκάτερθεν.
μηδ' οὕτω σκοπιὴν ταύτην ἀμενηνὰ φυλάσσειν.
οὐ γὰρ ὅτ' ἀμφοτέρωθεν ὁμοῦ περὶ μέσσον ἔχωσιν
ἠέλιον κεῖναι νεφέλαι, σχεδὸν ὠκεανοῖο.
γίγνεται ἀμβολίη διόθεν χειμῶνος ἰόντος.
εἴ γε μὲν ἐκ βορέαο μί' οἴη φοινίσσοιτο,
ἐκ βορέω πνοιάς κε φέροι, νοτίη δὲ, νότοιο.
ἢ καί που ῥαθάμιγγες ἐπιτροχόωσ', ὑετοῖο.
ἑσπερίοις καὶ μᾶλλον ἀληθέα τεκμήραιο.
ἑσπερόθεν γὰρ ὁμῶς σημαίνεται ἐμμενὲς αἰεί.
σκέπτεο καὶ φάτνην, ἡ μέν τ' ὀλίγη ἐοικυῖα
ἀχλύϊ, βορραίη ὑπὸ καρκίνῳ ἡγηλάζει,
ἀμφὶ δέ μιν δύο λεπτὰ φαεινόμενοι φορέονται
ἀστέρες, οὔτε τι πολλὸν ἀπήοροι, οὔτε μάλ' ἐγγὺς,
ἀλλ' ὅσον τε μάλιστα πυγούσιον οἰήσασθαι.
εἷς μὲν βορρείαο, νότῳ δ' ἐπιέρχεται ἄλλος.
καί τοι μὲν καλέονται ὄνοι. μέσση δέ τε φάτνη.

Apparent nubes subrubeæ, alibi aliæ,
Arida fiunt in die, illo arua.
Neque pari modo adhuc existenti infernè, quando prætensi
Radij apparent obscuri ante auroram,
Pluuiæ aut venti irruituri obliuiscere.
Porrò si illi magis caligine inuoluantur
Radij, magis certè de pluuia monerent.
Sin autem modica extendatur caligo circum radios,
Qualem nonnunquam teneræ nubes ferunt maximè,
Certè adueniente obtenebrari solent vento.
Neque quidem prope solem nigrescentes coronæ,
Sereni: viciniores verò & impensè nigrescentes,
Magis tempestuosi: duo item sæuiores fuerint.
Considera autem, vel orientis, vel viciſsim occidentis,
Sicubi eius nubes, quas parelia vocant,
Aut ab austro aut Borea rubescant, aut vtrinque.
Neque adeò obseruationem hanc friuolè custodi:
Non enim, cùm vtrinque simul medium circundent
Solem illæ nubes prope Oceanum,
Fit dilatio è cœlo pluuiæ venientis.
Si verò è Borea vna sola rubescat,
E Borea flatus ferre solet. Austrina verò. Austro:
Aut sicubi guttæ dicidant, pluuiæ
Occidentalibus etiam magis certa deprehenderes.
Ab occidente nanque signa sumuntur inuariabiliter sẽper.
Intuere quoque præsepe, id quidem tenui simile
Nubeculæ, Boreale sub Cancro versatur:
At circa ipsum duæ parùm lucentes feruntur
Stellæ, nec multum distantes, neque valde vicinæ,
Sed quàm maximè cubitum puta:
Vna quidem Boreæ est, Austro verò appropinquat altera.

ἤτε καὶ ἐξαπίνης πάντη Διὸς εὐδιάοντος
γίνετ' ἄφαντος ὅλη, τοὶ δ' ἀμφοτέρωθεν ἰόντες
ἀστέρες ἀλλήλων αὐτοσχεδὸν ἰνδάλονται.
οὐκ ὀλίγῳ χειμῶνι τότε κλύζονται ἄρουραι.
εἰ δὲ μελαίνηται, τοὶ δ' αὐτίκ' ἐοικότες ὦσιν
ἀστέρες ἀμφότεροι, περί χ' ὕδατι σημαίνοιεν.
εἰ δ' ὁ μὲν ἐκ Βορέω φάτνης ἀμενηνὰ φαείνῃ
λεπτὸν ἐπαχλυόων, νότιος δ' ὄνος ἀγλαὸς εἴη,
δειδέχθαι ἀνέμοιο νότου· Βορέω δὲ μάλα χρὴ
ἔμπαλιν ἀχλυόεντι φαεινομένῳ τε, δοκεύειν.
σῆμα δέ τοι ἀνέμοιο καὶ οἰδαίνουσα θάλασσα
γιγνέσθω, καὶ μακρὸν ἐπ' αἰγιαλοὶ βοόωντες,
ἀκταί τ' εἰνάλιοι, ὁπότ' εὔδιοι ἠχήεσσαι
γίγνονται, κορυφαί τε βοώμεναι οὔρεος ἄκραι.
καὶ δ' ἂν ἐπὶ ξηρὴν ὅτ' ἐρῳδιὸς οὐ κατὰ κόσμον
ἐξ ἁλὸς ἔρχηται, φωνῇ περὶ πολλὰ λεληκώς,
κινυμένου κε θάλασσαν ὑπερφορέοιτ' ἀνέμοιο.
καί ποτε καὶ κέπφοι, ὁπότ' εὔδιοι ποτέωνται,
ἀντία μελλόντων ἀνέμων εἰληδὰ φέρονται.
πολλάκι δ' ἀγριάδες νῆσσαι ἢ εἰν ἁλὶ δῖναι
αἴθυιαι χερσαῖα τινάσσονται πτερύγεσσιν.
ἢ νεφέλη ὄρεος μηκύνεται ἐν κορυφῇσιν.
ἤδη καὶ πάπποι λευκῆς γήρειον ἀκάνθης,
σῆμ' ἐγένοντ' ἀνέμου, κωφῆς ἁλὸς ὁππότε πολλοὶ
ἄκρον ἐπιπλείωσι, τὰ μὲν πάρος, ἄλλα δ' ὀπίσσω.
καὶ θέρεος βρονταί τε καὶ ἀστραπαὶ ἔνθεν ἴωσιν,
ἔνθεν ἐπερχομένοιο περισκοπέειν ἀνέμοιο.
καὶ διὰ νύκτα μέλαιναν ὅτ' ἀστέρες ἀΐσσωσι
ταρφέα, τοὶ δ' ὄπιθεν ῥυμοὶ ὑπολευκαίνωνται,
δειδέχθαι κείνοις αὐτὴν ὁδὸν ἐρχομένοιο

Atque

Atque hæ quidem vocantur asini: mediũ autẽ præsepe est,
Quod etiam confestim cœlo sereno
Fit euanidum totum: atque vtrinque coëuntes
Stellæ sibinuicem vicinæ apparent.
Non modica tempestate tunc inundant arua.
Si autem nigrescat, rursus verò eodem colore existant
Stellæ ambæ, de pluuia sanè signum dare solent.
Si verò hic qui est è Borea præsepis languidè splendeat,
Modicè tenebrascens. austrinus verò asellus lucidus sit,
Obseruato ventum Austrum: Boream verò valde oportet
È contrà tenebrascente, lucentéque, obseruare.
Atqui signum venti etiam intumescens mare
Esto, & multùm margines insonantes,
Litoráque marina, cùm serena arguta
Fiunt. cacumináque sonantia montis summa.
Quinetiam ad terram cùm ardeola non ritè
È mari veniat, voce multùm perstrepens,
Commoto sanè mare superferatur vento.
Interdum etiam fulicæ, cùm serenæ volitent,
Contra futuros ventos glomeratim feruntur.
Sæpe item feræ anates, aut in mari vrinatores
Mergi, terras quatiunt alis:
Aut nubes montis elongatur in verticibus.
Iam etiam decidui flores, albi senium cardui,
Indicium fiunt venti. muti maris quando multi
Summum supernatant, partim antè, partim pòst.
Etiam æstatis tonitruáque, & fulgura vnde eant,
Inde aduenientem obserua ventum.
Item per noctem atram cùm stellæ præcipites ruant
Crebrò, à tergo verò tractus subalbescant,
Accipito per illas eadem via venientem

πνεύματος. εἰ δέ κεν ἄλλοι ἐναντίον ἀΐσσωσιν
ἄλλοις ἐξ ἄλλων μερέων, τότε δὴ πεφύλαξο
παντοίων ἀνέμων, οἵτ' ἄκριτοί εἰσι μάλιστα,
ἄκριτα δὲ πνείουσιν ἐπ' ἀνδράσι τεκμήρασθαι.
αὐτὰρ ὅτ' ἐξ εὔροιο καὶ ἐκ νότου ἀστράπτησιν,
ἄλλοτε δ' ἐκ ζεφύροιο, καὶ ἄλλοτε πὰρ βορέαο.
δὴ τότε τις πελάγει ἔνι δείδιε ναυτίλος ἀνήρ,
μή μιν τῇ μὲν ἔχῃ πέλαγος, τῇ δ' ἐκ διὸς ὕδωρ.
ὕδατι γὰρ τόσα δὲ περὶ στεροπαὶ φορέονται.
πολλάκι δ' ἐρχομένων ὑετῶν νέφεα προπάροιθεν,
οἷα μάλιστα πόκοισιν ἐοικότα ἰνδάλλονται,
ἢ διδύμη ἔζωσε διὰ μέγαν οὐρανὸν ἶρις,
ἢ καί που τις ἅλωα μελαινομένην ἔχει ἀστήρ.
πολλάκι λιμναῖαι ἢ εἰνάλιαι ὄρνιθες
ἄπληστον κλύζονται ἐνιέμεναι ὑδάτεσσιν,
ἢ λίμνην περὶ δηθὰ χελιδόνες ἀΐσσονται,
γαστέρι τύπτουσαι αὔτως εἰλυμένον ὕδωρ,
ἢ μᾶλλον δειλαὶ γενεαί, ὕδροισιν ὄνειαρ,
αὐτόθεν ἐξ ὕδατος πατέρες βοόωσι γυρίνων.
ἢ τρύζει ὀρθρινὸν ἐρημαίη ὀλολυγών,
ἤπου καὶ λακέρυζα παρ' ἠιόνι προὔχουσῃ
χείματος ἀρχομένου χέρσῳ ὑπέκυψε κορώνη,
ἤπου καὶ ποταμοῖο ἐβάψατο μέχρι παρ' ἄκρους
ὤμους ἐκ κεφαλῆς, ἢ καὶ μάλα πᾶσα κολυμβᾷ,
ἢ πολλὴ στρέφεται παρ' ὕδωρ παχέα κρώζουσα.
καὶ βόες ἤδη τοι πάρος ὕδατος ἐνδίοιο,
οὐρανὸν εἰσανιδόντες, ἀπ' αἰθέρος ὠσφρήσαντο.
καὶ κοίλης μύρμηκες ὀχῆς ἐξ ὤεα πάντα
θᾶσσον ἀνηνέγκαντο, καὶ ἀθρόον ὦφθεν ἴουλοι
τείχει ἀνέρποντες, καὶ πλαζόμενοι σκώληκες
κεῖνοι, τοὺς καλέουσι μελαίνης ἔντερα γαίης.

Ventum. Sinautem aliæ contrario ruant
Aliis ex aliis partibus, tunc vtique obseruato
Omniuarios ventos, qui confusi sunt maximè,
Confusi item spirant hominibus obseruando.
Cæterùm cùm ex Euro & ex Austro fulgurat,
Tum etiam è Zephyro, & interdum à Borea,
Certè tunc quispiam in pelago timuerit nauita:
Velim ne ipsum partim teneret pelagus, partim cæli pluuia:
Super pluuia enim tot fulgura feruntur.
Sæpenumero item venientibus pluuiis nubes priùs
Vt plurimum velleribus similes apparent,
Aut gemina circumcingit magnum cælum iris,
Vel etiamnum aliqua aream nigricantem habet stella:
Sæpe palustres aut marinæ aues
Insaturabiliter se immergunt, desiderantes aquam:
Aut paludem circum hirundines agitantur
Ventre verberantes in cassum conuolutam vndam:
Aut magis miseræ progenies, hydris esca,
Indidem ex aqua patres coaxant ranularum,
Aut vlulat mane solitaria bubo:
Aut alicubi etiam garrula ad litus prominens
Tempestate instante terræ subsidit cornix:
Etiamsi quando flumini se immergit vsque ad summos
Humeros à capite, vel etiam planè tota subternatat,
Vel frequens versatur prope vndam crassè crocitans.
Etiam boues iam ante pluuiam cælestem,
Cælum intuiti, ab æthere mox sentiunt.
Etiam cauo formicæ foramine oua omnia
Ocyus efferunt: atque cumulatim cernuntur iuli,
Muros asserpentes: atque obeuntes vermes
Illi, quos vocant atræ intestina terræ.

καὶ πιτθαὶ ὄρνιθες, ταὶ ἀλέκτορος ἐξεγένοντο,
εὖ ἐφθειρίσαντο, καὶ ἔκρωξαν μάλα φωνῇ,
οἷόν τε σταλάον ψοφέει ἐπὶ ὕδατι ὕδωρ.
δή ποτε καὶ γενεαὶ κοράκων, καὶ φῦλα κολοιῶν,
ὕδατος ἐρχομένοιο διὸς πάρα σῆμ' ἐγένοντο,
φαινόμενοι ἀγεληδὰ, καὶ ἰρήκεσσιν ὁμοῖον
φθεγξάμενοι. καί που κόρακες δίοις σταλαγμοῖς
φωνῇ ἐμιμήσαντο σὺν ὕδατος ἐρχομένοιο.
ἤ ποτε καὶ κρώξαντε βαρείῃ διστάκι φωνῇ,
μακρὸν ἐπιρροιζεῦσι τιναξάμενοι πτερὰ πυκνά.
καὶ νῆσσαι οἰκουροὶ, ὑπωρόφιοί τε κολοιοὶ,
ἐρχόμενοι κατὰ γεῖσα, τινάσσονται πτερύγεσσιν.
ἢ ἐπὶ κῦμα διώκει ἐρωδιὸς ὀξὺ λεληκώς.
τῶν τοι μηδὲν ἀπόβλητον πεφυλαγμένῳ ὕδωρ
γινέσθω. μηδ' εἴκεν ἐπὶ πλέον ἠὲ πάροιθεν
δάκνωσι μυῖαι, καὶ ἐφ' αἵματος ἱμείρωνται.
ἢ λύχνοιο μύκητες ἀγείρονται περὶ μύξαν
νύκτα κατὰ σκοτίην. μηδ' ἣν ὑπὸ χείματος ὥρῃ
λύχνων ἄλλοτε μέν τε φάος κατὰ κόσμον ὀρώρει,
ἄλλοτε δ' ἀΐσσωσιν ἀπὸ φλόγες, ἠύτε κοῦφαι
πομφόλυγες. μηδ' εἴκεν ἐπ' αὐτόφι μαρμαίρωσιν
ἀκτῖνες. μηδ' ἣν θέρεος μέγα πεπταμένοιο
νησσαῖοι ὄρνιθες ἐπασσύτεροι φορέωνται.
μηδὲ σύ γ' ἢ χύτρης ἠὲ τρίποδος πυριβήτεω,
σπινθῆρες ὅτ' ἔωσι περιπλέονες, λελαθέσθαι.
μηδὲ κατὰ σποδιὴν ὁπότ' ἄνθρακος αἰθομένοιο
λάμπωνται περὶ σήματ' ἐοικότα κεγχρείοισιν.
ἀλλ' ἐπὶ καὶ τὰ δόκευε περισκοπέων ὑετοῖο.
εἰ γέμεν ἠερόεσσα πάρεξ ὄρεος μεγάλοιο
πυθμένα τείνηται νεφέλη, ἄκραι δὲ κολῶναι
φαίνωνται καθαραὶ, μάλα κεν τόθ' ὑπεύδιος εἴης.

Etiam pulli volucres, quæ gallo prognatæ sunt,
Studiosè pedunculos quærunt, pipiúntque maiore voce,
Sicut stillans strepit super aquam aqua.
Quandoque etiam genera coruorum, & turmæ graculorum
Pluuiæ venientis è cælo signum fiunt,
Visi gregatim, & accipitrum instar
Garrientes. Etiamnum corui magnas guttas
Voce imitantur simul pluuia veniente:
Vel quandoque etiam crocitantes graui congemina voce,
Multùm constrepitant, quatientes alas frequentes.
Etiam anates pulli, domesticique graculi,
Venientes super pinnacula, quatiunt alas:
Aut ad aquam festinat ardea, acutè vociferans.
Quorum tibi nullum friuolum obseruanti pluuiam
Esto. Nec item si amplius quàm antè
Mordeant muscæ, & sanguinem desiderent:
Aut lucernæ fungi congregentur circa labium
Noctem per caliginosam. Neque si sub hyemis tempore
Lucernarum aliàs quidem lumen debitè moueatur,
Aliàs verò delabantur flammæ, ceu leues
Appullæ: neque si ad ipsam lucernam splendeant
Radij: neque si æstate multùm volitantes
Anates aues accumulatiores obuersentur:
Neque tu si ab olla aut tripode in igne stante
Scintillæ cùm fuerint perplures obliuiscere:
Neque per cinerem, quando carbone ardente
Splendeant circumcirca signa similia cenchris
Sed ad hæc etiam spectato obseruans pluuiam.
Cæterùm si obscura per montis magni
Vallem extendatur nebula, summa verò cacumina
Appareant para, valde tunc serenus fueris.

εὔδιος κ' εἴης, καὶ ὅτε πλατέος περὶ πόντου
φαίνηται χθαμαλὴ νεφέλη, μηδ' ὑψόθι κύρῃ,
ἀλλ' αὐτοῦ πλαταμῶνι παραθλίβηται ὁμοίη.
σκέπτεο δ' εὔδιος μὲν ἐὼν ἐπὶ χείματι μᾶλλον,
εἰς δὲ γαληναίην χειμωνόθεν. εὖ δὲ μάλα χρὴ
ἐς φάτνην ὁράαν, τὴν καρκίνος ἀμφιελίσσει,
πρῶτα καθαιρομένην πάσης ὑπένερθεν ὀμίχλης.
κείνη γὰρ φθίνοντι καθαίρεται ἐν χειμῶνι,
καὶ φλόγες ἡσύχιαι λύχνων, καὶ νυκτερίη γλαὺξ
ἥσυχον ἀείδουσα, μαραινομένου χειμῶνος
γινέσθω τοι σῆμα, καὶ ἥσυχα ποικίλλουσα
ὥρῃ ἑσπερίῃ κρώζῃ πολύφωνος κορώνη.
καὶ κόρακες μοῦνοι μὲν ἐρημαῖοι βοόωντες
δισσάκις, αὐτὰρ ἔπειτα μετὰ θρόα κεκλήγοντες.
πλειότεροι δ' ἀγεληδὸν ἐπὴν κοίτοιο μέδωνται
φωνῆς ἔμπλειοι, χαίρειν καί τις οἴσοιτο,
οἷα τὰ μὲν βοόωσι λιγαινομένοισιν ὅμοια.
πολλὰ δὲ δενδρείοιο περὶ φλόον, ἄλλοτ' ἐπ' αὐτὸν
ἧχί τε κείουσιν καὶ ὑπότροποι ἀπτερύονται.
καὶ δ' ἄν που γέρανοι μαλακῆς προπάροιθε γαλήνης
ἀσφαλέως τανύσαιεν ἕνα δρόμον ἤλιθα πᾶσαι,
οὐδὲ παλιρρόθιοί κεν ὑπεύδιοι φορέοιντο.
ἦμος δ' ἀστερόθεν καθαρὸν φάος ἀμβλύνηται,
οὐδέ ποθεν νεφέλαι πεπιεσμέναι ἀντιόωσιν,
οὐδέ ποθεν ζόφος ἄλλος ὑποτρέχῃ, οὐδὲ σελήνη.
ἀλλὰ τά γ' ἐξαπίνης αὔτως ἀμενηνὰ φέρονται.
μηκέτι τοι τόδε σῆμα γαληναίης ἐπικείσθω,
ἀλλ' ἐπὶ χεῖμα δόκευε. καὶ ὁππότε ταὶ μὲν ἔωσιν
αὐτῇ ἐν χώρῃ νεφέλαι, ταὶ δ' ἄλλαι ἐπ' αὐταῖς,
ταὶ μὲν ἀμειβόμεναι, ταὶ δ' ἐξόπιθεν φορέονται.
καὶ χῆνες κλαγγηδὸν ἐπειγόμεναι βρωμοῖο,

Serenus sanè fueris etiam, quando vastum circa pontum
Videatur humilis nebula, neque in alto existat,
Sed inibi planiciei maritimæ deprimatur similis.
Respice verò serenus cùm sis, ad tempestatem magis:
Ad serenitatem verò, è tempestate. diligenter verò oportet
Ad præsepe respicere, quod Cancer circumuoluit,
Recens purgatum ab omni subtus nebula:
Illud nanque pereunte purgatur sub tempestate.
Etiam flammæ quietæ lucernarum, & nocturna noctua
Tranquillè canens marcescentis tempestatis
Esto tibi signum, & tranquillè varians
Tempore vespertino crocitet garrula cornix.
Item corui priuati & solitarij vociferantes
Ingeminanter, at postea turmatim clamitantes,
Frequentiùs verò congregati, quando cubilis memores sint,
Voce pleni: lætari etiam quis putauerit:
Sic enim vociferantur iucundantium in morem.
Sæpe item arboris per ramos, quandoque super ipsam
Vbi cubant etiam reduces alas excutiunt.
Præterea grues blandam ante serenitatem
Securè pandere solent vnicum volatum gregatim omnes,
Neque retroacti sereni ferri solent.
Cùm autem è stellis lucidus fulgor hebetetur,
Neque alicunde nubes præsse obuient,
Neque alicunde caligo alia succedat, neque luna,
Sed astra extemplò planè languida ferantur,
Non amplius tibi hoc signum ad serenitatem ponatur,
Sed ad tempestatem specta. Etiam quando quædam existant
Eodem in loco nubes, aliæ verò iuxta ipsas,
Hæ quidem prætereuntes, illæ verò à tergo ferantur,
Etiam anseres cum clangore festinantes ad pastum

χειμῶνος μέγα σῆμα καὶ ἐννεάγηρα κορώνη
νύκτερον ἀείδουσα, καὶ ὀψὲ βοῶν τε κολοιοί,
καὶ σπίνος ἠῷ σπίζων, καὶ ὄρνεα πάντα
ἐκ πελάγους φεύγοντα, καὶ ὀρχίλος, ἢ καὶ ἐριθεὺς
δύνων ἐς κοίλας ὀχεάς, καὶ φῦλα κολοιῶν
ἐκ νομοῦ ἐρχόμενα τραφεροῦ ἐπὶ ὄψιον αὖλιν.
οὐδ᾽ ἂν ἐπιξουθαὶ μεγάλου χειμῶνος ἰόντος
πρόσσω ποιήσαιντο νομὸν κηροῖο μέλισσαι,
ἀλλ᾽ αὐτοῦ μέλιτός τε καὶ ἔργων εἰλίσσονται.
οὐδ᾽ ὕψου γεράνων μακραὶ στίχες αὐτὰ κέλευθα
τείνονται, στροφάδες δὲ παλιμπετὲς ἀπονέονται.
μηδ᾽ ὅτε νηνεμίῃ ἐν ἀράχνια λεπτὰ φέρηται,
καὶ φλόγες αἰθύσσωσι μαραινομένοιο λύχνοιο,
ἢ πῦρ αὔηται σποδιῇ, καὶ ὑπεύδια λύχνα,
πιστεύειν χειμῶνι. τί τοι λέγω ὅσσα πέλονται
σήματ᾽ ἐπ᾽ ἀνθρώποις, δὴ γὰρ καὶ ἀεικέι τέφρῃ
αὐτοῦ πηγνυμένῃ νιφετοῦ ἐπιτεκμήραιο,
καὶ λύχνῳ χιόνος, κέγχροις ὅτ᾽ ἐοικότα πάντῃ
κύκλῳ σήματ᾽ ἔχει περιλαμπὴς ἐγγύθι μύξα,
ἄνθρακι δὲ ζώοντι, χαλάζης. ὁππότε λαμπρὸς
αὐτὸς ἐείδηται, μέσσῳ δέ οἱ ἠύτε λεπτὴ
φαίνηται νεφέλη, πυρὸς ἔνδοθεν αἰθομένοιο.
πρῖνοι δ᾽ οὐ καρποῖο κατὰ χθέες, οὐδὲ μέλαιναι
σχῖνοι, ἀπείρητοι. πάντῃ δέ τε πολλὸς ἀλωεὺς
αἰεὶ παπταίνει μή οἱ θέρος ἐκ χερὸς ἔρρῃ.
πρῖνοι μὲν θαμινῆς ἀκύλου κατὰ μέτρον ἔχουσαι,
χειμῶνός κε λέγοιεν ἐπὶ πλέον ἰσχύσοντος.
μηδὲ ἄδην ἔκπαγλα περιβρίθοιεν ἁπάντῃ.
τηλοτέρω δ᾽ αὐχμοῖο συναστάχυοιεν ἄρουραι.
τρίπλοα δὲ σχῖνος κυέει, τρισσαὶ δέ γε αὖξαι
γίνονται καρποῖο. φέρει δέ τε σήμαθ᾽ ἑκάστη

Tempestatis certum signum etiam nouem ætates viuẽs cornix,
Noctu cornicans: & serò clamantes monedulæ:
Et passer manè pirpitans: & volucres omnes
E mari fugientes: & orchilus, & erithacus
Subiens caua foramina: & turmæ graculorum
A pastu venientes sicco ad serotinum lustrum,
Neque sanè sufflauæ, magna tempestate instante,
Antè facere solent pabulum faui apes,
Sed intus melléque & in structuris occupantur.
Neque in alto gruum elongati ordines easdem vias
Tendunt, conuersi verò reuolantes absistunt.
Neque quando in ventorum tranquillitate araneæ graciles ferantur,
Et flammæ flagrent marcescentis lucernæ,
Aut ignis lambat cinere, & serenæ lucernæ,
Crede tempestati. Quid tibi refero quæcunque sunt
Indicia per homines? Siquidem vel vili cinere
Ipsam concreto niuem obserues licet:
Etiam per lucernam niuem, milio cùm similes vndique
Circumcirca notas habet candicans prope ellychnium:
Carbone autem ardente, grandinem, quando candens
Ipse videatur: in medio verò ipso velut tenuis
Appareat nebula, igne intus candente.
Nec verò illices fructu onustæ, neque nigræ
Lentisci sine signo sunt. Paßim autem frequens agricola
Continuò circumspicit, ne ei æstas è manu fluat,
Ilices quidem frequentis glandis non parum ferentes,
Hyemem certè nunciare solent haud leuiter inualescentem.
Neque nimis insolenter grauidæ fiant vndiquaque:
Sed magis procul à squallore spicis compleantur arua.
Tribus vicibus verò lentiscus fœtificat, tria item incremẽta
Fiunt fructus: fert autem indicia quoduis

ἐξείης ἀρότῳ. καὶ γάρ τ' ἀροτήσιον ὥρην
τριπλόα μείρονται, μέσσην, καὶ ἐπ' ἀμφότερ' ἄκρας.
πρῶτος μὲν πρώτην ἄροσιν, μέσσος δέ τε μέσσην
καρπὸς ἀπαγγέλλει, πυμάτην γε μὲν ἔσχατος ἄλλων.
ὅν τινα γὰρ κάλλιστα λοχαίη σχῖνος ἀρήται,
κείνῳ γ' ἐξ ἄλλων ἄροσις πολυλήϊος εἴη,
τῷ δέ γ' ἀφαυροτάτῳ ὀλίγη, μέσσῳ δέ τε μέσση.
οὕτως δ' ἀνθέρικος τριχθὰ σκύλλης ὑπεραρθῇ,
σήματ' ἐπιφράσσασθαι ὁμοίιον ἀμήτοιο.
ὅσσα δ' ἐπὶ σχίνου ἀροτὴρ ἐπιφράσσατο καρπῷ,
τόσσα καὶ ἐν σκύλλης τεκμαίρεται ἄνθεϊ λευκῷ.
αὐτὰρ ὅτε σφῆκες μετοπωρινὸν ἤλιθα πολλοὶ
πάντη βεβρίθωσι καὶ ἑσπερίων προπάροιθεν
πληϊάδων, εἴ ποι τις ἐπερχόμενον χειμῶνα,
οἷος ἐπὶ σφήκεσσιν ἑλίσσεται αὐτίκα δῖνος.
θήλειαι δὲ σύες, θήλεια δὲ μῆλα, καὶ αἶγες,
ὁππότ' ἀναστρωφῶσιν ὀχῆς· τὰ δέ γ' ἄρρενα πάντα
δεξάμεναι πάλιν αὖτις ἀναβλήδην ὀχέωνται,
αὕτως καὶ σφήκεσσι μέγαν χειμῶνα λέγοιεν.
ὀψὲ δὲ μισγομένων αἰγῶν, μήλων τε συῶν τε,
χαίρει ἄνολβος ἀνήρ, ὅ οἱ οὐ μάλα θαλπιόωντι
εὔδιον φαίνουσι βιβαιόμεναι ἐνιαυτόν.
χαίρει καὶ γεράνων ἀγέλαις ὡραῖος ἀροτρεὺς
ὥριον ἐρχομέναις. ὁ δ' ἀώριος αὐτίκα μᾶλλον.
αὕτως γὰρ χειμῶνες ἐπέρχονται γεράνοισι,
πρώϊν μὲν μᾶλλον καὶ ὁμιλαδὸν ἐρχομένῃσι,
πρώϊοι, αὐτὰρ ὅτ' ὀψὲ καὶ οὐκ ἀγεληδὰ φανεῖσαι
πλειότερον φορέονται ἐπὶ χρόνον, οὐδ' ἅμα πολλαὶ
ἀμβολίη χειμῶνος ὀφέλλεται ὕστερα ἔργα.
εἰ δὲ βόες καὶ μῆλα μετὰ βρίθουσαν ὀπώρην
γαῖαν ὀρύσσωσι κεφαλὰς δ' ἀνέμοιο βορῆος

Ex ordine arationi. Etenim arandi tempus
Trifariam diuidunt, medium, & vtrinque extremum.
Primus quidem primam orationem, medius verò mediam
Fructus denunciat, vltimam autem vltimus aliorum.
Quem enim pulcherrimè fœtificans lentiscus tulerit,
Illi præ aliis oratio frugifera extiterit:
Minutißimo verò, modica: at medio, media.
Sic etiam flos trifariam scillæ cùm superetur,
Signa aduertitur similiter meßis.
Quæcunque verò in lentisci arator obseruauit fructu,
Eadem etiam in scillæ deprehendit flore albo.
Sed cùm vespæ autumni tempore glomeratim multæ
Paßim constipatæ fuerint. etiam vespertinas ante
Pleiades, dixerit quis subsequuturam hyemem,
Qualis in vespis conglomeratur itidem turbo.
Fœminæ item sues, fœminæ oues, & capræ
Cùm redeant à pastu, maribus omnibus
Admißis, rursus mutuò coëant:
Ex hoc & vespis multam hyemem prædicere solent.
Tardè autem coëuntibus capris, ouibusque, suibusque,
Gaudet pauper vir: quia ei parùm calenti
Serenum monstrant coactæ annum.
Gaudet etiam gruum cateruis tempestiuus arator
Tampestiuè venientibus: intempestiuus verò, ei diuerso magis
Pari modo enim hyemes consequuntur grues,
Citò quidem magis, & constipatim venientes,
Citò: sed quando serò & non gregatim visæ
Maius volant ad tempus, neque simul multæ,
Dilatio hyemis promouet serotina opera.
Sin autem boues & oues post plenum autumnum
Terram cornupetant, capita verò ventum Boream

ἀντία τείνωσιν, μάλα κεν τότε χείμαρον αὐταὶ
πληϊάδες χειμῶνα κατερχόμεναι φορέοιεν.
μηδὲ λίην ὀρύχοιεν, ἐπεὶ μέγας οὐ κατὰ κόσμους
γίνεται, οὔτε φυτοῖς χειμὼν φίλος, οὔτ' ἀρότοισιν.
ἀλλὰ χιὼν εἴη πολλὴ μεγάλαις ἐπ' ἀρούραις,
μήπω κεκριμένη, μηδὲ βλωθρῇ ἐπὶ ποίῃ,
ὄφρα τις εὐετοῖ χαίρῃ ποτιδέγμενος ἀνήρ.
μὴ δ' εἶεν καθ' ὕπερθεν ἐοικότες ἀστέρες αἰεί,
μήθ' εἷς, μήτε δύω, μηδὲ πλέονες κομόωντες.
πολλοὶ γὰρ κομόωσιν ἐπ' αὐχμηρῷ ἐνιαυτῷ.
οὐδὲ μὲν ὀρνίθων ἀγέλαις ἠπειρόθεν ἀνὴρ
ἐκ νήσων ὅτε πολλαὶ ἐπιπλήσσωσιν ἀρούραις
ἐρχομένου θέρεος χαίρει. περιδείδιε δ' αἰνῶς
ἀμήτῳ, μή οἱ κενεὸς καὶ ἀχυρμιὸς ἔλθῃ
αὐχμῷ ἀνιηθείς. χαίρει δέ που αἰπόλος ἀνήρ.
αὐταῖς ὀρνίθεσσιν, ἐπὴν κατὰ μέτρον ἴωσιν,
ἐλπόμενος μετέπειτα πολυγλάγεος ἐνιαυτοῦ.
οὕτω γὰρ μογεροὶ καὶ ἀλήμονες ἄλλοθεν ἄλλοι
ζώομεν ἄνθρωποι. τὰ δὲ πὰρ ποσὶ πάντες ἕτοιμοι
σήματ' ἐπιγνῶναι, καὶ ἐς αὐτίκα ποιήσασθαι.
ἄρνασι μὲν χειμῶνας ἐτεκμήραντο νομῆες,
ἐς νομὸν ὁππότε μᾶλλον ἐπειγόμενοι τροχόωσιν.
ἄλλοι δ' ἐξ ἀγέλης κριοί, ἄλλοι δὲ καὶ ἀμνοὶ
εἰνόδιοι παίζωσιν ἐρειδόμενοι κεράεσσιν.
ἢ ὁπότ' ἄλλοθεν ἄλλοι ἀναπλήσσωσι πόδεσσι,
τέτρασιν οἱ κοῦφοι, κεραοί γε μὲν ἀμφοτέροισιν.
ἢ καὶ ὅτ' ἐξ ἀγέλης ἀεκούσια κινήσωσι
δείελον εἰσελάοντες ὅμως, τὰ δὲ πάντοθι ποίης
δάκνωσιν πυκινῇσι κελευόμενα λιθάκεσσιν.
ἐκ δὲ βοῶν ἐπύθοντ' ἀρόται καὶ βουκόλοι ἄνδρες
κινυμένου χειμῶνος. ἐπεὶ βόες ὁππότε χηλὰς

Contrà tendant, valde tunc tempestuosam ipsæ
Pleiades hyemem occidentes afferre solent.
Ne verò nimiùm fodiant, quoniam magna & immoderata
Fit, neque plantis hyemis grata, neque orationibus:
Sed nix esto multa spaciosis in aruis,
Nedum discreta, neque grandi in segete,
Quo quilibet anni feracitate grandere poßit fruens vir.
Nec item fuerint desuper visæ stellæ semper
Vel vna, vel duæ, vel plures comatæ;
Multæ enim comantur in arido anno
Neque quidem volucrum agminibus in continẽte degens vir
Ex insulis cùm multæ irruant arua
Veniente tempestate gaudet, timet verò anxiè
Meßi, nec ei vacua & sine granis veniat
Squallore læsa: gaudet verò opilio
Ipsis volucribus, cùm non omnino paucæ veniant,
Spem capiens sequentis lacte abundantis anni.
Sic enim ærumnosi & instabiles alibi alij
Viuimus homines: atq; ea quæ ante pedes sunt, omnes parati
Signa cognoscere, & in posterum capere.
Agnis quidem tempestates obseruare soliti sunt pastores,
Ad pabulum cùm magis festinantes currant:
Alij etiam è grege arietes, alij item agnelli
In itinere ludant, innixi cornibus.
Aut quando alibi alij referiant pedibus,
Quatuor leues, cornuti verò duobus.
Vel quando aliqui è grege inuitè moueantur
Vespere ad stabulum redeuntes simul, sed vndique herbam
Arrodant crebris impetiti lapillis.
Sed & à bobus signa capere solent agricolæ & armentarij
Surgentis tempestatis: siquidem boues quando vngulas

γλῶσσαν ὑπωμαίοιο ποδὸς περιλιχμήσωνται,
ἢ κοίτῳ πλευρὰς ἐπὶ δεξιτερὰς τανύσωνται,
ἀμβολίην ἀρότοιο γέρων ἐπέλπετ' ἀροτρεύς.
ἠδ' ὅτε μυκηθμοῖο περίπλειοι ἀγέρωνται
ἐρχόμεναι, σταθμὸν δὲ βόες βουλύσιον ὥρην,
σκυθραὶ, λειμῶνος πόριες καὶ βουβοσίοιο,
αὐτίκα τεκμαίρονται ἀχείμεροι ἐμπλήσεσθαι.
οὐδ' αἶγες πρίνοιο περισπεύδουσαι ἀκάνθαις,
εὔδιοι, οὐδὲ σύες φορυτῷ ἐπιμαργαίνουσαι.
καὶ λύκος, ὁππότε μακρὰ μονόλυκος ὠρύηται,
ἢ ὅτ' ἀροτρήων ὀλίγον πεφυλαγμένος ἀνδρῶν
ἔργα κατέρχηται, σκέπαος χατέοντι ἐοικὼς
ἐγγύθεν ἀνθρώπων, ἵνα οἱ λέχος αὐτόθεν εἴη,
τρὶς περιτελλομένης ἠοῦς χειμῶνα δοκεύειν.
οὕτω καὶ προτέροις ἐπὶ σήμασι τεκμήραιο
ἐσομένων ἀνέμων ἢ χείματος ἢ ὑετοῖο,
αὐτὴν, ἢ ἐμμετ' αὐτὴν, ἢ τριτάτην ἔτ' ἐς ἠῶ.
ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ μύες τετριγότες, εἴ ποτε μᾶλλον
εὔδιοι ἐσκίρτησαν, ἐοικότες ὀρχηθμοῖσιν,
ἄσκεπτοι ἐγένοντο παλαιοτέροις ἀνθρώποις.
οὐδὲ κύνες. καὶ γάρ τε κύων ὠρύξατο ποσσὶν
ἀμφοτέροις χειμῶνος ἐπερχομένοιο δοκεύων.
καὶ μὴν ἐξ ὕδατος καὶ καρκίνος ᾤχετο χέρσῳ
χειμῶνος μέλλοντος ἐπαΐσσεσθαι ὁδοῖο.
καὶ μύες ἡμέριοι ποσσὶ στιβάδα στροφόωντες
κοίτης ἱμείρονται, ὅτ' ὄμβρου σήματα φαίνοι,
κἀκεῖνοι χειμῶνα μύες τότε μαντεύονται.
Τῶν μηδὲν κατόκνησο. καλὸν δ' ἐπὶ σήματι σῆμα
σκέπτεσθαι. μᾶλλον δὲ δυοῖν εἰς ταυτὸν ἰόντοιν
ἐλπωρὴ τελέθοι. τριτάτῳ δέ κε θαρσήσειας.
αἰεὶ δ' ἂν παριόντος ἀριθμοίης ἐνιαυτοῦ

Lingua posteriorum pedum circumlingant,
Aut stabulo latere super dextero iaceant extenti,
Ad differendam orationem peritus spectat orator.
Etiam quando mugientes plus solito congregentur
Venientes ad stabulum bo ues vespertino tempore,
Tristes, è prato vitulæ & pastu:
Tunc indicant ante tempestatem se cupere saturari.
Neque capræ ilicis studiosæ circum ramos,
Serenæ sunt: neque sues in luto furentes.
Item lupus, quando altè solus ab aliis eiulet,
Aut quando agricolarum parùm cautus virorum
Opera accedat, tegmine indigenti similis
Vicinè hominibus, vt ei lectus ibi sit,
Ad tertiam exorientem auroram tempestatem obserua.
Sic etiam prioribus in signis coniecturam facito
Futurorum ventorum, aut tempestatis, aut pluuiæ,
Aut præsentem, aut post præsentem, aut tertiā denique ad [aurorā
At verò neq; mures vociferātes, si quādo frequētius
Sereni saliunt, similes tripudiantibus,
Sine significatione habiti sunt veteribus hominibus.
Neque canes: etenim canis fodere consueuit pedibus
Ambobus, tempestatem instantem sentiens.
Quin ex aqua etiam cancer egredi solet, terra
Tempestate futura accingendo se itineri,
etiam mures domestici lectulum sternentes
Cubitum desiderant, cùm pluuiæ signum appareat:
Et illi tempestatem mures tunc vaticinantur.
Quorum nullum fastidito, bonum verò est cum signo signū
Obseruare: magis verò duobus in vnum tendentibus
Spes esto, tertio autem confidas licet.
Semper item prætereunti numerare poteris anni

σήματα, συμβάλλων εἴπου καὶ ἐπ' ἀστέρι τοίη
ἠὼς ἀντέλλοντι κατέρχεται, ἢ κατιόντι
ὁπποῖον καὶ σῆμα λέγοι. μάλα ἄρκιον εἴη
φράζεσθαι φθίνοντος, ἐφισταμένοι τε μηνὸς
τετράδας ἀμφοτέρας. αἱ γάρ τ' ἄμυδις ξυνιόντων
μηνῶν πείρατ' ἔχουσιν, ὅτε σφαλερώτατος αἰθὴρ
ὀκτὼ νυξὶ πέλει χήτει χαροποῖο σελήνης,
τῶν ἄμυδις πάντων ἐσκεμμένος εἰς ἐνιαυτὸν,
οὐδέποτε σχεδίως κεν ἐπ' αἰθέρι τεκμήραιο.

Τέλος τῶν τοῦ Ἀράτου φαινομένων
καὶ διοσημείων.

signa;

Signa conferens ſicubi etiam ſub ſtella talis
Aurora exoriente tranſeat, vel occidente,
Quale etiam ſignum nunciet. Impenſe verò idoneum fuerit
Contemplari decreſcentis inſtantiſque menſis
Quartas vtraſque: hæ enim ſimul coëuntium
Menſium terminos habent, cum maxime dubius æther
Octo noctibus eſt defectu pulchræ aſpectu Lunæ.
Quæ ſimul omnia contemplatus ad annum
Haud vnquam leuiter ſuper æthere ſignificabis.

FINIS ARATI APPARENtium & prognoſticorum.

ΠΡΟΚΛΟΥ ΣΦΑΙΡΑ.

Περὶ ἄξονος καὶ πόλων.

Ξων καλεῖται τοῦ κόσμου, ἡ διάμετρος αὐτοῦ, περὶ ἣν στρέφεται. τὰ δὲ πέρατα τοῦ ἄξονος, πόλοι λέγονται τοῦ κόσμου. τῶν δὲ πόλων, ὁ μὲν λέγεται βόρειος, ὁ δὲ νότιος. βόρειος μὲν, ὁ διὰ παντὸς φαινόμενος, ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν οἴκησιν. νότιος δὲ, ὁ διὰ παντὸς ἀόρατος, ὡς πρὸς τὸν ἡμέτερον ὁρίζοντα. εἰσὶ μὲν τοι τόποι τινὲς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου συμβαίνει τὸν παρ' ἡμῖν πόλον τὸν ἀεὶ φανερὸν, ἐκείνοις ἀόρατον εἶναι. τὸν δὲ παρ' ἡμῖν πόλον ἀόρατον, ἐκείνοις φανερὸν εἶναι. καὶ πάλιν, ἔστι τις τόπος ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου δύο πόλοι ὁμοίως ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος κεῖνται.

Περὶ σφαίρας κύκλων.

Τῶν δ' ἐν τῇ σφαίρᾳ κύκλων, οἱ μέν εἰσι παράλληλοι, οἱ δὲ λοξοὶ, οἱ δὲ διὰ τῶν πόλων. παράλληλοι μὲν, οἱ τοὺς αὐτοὺς πόλους ἔχοντες τῷ κόσμῳ. εἰσὶ δὲ παράλληλοι κύκλοι πέντε, ἀρκτικὸς, θερινὸς τροπικὸς, ἰσημερινὸς, χειμερινὸς τροπικὸς, ἀνταρκτικός. ἀρκτικὸς μὲν οὖν ἐστι κύκλος ὁ μέγιστος τῶν ἀεὶ θεωρουμένων κύκλων, ὁ ἐφαπτόμενος τοῦ ὁρίζοντος καθ' ἓν σημεῖον, καὶ ὅλος ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβανόμενος. ἐν ᾧ τὰ κείμενα τῶν ἄστρων, οὔτε δύσιν, οὔτ' ἀνατολὴν ποιεῖται, ἀλλὰ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς περὶ τὸν πόλον στρεφόμενα θεωρεῖται. οὗτος δὲ ὁ κύκλος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένῃ ὑπὸ τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς τῆς μεγάλης ἄρκτου περιγράφεται. Θερινὸς δὲ τροπικὸς κύκλος ἐστὶν, ὁ βορειότατος τῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου γραφομένων κύκλων. ἐφ' οὗ γενόμενος ὁ ἥλιος τὴν θερινὴν τροπὴν

PROCLI SPHÆRA, THOMA LINACRO BRITANNNO INTERPRETE.

De Axi & Polis.

XIS *mundi vocatur dimetiens ipsius, circa quam voluitur. Axis extrema, poli mundi seu vertices sunt nominati: horum alter septentrionalis, alter austrinus dicitur. Septentrionalis, qui semper in nostra habitatione apparet: Austrinus contrà, qui semper, vt ad nostrum horizonta, conditur. Sunt tamen in terra loca quædam, in quibus polus, qui semper nobis conspicuus est, iis qui ibi degunt, haudquaquam cernitur. Qui verò nobis perpetuò occultus est, iisdem conspicuus euadit. Rursus quoque locum quempiam in terris inuenias, vbi ambo poli æquabilem in horizonte situm habent.*

De circulis sphęræ.

Circulorum sphæræ, alij paralleli siue æquidistantes sunt, alij obliqui per polos ducti. Æquidistantes sunt, quibus iidē cum mundo poli sunt. Sunt ij numero quinque: Septentrionalis, Solstitialis, Æquator, Brumalis, Antarctic⁹. Septētrionalis igitur circulus is est, qui omnium quos perpetuò cernimus, planè maximus est, quique horizonta solo puncto contingit, totus supra terram interceptus. In hoc quæcunque clauduntur astra, nec ortum nec occasum norunt, sed circa polum verti tota nocte cernuntur. Porrò is circulus in nostro tractu, à priore maioris vrsæ pede describitur. Solstitialis autem circulus is est, qui omnium, qui à sole describuntur, maximè septentrionalis habetur. In quem cùm se sol receperit, æstiuam reciprocationem peragit, longissimúsque totius anni dies, breuissimáque nox exit. Post hanc autem reciprocationem nequaquam vltra septētriones versus solem progre-

ποιεῖται. ἐν ᾗ ἡ μεγίστη μὲν πασῶν τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἡμέρα, ἐλαχίστη δὲ ἡ νὺξ γίνεται. μετὰ μέντοι τὴν θερινὴν τροπὴν, οὐκέτι πρὸς τὰς ἄρκτους παροδεύων ὁ ἥλιος θεωρεῖται, ἀλλ' ἐπὶ θάτερα μέρη τρέπεται τοῦ κόσμου. διὸ κέκληται τροπικός. Ἰσημερινὸς δὲ κύκλος ἐστὶν ὁ μέγιστος τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων, ὁ διχοτομούμενος ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος, ὥστε ἡμικύκλιον μὲν ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεσθαι, ἡμικύκλιον δὲ ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα. ἐφ' οὗ γενόμενος ὁ ἥλιος τὰς ἰσημερίας ποιεῖται, τήν τ' ἐαρινὴν καὶ τὴν φθινοπωρινήν. χειμερινὸς δὲ τροπικὸς κύκλος ἐστὶν ὁ νοτιώτατος τῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου γραφομένων κύκλων, κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κόσμου γινομένην περιστροφὴν, ἐφ' οὗ γενόμενος ὁ ἥλιος τὴν χειμερινὴν τροπὴν ποιεῖται. ἐν ᾗ ἡ μεγίστη μὲν πασῶν τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ νὺξ ἐπιτελεῖται, ἐλαχίστη δὲ ἡμέρα. μετὰ μέντοι τὴν χειμερινὴν τροπὴν, οὐκέτι πρὸς μεσημβρίαν παροδεύων ὁ ἥλιος θεωρεῖται, ἀλλ' ἐπὶ θάτερα μέρη τρέπεται τοῦ κόσμου, διὸ κέκληται καὶ οὗτος τροπικός. ἀνταρκτικὸς δὲ ἐστὶ κύκλος ἴσος καὶ παράλληλος τῷ ἀρκτικῷ, καὶ ἐφαπτόμενος τοῦ ὁρίζοντος καθ' ἓν σημεῖον, καὶ ὅλος ὑπὸ γῆν ἀπολαμβανόμενος, ἐν ᾧ τὰ κείμενα τῶν ἄστρων διὰ παντὸς ἡμῖν ἐστὶν ἀόρατα. Τῶν δὲ προειρημένων ε κύκλων, μέγιστος μὲν ἐστὶν ὁ ἰσημερινὸς, ἑξῆς δὲ οἱ τροπικοί. ἐλάχιστοι δὲ, ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν οἴκησιν, οἱ ἀρκτικοί. τούτους δὲ τοὺς κύκλους δεῖ νοεῖν ἀπλατεῖς, λόγῳ θεωρητοὺς, ἐκ τῆς τῶν ἄστρων θέσεως καὶ τῆς αὐτῆς διόπτρας θεωρίας, καὶ τῆς ἡμετέρας ἐπινοίας διατυπουμένους, μόνος γὰρ ἐν τῷ κόσμῳ κύκλος ἐστὶν αἰσθητὸς ὁ τοῦ γάλακτος. οἱ δὲ λοιποὶ λόγου εἰσὶ θεωρητοί.

di, quin potius ad diuersa mundi regredi cernas. vnde & tropico græcè nomen. Aequator circulus is est, qui maximus æquidistantium circulorum statuitur: ita nimirum ab horizonte dissectus, vt alter eius semicirculus supra terram, alter sub terra condatur. In hoc sol duplex æquinoctium, vernum autumnaléque facit. Brumalis circulus is est, qui omnium circulorum, qui à sole mũdi circumactu describuntur, maximè ad austrum pertinet. In quo sol brumalẽ reciprocationem facit: maximáque totius anni nox, minimúsque dies efficitur. Post hanc metam nequaquam vltrà progreditur sol. sed ad alteras mundi partes reuertitur: vnde tropicus hic quoque, quasi versilis appellatur. Antarcticus verò circulus æqualis & æquidistans septentrionali circulo est, & horizonta vno puncto contingens, totus præterea sub terris mersus: in quo sita astra semper nobis occulta manent. Maximus autem ex quinque memoratis circulis est æquator, deinde tropici. Minimi verò (quod ad nostram habitationẽ dixerim) arctici. Porrò hos circulos citra omnẽ latitudinem intelligi cõuenit ratione cognoscibiles ex astrorũ situ, et eodẽ dioptræ obtutu et nostro intellectu deliniatos. Sẽsu enim vnus lacteus discerni in cœlo potest. Reliqui omnes ratione.

Cur quinque duntaxat æquidistãtes in sphæra.

Quinque verò æquidistantes circuli describis in sphæra solent: quod tamen non eo valet, quasi ij soli in mundo æquidistantes sint: quippe cùm sol quotidie æquidistantem æquatori circulum (quod sensu animaduerti licet) mundi rotatu peragat. Quo fit, vt bis centum octuaginta duos æquidistantes circulos intra tropicos describat: totidem enim dies intra reciprocationes numerantur. quin & stellæ ipsæ vniuersæ in æquidistantibus circulis quotidie feruntur. Nõ tamen hi omnes in sphæram adhibentur. Qui tametsi multis

Διὰ τί πέντε μόνον παράλληλοι ἐν τῇ σφαίρᾳ κύκλοι.

Πέντε δὲ παράλληλοι μόνοι καταγράφονται κύκλοι εἰς τὴν σφαῖραν, οὐ διὰ τὸ μόνον τούτους ἐν τῷ κόσμῳ παραλλήλους εἶναι, ὁ γὰρ ἥλιος καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὡς πρὸς αἴσθησιν κύκλον παράλληλον περιστρέφεται τῷ ἰσημερινῷ κατὰ τὴν τοῦ κόσμου γινομένην περιστροφὴν, ὥστε μεταξὺ τῶν τροπικῶν κύκλων ρπ' δὶς κύκλους παραλλήλους γράφεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου. τοσαῦται γὰρ ἡμέραι εἰσὶν αἱ μεταξὺ τῶν τροπῶν. φέρονται δὲ καὶ πάντες οἱ ἀστέρες ἐπὶ παραλλήλων κύκλων καθ' ἑκάστην ἡμέραν. οὗτοι συγκαταγράφονται δὲ οὕτως πάντες εἰς τὴν σφαῖραν, διὰ τὸ πρὸς ἄλλας πραγματείας τῶν ἐν τῇ ἀστρολογίᾳ πολλὰ συμβάλλεσθαι. οὐδὲ γὰρ κατασκευασθῆναι δυνατὸν καλῶς τὴν σφαῖραν ἄνευ πάντων τῶν παραλλήλων κύκλων, οὐδὲ τὰ μεγέθη καὶ τῶν νυκτῶν τῶν ἡμερῶν τε ἀκριβῶς εὑρεθῆναι ἄνευ τῶν προειρημένων κύκλων. πρὸς μέντοι τὴν πρώτην εἰσαγωγὴν τῆς ἀστρολογίας οὐδὲν ἀποτέλεσμα φερόμενοι, οὐ καταγράφονται ἐν τῇ σφαίρᾳ. οἱ δὲ πέντε παράλληλοι κύκλοι, διὰ τὸ ἀποτελέσματά τινα προσφέρεσθαι διωρισμένα εἰς τὴν πρώτην εἰσαγωγὴν τῆς ἀστρολογίας, κατεγράφησαν εἰς τὴν σφαῖραν. ὁ μὲν γὰρ ἀρκτικὸς κύκλος ἀφορίζει τὰ ἀεὶ θεωρούμενα τῶν ἄστρων. ὁ δὲ θερινὸς τροπικὸς κύκλος τὴν τροπὴν περιέχει, καὶ πέρας ἐστὶ τῆς τοῦ ἡλίου πρὸς ἄρκτον μεταβάσεως. ὁ δὲ ἰσημερινὸς κύλος τὰς ἰσημερίας περιέχει. ὁ δὲ χειμερινὸς τροπικὸς κύκλος τέρμα ἐστὶ τῆς πρὸς μεσημβρίαν προσόδου τῷ ἡλίῳ, καὶ τὴν χειμερινὴν τροπὴν περιέχει. ὁ δὲ ἀνταρκτικὸς κύκλος

aliis rebus in astrologia conducant (siquidem fieri nequit, vt vel astra probè in sphæra locentur sine omnibus æquidistantibus circulis, vel examußim dierum noctiúmque magnitudines sine iisdem inueniantur) tamen quod ad prima astrologiæ rudimenta non adeò vtiles existimati sunt, parũ visum est eos in sphæram adscribi. Quinque verò æquidistantes circuli ob certa compendia, quæ astrologiæ tyronibus afferunt, optimo iure in sphæram sunt adhibiti. Septentrionalis enim astra, quæ nobis perpetuò cernuntur, definit. Solstitialis tropicus, solis reciprocationẽ continet, finísque eiusdem ad boream transitus. Æquator circulus æquinoctia complectitur: Brumalis tropicus solis ad austrum progreßi meta est, & brumalem eius reciprocationem in se habet: Antarcticus circulus astra, quæ nostrum conspectum fugiunt, determinat. Itaque cùm iis qui primis astrologiæ rudimentis imbuendi sunt, certa emolumenta suggerant, meritò in sphæram coniectos quis dubitet?

De occultatione & emersu æquidistantium.

Verùm ex memoratis quinque æquidistantibus circulis, Arcticus sanè supra terram totus existit: Solstitialis autem tropicus bipertitò ab horizonte scinditur, maiore eius parte supra terram conspicua, minore subter occulta. Neque tamen in omni tractu, vrbéve similiter circulus hic ab horizonte secatur, sed pro climatum varietate, variam sectionum exuperantiam sortitur: iis quoque qui propius septentriones agunt, inæquabilius ab horizonte scinditur: nec finis, donec eò loci ventum sit, vbi totus supra terram emineat. Qui verò ad austrum magis vergunt, iis profectò per æquabiliores partes ab horizonte diuiditur, donec ad plagam quandam ventum sit: nobis certè australem, in qua tropicus ab horizonte per æquas partes secatur. At in nostra habitatione, ita

τὰ μὴ θεωρούμενα τῶν ἄστρων ἀφορίζει. ἔχοντες οὖν κεφάλαια ὡρισμένα, καὶ ἀποτελέσματα πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἀστρολογίας, εὐλόγως κατεχάραξαν εἰς τὴν σφαῖραν.

Περὶ ἐπιφανείας καὶ κρύψεως τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων.

Τῶν δὲ προειρημένων πέντε παραλλήλων κύκλων, ὁ μὲν ἀρκτικὸς κύκλος ὅλος ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεται. ὁ δὲ θερινὸς τροπικὸς κύκλος εἰς δύο μέρη ἄνισα τέμνεται ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος. καὶ τὸ μὲν μεῖζον τμῆμα ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεται, τὸ δὲ ἔλασσον ὑπὸ τὴν γῆν. οὐ κατὰ πᾶσαν δὲ χώραν καὶ πόλιν ὁμοίως ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος τέμνεται ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος, ἀλλὰ παρὰ τὰς τῶν κλιμάτων παραλλαγὰς, διάφορον τὴν τῶν κλιμάτων ὑπεροχὴν συμβαίνει γίνεσθαι. καὶ τοῖς μὲν πρὸς ἄρκτον μᾶλλον ἡμῶν οἰκοῦσιν εἰς ἀνισώτερα μέρη συμβαίνει τέμνεσθαι τὸν θερινὸν ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος. καὶ πέρας ἐστὶ χώρα τις, ἐν ᾗ ὅλος ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος ὑπὲρ γῆν γίνεται. τοῖς δὲ πρὸς μεσημβρίαν μᾶλλον ἡμῶν οἰκοῦσιν, εἰς ἰσώτερα μέρη ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος τέμνεται. καὶ πέρας ἐστὶ χώρα τις πρὸς μεσημβρίαν ἡμῶν κειμένη, ἐν ᾗ διχοτομεῖται ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος. κατὰ δὲ τὴν ἡμετέραν οἴκησιν ὁ θερινὸς τροπικὸς ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος τέμνεται οὕτως, ὥς τε τοῦ ὅλου κύκλου διῃρημένου εἰς η μέρη, ε μὲν τμήματα ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεσθαι, γ δὲ ὑπὸ γῆν. πρὸς δὲ τοῦτο τὸ κλίμα δοκεῖ καὶ ὁ Ἄρατος συντεταχέναι τὴν τῶν φαινομένων πραγματείαν. περὶ γὰρ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ κύκλου διαλεγόμενος φησὶν οὕτως· τοῦ μὲν ὅσον τε

ſolſtitialis ab horizonte ſcinditur, vt vniuerſo circulo per octo partes diſſecto, quinque ſupra terram apparevnt, tres ſub terra lateant. Sanè ad hoc clima direxiſſe ſtylum Aratus videtur, cùm Phænomena conſcriberet. In quibus cùm de ſolſtitiali tropico diſterit, ita ait:

Huius in octonis diſſecti partibus, alta
Terrarũ inuiſunt quinque, tres ima frequentãt.
Alterni & Phœbi reditus celebrantur eodem.

Ex hac diuiſione ſequitur, maximum diem horarum æquinoctialium quindecim eſſe, noctem verò nouem. In Rhodio autem horizonte ita tropicus ab horizonte dirimitur. vt cùm circulus vniuerſus in octo & quadraginta partes ſecetur, vnde triginta ſectiones ſupra horizontem appareant, vnde viginti ſub terra lateant. Ex qua diuiſione fit, vt apud Rhodios longiſsimus dies horas æquinoctiales quatuordecim habeat, nox nouem, additis hinc inde ſemiſsibus vnius horæ ſingulis. Æquator verò circulus per vniuerſum terrarum orbem ita ab horizonte diuiditur, vt ſemicirculus eius ſupra terram extet, ſemicirculus ſub terra linquatur. Quo fit, vt in hoc circulo æquinoctia fiant. Brumalis autem tropicus ea ratione ab horizonte interſectus eſt, vt minor è ſectionibus ſupra terram habeatur, maior ſub terra. Inæquabilitas verò ſectionum eandem in omnibus climatibus varietatem habet, quam etiam in ſolſtitiali tropico diximus: ſemper enim reſpondentes ex aduerſo tropicorum ſectiones æquales inter ſe ſunt. Eóque fit, vt maximus dies maximæ nocti, & minimus dies minimæ nocti æqualis euadat. Antarcticus autem circulus totus ſub horizonte latet.

μάλιστα δι' ὀκτὼ μετρηθέντος, πέντε μὲν ἐνδιαστρέφεται καθ' ὑπέρτατα γαίης, τὰ τρία δ' ἐν περάτῃ. θέρεος δὲ οἱ ἐν τροπαί εἰσιν. ἐκ δὲ ταύτης τῆς διαιρέσεως ἀκολουθεῖ τὴν μεγίστην ἡμέραν ὡρῶν ἰσημερινῶν γίνεσθαι ιέ, τὴν δὲ νύκτα ὡρῶν ἰσημερινῶν θ'. ἐν δὲ τῷ κατὰ Ῥόδον ὁρίζοντι, ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος τέμνεται οὕτως, ὥστε τοῦ ὅλου κύκλου διῃρημένου εἰς μέρη μή, τὰ μὲν κ' καὶ θ' τμήματα ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα ἀπολαμβάνεσθαι, τὰ δὲ ιθ' ὑπὸ γῆν. ἐκ δὲ τῆς διαιρέσεως ταύτης ἀκολουθεῖ τὴν μεγίστην ἡμέραν ἐν Ῥόδῳ γίνεσθαι ὡρῶν ἰσημερινῶν ιδ' καὶ ἥμισυ, τὴν δὲ νύκτα ὡρῶν ἰσημερινῶν θ' καὶ ἥμισυ. ὁ δὲ ἰσημερινὸς κύκλος καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην διχοτομεῖται ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος, ὥστε ἡμικύκλιον μὲν ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεσθαι, ἡμικύκλιον δὲ ὑπὸ γῆν. δι' ἣν αἰτίαν ἐπὶ τοῦ κύκλου τούτου αἱ ἰσημερίαι γίνονται. ὁ δὲ χειμερινὸς τροπικὸς κύκλος ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος τέμνεται οὕτως, ὥστε τὸ μὲν ἔλασσον τμῆμα ὑπὲρ γῆν γίνεσθαι, τὸ δὲ μεῖζον ὑπὸ γῆν. ἡ δ' ἀνισότης τῶν τμημάτων τὴν αὐτὴν παραλλαγὴν ἔχει ἐπὶ πάντων τῶν κλιμάτων, ἥτις ἐγίνετο καὶ ἐπὶ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ κύκλου. διὰ παντὸς γὰρ τὰ ἐναλλὰξ τμήματα τῶν τροπικῶν κύκλων ἴσα ἀλλήλοις ἐστί. δι' ἣν αἰτίαν ἡ μεγίστη ἡμερινὴ, ἴση ἐστὶ τῇ μεγίστῃ νυκτερινῇ, καὶ ἡ ἐλαχίστη ἡμερινὴ, ἴση τῇ ἐλαχίστῃ νυκτερινῇ. ὁ δὲ ἀνταρκτικὸς κύκλος ὅλος ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα κρύπτεται.

Περὶ μεγέθους τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων.

Τῶν δὲ προειρημένων πέντε παραλλήλων κύκλων, τινῶν μὲν τὰ μεγέθη ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην

De magnitudine æquidiſtantium.

Sed ex quinque iam memoratis circulis, quorundam magnitudines per vniuerſum terrarum orbem eædem ſibi conſtant, nonnullorum pro climatibus mutantur, aliiſque maiores, aliis minores circuli euadunt. Tropici enim & æquator pares per totũ orbem magnitudines ſeruãt: Arctici magnitudine euariant, cùm alibi maiores, alibi minores cernantur. Quippe iis qui ſeptentriones verſus degunt, maiores ſeptentrionales fiunt, cùm polo magis in altum ſublato arcticum circulum, qui horiZonta contingit, neceſſe ſit aßiduè maiorem fieri. His verò qui magis etiam ad ſeptentriones vergunt, interdum ſolſtitialis tropicus in arcticum planè abit: fitque vt duo circuli, ſeptentrionalis, tropicúſque coëant, pro vnóque habeantur. Adeò cùm magis etiam ad ſeptentriones acceditur, maiores ſolſtitiali tropico ſeptentrionales redduntur. Nec finis donec eò ventum ſit, vbi polus ſupra verticem conſpicitur, ſeptentrionalis in horiZontis locum cedit, eique in mundi rotatu coniungitur, æquatoris planè magnitudene: fitque vt tres circuli, ſeptentrionalis, æquator, & horiZon, eundem ſitum poſitúmque obtineant. Rurſus autem iis qui ad auſtrum habitant, poli humiliores fiunt, ſeptentrionales verò circuli minores. Finis autem decrementi eſt, locus ad auſtrum nobis ſitus ſub æquatore, in quo poli ſub horiZonte habentur, ſeptentrionales autem circuli prorſus euanuere. Ita ex quinque æquidiſtantibus tres denique ſuperant, nempe cum æquatore tropici duo. Neque enim ob ea quæ dicta ſunt, quinque perpetuos æquidiſtantes exiſtimandum, ſed pro noſtra habitatione numerum eorum exiſtere: quippe quibuſdam in horiZontibus tres duntaxat æquidiſtantes inuenias. Sunt ſanè & ſupra terram habitationes, quarum prima eſt, in qua ſolſtitialis circulus, qui horiZonta

διαμένει τὰ αὐτά, τινῶν δὲ τὰ αὐτὰ μεγέθη μεταπίπτει παρὰ τὰ κλίματα, καὶ οἷς μὲν μείζονες, οἷς δὲ ἐλάττονες οἱ κύκλοι γίνονται. οἱ μὲν γὰρ τροπικοὶ κύκλοι καὶ ὁ ἰσημερινὸς καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ἴσοί εἰσι τοῖς μεγέθεσιν. οἱ δὲ ἀρκτικοὶ μεταπίπτουσι κατὰ τὰ μεγέθη, καὶ οἷς μὲν μείζονες, οἷς δὲ ἐλάττονες γίνονται· τοῖς μὲν γὰρ πρὸς ἄρκτον οἰκοῦσι μείζονες οἱ ἀρκτικοὶ κύκλοι γίνονται. τοῦ γὰρ πόλου μετεωροτέρου φαινομένου, ἀνάγκη καὶ τὸν ἀρκτικὸν κύκλον τὸν ἐφαπτόμενον τοῦ ὁρίζοντος, μείζονα ἀεὶ μάλιστα γίνεσθαι. τοῖς δ' ἔτι πρὸς ἄρκτον οἰκοῦσι γίνεται ποτὲ ὁ θερινὸς τροπικὸς, ὥστε τοὺς δύο κύκλους ἐφαρμόσαι ἀλλήλοις τὸν θερινὸν τροπικὸν κύκλον καὶ τὸν ἀρκτικὸν, καὶ μίαν ἀναλαβεῖν τάξιν. πρὸς δὲ τοὺς ἀρκτικοτέρους τόπους καὶ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ κύκλου μείζονες οἱ ἀρκτικοὶ κύκλοι γίνονται. πέρας δέ ἐστι χώρα τις πρὸς ἄρκτον κειμένη, ἐν ᾗ ὁ μὲν πόλος κατὰ κορυφὴν γίνεται. ὁ δὲ ἀρκτικὸς κύκλος τὴν τοῦ ὁρίζοντος ἐπέχει τάξιν, καὶ ἀφαρμόζει αὐτῷ μετὰ τὴν στροφὴν τοῦ κόσμου, καὶ τὸ αὐτὸ μέγεθος λαμβάνει τῷ ἰσημερινῷ, ὥστε τοὺς τρεῖς κύκλους τὸν ἀρκτικὸν καὶ τὸν ἰσημερινὸν καὶ τὸν ὁρίζοντα, τὴν αὐτὴν τάξιν καὶ θέσιν λαμβάνειν. πάλιν δὲ τοῖς πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦσιν, οἱ μὲν πόλοι ταπεινότεροι γίνονται, οἱ δὲ ἀρκτικοὶ κύκλοι ἐλάσσονες. καὶ πέρας ἐστί τις χώρα πρὸς μεσημβρίαν ἡμῶν κειμένη, αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ λεγομένη ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν, ἐν ᾗ οἱ μὲν πόλοι ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα γίνονται, οἱ δὲ ἀρκτικοὶ κύκλοι καθ' ὅλου ἀναιροῦνται, ὥστε ἀντὶ τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων τρεῖς παραλλήλους γίνεσθαι, τούς τε τροπικοὺς καὶ τὸν ἰσημερινόν. διὰ γὰρ τὰ προειρημένα οὐχ ὑπο-

contingit, & pro arctico planè habetur: secunda, quam sub polo appellant: tertia, de qua paulo antè retulimus, quam sub æquatore nominant.

De ordine æquidiſtantium.

Quo circa nec ordo quinque æquidiſtantium circulorum idem apud omnes eſt: ſed in noſtro tractu primum ſanè ſeptētrionalem dixeris, ſecundum ſolſtitialem, terrium æquatorem, quartum brumalem, quintum antarcticum. At iis qui propius quàm nos ſeptentriones incolunt, primus interdum ſolſtitialis tropicus numeratur, ſecundus ſeptentrionalis, tertius æquator, quartus antarctus, quintus brumalis circulus. Cum namque ſeptentrionalis ſolſtitialis capacior euadit, neceſſe eſt memoratum ordinem ſeruari.

De poteſtate æquidiſtantium.

Iam verò nec poteſtates eorundem æquidiſtantium eædem. Nam qui nobis ſolſtitialis circulus habetur, Antipodibus certè brumalis efficitur, contrà qui illis ſolſtitialis eſt, nobis brumalis redditur. Sed qui ſub æquatore degunt, iis vniuerſi tres circuli viribus planè ſolſtitiales ſunt, vtpote ſub ipſam ſolis orbitam incolentibus. Quanquam ſi ad ſe inuicem conferantur, qui nobis pro æquatore ſtatuitur, ſolſtitialis vicem obtinet: ambo verò tropici pro brumalibus cenſentur. Namque is demum natura ſolſtitialis circulus, perpetuáque ratione in toto terrarum orbe dici poteſt, qui proximè habitationem habetur. Quo fit, vt iis qui ſub æquatore agunt, æquator ipſe pro ſolſtitiali ſtatuatur: vtpote in quo ſol ſupra verticem agitur: pro æquatoribus autem omnes æquidiſtantes circuli, velut per æquas partes ab horizonte diſſecti.

De interuallo æquidiſtantium.

Sed nec interualla circulorum in toto orbe à ſe inuicē ſtata

ληπτέον καθολικῶς γίνεσθαι τοὺς πέντε παραλλήλους, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν οἴκησιν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐκκεῖσθαι. εἰσὶ γάρ τινες ὁρίζοντες ἐν οἷς τρεῖς μόνοι παράλληλοι γίνονται κύκλοι. εἰσὶ δὲ οἰκήσεις ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν πρώτη μὲν οἴκησις, παρ' οἷς ὁ θερινὸς τροπικὸς κύκλος ἐφάπτεται τοῦ ὁρίζοντος, καὶ τὴν τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου τάξιν λαμβάνει. δευτέρα δὲ οἴκησις, ἡ λεγομένη ὑπὸ τῶν πόλων. τρίτη δὲ ἐστὶν οἴκησις, ὑπὲρ ἧς μικρὸν ὕστερον εἰρήκαμεν, ἡ προσαγορευομένη ὑπὸ τὸν ἰσημερινόν.

Περὶ τάξεως τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων.

Ὅθεν οὐδ' ἡ τάξις τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων ἡ αὐτὴ παρὰ πᾶσιν ἐστίν. ἀλλ' ἐν μὲν τῇ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένῃ, πρῶτος μὲν ὀνομάζεται ἀρκτικὸς, δεύτερος δὲ ὁ θερινὸς τροπικός. εἶτα ἰσημερινὸς, καὶ χειμερινός. πέμπτος δὲ, ὁ ἀνταρκτικός. τοῖς δὲ πρὸς ἄρκτον μᾶλλον ἡμῶν οἰκοῦσιν γίνεται ποτὲ πρῶτος, ὁ θερινὸς τροπικὸς, δεύτερος δὲ ὁ ἀρκτικός. τρίτος δὲ ὁ ἰσημερινὸς, τέταρτος δὲ ὁ ἀνταρκτικὸς, πέμπτος δὲ ὁ χειμερινὸς τροπικός, παρ' οἷς γὰρ ὁ ἀρκτικὸς κύκλος μείζων γίνεται τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, ἀνάγκη τὴν προειρημένην τάξιν ὑπάρχειν.

Περὶ δυνάμεως τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων.

Ὁμοίως δὲ οὐδ' αἱ δυνάμεις τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων αἱ αὐταί εἰσιν. ὁ γὰρ παρ' ἡμῖν θερινὸς τροπικὸς κύκλος, τοῖς ἀντίποσι χειμερινὸς τροπικὸς κύκλος γίνεται. ὁ δὲ παρ' ἐκείνοις θερινὸς τροπικὸς κύκλος, παρ' ἡμῖν γίνεται χειμερινὸς τροπικός. τοῖς δὲ ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν οἰκοῦσι, τῇ μὲν δυνάμει οἱ τρεῖς κύκλοι θερινοί εἰσι τροπικοί. ὑπ' αὐτὴν γὰρ τὴν πάροδον τοῦ ἡλίου κεῖνται. τῇ δὲ πρὸς ἀλλήλοις παραλλαγῇ γε-

ſunt: verùm pro ſphærarum deſcriptione ad hunc modum diſpenſari ſolet. Diuiſo in ſexaginta partes meridiano quouis circulo, ſeptentrionalis circulus à polo ſexageſimarum partium ſex interuallo deſcribitur. Idem in alteram partem à ſolſtitiali circulo ſexageſimarum partium quinque interuallo notatur. Æquator ab vtroque tropicorum ſexageſimis quaternis diſtat. Brumalis circulus ab antarctico ſexageſimis quinque. Antarcticus à polo ſexageſimis ſex. Neque tamen in omni plaga vrbéve eandem intercapedinem inter ſe ſeruant: ſed tropici ab æquatore parem in omni inclinatione diſtantiam vendicant. Idem autem ab arcticis nõ parem per omnes horizontas, ſed alibi minorem, alibi maiorem. Ita demum & arctici à polis non parem in quauis inclinatione diſtantiam ſeruant, ſed alibi maiorem, alibi minorẽ habent. Sphæræ tamen omnes ad Græciæ horizonta deſcribuntur.

De Coluris.

Sunt & per polos ducti circuli, quos nonnulli coluros vocant. Iis accidit, vt in ambitus ſuos mundi polos recipiant. Coluri autem dicti ſunt, quòd partes aliquas in ſe minimè conſpectas habent. Reliqui enim circuli in mundi circumactu integri cernuntur: ſed colurorum partes quæpiam, quæ videlicet ab arctico ſub horizonte latent, cerni non poſſunt. Signantur autem ij circuli per tropica puncta, diuidúntque per duas æquas partes circulum, qui per media ſigniferi ducitur.

De ſignifero.

Obliquus circulus is eſt, qui duodecim ſigna continet, ex tribus æquidiſtantibus circulis conſtans: quorum duo latitudinem ſigniferi determinant, vnus per media ſigna ductus vocatur: hic adeò duos pares & æquidiſtantes circulos, ſolſtitialem in prima Cancri parte, brumalem in Capricorni

νοιτ' ἂν θερινὸς μὲν τροπικὸς, ὁ παρ' ἡμῖν ἰσημερινός. χειμερινοὶ δὲ οἱ δύο τροπικοί. φύσει γὰρ λέγοιτ' ἂν καὶ καθολικῶς πρὸς ἅπασαν τὴν οἰκουμένην θερινὸς τροπικὸς κύκλος ὑπάρχειν, ὁ ἔγγιστα τῆς οἰκήσεως ὑπάρχων. δι' ἣν αἰτίαν τοῖς ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν οἰκοῦσι θερινὸς τροπικὸς γίνεται ὁ ἰσημερινός. τότε γὰρ αὐτοῖς κατὰ κορυφὴν γίνεται ὁ ἥλιος. ἰσημερινοὶ δὲ κύκλοι γίνονται παρ' αὐτοῖς πάντες οἱ παράλληλοι, ἰσημερία γὰρ διαπαντός ἐστι παρ' αὐτοῖς. πάντες γὰρ οἱ παράλληλοι κύκλοι διχοτομοῦνται ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος.

Περὶ διαστάσεως τῶν πέντε παραλλήλων κύκλων.

Οὐχ αἱ διαστάσεις αἱ ἀπ' ἀλλήλων τοῖς κύκλοις αἱ αὐταὶ διαμένουσι καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἀλλὰ πρὸς τὴν καταγραφὴν τῶν σφαιρῶν διαιροῦνται οὕτως, τοῦ παντὸς μεσημβρινοῦ κύκλου διαιρουμένου εἰς μέρη ξ, ὁ ἀρκτικὸς ἀπὸ τοῦ πόλου καταγράφεται ἀπέχων ξ ϛ′. ὁ δ' αὐτὸς ἐπὶ θάτερα μέρη ἀπὸ τοῦ θερινοῦ καταγράφεται, ἀπέχων ξέ. ὁ δὲ ἰσημερινὸς, ἀφ' ἑκατέρων τῶν τροπικῶν ξδ′. ὁ δὲ χειμερινὸς τροπικὸς κύκλος ἀπὸ τοῦ ἀνταρκτικοῦ ἀπέχων ξέ. ὁ δὲ ἀνταρκτικὸς ἀπὸ τοῦ πόλου ξϛ′. κατὰ πᾶσαν δὲ χώραν καὶ πόλιν οὐ τὰς αὐτὰς διαστάσεις ἔχουσιν ἀπ' ἀλλήλων. ἀλλ' οἱ μὲν τροπικοὶ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ κατὰ πᾶν ἔγκλιμα τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν ἔχουσιν. οἱ δὲ τροπικοὶ κύκλοι ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν οὐ τὴν αὐτὴν ἔχουσι διάστασιν κατὰ πάντας τοὺς ὁρίζοντας, ἀλλ' οἱ μὲν ἔλασσον, οἱ δὲ πλεῖον διΐστανται. ὁμοίως δὲ οἱ ἀρκτικοὶ ἀπὸ τῶν πόλων οὐ τὴν ἴσην ἀπόστασιν ἔχουσι κατὰ πᾶν ἔγκλιμα, ἀλλ' οἱ μὲν ἐλάττω, οἱ δὲ πλείω. καταγράφονται μέντοι πᾶσαι αἱ σφαῖραι πρὸς τὸν ἐν τῇ Ἑλλάδι ὁρίζοντα.

Περὶ κολούρων κύκλων.

Διὰ τῶν πόλων δέ εἰσι κύκλοι ὑπό τινων κόλου-

principio.

principio. Latitudo signiferi continet partes duodecim. Dictus est autem hic circulus obliquus, quòd æquidistantes ad inæquales angulos intersecet.

De horizonte

Horizon verò circulus est, qui conspectam mundi partem ab inconspecta dirimit. Itaque in duas partes vniuersam sphæram secat, vt alterum hemisphærium supra terram, alterum sub terra relinquat. Est verò horizon duplex, alter qui sensu vsurpatur, alter qui sola ratione percipitur. Ergo sensilis horizon est, qui à nostro visu in termino visionis circumscribitur. Hic adeò non amplius duum milium stadiorum demetientem habet. Qui autem ratione percipitur, ad fixarum stellarum sphæram pertinet, mundúmque totum in duo secat. Nec verò per omnem tractum vrbémve idem horizon est: sed sensu idem quadringentis ferè stadiis manet. Quo fit, vt dierum longitudo, & clima, & apparentiæ omnes eædem sibi constent. Aucto verò stadiorum numero, pro habitationis diuersitate Horizon, clima, omnes denique apparentiæ mutantur. Conuenit tamen, vt habitationis vltra quadringenta stadia mutationem ad austrum boreámve accipiamus. Siquidem qui eundem æquidistantem incolunt, in quamlibet magno stadiorum numero horizonta quidem diuersum habent, clima verò idem, & apparentias omnes similes. Dierum tamen exitus initiáque haudquaquam iis qui eundem æquidistantem habitant, eodem temporis momento euenient. Verùm si exactæ rationis exanimi stare velimus, pro quolibet puncto, in quauis orbis parte mutati situs horizon, clima,

ροι περισταχορευόμενοι, οἷς συμβέβηκεν ὑπὸ τῶν ἰδίων περιφερειῶν τοῦ κόσμου πόλους ἔχειν. κόλουροι δὲ κέκληνται, διὰ τὸ μέρη τινὰ ἀθεώρητα αὐτῶν γίνεσθαι. οἱ μὲν γὰρ λοιποὶ κύκλοι κατὰ τὴν περιστροφὴν τοῦ κόσμου ὅλοι θεωροῦνται. τῶν δὲ κολούρων κύκλων μέρη τινά ἐστιν ἀθεώρητα, τὰ ἀπὸ τοῦ ἀνταρκτικοῦ ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος ἀπολαμβανόμενα. γράφονται δὲ οὗτοι οἱ κύκλοι διὰ τῶν τροπικῶν σημείων, καὶ εἰς μέρη λ´ ἴσα διαιροῦσι τὸν διὰ μέσων τῶν ζωδίων κύκλον.

Περὶ ζωδιακοῦ κύκλου.

Λοξὸς δέ ἐστι κύκλος, ὁ τῶν ιβ´ ζωδίων. αὐτὸς δὲ ἐκ τριῶν κύκλων παραλλήλων συνέστηκεν. ὧν οἱ μὲν τὸ πλάτος ἀφορίζειν λέγεται τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, ὁ δὲ ἐκ διὰ μέσον τῶν ζωδίων καλεῖται. οὗτος δὲ ἐφάπτεται δύο κύκλων ἴσων καὶ παραλλήλων, τοῦ μὲν θερινοῦ τροπικοῦ κατὰ τὴν τοῦ καρκίνου πρώτην μοῖραν, τοῦ δὲ χειμερινοῦ τροπικοῦ κατὰ τὴν τοῦ αἰγοκέρωτος πρώτην μοῖραν. τὸ δὲ πλάτος τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου ἐστὶ μοῖραι ιβ´. λόξος δὲ κέκληται ὁ ζωδιακὸς κύκλος, διὰ τὸ τέμνειν τοὺς παραλλήλους κύκλους.

Περὶ ὁρίζοντος.

Ὁρίζων δὲ ἐστὶ κύκλος, ὁ διορίζων ἡμῖν τό, τε φανερὸν καὶ τὸ ἀφανὲς μέρος τοῦ κόσμου, καὶ διχοτομῶν τὴν ὅλην σφαῖραν τοῦ κόσμου, ὥστε ἡμισφαίριον μὲν ὑπὲρ γῆν ἀπολαμβάνεσθαι, ἡμισφαίριον δὲ ὑπὸ γῆν. εἰσὶ δὲ ὁρίζοντες δύο, εἷς μὲν ὁ αἰσθητὸς, ἕτερος δὲ ὁ λόγῳ θεωρητός. αἰσθητὸς μὲν οὖν ἐστιν ὁρίζων, ὁ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ὄψεως περιγραφόμενος κατὰ τὸν ἀποτερματισμὸν τῆς ὁράσεως, ὡς οὐ μείζονα τὴν διάμετρον ἔχειν σταδίων δισχιλίων. ὁ δὲ λόγῳ θεωρητὸς ὁρίζων ἐστὶν ὁ μέχρι τῆς τῶν ἀπλανῶν ὁράσεως ἀστέρων σφαίρας διηκῶν, καὶ διχοτομῶν τὸν

& apparentiæ omnes euariant. Horizon verò ea ratione in sphærarum descriptionem non adhibetur, quòd reliqui circuli omnes ab ortu ad occasum circumacto mundo vnà rapiuntur. Horizon suapte natura quietem amat, eodem semper seruato situ. Si ita horizon in sphæras adderetur, circumactis iis etiam eum moueri, & nonnunquam supra verticem esse accideret. Id quod certè tum captum omnem superat, tum à sphæræ ratione abhorret. Verùm non incommodè situs eius ab alueo, in quo sphæra reuoluitur, intelligi solet.

De meridianis circulis.

Meridianus circulus est, qui per mundi polos & punctum, quod nobis supra verticem eminet, ducitur. In quem cùm sol incidit, medios dies, mediásque noctes efficit. Hic etiam circulus, immotus in mundo est, vno eodémque in tota mundi vertigine seruato positu. Nec in sphæris, quæ astris insigniuntur, adscribitur, quòd & immotus sit & nullam mutationem recipiat: sed (quod sensu vsurpari poßit) trecentis ferè stadiis idem meridianus manet. Rationis tamen scrupulosiore indagine ad quemuis gressum, qui ortum versus occasúmve dirigitur, nouus meridianus notatur. Ad austrum enim boreámve quantumuis progrediare, etiamsi decem milium stadiorum interuallum intersit, idem meridianus seruatur: cùm ab ortu ad occasum itur, mutatur.

De lacteo circulo.

Obliquus etiam est & lacteus circulus. Hic itaque supra tropicos obliquatus cernitur. Constat autem ex

ὅλον κόσμον. οὐ κατὰ πᾶσαν δὲ χώραν καὶ πόλιν ὁ αὐτός ἐστιν ὁρίζων, ἀλλὰ πρὸς μὲν τὴν αἴσθησιν σχεδὸν ἐπὶ σταδίους τετρακοσίους ὁ αὐτὸς ὁρίζων διαμένει, ὥς τε καὶ τὰ μεγέθη τῶν ἡμερῶν, καὶ τὸ κλίμα καὶ πάντα τὰ φαινόμενα, τὰ αὐτὰ διαμένειν. πλειόνων δὲ σταδίων γινομένων κατὰ τὴν παραλλαγὴν τῆς οἰκήσεως, ἕτερος ὁρίζων γίνεται κατὰ τὸ κλίμα διαφέρων, καὶ πάντα τὰ φαινόμενα μεταπίπτει. δεῖ μέντοι γε τὴν παραλλαγὴν τῆς οἰκήσεως τὴν ὑπὲρ τετρακοσίους σταδίους διαλαμβάνεσθαι κατὰ τὴν πρὸς ἄρκτον μεσημβρίαν τε πάροδον. τοῖς μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου οἰκοῦσιν ἀπὸ μυρίων σταδίων ὑπάρχουσιν, ὁ μὲν ὁρίζων ἐστὶ διάφορος, τὸ δὲ κλίμα τὸ αὐτό, καὶ πάντα τὰ φαινόμενα παραπλήσια. αἱ μέντοι ἀρχαὶ καὶ τελευταὶ αἱ τῶν ἡμερῶν οὐχ ἅμα πᾶσιν ἔσονται τοῖς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου οἰκοῦσι. κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸν λόγον ἀκρίβειαν ἅμα τῷ στιγμιαίαν πάροδον γίνεσθαι καθ' ὁποιονοῦν μέρος τοῦ κόσμου, μεταπίπτει καὶ ὁ ὁρίζων καὶ τὸ ἔγκλιμα, καὶ πάντα τὰ φαινόμενα διάφορα. οὐ καταγράφεται δὲ ὁρίζων ἐν ταῖς σφαίραις δι' αἰτίαν τοιαύτην, ὅτι οἱ μὲν λοιποὶ κύκλοι πάντες, φερομένου τοῦ κόσμου ἀπ' ἀνατολῶν ἐπὶ τὴν δύσιν, συμπεριστρέφονται καὶ αὐτοὶ τῇ τοῦ κόσμου κινήσει. ὁ δὲ ὁρίζων ἐστὶ φύσει ἀκίνητος, τὴν αὐτὴν τάξιν διαφυλάττων διὰ παντός. εἰ οὖν καταγράφοντο οἱ ὁρίζοντες ἐν ταῖς σφαίραις, στρεφομένων αὐτῶν, συνέβαινεν ἂν τὸν ὁρίζοντα κινεῖσθαι, καὶ κατὰ κορυφὴν ποτε γίνεσθαι, ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον, καὶ ἀλλότριον τοῦ σφαιρικοῦ λόγου. ὑπὸ μέντοι γε τῆς σφαιρικῆς θήκης ἡ τοῦ ὁρίζοντος θέσις κατανοεῖται.

Περὶ τῶν μεσημβρινῶν κύκλων.

Μεσημβρινὸς δέ ἐστι κύκλος, ὁ διὰ τῶν τοῦ κόσμου πόλων καὶ τοῦ κατὰ κορυφὴν σημείου γραφόμενος κύκλος, ἐφ'

titæ. Nam insigne sidus, quod supra media Arctophylacis crura iacet, Arcturus appellatur. Clara autem stella, quæ iuxta Lyram posita est, totius signi nomine Lyra dicitur. Quæ verò in Persei summa sinistra spectantur, Gorgonæ nomen habent. Sed quæ in summa eius dextra notantur, stellulæ certè crebræ paruæq́, falcem conficiunt. At illustre sidus, quod in aurigæ sinistro humero cernimus, Capram nominamus. Duas verò exiguas stellas, quæ in suma eiusdem aurigæ manu figuntur, Hœdos dicimus. Austrina signa sunt, quæcunque ad meridionalem signiferi partem sunt posita. Eorum nomina hæc sunt: Orion, Procyon, Lupus, Argo, Hydra, Cratera, Coruus, Centaurus, Fera, quam Centaurus tenet, Thyrsolocus quem Centaurus præfert, Thuribulum, Austrinus piscis, Cetus, Aqua, quæ ab aquario funditur, Flumen, quod ab Orione defluit, Australis corona, quam nonnulli Vraniscum vocauere, ac si à cœlo diminutiuum declines: & iuxta Hipparchum, Caduceus. In iis quoque stellæ quædã propria sibi nomina vendicauere: quippe lucida stella, quæ in Procyone cernitur, Procyon appellatur: quæ verò in ore canis conspicuo splendore aspicitur, quódque æstus incrementa secum afferre putatur, canis eodem, quo totum signum, nomine censetur. At sidus, quod in summo Argus gubernaculo fulget, Canobus nominatur: hic in Rhodo ægrè conspicitur, aut certè ab editis locis: in Alexandria verò prorsus non cernitur, vtpote vix quarta signi portione supra horizontem extante.

FINIS SPHAERAE.

φάτνη. οἱ δὲ πλησίον αὐτῆς δύο ἀστέρες κείμενοι, ὄνοι προσαγορεύονται. ὁ δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ λέοντος κείμενος λαμπρὸς ἀστὴρ ὁμωνύμως τῷ τόπῳ ἐφ' οὗ κεῖται, καρδία λέοντος προσαγορεύεται, ὑπὸ δέ τινων βασιλίσκος καλεῖται· ὅτι δοκοῦσιν οἱ περὶ τὸν τόπον τοῦτον γενόμενοι, βασιλικὸν ἔχειν τὸ γενέθλιον. ὁ δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τῆς παρθένου κείμενος λαμπρὸς ἀστήρ, στάχυς προσαγορεύεται. ὁ δὲ παρὰ τὴν δεξιὰν τῆς παρθένου πτέρυγα κείμενος ἀστερίσκος, προτρυγητὴς ὀνομάζεται. οἱ δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ δεξιᾷ χειρὶ τοῦ ὑδροχόου τέσσαρες ἀστέρες, κάλπη καλοῦνται. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν οὐραίων μερῶν τῶν ἰχθύων κατὰ τὸ ἑξῆς κείμενοι ἀστέρες, λίνοι προσαγορεύονται. εἰσὶ δὲ ἐν μὲν τῷ νοτίῳ λίνῳ ἀστέρες θ', ἐν δὲ τῷ βορείῳ λίνῳ ε. ὁ δὲ ἐν ἄκρῳ τῷ λίνῳ κείμενος λαμπρὸς ἀστήρ, σύνδεσμον προσαγορεύεται. βόρεια δὲ ἐστίν, ὅσα τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου πρὸς ἄρκτους κεῖται. ἔστι δὲ τάδε. ἡ μεγάλη ἄρκτος, ἡ μικρά, δράκων ὁ διὰ τῶν ἄρκτων, ἀρκτοφύλαξ, στέφανος, ἐγγόνασιν, ὀφιοῦχος, ὄφις, λύρα, ὄρνις, ὀϊστός, ἀετός, δελφίς, προτομὴ ἵππου καθ' ἵππαρχον ἵππος, κηφεύς, κασσιέπεια, ἀνδρομέδα, περσεύς, ἡνίοχος, δελτωτόν. καὶ ὁ ὕστερον κατεστηριγμένος ὑπὸ Καλλιμάχου βερενίκης πλόκαμος. πάλιν δὲ καὶ ἐν τούτοις ἀστέρες τινές, ἰδίας ἔχουσι προσηγορίας, διὰ τὰς ὁλοσχερεῖς ἐπ' αὐτοῖς γινομένας ἐπισημασίας. ὁ μὲν γὰρ ἀνὰ μέσον τῶν σκελῶν τοῦ ἀρκτοφύλακος κείμενος ἐπίσημος ἀστήρ, ἀρκτοῦρος ὀνομάζεται. ὁ δὲ παρὰ τὴν λύραν κείμενος λαμπρὸς ἀστήρ, ὁμωνύμως ὅλῳ τῷ ζωδίῳ λύρα προσαγορεύεται. οἱ δὲ ἐν ἀριστερᾷ ἄκρᾳ χειρὶ τοῦ περσέως κείμενοι ἀστέρες, γοργόνιοι καλοῦνται. οἱ δὲ ἐν ἀριστερᾷ ἄκρᾳ χειρὶ τοῦ περσέως κείμενοι ἀστερίσκοι πυκνοὶ καὶ μικροί, εἰς τὴν ἅρπην καταστερίζονται. ὁ δὲ ἐν τῷ

εὐωνύμῳ ὤμῳ τοῦ ἡνιόχου κείμενος λαμπρὸς ἀστὴρ, αἲξ προσαγορεύεται. οἱ δὲ ἐν ἄκρᾳ τῇ αὐτῇ χειρὶ ἀστερίσκοι δύο, ἔριφοι καλοῦνται. νότια δὲ ἐστὶν ὅσα τοῦ τῶν ζωδίων κύκλου πρὸς μεσημβρίαν κεῖται. ἔστι δὲ τάδε, ὠρίων, προκύων, λαγωὸς, ἀργὼ, ὕδρος, κρατὴρ, κόραξ, κένταυρος, θηρίον ὃ κρατεῖ ὁ κένταυρος, θυρσόλογχος ὃν κρατεῖ ὁ κένταυρος, θυμιατήριον, νότιος ἰχθὺς, κῆτος, ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ ὑδροχόου, ποταμὸς ὁ τοῦ ὠρίωνος, νότιος στέφανος, ὑπό τινων οὐρανίσκος προσαγορευόμενος, κηρύκιον καθ' ἵππαρχον. πάλιν δὲ καὶ ἐν τούτοις τινὲς ἀστέρες ἰδίας ἔχουσι προσηγορίας. ὁ μὲν γὰρ ἐν τῷ προκύωνι ὢν λαμπρὸς ἀστὴρ, προκύων καλεῖται. ὁ δὲ ἐν τῷ στόματι τοῦ κυνὸς λαμπρὸς ἀστὴρ, ὃς δοκεῖ τὴν ἐπίτασιν τῶν καυμάτων ποιεῖν, ὁμωνύμως ὅλῳ τῷ ζωδίῳ, κύων προσαγορεύεται. ὁ δὲ ἐν ἄκρῳ τῷ πηδαλίῳ τῆς ἀργοῦς κείμενος λαμπρὸς ἀστὴρ, κάνωβος ὀνομάζεται. οὗτος μὲν ἐν ῥόδῳ μόλις θεώρητός ἐστιν, ἢ παντελῶς ἀφ' ὑψηλῶν τόπων ὁρατός. ἐν ἀλεξανδρείᾳ δὲ ἐστὶ παντελῶς ἀφανής. σχεδὸν γὰρ τέταρτον μέρος ζωδίου ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος μετεωριζόμενος φαίνεται.

Τέλος τῆς τοῦ πρόκλου σφαίρας.

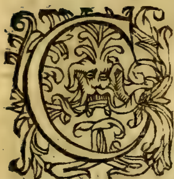
APOLLODORI ATHENIENSIS GRAMMATICI

BIBLIOTHECES SIVE DE *Deor. origine,*

LIBER PRIMVS.

Benedicto Ægio Spoletino Interprete.

Cœlus primus princeps.

CŒLVS primus orbis vniuersi imperio præfuit, quique ducta vxore Tellure, priores ex ea filios sustulit, quos centimanos appellarunt, Briareum, Gyan, ac Cœum: Qui, quòd singuli cētum manus, & capita quinquaginta haberent, corporis cū magnitudine, tum robore cęteris mortalibus antecelluerunt. *Telluris filij Centimani cur dicti.*

Post hosce autē è Cœlo Tellus, Cyclopas, Harpen, Steropem, & Brontem, singulos singulis & his quidem in media frōte locatis oculis peperit. Sed hos Cœlus vinctos deiecit in tartarum, is locus est ad inferos tenebrosissimus, qui tantum à terra distat, quantum à cœlo terram abesse ferunt.

Cœlus item ex eadem coniuge procreauit Oceanum, Cœum, Hyperionem, Crium, * Impetúmque, cognomento Titanas, & nouissimum omnium Saturnum suscepit. Præterea filias Tethyn, Rheam, Themin, Mnemosinem, Phœbem, Dionénque, ac Thiam, quas Titanidas nominarunt. Mox verò Terra indignissimè ferēs, filiorum in tartara deiectorum internecionem, Titanas, vt patrem dolo aggrederentur, inducit. Saturnóque adamantinam falcem suggerit. Tum ij omnes præter vnum Oceanum in patrem impetum faciunt, & Saturnus præsecta Cœli genitalia deiecit in pelagus, déque virilium sanguinis profluentibus guttis, Erinnyes, Alecto, Tisiphone, ac Megæra enatæ sunt. Cœlo demum è Regno expulso, & reuocatis ab ima Tartari profunditate germanis fratribus, Saturnum imperio suffecerunt. At hic rur-

* *Iapetum.*

ſus Titanas fratres compeditos demiſit in tartarũ, Rheã inde ſororem ſibi in matrimonium copulauit. Poſt vbi Cœlus, ac terra illum filij ſui viribus imperio deturbatum iri prædixerunt, ſingulos, vt quiſque in lucem prodibat, atque naſcebatur, ita deuorabat. Et Veſtam prius, Cererem deinde, & Iunonem: poſt has Plutonem & Neptunum deglutiuit. Quamobrem irata coniux Rhea in Cretam, quo tempore Iouem in vtero ferebat proficiſcitur, vbi in antro * Dibæo illum parit, & Curetibus, Adraſteæque, ac Idæ Nymphis Meliſſarum filiis alendum dedit: Hæ vero Amaltheæ lacte puerum educunt. At * Curetes in antro armati infantem aſſeruantes haſtilibus ſcuta, ne vagientis pueri vocem Saturnus audiret, concutiebant. Rhea verò inuolutum faſciis lapidem pro nato patri filio deuorandum dedit.

Dictæo.

Corybantes Straboni lib. 10. κουρῆτες.

Saturnus pro Ioue lapidem deuorat.

Mox, vbi Iupiter iuſtæ, atque integræ fuit ætatis, Metin Oceani filiam ſociam capit, quæ Saturno Pharmacum bibendum propinat: cuius ille vi coactus lapidem prius, deinde, quos antea filios, deuorarat, euomit: quorum adiumento Iupiter aduerſus patrem Saturnum, ac Titanas bellum geſſit. Verum decimo poſt huiuſce inter eos belli anno, Tellus victoriam Ioui, ſi in Tartarum deiectos ſibi in ſocietatem adſciuerit, vaticinata eſt. Tum is, Campe cuſtode interfecta, illos è vinculis liberauit. Iam tum etiam * Cyclopes Iouem tonitru, fulgetráque, & fulmine, Plutonem autem Galea, & Neptunum tridente condonarunt. His illi telis armati Titanas ſubigunt, & coniectos in vincula, atque in Tartarum detruſos, centimanis cuſtodiendos dederunt: Quo facto iidem rerum imperium ſorte inter ſe partiuntur: ac Ioui quidem cœli regnum, Neptuno maris, & Plutoni inferorum loca obtigerunt.

Fulminũ fabricatores.

Saturni filij patris regnum inter ſe ſorte partiuntur.

Cæterùm Titanibus procreantur, Oceano quidẽ: & Tethyde, Oceanidum terna millia. Aſia, Styx, Electra, Doris, Eurynome, Amphitrite, Metis. Cœo autem ex Phœbe, Aſteria, & Latona: ex Hyperione, ac Thea, Aurora, Sol, Luna, Crio ad hæc & Eurybœe Pluti filiæ nati ſunt Aſtræus, Pallas, Perſes.

Iapeto autem ex Asia Oceani filia nascitur Atlas, qui suis humeris cœlum sustinet, Prometheus item, & Epimetheus, ac Menœtius, quem in Titanico bello fulminatum Iupiter in Tartarum detrusit.

Sed è Saturno, ac Philyra geniti sunt, Chiron geminus centaurus: ex Aurora verò,& Astræo nati sunt Venti, & Astra. Perses ex Asteria Hecaten genuit. Pallanti & Stygi ex Oceano procreati sunt Nice, Cratus, Zelus, Bia.

Iupiter stygis aquam de scopulo per inferorum loca fluentem, iurisiurãdi religione decorauit: quòd ipsi contra Titanas, vnà cum filiis opem tulerit.

Ponti verò & Terræ hi sunt filij, Phorcus, Thaumas, Nereus, Eurybœa, Ceto.

Ex Thaumante autem, & Electra Oceani filiis natæ sunt, Iris, Harpyiæ, Aello, & Ocypete.

Ex Phorco & Cetone gignuntur Phorcyades, Gorgones, de quibus dicendum erit: vbi de Persei rebus conscribemus.

Nerei, & Doridis, quos Oceanus genuit, Nereides filiæ fuerunt: quæ hisce nominibus appellantur, Cymothoë, Spiò, Glaucothoë, Nausithoë, Thalia, Eratò, Saò, Amphitrite, Eunice, Thetis, Eulimene, Agaue, Eudora, Dotò, Pherusa, Galatea, Actæa, Protomedusa, Hippothoë, Lysianassa, Cymò, Pione, Halimede, Plesaure, Eucrate, Proto, Ploto, Calypsò, Panope, Crantò, Neomeris, Hipponoe, Deianira, Polynoe, Autonoe, Melie, Dione, Isæa, Derò, Euagore, Psamathe, Eumolpe, Ione, Dynamene, Cetò, Limnorea.

Iupiter autem Iunonem sibi connubio iunxit, ex eaque Heben, Ilithyian, & Argen procreauit. ad hæc multis cum mortalibus, tum immortalibus mulieribus admiscetur. Ex Themide igitur Cœli filia, Horas creat, Irenen, Eunomiam, Dicen. Parcas Clothò, Lachesin, Atropon. Ex Dione Venerem: ex Eurynome, Oceani filia, Gratias, Aglaiam, Euphrosinen, & Thaliam: De Styge Proserpinam: è Mnemosyne, Musas, quarum Princeps omnium est Calliope, deinde Cliò, Melpomene, Euterpe, Eratò, Terpsichore, Vrania, Thalia, *Musarũ nomina. calliope Musarũ princeps.*

& Polymnia.

Orphei melos. Atqui Calliopes, & Oeagri Linus, dictus Apollinis, filius fuit, quem Hercules interemit, & Orpheus, qui citharœdicam exercuit: cuius cantu lapides, arboréſque promouebat. Hic, poſt Euridicem coniugem ſerpentis morſu è medio ſublatam, ad Plutonis reuocaturus ipſam deſcendit, ab eóque perſuaſus, ei reducendæ vxoris poteſtatem facit, ea lege, ac pacto vt inter redeundum *Orphei ad inferos deſcẽſus.* Orpheus coniugis coſpiciendæ gratia antea nunquam reſpiceret, quàm, cùm iam domum perueniſſet ſuam. Ille autem haudquaquam fidens, conuerſus Eurydicen *Plutonem.* vxorem inſequentem ſpectauit: Quæ tum ad * Plutonis *Orpheus diſcerptus.* remeauit. Poſt hæc Orpheus, Dionyſij myſteriis inuentis, diſcerptus à Mænadibus ad pieriam ſepultus fuiſſe proditur.

Cliô Pierum Magnetis filium, Veneris ira, quòd ei Adonidis amorem exprobraſſet, deperiuit, cuius compreſſu Hyacinthum filium concepit.

Huius amore Thamyris Philammonis, & Argiopes nymphæ filius inflammatus fuit. Hic maſculam Venerem primus incepiſſe dicitur: Sed Hyacinthum amaſium diſco percuſſum Apollo inuitus occidit.

Thamyris cum forma corporis præſtans, tum fidibus clarus, de cantu Muſas prouocauit, omniúmque concubitum victor, victus autem illarum arbitratu ſe multatum iri paciſcitur. Muſæ itaque ſuperatum Thamyrin oculorum luce, & citharœdica priuant.

Thamiras à muſis occœcatus. Cæterum Rheſus fuit Euterpes, ac Sirymonis amnis filius, quem in bello Troiano Diomedes obtruncauit. Nec deſunt, qui hunc Calliope natum eſſe ſcribunt.

Curetes. * Corybantes ex Apolline, & Thalia geniti ſunt. At Melpomene, & Acheloo, Syrenes, de quibus vbi de Vlyſſe agetur, dicemus.

Iuno citra cuiuſquam cõcubitum peperit Volcanum. *Iuno citra cõcubitũ parit.* Sed Homeri teſtimonio, & hunc Ioue natum eſſe confirmatur: Quem Iupiter matri in vincula coniectæ opem ferentem de cœlo præcipitem dedit. Nam coniugem, quòd Herculi ad Ilium deuaſtandum nauiganti tempeſtatem intuliſſet, ex Olympo ſuſpenderat, Volca-

num verò in Lemno insula deiectum, & eo casu claudum factum Thetis seruauit incolumem.

Thetis à Ioue compressa.

Iupiter ad hæc Thetidi varias alternanti formas, quo illius vitaret amplexus, immiscetur: Quam cùm grauidam esse persensisset absorbere occupat: quoniam post natam ex ea puellam, filium se parituram dicebat, qui cœli dominatione potiturus esset. Id futurum veritus eam absorbuit. Vbi verò pariendi tempus aduenit, Prometheus, siue, vt alij tradunt, Volcanus eius caput securi percussit. déque illius vertice secus * Tritonem amnem armata Pallas exiliuit.

Palladis ort⁹ vnde Tritonia.

Asterie.

Cæterum de Cœi filiabus Asteria * fugiens Iouis complexum, in coturnicem mutata seipsam demisit in pontum, & ab ea, quæ Asteria vrbs prius appellata fuit, postea Delos nomen accepit: Siquidem Latonam ab Ioue compressam per vniuersum terrarum orbem Iuno insectata est, donec Delum peruenit. atque ibi Dianam prius peperit, qua obstetrice adiuta mater Apollinẽ deinceps edidit. Enimuero Diana venationis studio delectata, virgo permansit. Apollo autem diuinandi facultatem edoctus à Pane Iouis & Contumeliæ filio Delphos, (quo tempore Themis illic oracula dabat) se contulit. At cùm templi custos Pytho serpens ab hiatus aditu prohiberet Apollinem, hoc perempto Deus templum occupat, neque longo post tempore Tityum quoque Iouis ex Elara Orchomeni filia natum interemit. quàm Iupiter vbi impleuit, Iunonis metu sub terram occuluit, conceptúmque filium Tityum inusitatæ magnitudinis in lucem edidit: Hic igitur in Pythonem contendens, Latonam conspicatus, eiúsque desiderio detentus abripit. Hæc filiorum opem implorat, ij Tityum sagittis conficiunt, qui vel mortuus cruciatur. Vultures enim apud inferos eius cor depascere nunquam desistunt.

Ortus Apollinis.

Suppliciũ Tityi apud inferos.

Apollo etiam Marsyam Olimpi filium occidit. Hic enim, cum tibias inuenisset, quas Minerua, quòd informem vultum efficerent, abiecit: Apollinem de musica prouocare non dubitauit. Hoc de compacto in certamen descendunt, vt victor arbitratu suo deuictum afficiat. Inito igitur certamine conuersa cithara certabat

Apollo, idémque vt Marsyas faceret, imperauit, quod cum ille tibiis nequiret, Apollo præstantior est inuentus. Quare suspensum Marsyam è proximæ, ac patulæ pini ramo detracta pelle ita confecit.

Marsyæ mors.

Sed, & Diana Orionem in Delò necauit, hunc Terra natum vastissima corporis magnitudine fuisse memorant: eum Neptuni ex Euryale filium Pherecydes esse refert. Huic à Neptuno patre in summo mari pedibus incedendi facultas data fuit. Hic Siden vxorem habuit, quam Iuno secum de forma certare ausam ad inferos detrusit: Quíque cum remeasset in Chium, Meropen Oenopionis filiam in connubium postulauit: Hunc Oenopion per ebrietatem somno sepultum excæcauit, & secus littora eiecit. Hic autem officinam ærariam ingressus, puerum abripuit, ac suis humeris imposuit, seque versus orientem solem vt ductaret, imperauit, quò cum venisset, Solis radiis excalefactus pristinam oculorum lucem recuperauit, inde confestim aduersus Oenopionem contendit. Sed & Neptuno quidem Volcani artificio subterraneum domicilium fecit. Ad hæc Aurora eius amore capta Orionem rapit ac secum in Delum transtulit: Nam Venus, quòd cum Marte concubuerat, perpetuo illam árdore cruciabat. Nec desunt, qui scribant Orionem, quòd Dianam, vt secum disco luderet, inuitasset, occisum fuisse. Sed aliis proditur, inferentem vim Opi vni è virginibus, quæ ab Hyperboreis venerunt, à Diana sagittis confixum fuisse. Neptunus autem Amphitritem Oceani filiam sibi coniugio copulauit: ex qua Triton, ac Rhode, quæ Soli nupsit, orti sunt.

Plutus.

* Pluto Proserpinæ amore succensus incredibili, eam Iouis adiumẽto furtim rapuit. At Ceres accensis facibus, noctes, atque dies vniuersum terrarum orbem vestigando lustrauit: quæ, vbi renuntiatur, à Plutone filiam fuisse præreptam, diis irata cœlum reliquit, mortalíque assimilata mulieri Eleusinem contendit, ac primò quidem Agelastum de suo mœrore appellatum, non procul à Callichoro puteo lapidem insedit: Inde ad Celeum iam tum Eleusiniorum Regem, profecta, ad illius mulieres introducta est: à quibus, cùm, vt assideret,

rogaretur, anus quædam, cui Iambe nomen fuit, Deam ſcommatib. laceſſiuit: eáque ratione, riſum illi excuſſit: qua de re in Theſinophoriis mulieribus ſcommatum licentiam enatam fuiſſe memoratur. Celeo tum ex Metanira coniuge filius erat: hunc in ſinu ſuo aſſumptum Ceres alebat, quem cùm immortalem facere vellet, per noctes in igne deponebat infantem, ac eum in modum, quidquid in illo mortalitatis inerat, adimebat.

Puer autem, cui * Deiphonti nomen erat, in dies ſupra quàm credi poſſet, adoleſcebat: mater, quid nam Dea faceret, obſeruat, cúmque igne coopertum deprehendiſſet filiolum, exclamauit. Quocircà puer ab igne fuit abſumptus, ſeque ipſam Dea agnoſcendam dedit: ac Triptolemo Metaniræ natorum maximo currum ab alatis trahendum draconibus comparat, triticúmque conceſſit, quod per aërem vectus vniuerſo terrarum orbi ſerendum condonaret.

*Triptolemo

Quidam dicunt non triptolemũ ſed Eleuſium patrẽ periiſſe.

Cereris beneficium.

Atqui Panyaſis, Triptolemum, Eleuſynis inquit, filiũ: ad eum enim Cererem perueniſſe refert. Pherecydes autem ipſum Oceano, & Terra natum eſſe ait. Inter hæc Iupiter Plutoni, vt Proſerpinam remitteret, imperauit. Quare Pluto, ne penes matrem ea diu remaneret, punici mali granum dedit illi comedendum. Hæc autem, cùm quid manderet, minimè præuideret, idipſum confecit.

Ceres Aſcalapho Acherontis, & Gorgyræ filio, quòd falſum in eam teſtimonium dixiſſet, graue ſuper impoſuit ſaxum apud inferos.

Aſcalaphi ſupplicium.

Sic demum Proſerpina tertiam ſingulorum annorum partem cũ Plutone manere compellitur. Quod ſupereſt illi cum ſuperis degendum erat. Hæc itaque ſunt, quæ de Cerere traduntur.

Opis adhæc Titanibus irata gigantes è Cælo non modo corporis magnitudine præcellentes, ſed viribus etiam inuictiſſimos procreauit: qui terribili planè vultu, promiſſo è capite capillo, & prolixa è mento barba præditi eſſe videbantur, & anguineos pedes habuiſſe produntur. Sunt, qui in Phlegræis cãpis, alij verò ad Pellenen eos habitaſſe ferunt. In cælũ ſaxa, atque accenſas

Gigantum procreatio.

arbores iaculabantur, in quibus Porphyrionem, & Halcyoneum omnium facilè principes fuisse legimus. Qui, ea, in qua natus esset, terra dimicans, erat immortalis. Hic etiam solis boues ex Erythia abegisse dicitur. Cęterum inter Deos rumor erat, gigantum posse occidi neminem: Verum si mortalium quispiam in societatem arcessatur, eos interituros esse. Quod cùm Terra præsensisset, ne mortalis cuiuspiam viribus gigantes occiderent, remedium quæritabat. Tum Iupiter Auroræ, Lunæ, ac Soli, ne proderent imperauit. Ipse itaque remedium ne Terra comperiret anteuertens præcidit. Siquidem ad se consilio Palladis Herculem socium accersiuit. Qui primus omnium Halcyoneum sagitta confossum interemit: Hic autem longè plus, quàm antea, virium resumebat à Terra, donec Minerua submonente ipsum extra Pellenam vrbem abstraxit: & sic eum obiisse traditur.

Hercules Halcyoneũ sagitta confodit.

Porphyrio autem in Herculem, & Iunonem pugnans impetum facit. Cui tum Iupiter Iunonis desiderium iniecit: quæ cùm sibi peplum discindi, ac vim parari videt, opem quæritat. Tum gigas ab Ioue fulminatus, & ab Hercule sagittis transfixus occubuit. Inter cęteros Apollo læuum Ephialtæ oculum, dextrum Hercules sagittarum ictu effoderunt. Eurytum verò querno telo peremit. Clytium ab Hecate, seu potius à Volcano candenti ferro occisum fuisse scribitur. Minerua Encelado fugienti Siciliam insulam obiecit. Pallanti autem pelle detracta in pugna suum sibi corpus contexit. Polybotes item per maris fluctus Neptuno insectante in Co tandem peruenit. In hunc Deus insulæ partem reuulsam pro telo coniecit: quæ Nisyros insula facta est. Mercurius Orci galea tectus pugna confecit Hippolytum, Grationem Diana, Agriũ deinde Parcæ, & Thoonem æneis clauis pugnantes contuderunt.

Porphyrionis interitus.

Gigãtum interitus.

Reliquos autem fulmine ictos Iupiter interfecit. Sed & Hercules ita pereuntes sagittis confodit. Post igitur debellatos à superis Gigantas, Terra longè atrocius indignata Tartaro immiscetur, ac Typhonem duplici natura, humana simul, atque ferina constantem in Sicilia parit. Hic & corporis vastitate, & robore cęteris omni-

Ortus Typhonis gigantis.

bus, quos Terra genuerat, antecellebat. Huic etiam crurum tenus immensa humanæ formæ magnitudo erat, vt omnium montium cacuminibus altior esse videretur: cuius etiam caput sæpenumerò astra pertingebat. Sed & eiusdem manuum altera ad Hesperum vsque, & altera ad orientem pertinebat. Ex his centum draconum capita eminebant: in cruribus maximas viperarum spiras ille continebat: quarum volumina ad verticem ipsum vsque protendebantur, eæque viperæ ingentem sibilum excitabant. Typhonis corpus erat totum pennis circundatum.

Squalentes autem è capite crines, & mento barba impexa, prolixáque ventilabant. Igne oculi emicabant. Talis itaque, tantúsq; Typhon candentes in cælum lapides iaculatus cum sibilo simul, atque boatu ferebatur. Magna etiã ex ipsius ore ignis procella deferuebat. Hunc vbi Dij in cælum prospiciunt irrũpentem, acti in fugam in Ægyptum properabant, & vbi illum insequentem vident, in varias animantium formas sese quisque transmutabat.

Iupiter autem procul à se Typhonem conspicatus fulmine percussit, vbi verò cominus fuit, adamantina illum falce deterruit, ac fugientem ad Casium vsque extremæ Syriæ montem persecutus est, ibique cum saucium esse cognouisset, manus conseruit. Typho autem spirarum volumine circumplexum Iouem detinuit, eíque Harpe adempta pedum, manuúmque neruos dissecuit, impositúmque humeris in Ciliciam vsque transuexit: quò cùm peruenisset intra Corycium antrum deposuit, similíque modo, & neruos præcisos in vrsi pelle occultatos ibidem collocauit, ac Delphynen serpentem, (semifera hæc erat puella) velut custodem apposuit. Interim verò Mercurius, & Ægypan neruos suffurati clanculum Ioui rursus compegerunt. Mox Iupiter receptis pristinis viribus alatos equos currui repente iungit, eúmque actutum conscendit, ac Typhonem ad Nysam vsque montem fulminibus impetendo est persecutus, vbi Parcæ, quem Deus insecutus est frustratæ sunt. Nam, cum sibi in animum induxisset, se valentiorẽ fore, matura, ac mitia poma gustauit. Proinde

cùm Iouem rursus insequentem videret, contendit in Thraciam, pugnáque ad Hæmum commissa solidos montes iaculatus est. Hi verò contrà, noua fulminum vi deturbantur multúmque in ipso monte sanguinis exundauit: à quo Hæmi nomen factum fuisse ferunt. Quique cum per Siculum mare fugere incepissent, Iupiter Aetnam Siciliæ montem super iniecit: Hic miræ vastitatis est, à quo in hanc vsque tempestatem ob frequentem fulminum iactum, ignium in eo fieri spiramenta videntur. De his autem hæc hactenus à nobis dicta sunt.

Interea verò Prometheus formatis ex aqua, & terra hominibus clam Ioue ignem in ferula furatus immisit: Quòd vbi sensit Iupiter, * Volcano ad montem Caucasum religandum, affigendúmque dedit. Scythiæ Mons est Caucasus, vbi Prometheus clauis confixus multorum annorum curriculo religatus permansit. Ad quem Aquila quotidie deuolans huius hepatis fibras per noctem succrescentes depascebatur. Igitur ob ignis furtum hanc pœnam Prometheum dedisse memorant: donec Hercules eum vinculis liberauit. Quemadmodum in rebus ab Hercule gestis demonstrabimus.

nõnulli Mercurio.

Ceterum Deucalion Promethei filius fuit. Hic imperio tenens eam partem, quæ ad Phthiam iacet, Pyrrham Epimethei, & Pandoræ filiam vxorem ducit, quam mulierem omnium primam Dij finxerunt. Post, vbi prolem æneam tollendam Iupiter censuit, Deucalion Promethei consilio fabrefacta è lignis arca, in eámque ad vitam trãsigendam rebus necessariis impositis, cum Pyrrha ingressus est. Mox Iupiter largè effusis de cælo imbribus, maximam Græciæ partem cooperuit, vt quidquid in ea mortalium foret, interierit, præter admodum paucos, qui in altissimos circa montes confugerant: Tum verò Thessalicos montes aquarum diluuij immunes fuisse ferunt. Nec non, quæ sunt Isthmum extra & Peloponnesum loca vndarum vi omnia contecta fuerunt: quo tempore Deucalion nouem dies, totidémque noctes pelago circumlatus Parnassum demum appellit: ibique post imbrium

Pyrrha omnium mulierum prima.

Cataclysmus

pausam egressus Ioui Phtyxio, qui ad eum confugientibus opem ferre consueuit, sacris operatur. Iupiter interea demisso ad Deucalionem Mercurio, vt rogaret, quid ab eo vellet, iniunxit. Quo facto Deucalion humani generis reparationem deposcit, inde Iouis monitu sumptos de Terra lapides trans caput iactauit: tum quos misit Deucalion, virorum faciem traxerunt, qui verò, Pyrrhæ iactu transmissi sunt, in fœminas abiere. Hinc itaque λαοὶ, quod est populi, translatione quadam dicti sunt, quasi lapidei λᾶας enim Latinis lapidem significat. Porrò ex Deucalione, ac Pyrrha nati sunt, Hellen ante alios, quem ab Ioue ortum esse nonnulli tradũt. Inde Amphictyon, qui cum Cranao Atticæ imperauit. Huic insuper Protogenea filia fuit: ex qua, & Ioue Aëthlius procreatur. Ex Hellene vero, & Orseide nympha Dorus, Xuthus, & Æolus. Is quidem de se Hellanas qui postea græci vocati sunt, nominauit, filiis, & hic loca partitus est. Xuthus adeptus Peloponnesum ex Creusa Erichthei filia, Achæum genuit, & Ionem, à quibus Achiui, & Iones nuncupantur. Dorus autem, quæ trans Pelopõnesum est, terram nactus, incolas suo de nomine Dorienses appellauit. Æolus verò locis Thessaliam proximis imperans, populis Æolensib. nomen imposuit. Qui ducta Enarete Deimachi filia, septem ex ea filios procreauit, Chriteum, Sisyphum, Asthamantem, Salmoneum, Deionem, Magnetem & Perierem. Sed & filias quinque Canachen, Halcyonem, Pisidicen, Calycem, ac Perimedem. Ex Acheloo verò, & Perimede Hippodamas, & Orestes. Ex Pisidice, & Myrmidone Antiphus, & Acton nati sunt.

Iactu lapidũ homines procreantur.

Vnde nomen λαός.

Vnde Achiui & Iones.

Vnde dores & Æoli.

Cæterum Halcyonem, Ceyx Luciferi filius sibi in matrimonium duxit. Hi ob superbiam extincti fuerunt. Ille enim Iunonem sibi coniugem esse prædicabat: hæc verò Iouem virum esse sibi iactitabat. Vtrumque Iupiter in aueis, illam in halcyonem, hunc in mergum transformauit.

Halcyone et ceyx ob superbiã extincti.

Atqui Canache, & Neptunus Opleum, Nereum, Opopeum, Aloëumque, & Triopem genuerunt.

Sed Aloeus Iphimediam Triopis filiam, quæ Neptunum exarsit, vxorem habuit: ea continenter ad mare se

conferens, & haustos manibus fluctus intra sinum ferebat: quæque à Neptuno compressa geminos peperit, Otum, & Ephialtem, quos Aloidas appellarunt. Hi quotquot annis latitudine cubitum, longitudine verò vlnam increscebant: qui vbi nonum expleuere annum, latitudinem cubitum nouem, & vlnarum totidem magnitudinem adepti, Ioui bellum inferre non erubuerunt. Proinde Olympo Ossam imposuerunt, Pelióque super Ossam imposito, eum in modum cælum conscensum irè minitari. Ingestis ad hæc montibus de mari continentem, deque terra rursus maria se reddituros dictitabant. Quinetiam Ephialtes Iunonem, Otus autem Dianam sibi coniugem deposcebant. Martem insuper in vincula coniecere: quem demum Mercurius furto eripuit. Diana interim Aloidas per dolum de curru peremit: nam in ceruam mutata per eorum medium exiliuit. Tum hi velut in feram collimaturi alter alterum, telis coniectis occiderunt.

Olympus ossa dictus.

Aloïdum Interitus.

Ad hæc Endymion Calyces, & Æthlij filius qui eductis Æolensibus è Thessalia Elidem transmigrauit. Nec desunt, qui eum Ioue natum esse memorarunt, hunc ob eximiam corporis pulchritudinem Luna flagrantissimè deperiuit: Cui data ab Ioue, quæcunque vellet, deligendi potestate, cum somno perpetuo immortalem sibi iuuentutem concedi postulauit.

Vide prouerbium Endymionis somnũ dormire.

Cæterum Æolus Endymionis, & Seidis Nymphæ, aut Neidis, siue, vt quidam aiunt, Iphianassæ filius fuit. Qui cum peremisset Apim Phoronei filium, atque in Curetidem terram aufugisset, occisis hospitibus Phthię, & Apollinis filiis, Doro, & Laodoco, ac Polipœte, suo de nomine terram Ætoliam appellari censuit. Sed ex ætolo, & Pronoë Phorbi filia, Pleuron, & Calydon nati sunt, à quibus, quæ sunt illis cognomina in Ætolia vrbes, nomen acceperunt.

Pleuro ducta vxore Xanthippe, Dori filia, Agenorem procreat, & filias Steropen, Stratonicénque, & Leophontem.

Calydon autem ex Æolia Amythaonis filia, Epicasten, & Protogeneam, suscepit, ex qua, & Marte nascitur Oxylus. Agenor Pleuronis filius Epicasten Ca-

lydone natam coniugem duxit, de qua Parthaonem, & Demonicen genuit, quæ de Marte marito, Euenum, Molum, Pylum, Thestiúmque conceptos peperit.

Euenus sanè Marpessam, quam cum Apollo sibi collocari in matrimonium quæritaret: Idas Apharei proles, sumpto à Neptuno curru pennato rapuit, inde è curru insequens Euenus ad amnem Lycormam venit, neque assequendi voti compos factus equos iugulauit, seque ipsum deinceps in fluuium præcipitem dedit: eique Euenus nomen inditum fuit.

Euenus flu. vnde sic dictus.

At Idæ Messenem proficiscenti obuiam factus Apollo virginem aufert, qui cum inter se de puellæ matrimonio concertarent, Iupiter eorum lite dirempta, virgini, vtri collocari vellet, optionem dedit. Hæc verita, ne se anum factam Apollo desereret, Idam sibi virum esse maluit.

Thestius verò ex Eurythemide Cleobœa filia fœminei sexus quidem, Althæam, & Hypermnestram sustulit: mares autem Iphiclum, Euhippum, Plexippum, Eurypylúmque creauit.

Parthaonis verò, & Eurytes Hippodamantis filij fuere, Oeneus, Agrius, Alchathous, Melas, & Leucopeus, filia Sterope, de qua, & Acheloo Sirenas ortas esse dicunt.

Sirenum ortus.

Sed Oeneus Calydone imperans vitis plantam à Dionysio primus accepit, ac ducta vxore Althæa Thestij filia Toxeum gignit, quem ipse, quòd fossam transilierit, interfecit, & post hunc Thyreum & Clymenum, filiam quoque Gorgen, quæ nupsit Andræmoni, ac Deianiram, quam nonnulli Althæam ipsam ex Dionysio genuisse ferunt. Hæc autem aurigandi perita rem bellicam exercebat, de cuius matrimonio Hercules cum Acheloo dimicauit.

Oeneus vxorem interficit.

Sed Althęa ex Oeneo Meleagrum conceptum peperit: quem Marte satum quidam fuisse tradunt. Ad quem septem dies natum, ipsas iam aduenisse Parcas, ac dixisse aiunt, Tum Meleagrum extinctum iri, cum stipes in foco accensus perustus fuerit: quod vbi mater audiuit, stipitem ex igne sublatum, intra arcam asseruandi caussa condidit. Porrò Meleager cum natura esset inuulne-

Meleager

inuulnerabilis.

rabilis ac generosus hunc in modum occubuisse dicitur. Cùm annuæ in agro fruges rediissent, rerum primitias Oeneus diis omnibus, vna tantum Diana per obliuionẽ prætermissa, dono dedit. Quocirca irata Dea aprum immisit,& magnitudine, & robore insignem,qui terram coli,ac in ea sata fieri minimè sinebat,pecoráque omnia, & obuium quémque tollebat è medio. In hunc itaque aprum, valentissimum quémque conuocauit, eíque,qui feram tam immanem occidisset, pellem pulcherrimi facinoris præmium se daturum pollicetur. Qui verò ad apri venationem conuenerint, hi fuere: Meleager Oenei, Dryas Martis, hi Calydonij sunt. Idas, & Lynceus Apharei, Messenij. Castor, ac Pollux fratres, Iouis, & Ledæ filij, Lacedæmonij. Theseus Ægei Atheniensis. Admetus Pheretis domo Pheris. Ancæus, Cepheusque, Lycurgi ex Arcadia. Iason Æsonis ab Iolco. Iphicles Amphitryonis, Thebanus. Pirithous Ixionis, Larissęus. Peleus Æaci à Phthia. Telamon Aeaci Salaminius. Eurytion Actoris, Phthius. Atalanta Schœnei ab Arcadia. Amphiaraus Oiclei, Argiuus. Quibus cum & Thestij filij conuenerunt: hos, vbi coiuissent, Oeneus nouem dies hospitio suscepit: Decimo autem post die Cepheum, Ancæúmque,ac nonnullos alios venatum ire cum fœmina indignum facinus esse reputanteis, Meleager Cleopatræ Idæ, & Marpessæ filiæ maritus,quòd ex Atalanta quoque liberos procreare desiderabat, iam cum ipsa simul in venationem exire compulit. Deinde verò,cùm clarissimi illi venatores aprum ipsum circumstitissent, Pyleus,atque Ancæus à bellua crudeliter vulnerati interierunt, Sed Pyleus Eurytionem nolens iaculo confodit: & Atalanta omnium prima feram in tergo sagitta percussit,ab illa vero Amphiaraus aprum in oculo vulnerauit: inde Meleager transfosso latere belluam interfecit. Mox detractam pellem Atalantæ muneri dedit. Tum Thestij filij quòd viris pręsentibus fœminę præmia concedantur, improbantes,pellem Atalantæ donatam abripiunt: quam sibi iure sanguinis obuenire si Meleager eam capere nolit,affirmabant.

Ira Dianæ ob sui cultus contemptum.

Meleager aprum occidit.

Quamobrem irarum plenus Meleager Thestij filios obtruncauit, ac pellem Atalantæ restituit. Interea verò

Althæa mœrore confecta de fratrum cæde, stipitem rursus accendit, quo facto Meleager extemplo contabuit. Sunt autem, qui Meleagrum non ita extinctum fuisse dicant. Sed cùm Thestij filij de fera ita contenderent, quòd primus omnium Iphicles aprum sauciasset, Curetibus, & Calydoniis bellum conflatum esse. Inde in medium progressus Meleager nonnullos, etiam è Thestij filiis occidit.

Meleagri mors.

Tum Althæam filium execratam fuisse aiunt, cum verò ob conceptam iram domi mansitasse. De hinc hostibus ad mœnia proximè accedentibus, & ciuibus ipsum suppliciter, vt patriæ laboranti opem ferret, orantibus, ægrè ab vxore persuasum tandem domo exiisse memorant: atque vbi reliquos Thestij filios occidit pugnando, in humanis esse desiisse. Post autem Meleagri interitum, Althæa, & Cleopatra sese dilaniarunt. Et, quæ mortuum deplorauere mulieres in aueis sunt commutatæ.

Althea & Cleopatræ mors.

Oeneus, Althæa vbi è vita discessit, Peribœam Hipponoi filiam duxit vxorem. Hanc autem, qui Thebaidem conscripsit expugnata, inquit, Oleno cepisse Oenea munus. Sed Hesiodus ex Oleno Achaiæ oppido, defloratam ab Hippostrato Amaryncei filio, Hipponoum patrem misisse ad Oeneum qui tum procul à Græcia agebat, vt ipsam longe aliquò amandaret, præcepisse.

Sunt quoque qui referant, Hipponoum, cum filiam suam ab Oeneo vitiatam fuisse, cognouisset, grauidam ipsam ad hunc ablegasse, quæ demum Oeneo Tydeum peperit. Pisander autem ipsam ex Gorge ortam esse ait, Oeneúmque Iouis nutu filiam ardentissimè deperisse.

Tydeus verò, cum iam vir fortissimus euasisset, interfecto, vt quidam docent, Oenei fratre Alcathoo, in exilium fuit eiectus. Sed is, qui Alcmæodinem tragœdiam scripsit, testatur Melanis filios Oeneo insidiantes, nempe Phineum, Euryalum, Hyperlaum, Antiochen, Eumedem, Sternopem, Xanthippum, ac Sthenelum, vt verò Pherecydes ait, Olenium fratrem ipsum suum: Agrio autem ipsi dicam impingente confugisse ad Argiuos,

Tydei mors. Adrastúmque adisse, ductáque eius filia Deipyle in matrimonium, Diomedem procreasse. Tydeus itaque aduersus Thebas cum Adrasto in bellum profectus pro Melanippo vulneratus occubuit. Sed Agrij filij Thersippus, Onchestus, Prothous, Celeutor, Lycopeus, Melanippus occupatum Oenei regnum patri attribuerunt, quinetiam viuentem adhuc Oeneum in vincula coniectum flagris cædebant. Deinde verò Diomedes ab Argis regressus cum altero clanculum, Agrij quidem filios pręter Onchestum, Thersippúmque, omneis è medio sustulit, quoniam illi in Peloponnesum ex fuga sese antea recepissent. Atqui regnum, cum iam senio confectus Oeneus esset, Andræmoni Oenei filiæ marito concessit habendum, Oeneúmque in Peloponnesum abduxit.

Sed qui periculum euaserant, Agrij filij in insidiis latitantes, circa Telephi Vestam in Arcadia senem occiderunt.

Verùm vita functum Diomedes Argos translatum: hic, vbi, nunc ab eo vrbi nomen est inditum Oenoë, sepeliuit: & ducta vxore Ægialea Adrasti filia, siue (vt aliis placet) Ægialei, contra Thebas, Troiámque bellum intulisse perhibent.

Cæterum ex Æoli filiis Athamas Bœotiæ Regulus, ex Nephele marem genuit Phrixum, filiam vero Hellen, & is vxore Nephelę * mortua, Iunonem sibi cõnubio iungit: de qua Learchum, & Melicertam filios habuit. Sed insidias nectens à Nephele natis Ino, triticum vt torrerent mulieres, persuasit, quo sumpto clàm viris, imperata faciunt. Terra, quòd fruges tostas excepisset, annonam minimè tribuebat. Quocirca Delphos Athamas de caritate, ac penuria rerum vitanda misit, qui sciscitaretur oraculum. Ino verò, missos ad id respondendum induxit, vt si sterilitate liberari velint, Apollinem præcepisse referant, Ioui Phrixum esse iugulandum. Quòd vbi accepit Athamas, cum ab agrorum colonis impelleretur, Phrixum ad aram constituit.* Nephele interim ipsum cum filia eripuit, & à Mercurio aurei velleris arietem acceptum dedit, quo cùm per aerem veherentur, quidquid terræ, ac maris interiacebat, superarunt. Post, cum ad id freti, quòd Sigeum inter, & Chersonnesum

* *Nubes,*

* *Nubes.*

* *Nubes.*

existit, venissent, Helle in profundum decidit, ibique extincta ab ea Hellespontus appellatur. Phrixus autem in Colchos vsque penetrauit, huc scilicet, vbi Acetes Solis, ac Perseidis filius imperabat: hanc Circes, & Pasiphaes, quam Minos coniugem habuit, sororem fuisse perhibent. Acetes itaque Phrixum hospitio suscepit, eique Chalciopem filiam nuptui dedit. Hic autem Ioui Phyxio velleris aurei arietem sacrificauit, & eius pellem Aeetæ socero dono dedit. Is autem ad quercum in Martis luco clauis confixit. Phrixus verò ex Chalciope Aeetę filios quatuor extulit, Argum, Melanem, Phrontidem, & Cytorum. Athamas deinde ob Iunonis iram, & filiis etiam, quos ex Inone sustulerat, orbatus fuit. Ipse enim furore percitus Learchum sagitta interemit. Ino autem Melicertam secum ipsa in mare deiecit. Is è Bœotia pulsus Deum rogauit, vbi nam gentium esset habitaturus, oraculo monitus est eo in loco, vbi ab agrestibus animātibus hospitio exceptus fuerit, sedem poneret, Qui, cùm multum terrarum peragrasset, lupis, qui ouium femorib. pascebantur, fit obuius: quem cùm illi vidissent, quæ dilaniabant, relictis, in fugam sese dederunt. Post Athamas, loco exædificato à se nomen Athamantiam imposuit, Deinde Themistonem Hypsei filiam cepit vxorem, ex eáque Leuconem, Erythroem, Schœneum, & Ptoum genuit.

Vnde Hellespontus dictus.

Athamātia.

Sisyphus autem Æoli filius condita Ephyra, cui nunc Corintho est nomen, Meropen Atlantis filiam sibi vxorem coniungit: ex iis Glaucus oritur, qui Bellerophontem ex Eurymede suscepit. Hic igniuomam Chimæram occidit. Ad hæc Sisyphus apud inferos saxo manib. & capite subuoluendo cruciatur, idque, vbi in summa reportauit: deintegro mox ad ima deuoluitur. Sunt, qui hanc pœnam ob Æginam Asopi illatam fuisse dicant. Quòd occultum illius raptorem Iouem Asopo filiam vestiganti detexisse fertur.

Sisyphi apud Inferos supplicium.

Deion autem Phocidis Rex Diomedam Xuthi filiam ducit vxorem: quæ illi filiam Asteropeam parit, & mares Ænetum, Actorem, Phylacum, & Cephalum, qui Procrin Erechthei filiam sibi coniugauit. Hunc autem contrà Aurora impatienter amans rapuit.

Perieres Messena potius Gorgophonem Persei filiam in matrimonium accepit: de qua Aphareus, Leucippus, Tyndareus, & Icarius filij orti sunt. Plerique verò Perierem asserunt non Æoli, sed Cynortæ, qui Amyclæ filius fuit, natum. Proinde, quæ de Perieris nepotibus traduntur, vbi de Atlantis genere agetur, dicemus.

Magnes autem Æoli filius Naïdem nympham ducit vxorem, ex qua filios gignit Polydectem, ac Dictyn. Hi Seriphum incoluere.

Salmoneus autem prius quidem circa Thessaliam habitauit, at reuersus ipse in Elidem, vrbem ibi condidit. Qui cum contumeliosus suopte foret ingenio seque Ioui adæquaret, suæ ipsius impietatis pœnas luit. Nam se Iouem esse prædicabat, & quæ illi dedicari solebant, ea sibi immolari iubebat. Necnon pelles detractas in quadriga cum lebetibus æneis agitans tonitrua se concitare dictitabat, necnō iaculans in cælum ardenteis faces fulgura se imitari iactitabat. Hinc ipsum Iupiter fulminat: vrbémque ab eo conditam, extinctis ciuibus omnibus solo æquauit.

Salmoneus ob contumeliam fulminatus.

Cæterùm Tyro Salmonei filia ex Alcidice, quæ, cum apud Cretheum Salmonei fratrem aleretur, Enipei fluminis amore flagrauit, atque ad illius fluenta continenter accedens propter amnem conqueri minimè desinebat. Neptunus interim sumpta Enipei forma cum ipsa concubuit. Hæc autem, cum geminos clanculum peperisset, infantes exponit. Adiacentibus autem pueris, & equariis pastoribus prætereuntibus, equarum vna, cùm infantium alterum vngula, casu quodam tetigisset, faciei partem liuidulam reddidit, Tum equarius infanteis ambos suscepit alendos, &, cui liuidulà reddita est faciei pars, Peliam nominauit, quasi Liuium dixeris, alterum verò Neleum vocat.

Qui cum ad iustam, integrámque ætatem peruenissent, agnita matre, nouercam, quòd eius opera parentem male affectam percepissent, facto in eam impetu occiderunt: quæ, tametsi intra Iunonis templum confugere anteuertisset, eam tamen Pelias super aram ipsam iugulauit.

Eámque ob rem nullo vnquam honore Pelias Iunonem affecisse memoratur. Atqui postea inter se discordiam exercere non desierunt. Neleus demum regno pulsus Messenam commigrauit, & Pylo vrbe condita Chloridem Amphionis filiam sibi copulauit: de qua Peronem puellam genuit, sed mares hosce, Taurum, Asterium, Pylaonem, Deimachum, Eurybium, Epidaum, Eurymenem, Euagoram, Alastorem, & Nestorem, & Periclymenum, cui iam Neptunus in varias sese formas transmutandi potestatem fecit, hinc pugnans, quo tempore Pylum vrbem Hercules vi cepit, modò in leonem, modò in serpentem, nunc in apem, faciem conuertens ab Hercule tamen cum cæteris Nelei filiis occisus est: Solus autem Nestor seruatus est incolumis, quippe qui apud Geremos educabatur, & ducta vxore Anaxibia Cratiei filia feminas Pisidicem, & Polycastem, Mares autem Perseum, Stratichum, Aretum, Echephronem, Pisistratum, Antilochum, & Thrasymedem suscepit.

Pelias insuper Thessaliam incolebat ducta Biantis filia Anaxibia, siue, vt quidam volunt, Phylomache ex Amphione orta filium Acastum genuit, & feminei sexus Pisidicen, Pelopean, Hippothoen, & Alcestin. At Cretheus condita Iolco Tyronem Salmonei filiam cepit vxorem: ex qua sibi filij nascuntur, Æson, Amythaon, & Pheres, Amythaon igitur Pylum habitans, Idomenem Pheretis filiam sibi coniugio sociauit, cui ex ea liberi oriuntur Bias, & Melampus, qui, cum ruri ageret, ac pro suis ædibus quercus existeret, in eáque serpentium latebra esset, occisis à ministris serpentibus, cætera quidem reptilia congestis lignis concremauit, atqui serpentium partus educauit: qui cum ad iustum corporis modum succreuissent, ipsum iam dormientem circumsistunt, & ex vtroque humero illius aures linguis extergebant: tandem expergefactus, excitatúsque, ac perterrefactus, super volitantium auium voces intelligebat, & quæ ab iis futura edocebatur, mortalibus prædicebat, per haruspicinam præterea vaticinari

Melampus vaticinan. di peritissimus. non ignorabat. Ad hæc Apollini propter Alphæum obuiam factus, de cætero vaticinandi peritissimus euasit.

Bias verò Amythaonis filius Peronem Nelei filiam vxorem depoposcit. Hic, permultis filiam suam expetentibus, eam nulli, nisi, qui Phylaci ad se boues abegisset, se traditurum, dictitabat. Eæ verò ad Phylacam vrbem custodia canis seruabantur, ad quem neque mortalium quisquam, neque ferarum vlla proximè accedere audebat. Quare cùm vi boues abigi nulla possent, Melampodis fratris opem sibi constituit implorandam: Id illi Germanus se præstiturum pollicetur, eíque Abigeum deprehensum iri prædixit, Qui, si iam annum planè exactum in vinculis iacuerit, ita demum boues habiturum se cecinit. Post, eiusmodi pollicitationem ad Phylacen contendit, atque, vt prædixerat, deprehensus in furto, coniectus in vincula domi custodiebatur. Deinde verò toto propè anni circuitu reuoluto, teredinum in summo tecti culmine trabem corrodentium sonum audit, & quantum è trabe derosum esset, percontante, domesticis teredinibus tum minimum superesse respondentib. aliò se extemplo traduci iubet. Quo vixdum facto, domicilium illud corruit, id admiratus Phylacus, vbi vatem illum optimum esse animaduertit, solutum vinculis, qui posset Iphyclus filius prolem habere, vt vaticinetur, efflagitat. Tum ille, quatenus boues recipiat, se vaticinaturum pollicetur. Inde mactatis duobus tauris, eorúmque visceribus particulatim concisis, ad inaugurandum aueis euocauit, ad quem cùm vultur aduolasset, ab eo iam cognoscit, quòd olim Phylacus arietes in agro secespita præsecans non procul ab Iphyclo sanguine adhuc madentem cultrum locauit.

Quare puer metu perculsus cùm sese in fugam coniecisset, in sacra quercu, secespitam defixit, eámque obductus cortex operuit. Inuento itaque cultro, si decussam, inquit, ferri rubiginem, denos dies Iphyclo in vino potandam dederit, filium de se prolem esse geniturum. Hæc à vulture prædoctus Melampus secespi-

tam repetit, & Iphyclo decussam ex illa rubiginem denos propriè dies bibendam propinauit, & is Podarcem filium procreauit, ac boues Pylum perduxit, fratrique Peronem Nelei filiam consecutus in coniugium collocauit, & Messenæ aliquandiu mansit. Postea verò, quàm Bacchus Argiuis mulieribus furorem iniecit, pactus regni partem, eas vesania liberauit, quo etiam cum Biante fratre commigrauit.

Porrò Biantis, & Peronis filius Talaus fuit, de quo, & Lysimache Abantis Melampodis filij, nati sunt, Adrastus, Parthenopæus, Pronax, Mecisteus, Aristomachus, Eriphyle, quæ nupsit Amphiarao. Parthenopæus autem Promachum creat, qui cum Epigonis in bello contra Thebanos militauit. Mecisteus Euryalum genuit. Qui aduersus Troiam nauigauit, ex Pronacte natus est Lycurgus.

Sed Adrastus ex Amphithea Pronai filia, fœminei quidem sexus Argiam, Deipylem, Agialeam sustulit. Mares autem Agialeum, Cyanippúmque habuit.

Pheres Crethei filius, qui Pheras vrbem Thessaliæ condidit: Admetum, ac Lycurgum procreauit. Lycurgus circa Nemeam habitauit, qui ducta Euridice, vel, vt alij narrant, Amphithea vxore Opheltem cognomento Archemorum genuit. Cęterùm Admeto Pheris regnanti, Apollo mercede conductus seruiuit, quo tempore Peliæ filiam vxorem deposcebat.

Pelias ab eo currum, à leone, & apro trahendum postulat: Admetus Apollinis ope leonem, & aprum iunctos ad regem perduxit: & Alcestin capit, qui cum in nuptiis de more sacra faceret, Dianæ immolare oblitus, aperto thalamo, magnum draconum globum inuenit. Cui tum Apollo numinis iram placandam esse monuit: & à Parcis deinde depoposcit, vt cum Admetus in humanis esse desiturus esset, tum mortis periculum euaderet, si quis pro eo siue pater, siue mater, aut vxor mortem vltrò subierint. Post, vbi illi moriendi dies aduenit, parentes pro filio è vita migrare noluerunt: Alcestis autem pro marito suo mori non dubitauit, & eam Proserpina rursus in vitam remisit: sed, vt quibusdam placet Hercules commissa cum Plutone pugna ad su-

peras auras reduxit.

Iaſon autem Æſone, Crethei, & Polymedes Autolyci, filio natus, Iolcum vrbem habitabat. Pelias Iolci poſt Cretheum regnauit: cui de regni ſucceſſore ſciſcitanti reſpondit Apollo, qui alterum pedem duntaxat calceatum habeat, cauendum eſſe, primò cum id genus oraculi minimè intellexiſſet, paulò poſt reipſa percepit. Nam, cùm in littore Neptuno immolaret, tum permultos, tum etiam Iaſonem eò accerſiuit.

Is verò, quòd rei ruſticæ deſiderio teneretur, ruri agens ad eadem ſacra properauit: & Anaurum amnem traijciens, alterum in amnis alueo amiſit calceum. Id vbi Pelias vidit, oraculum memoria repetens, propius eum accedit, rogátque, Quidnam habens poteſtatem, feciſſet, quando ſibi ex oraculo prædictum fuerat, à ciuium aliquo mortem ſibi illatum iri.

Hic autem ſiue forte quadam ſuperuenit, ſiue Iunonis ira, vt Medea malum veniret Peliæ, quippe qui Iunonem nullo dignabatur honore: pellem velleris aurei, vt ille afferret, imperarem reſpondit Iaſon, quòd vbi Pelias audiuit, Iaſonem ad pellem eiuſmodi ire ſtatim præcepit. Hæc autem in Colchis ſuſpenſa è quercu in Martis luco viſebatur: ac ſub inſomnis draconis cuſtodia aſſeruabatur. Ad hanc igitur miſſus, Iaſon Argum Phrixi inuitauit. At is Mineruæ conſilio nauim remorum quinquaginta conſtituit, eamque à fabri nomine Argo appellauit: ad cuius proram, tabulam vocalem è fago Dodonidis ſiluæ accommodauit. *Argo nauis.* Naui itaque confecta, Iaſonem ſcitantem oraculum Deus ad velaturam faciendam cohortatur, qui iam totius Græciæ optimum quemque in vnum congregarat, quorum nomina hæc ſunt.

Typhys Hagnij filius, cui nauis gubernaculum delegatum fuit. Orpheus Oeagri. Zetes, & Calais Boreæ filij. Caſtor, & Pollux Iouis. Telamon, ac Peleus Æaci. Hercules Iouis. Ægei Theſeus. Idas, & Lynceus, Apharei. Amphiaraus Oiclei. Cænei Coronus. Palæmon Volcani: Ætolí ve. Cepheus Alei: Laertes Arceſij. Autolycus Mercurij. Atalanta Schœnei, Menœtius Actoris. Actor Hippaſi. Admetus Pheretis.

Acastus Peliæ. Eurytus Mercurij. Meleager Oenei. Ancæus Lycurgi. Euphemus Neptuni. Pœas Thaumaci. Butes Teleontis. Phanus, & Staphylus Dionysi. Erginus Neptuni. Periclymenus, Nelei. Augeas Helij. Iphyclus Thestij. Argus Phrixi. Euryalus Mecistei. Peneleus Hippalmi. Leitus Alectoris. Iritus Nauboli. Ascalaphus, & Almenus Martis. Asterius Comatæ. Polyphemus Elatæ. Hi igitur nauarcho Iasone euecti in Lemnum appellunt.

Hæc insula tum viris omnibus orbata Hypsipyles Thoantis filiæ imperio regebatur, cuius rei caussam hanc fuisse legimus: Lemniæ mulieres Venerem nihili faciebant, quæ ea de caussa teterrimum illis graueolentiæ virus iniecit. Et viri è Thracia Lemno proxima abductas captiuas ancillas subigebant. Tum Lemniæ quòd à coniugibus spernerentur non modò patres ipsos, sed & viros, suum quæque iugularunt, vna tamen omnium Hypsipyle Thoantem patrem absconditum, seruauit illæsum. Mox Argonautæ in Lemnum, quæ tum à mulieribus tenebatur: appulsi, illis admiscentur. Hypsipyle verò ab Iasone compressa Euneum, ac Nebrophonum liberos gignit. A Lemno deinde ad Doliones, quibus tunc Cyzicus imperabat, peruenerunt. Hic eos benignissimè excepit. Qui noctu illinc auecti: reflantium ventorum impetu noctu nescij rursus Doliones appulerunt. Qui, dum finitimorum pelasgicorum hostium copias esse arbitrarentur (continenter enim cum finitimis bellum gerebant) pugnam per noctem conserunt ignari aduersus ignaros. Cæsis itaque Dolionum plerisque, & Rege Cyzico, Argonautæ, vbi per diem rem cognouerunt, multis cum lacrymis ac detonso sibi capillo, Cyzicum magnificè tumularunt, quo facto abiere: nec longo post tempore in Mysiam deuenerunt. Hic Herculem cum Polyphemo reliquerunt. Quoniam Hylas Thiodamantis filius, & Herculis amasius aquatum emissus ob eximiam ipsius formæ præstantiam à Nymphis raptus est. Et Polyphemus, cùm illum reclamantem audisset, nudato ense à latronibus abduci putans, persecutus est, idque Herculi obuiam facto indicat. Interea verò dum puerum Hylam vter-

que perquirunt naui vento rapta deserti sunt. Mox Polyphemus condita in Mysia ab se vrbe Cio regni sedem ibi collocauit. Verùm Hercules Argos remeauit, quem Herodotus neque iam tum statim nauigasse, sed apud Omphalem seruitutem seruisse affirmat, Pherecydes autem illum in Aphetis Thessaliæ vrbe relictum fuisse refert: propterea quod Argo huiusce grauitatem perferre haudquaquam posse dictitabat: Atqui Demaretes ipsum in Colchos vsque nauigasse tradidit: Dionysius Herculem & Argonautarum ducem fuisse recensuit. Inde à Mysia in Bebrycum terram contendisse scribitur, vbi Amycus Neptuni, ac Bithynidis filius regnabat, Is Amycus cùm viribus egregiis polleret, qui in sua regna veniret: secum cæstibus contendere cogebat, & deuictos ita perdebat.

Tum igitur inuectus in nauim Argo, præstantissimum quémque in pugilatus certamen prouocabat. Pollux cum eo se pugnaturum esse pollicitus, percusso illius cubito hominem interfecit. Inde cum Bebryces in Pollucem impetum fecissent, abreptis armis viri fortissimi, eorum pleró́sque in fugam actos obtruncant. Hinc autem auecti Salmydessum, quæ Thraciæ vrbs est, vbi vates Phineus oculorum luce orbatus, habitabat, deuenerunt. Hunc alij Agenoris filium esse ferunt, alij verò Neptuni, eúmque excæcatum fuisse produnt à Diis alij, quod futura mortalibus prædiceret: nonnulli verò à Borea, & Argonautis, quod à nouerca inductus filios suos oculorum luce priuasset. Nec desunt, qui à Neptuno id factum dicant, propterea quod Phrixi filiis à Colchis in Græciam, nauigationem significasset. Ad hæc etiam Dij Harpyias in illum immiserunt: Eæ verò alatum sunt animantium genus. Quæ vbi Phineo paratam esse mensam intuebantur, à cœlo deuolitantes maiorem ferculorum partem abripiebant: ac reliqua perpauca, & ea quidem tam graui odore fœdata remanebant, vt perferri minimè possent. Hic igitur Argonautis, quæ ad nauigationem suam spectarent, iam iam proposituris, commodum, inquit, de nauigatione tum mihi verba faciatis, simulac me ab Harpyiarum iniuria, liberaueritis. Tum hi Phineo mensam ster-

Phineus occæcatus.

nunt, in qua simulac edulia apposita erant: en repente Harpyiæ vastum clangorem fundentes deuolant, & esculenta diripiunt.

Id verò vbi viderunt, Aquilonis filij Zetes, & Calais alati iuuenes nudatis ensib. illas per aerem insequũtur. Cæterum planè Harpyiis Boreæ filiorum manibus tum moriendum erat: sed & Boreæ filiis iam tum quoque, cum insectarentur, & eas minimè adepti fuissent, erat pereundum. Cum itaque pueri persequerentur Harpyias, earum altera ad Peloponnesum in amnem Tigrem decidit: qui nunc ab illa nominatur Harpys. Hanc autem alij Nicothoen, alij verò, Ællopum: sunt, qui alteram Ocypetem nominent, alij, Ocythoen. At Hesiodus eam Ocypodem nuncupat. Hæc itaque per Propontidem fugiens ad Echinadas insulas vsque peruasit. Eæ nunc ab illa Strophades appellantur, Quippe quæ cùm ad eas peruenisset, iter conuertit: quæ vbi littus attigisset, præ labore cum persequenti decidit. Verum Apollonius in Argonauticis ad Strophadas insulas vsque Boreæ filios, Harpyiarum insectationem tenuisse refert: neque mali quidquam passas fuisse, quòd iureiurando, nihil post illæ in Phineum iniuriarum amplius se illaturas promiserunt. Liberatus igitur Phineus Harpyiarum pœnis reliquam Argonautis nauigationem explanauit: necnon illos Symplegadum scopulorum discriminis admonuit. Eas verò ingentes fuisse memorant, quæ cùm ventorum impetu agitatæ vicissim concurrebant, maris transitum præpediebant. Magna insuper ab ipsis nebulæ vis, ac magnus item strepitus excitabatur, vt ne volatilibus quidem per eas transuolare liceret. Columbam itaque per Symplegadas medias ipsis mittendam præcepit, quam si incolumem transuolasse videant, per eas traiicere non dubitarent, si verò illa interiisset, nullis inter petras viribus transire conarentur. Quæ cum accepissent soluta naui discedunt. & cum proximè Symplegadas peruenissent de prora columbam dimittunt, quæ cum per medium concurrentium scopulorum impetum volitaret, summam caudam Symplegades coeuntes deterserunt. Obseruato igitur scopulorum recessu, acerrimo remigationis certa-

mine, Iunone opitulante summa tamen puppis parte mutilata incolumes traiecerunt. Itaque Symplegades ab eo tempore immotæ permanserunt. Nam post huiusce nauis transmissionem eas fore omnino stabiles numina decreuerant. Inde verò Argonautæ ad Mariandynos peruenerunt: vbi ab Lyco Rege summa cum benignitate excipiuntur. Hic Idmon vates ab apro percussus decessit. Tiphys hic etiam moritur, & Anceus nauim se gubernaturum pollicetur.

Dein præteruecti Thermodontem, Caucasúmque, ad Phasim amnem venerunt. Hic terræ Colchicæ flumen esse perhibetur. Naui in portum delata, ad Æeten contendit Iason, cui, quæ sibi à Pelia imperata essent, enarrat, illum ad vellus aureum reddendum, cohortatur, quod se redditurum Æetes pollicetur, si solus æripides tauros sub iugum miserit, Hi autem duo erant, & feri, ac miræ magnitudinis, Volcani munere concessit: Qui æreis præditi pedib. ignem ore spirabant. Ad hæc ipsi, vbi hosce iugo iunxisset, vt Draconis dentes sereret, imperat, quippe qui à Minerua dono acceptos dimidiam eorum, quos antea Thebis Cadmus partem seuerat, secum Iason habebat. Ambigentem itaque Iasonem, quánam arte tauros subiugaret, Medea ardentissimè deperire incepit: Hæc erat Æetæ filia ex Idyia Oceano genita, veneficiis, & cantionibus insignis. Quæ verita, ne Iason à tauris perderetur. clam patre sociam ipsi se fore ad eos perdomandos, atque etiam vellus aureum, si se vxorem ducturum, & in Græciam simul, nauigantem peruecturum iuret, pollicetur. Id vbi præstiturum se iurauit Iason, pharmacum, qua tauros sub iugum mitteret, dedit, eóque clypeum, hastámque, ac membra corporis sui inungere præcepit. Hoc enim delibutum vnum duntaxat inquit illa, diem, nulla neque ignis, neque ferri violentia læsum iri asserebat, sed & illi indicauit, vt satis dentibus viri è terra orituri essent, & armati quidem in ipsum incursuri. Quos statim quàm frequentes spectarit, inter eos eminus lapides coniiceret. Posteà verò, quàm ea de re, inter se pugnam commiserint, tum illos interimat. Sic itaque instructus Iason, & pharmaco inunctus in tem-

Iasonis ad vellus aureũ profectio.

pli lucum penetrat, tauros perquirit, quos multa cum flammarum vi irrumpentes, edomuit. Satis deinde dentibus armati è terra viri prosiliere. Tum Iason, vbi plures esse vidit, coniectis inter eos occultè lapidibus pugnantes inter se adortus occidit. Porrò perdomitis tauris, tantum abest, vt vellus aureum ex pacti, & conuenti formula tradat * Æetes, sed & Argo nauim incenti formula tradat * Æetes, sed & Argo nauim inflammare voluerit: necnon cum ea nautas ad vnum omnes occidi studuerit. Quod vbi Medea resciuit, ad Iasonem ire anteuertit, eumque per noctem ad pellem deduxit & draconem custodem veneficiis aggressa soporauit: inde sumpto vellere, cum Iasone in nauim Argo se contulit, eam verò Absyrtus frater consequebatur: At hi noctu cum hisce auehuntur. Cæterum * Æetes cognita Medeæ audacia ad nauim persequendam accingitur, quem vbi Medea in proxima venisse videt, fratrem iugulat, ac eius membra articulatim diuidit, eáque in profundum iacit: * Æetes autem filij membris colligendis occupatus filiam persequi desiit. Quocirca conuerso itinere seruatos pueri artus sepelit, eique loco ab illius dissectis membris Tomis nomen fecit. Multos deinde Colchorum ad Argo nauim perquirendam emisit, & nisi Medeam captam ad se retrahant, id illos supplicij, quod Medea subitura esset, daturos comminatur. Tum ij alius aliò diffusi in perquirendis Argonautis occupantur, Eridanum amnem iam prætereuntibus. At Iupiter ob Absyrti cædem iratus, ingenti immissa tempestate, Argonautis errores iniicit: ac dum secus Absyrtidas insulas nauigant, Argo nauis eos alloquitur his verbis: Iouis iram nunquam antea desituram esse, quam in Ausoniam profecti Absyrti necis ergò à Circe fuerint expiati. Hi autem Libyæ, Galliæque littora prætereuecti, & per Sardiniæ pelagus delati Hetruriam legunt. Inde ad Aeacam contendunt vbi à Circe expiantur. Qui cum circa Sirenas nauigarent, Orpheus, quòd contrariam occineret cantionem, Argonautas inhibuit. Verùm solus omnium Butes ad eas enatauit, quem raptum, Venus ad Lilybæum habitatum relegauit. Dehinc à Sirenibus nauim Charybdis

Æeta.

Æeta.

Æeta.

Butes sirenũ cantu capitur.

excepit, Scylláque, & errantia saxa, è quibus ingens flãmarum vis, ac fumus eructari videbatur. Atqui per ea Thetis cum Nereidibus Iunonis monitu incolumem nauim transuexit. Siciliam itaque præteruecti, vbi Solis boues inerant, in Corcyram Phæacum insulam appellunt, vbi Rex Alcinous imperabat. Porrò cum Colchici Argo nauim nusquam inueniunt, horum alij Phæacum montes incolendos occupant, alij ad maritima delati Absyrtidas insulas extruxerunt. Nonnulli autem ad Phæacas ierunt, ac nauim Argo tandem deprehendunt, Medeámque ab Alcinoo reposcunt. Tum ille, si iam, inquit, vxor Iasoni copulata sit, eam illis se non daturum, at si nondum virum passa sit, patri remissurum, ait. Verùm enimuerò Alcinoi coniux Arete anteuertens Iasoni Medeam coniugauit. Hinc igitur Colchici cum Phæacibus simul habitare statuerunt. Argonautæ verò cum Medea in altum auehuntur: qui cùm noctu nauigarent, in maximam inciderunt tempestatem. Inter hæc Apollo Menœtium impetens secundum iugulum sagitta percussit, eumque in mare deturbauit. Hi verò cum proximam insulam conspiciunt, ad eam deueniunt, ac præter spem ostentatum portum ingressi Anaphen nominarunt: vbi Apollini Æglæo aram statuunt, ibíque peractis de more sacrificiis, epulati sunt, Quæ verò ab Arete duodecim ancillæ Medeæ dono iam datæ fuerant, fortissimos illos viros per lusum sugillabant. Hinc & adhuc etiam vetus in sacris deridendi consuetudo mulieribus manet. Inde auecti in Cretam appellere prohibentur à Talo.

Vulcanus. Hunc sanè alij ex Chalci ærísve genere produnt, Sunt, qui à * Volcano Minoi datum esse ferunt. Qui vir Æneus fuit, idémque ab aliis Taurus appellatur. Huic autem venam vnam à collo ad calcem pertinentem fuisse tradunt, atque in huiusce venæ cute clauus æneus affixus esse videbatur. *Taurus.* Hic igitur* Talus ter in die circum insulam currens, eam tuebatur. Quo circa iam tum Argonauim prætereuntem spectans, lapidibus impetebat. *Tali mors.* Demum Medeæ veneficiis circumuentus occubuit; siquidem, vt nonnulli memorant Medeæ poculis ad insaniam redactus excessit è vita, sed, vt alii, per

immortalitatis pollicitationem, clauum illi Medeam extraxisse, omníque ex eius corpore effuso sanguine ipsum obiisse narratur. Nec desunt, qui illum à Pœante sagitta in calce vulneratum interiisse tradunt. Noctem autem vnam illic non amplius morati Argonautæ ad Æginam aquatum contendunt, vbi de aqua pugna conseritur inter eos, inde verò per Eubœam, Locridémque nauigantes in * Iolcum, quarto demum mense post initam velleris aurei expeditionem, peruenerunt. Verùm Pelias, quòd Argonautarum reditum haud æquo animo ferret de Æsone obtrūcando cogitauit. Hic autem dum sibi ipsi mortem consciscere quærit, immolati tauri sanguinem intrepidè hausit, & interiit. Atqui Iasonis mater, Peliam execrata, relicto filio paruulo, velut ad bellum antesignano, vitam suspendio finit. Deinde Pelias & relictum ab ea filium iugulauit. Interea redit Iason, ac vellus aureum Peliæ dedit. Qui, cùm de iniuriis, quibus erat affectus, alienum sibi cum eo expostulandi tempus foret, occasionem expectandam esse censuit. Proinde sumptis secū lectissimis heroibus in Isthmum nauigauit, ac nauim Neptuno dedicauit. Inde Medeam monet, vt rationem ineat, qua Pelias illi tot iniuriarum pœnas luat. Tum illa Peliæ regiam ingressa: regis filias Asteropeam nempè, & Antinoen ad patrem necandum, elixandúmque suasu inducit suo, atque eundem in vitam mox ætate iuuenem suis se veneficiis reuocaturam esse pollicetur, Idque, vt facilius credi possit, arietem in frusta dissectum elixatúmque agnum reddidit. Tum illi credulæ, patrem occidunt, membratímque concisum elixant. Acastus autem vnà cum Iolciensibus patrem sepeliuit: Iasonémque, & Medeam Iolco eiecit. Hinc illi Corinthum commigrant: vbi decennium totum fortunatè transegerunt. Inde cum Glaucen Creon Corinthiorum Rex filiam Iasoni despondisset, eam dimissa Medea, in matrimonium duxit. Tum illa, quos Iason Deos iurasset, obtestata, ingratúmque illius in ipsam animum, subinde detestata, vxori quidem peplū venenis infectum misit, quem simulac illa sibi induit, cum adiutore patre valido igne correpta conflagrauit. Medea insuper, quos ex Iasone filios habebat, Merme-

Iolcos.

Asteropea & antinoe patrē dissecant.

Medeæ crudele facinus

in filios proprios.

rum nempe, ac Pheretem trucidauit, & sumptum ab Sole alatorum draconum currum cõscendit, in eóque profugit Athenas, qua in fuga, vt quidam ferunt, filios infantes adhuc, supplices ante Acrææ Iunonis aram constitutos omisit: quos surgere iussos, Corinthij multis vulneribus contrucidarunt. At Medea, quæ conuolarat Athenas, mox ibi Ægeo nupta filium, cui Medo nomen fuit, gignit. Postea verò, cum Theseo comparasset insidias, Athenis in fugam acta cum Medo filio eiicitur. Qui magnum apud Barbaros imperium consecutus, subiectam sibi prouinciam vniuersam Mediam vocari voluit: & bellum contrà Indos inferens vitam cum morte commutauit. Sed Medea nulli suorum agnita ad Colchos remeauit, quæ cum Aeetem patrem Persei fratris dolo ab regia sede eiectum inuenisset, illi regnum recuperauit.

APOLLODORI ATHENIENSIS GRAMMATICI BIBLIOTHECES, SIVE DE DEOR. Origine, Liber II.

Benedicto Ægio Spoletino Interprete.

Inachus flu. vnde sic dictus.

Ægialea vnde dicta.

Voniam verò Deucalionis genus, ac sobolem enarrauimus, Inachi deinceps explicemus. Inachus igitur ex Oceano, & Tethye procreatur, à quo Inachus Argiuorum flumẽ nominatus est. Huius, & Melissæ Oceani filiæ Phoroneus, ac Aegialeus filij fuerunt. Ægialeus tametsi nulla de se prole relicta sit extinctus, Aegialeam tamen ab eo, cui præfuerat regioni, dictam fuisse terram legimus. Atqui Phoroneus terræ, cui postea nomen fuit Peloponneso, totius imperio potitus, ex Laodice nympha, Apin, & Nioben procreauit. Apis itaque cõmutato in dominandi libidinem regno, vi cuncta gerens ac planè tyrannica manu administrans, Peloponnesum Apiam suo de

nomine vocari iussit. Is demum Thelxionis, ac Telchinis insidiis proditus sine liberis excessit è vita, & relatus inter deos Sarapis appellatus est. De Niobe autem, & Ioue, quā primam mortaliū Iupiter iniuit, Argus natus est. Sed Acusilai testimonio ex eo Pelasgus etiam natus esse dicitur, à quo Peloponneso Pelasgia nomen fuit impositū. At Hesiodus Pelasgum fuisse indigenam refert. Sed hac de re nos alibi rursus dicturi sumus.

Peloponnesus cur postea dicta Pelasgia.

Argus itaque simul ac à Phorone regnum accepit, Peloponnesum à se Argos dici imperauit: qui postea ducta vxore Euadne Strymonis, ac Neæræ filia, Iasum, Piranthum, Epidaurum, & Criasum genuit, qui postea regno successit. Ex Iaso autem nascitur Agenor, ex quo Argus Panoptes ortus est: hunc toto corpore oculatum fuisse legimus. Hic enim viribus præstans, sublato qui Arcadiam deuastabat, tauro, eius sese corio circūtexit. Adhęc Satyrum: qui Arcadibus vim inferebat, eorúmque pecora abigebat, fortiter pugnans interfecit. Quinetiam Echidnam quam Tartari, ac Terræ filiam dicunt, quæ viatores corripiebat, dormientem nactus interimit, idémque sublatis cædis auctoribus, Apidis interitum vltus est.

Phoroneo. Peloponnesus Argos dicitur.

Argi verò, & Ismenes Asopi filiæ Iasus est filius: ex quo Ionem ortam esse tradunt. At Castor, qui de temporum ignoratione conscripsit: necnon complures tragœdiarum scriptores, Ionem Inachi filiam esse perhibent. Hesiodus, & Acusilaus eam Pirenis filiam esse narrant, quam Iunonis sacerdotio decoratam Iupiter vitiauit, à quo cùm violatam fuisse puellam hanc Iuno comperisset, in buculam candidam transformauit, cùm qua Iupiter se concubuisse abiurauit. Quare Hesiodus inquit, amantium iusiurādum irritum esse, neque ad deorum iram quidquam pertinere. Iuno interim vaccam ab Ioue depoposcit, acceptámque Argo Panoptæ custodiendam dedit. Hanc autem Asclepiades Arestoris, Pherecydes verò Inachi, sicut Cercops Argi, & Ismenes, quæ Asopi fuit, filiam scribunt: sed Acusilaus è Pirene, vt dictum antea fuit, ortā esse refert. Hic eam ad oleā, quę in Mycenæo luco erat alligabat. Cùm verò Iupiter eam Mercurio, vt furtim abduceret, imperasset, idque ab Hierace

Argus Iunonis custos.

detectum fuisset, neque celari amplius posset: lapide percussum Argum peremit. Hinc itaque Mercurius Argiphontes cognomentum accepit. Iuno demum bouem œstro concitauit. Quo facto ea prima in sinum ab se Ionium appellatum, penetrauit. Mox per Illyridem progressa Hæmum transcendit, ac per ea tempora traiectũ Thracium nominatũ, ab illa deinde Bosphorum dictum, tranauit. Inde, cùm in Scythiam penetrasset, & Cimmeriam terram, cumque per continentis multum, deerrasset, multáque Europæ maria, atque Asiæ plura tranasset in Ægyptum tandem peruenit: vbi pristina forma recepta ad Nili fluenta Epaphum peperit. Hunc Iuno, * Curetes vt alicubi puerum occulerent, precibus impetrauit. Quod factum vbi Iupiter resciuit, Curetas occidit. Io interim ad filium, sese vestigandum accingit. Quæ cùm Syriam propè vniuersam peruagata esset, quòd illic Bybliorum Regis vxor filium educari significabatur, & tandem Epapho inuento in Ægyptum remeauit, ac Telegono, qui tum Ægyptiorũ imperium administrabat, nupsit. Hic ipsa Cereri, quã Isin vocarunt Ægyptij, statuam collocauit. Et Ionem quoque Isidem appellarunt.

Argi mors.

Corybant.

Epaphus autem Ægyptiis imperans Memphin Nili filiam sibi coniugauit: déque vxoris nomine conditam vrbem, Memphin nominauit, ex eáque Libyam filiam procreauit, à qua & pars vna terrarũ Libya vocitata est.

Memphis cõditor.

Cæterùm ex Libya, Neptunóque gemini Agenor, ac Belus oriuntur. Agenor itaque in Phœnicem profectus, & inibi regni sedem constituit: vbi, & magnæ sobolis auctor extitit: quare de eo in præsentia dicere supersedebimus. At Belus, quòd ex Ægypto minimè discessisset: Ægypti regnum consequitur: atque Anchinoen Nili filiam duxit vxorem, de qua sibi filios geminos procreauit Ægyptum nempè, ac Danaum, sed & Euripidis testimonio * Cepheum, Phineúmque etiam liberos habuit. Igitur Danaum Belus ad Libyam incolendam, Ægyptúmque, ad Arabiam habitandã misit. Qui, cum deuastasset Melampodum terram, eam Aegypti nomine appellari de seipso voluit. Porrò & Aegypto è pluribus coniugibus filij mares quinquaginta gignuntur. At

Celeum vel lyncium.

fratri

fratri Danao filiæ totidem. Qui cùm de regno inter ſe contenderent, Danaus Ægypti filios præter vnum, aut alterum, filiarum ſuarum opera necauit, nam ex oraculo cædem ſibi ab eorum vno imminere acceperat, metu perculſus Mineruæ conſilio nauim nominatam ab eo de filiarum ſuarum numero πεντηκόντορον quaſi dixeris quinquagintiremem primus fabrefecit, in qua filiabus impoſitis aufugit. Inde in Rhodum appellens Mineruæ Lindiæ ſtatuam dedicauit. Hinc & Argos ſe contulit, & huic regnum tradit Helanor, qui tum Argis regnabat (at ipſe eius regionis potitus ſuo ipſius nomine incolas Danaos appellauit) ſed quòd ea regio aquarum caritate laborabat, ex quo Neptunus iratus Inacho fontes ſiccauerat, quod eam Mineruæ terram eſſe teſtatus eſt, filias ſuas interim aquatum emiſit. Harum vna Amymone aquam diſquirens, telum in ceruum iacit, ac Satyrum dormitantem offendit: Quare ille ſomno expergefactus puellæ ineundæ miro deſiderio capitur. At Neptuni ſuperuentu Satyrus ſe dedit in fugam. Amymone autem cum illo concubuit eique Neptunus Lernæos fontes indicauit. Porrò Ægypti filij Argos profecti vt mutuam inter ſe ſimultatem compeſcerent, ſeſe cohortantur, & Danai filias ſibi in matrimonium dari obſecrãt. Tum Danaus, ſimul, quòd parum crederet eorum pollicitationibus, ſimul quod fugæ, exiliique ſui reminiſceretur iniuriæ, nuptias pactus ſortitò puellas diſtribuere cœpit. Hypermneſtram igitur natarum maximam Lynceo, & Gorgophonem Protheo ſelegit. Hos enim ex coniuge Regina Argyphia Ægyptus extulerat. Inde ſuã quiſque ſortiti ſunt.

Danaus primus nauim fabrefecit.

Buſiris quidem, & Enceladus, Lycúſque, ac Daiphrõ, Automaten, Amymonem, Agauen, Scæam, Danao ex Europa Regia matrona ſatas ducunt. At ex Elephantide ortæ fuerunt, Gorgophone, atque Hypermneſtra, ſed Lynceus Calycem ſortitus eſt. At Iſter Hippodamiam, Chalcodon Rhodiam, Agenor Cleopatram, Aſteriam Chætus, Hippodamiam Diacoryſtes, Alcis Glaucen, Alcmenon Hippomeduſam, Hippothous Gorgen, Iphimeduſam Euchenor, Rhoden Hippolytus. Hi decem ex Arabia vxore geniti ſunt. Sed puellæ

Filiæ Danai Ægypti filiis nubunt.

ex Hamadryadibus nymphis, aliæ ex Atlantea, aliæ ex Phœbe natæ sunt, Agaptolemo Pirene, Cercestis Dorioni, Eurydamanti Pharte, Ægio Mnestra, Euhippe Argio, Anexibia Archelao, Menacho Nelo obuenerunt: hi septem è Phœnissa coniuge orti sunt: at puellæ, quæ Æthiopides erant, quod cognominis essent Memphidi, haudquaquã sortito inter se copulari voluerunt. Nam ex Tyria nati matre Clitus Cliten, Sthenelus Sthenelen, Chrysippus, Chrysippen duxit. Atque ex Caliáde, & Naide nympha, filij duodecim nati erant, cum totidem Polyronis Naidis filiabus. illorum hæc sunt nomina: Eurylochus, Phantes, Peristhenes, Hermus, Dryas, Potamon, Cisseus, Lixus, Imbrus, Bromius, Polyctor, Chthonius. Hæ vero sunt ex nympha natæ Autonoe. Theano, Electra, Cleopatra, Eurydice, Glaucippe, Anthelea, Cleodora, Euippe, Erato, Stygne, Bryce. Qui vero de Gorgonibus Ægypto nati sunt, eas, quæ de Pieria genitæ fuerunt, sortiti duxerunt. Nam Periphanti obtigit Actæa, Oeneo Podarce, Ægyptó Dioxippe, Menalce Adyte, Ocypete Lampo, Pylarge Idmom. Octo autem nouissimi sunt, Idas, qui Hippodicen: Daiphron, qui Adianten duxit ex Herse matre natas: Pandion, qui Callidicen: Arbelus, qui Oemen: Hyperbius, qui Celæno: Hippocorystes, qui Hyperipten sibi coniugarunt. Hi ex Hephæstine oriuntur: at puellæ matre Crinone fuerunt. Post, vbi suam quisque sortitus, coniugem duxerunt, acceptos in conuiuium cunctos Danai filiæ datis à patre pugionibus somno sepultos, suum quæque, sponsum occidunt, vna tamen modo excepta Hypermnestra. Hæc. n. sola Lynceum, quòd eius virginitatem abstinuisset, incolumem asseruauit.

Omnes filiæ Danai suos viros præter vnam trucidant.

Quamobrem hanc Danaus coniectam in vinculis custodiri iubet. Reliquæ Danai filiæ præsecta sponsorum capita in Lerna defoderunt, corpora verò ante vrbem deplorata sepelienda curauerunt. Has autem Minerua, Mercuriúsque Iouis imperio expiarunt. Demum postea Danaus Hypermnestram Lynceo in matrimonium copulauit, cæteras in gymnicum certamen productas victoribus habendas dedit. Amymo-

ne Neptuni semine prægnans Nauplium peperit. Hic quòd longæuus esset, mare nauigans morientium casum permolestè ferebat. Sed & ipsi tandem aliquando obiisse contigit, vel eo mortis genere, quo alios defungi mæstissimè conspiciebat. Verùm antequam è vita decessit, vt Tragicorum auctoritate comprobatur, Clymenem Atrei filiam sibi vxorem coniugari placuit. Qui verò Reditus conscripsit, Philyran dixisse ait. Cercopis autem testimonio Hesionem cœpit. De qua Palameden, Oeacem, Nausimedontem gignit.

Lynceus autem, qui post Danaum Argis dominatus est, ex Hypermnestra quidem, Abantem filium genuit, ex quo & Ocalea coniuge Mantinei filia, gemini procreantur Acrisius, ac Prœtus, qui cum in vtero matris adhuc essent, inter se diffidere cœperunt. Vbi verò per ætatem potuêre de regno certare non dubitarunt. Hique belligerantes primi clypeos inuenerunt. *Clypeorum inuentores.* Inde victor Acrisius Prœtum Argis exegit: qui ad Iobatem in Lyciam peruenit, sed vt alij produnt, ad Amphianactem confugit, cuius etiam filiam ducit. Homerus autem * Anteam dicit. ** Antiam.* At si tragœdiarum scriptoribus fidem habemus, Sthenobœam. Hunc demum socer cum Lyciorum copiis reduxit, ac Tirynthem occupauit, quam ipsius gratiâ Cyclopes mœnibus cinxerunt, atque in partem assumpti Argiuam terram propè vniuersam coluerunt. Sic Acrisius Argis imperat: & Prœtus Tirynthe. Ad hæc Acrisius ex Eurydice Lacedæmonis filia Danaen gignit. Prœtus vero de * Sthenobœa Lysippen, Iphinoenque, & Iphianassam, quæ cùm ** Antia.* adultæ iam ætatis essent, in insaniam cōciderunt, quòd, vt Hesiodus inquit, Dionysij ferias minimè receperunt. At Acusilai sententia, quòd Iunonis simulachrum nihili fecerunt, Sic itaque furore percitæ per omnem Argiuorum terrā deerrabant. Inde iterum in Arcadiā, ac Peloponnesum reuersæ nullo non dedecore labefactatæ per deserta discurrebant. Melampus autem Amythaonis filius, & Idomenes, quæ fuit Abantis, vaticinandi cognitione insignis, & qui potionandi, expurgādiq; rationem

primus inuenerat, se virginibus sanitatem restituturum pollicetur: si tertiam regni partem accipiat. Proetus tanta mercede deterritus, filiarum curæ minimè assentitur. Quocirca virgines longè maiori vesania concitantur, immò verò etiam illarum veluti contagione offensæ reliquæ mulieres cum virginibus simul furere: etenim desertis propriis ædibus in suos ipsarum filios desæuiebant, atque in deserta sese fugientes abdebant. Cùm verò id calamitatis genus indies magis increscerét: postulatam mercedem Proetus Melampodi vltrò concessit. Tum ille eas se curaturum esse promittit, si regni tantundem fratri suo Bianti attribuatur. Inter hæc Proetus veritus, ne, si filiarum cura longius protrahatur, mercedem ille peteret ampliorem, postulatis assensus, filias Melampodi curandas commisit. Quare Melampus, adhibitis validissimis adolescentibus eiubilatum simul, & entheam, quandam choream imitatus de montibus virgines ipsas, in Sicyonem est vsque insecutus. Has dũ persequeretur, Iphinoe natu maxima vitam cum morte commutauit. Reliquæ vero repurgata vesania resipuerunt: Harum, demum, Melampodi vnam, & Bianti alteram Prœtus, in matrimonium collocauit: neque longo post tempore Megapenthem filium genuit. Cęterum Bellerophontes, Glauci, qui Sisyphi fuit, cùm per imprudentiam Deliadem fratrem, siue, vt quidam ferunt, Pirenem, aut, vt, alij volunt Alcimenem peremisset, ad Proetum Argos, confugit ab eóque expiatur. Mox autem cùm illius amore Sthenobœa, quæ & Antea dicebatur, deperiret, submisit, qui illum de concubitu interpellaret, qui, cum mulieris libidini minimè consensisset: Sthenobæa Prœto Bellerophontem quæsiti concubitus insimulauit. Prœtus, vxori credulus dat illi ad Iobatem literas huiusce argumenti: Vt Bellerophontem curaret occidendum. At Iobates re cognita illi vt ad Chimæram extinguendam iret imperauit. Siquidẽ ita iuuenem à fera perditũ iri arbitrabatur, quando ea non vnius modo, sed ne multorũ quidẽ viribus facilè perdomari poterat. Nam prima, in parte leo, postrema draco, media verò capra esse videbatur, quę flammas euomebat, ac proxima quæque disperdebat,

Proeti filias furere.

** Antia.*

Chimeræ, figura.

pecoráque inficiebat. Hæc. n. trium belluarum viribus sub vna duntaxat natura communita erat. Aiunt hanc ipsam Chimæram ex Homeri testimonio Amisodari cura enutritam fuisse, natámque ex Typhone,& Echidna, id quod Hesiodi carminibus comprobari legitur. Conscenso igitur Pegaso, quem ex Medusa, ac Neptuno satum, & aligerum habebat Bellerophontes, sublatus in altum, ex eo Chimæram sagittis impetebat. Qua demum peracta pugna Iobates eundem in Solymos pugnaturum misit, vbi & id feliciter exegit, ad Amazonas expugnandas proficisci imperauit. Quibus item deuictis collectam Lyciorum iuuentutem, quæ cæteris præcellere videretur, in insidiis considere iubet, atque ita Bellerophontem occidi præcepit. Vbi autem & hosce ad vnum omnes ab eo cæsos accepit, admiratus iuuenis præstantiam, Iobates literas illi Prœti ostendit. Inde, vt secum maneret, rogauit: Eique Philonoem filiam vxorem dedit. Qui demum, cùm fato concessisset, Bellerophontem generum suum regni successorem instituit.

Interim Acrisio de maribus filiis oraculum sciscitanti, numen respondit, puerum de filia oriturum esse, qui auo necem illaturus esset. Id igitur Acrisius pertimescens æneo sub terra cubiculo constructo, inclusam Danaem custodiri iubet. Hanc,vt nonnulli tradunt, vitiauit Prœtus: vnde inter se orta contentio est: sed aliorum testimonio proditur: Iouem in aureum imbrem transmutatum per impluuium in Danaes sinum delapsum cum ea concubuisse: mox vbi Perseum de filia natum esse cognouit Acrisius,ab Ioue compressam filiam minimè credens, eam vnà cum filio in arca lignea conclusam in mare deiecit:quæ cùm in * Seriphum insulam delata fuisset: Dictys desumptum puerum educauit. Cæterum Polydectes vterinus Dictyis frater, Seriphi Rex, Danaes amore correptus. cum ea (Perseus. n. in virilem ætatem peruenerat) potiri nequiret, amicos, quibuscum & Perseum etiam conuocat, iisque, ob Hippodamiæ Oenomai filiæ nuptias Eranũ se celebraturum edicit. Cui tum Perseus: quanam inquit in re conficies Eranum? equo Polydectes respondet. Atqui Perseus,

** Vnde prouerbium Seriphiarana. Plinius lib. 8. cap. 58.*

Gorgonis, ego inquit, capite. Tum Rex, contra nihil ſubiecit. Mox vero, ab aliis equos expoſcit, ſed, quòd equum à Perſeo habere non poſſet pro ſymbolo Gorgonis caput illi, vt afferret, imperauit. Tum Perſeus Mercurij, ac Mineruæ ductu Phorci filias adiit, Ento, Pemphredo, & Dino. Hæ fuere Cetúſque, & Phorci natæ. Gorgonum ſorores ab ortu ipſo ſtatim anus factæ, vnoque tres oculo, & dente vno præditæ, quibus, & viciſſim inter ſe vtebantur.

Hæc, vbi potitus eſt Perſeus, repoſcentibus illis, ſe redditurum pollicetur, ſi, quæ ad Nymphas, ipſa duceret, viam commonſtrarent. Erant autem hiſce Nymphis talaria, & cibiſis, quam peram quidam eſſe putant. Id Pindarus, & Heſiodus in Clypeo, vbi de Perſeo, ſic ait.

Horrendæ totas ſcapulas caput occupat ingens
Gorgonis, idque intra cibiſin latet.

Nam cibiſis, quòd inibi condantur indumentum, & cibaria, dicta eſſe videtur. Ad hæc Orci galeam, adhibuit. Reſtitutis itaq; Phorcidibus & dente, & oculo, quod viam demonſtraſſent, ad Nymphas peruenit: Adeptus inde, quæ cupiebat, humeris ante omnia peram induxit, ac pedibus talaria accommodauit, poſtremo galeam capiti impoſuit. Hac igitur tectus, quoſcunque voluiſſet, ipſe inuiſus aliis, peruidebat.
Is, vbi à Mercurio adamantinam harpen accepit, ad Oceanum deuolauit, hic Gorgonas dormientes deprehendit.

His autem Euryalæ vni, Stheno alteri, tertiæque Meduſæ nomen fuit. In quibus ſolam Meduſam mortalem fuiſſe perhibent. Ad huiuſce itaque caput reportandum Perſeus emiſſus fuit. Erant Gorgonibus capita, ſquamoſarum anguium ſpiris obſita, dentes præterea tantæ magnitudinis, quantæ ſuum eſſe videntur. Ad hæc manus æneæ, & alæ aureæ, quibus conuolabant, quæ, quicunque obtuerentur, eos in ſaxa omnes commutabant. Has demum Perſeus ſomno ſepultas adortus, cuius manus Pallas dirigebat, auerſus oculis in æreum clypeum defixis, per quem ipſam Gorgonis imaginem

Figura Gorgonidum capitum.

respiciebat, Medusæ caput amputauit. Quo resecto Pegasus alatus equus repente prosiluit, & Crysaor Gerionæ pater. Hosce autem è Neptuno procreauit. Igitur Perseus reposito suam intra peram Medusæ capite recessit. Verùm Gorgones ipsæ somno excitæ Perseum insectabantur, quem intueri ob Orci galeam minimè poterant. Quòd ea Perseus contegebatur. Qui cùm in Æthiopiam peruolasset Cephei Regis filiam Andromedam maris Ceto iam iam deuorandam offendit: quoniam Cassiopeia Cephei coniux de corporis formæ præstantia, quod se omnium formosissimam iactitabat, Nereidas in certamen prouocauit. Quamobrem ea sibi Nereidas iratas fecit. Tum etiam Neptunus ira percitus * Cephei regnum, & aquarum multitudine, ac Ceto immisso peruastauit.

Pegasi ortus.

** Celei.*

Cepheus autem Ammonis oraculo monitus, tum demum tantæ calamitati modum fore accepit, cum Cassiopeæ filiam Andromedam Ceto deuorandam proposuerit. Id igitur Cepheus Æthiopum vi compulsus, effecit, scopulóque filiam alligauit. Quam conspicatus Perseus, & illius amore succensus, Cepheo sese Cetum ipsum interempturum pollicetur, si filiam ab imminenti periculo ereptam sibi in matrimonium collocet: Pactis itaque iureiurando confirmatis, Perseus monstrum aggressus occidit, atque Andromedam soluit. Huic non ita multo post Phineus Cephei frater insidias parat, is qui primus iam coniunx designatus erat, verum id vbi rescíuit Perseus cum coniuratis omnibus Phineum Medusæ capite ostentato in saxa repente conuertit. Itaque Perseus, reuersus in Seriphum, * matrem ad aras cum Dictye, ob Polydectis violentiam confugisse, deprehendit. Inde impetu facto aggressus Regem concurrentium amicorum auxilio fretum auersus Gorgonis caput ostendit, idque quotquot aspexerunt, qualicunque quisque forma esset, in saxa commutatus est. Mox vbi Dictyn Seriphi Regem constituit, Mercurio talaria, peram, & galeam reddidit, & Gorgonis caput Mineruæ dono dedit. Ea verò Mercurius omnia Nymphis restituit. Cæterùm Pallas in medio clypeo Medusæ caput apposuit.

Siue lyncius.

Ceti monstri interitus.

** Insulam.*

Gorgonis capitis aspectu homines in saxa mutantur.

Nec desunt qui Gorgonis caput à Minerua præcisum fuisse dicant. Aiunt enim eam sese pulchritudine Palladi comparare non erubuisse: Atqui Perseus, cum Danae, & Andromeda Argos Acrisium visurus properauit. Is autem oraculi metu Argos deseruit, atque in Pelasgiam terram commigrauit: interea Teutamia Larissęorum Rege patri iam vita functo gymnicum certamen edituro, ad id etiam Perseus decertaturus aduenit: ac etiam quinquertium ludens, disci iactu Acrisij pede percusso, actutum eum interfecit.

Post, vbi Perseus oraculum iam expletum esse animaduertit, Acrisium quidem extra vrbem sepeliuit. Verùm, quod Argos ad illius hęreditatem adeundam, qui eius opera occubuisset, remeare iusto quodam pudore teneretur, profectus Tirynthem ad Megapenthem Prœti filium cum regno vicissim commutauit, nam illi Perseus Argos tradidit, ac Megapenthes Argiuorum regno præficitur. Perseus verò Tirynthem adeptus, Mideámque, & Mycenas admuniuit. Porrò ex Andromeda Perseus filios habuit antè, quàm in Græciam venisset. Persem scilicet, quem apud * Cepheum reliquerat. Ab hoc Persarum Reges originem duxisse feruntur. At Mycenis procreauit Acæum, Sthenelum, Helam, ac Mestorem, & Electryonem: filiam insuper Gorgophonem, quam Perieres vxorem duxit. Item ex Alcæo, atque Hipponome Menœcei filia nascitur Amphitryo, & Anaxo filia.

* *Vel celeũ.*

De Mestore, ac Lysidice Pelopis filia Hippothoe gignitur, quam, cum rapuisset Neptunus, atque in Echinadas insulas intulisset, comprimit: ex eáque Taphium creat, qui Taphum colonos induxit habitaturos, quos Teleboas quod procul à patria iuerit, appellauit.

Taphiam vel taphiussam.

Sed ex Taphio Pterelaus natus est. Hunc Neptunus aureo crine illius capiti imposito, fecit immortalem. Ceterùm Pterelai septem filij fuerunt, femina quidem Comætho, at mares, Chromius, Tyrannus, Antiochus, Chersidamas, Mestor, Eueres.

Atque Electryon ducta in matrimonium Anaxone Alcæi filia, suscepit feminei quidem sexus Alcmenam,

mares autem, Stratobatem, Gorgophonum, Philonomum, Celæneum, Amphimachum, Lysinomum, Cherimachum, Anactorem, Archelaum: sed post hosce spurium ex Phrygia muliere Midea, Licymnium.

E Sthenelo verò, & Nicippe, quæ Pelopis fuit, Alcinoe, & Medusa procreantur, mox etiam eidem Euristheus natus est. qui Mycenis imperauit. Nam quo tempore Hercules gignendus esset, tum Iupiter inter Deos dixisse fertur, qui è Persei prole oriturus est, Mycenis regnabit. Hinc Iuno persuasit ob inuidiam, Ilithyiæ, vt Alcmenes partum cohiberet: eámque vt Eurystheus Sthenelei filius in lucem, iam septimestris prodiret, subornauit.

Ad Electryonem autem Mycenis cum Taphio imperantem Pterelai filij profecti, ab eodem Mestoris regnum auo materno repetunt, qui, quòd ab eorum postulatis maximè abhorreret Electryo, ipsius boues abegerunt. Tum Electryonis filij vim vi repellentes mutuo concursu perimuntur, at ex Electryonis liberis Licymnius, quòd puer admodum esset adhuc, seruatur incolumis. Atqui ex Pterelai natis Eueres, qui naueis asseruabat, superstes fuit. Tum, qui è Taphiis euasissent, vela vento dederunt, & abactas secum boues Polyxeno Eliensium Regi commendarunt. Cæterùm Amphitryo redemptas de Polyxeno boues Mycenas abduxit. Interea verò Electryo filiorum cædem vlturus regno simul cum Alcmene filia in Amphitryonis potestatem tradito iurisiurandi religione illum prius adegit, vt ad reditum vsque filiam virginem seruaret intactam. Bellum enim contra Teleboas conflare cogitabat. Is autem cùm boues reduceret, earúmque vna aufugeret, in ipsam Amphitryo tùm, quam manibus forte clauam gestabat, immisit. Quæ de bouis cornibus repulsa in Electryonis caput insiliens ipsum vita priuauit. Sthenelus itaque hanc nactus occasionem è tota Argiuorum terra Amphitryonem exegit. Inde non modo Mycenarum, sed etiam Tirynthis ditione potitus est, mox autem Pelopis ad se filiis Atreo, Thyestáque accersitis, Medeam commendauit. Amphitryo verò cum Alcmena, & Li-

cymnio Thebas profectus à Creonte fuit expiatus, ac Perimedem sororem Licymnio tradit. Interea verò Alcmene dictitante ei nupturam se esse, qui fratrum suorum interitum vlcisceretur: tum Amphitryo pollicitus aduersus Teleboas se bellum moturum, Creontem quoque ad id sibi socium aduocauit. Tum is socium se belli fore inquit, si prius ille Cadmiam à vulpe liberaret, nam fera vulpes Cadmiam deuastarat. Hic & si recepisset, fato tamen cautum erat, eam à nullo vnquam mortalium captum iri.

Interim, dum fines ab hostibus diripiuntur, vnum ex vrbanis puerum Thebani in mensis curriculum ipsi multos rapturæ ne hoc fieret dari permiserunt. Igitur Amphitryo Athenas profectus ad Cephalum Deionei filium Teleboarum spoliorum parte promissa, induxit, vt in venationem adduceret canem, quem Procris è Creta sumptum à Minoe, duxerat, cui fato concessum fuerat, vt quamcumque feram insectaretur, occideret. Quamobrem canem, cui Lælapi nomen fuit, cum vulpem insequitur, Iupiter vtrumque lapides effecit.

Amphitryo Cephalum à Thorico, qui Atticæ terræ populi nomen est, belli socium habens, & de Phocensibus Panopeum, ab Elo Argiuorum Eleum Persei filium, à Thebis Creontem, Taphiorum insulas deuastat. Verùm Pterelaus donec in humanis fuit, * Taphum capere nunquam potuit. Post, vbi Cometho Pterelai filia, Amphitryonis amore inflammata est, aureum de patris capite capillum prosecuit, Inde Pterelai morte insecuta omnes ad vnam insulas subegit Amphitryo. Qui interfecta post Comethone, captis spoliis Thebas renauigat, & insulas Elio, Cephalóque tradidit. Mox illi conditas sibi cognomines vrbes habitatum commigrarunt.

* *Taphiam.*

Prius autem, quàm Amphitryo Thebas rediisset, per noctem Iupiter ad Alcmenam contendit, cùm qua trinoctio facto mutatus in Amphitryonis viri formam, concubuit: quæque aduersus Teleboas gesta essent, omnia recensuit. Vbi vero Amphitryo rediit, ac se à coniuge negligentiùs excipi videt, ab ea huiusce rei caussam postulat, cui, cùm Alcmena respondisset, quòd reuersus priore nocte secum concubuisset: à Tiresia

Iouis cum vxore concubitum factum rescifcit. Alcmena verò duos peperit filios, Ioui quidem Herculem vna nocte grandiorem, atque Amphitryoni Iphiclem. At cùm Hercules octo iam menses natus esset, Dracones duos inusitatæ magnitudinis Iuno infantem perdituros in lectum dimisit: Alcmena Amphitryonis opem implorante Hercules in pedes erectus vtraque manu constrictos ipsos necauit. Cæterùm Pherecydes ait, Amphitryonem, dum, vter esset eius de pueris filius, scire vellet, dracones hosce in cunas, lectúmve iniecisse: quo facto Iphicles planè in fugam ire conatur, at Hercules immotus stetit: atque ita Iphiclem ex ipso genitum cognouisse refert. Hercules currus agitare ab Amphitryone, luctandi autem artem ab Autolyco, & ab Euryto sagittandi rationem, à Castore sub armis exerceri, demum à Lino citharœdicam didicit. Is Orphei frater fuit. Qui cùm Thebas commigrasset, ac Thebanorum ciuium numero allectus fuisset cithara percussus ab Hercule, interiit: quòd ab eo velut præceptore vapulasset, ira succensus interemit. Cui cum quidam diem dicerent, & cædis, & commissi criminis postularent, ille contra Rhadamanthi legem recitans eiusmodi, qui manibus iniustis irritantem punierit, insons esto, & hunc in modum Hercules euasit incolumis. Veritus autem Amphitryo, nequid iterum eiusmodi faceret, eum ad boum armenta amandauit, ibíque dum educatur, & virium præstantia cæteris omnib. antecellebat. Ad hæc visu terribilis erat, nempe Iouis filius, quíque cubitorum corporis, quatuor erat altitudine. Igneũ ex oculis splendorem effundebat, nec frustrà aut ab arcu sagittas emittebat, aut iaculo feriebat. Qui, cum inter boum armenta esset annum agens decimumoctauũ leonem Cithæroneum interfecit. Hic è Cithærone impetu facto, Amphitryonis, ac Thestij boues, dissipabat. Is autem Thespiensium Rex erat, ad quem, leonis illius occidendi ergò se contulit Hercules: apud quem dies quinquaginta exceptus hospitio permansit. Huic, quòd per diem venatum eunti noctibus singulis singulas filias subigendas dabat. Is autem filias quinquaginta ex

Quidam dicũt vtrosque Amphitryoni peperisse.

Figura Herculis.

Megamede Arnæi filia natas habebat, qui summa ope nitebatur, vt Herculis semine repletæ omnes, sibi nepotes procrearent. Hercules vnam, eandémque sibi supponi puellam existimans cum omnib. tandem coiuit: ac subacti suis viribus leonis pellem sibi induit. & huius hiatum galeæ loco habuit. Redeunti verò illi à venatione Ergini legati missi à Thebanis tributum, vectigálve exacturi obuiam facti ierunt, Thebani verò Ergino hanc ob caussam vectigales, tributariíve erant. Clymenum Minyarum Regem Menœcei auriga, cui nomen fuit Perieres, lapidis ictu in Onchesto Neptuni luco vulnerat, & hic Orchomenum semimortuus delatus, ac moribundus Ergino filio mortem suam vlcisci iubet. Erginus itaque ingenti cum exercitu cōtra Thebas profectus, non paucis trucidatis pacem demum iureiurando stabilitam Thebanis dedit ea lege, vt ij ad annos viginti, boues centum quotannis tributi nomine ad eum mitterent. Hercules legatos ad id tributi petendum Thebas adeuntes forte quadam obuiam habens, ignominia affecit, desectis auribúsque, & naribus quoque, & funiculis suas iis collo manus circumligans, hoc, inquit, Ergino, & Minyis tributum reportate. Quas ob res indignatus Erginus in Thebas bellū intulit. At Hercules armis à Minerua sumptis, & bello præfectus Erginum quidem obtruncauit, Minyas autem in fugam vertit, ac Minyas geminatum tributum Thebanis pendere imperauit. Quo bello cum fortissimè pugnaret Amphitryo, interficitur. Porrò Hercules à Creonte ob rem præclarè gestam natu maximam filiam, Megaram vxorem accepit, de qua filios tres Therimachum, Creontiadem & Deicoontem habuit. Iuniorem verò filiā Creon Iphiclo, qui iam Iolaum filium ex Authomedusa Alcathoi filia, susceperat, coniugauit. Rhadamanthus autem Iouis filius post Amphitryonis cædem Alcmenam duxit. Quíque Ocaleam Bœotiæ in exilium eiectus habitatum concessit. Hercules per Eurytum sagittandi peritiam antea consecutus: ensem à Mercurio: ab Apolline sagittas,* à Volcano thoracem aureum, & à Minerua peltam accepit. Nam clauam ipse sibi in Nemea silua cæsam comparauit. Post confectam cum Minyis pu-

Vulcano.

gnam Iunonis odio in furorem incidit ac suos ipse filios ex Megara procreatos, vnà cum duobus Iphicli liberis, in ignem coniecit, qua de causa se ipsum exilio mancipauit: Expiatur demum à Thestio. Inde Delphos profectus Deum sciscitatur, vbi nam habitatum iturus esset.

Pythia tum primùm Herculem ipsum appellauit, nam prius Alcidæ nomine vocabatur, eumque Tirynthem habitaturum esse dixit.

Eurystheóque annos duodecim seruiturum, & imperatos labores totidem confecturum. Ad postremum verò peractis ærumnis ipsum immortalitate donatum iri prædixit. Id vbi Hercules accepit, Tirynthem commigrauit, ac quidquid ab Eurystheo iubebatur, exigebat. Primùm itaque illi Nemeæi leonis pellem afferre iubet: id verò animal Typhone genitum inuulnerabile fuit. *Primum facinus.*

Hercules contendens in leonem Cleonas peruenit, vbi Molorchus vir, * qui manibus suis victum sibi quæritabat, ipsum hospitio excepit: Cuique hostiam immolare voleti, eam ad diem trigesimam ei seruare iubet. Nam, si de venatione incolumis reuerteretur, Ibui eam seruatori mactaret: si verò occubuerit, sibi tum per eam velut Heroi inferias ageret. Post, vbi in Nemeam peruenit, quæsitúmque leonem reperit, ac sagittis illum prius impetiuit. Vt verò nullis posse vulneribus occidi cognouit, protenta claua feram persequitur, quæ cum in * spelæum anceps confugisset, eius alterum ostium obstruxit, ac per alterum irrupit in feram, & circumpositis collo manibus, eò vsque astrictam tenuit donec eam præfocauit, impositámq; humeris Mycenas importauit. Sed vbi extrema sui reditus die Molorchum, vt mortuo hostiam immolaturum deprehendit, Seruatori Ioui sacris peractis leonem Mycenas intulit. Cæterùm Eurystheus cognitis Herculis viribus, ipsum vrbem ingredi postea nunquam permisit. At pro portis res ab eo gestas ostentare præcepit. Ad hæc aiunt metu perculsum, dolium sibi æneum sub terra occultè comparasse. Deinde Copreum caduceatorem Eliensis Pelopis mittit, qui quos ille labores exantlaturus esset, iniunxit. Hic, post interfectum à se Iphitum, Mycenis exulauit. Ibíq;

Pastor.

Specu.

Secũdum facinus. vnde prouerbium Hydræ portẽtosa forma.

postquam ab Eurystheo expiationem est consecutus, habitauit. Porrò secundum Herculi certamen Hydram Lernæam obtruncandam imperauit. Hæc intra paludem Lernam enutrita plana omnia, & campestria eruptione facta disperdebat, in pecora, atque agros sæuiebat. Hydra mira corporis magnitudine fuit nouem capitib. munita, quorum octo morti obnoxia fuisse dicũtur. Quod autem omnium medium erat, immortale fuisse ferunt. Hercules igitur, curru conscenso, Iolai aurigæ opera vsus ad Lernam contendit, quò cùm peruenisset, equos sistit, Hydram in tumulo quodam nactus, propter Amymones fontes, vbi ea latitare consueuerat, Quam cum ignitis sagittis impetisset, de latebris exilire compulit. Egressámque ipsam manu præhensat, prehensámque tenet, ea verò pedibus statim circumplicita cohibebatur. Hercules capita contundens claua, nequicquam elaborabat, nanque vno contuso, duo subnascebãtur. Insuper Hydræ peruasti corporis Cancer admorso Herculis pede opem ferebat. Quocirca interfecto cancro, Iolai, & ipse opem implorauit. Qui cum proximæ siluæ partem succendisset ignitis torribus renascẽtia Hydræ capita inurens, eum in modum renascentium capitum ortus suboriri prohibebat: victor caput illud morti haud obnoxium recisum defodit, eique ingentis ponderis lapidem superimposuit, secus viam, quæ per Lernam Eleuntem ducit. Ad hæc Hydræ corpore minutissimè conciso sagittas eius felle tinxit. At Eurystheus hunc Herculis laborem duodecim ærumnis annumerãdum esse negauit, propterea quòd Hercules non solus sed Iolai adiumento Hydram superauerat. Tertium verò facinus hoc illi gerendum imponit, vt cornutam ceruam Mycenas viuam adferret. Erat.n.ad Oenoen auratis cornibus insignis cerua Dianæ sacra, Quocirca Hercules, quòd eam neque occidere, neque vulneribus afficere vellet, annum totum est insecutus: Postea verò, quàm fera Herculis persecutione lassatam se esse sensit, in Artemisium montem confugit, & illinc ad Ladonem amnem, quem cum iam iam tranatura esset, sagitta percussam cepit, humeris sublatam ferens, & per Arcadiam iter agebat, cui, cum Apolline Diana simul obuiam

Hercules cũ Iolao Lernã interficit.

Tertium.

facta, ceruam recipit, atque Herculem quod sacrum sibi animal occidere voluisset, obiurgauit, tum ille necessitate rei damnata Eurystheum auctorem rei fuisse affirmauit, placata Deæ iracundia, feram viuam adhuc Mycenas importauit.

Quartum inde ei certamen imperauit, Erymanthium Aprum ad se viuum ferat. Hæc autem fera Psophidem vsque ab Erymantho monte prorumpens deuastabat. Hercules itaque Pholoem inter eundum à Pholo Centauro Silem, ac Meliæ Nymphæ filio hospitio excipitur. Hic hospiti tostas carnes edendas apposuit. Ipse verò crudis vesci maluit. Herculi interim vinum poscenti vereri se, inquit, commune Centaurorum dolium relinere: at bono illum esse animo Hercules iubet, ac ipse dolium releuit. Neque ita multò post: Centauri quòd vinum subuoluissent, affuere lapidibus armati, & abietibus in Pholi antrum irrumpunt, E quibus Anchium, & Agrium, quod primi intrare spelæum ausi fuissent, Hercules accensis torribus percussos euertit: reliquos autem ad Maleam vsque sagittis persecutus est. Inde verò ad Chironem confugêre, qui à Lapithis eiectus è Pelio monte, ad Maleam habitauit. In hunc Hercules, cum circa delapsos Centauros sagittis impeteret, telum emisit, quod delatum per Elati brachium in Chironis genu infigitur. Tum Hercules tristitia affectus accurrit, ac sagittam extrahit, datúmque à Chirone remedium vulneri imposuit. Ille vero irremediabili vulnere sauciatus in spelæum se recipit, quod in eo vita excedere vellet, qui, cum per immortalitatem, qua donatus erat, minimè interire posset, tamen Prometheo Iouis permissu, immortalitatem adepto Chironis loco, tandem esse desiit. Cætera verò Centaurorum multitudo, alius aliò ex fuga sese receperunt. Nec defuerunt, qui in * Maleam montem confugerint. Eurytion verò in Pholoen, atqui Nessus ad Euenum amnem, reliquos autem Neptunus excipiens ad Eleusinem * montem occuluit. Porrò Hercules ad Pholoen regressus, ac Pholũ multis cum aliis morientem conspicatus, eruta de mortui corporis sagitta, quo pacto tantos tam parua sagitta occidisset, admirabatur. Hæc autem è manu sua delapsa

Quartum.

Maliã. Vnde prouerbiũ cum ad maliã deflexeris, domesticos obliuiscere.

in illius pedem decidit, atque actutum ipsum interemit. Igitur Hercules Pholo humi condito ad Apri venationem contendit. Quem è fruteto quodam ingenti cum clamore excitatum, per altam niuem defessum, ac vinculis præpeditum Mycenas inuexit. Quintum deinde laborem imperauit, vt Augeæ pecoris fimum vnius diei curriculo exportaret. At Augeas Rex Elidis fuit, sunt, qui illum Solis filium fuisse dicant. Nec desunt, qui Neptuni, & qui Phorbantis. Hunc multas porcorum greges habuisse ferunt, ad quem, cùm Hercules adiisset, nulla de Eurysthei mandato mentione facta, vna die fimum omnem exportaturum se pollicitus est: si decimam pecoris vniuersi ipsi condonaret. Augeas autem huic minimè credulus, se illi tamen postulata concessurum promittit. Hercules inde attestatus Phyleum Augeæ filium, stabuli fundamentum euertit, Alpheúmque, & Peneum, flumina præterfluentia per fossam deducta, corriuatáque immisit: ita, vt per alienum à priore alueũ defluerent, effecerit. Augeas, vbi de Eurysthei imperio confectum fuisse accepit, non modò mercedem pactam non persoluebat, sed etiam quidquam se promisisse negabat: eaque de re iudicum sententiæ se staturum esse dictitabat. Considentibus itaque iudicibus Phyleus ab Hercule citatus in patrem testimonium dixit, quod isce mercedem Herculi se daturum pactus fuerit, proinde Augeas ira inflammatus antè, quàm iudicum suffragiis sententia ferretur, vti & Phyleus, & Hercules ab Elide facesserent, imperauit. Phyleus, itaque Dulichium commigrauit. Hercules autem Olenum ad Dexamenum abiit, atque ibidem habitauit. Vbi illum necessitate compulsum, vt Eurytioni Centauro Mnesimachem filiam vxorem dare deprehendit, à quo, vt sibi opem ferret, exoratus Hercules Eurytionem, qui ad sponsam ducendam venerat, obtruncauit, sed Eurystheus neque id inter duodecim, certamen admisit, quippe qui mercede hoc fecisse, asserebat. Sextum ei laborem, vt Stymphalidas aues fugaret, iniunxit. Erat autem ad Stymphalum Arcadiæ vrbem Stymphalis palus multis contecta atque vmbrosis arboribus addensata, quare in hanc magna auium multitudo, luporum vim pertimescentes ex fuga

Quintum.

Sextum facinus.

ex fuga sese recipiebant. Herculi itaque, quânam ratione aueis è silua dispelleret, ambigenti: Pallas ænea crepitacula Volcani munera accepta dedit. Hæc ille quassans sub monte quodam paludem proximo aues territabat, Quæ sonitum minimè sustinentes præ metu subuolabant: eumque in modum Hercules ipsas sagittis impetiuit. Septimum inde laborem Cretensis Tauri abducẽdi imposuit. Hunc Acusilaus quidem esse refert, qui Europam ad Iouem tulit. Nonnulli verò à Neptuno è mari submissum, quo tempore Minos id se Neptuno immolaturum dixit, quod è mari apparuisset. atque aiunt conspicatum ipsum Tauri formam, ac specimen, tunc planè inter hunc armenta dimisisse: pro quo alium Neptuno sacrificasse: Quibus in rebus iratum numen tauro feritatem immisisse. In hunc igitur Hercules profectus in Cretam, quoniam capere volenti Minos inquit. Vbi expugnarit, sibi caperet. Post, vbi illum cepit, Eurystheo translatum ostendit. Cætera verò sacrum, numiníque dedicatum abire permisit. Hic Spartéque, & Arcadia vniuersa peragrata, Isthmum traiecit ac in Marathonem Atticæ terræ profectus incolas pessimè habebat. Octauum certamen Diomedis Thracis equas Mycenas abigendi fuit. Is Martis, & Cyrenes filius Bistonum Thracij generis, ac pugnacissimi, Rex fuit: Cui tum equæ erant, quas mortalium corporibus pascebat. Ad quem cum Hercules volonum multitudine stipatus nauigasset, perdomitis qui equarum præsepibus præerant, eas ad mare abegit. Inter hæc, Bistonibus sumptis armis ad opem ferendam accurrentibus: equas Abdero custodiendas commisit.

Septimum.

Octauum.

Diomedis equæ hominiuoræ.

Hic autem Erimi fuisse filius dicitur, genere Locrus ab Opũte, Herculis amasius, quem equæ discerptũ interemerunt. Hercules deuictis Bistonibus, atque occiso Diomede reliquos in fugam abire compulit. Inde Abdera vrbe, ad Abderi perempti sepulchrum condita abactas equas Eurystheo tradidit, Quæ postea ab Eurystheo sunt in Olympum montem transmissæ, eò cùm peruenissent, à feris dilaniatæ sunt. Nonus labor est, quo Hippolytæ cingulum ad se ferri iussit Eurystheus. Hæc erat Amazonum Regina: quę circa Thermodontẽ amnẽ

Nonum certamen.

habitabant, hæc gens erat bello gerendo præstantissima, quippe quę viriliter fortitudinem exercebant, ac siquando viris admistæ pepererint, partus femineos educabant. Dextras ad hæc mammas, ne iaculis emittendis impedimento forent, in nihilum redigebant, læuas autem alēdi filiorum gratia succrescere patiebantur. Cæterùm Hippolyte Martis baltheum argumento, vt omnibus aliis præesset, habebat. Ad hoc igitur Hercules capiendum emittebatur, vt illud cupienti Admetæ filiæ Eurystheus obsequeretur. Impositis itaque voluntariis sociis vna in naui, Hercules sese nauigationi accingit, ac mox ad insulam Paron appellit. Vbi tum Minois filij Eurymedon, Chryses, Nephalion, & Philolaus habitabant. Ex omnibus, quos secum in naui vehebat Hercules, duo à Minois filiis interfecti fuerunt: quorum interitum iniquissimè ferens Hercules hosce statim è medio sustulit, at reliquos intra oppidum conclusos, obsidione premebat: donec per legatos ab Hercule precibus impetrarunt, vt pro duobus è suis neci datis, quos ipse vellet, acciperet.

Amazones bellicosissimæ.

Tum ille soluta obsidione, atque Androgei filiis Alcæo, Stheneleóque, acceptis, in Mysiam ad Lycum Dascyli filium contendit, atque ab Amyco Bebrycum Rege hospitio exceptus, pugna inita à Bebrycibus, Lycum adiuuans multos trucidauit, in quibus, & Mygdonem Regem Amyci fratrem occidit, mox excisa Bebrycum vrbe, terram Lyco attribuit. Hic autem omnem illam Heracleam vocauit. Inde verò Hercule ad Themiscyræ portum appulso, ad eumque profecta Hippolyte atque eius aduentus caussam percunctata, & Zonam se daturam pollicente, Iuno, sumpta Amazonum vnius forma multitudinem adit: nuntians Reginam ab aduectis hospitibus rapi. Tum illæ captis armis in nauem, equo vectæ decurrunt. Hercules, vt armatas Amazonum copias prospexit, arbitratus, id iam non sine dolo fieri, Hippolytem necat, & Zonam aufert: ad hæc reliquis deuictis, renauigat, & Troiam appellit. Tum fortè accidit, per Apollinis, & Neptuni iram, vt ciuitas infeliciter ageret. Quoniam Apollo, Neptunúsque Laomedontis iniuriam vlcisci volentes, mortalibus assimilati, ac veluti

mercenarij Pergama se ædificaturos paciscuntur, quibus, cùm opere absoluto constitutam mercedem Laomedon minimè solueret, tum Apollo pestem, ac Neptunus cum inundatione Cetos immisit, quod, quidquid mortalium in campis offendit, corripiebat, cùm verò ex oraculis, malorum finem tum demum fore diceretur, cum Laomedon Hesionem filiam suam Ceto deuorandam apposuerit: tum ille in proximis pelago saxis illigatam, proposuit. Hanc ita expositam vt vidit Hercules, se seruaturum pollicetur, si sibi, quas equas pro rapti Ganymedis iactura, ei Iupiter dederat, Laomedon tradat. Hoc illi se daturum pollicitus est Laomedon. Hercules Cetos occidit, & Hesionem seruauit, at Laomedonte mercedem pactam non soluente: Hercules Troiæ excidium minatus, abiuit & Ænum appellit, vbi à Poltye hospitio excipitur. Mox inter nauigandum in littore Ænienfi Sarpedonem Neptuni filium, ac Poltyis fratrem virum contumeliosum, atque improbum sagittis confixum interfecit. Inde cùm ad Thasum peruenisset, expugnatis inibi Thracibus, eam Androgei filiis habitandam dedit. At è Thaso profectus aduersus Toronen, Polygonum, Telegonúmque Prothei, qui ex Neptuno procreatus fuerat, filios, ad luctandum prouocare solitos in ipsa palæstra, interemit. Demum illatam Mycenas, Zonam Eurystheo dedit. Tum decimum illi certamen ærumnámque indixit, Geryonæ boues ab Erythea abigendas. Sed Erythea non procul ab Oceano insula erat, quam nunc Gadiram nominant. Hanc Geryones Chrysaoris, & Callirrhoes, quæ filia erat Oceani, habitabat. Is erat trium hominum corpore præditus, ita compacto, vt in vnum ventre tenus coiret, & ab ilibus, femoribúsque in trium rursus partes diuisum esse videretur. Ad hæc ille Puniciæ boues erant, quibus bubulcum Eurytionem præesse voluerat. Orthrus autem canis biceps ex Echidna, & Typhone genitus custos præerat, Concedens igitur ad Geryonæ boues, per Europam, monstra inter eundum multa prætergressus, in Libyam traiecit atque cùm per Tartessum iter fecisset, itineris sui monimenta in Europæ, ac Libyæ finibus oppositas inter se columnas

Decimũ facinus.

Geryonis figura.

Herculeæ columnæ.

duas constituit. Ast, vbi in itinere Solis radiis calefieret, arcum in Deum ipsum intendere non erubuit. Hic verò hominis vires admiratus, Herculem aureo poculo donauit, quo Oceanum traiecit, & Erytheam aduectus in Arbante monte pernoctauit. Id sentiens canis in eum prorumpit. Hunc Heros claua percussit, nec non Eurytionem bubulcum cani suppetias, atque opem ferentem, occidit. Inter hæc Menœtius Plutonis boum pastor rem omnem Geryonæ nuntiauit. Hic Herculem ad anthemuntem fluuium boues abigentem nactus commissa pugna, sagitta perfossus interiit. Hercules autem impositis procul bobus Tartessum tranauit, vbi Soli poculum reddidit transgressus inde Abderam in Libyam peruenit, in qua Alebion, ac Dercynus Neptuni filij boues abigere solebant: quibus peremptis, cum per * Tyrrheniam iter haberet taurorum vnus ad Rhegyo aufugit, atque in fretum repente delapsus est. In Siciliam tranauit, ac vicina terra percursa, ab illo Italia fuit appellata: nam * Tyrrheni, quem Latini taurum vocarunt, ἰταλὸν dixerunt, In Erycis campos se contulit. Is Erycinis in Siciliæ parte, regnabat, ex Neptuno natus, qui hunc ipsum taurum suis armentis aggregauit. Commendatis itaque bobus Volcano, Hercules taurum quæsiturus procedit, quem, cùm inuenisset inter Erycis armenta, ab eo repoposcit. Tum is, nisi ipsum palæstra superarit taurum se redditurum esse negabat. Hercules semel, atque iterum, & tertiò ab se victum Erycem luctando peremit. Et taurum receptum cum aliis in Ionium mare perduxit. Qui simulac in Ponti recessus penetrauit, bobus asilum Iuno iniecit: Quo perciti ad Thraciæ montana dissipantur. Hic insecutus, boum partem collectam ad Hellespontum compulit. Quæ verò reliquæ fuerunt, cætera ferę, atque agrestes euaserunt. Hercules tandem ægre collectis bobus Strymonem, vt olim nauigabile flumen, accusans, lapidibus oppletũ innauigabilem effecit, ac traductas boues Eurystheo dedit, quas ille postea Iunoni immolauit. Confectis autẽ hisce certaminibus, intra vnius mensis, annorúmque octo curriculum, Eurystheus Augeæ pecoris, & Hydræ laboribus minimè admissis, vndecimum Herculi ærumnã

Geryone ab Hercule interficitur.

Tusciam.

Latinè Hetrusci vel Tusci.

imposuit, vt ab Hesperiis aurea mala reportaret. Hæc verò non, vt quorundam est sententia, in Libya erant, sed in Hyperboreorum Atlante, quæ Iuno suis in nuptiis Ioui muneri dedit. Ea draco immortalis Typhonis, & Echidnæ filius centiceps asseruabat. Hic variis etiam, omniúmque generum vocibus vtebatur, cum quo & Hesperides, Ægle, Erythia, Vesta, & Arethusa, simul custodiebant. Hercules itaque, cùm ad Echedorum amnem peruenisset, à Cygno Martis, & Pyrenei filio ad singulare certamen prouocatur. Hunc autem dum Mars tuetur, & pugnam committit, demissum è cœlo fulmen inter vtrósque medium diremit, * Iter deinde per Illyrios faciens, ac properans ad * Eridanum amnem Nymphas Iouis, & Themidis filias adiit. Hæ ipsi Nereum indicant, comprehensúmque ipsum dormientem, atque omnigenas formas alternantem deuinxit, neque illum prius, quam ab eo vbi iam mala illa, & Hesperides essent, edocuisset, abire permisit. Quòd vbi didicit, Libyam percurrit.

Hesperidum aurea mala centicipitis. Draconis. Typhonis portẽtosa figura.

Padum.

Huic Antæus, Neptuni filius præerat, qui hospites secum palæstra dimicare compellens, occidebat: At Hercules cum eo luctari coactus, sublimem illum è terra vlnis elisum interemit: nam si terram contigisset, is robustissimus euadebat, quapropter hunc Terræ filium nonnulli esse dixerunt. Inde à Libya Ægyptum peragrauit, in qua Busiris ex Neptuno, ac Lysianassa Epaphi natus regnabat. Hic ad Iouis aram hospites oraculo quodam monitus immolabat, annos enim nouem Ægyptus agrorum sterilitate laborauit. Inter hæc Thrasius vaticinandi peritus è Cypro aduenit, qui hanc annonæ caritatem desituram esse pronuntiauit, si virum hospitem, quotquot annis Ioui mactarint. Tum Busiris vate illo prius immolato, aduenięte deinceps iugulabat. Comprehensus itaque & Hercules etiam ad aras trahebatur, ac disruptis vinculis, Busirínque, & eius filium Amphidamantem, & Chalbem Cerycem necauit.

Antæus Herculi occiditur.

Post hæc Asia percursa in Thermydras Rhodiorum portum appulit: & bubulci cuiuspiam alterum de plaustro solutum taurum, ac mactatum comedit. Tum bubulcus, vbi nullam sibi auxilij copiam, neque spem re-

fulgere videt, quodam in monte consistens execrari cœpit: Quocirca, & nunc etiam, cum faciunt Herculi sacrum, cum execrationibus id peragunt. Hinc Hercules in Arabiam peruasit, vbi Emationem Tithoni filium necat, & facto per Libyam itinere, ad extimum vsque mare nauigat, vbi scypho sumpto in obiectam continentem traiecit: atque Aquilam, Typhonis, & Echidnæ* filiam Promethei iecur in Caucaso monte depascentem sagittis conficit, & Prometheum detracto oleagino vinculo, solutum liberauit: cumque ad Iouem reduxit, qui illum pro Chirone qui mori cupiebat, immortalem esse declararat. Post autem quàm in Hyperboreos ad Atlantem peruenit, ac Promethei prudentia commonefactus est Hercules, ne ad Hesperidum mala proficisceretur, sed ipse Atlanti in cælo sustinendo succederet, illúmque pro se mitteret. Itaque persuasus excepit. Atlas autem decerptis ex Hesperidum hortis tribus malis ad Herculem redit, Qui, cùm cælum habere subterfugeret: cesticillum, inquit, se velle facere suo capiti imponendum, quo commodius tantum cœli pondus ferre posset. Quod vbi audiuit Atlas, depositis humi pomis, cœlum recepit, atque ita poma Hercules consecutus discedit. Sunt verò qui dicant, hæc non ab Atlante habuisse, sed ipsum cæso dracone custode decerpsisse, quæ secum delata dedit Eurystheo. Tum ille accepta Herculi condonauit, à quo cum Minerua accepisset, ea rursus reportauit, quoniam religiosum erat, ea alicubi collocari. Duodecimus labor iniunctus est, Cerberi ab inferis abstrahendi, hunc autem terna canum capita, & draconis caudam, & in dorso serpentum omnium generum capita habuisse fertur. Descensurus igitur ad hunc canem, Eleusinem ad Eumolpum se contulit, vt ab eo Cereris sacris initiaretur. At verò externis iis sacris admitti non licebat, ex quo adoptiuus Pylij filius initiatus erat, qui ne mysteria spectare quidem iam poterat, qui nondum Centauri cædem expiarat. Hercules demum ab Eumolpo tanti criminis contagione expurgatus, Cereris sacris initiatur. Inde ad Tænarum Laconiæ promontorium, vbi ad inferni descensum ostium patet, accessit. Hac ad inferos

Aquilam.

Atlas Hesperidum tria mala Herculi refert.

Hercules Hesperidum mala decerpit

Duodecimũ facinus.

Cerberi figura.

Tænara.

penetrauit: quem cum animæ conspexissent, duabus exceptis Meleagri, ac Medusæ Gorgonis filiæ, omnes in fugam abiere. In Gorgonem verò Hercules ensem vt in viuam nudauit: tum illud à Mercurio vanum spectrum esse discit. Mox, vbi ad Plutonis ventũ est, Theseum, ac Pirithoum Proserpinæ nuptias poscentem: eáque de caussa deuinctum inuenit. Hi conspicati Herculem, velut illius viribus redituri in vitam, manus porrigebant, tum ille Theseum manu prehensum excitauit, sed Pirithoum quoque reuocare in vitam cupiens, ob terræmotum dimisit, & * Ascalaphi saxum reuoluit. Ad hæc sanguinem animis præbiturus vnam ex Plutonis bubus iugulauit. Cæterùm Menœtius, Ceuthonymi filius Plutonis bubulcus cùm prouocasset in palæstram Herculem, perfractis costis ac medius ab eo prehensus, Proserpinæ deprecatione seruatus est. Demum Hercules Cerberum à Plutone deposcit. Is illi, vt sine armis, quibus communitus aduenerat canis abducendi potestatem facit. At Hercules nactus illum pro Acherontis portis thorace circumseptus, ac leonis pelle contectus, & circumiectis illius capiti manibus haud abire permittit, & si à dracone qui in Cerberi cauda existebat morderetur, ceruicem comprimens, ac belluam præfocans parere coëgit. Captum itaque Cerberum ad Eurystheum, regressus per Trœzenem abduxit. At Ceres Ascalaphum in bubonem mutauit. Hercules Eurystheo monstratum Cerberum rursus ad inferna reduxit. Porrò Hercules exantlatis laboribus Thebas regressus, Megaram quidem Iolao coniugem dedit: ipse vero vxorem ducturus, Eurytum Oechaliæ regulum, qui sagittandi peritia se, ac filios suos vicerit, certaminis præmium Ioles filiæ connubium proposuisse accepit. Oechaliam igitur profectus, cum sagittandi arte iis omnibus præstantior extitisset, vxorem certè promissum certaminis præmium est minimè consecutus. Iphitus sanè filiorum maximus Iolem Herculi concedendam esse censebat. At Eurytus, cæteríque filij dehortari, ne, quam fortè prolem ex ea susciperet, aliquando obtruncaret, pertimescentes.

** Sisyphi.*

Nõnulli proserpina.

Hinc verò non longo post tempore abactis ex Eubœa per Autolycum bubus, Eurytus id Herculis persuasu cōfectum esse putauit: contra Iphitus id minimè credens, ad Herculem conuolat, eique à Pherite venienti, occurrit, quo tempore, seruatam ab se iam mortuam Alcestin Admeto marito restituerat. Proinde Iphitus Herculem, vt secum boues vestigaret, cohortatur. Id illi Hercules se præstiturum pollicetur, & eum quoque hospitio accepit. At furore iterum agitatus hunc è Tirynthiorum mœnibus deiecit. Cùm vero commissæ cædis caussa expiari vellet, ad Neleum, Pyliorum dynastam, proficiscitur, exclusus autem ab eo, quod olim, vetus cum Euryto sibi beneuolentia intercesserat Amyclas peruenit, vbi illum Deiphobus Hippolyti filius sceleris contage lustrauit. Deinde graui morbo de Iphiti nece correptus Delphos adiit, ac morbi finem roganti illi Pythia nihil respondet: at Hercules eo nomine spoliare templum voluit, auectóque tripode, propriam sibi oraculorum ædem construxit, ac mox ab Apolline in eum pugna commissa, Iupiter inter hosce duos medium fulmen demisit, eóque modo dirempta illorum pugna, hoc Hercules oraculum habuit: Morbi finem tum fore, cùm triennium totum venditus seruierit seruitutem, & commissæ cædis ergò Euryto æstimationem pependerit. Mercurius hoc oraculo dato, Herculem vēdit, eúmque Omphale Iardani filia Lydorum regina mercatur: cui Thmolus coniux moriens regnum reliquit. Sed oblatam fraternæ cædis æstimationem Eurytus admittendam minimè censuit. Interim Hercules Omphalæ seruiens non procul ab Epheso Cercopas captos in vincula coniecit. Syleum vero in Aulide, qui peregrinos eà iter facientes terram fodere compelleret: refossis ab radice vitibus vnà cum Xenodice filia interfecit. Idémque ad Dolichen insulam delatus, ac videns Icari corpus in littore eiectum sepulturæ dedit, ab eóque Dolichen insulam mutato nomine Icariam vocauit. Cuius beneficij caussa Dedalus è picea Herculis imaginem consimillimam effinxit, quam quòd ignoraret, per noctem lapide, viuam esse opinatus, percussit. At quo tempore apud Omphalen seruiret, aiunt,

Hercules ob spretum Apollinis numē. Omphalæ ad seruiendum traditur.

Dedalus imaginem Herculis effingit.

tum in Colchos nauigationem, & Calydonij apri venationem confectam fuisse, ac Theseum, qui Trœzene Isthmum aduenerat eum expiasse. Porrò post seruitutem, morbo liberatus, nauibus ordine remorum quinquaginta præditis decem & octo, collecta fortissimorum volonum manu in Ilium nauigauit. Postea verò quàm Ilium cum classe appulit, eam Oicleo custodiendam reliquit. Ipse autem cum cæteris rei bellicæ peritissimis in vrbem promouit. Laomedon interea facto cum multitudine in classem impetu, Oicleum quidem pugnantem interfecit, at reiectus ab Herculis copiis intra vrbem, obsideri cœpit: cúmque vrbis obsidione continenti premeretur, refractis mœnibus, Telamo primus vrbem, intrat, & post eum Hercules. At, vbi Telamonem prius intrasse videt, stricto in eum ense vadit. Nam is meliorem seipso volebat neminem. Id cum Telamon prouidè animaduertisset proximos adiacentes lapides colligere aggreditur: Tum Hercules, quid nam faceret, percontatur: aram, ille inquit Herculi Callinico se excitare. Tum is Telamonem collaudauit, Mox vero capto Ilio, sagittis confecto Laomedonte, cum filijs suis, præter vnum Podarcem: Telamoni, Hesionã Laomedontis filiam ob rem præclarissimè gestam præmij loco dedit, ex qua postea Teucrum Telamo gignit, & huic quem vellet captiuorum abducendum concedit. Ea vero cum sibi * Podarcem fratrem delegisset, Hercules hunc prius in seruitutem redigendum esse ait. Tum etiam illa adiecit, quidnam ipsi harum rerum caussa, vt eum accipiat, datura sit. Ea verò pro empto fratre demptum è capite suo flammeum aureum dedit. Hinc pro Podarce Priamus est nominatus. Herculi vero ab Ilio classem reducenti Iuno fœdam immisit tempestatem, quamobrem Iupiter indignatus eam ex Olympo suspendit. Hercules interea cùm ad insulam Co nauigaret, Coi, quòd pyraticam ipse classem ageret, existimantes, lapidum iactu in portum appellere prohibebant. Is autem vi illata, insulam cepit: Regemque Eurypylum Astypalææ, ac Neptuni filium interemit. Sed & Hercules inter pugnandum à Chalcodonte

* *Priamum.*

vulneratus fuit, & Iouis ope conseruatus mali nihil pertulit. Inde, Co deuastata, Phlegram, ob Mineruam adiuit: vbi vnà cum diis gigantes debellauit. Nec longo post tempore Arcadum magna manu collecta, & acceptis secum ex vrbibus Græciæ volonibus fortissimis in Augeam bellum mouit. Augeas interim ab Hercule expeditionem in se comparari audiens: ab Eliensibus Eurytum, & Cteatum germanos duces delegit: qui viribus, atquè opibus omnes eorum temporum mortales anteibant, hi Moliones, & Actoris filij erant, licet Neptuni esse dicerentur. Actor etiam Augeæ frater erat. Enimuero accidit, vt per eiusce expeditionis tempus Hercules in morbum incideret: eamque ob caussam cum Molionidis pacem iniuit: qui, cùm postea Herculem morbo pressum resciissent: eius copias insidiis aggrediuntur, ac multos trucidant. Nec ob id tamen iam tum ab re bellica Hercules decessit. At cùm tertiò rursus Isthmici ludi celebrarentur, missos ab Eleis Molionidas cum aliis simul immolaturos ad Cleonas per insidias circumuentos trucidat, & ductis in Elin copiis vrbem cœpit, occisoque cum filiis Augea Phyleum reduxit, eíque regnum attribuit. Ad hæc etiam Olympiacum certamen instituit, ac Pelopi aram statuit, nec non duodecim Deorum aras deinceps excitauit. Post autem Elidem captam aduersus Pylum castra promouit, & vrbe expugnata Periclymenum Nelei filiorum fortissimum, qui in varias inter pugnandum formas mutabatur, Neleúmque, & eius filios omnes, vno excepto Nestore, interfecit. Hic enim puer adhuc apud Gerenios alebatur. Quin etiam ea in pugna Plutonem Pyliis opitulantem vulnerauit. Dein euersa Pylo in Lacedæmonem Hippocoontis filios puniturus bellum gerit: quibus, quoniam Neleo suppetias tulissent, erat iratus, &, quòd Licymnij filium occidissent, longe magis illis succensebat. Nam, cùm ipse Hippocoontis Regiam spectaret, erumpit illico in eum molossici generis canis, tum puer arreptum lapidem in canem coniecit, nec lapidis coniectio puerum fefellit. Mox eruptione facta Hippocoontidæ,

Hercules Olympicorũ ludorum Author.

virgis puerum verberantes peremerunt. Huiusce igitur mortem vlturus exercitum in Lacedęmonios comparauit, atque in Arcadiam castris promotis * Cepheum cum viginti, quos habebat, filiis vt belli socius esse velit, obtestatur. At Cepheus veritus, ne relictam à se Tegeam Argiui bello inuaderent, expeditionem detrectabat.

* *Alias Celeum.*

Tum Hercules sumpta de Minerua ænea Gorgonis coma in vrna, Steropæ Cephei filiæ muneri dedit, hisce adiectis verbis, quandoque militum copiis ingruentibus eam comam de mœnibus, nec tamen prouisam sublimem ostentet, hostium futuram euersionem prænuntiat. Quo facto Cepheus cum filiis expeditionem secutus est, Atque idem in pugna, filiique sui omnes occubuere, his etiam accessit Iphiclus Herculis frater. At Hercules cæso Hippocoonte, eiusque filiis in seruitutem redactis, subiecit vrbem Tyndareo: & huic etiam regnum concessit. Deinde Hercules Tegea transiens Augem Alei filiam, haud agnitam vitiauit. Quæ cum antea puerum occultè peperisset, in Mineruæ templo deposuit. Interim peste per ea loca debacchante, Aleus templum ingressus, & singula rimatus filiæ partum reperit, ac puerum in Parthenium montem deferendum, exponendúmque dedit, qui diuina quadam prouidentia conseruatus est: Nã, quæ nuperrimè Cerua pepererat, illi vbera præbuit. Mox autem pastores assumptum infantem, Telephum vocitarunt. Sed, & Aleus Augem Nauplio Neptuni filio extra fines vendendam exportari iussit. Hic autem Theuthranti Teuthrantæ vrbis Dynastæ tradidit, & ille eam sibi postea vxorem fecit.

Cæterùm Hercules Calydonem profectus Deianiram Oenei filiam coniugem depoposcit, ac luctatus matrimonij huiusce de caussa, cum Acheloo in taurum transformatum, vnum illi de cornibus perfregit. Itaque Deianiram duxit, cornuque Acheloo redditur, cuius loco Amaltheæ cornu accepit. Hæc Hæmonij filia fuit, quæ tauri cornu habuit. Id, vt Pherecydis testimonio comprobatur eius fuisse facultatis, vt, quidquid esculenti, ac poculenti quispiam expetisset, copiose admodum suppeditaret. Insuper Hercules pro Calydoniis contra Thesprotos bellum gerit,

qui vrbe Ephyra, cui Phylas Rex præerat, vi capta congressus cum Astyoche huiusce filia, Tlepolemi fit pater. Cùm verò apud eos permaneret, ad Thespium misit, ac septem fermè filios vi retinere dicebat, de quibus treis ablegaturum se Thebas, at reliquos quatuor in Sardiniam insulam veluti colonos se transmissurum. Quibus confectis cùm apud Oeneum in conuiuio esset, pugno percussum Eunomum Architelis filium ei pocula propinantem occidit. Is autem Oeneo propinquus erat, sed pueri pater, quòd præter eius voluntatem factum fuisse contigisset, ei veniam dedit. Atqui Hercules legis multam secutus, exilium sustinere voluit, atque Trachinem ad Ceycem se iam conferre decreuit: Qui, vbi cum Deianira vxore ad Euenum amnem peruenit, ibi Nessum Centaurum manentem, qui viatores traiiciebat, offendit, eúmque traiiciendi laborem mercedis loco à Diis Iustitiæ suæ caussa se recepisse dictitabat. Igitur Hercules ipse per se amnem tranauit, sed Deianiram, portorium pactus, in alteram ripam Nesso transuehendam commisit, tum illi Centaurus, dum traiicit, vim inferre aggreditur, eam verò acclamantem audiens Hercules, egressum in terram Nessum in corde sagitta percussit. Is, vbi se mortuum videt: mulierem ad se vocat, eique si velit inquit, philtrum apud Herculem, sibi habere, quod ipse semen in terram effudisset, cum sanguine, qui ex spiculi vulnere manasset, commisceat. Tum illa id factum penes se conseruauit. At Hercules, Dryopum finibus peragratis, & cibi inopia laborans Thiodamantem plaustrum, quod à binis bobus trahebatur, ducentem obuium habuit, eorum alterum è curru solutum, iugulatúmque, & coctum deuorauit. Postea cum Trachinem peruenisset ad Ceycem, hospitio ab eodem acceptus Dryopas debellauit. Inde illinc promotus Ægimio Doriensium Regi se belli socium fecit. Nam Lapithæ, eum de terræ finibus Corono eius belli Imperatore armis infestabant. Is igitur obsidione pressus Herculem in societatem, atque in regni partem adiutorem arcesserat, Cui Hercules opitulatus, Coronum cum cæteris suis interemit, eique regni fines vniuersos liberos reddidit. Ad hæc etiam. Laogoram Dryopum Regem cum

filiis in Apollinis luco epulantem, vt virum petulantem, improbúmque, ac Lapitharum socium obtruncauit. Nec multo post per Itonem iter facientem Herculem Cygnus Martis, & Pelopiæ filius, vt in singulare secum certamen congrederetur, prouocauit, Congressus itaque, & hunc etiam interfecit. Vt autem Orchomenum peruenit, eum Rex Amyntor cum armis procedere minimè sinebat: qui, dum ita pertransire prohibetur, & hunc ipse vita priuauit. At, cum Trachinem peruenisset, exercitum in Oechaliam adunauit, vt eo bello in Eurytum animaduerteret, accitis sibi sociis Arcadibus, & Melieusibus domo Trachine, ac Locris Epicnemidibus, Euryto vnà cum filiis occiso vrbem capit. Sepultis deinde suis commilitonibus, qui in eo bello interierant, atque Hippaso Ceycis filio, Argeum, & Melanem Licymnij filios, ac demum oppido direpto Iolen captiuam abduxit. Inde in Cenæum Eubœæ promontorium appulsus Iouis Cenæi aram constituit. Sacrificaturus autem, Trachinem ad Ceycem misit, qui lautam ac splendidam ad se tunicam afferret, à quo, vbi, quæ de Iole successerant, Deianira percepit, verita ne illam iterum magis arderet, rata verum esse amoris philtrum, effusum Nessi sanguinem, eo tunicam infecit. Quam sibi Hercules indutus, sacrificauit: sed, vbi vestis incaluit, Hydræ viro Herculis corpus putrescebat. Tum Licham ille pedibus abreptum, sublatúmque à Bœotia deiecit in Euboicum mare præcipitem, tunicam verò, quæ iam corpori inhæserat, rescindit: eámque ita auulsam carnis frusta subsequebantur. Tanto igitur Hercules morbo laborans naui Trachinem aduehitur. Quod vbi Deianira resciuit, sua ipsius manu suspendio vitam finiuit. Hercules Hyllo, qui natu maior ex Deianira filius erat, vt cùm per ætatem ei liceret, Iolem vxorem duceret, imperauit. Deinde ad Oetam Trachiniorum montem se contulit, ibique constructam ab se pyram, iam conscendit, atque ignem subiici iubebat. Quod cùm suorum facere auderet nemo, * Pœas interim quæsiturus amissos greges cùm per id loci iter faceret, pyram succendit. Huic Hercules sagittas, arcúmque dono dedit, ardente autem pyra, nubem cum tonitru sublatam ipsum in cælum remisisse,

Deianiræ mors.

** Aliqui philoctetes.*

Hercules in cœlũ raptus.

dicitur. Inde immortalitatem adeptus, & reuocatus in gratiam cum Iunone, Hebem illius filiam vxorem duxit, de qua sibi filios Alexiaren, & Anicetum procreauit. Herculi autem filij ex Thesij filiabus hi fuerunt: † Procride quidem Antileon, & Hippeus: ea enim natu maxima geminos peperit. ex Panope, Thripsippas, Lyse, Eumedes, Creon, Epilaus, Astyanax. ex Crethe verò Iobes, Eurybius, Polylaus, Patrus, Archemachus: Meline, Laomedon, Clytippus, Euricape, Eurypylus, Eubotes: ex Aglaia, Antiades, Onesippus: ex Chryseide, Oreas, Lanomene, Teles, Lysidice, Endedides, Menippides: ex Anthippe, Hippodromus, Teleutagoras, Eurycapylus, Hippotus, Eubœas, Olympuse, Nicodromus, Argele, Cleolaus, Exolus, Erythras, Xanthidos, Homolippus, Stratonicus, Atromus, Celeustanor, Iphis, Laothoë, Antidus, Antiope, Alopius, Astybie, Claametidus, Phyleidus, Tigasis: ex Æschreide, Leucones, Anthea, Eurypiles, Archedicus, Dynastes, Eratus, Asopides, Mentor, Eone, Amestrius, Tiphyse, Lynceus, Halocrates, Olympuses, Heliconide, Phalias: ex Hesychee, Oestrebles, Terpsicrates, Euryopes, Eleuchea, Buleus, Antimachus, Nicippes, Patroclus, Pyrippus, Nephos: Praxitheæ, Lysippus, Erasippus, Lycurgus, Lycius, Toxicrates, Bucolus: Marsæ, Leucippus, Eurytiles, Hippocrates, Hippozygus. Hi sunt ex Thespiadibus orti, ex aliis autem, ac Deianira, Oenei filia, Hyllus, Ctesippus, Glycisonetes: sed ex Megara, Creõtis, Therimachus, Deicon, Creontiades, Deion. Quem autem Hercules sustulit filium ex Omphale Lydorum Regina, nomen fuit Agelao, vnde & Crœsi genus. Ex Chalciope Eurypyli filia Thessalus: ex Epicaste Ægei filia, Thessalus: ex Parthenope Stymphali filia Eueres: ex Auge Alei, Telephus: ex Astyoche, Phylantis Tlepolemus: ex Astydamya Amyntoris Ctesippus: ex Autonoe Perei Palæmon. Relato demum inter Deos Hercule filij sui Eurystheum fugientes ad Ceycem se receperunt.

† Ex.

Vbi verò illos ab eo repetere cœpit Eurystheus, ac nisi dederentur, bellum minitabatur, ij tum metu perculsi relicta Trachine per Helladem fugerunt. Qui, cum Eurystheus eos insectaretur, Athenas concesserunt

& confidentes ad Misericordiæ aram opem implorabant. Athenienses non modo non dediderunt eos, sed etiam aduersus Eurystheum bellum sustinuerunt, & eius filios, Alexandrum, Iphimedontem, Eurybium, Mentorem, Perimedémque occiderunt. Ipsum insuper Eurystheum fugientem è curru, atque ad petras Scironides adequitantem Hyllus insecutus obtruncat: eiúsque caput amputatum Alcmenæ dedit. *Eurysthei mors.*

Hæc autem illi textoris radiis oculos effodit. Itaque post interfectum Eurystheum in Peloponnesum Heraclidæ redierunt, omnesque amissas vrbes receperunt. Cæterùm, quoniam intra anni spatium, ex quo in patriã remearant, vniuersam Peloponnesum pestis inuasit, eamque euenisse, quod Heraclidæ prius, quàm liceret, ipsi sedem patriam repetissent, oraculo declaratum est. Quamobrem relicta rursus Peloponneso, Marathonem commigrarunt. Tlepolemus autem Licymnium non sponte occidit, quippe, qui ad ministrum suum quendam baculo percussurus aberrauit. Idque ante, quam è Peloponneso abscederet. Exulans igitur haud quaquam exigua cum hominum manu Rhodum venit, atque ibi sedem locauit. Hyllus ad hæc ex patris imperio Iolem Eryti filiam sibi in matrimonium copulauit, & quanam ratione suis Heraclidis redeundi facultatem compararet, nihil reliqui faciebat. Proinde Delphos concessit, & quanam via reuerti possent, Apollinem sciscitatur. Tum Deus, si ad tertium vsque fructum, inquit, expectarint, eos esse redituros. Hyllus verò tertium fructum, triennij cursum dici arbitratus, ad tantum temporis curriculum permoratus cum exercitu Heraclidas in Peloponnesum reducit, quo tempore Tisamenus Orestis filius Peloponnesiorum regnum tenebat, ac noua pugna cõmissa Peloponnesij vincunt, & Aristomachus interficitur. Postea verò, quam Cleolai filij adulta iam ætate fuerunt, de reditu Pythiam consulunt, à qua, quod antea oraculum dederat, acceperunt. Temenus, sibi quòd responso eiusmodi fidem habuissent, infeliciter successisse, obiiciebat. Tum contrà Pythia ipsos infelicitatis suæ fuisse auctores respondit, Quando responsa data minimè intelligebant.

Non.n.tertium terræ, ſed generis eſſe fructum, inquit, oraculum indicat, ac Stenigrum iſthmum innuit, quem latioris alueí pelagus dextrorſum allidit. Quæ cum audiſſet Temenus militum copias legit, & in Ætoliæ loco naues compingit. Vbi etiam nunc loco ab ea re nomen eſt Naupactos. Interea dum ibi comparatæ militum copiæ morantur: Ariſtodemus, relictis ex Argia Auteſionis filia geminis Euryſthene, ac Procle, fulmine ictus occubuit. Quin etiam Naupacti exercitus in morbũ ingentem concidit, ſiquidem ipſis vates futura prædicens, atque afflatus numine viſus eſt, quem magnum eſſe, atque à Peloponneſiis in exercitus perniciem emiſſum exiſtimarunt. Hunc Hippotes Phylantis Antiochi ex Hercule nati filius iaculo percuſſum interfecit. Quo facto rei naualis apparatus perdita claſſe diſperiit, peditatus item fame infeliciſſimè egit, exercitúſque omnis diſſolutus eſt. Temeno interim ea de clade oraculum poſtulanti numen ob vatis cædem ea obueniſſe reſpondit: Proptereáque homicidam decennium exulare, iuſſit, necnon ea de cauſſa Trioculi belli prætoris opera biennium vti illi præcepit. Quare Hippotem exilij cauſſa ſolum vertere coegerunt: Atqui Trioculum veſtigantes, Oxylo Andræmonis filio equum inſidenti obuiam fiunt. Hic vnoculus erat, qui oculorum alterum ſagitta excuſſum amiſerat. Nam cum cædis patratæ cauſſa in Elidem, atque illinc in Ætoliam iſſet exulatum, & circumacto iam anno in patriam redibat. Hunc igitur ab oraculo ſignificari arbitrantes copiis imperatorem præficiunt, & mox pugna inita, terra, muríque vincunt, & Tiſamenum Oreſtis filium occidunt. Verùm è ſuis deſiderantur Ægimij filij, Pamphilus, ac Dymas. Poſt, vbi Peloponneſo potiti ſunt, treis aras Ioui Patrio excitarunt, in quibus peractis ſacris vrbes ſortiti inter ſe partiuntur.

Prima itaque ſortitio fuit Argos, ſecunda Lacedæmon. Tertia demum Meſſene. Illata deinde ſitula aquæ plena: placitum eſt cuique in eam ſortes coniici. Tum Temenus, & Ariſtodemi filij Procles, & Euryſthenes, calculos coniecerunt. Creſphontes autem Meſſenem ſortito habere volens terræ glebam iniecit, qua reſoluta priores illas duas ſortes ante prodire neceſſe erat. Educta igitur

prius

prius Temeni sorte. Secunda Aristodemi liberûm sortitio fuit: Quo factum est, vt illa soluta, hæc constiterit, & per eam Cresphonti Messena obtigerit. Porrò in aris, quibus immolatum erat, iacentia signa inuenere. Nam, quibus Argos obtigit priuatim, rubetam: quibus Lacedæmon, draconem: quibus auem Messene, vulpem. hi in sua quisque ara priuati signi symbolum ostenderunt, quæ verò ad symbola spectant, vates cecinerunt. Nactis quidem rubetam, in vrbe manere præstat: Id enim animantium genus, si peregrinetur, nullis viribus se tueri potest. Qui draconem consecuti sunt, formidabiles fore, si promoueantur: qui vero vulpem deprehendissent, dolosos fore prædicebant. Temenus igitur prætermissis Agelao, Eurypylóque, & Callia filiis, Hyrnethoni filiæ, atque huiusce viro Deiphonti adhæsit.

Proinde illius filij Titanas, mercede conductos ad patrem interimendum inducunt. Commisso itaque parricidio regnum penes Hyrnethonem, ac Deiphontem exercitus fore iudicauit.

Cresphontes autem non ita multo post susceptum imperium Messenæ duobus cum filiis interfectus est. Atqui Polyphontes eorum imperio, quòd Heraclidarum genere ortus esset, præficitur, atque occisi Cresphontis vxorem Meropem inuitam perduxit, at hic etiam è medio sublatus fuit. Nam cùm tertium Merope filium Ægyptum nomine haberet, patri suo ipsius alendum dedit: qui cùm adultæ iam ætatis esset, per insidias adortus Polyphontem peremit, ac paternum sibi regnum recuperauit.

APOLLODORI GRAMMATICI ATHENIENSIS BIBLIOTHECES, SIVE DE DEOR. Origine, Liber III.

Benedicto Ægio Spoletino Interprete.

Voniam verò gen⁹ Inachiũ enarrata Beli progenie, vsque ad Heraclidarum familiam exposuimus, & Agenoris prolem quoque deinceps enarremus. Enimuero, vt à nobis antea dictum fuit duos è Libya filios Belum, & Agenorem Neptunus procreauit. Belus quidem Ægyptiorum Rex, quos superius diximus, liberos genuit. Agenor autem in Europam profectus Telephassam coniugem duxit, ex qua Europam filiam, & Cadmum, Phœnicemque mares, & Cilicem sustulit. Sunt, qui Europam non Agenoris, sed Phœnicis filiam esse affirment. Huius amore captus perit Iupiter, necnon taurus per Rhodium mare nauigat, qui vbi sese puellæ mitẽ cicuremque prębuit, atque inde tauri dorso illam impositam velut prædam, pelago auexit in Cretam: eáque inibi ab Ioue compressa Minoem, Sarpedonem, ac Rhadamanthum peperit: sed Homeri testimonio Sarpedon ex Ioue, ac Laodamia Bellerophontis filia natus est. Post vbi Europa nusquam appareret, Agenor pater eam filios vestigaturos emisit: iisque, ne nisi, cum reperta prius Europa, redirent, imperauit. Quibus cum & Telephassa mater, ac Thasus Neptuni filius, vel (vt Pherecydes ait) Cilix ad eam perquirendam coiuit. Postea verò, cum passim omnia vestigassent, neque vsquam Europam comperissent, desperato ad suos reditu, alius aliò commigrarunt. Phœnix in Phœnicen se contulit. Cilix huic finitima loca, inuasit, atque omnem Pyramo amni adiacentem regionem subegit, eamque de se Ciliciam nominauit. Cadmus autem, ac Telephassa in Thraciam penetrarunt, necnon & Thasus conditam in Thracia vrbem Thasum suo

Cilicia vnde dicta.

de nomine appellatam habitauit. Demum Asterion Cretensium regulus Europa in matrimonium ducta ex ea natos filios aluit, qui, cum adoleuissent mutuam inter se discordiam exercuerunt, nam Miletum puerum deperibant. Hic filius Apollinis, & Areæ Cleochi filia fuit: Puer, cum in Sarpedonis beneuolentiam, amoremque potius inclinare videretur, Minos conflato bello victor fuit. Post illi in fugam vertuntur, ac Miletus in Cariam appulsus ibi Miletum à seipso dictam vrbem condidit. Verùm Sarpedon Cilici aduersus Lycios bellum gerenti opitulatus, ex Lycia parte regnum sibi comparauit: eique Iupiter ad tres ætates vitam concessit. Nec desunt, qui illum Atymnij Iouis, & Cassiopeæ filij amore conflagrasse tradant, eáque de caussa in seditionem concidisse. Sed Rhadamanthus, cum conditis ab se legibus insulanis imperaret, atque ex fuga rursus in Bœotiam contendisset, Alcmenem duxit vxorem: demum vita defunctus, apud inferos cum Minoë fratre iudicandis animis præficitur. At Minos Cretam incolens leges conscripsit, ductáque Pasiphaë Solis, ac Perseidis filia, siue, (vt Asclepiades ait) Creta Asterij filia, Creteum, Deucalionem, Glaucum, & Androgeum mares, feminas autem Hecalem, Xenodicen Ariadnemque, ac Phædram sustulit. Porrò ex nympha Paria Eurymedontem, Nephalionem, Chrysen, & Philolaum. At ex Doxithea Euxanthium. Deinde, vbi Asterion nullis relictis liberis decessit, Minos Cretæ suscepta regni administratione prohibetur. Qui fidei faciendæ ergo à diis regnum se accepisse affirmans, Quidquid, inquit, voto depoposcisset, euenisse. Inde Neptuno immolans, taurum, vt sibi ex profundo mari offerri precibus, depoposcit, oblatum immolaturum se pollicetur. A Neptuno itaque tauro, qualis eum deceret, emisso, regnum accepit. Qui cum eiusmodi taurum ad armenta deduci iussisset, alium immolauit. Hic subacto sibi pelago omnibus propè insulis præfuit. At iratus illi Neptunus, quod eundem taurum minimè immolasset: hunc ipsum efferauit: Pasiphaemque vt illum ardentissimè deperiret, effecit. Hæc igitur tauri inflammata desiderio adiutorem sibi Dædalum assumit architectum, qui cædis reus Athenis

Minos cretēsium legislator.

aufugerat, hic ligneam in rotulis vaccam concauam intrinsecus miro artificio construit, cuique bubulam pellem circumsuit, eamque in prato, vbi taurus depascere consueuerat, elocauit. Inde Pasiphaem intromisit: ad quam taurus accurrens, ceu naturalem vaccam iniuit.

Minotauri forma.

Hæc demum Asterium cognomento Minotaurum peperit: taurino vultu, cætera virum fuisse, fertur. Hunc Minos oraculis quibusdam monitus intra Labyrinthum conclusum custodiri iubet. Sed Labyrinthus, quem Dædalus ædificauit, domicilium erat, quòd ob multiplices viarum ambages, occursúsque, ac recursus, fallebat.

Dædalus Labyrinthi Author.

Quæ verò de Minotauro, & Androgeo, ac Phædra, & Ariadna, leguntur, vbi de Theseo post dicetur, explicabimus.

Ast Ærope, Clymene, Apemosyne, & Althemenes, è Crateo Minois filio liberi nati sunt. Creteo verò, qualem ipse vitæ exitum habiturus esset, oraculum sciscitanti, Deus ab vno è filiis suis interfectum iri respondit. Cretus itaque oraculum cælat: quod cum accepisset Althemenes: & veritus, ne patri mortem inferret, relicta Creta cùm Apemosyne sorore profectus, in quendam Rhodi locum appellit: quo potitus Creteniam illi de se nomen indidit. Conscenso autem Atabyrio monte iacentes circa insulas circumspectauit, ac etiam despicatus Cretem, iam & * Deûm patriorum recordatus Atabyrio Ioui aram statuit: nec longo post tempore suam ipse sororem interemit. Nam Mercurius eius amore correptus quòd fugientem assequi non posset, quippe quæ illi pedum pernicitate præstabat, recentibus tergoribus viam substrauit, in quibus delapsam, cum è Creta rediret, vitiat, ac fratri rem commissam renũtiat. Is autem Dei nomen culpæ expugnatæ pudicitiæ prætextum esse arbitratus, eam calcibus impetitam occidit, Mox Crateus Æropem, Clymenenque per Nauplium in longinquas terras vendendas amandat. Ex his quidem Plisthenes Æropem vxorem duxit, ex qua filios Agamemnonem, & Menelaum sustulit. Verùm Clymenem Nauplius in matrimonium cepit, ac filiorum Oracis, & Palamedis pater efficitur. Cùm verò Crateus senio confectus esset, Althemeni filio regnum tradere cupiebat: eáque de caussa

** Deorum.*

Rhodum contendit: cúmque è naui cum heroibus sociis in desertum quendam insulæ locum descendisset: à bubulcis prædones ingruisse ratis eiicitur, quique vera dicens, tum ob canum latratum, quòd ab insulanis percuteretur, exaudiri non posset: Althemenes superueniens telo contorto Crateum patrem haudquaquam agnitum interfecit. Qui, vbi scelus patratum cognouit, Deos precatus terræ hiatu absorptus occulitur.

Cæterùm Deucalioni nati sunt filij Idomeneus, Crete, ac Nothus, & Molus.

Glaucus autem Minois filius infans adhuc murem insequens in mellis dolium delapsus, occubuit. Qui, cum gentium nusquam appareret: Minos pater, quo amissum filium reperiret, cum diu, multumque quæsiuisset, de illius inuentione sciscitatum oracula misit. Curetes illi tricolorem inter armenta bouem esse retulerunt, cuius, qui optimè effingere simulacrum possit, ab eo filium in vitam reuocatum iri. Accersitis itaque vndecumque vatibus: Polyidus Cœrani filius rubi fructui bouis colorem assimilauit: & puerum vestigare coactus vaticinij cuiuspiam adiumento tandem reperit. At cùm Minos eum sibi viuum reddi oportere dictitaret, cum pueri cadauere in quodam domicilio, concluditur, cumque in summa consilij inopia versaretur, draconem ad præmortui pueri corpus proserpentem vidit. Hunc lapide percussum, veritus, ne idem ipse pateretur, occidit. Interea draco alter aduenit, ac priorem extinctum conspicatus, retro abiit: mox herbam ferens redit: eaque super omni draconis mortui corpore imposita, illum in vitam reuocauit. Id, cum Polyidus summa cum admiratione conspexisset, eandem herbam illatam Glauci corpori imposuit, atque illico mortuum suscitauit. At Minos, neque post recuperatum filium, nisi, prius vaticinandi rationem Glaucum doceat Polyidus, illum Argos remeare permittebat. Polyidus autem coactus edocet, atque in patriam rediturus, vela faciebat, Glaucum suum in os inspuere iubet, quo facto Glaucum vaticinandi obliuio subiit. Hactenus itaque de Europæ posteris dixisse sat est.

Sciscitatum.

Herbæ cuiusdam vi reuocatur à morte Glaucus.

Porrò Cadmus cum iam vita functam Telephassam

ſepeliſſet: à Thracibus hoſpitio exceptus Delphos de Europa deum ſciſcitaturus, contendit: Deus illi nihil ab eo curioſè de Europa quærendum reſpondit: ſed boue viæ duce vtatur, atque vrbem condat vbicumque ea ambulando defeſſa procumbat. Quo ille accepto reſponſo per Phocenſium terram iter faciebat: mox boui inter Pelagontis armenta obuiam factus eam ponè ſequebatur. Ea verò Bœotia percurſa humi procubuit, vbi nunc extant Thebæ. Deinde bouem illam Palladi mactaturus, aliquẽ è ſociis ſuis ex Martio fonte deſumptam aquam reportaturum mittit: draco fonti cuſtos appoſitus erat, hunc Marte ſatum fuiſſe perhibebant. Is ex aquaturis pleróſque abſumpſit. Quare indignatus Cadmus draconem interemit: ac Mineruæ conſilio eius dentes ſerit, quibus ſatis, armati è terra viri exorti ſunt: quibus Spartis, id eſt, Satis, nomen inditum fuit: Hi poſtea mutuis ſeſe vulneribus, alteri quidem vel inuiti pugnam congreſſi, Alteri verò, quod alter alterum nequaquam cognoſcerent, occiderunt. Sed Pherecydes ſcriptum reliquit, Cadmus vt armatos viros è terra exoriri conſpexit, lapides inter eos coniecit. Tum ij viciſſim percuti exiſtimantes mutuam inter ſe pugnam inierunt. Verùm ex iiſce, quinque tantummodo Echion Vdæus, Chthonius, Hiperenor, & Pelor incolumes ſuperfuerunt.

Vnde ſpartæ.

At Cadmus pro cæſis inter ſe viris annum integrum Marti mercenarius fuit. Iam tum annus annis octo conſtabat. Poſt exactum mercedis tempus Regi ipſi Minerua Regiam adornauit, Harmoniam Veneris, & Martis filiam vxorem dedit. Ad hæc dij omnes relicto cælo in Cadmia conuiuio excepti nuptias concelebrarunt. Cadmus vxori peplum, ac monile Vulcani opus, quod ei ab Volcano dono miſſum ferunt: muneri dedit. At Pherecydes ab Europa datum ſcribit: idque ab Ioue accepiſſe. Cadmi filiæ fuere Autonoë, Ino, Semele, Agaue. Verùm Polydorum vnicum habet marem, ſed Ino Athamanti nupſit. Aryſtæus Autonoem ſibi coniugauit, Echion Agauem duxit.

Iupiter, cùm Semelem arderet, cum ea clam Iunone concumbit. Hæc autem ab Iunone decepta, vt quidquid

ab eo deposceret, sese facturum Ioue pollicente: vt qualis cum coniuge congressurus adueniret, secum decumberet, postulauit, quod cum Iupiter abnuere non posset, curru inuectus in peramatæ Semeles thalamum præmisso fulmine cum fulgetris simul, & tonitribus aduenit: quare Semele metu extremata semestrem partum eiicit. Iupiter hũc è medio abreptum igne, femori insuit. Mox Semele extincta, reliquæ Cadmi filiæ, euulgant dictis Semelem cum mortalium quodam concubuisse, & ab Ioue se compressam mentitam fuisse, eamque ob rem fulminatam fuisse. Congruo deinde tempore solutis filis Iupiter * Dionysium gignit, eumque Mercurio tradit. Hunc ille ad Inonem, & Athamantam affert: atque vt puellum educarent, suadet. Quod iniquo animo ferens Iuno iisce furorem immisit. Inde Athamas maiorem natu filium Learchum, velut ceruum venatus interfecit. Ino vero Melicerta in feruentem lebetis aquam coniecto, & cum perempto filio in maris profunda dissiluit, & hæc quidem Leucothea nominatur. Puer autem Palæmónis nomen accepit. Sic itaque appellati à nauigantibus maris tempestatem patientibus opem ferunt. Ad hæc Melicertæ Isthmiorum certamen Sisypho authore institutum fuit. Mox Iupiter, Dionysium in hœdum transformat vt Iunonis iram euaderet. Hinc Mercurius sumptum puerum ad Nymphas, quæ tum Nysam Asiæ vrbem incolebant, transportauit. Has postea Iupiter in stellas mutatas, Hyadas appellauit.

Bacchum.

Isthmiorum Sisyphus author.

Sed ex Autonoe, & Aristæo Actæon filius procreatur, quid à Chirone educatus venator euasit. Postea verò suis à canibus in Cithærone deuoratus est, eumque in modum interiit, vt verò Acusilaus ait, Iouis ira, quod Semelem precatus esset, sed, vt plerique, quòd Dianam lauantem vidisset, aiuntque ab Dea extemplò, in ceruum commutatum fuisse, atque quinquaginta illius canibus insequentibus rabiem iniectam fuisse, vt per eam dominum haud agnitum deuorarint. Cæterùm Actæonem è medio sublatum canes dominum vestigãtes gannitu vocis & Domini desiderium tristitia quadam significantes baubantur, ac demum post diu quæsitum herum in Chironis antrum deuenerunt, quibus ille Actæonis

Actæon suis canibus deuoratur.

simulacrum effinxit, quo viso statim mœrore soluti sunt omnes. Actæonis Canum nomina.

De quibus hi pulchrum validi circum vndique Regis
Inuadunt corpus rapidæ ceu Tigrides, Vrsíque
Immanis soboles laniant propè retia, Prote:
Post alij dominum inuadunt sæuissima proles.

Lyncèus, & Banus pedibus citus, atque Amarynthus & quos nominatim protulit in enumeratione.

Tum Iouis Imperio Actæon cecidit.
Regis namque sui nigrum obsumpsere cruorem
Argúsque, Spartusque, Boréśque celerrimus, iidem
Artubus Actæi, atque etiam sunt sanguine pasti.
Cætera dein promptè inuaserunt turba latrantum.
Sæuorum hæc hominum generi est medicina dolorum.

Bacchus. Porrò * Dionysius post vitem inuentam à Iunone furore iniecto percitus, Ægyptúmque, ac Syriam pererrauit. Hunc primus omnium Proteus Ægyptiorum Rex hospitio accipit: ac rursus ad Cybeliam Phrygiæ vrbem proficiscitur: atque ibi expiatus à Rhea, & ceremonias edoctus Cybeleias, stoláque ab eadem sumpta ad Indos per Thraciam contendit. Lycurgus Dryantis filius Rex Edonorum, qui amnem Strymonem incolunt, primum ipsum contumelia affectum eiecit. Tum Bacchus ad Thetin Nerei filiam confugit, Bacchæ autem in vincula coniectæ fuerunt, nec non magna Satyrorum multitudo quæ eum consecuta est. Contra verò Bacchæ statim solutæ sunt. Nam Dionysius Lycurgo furorem iniecit. Tum ille amentia præceps Dryantem filium vitis palmitem se ratus amputare, securi percussum interfecit. Qui cùm extrema sui corporis præcidisset, resipuit. Deinde, vbi terra nullas suppeditaret fruges, numen suo renuntiauit oraculo, terram tum fore fructiferam, cùm Lycurgus mortalitatem exuerit: Quod, vt Edoni acceperunt, ipsum in Pangæum montem abductum in vincula coniecerunt, vbi ex Dionysij voto equis laniatus occubuit. Ad hæc Bacchus post Thraciam, atque Indiam vniuersam peragratam, & locatis inibi cum titulo stellis Thebas repedauit, nec non feminas relictis domibus suis in Cithærone debacchari compulit. Pětheus autem Agaues, & Echionis filius à Cadmo in regno subro-

gatus, hæc ab illis fieri prohibuit: quíque, cum ſe in Cithæronem montem Mimallonidas exploraturus, contuliſſet, ab Agaue matre, per furorem, eum feram eſſe arbitrata, membratim conciditur. Demum Bacchus vbi ſe Thebanis Deum eſſe declarauit, Argos adiit, atque ibi rurſus ab illis vt numen minimè obſeruatus, eorum mulieres furere, ac debacchari coëgit. Quæ mox in montib. lactentium, quos ſecum extulerant, filiorum carnibus veſcebantur. Poſtea verò, cum ab Icaria in Naxum tranſuehi cuperet, prædatoriam * Tyrrhenorũ triremem mercede conduxit, ac Deo ipſo in naui impoſito Naxi littora præterlegunt, atque in Aſiam Deum venditurі vela faciunt. Tùm Dionyſius malum, remóſque in ſerpentes vertit, nauim ad hæc hædera, & tibiarum ſonitu omnem repleuit. Nautæ interim furore acti in mare præcipites fugiunt, atque in delphinos transformantur. Poſt, vbi, hunc Deum eſſe à rebus geſtis mortales didicerunt, diuinis honorib. percolebant. Hic, deinde ab inferis matrem reuocauit, Thyonémque mox illam appellauit, cùm ea demum in cœlum conſcendit. Intereà Cadmus cum Harmonia coniuge poſt relictas Thebas ad Encheleienſes commigrauit. Quibus cum ab Illyriis bello impeterentur, à Deo reſponſum fuit. Illyriis, ſi Cadmum, Harmoniámque ducem haberent, imperaturos. Tum hi oraculi fidem ſecuti eos aduerſus Illyrios duces deligunt, ac vincunt. Sic itaque Cadmus Illyriorum regnum adipiſcitur: eique Illyrius filius naſcitur, nec longo poſt tempore in dracone cum Harmonia mutatus in campum Elyſium ab Ioue demiſſi ſunt.

Delphinorũ.

Dein Polydorus Thebarum regno præfectus Nicteidem filiam Nyctei, qui fuit Chthonij filius, ducit vxorem: ex qua Labdacum gignit. Hic, poſt Pentheũ, quòd eadem, quæ ille, ſentiret, occubuit. Qui, cum Laium filium anniculum ſuperſtitem reliquiſſet, Lycus Nyctei frater, interea, dum ille in pueris eſſet, regnũ occupauit. Ambo verò ab Eubœa in fugam acti, poſt Phlegyam Martis, & Chryſæ Bœotidis filium interfectum in Syria ſedem collocarunt: atque ob ſuam, quæ cum Pentheo neceſſitudo interceſſerat, in ciuitatem cooptati fuere. Declaratus igitur Lycus à Thebanis belli imperator, re-

gno præficitur: Qui, cum, iam annos viginti imperasset, à Zetho, & Amphione obtruncatus diem obiit. Huiusce necis hanc fuisse caussam produnt. Antiope Nyctei filia fuit, hanc Iupiter iniuit, eáque, quòd grauida esset patre comminante, in Sicyonem ad Epopeum ex fuga sese recepit: atque huic nubit. Nycteus interim mœrore confectus, cum antea Lyco, vt in Epopeum, Antiopémque animaduerteret, imperasset, sibi ipsi morté consciscit. Is autem comparata magna militum multitudine Sicyonem capit, & Epopeum interimit. Atque Antiopem captiuam abducit, quæ, cùm abduceretur, ad Eleutheras Bœotiæ geminos parit, quos expositos bubulcus inuenit, ac educat. Horúmque alteri Zetho, alteri autem Amphioni, indidit nomé. Zethus reipecuarię studio sese dedit, Amphiò verò quòd à Mercurio lyra donatus esset, citharœdicam exercuit. Lycus interea Antiopem in vinculis, & eiusce coniux Dirce torquebat. Clam verò, tandem aliquando vinculis vltrò solutis, ad filiorum domicilium, vt ab eis exciperetur, contendit. Qui matre agnita Lycum occidunt, ac Dircen crinibus religatam è tauro necant, & in fontem, qui ab ea Dirce postea nominatus est, coniiciunt. Recuperato deinde imperio, vrbem subsecutis Amphionis lyram lapidibus, muro cinxerunt, Laiumque fugarunt. Quem cùm in Peloponneso ageret, Pelops hospitio excipit, & huiusce filium Chrysippum curulis artis exercendæ rationem edocens, & eius amore succensus, rapit. Zethus porrò Theben ducit, de qua Thebis vrbi factũ est nomen. Amphion verò Nioben Tantali filiam sibi coniugauit. De qua filios mares septem procreauit: Sipylum, Minytum, Ismenum, Damasichithonem, Agenorem, Phædimum, ac Tantalum: feminas autem totidem Ethodæam, siue, vt alij volunt Theram, Cleodoxam, Astyochen, Phthiam, Pelopiam, Astycrateam, Ogygiam. At Hesiodus decem filios, totidémque filias genuisse ait. Sed Herodotus duos quidem mares, tres autem feminas. Immo verò Homerus sex filios, & sex item feminas illum ex ea sustulisse refert, Quare, Niobe, tot filiis aucta, Latona se fœcundiorem esse iactitauit. Latona verò id ægerrime ferens, Dianámque, ac Apollinem, in Niobes filios

ſcritauit. Mox autem Diana Niobes filias ſagittis domi confecit: at mares ad vnum omnes in Cithærone venanteis Apollo interfecit. Amphion tamen è maribus, & è feminis Chloris natu maxima, quæ Neleo nupſerat, aſſeruati ſunt. Verùm Teleſillæ teſtimonio Amycla, & Melibœa intactæ remanſerunt: & ab iiſdem Zethus etiam, & Amphion ſagittis confixi occubuerunt. Ipſa verò Niobe, Thebis relictis in Siphylum ad Tantalum patrem peruenit, ibíque Iouem precata in ſaxum commutata fuit, ac lacrymas noctes, atque dies effundit ſuo de lapide. *Niobe in lapidem mutatur.*

Poſt, vbi Amphion vita deceſſit, Laius regnum accepit, duxítque Menœcei filiam, quam nonnulli Iocaſtam quidam verò Epicaſtam nominant. Qui, oraculo monitus eſt, ne filios gigneret, quòd ex eo, qui naſceretur, parricida futurus eſſet. Is autem per ebrietatem cum vxore concubuit, ex ea natum infantem, paſtori traiectis ferrea fibula calcaneis, dedit exponendũ, at hic quidem puerum in Cithærone monte expoſuit. Polybi verò Corinthiorum regis bubulci repertum infantem ad Peribœam illius vxorem contulerunt, quæ ſumptum puerum velut proprium partum ſibi ſupponit, & curatis pedibus, Oedipum nominat. Idque illi de pedum tumore nomen imponit. Adultus interea puer, ac robore ſuis æqualibus antecellens, ob inuidentiam per contumelias, ſuppoſititius, ac ſpurius appellatur. Qui, cùm de Peribœa id quæreret, ſcire minimè potuit. Profectus autem Delphos de parentibus ſuis Deum ſciſcitatur, cui tum Apollo, ne in patriam rediret, oraculo edicit, quippe qui ſuo patri cædem eſſet illaturus, & cum matre rem habiturus. Hic, vbi id accepit, ac reputans ex iis, qui dicti fuerant, natum eſſe ſe. Corinthum redire ſuperſedit, & dum curru per Phocidem vehitur, anguſta quadam in via Laio, ac Polyphonte (hic erat Laij præco) curru euntibus occurrit, cui, cùm Polyphontes, vt de via cederet, imperaſſet, nec ille dicto audiens eſſet, quin potius cunctaretur, equorum iugalium alterum præco interfecit. Iracundia percitus Oedipus, & Polyphontem, & Laium ſimul obtruncauit, inde Thebas peruenit. Laium itaque Platæenſiũ rex

Damasistratus sepeliẽdum curauit. Regnum verò Creon Menœcei filius inuasit, quo regnante non mediocris clades Thebas occupauit. Siquidem Iuno Sphingem, ex Echidna, & Typhone parentibus ortam immisit. Hæc muliebri facie, pectore, pedibúsque, ac cauda leonis, & auis pennis prædita fuit. Quæ cùm à Musis ænigmata didicisset in Phyceo monte consedit: de quibus id vnum Thebanis proponere solebat quod est huiusmodi: quod nam esset id animal, quod vnam habet vocem, & quadrupes bipes, ac demum tripes, efficitur. Ad hæc Thebanis oraculo renunciatum fuerat, iam, tum Sphingis incommodo, ac detrimento liberos fore, quando id ænigmatum soluissent, quin etiam vniuersos, quid illud esset, rogabat, quod, cùm minimè reperirent, abreptum ex omnibus, vnum deuorabat: eáque de caussa plerique subinde peribãt. Ac postremo ad eum Æmone Creontis filio perempto, Creon ænigma huiusmodi soluturo, & regnum, & Laij vxorem se traditurum præconis voce renũtiari iubet. Quod vbi ad Oedipi aures peruenit, ipse ita soluit: quod à Sphinge proponitur, ænigma, hominem esse ait, nascitur enim quadrupes infans, quòd quatuor gradiatur membris, grandior autem effectus, homo bipes esse incipit, senescens verò, ac demum tertio assumpto pede, id est scipione, tripes dici potest. Ipsa igitur, Sphinx ex arce sese præcipitem dedit. Oedipus inde regnum accipit, ac matrem ignorans duxit vxorem, de qua etiam Polynicem & Eteoclem mares, femineíque sexus Ismenem, & Antigonem procreauit. Sunt autem, qui, tradant hosce filios editos esse, ex Eurygenea Hyperphantis filia. Deinde, vbi, quæ antea latuerant, in lucem tandem prodiere: Iocasta quidem laqueo sibi collum fregit. Oedipus autem, oculis orbatus Thebis pellitur, ac filios execratus quod ab vrbe parentem eiici spectantes, eum ab iniuria non defenderunt. Profugit igitur cum Antigone in Colonum Atticæ terræ populíque locum, vbi Eumenidum lucus visebatur, in eo supplex consedit.

Sphingis figura.

Eiusdẽ ænigma.

Ænigmatis dissolutio.

Sphingis interitus.

Inde fuit à Theseo susceptus, neque ita multò post è vita migrauit. Eteocles autem & Polynices de regno inter se gerendo paciscuntur, placuit, vt annuum im-

perium per vices administrarent. Sunt, qui Polynicen prius regnare cœpisse aiunt. Deinde annuum Eteocli regnum reddidisse. Nonnulli verò Eteoclem prius imperare cœpisse, nec regnum fratri tradere voluisse, aiunt. Polynices itaque Thebis fugatus secum monile, ac peplum exportans Argos adiuit, quo tempore Adrastus Talai filius Argis regnabat: ad cuius regiam per noctem accedit: vbi cum Tydeo Oenei filio, qui tum quoque Calydone Argos confugerat, manum ad pugnandum conserit, & excitato inter eos clamore, Adrastus repente apparuit, eorúmque pugnã diremit. Tum vaticinium quo fuerat olim monitus, vt & Apro, & Leoni filias in coniugium daret, memor vtrúmque illis sponsos designauit. Illi etenim in clypeis, alter Apri, Leonis alter faciem defixam gestabant. Deipylem itaque Tydeus, Argiam Polynices, vxorem capit. Adrastus item vtrumque in patriam suam quamque reducturum se pollicetur, Igitur comparato exercitu, contra Thebas prius eundum esse statuit. Quare præstantissimum quémque ad se coire, imperauit. Amphiaraus autem Oicleis filius vaticinandi peritissimus, quòd omneis in eo bello præter vnum Adrastum perituros esse perspiciebat: hanc Thebanam expeditionem detrectabat, quin etiam reliquos dehortabatur. Dum vero Polynices ad Iphin Alectoris filium contendit, ab eóque precibus exposcit, qua posset ratione Amphiaraum ad militiam capessendam cogere, demonstraret. Huic ille si monile, inquit, Eriphyle consequatur. Amphiaraus ergo, ne quid à Polynice muneris capiat, Eriphylæ vxori prohibuit: Verùm Polynices eam monili suo donatam rogat, vt virum suum ad rem bellicam gerendam inducat, id enim in ipsius erat manu, nam cùm Adrastum conuenisset, Amphiaraus, vt quæ cum eo, & iam dudum de regno erat, dissensionem solueret. Itaque soluto colloquio, quidquid inter eos litis, ac discordiæ foret, ad Eriphyles iudicium se relaturum iureiurando confirmauit. Quo igitur tempore contra Thebas belli ratio inibatur, Adrastus ad id capessendum cohortabatur, contrà vero Amphiaraus dissuadebat: quocirca Eriphyle torque aureo donata ad id belli gerendum permo-

uit Adrastum. Tum Amphiaraus eam subire militiam coactus, filiis imperat, vt simulac per ætatem liceret, matrem occiderent, & bello Thebas maximè infestarent. Porrò Adrastus collectum cum ducibus septem, in Thebas exercitum ductare maturat. Huiusce belli duces hi fuerunt. Adrastus Talai, Amphiaraus Oiclis, Capaneus Hipponoi, Hippomedon Aristomachi, siue, vt aliis placet, Talai. Hi Argiui fuerunt. Polynices * Oedipodis Thebanus, Tydeus Oenei filius Ætolus, Parthenopæus Melanionis Arcas. Sunt, qui Tydeum, & Polynicem inter hosce minimè connumerent, sed Eteoclum, Iphium, & Mecisteum recensent. Profecti verò in Nemeum, cui Lycurgus rex præerat, aquam deposcunt, & his ad fontem viæ dux fuit Hypsipyle Lemnia, relicto infante paruulo Ophelte nomine, Eurydices, ac Lycurgi filio, cuius etiam nutrix erat, nam, cùm Lemniæ mulieres ab ea Thoantem patrem seruatum fuisse comperissent, illum obtruncarunt. At Hypsipylem vendiderunt. Quocirca vitæ tuendæ gratia apud Lycurgum seruiebat. Ea, intereà dum demonstrat iter ad fontem, relictus puer à dracone occiditur. Draconem vero Adrasti apparitores interemerunt, ac puerum sepeliunt. Tum Amphiaraus, id inquit prodigium futura prænuntiat. Sed & hunc puerum Archemorum vocarunt, & in eius etiam honorem Nemeæ certamen instituerunt. In quo Adrastus equo vicit, cursu vero Eteoclus, cæstibus Tydeus, cursu, & disco Amphiaraus, iaculo Laodocus, lucta Polynices, arcu Parthenopæus. Igitur vbi ad Cithæronem peruenere, Tydeum Eteocli oratorem, vt ex constituto regnum Polynici restituat, prædicturum destinant. At Eteocles quum Adrasti, & commilitonum mandata nihili facere videretur: Tydeus de Thebanis periculum facturus, singillatim omnibus prouocatis victor euasit. Illi vero armatos viros quinquaginta in redeuntem Tydeum in insidiis collocarunt, eósque omnes præter vnum Mæonem trucidauit. Deinde ad Thebas castris cingendas Argiui se dederunt, atque ad vrbis muros armati proximè constiterunt. Septem portas Thebarum fuisse memorant. Adrastus quidem ad Homoloidem portam tetendit.

* Oedipi.

Capaneus verò ad Ogygiam. Amphiaraus ad Proetidem. Hppomedon ad Onchaidem, Polynices, ad Hypsistam, Parthenopæus ad Electram, Tydeus demum iuxta portam Crenidem tentoria fixerunt. Sed ipse interea Eteocles Thebanos suos armis instruxit, constitutísque ductoribus pares, paribus suas cuique copias regendas committit. Ad hæc, qui posset hostes superare, vaticinantium consilio conquisiuit. Erat per ea tempora Thebis Tiresias vates Eueris, & Chariclonis Nymphæ filius ab Vdæi vnius Spartorum, Satorúmue, genere oriundus, oculis captus. Deque huius cæcitate, ac vaticinandi peritia varia est historia, Namque alij deorum ira, quòd mortalibus, quæ latere voluissent, detegeret, excæcatum fuisse aiunt. Pherecydes autem à Pallade luminibus orbatum refert. Siquidem cum Chariclo Mineruæ carissima esset, ei nudam per omnia Deam vidisse contigit, eámque manibus suis erutis illius oculis cæcum fecisse, at Chariclo Palladem, vt nato suo oculos restitueret, orasse, quod cum Dea efficere non posset, expurgatis illius aurium meatibus, omnem omniũ auium garritum intelligentem fecisse, eundémque corneo sceptro condonasse: quod gestans æque, atque oculatus tutò incedebat. Hesiodus autem enarrauit, conspicatum aliquando Tiresiam non procul à Cyllene coëunteis angues baculo cæcidisse, eumque de viro in mulierem mutatum fuisse, & rursus ita coëuntes eosdem serpentes obseruasse, & in priorem viri formam rediisse. Quocirca, Iuno, ac Iupiter ambigentes: mulieréſne, an viri maiorem in coëundo voluptatem caperent, hunc sibi litis arbitrum delegerunt. Tum ille de nouem, ac decem, quæ inter coëundum voluptatis partes capiuntur, nouem mares, at mulierem decem sentire iudicauit. Proinde illum Iuno luminis vsu priuauit. Cui Iupiter pro luminibus ademptis vaticinandi scientiam concessit. Sunt, qui Tiresiam, Ioui, Iunoníque ita respondisse ferunt:

Tiresias cur visu orbatus.

Tiresiæ lepidum iudiciũ.

Parte vna è denis mas partibus oblectatur:
Ad mulier solidum coitus capit ipsa decuncem. Longæuã insuper Tiresiæ vitam fuisse, proditur. Hic itaque Thebanis futura prædicens eum victorem fore, inquit,

si Menœceus Creontis filius sese Marti victimam deuoueret. Quod vbi Menœceus audiuit, seipsum ante portas mactauit. Deinde pugna commissa Cadmeos ad muros vsque persecuti sunt, & arreptis scalis Capaneus in summos muros conscendit, eúmque Iupiter fulmine ictum interemit. Quo facto Argiui aufugiunt, in qua cùm multi cecidissent, ex vtriusque exercitus sententia Eteocles & Polynices singulari certamine pugnant, ac mutuis se vulneribus necant. Noua rursus pugna conserta Astaci filij rem fortissimè gesserũt. Ismarus enim Hippomedontem prostrauit, Leades Eteoclum Amphidicus Parthenopæũ quem Euripides à Periclymeno Neptuni filio cæsum fuisse narrat. Melanippus ad hæc nouissimus Actaci filius Tydeum in ventre percussit, qui cum semianimis iaceret, Pallas ab Ioue impetratum remedium attulit, quo illum faceret immortalem. Quod cum accepisset Amphiaraus Tydeum osus, quoniam præter sententiam suam Argiuos ad bellum Thebanum cõpulisset, desectum Melanippi caput ad eum tulit. Tydeus, quòd ab eo vulneratus esset, illud vltus est, nam diuiso eius capite cerebrum absorbuit, id vbi Pallas animaduertit, indignata beneficium eiuscemodi abstinuit, & inuidit. Inter hæc Amphiarao ad Ismenum amnem fugienti, prius, quàm, in humeris à Periclymeno vulnus acciperet, demisso ab Ioue fulmine terra dehiscit, Mox ille cùm curru simul & Batone auriga, siue vt quidam ferunt Elattono, eo terræ hiatu absorptus est, & postea nunquam visus est. Illum enim Iupiter immortalitate donauit. Verum Adrastus ab Arione equo vectus in tutum euasit. Hunc Ceres in Erinnys formam conuersa, ex Neptuni concubitu genuit. Creon Thebanorum regnum adeptus Argiuorum cadauera insepulta proiecit. Quinetiam, vbi edicto præcepit, ne quis ea sepelire curaret, custodes apposuit. Antigone verò sola Oedipodæ filiarum superstes Polynicis corpus, quòd occultè humandum curauit, à Creonte deprehensa, viua coniicitur in sepulcrum. Adrastus, autem Athenas profectus, ad Misericordiæ aram confugit, atque peractis supplicationibus, cadauerum tumulãdi potestatem pre-

cabatur.

cabatur. Tum Athenienses comparatis militum copiis duce Theseo Thebas capiunt, cadauera suis sepelienda concesserunt. Et in Capanei rogum conflagrantem coniux Euadne Iphiclis filia seipsam coniecit, & suo cum marito concremari non subterfugit. Decimo autem post anno cæsorum ad Thebas ducum filij, cognomento Epigoni (ac si dicas Latinè posteri, hæredésue) paternas cædes vlturi, bellum contra Thebanos gerendum statuerunt: déque belli exitu oraculum sciscitantibus ipsis, Deus victoriam vaticinatur, si Alcmæone duce bellum capessant: sed Alcmæon huiusce expeditionis præfecturam detrectabat, prius, quàm de matre supplicium capiat, nihilo tamen secius ad id bellum concedit. Nam, cum Eriphyle peplum & monile à Thersandro Polynicis filio accepisset, eorum quoque filios ad eam prouinciam belli capessendam induxerat. Delecto igitur sibi omnium calculis Alcmæone Imperatore, Thebas oppugnatum ierunt, qui verò hanc militiam secuti sunt, hi fuerunt, Alcmæon, Amphilochus Amphiarai filij, Ægialeus Adrasti, Diomedes Tydei, Promachus Parthenopæi, Capanei Sthenelus, Polynicis Thersander, Euripylus Mecistei. Sed hi ante omnia finitimos circa vicos depopulantur, qua in re Thebani suis opem laturi eruptione facta Laodamante Eteoclis filio duce, fortissimè pugnant: Siquidem Laodamas Ægialeum necat, Laodamantem verò Alcmæon, quo cæso Thebani ad mœnia confugiunt. Qui Tiresiæ vatis consilio moniti ad hostes feciales de pace petenda mittuntur. Ipsi vero interea fugam capessunt: siquidem coniugibus, liberísque suis omnibus supra vehicula collocatis, relicta vrbe abierunt, atque vbi per noctem ad Tilphusium fontem peruenerunt, Tiresias cum eo de fonte sumptam aquam auidissimè bibisset: improuisa, ac repentina morte, vitam reliquit. Thebani vero diu, multúmque peruagati Estiæam vrbem ab se conditam incoluerunt. Argiui interea cognita Thebanorum fuga, ingrediuntur Thebas, ac præda collecta, & muros euertunt, ac vrbem totam deuastant, ac prædæ partem Delphos ad Apollinem mittunt cum Tiresiæ filia, cui Mantò nomen erat: vo-

Thebæ Atheniensibus capiuntur.

Tiresiæ mors.

uerant enim ipsi, captis, diruptísque Thebis spoliorum præstantissimum, ac nobilissimum illi dono missuros. Post, vbi ab Argiuis Thebæ captæ sunt, Alcmæon, quòd in eum quoque dona Eriphylem matrem cepisse, resciuisset, maiori succensus est iracūdia, & accepto ab Apolline responso, eam necauit. Nec desunt, qui Amphilochi etiam germani fratris adiumento matri suæ cædem intulisse Alcmæonem memoriæ commendarunt. Tametsi plures sint auctores, qui nullius auxilio id facinus ab eo commissum fuisse testentur. Alcmæonem verò ob infelicissimum matris suæ finem furiis exagitatum, ac furibundum legitur in Arcadiam imprimis ad Oicleum se recepisse. Illinc autem Psophidem, ad Phegeum commeasse, à quo perlustratum, cædis ergò Arsinoem eiusce filiam vxorem duxisse, cui etiam esset monile, ac peplum dono dedisse. Postea verò quam ea de caussa summa frugum inopia, ac fame laboraretur, consultus Apollo, id ex oraculo respondit: Ad Acheloum commigrandum, ab eóque vrbem capiendam. Igitur Calydonem primum ad Oeneum proficiscitur, eiúsque hospitio vsus est. Inde ad Thesprotos profectus, ab eorum finibus repellitur. Demum, ad Acheloi fontes concessit, ab eóque expiatur: nec non illius filiam Callirhoen, & quem locum Achelous exaggerarat, vrbem ibi ab se constructam habitauit: Mox autem Callirhoë monilis, peplíque habendi cupidine extimulata, ni prius ea consequatur, secum coituram nunquam, dictitabat. Quamobrem Alcmæon Psophidem profectus, Phegeo inquit vaticinio fuisse renuntiatum, se furore tum liberatum iri, cùm monile Delphos delatum Apollini dedicarit: & peplum. Hæc ille Alcmæonis verbis credulus tradit. Postea, cùm ei à famulo denuntiatum esset, dono data hæc Callirhoæ esse, insidiis à Phegei liberis Temeno, & Axione patris imperio circunuentus è medio tollitur. Arsinoëm verò id factum increpantem Phegei filij coniectam in arcam Tegeam transuehunt, atque Agapenori tradunt ementiti ab Alcmæone eam fuisse interfectam: Cæterum Callirhoë audito Alcmæonis interitu, dum secum rem habet, ab Ioue

Alcmæon matrem necat. Huius meminit Aristoteles 3. lib. Ethicon. 1. cap.

flagitat, vt ij quos ex Alcmæone liberos sustulisset, necem paternam vlciscerentur, vt statim adulta iam ætate forent. Qua re impetrata, adulti planè filij repente ad patris vltionem exilierunt. Quo etiam tempore Phegei filij Pronous, & Agenor, vt monile, ac peplum Delphico Apollini dedicaturi ferebant, ad Agapenorem, & Alcmæonis filij Amphoterúsque, & Acarnan vnà diuertunt, vbi cæsis patris sui interfectoribus, profecti Psophidem, factóque in regiam impetu, Phegeum, & vxorem eius occidunt, sed fugienteis Tegeam vsque insecuti sunt, verùm Tegeensium ope, & Argiuorum quorundam adiuncta fugatis Psophidiis incolumes euaserunt. Quique, vbi rem gestam omnem, matri declararunt, monile simul, & peplum, Delphos profecti ex Acheloi imperato Apollini consecrarunt. Progressi deinde in Epirum, collectis colonis Acarnaniam condunt. Atqui Euripides Alcmæonem, inquit, per insaniæ tempora, ex Mantone Tiresiæ filia duos suscepisse marem scilicet Amphilochum, & fœminei sexus Tisiphonem. Translatos deinde puerulos Corinthum, Creonti Corinthiorum regi alendos dedisse: ac Tisiphonem forma præcellentissima à Creontis coniuge diuenditam fuisse, dum tacitè, ne eam Creon maritus in coniugium sibi caperet, subueretur. Alcmæonem vero hanc mercatum esse, cùm suam ipsius filiam seruituram seruitutem nesciret. Mox autem profectum Corinthum liberos repetiturum, & filium etiam ipsum tulisse. Dein Amphilochus Apollinis oraculo monitus Argos Amphilochicum habitatum concessit.

Iam verò redeundum est ad Pelasgum, quem Acusilaus, (vt antea monuimus) Iouis, & Niobes filium, ait. Sed Hesiodo indigenam fuisse placet, cuius, & Melibœæ Oceani filiæ, siue, vt alij volunt, Cyllenes Nymphæ filium Lycaonem fuisse memoratur. Qui Arcadibus imperans, è multis vxoribus filiorum quinquaginta factus est pater. Quorum hæc sunt nomina Mænalus, Thesprotus, Helix, Nyctimus, Peucetius, Caucon, Mecisteus, Opleus, Macareus, Macednus, Horus, Polichus, Acontes, Euæmon, Ancyor, Archebates, Carteron, AEgæon, Pallas, Eumon,

Canethus, Prothous, Linus, Corethon, Mænalus, Teleboas, Physius, Phassus, Phthius, Lycus, Alipherus, Genetor, Bucolion, Socleus, Phineus, Eumetes, Harpaleus, Portheus, Platon, Æmon, Cynethus, Leon, Harpalycus, Heræeus, Titanas, Mantinus, Cletor, Stymphalus, Orchomenus, Nyctimus iunior. Hi cum superbia, tum impietate cunctis mortalibus antesteterũt. Quare Iupiter, vt horum impietatis periculum faceret, sumpta hominis mercenarij forma, ad eos accedit. Tum hi simul ac eum conspicantur inuitatum hospitem domi suæ excipiunt. Huic iugulati, è conterraneis pueris vnius viscera sacris admista Mænali fratris natu maioris suasu comedenda apposuerunt. At Iupiter id genus mensæ maximum in modum aspernatus euertit, & eo ipso in loco, vbi nunc Trapezus (is enim loci nomen est) spectatur. Cæterùm Lycaonem, ac eius liberos, præter Nyctimum nouissimum omnium, fulmine percussos concremauit. Terra interim sublatis in altum manibus, ac Iouis dexteram contactũ suo demulcens, illius iram compescuit.

Lycaon cum filiis fulmine percussus.

Hunc aliqui volunt in lupi formam mutatum fuisse.

Enimuero Nyctimus, vt regnum adeptus est, Deucalionis * diluuium insequitur. Hoc sanè alij Deucalionis filiorum impietate, ac scelere factum fuisse, scribunt. Eumelus verò & alij quidam Lycaonem filiam etiam Callistonem habuisse narrant. Quam quidem Hesiodus vnam è nymphis esse recensuit. Asius autem eam Nycteo, at Pherecydes Ceteo natam esse referunt. Hæc quòd cum Diana venandi studio oblectata, eandémque stolam induta secum inibi se virginitati addictam fore iurauit. Verum huius forma captus Iupiter, siquidem in Dianam, vt nonnulli aiunt, mutatus, siue, vt quidam in Apollinem versus inuitam subegit. Quod cum Iupiter Iunonem latere studeret, eam in vrsæ faciem vertit. Iuno interea Dianæ, vt, immanem belluam sagittis configat, persuasit. Nec desunt auctores, qui referant, illam promissæ virginitatis violatæ caussà sagittis á Diana percussam obiisse. Qua demum sublata Iupiter abreptum infantem in Arcadia Maiæ enutriendum dedit, Eique Archadi nomen imposuit: & Callisthò inter astra collocauit, vrsamque nominauit.

** Cataclysmus.*

Insuper ex Arcade, ac Leanera Amyclæ filia, aut Meganira Croconis fuit, vt autem Eumelus ait, ex nympha Chrysopea nati sunt filij Elatus, & Aphidas, qui terram partiti sunt. Summa verò potentiæ penes Elatum fuit. Hic ex Laodice filia Cinyrę Stymphalum,& Pereum gignit. Sed Aphidas Aleum, & Stheneboeam, quæ Prœto nupsit. Alei verò, & Neæræ Perei filiæ Auge quidem fœmina: mares autem, Cepheus, ac Lycurgus. Hæc igitur ab Hercule vitiata infantem intra Palladis lucum celauit. Vbi, prius illius sacerdotio præfuit: Cùm verò ingrauesceret annona, vt planè fames immineret, quòd terra sterilitate laboraret: atque oraculis significaretur, in Mineruæ luco quandam latere impietatem, deprehēsa demum à patre puella, Nauplio occidenda traditur, à quo cùm illam Teuthras Mysorum dynastes accepisset, vitiauit, & infans Parthenio in monte exponitur, quòd cerua de suis vberibus alimentum suppeditarit, Telephus est appellatus, atque à Corythi bubulcis enutritus, ac perquisitis parentibus Delphicum Apollinem adiit, ac monitus ab oraculo in Mysiam concedit, & puer à Teuthrante adoptatur, eoque vita functo Mysiæ regni heres instituitur.

At è Lycurgo, & Cleophile, siue Eurynome nati sunt, Ancæus, Epochus, Amphidamas, & Idæus, ex Amphidamante vero Melanion, & Antimache filia, quam duxit Eurystheus. Ex Iaso, & Clymene Minyæ filia nascitur Atalanta, cuius pater masculæ prolis cupidus, eam exposuit, ad quam vrsa sæpenumero veniens vbera protendebat: eamque demum venatores inuentam penes se educarunt. Atalanta deinde adultæ iam ætatis se virginem seruabat, & venando in solitudine armata permanebat. Quin etiam vbi inuiolatæ virginitati suæ à Rhœco, & Hylæo Centauris vim parari perspicit, hi sagittis ab ea perfossi conciderunt: deuenit præterea vnà cum viris præclarissimis non ad venationem modo in Calydonium aprum indictam, sed etiam ad certamen in Peliæ honorem institutum, propositúmque, vbi cum Peleo luctata est, ac palmam inde est consecuta. Cùm verò Atalanta non ita multo post genitores suos reperisset, ac patris suasu ad virum capien-

dum inducta esset, in stadium abit, in cuius medio trium cubitûm palum defigit. Hinc procantium virorum curulibus ludis propositis armata decurrebat. In quibus qui vincebatur, cædes, at victori Atalantæ coniugium debebatur. Demum post multorum cædes Melanion eius amore inflammatus, aureis malis, quæ à Venere dono acceperat, secum allatis in illud decurrendi certamen descendit: ea in adcurrentem puellam insequens abiicit. Tum Atalanta, dum in proiectis pomis è terra colligendis occupatur, cursu deuicta est, Sic itaque Melanion Atalantæ coniugio potitus est. Sed & fama est, eos aliquando, per venationis otium in Iouis lucum penetrasse, ibique mutuo complexu coëuntes, in leones transformatos fuisse. Hesiodus autem, ac plerique alij Atalantam non Iasi, at Schœnei filiam fuisse memorarunt. Euripides, è Mænalo ortam, nec eam Melanioni, sed Hippomoni nuptam dicit. Atalanta hæc è Melanione, siue, vt alij volunt, ex Marte Parthenopæum, qui bellum gessit in Thebanos, procreauit.

Sed ex Atlante, ac Pleione Oceani filia in Cyllene Arcadiæ monte natæ sunt filiæ septem, quibus Pleiadibus cognomentum fuit, Alcyone, Merope, Celæno, Electra, Sterope, Taygete, Maia, de quibus Steropen Oenomaus vxorem sibi sociauit. Meropen Sisyphus, duas corrupit. Neptunus, priorem quidem sanè Celænò, de qua Lycum filium extulit, quem Neptunus pater, in fortunatorum insulas habitatum misit. Posteriorem autem Alcyonem, ex qua Æthusam filiam genuit, quæ Apollini Eleutherem filiam formosissimam peperit. Sed filios Hyreum, & Hyperenorem. Nycteus autem ex Hyreo, & nympha Clonia natus est. Deque Nycteo, & Polyxone Antiope orta est: de qua, & Ioue Zethus, & Amphio. Atlantidas autem cæteras, Iupiter compressit.

Siquidem Maia natarum maxima ab Ioue in Cyllenes antro vitiata Mercurium parit: hic, cùm adhuc in cunis vagiret, erumpit, atque Pieriam peruasit, & quas Apollo boues pascebat, furto abegit, néue id deprehendi per vestigia posset: calceos earum pedibus induit, quarum partem Pylum abduxit, ac reliquas intra spe-

læum abſcondit: ex iis autem, cum iam duas immolaſſet, earum coria ſcopulis defixit, ac viſcerum partim elixa, partim toſta eſitauit. Inde in Cyllenem feſtinanter proficiſcitur, pro antri oſtio depaſcentem teſtudinem inuenit, qua perpurgata, & abſterſa ſuper eius teſta neruos ex mactatorum boum inteſtino confectos tetendit, & lyram conficit. Sic itaque Mercurius carnes torrere, lyramque, ac plectrum primus inuenit. Mox Apollo bubus perquirendis operam nauat, & Pylum rectà concedit, vbi ciues ab eo diligenter examinati eas abigentem puerum vidiſſe reſponderunt: ſed verò haudquaquam poſſe dicere, quónam perductæ forent, quando earum quidem veſtigia deprehendi non poterant. Demum, vbi Apollo ex vaticinandi peritia abigeum comperit: ad Maiam in Cyllenem properauit, apud quam, Mercurium furti accuſat. Ea verò puerum ipſum faſciis inuolutum oſtendit. Hunc Apollo manib. ſublatum ad Iouem tulit, ac boues repoſcit. Is, tametſi Iouis imperio reddere iuberetur, inficiari tamen non deſinebat, qui, quod ille minimè perſuadet, Apollinem Pylum perducit, ac boues reſtituit. Inde Apollo auditam lyram à Mercurio petit. Inde ſumpta lyra Mercurio boues rurſus Apollo tradit quas cum Mercurius paſceret, fiſtulam etiam compegit, & compactam inflauit, pro qua quod eius habendæ miro deſiderio Apollo tenebatur, auream virgam dare, nõ verebatur, quàm, cùm Apollo boues paſceret, habebat. Quòd eam Mercurius, & pro fiſtula habere, & vaticinandi artẽ conſequi cupiebat. Qua tradita, & per calculos etiam vaticinari docetur. Adhæc Iupiter ipſum ſui ipſius, Deorúmque Manium nuntium fecit.

Mercurij inuenta.

Mercurius Deorum nũcius factus.

Iupiter inſuper ex Taygete Lacedæmonem filium procreauit, à quo etiam Lacedæmonis regia nomen eſt conſecuta. Sed ex Lacedæmone, ac Sparte filia Eurotæ, qui fuit Lelegis indigetis fili⁹ & Cleochareæ Naidis nymphę Amyclas, & Eurydice, quã Acriſius vxorem habuit. Amyclæ autem, & Diomedes Lapithæ filię, Cynortes, & Hyacinthus filij fuere. HYACINTHŨ ab Apolline ardenter amatum fatentur, quem diſco percuſſum fortuito interfecit.

Hyacinthus Apollini amatus.

Sed & Cynortæ filius fuit Perieres, cui Gorgophone, Perſei filia nupſit, vt narrat Steſichorus, ex eáque Tyn-

dareum, Icarium, Aphareum, ac Leucippum, suscepit. Ex Aphareo, & Arene, Oebali filia Lynceus Idas, & Pisus nati sunt. Verùm multorum testimonio Idam, è Neptuno genitum esse comprobatur. Atqui tanta Lynceus oculorum claritate præcelluit, vt sub terra latentia quæque peruidisse dicatur, Leucippi verò ex Philodice Inachi filia natæ fuere Ilaira, & Phœbe. Hasce Dioscori. i. Iouis filij Castor, & Pollux ab se raptas vxores duxerunt: post has etiam Arsinoën genuit. Hæc ab Apolline impleta Æsculapium peperit: At quidam non Arsinoës Leucippi filiæ, sed Coronidis Phlegyę in Thessalia natum Æsculapium ferunt: cum qua, simulac eam deperisset Apollo, statim concubuisse, proditur. Eum quoque præter patris sententiam nubentem, Ischyi Elati filio coniunctam fuisse aiunt. Apollo, autem delatorem coruum immodicis maledictis execratur, & qui ad eum vsque diem candidus fuerat, in nigrum commutauit, & Coronidem grauidam percussit, & necauit. Ex qua, cùm conflagraret, abreptum infantem è pyra ad Chironem Centaurum alendum tulit: à quo etiam medicinam, & venandi artem perdidicit. Qui cùm iam chirurgicus euasisset, atque artẽ eiusmodi iampridem exercuisset, non modo quosdam ab interitu liberauit, sed etiam præmortuos in vitam reuocauit. Nam cùm à Pallade effusum de Gorgones venis cruorem accepisset, qui è læuis defluxisset in mortalium perniciem, quòd autem è dextris in conseruandis hominibus vtebatur: atque huiusce opem in mortuis suscitandis adhibebat. Sed inueni quidem nonnullos, qui ab eo reuocati in vitam dicuntur, Capaneum, ac Lycurgum. Vt Stesichorus ait, Eriphylen, & Hippolytum, vt, Qui Naupactica conscripsit, Tyndareum. Panyasis, Hymenæum. Vt Orphici, Glaucum Minois filium, vt Mnesagoras ait: Demum Iupiter veritus, ne, si mortales hanc medendi rationem adipiscantur, suis se viribus vicissim adiuuerint: fulmine ipsum interfecit. Quamobrem iratus Apollo Cyclopas, quòd Ioui fulmina comparassent, occidit. Quem, cùm Iupiter in Tartarum iamiam deiecturus esset, Latonæ precib. exoratus annum totum vt ipse viro mercede conductus seruiret, imperauit. Is autem Pheras ad Ad-

Lyncei visus perspicacitas vnde prouerbium lynce perspicacior.

Coruus albus mutatur in nigrum.

Apollo Cyclopas occidit.

metum Pheretis filium se contulit, apud quem seruitutem seruiens armenta pascebat: ac boues dominicas gemelliparas omneis effecit. Sunt, qui, & Aphareum quidem, & Leucippum ex Periere Æoli filio natum esse dicant. Cynortæ autem Perierem filium fuisse, & huiusce Oebalum. Sed Oebali, & Bateæ Naidis Nymphæ Tyndareum, Hippocoontem, & Icarionem. At Hippocoontis filij fuere Dorycleus. Scæus Emarisphorus, Euryches, Bucolus, Lycon, Tebrus, Hippothous, Eurytus, Hippocorystes, Alcinus, Alcon. His permunitus filiis Hippocoon, Icarionem, ac Tyndareum Lacedæmone eiecit. Hi verò ad Thestium eiecti confugerunt: Eique aduersus finitimos bellum gerenti opem tulerunt: Dein Tyndareus Thestij filiam Lędam cepit vxorem. Rursus, quo tempore Hercules Hippocoontem cum liberis interemit in patriam redeunt: ac Tyndareus regnum accipit. *Apollo Admeto seruit.*

Nati verò ex Icario, & Peribœa Naide nympha, mares filij quinque Thoas, Damasippus, Imensimus, Aletes, Perilaus: & filia Penelope, quæ Vlyssi nupsit.

Tyndarei autem, ac Lædæ, filij Timandra, quam Echemus in coniugium duxit, Clytemnestra: quam Agamemnon vxorem habuit: Item Philonoë, quam Diana immortalem esse fecit: Adhæc Iupiter, qua nocte cum Læda in cygnum versus concubuit: eadem quoque Tyndareus illam impleuit: deque Ioue Pollux, & Helena, de Tyndareo autem Castor procreati sunt. Inuenio etiam auctores, qui Helenam Nemesis, & Iouis filiam fuisse dicant. Nam, cùm ea Iouis concubitum fugeret in anserem mutatam fuisse. Iouem autem in cygnum versum coiisse memoratur, Nemesin verò ouum ex eo concubitu peperisse: Idque, in nemore opilionem quendam inuenisse, & latum secum Lędæ dedisse: Hanc autem conditum in arca reposuisse, & suo demum tempore ortam fuisse Helenam: eamque perinde, ac de se fuisset nata, educasse, Quæ cum formæ præstantia polleret, eam Theseus rapuit, & Athenas abduxit. Deinde Pollux, & Castor comparato in Athenienses exercitu, cùm ad Plutonis esset Theseus: vrbem capiunt: atque Helenam recuperant: necnon Æthram Thesei matrem captiuam abducunt. *Helenæ ortus.*

Iam tum quoque hi Græciæ reges Helenam vxorem pro se quisque petituri Spartam aduenerunt. Procantium verò nomina hæc fuiſſe leguntur. Vlyſſes Laërtæ, Diomedes Tydei, Antilochus Neſtoris, Agapenor Ancæi, Sthenelus Capanei, Amphilochus Cteati, Thalpius Euryti: Meges Phylei: Amphilochus Amphiarai, Mnestheus Petei, Schedius Epiſtrophi, Polyxenus Agaſthenis, Peneleus Leiti, Aiax Oilei, Aſcalaphus & Ialmenus Martis, Elephenor Chalcodontis, Eumelus Admeti, Polypoëtes Pirithoi, Leonteus Coroni, Podalirius, & Machaon Æſculapij, Philoctetes Poeantis, Eurypylus Euæmonis, Proteſilaus Iphicli, Menelaus Atrei, Aiax, & Teucer Telamonis, Patroclus Menœtij, Horum turbam conſpicatus Tyndareus, ne, ſi ex tot competitorib, vni Helena in coniugium addiceretur, reliqui ſeditionem ac tumultum excitarent, pertimeſcebat.

Quocirca Vlyſſes, quoties, inquit, illi ad Penelopes nuptias adipiſcendas mihi adiumento fore te pollicearis, talem ego cum animo meo rationem inibo, vt per eam nulla omnino ſit inter procos oritura diſcordia. Tum verò Tyndareus, vbi ipſi laturum ſe opem promiſit, vniuerſos, inquit, Vlyſſes procos iuſiurandi religione obſtringito, vt, cum filiæ tuæ Helenæ de noſtro cœtu quempiam ſponſum, delegeris, illi à nobis adiumentum latum iri aduerſus eos qui in ſponſum, maritumùe, ac matrimonium eiuſmodi vim facere conentur. Quod vbi Tyndareus audiuit, procos ad Vlyſſis conſilium perficiendum vniuerſos per eam iuſiurādi religionem compellit, ac Menelaum quidem filiæ ſuæ ſponſum declarat, atque etiam ab Icario Vlyſſi Penelopen in coniugium depoſcit. Menelaus itaque ex Helena Hermionem genuit, &, vt, quidam aiunt, Nicoſtratum ex Dule Pieride ab Ætolia oriunda: Siue, vt Acuſilaus ait è Teridaë Megapentem: ſed ex Nympha Gnoſia, Eumelo auctore Xenodamum procreauit.

Cæterum è Læda natus Caſtor planè, rem militarem exercuit. Pollux autem cæſticum pugnandi genus ſectatus eſt. Atque ambo ob fortitudinem Dioſcuri quaſi Iouis proles cognomento dicti ſunt. Qui cum Leucippi filias in matrimonium habere cuperent, è Meſſene

raptas vxores ambo sunt consecuti. Dein ex Polluce, ac Phœbe Mnesileus, at è Castore, & Ilaira Anogon nati sunt, Qui cum, sociis Ida, Lynceóque Apharei filiis ab Arcadia boum prædam abegissent: Inde arbitrio diuidendam permisere. Tum ille bouem in partes quatuor partitus. Qui prior, inquit, deuorarit, huic prædæ dimidium cessura est: posteriori, reliquum: quo dicto Idas anteuertens, priuatam prius, & fratris deinceps partem absumpsit: atque cum eo prædam omnem Messenem auertit. Quare Dioscuri conductis militum copiis contra Messenam, cum illam, tum etiam multam aliam prædam simul abducunt, sub quercu per insidias Idam, Linceúmque intercipere conabantur: Verum Lynceus viso Castore Idæ fratri significauit, atque eum ille necauit. At Pollux ipsos insecutus Lynceum, telum iaculatus occidit. Inde Idam insequens lapide secundum caput ab eo percussus oborta oculorum caligine concidit Tum Iupiter Idam fulminat, Pollucémque in cœlum agit. Pollux verò immortalitatem renuit, Castore mortuo. At Iupiter ambobus, alternis diebus, inter Deos, ac mortuos esse cōcessit. Relatis ad superos Dioscuris Tyndareus accersito Sparten Menelao regnum tradidit.

Castoris & Pollucis alterna mors.

Ex Electra autem Atlantis filia, & Ioue Iasion, Dardanúsque gignuntur, è quibus Iasion Cererem deperiuit. Eíque vim inferre volens fulmine ictus occubuit. At Dardanus fratris interitu mœstus Samothrace relicta in obiectam continentem tranauit, vbi Teucer Scamandri fluminis, Idæǽque nymphæ filius regnabat: ab eo, etiam qui regionem illam incolebant, Teucri vocabantur. Hic itaque ab rege acceptus hospitio, atque in regni partem admissus, Bateam eius filiam sibi in coniugium duxit, ac Dardanum vrbem condidit.

Teucri vnde dicti.

At postquam ex humanis Teucer excessit, vniuersam prouinciam Dardaniam appellauit: filios habuit duos Ilum, & Erichthonium, è quibus, Ilus nullis susceptis liberis extinctus est. Hinc Erichthonius regni hæres, ductáque Astyoche Simoentis filia Troëm creat. Hic deinde regnum adeptus regionem à seipso Troiam nuncupauit, & Callirhoëm Scamādri filiam sibi collocauit, ex qua Cleopatram filiam sustulit. Mares autem Ilum, &

Troia vnde dicta ac eiusdē cōstructor.

Ganymedes rapitur.

Assaracum, & Ganymedem. Hunc autem ob corporis formam raptum per Aquilam Iupiter Deorum pincernã in cœlo constituit. Assaracus vero ex Hieromneme Simoëntis filia Capyn procreat. Huiusce, ac Themidis Ili filiæ Anchises filius fuit. Cùm quo Venus ipsius amore flagrans congressa Æneam genuit, ac Lyrum, qui sine liberis decessit.

Ilus cùm in Phrygiam peruenisset, atque inibi ab rege propositum certamen nactus esset, palæstra vicit, dedítque illi rex præmij loco pueros quinquaginta, & totidem puellas. Adhæc ex oraculi sententia discolorem bouem adiecit, moniuítque, vt vbi ea procubuerit, vrbem conderet. Hic bouem ipsam insequitur. Ea verò, simulátque ad Ates, (quasi dicas Noxæ) Phrygiæ, tumulum peruenit: humi procumbit: quo in loco Ilus vrbem ab se conditam, Ilium nominauit. Postea Iouem precatur, vt signum sibi aliquod ostenderet, postridie verò, vbi illuxit, ab Ioue demissum Palladium ante tabernaculum conspexit, id erat magnitudine trium cubitûm: ac pedibus, ita compositis, vt ambulare videretur, dextràque elatam hastam, at læua colum, fusúmque gerebat. Huiusmodi de Palladio narratur historia, aiunt natam Mineruam apud Tritonem, cui filia Pallas erat: educari cœpisse. Vtrásque autem fuisse rei bellicæ studiosas, & in contentionem aliquando deuenisse: Palladi iam iam vulnus illaturæ Mineruæ Iouem pauefactum Ægidem opposuisse, eam verò territam respexisse: atque ita à Minerua vulneratam concidisse. At Mineruam eius de caussa summo dolore affectam, simulacrum illi simile confecisse, ac thoraci, pectoríque eius, quàm pertimuerat Ægidem, accommodasse, & apud Iouem, honoris ergò constituisse. Deinceps autem Electram, per anni pestilentissimi contagionem ad hoc confugisse, ac secum id Palladium in terra Iliaca exposuisse. Ilum postea in huiusce memoriam templum ab se conditum summopere coluisse. Hæc hactenus de Palladio. Cæterùm Ilus Eurydicem Adrasti filiam vxorem cepit, ex qua Laomedontem genuit, cui Strymo Scamandri filia nupta fuit. Sed, & quorundam testimonio, Placiam Atrei ab illo ductam fuisse legitur. Nec desunt, qui Leucippi filiam

habuisse in matrimonio ferant. Hic mares quidem Tithonum, Lamponem, Clytum, Icetaonem, & Podarcem, feminas autem Hesionem, Cillámque & Astyochem procreauit. At è Calybe nympha Bucolionem, suscepit.

Porrò Tithonum, quòd eum arderet Aurora præreptum in Æthiopiam abducit: Ibíque cum eo congressa Hemathionem, ac Memnonem gignit.

Post, vbi Troia ab Hercule, de quo paulo antè diximus, capta fuit: Podarces cognomento Priamus regnum tenuit, ac primam coniugem Meropis filiam nomine Arisbam sibi coniugauit, ex qua Æsacum filium creat: cui Sterope Cebrienis filia nupsit, quem cum mortuum nimio luctu defleret, in mergum auem mutatus est. Mox Priamus Arisba collocata in matrimonium apud Hyrtacum, Hecubam secundam vxorem Dyamantis, siue, vt aliis placet, Cissei, vel, vt quidam aiunt, Sangarij fluminis, & Meropes, filiam duxit. Nascitur autem ex ea primus Hector: Deinde, cùm secundum propediem esset paritura filium, facem ardentem Hecuba parere, eumque omnem vrbem Ilium depascere, atque concremare, in somnis sibi videbatur. Id vbi Priamo visum Hecuba recitauit, Æsacum filium, hic statim arcessi iubet ad se. Eum enim Merops auus maternus somnij cõiectandi rationem edocuerat: re percepta Æsacus puerum exitium illaturum esse fore respondit. Proinde infantem exponi iubet. Hinc Priamus, simulac puer in lucem prodit, familiari exponendum tradit, asportandúmque in Idam montem. Huic seruo, nomen Agelao, aut Archelao, fuit, Infans vt ab eo expositus est, quinque dies ab vrsa nutritus est. Hic puerum nactus incolumem tollit, secum illum attulit & quasi filium suum, indito illi Paridis nomine, educauit. Qui cum iam grandiusculus euasisset, & plerísque, & corporis forma, & robore anteiret, & quod prædonum vim, incursúsque repelleret, & ouilibus custodiendis adiumento foret, Alexandri cognomentum promeritus est. Neque multo post tempore inuentos parenteis agnouit. Post Paridem Hecuba filias peperit, Creusam, Laodicen, Polyxenam, & Cassandram, quam, cùm Apollo in stuprum illiceret,

Paridis educatio.

vaticinandi facultatem, eam se docturum pollicetur. Hæc autem vbi fuit edocta, sui corporis copiam Apollini minime fecit. Quapropter Apollo, vt illius vaticinia fide carerent, effecit. Post hosce filios adhuc Hecuba gignit Deiphobum, Helenum, Pammonem, Politen, Antiphum, Hipponoum, Polydorum; Troilum, quem ex Apollinis cõcubitu natũ esse ferunt. Sed ex aliis cõiugib. Priamo filij nascuntur, Melanippus, Gorgithon, Philæmon, Hippothous, Glaucus, Agathon, Chersidamas, Euagoras, Hippodamas, Mestor, Atas, Doriclus, Lycaon, Dryops, Bias, Chromius, Astygonus, Telestas, Euander, Cebriones, Melius, Archemachus, Laodocus, Echephrõ, Idmoneus, Hyperion, Ascanius, Democoon, Arrhetus, Deioptes, Clonius, Echemon, Hypirychus, Ægeoneus, Lysithous, ac Polymedon. Filiæ verò, Medusa, Medesicasta, Lysimache, Aristodeme.

Verum Hector Andromachen Eetionis, & Alexander Oenonem Cebrenis amnis filiam ducit. Hæc à Rhea vaticinandi cognitionem edocta Alexandro, ne ad Helenam nauigaret, prædixit. At ea minimè persuadens, cùm sibi vulnus illatum fuerit, ad eam vẽturum, dixit, Quod eam ipsi mederi posse, intelligebat, præterea neminem. Hic autem rapta post Helena è Sparte, Troiáque bello impetita: sagittis Herculeis à Philoctete sauciatus in Idam ad Oenonem remeauit. Tum illa iniuriarum memor, Paridem curare nolle affirmat: Alexander igitur, cùm in Troiam referretur, occubuit. Mox Oenone, quã detractatæ medelæ pœnituerat, ad vulnus curandum pharmaca deferebat, siquidem Oenone medendi, canendíque artem callebat. Quæ, vbi eum iam obiisse reperit: sibi laqueo vitam finiuit.

Asopus verò amnis Oceani, & Tethyos filius. sed Acusilaus, Perus, & Neptuni esse filium scribit. sed, vt alij, Iouis, & Eurynomes aiunt. Hic ducta Metope, quã Ladonis fluuij filiam fuisse tradunt: duos filios Ismenũ, ac Pelagontem, & viginti feminas procreauit: Quarum vnam Æginam, cui Oenone fuit nomen, ab Ioue raptam Asopus quærens, Corinthum abiit: vbi à Sisypho raptorem fuisse Iouem cognoscit. Iupiter autem post insequentem Asopum fulminatum rursus ad sua fluenta

remisit. Quamobrem, & in hoc vsque tempus ex huiusce fluentis carbones efferuntur, sed Æginam illatam, in insulam, quæ tunc Oenone vocabatur nunc ab ea dictam Æginam, Iupiter comprimit, ac filium ex ea Æacum gignit. In cuius gratiam, quandoquidem solus in insula agebat, de formicis homines facit. Adhæc Æacus Endeidem Chironis filiam coniugem capit, ex qua sibi duo nati sunt filij Peleus, & Telamon. Pherecydes verò Telamonem amicum, non fratrem fuisse Pelei narrat, eumque Actæi filium, & Glauces Crethei, fuisse ait, Atqui & Aeacus cum Psamathe Nerei filia, in fontem, quòd inscendi nollet, commutata coiuit, & Phocum gignit. Sed & Æacus omnium pietatis seruantissimus fuit, quamobrem, cùm Græcia inusitata frugum caritate premeretur, Pelopis caussa, quòd ipse Stymphalum Arcadum regem bello infestans, Arcadiam subigere minimè posset: per simulatam amicitiam ipsum interfecit, ac eius viscera membratim consecta dispersit. Deorum interea responsis tum Græciam imminentibus malis ereptam iri, si illius ergò preces effuderit Æacus, renuntiatum est. Quo per Æacum facto, Græcia annonæ penuria liberatur. Quinetiam & apud inferos Æacus in summo esse honore perhibetur: & is Plutonis claues seruare proditur. Quoniam verò Phocus in certaminib. præstare videbatur, fratres Peleum, ac Telamonem insidias illi comparasse, ferunt: atque vbi sorte obuenit, vt cum eo Telamon pari in ludo decertaret, disco caput illi ferit, & occidit, ac sublatum Peleo adiutore quadam in silua occultauit. Demum verò cæde detecta, ambo ex Ægina ab Aeaco solum vertere compelluntur.

Formicas in homines mutatas.

Æaci pietatis seruantissimus.

Telamon Salaminem ad Cychreum Neptuno, ac Salamine Asopi filia natum peruenit. Is necato serpente, insulam cuius ipse Rex erat, deuastante: ac nullis post se relictis filiis moriens, regnum Telamoni concessit. Is, deinde Peribœam Alcathoi Pelopis filiam sibi vxorem coniunxit. Et Hercules, vt illi mascula proles enasceretur, à diis, precibus depoposcit: & post preces repente aquila apparuit, & enatum puerum Aiacem nominarunt: Qui in bello contra Ilium Herculem secutus,

Hesionem Laomedontis filiam muneri accepit, ex qua sibi Teucrum procreauit.

Cæterum Peleus Phthiam ad Eurytionem Actoris filium exulatum abiit, à quo postea expiatus Antigonem illius filiam in matrimonium capit: atque in tertiam regni partem adscitus est, Mox Polydoram filiam genuit, quam Boro Perieris filio nuptui dedit. Inde in Calydonij Apri venationem cum Eurytione simul egressus, ac misso in aprum telo Eurytionem ferit, eumque fortuito ictu cæcidit, rursus itaque à Phthia Iolcum ex fuga ad Acastum sese recepit, ab eoque lustratur. Adhæc cum Atalanta ludis in Pelię regis honorem institutis palęstrica pugna decertauit: vbi Astydamea Acasti coniux Pelei amore correpta, ad eum literas de concubitu dedit: quæ quoniam id illi persuadere non potuit, ad eius etiam vxorem misit, qui à Peleo, Steropem Acasti filiam propediem ductam iri illi renuntiaret. Quod vbi illa accepit, laqueo se suspendit. Peleum insuper Acasto, quòd eam de stupro interpellasset, calumniatur. Id vbi Acastus percepit, quem ipse lustrasset, haud quaquam ab se necandum esse censuit: at eum in Pelium montem venatum abducit. Inde coorta de venatione controuersia, Peleus quidem captarum ab se ferarum desectas linguas intra peram reponebat. Atqui Acasti comites eas capiētes, Peleum velut nihil venatum irridere. Is autem quotquot linguas haberet, exhibitis, tot feras illis se venatum esse dictitauit. Quem, cùm in Pelio somno oppressus obdormisset, Acastus reliquit, eique sublatum ensem in boum fimo celauit, & abiuit. Is deinde experrectus, intereà dum ensem quæritat, à Centauris comprehensus iam iam moriturus erat, verum hic à Chirone seruatur incolumis, eidémque quęsitum, ac repertum ensem condonauit. Peleus verò, vt supra dictum est, Antigonem Eurytionis patre procreatam vxorem duxit, de qua sibi Polydoram gignit, quam postea Sperchio flumini cognomento Boro Perieris filio vxorem collocauit, ex qua Menesthius natus est. Sed & alteram duxit. Peleus, nempe Thetin Nerei filiam, de cuius matrimonio Iupiter, & Neptunus contenderunt. At cùm Themis ex hac ortum filium patre futurum esse præstantiorem prædixisset: abstinuisse

ſtinuiſſe Iouem illius nuptias ferunt. Nec deſunt, qui ſcribant ad eius complexum iam iam prodeunti Ioui Prometheum dixiſſe, natum ex ea cœlo dominaturum. Sunt etiam, qui memorent Thetin Iunonis monitu, perſuaſam Iouis concubitum euitaſſe. Hinc iratum Iouem voluiſſe, vt ea mortalis viri coniugio locaretur. Chironis itaque conſilio eam comprehendendi, ac detinendi rationem Peleus iniit: eam itaque, cùm in varias ſe formas commutantem obſeruaſſet, corripit, quæ cum interim ignis, interim aquæ, modò etiam feræ vultum caperet, non eam prius, quàm priſtinam formam recepiſſe videt, remiſit. Hanc demum in Pelio monte vxorem ſibi copulauit. atque inibi Dij conuiuio excepti ſuo quiſque munere matrimonium commendarunt. Nam Chiron haſta fraxinea Peleum, Neptunus equis Balio, & Xantho, Volcanus enſe, ac reliqui, aliis munerib. condonarunt. Hi verò Dij immortales fuere. Poſt vbi Thetis conceptum è Peleo partum edidit, eum immortalem factura clam Peleo per noctem in igne abſcondit, & quidquid paternæ in eo mortalitatis erat, excoquebat, per diem verò, ambroſia puerum inũgebat. At Peleus per obſeruationem palpitantem natum in igne conſpicatus, inclamauit. Tum Thetis quo minus votum expleret ſuum, impedita, relicto infantulo, ad Nereïdas abiit. Tum Peleus ſublatum in manibus, puerum ad Chironem tulit, quem ille acceptum leonum viſcerib. aprorúmque & vrſorum medullis enutriuit, eumq́ue, cui Ligyron antea nomen fuit, quod mammis labra minimè admouiſſet, Achillem nominari voluit. Poſt hæc Peleus Iaſonis & Dioſcurorum adiumento Iolcum expugnauit: Aſtydamiamque Acaſti coniugem occidit, ac diſtractis illius membris per eam intra vrbem traduxit exercitum. Vbi demum nonum ætatis ſuæ annum expleuit Achilles, Calcanthe Troiam ſine ipſo capi non poſſe, prædicante, Thetis, quòd filium eo in bello militantem interiturum omnino præuidiſſet: muliebri ipſum veſte contectum in Scyron inſulam Lycomedi pro puella incorrupta, ac virgine perductum commendauit: ibique agens adoleſcentulus, Deidamiam regis filiam comprimit: ex qua Pyrrhum filium extulit, qui no-

Matrimoniũ deorũ muneribus commẽdatum.

Sine Achille Troia capi nõ poteſt.

uo postea nomine Neoptolemus est appellatus. Cæterum Vlysses, quando ei apud Lycomedem esse Achillem indicatum fuit, quæsitum tuba vsus inuenit: Ad hunc itaque modum Achilles ad bellum Troianum perductus est: Ad quod etiam Phœnix Amyntoris filius illum comitatus accessit. Hunc à Clytia patris pellice, vt de stupro interpellata falsò insimulatum pater oculorum luce priuauit. Quem Peleus ad Chironem, ductum, ab eóque curatum oculorum luce recuperata Dolopum regem constituit. Insuper Achilli Patroclus Menœtij, ac Stheneles Acasti, siue, vt aliis placet, Periapidis Pheretis filij, vel, vt Philocrates, inquit, Polymeli Peleo nati, filius, comes accessit. Is Opuntem delatus, in talorum ludo Clysonymum Amphidamantis filium imprudenter occidit: atque in exilium actus cum patre, à Peleo domi in contubernio acceptus Achillis amasius efficitur.

Cecropis figura. Porrò Cecrops Indiges, ac geminus, id est humano simul, & serpentino corpore præditus in terra Attica primus regnauit, & quæ prius Acte dicebatur, de suo ipsius vocabulo Cecropiam dici voluit. Sub eo quoque Diis fuisse decreto concessam aiunt vrbium occupandarum potestatem, sanè in quibus potissimum priuatos honores vnusquisque adipisci posse videretur. Primus igitur Neptunus in Atticam venit, ac percussa tridente ad mediam arcem terra, fretum repente edidit: id loci Erectheidem vocant. Post hunc autem Minerua comparauit: quæ lecto à se Cecrope occupationis suæ iudicij teste, oleam è terra produxit, quæ nostra etiam ætate visitur in Pandrosio. Coorta deinde inter vtrunque contentione, ac lite de vrbe, Iupiter Mineruam, Neptunúmque inter se pacauit, iisque, non, vt quidam memorant, Cecropem, Cranaúmque, nec Erichtheum, sed duodecim Deos huiusce controuersiæ iudices dedit, quorum sententia vrbs Athenæ Mineruæ adiudicata fuit, quando primum ab ea oleam Cecropis testimonio productã fuisse perceperunt: Minerua itaque de seipsa Athenis nomen imposuit, at Neptunus mirum in modum iratus Thriasium campum pessimè afflixit: atque Atticam vniuersam pelago inundauit. Adhæc Cecrops Agraulon Actæi filiam in coniugium ducit, ex cáque marem qui-

Athenæ à Minerua dictæ.

dem suscepit, Erysichthonem, qui sine maribus liberis è vita decessit, filias verò, Agraulon, Hersen & Pandrosum. At ex Agraulo, ac Marte gignitur Alcippe. Huic vim inferre Alirrhothius Neptuni, & Eurytes Nymphæ filius à Marte deprehensus, occiditur. Quamobrem Neptunus Martem in Ariopago cædis reum agit: Is duodecim Deorum sententia iudicatus absoluitur.

At Cephalus Herses, & Mercurij filius fuit, quem cùm Aurora supra modum amaret, correptum secum asportauit in Syriam, ibique illius concubitu grauida fit, & Tithonum peperit, cui Phaëthontem filium fuisse produnt. Huius autem fuit Astynous, ex quo, Sandocus: qui è Syria profectus in Ciliciam, Celenderim vrbem condidit: ductáque in matrimonium Thanace Megessari filia Cinyram Assyriorum Regem procreauit. Hic Cinyras cum in Cyprum se contulisset, cum populo, Paphum condidit. Ductáque inibi vxore Metharme Pygmalionis Cypriorum Regis filia Oxyporum, & Adonin genuit: Necnon filias Orsedicen, Laogoremque, & Bræsiam ex eadem suscepit. Hæ verò ob Veneris iram alienigenis permistæ viris vitam in Ægypto cum morte commutarunt.

Adonis autem puer adhuc, Dianæ iracundia, in venatione ab apro percussus interiit. Hunc Hesiodus Phœnicis & Alphesibœæ filium fuisse ait. Panyasis verò de Thoante Assyriorum rege, qui Myrrham filiam habuit, natum refert. Hæc Myrrha per iram Veneris, quod eam nihili faceret, patris amore corripitur: atque vsa nutricis opera, cum inscio patre noctes duodecim concubuit. Is, vbi rem sensit, stricto in filiam ense impetum fecit, quæ, cum iam comprehenderetur, Deos rogat, vt nusquam appareat. Tum Dij illam miserati in arborem sui nominis commutarunt: ac decimo post mense rescissa arbore, Adonin ex ea filium ortum fuisse ferunt. Quem Venus formæ ergò infantem adhuc clam deis in arca occultatum, ante Proserpinam constituit, quem simul ac illa conspexit, se redditurum negauit. Delato ad Iouem iudicio, tres in partes annũ partitus est, vt vnam apud se ipsum, alterã cum Proserpina, *Adonidis ortus.*

tertiam demum cum Venere Adonis permaneret, imperauit. Adonis autem, quæ pars sibi ab Ioue distributa fuerat, eam ipsi Veneri attribuit. Nec longo post tempore inter venandum Adonis ab apro vulneratus occidit.

Post, vbi Cecrops humanitatem exuit, Cranaus indigena, sub quo Deucalionis diluuium fuisse narratur, ducta à Lacedæmone Pediade Menetis filia, Cranaem genuit, & Cranæchmen, & Atthidem, quæ cùm, virginitate necdum expugnata obiisset, Cranaus ab ea terram Atthidem vocitauit.

Vbi, post Cranaum expulsum regnauit Amphictyon. Hunc nonnulli Deucalionis, alij verò indigenæ hominis filium fuisse dicunt. Qui, cùm duodecim annos regnum tenuisset, ab Erichthonio pellitur, hunc Hephæstes, ex Cranaë Atthidis nata filium esse aiũt. Sunt etiam qui Volcani, & Palladis esse velint, hunc in modum. Minerua olim arma sibi conflari volens ad Volcanum adierat. Hunc interim relictum à Venere Mineruæ constuprandæ Cupido desiderium incessit: eamque attrectare aggreditur. Hæc fugit: ille fugientem insequitur, vtque proximè eam venit, in summa erat necessitate, claudicabat enim, Deam inire conabatur. Ea verò, vt pudica erat, & virgo, virum non admittebat. Volcanus demum tentigine ruptus in virginis femur semen effudit. Tum tristata, semen lana detersum in terram deiecit, ac mox in fugam se dedit. Interea verò ex demisso in humum semine gignitur Erichthonius. Hunc clam diis aliis, dum immortalem facere studet, educauit: positúmque in cista Pandroso Cecropis filiæ commendauit: interdicitque ne cistam retegeret: At Pandrosi sorores, quòd curiosæ admodum forent, cistam aperiunt, aduolutúmque puero draconem spectant. Nec desunt, qui ab eodem dracone fuisse interemptas, astipulentur, Aliorum verò testimonio Palladis ira, furore percitæ, de summa sese arce præcipites eiecerunt. Interea verò Erichthonius in templo à Minerua ipsa enutritus pulso Amphictyone Athenarum regno potitus est, ac Mineruæ signum in arce constituit: necnon Panathenæorum celebritatem instituit, Pasitheámque Naidem Nym-

pham vxorem accepit, ex qua ſibi Pandion natus eſt.

Denique Erichthonio vita functo, ac in primo Palladis Fano ſepulto, Pandion regnum adipiſcitur: quo regnante Ceres, Dionyſiuſque in Atticam venere: Atqui Cererem Eleuſine * Celeus ſuſcepit. Dionyſius verò ab Icario hoſpitio excipitur, à quo vitis palmitem muneri accepit, ab eóque vini faciendi rationem didicit. Is igitur Dei beneficia mortalibus imperiturus, ad paſtores ſe quoſdam contulit, qui cum guſtaſſent vinum: atque animi cauſſa ſeſe largius meri poculis inuitaſſent: malum ſibi medicamentum datum eſſe arbitrati Icario necem fuſtibus intulerunt. Erigone verò filiæ patrem veſtiganti, herilis canis, cui Mæræ nomen fuit Icarium conſectari ſolita, cadauer, vbi nam deliteſceret, indicauit. Tum filia patrem deflens ſe ipſam ex arbore ſuſpendio necauit. Pandion interea ducta vxore Zeuxippe matris ſuæ ſorore, filias Procnem, ac Philomelam, & geminos Erechtheum, Butémque ſuſcepit. Dein conflato in Labdacum bello de terræ finibus in belli ſocietatem Tereum Martis filium de Thracia conuocauit eóque bello per eius auxilia præclariſſimè geſto: Procnem filiam ſuam Tereo nuptui collocauit. Hic ſuſcepto ex ea Itye filio, Philomelam amore ſuccenſus vitiat. Eámque, ſimulato Procnes obitu, ruri celat, & huiuſce loco Philomelam ductam comprimit. Inde huic linguam deſecuit, ea verò per literas in peplo contextas, ſuas ipſius Procne ſorori, miſerias ſignificauit. Hæc, poſt quæſitam germanam, Itym puerum trucidatum, elixatúmque Tereo inſcio epulandum appoſuit, ac repente cum ſorore profugit, Tereus cognito facinore abrepta ſecuri fugientes inſequitur. Hæ verò, cùm iam Dauliam Phocidis vrbem perueniſſent, circumſeptæ Deos rogant in auem mutari. Tum * Procne fit luſcinia, Philomela verò in hirundinem transformatur. Adhæc Tereus in vpupam commutatur.

Cepheus.

Secūdū quoſdam Procne in hirundinē, Philomela in luſciniam transformatur.

Inde Pandion vbi fato conceſſit, filij diuiſis inter ſe patriis facultatibus, Erichtheus regnum accepit. Sacerdotio autem Mineruæ, Neptuniq; Butes Erichthonij filius honeſtatur. At Erichtheus Praxitheam Phraſimi, & Diogeneæ Cephiſo natæ filiam vxorem duxit, ex qua

filios habuit mares, Cecropem, Pandorum, & Metionem, feminas verò Procrin, Creusam, Chthoniam, Orithyiam, quam postea Boreas rapuisse dicitur. Chthoniam Butes in coniugio habuit. Atqui Xuthus Creusam duxit, & Procrin Cephalus Dionei filius. Hæc sumpta corona aurea Pteleonti subigitur, & à Cephalo deprehensa, ad Minoëm confugit. Hic eius etiam amore correptus est, eiúsque concubitum impetrat. At, si mulier hæc cum Minoë concubuisset, nulla potuisset ratione seruari. Nam Pasiphaë, quòd cum multis mulieribus Minoëm rem habere nôn ignorabat, eum veneficiis infecit, vt quoties secum alia cubaret, in illius artus viperæ irruerent immanes, eumque in modum pellices Pasiphaë disperdebat. Cephalus igitur, pernicissimum habebat canem, cui Lælapi nomen fuit, & quem nulla fera poterat euitare. Iaculum adhæc, cuius ictus neminem vnquam fefellit. Inter hæc Procris cōspicata virum, Circæam sumens radicem, nequid sibi obesset, concubuit. At verita rursus Minois coniugem, Athenas proficiscitur, & in Cephali gratiam rediit: & cum eo ad venandum concedit, quippe quæ venandi studio mirificè oblectabatur. Hæc occultè virum insecuta inter fruteta latitabat, eiúsque motus permoueri virgulta maritùs sentiens iaculum ineuitabile misit, eóque percussam vxorem Procrin interfecit. Quocirca Cephalus ab Areopagi Iudicibus exilio sempiterno damnatur.

Interea verò Orithyiam Ilissum amnem traiicientem Boreas rapuit, & cum ea concubuit. Hæc illi filias Cleopatram, & Chionem, mares autem Zetem, & Calain aligeros peperit. Qui cum Iasone in Colchos nauigantes, & Harpyias insectantes moriuntur: siue vt Acusilaus ait, circa Tenum insulam ab Hercule interempti fuerunt.

Cleopatram Phineus coniugem cepit: cui ex ea filij gignuntur Plexippus, & Pandion, his auctus filiis, ex Cleopatra Idæam, deinde Dardani filiam sibi matrimonio sociauit. Ea verò, priuignos, quòd ipsam in stuprum illicere voluissent, falsò apud patrem insimulat, Huic ille credulus, ambos oculis priuat. In-

Phineus priuignos suos oculis priuat.

terea Argonautæ cum Boreæ filiis illuc appulsi in Phineum animaduertunt.

Chione autem Neptuno admiſcetur. Quæ cùm, clam patre Eumolpum, peperiſſet, ne detegeretur, in mare deiecit infantulum. Hunc ſtatim Neptunus exceptum, in Æthiopiam transfert, & Bentheſicyme filiæ ſuæ alendum commendat, & Amphitritæ. Qui, cùm ætatis integræ fuit, intus Bentheſicymes coniunx, huic alteram filiarum vxorem dedit. Hic autem vxoris quoque ſuæ ſorori vim inferre aggreditur. Quamobrem exilio mulctatus cum Iſmaro filio, ad Tegyrium Thraciæ regem confugit. Qui filiam, ipſius filio, coniugauit. Deinde verò inſidias Tegyrio quoque comparaſſe detectus, ad Eleuſinios aufugit, eorúmque amicitiam ſibi conciliauit. Rurſus autem, Iſmaro filio defuncto, à Tegyrio reuocatus in Thraciam redit, ac ſoluta inter eos diſcordia regnum accepit. Mox conflato inter Athenienſes, & Eleuſinios bello, aſcitus ab Eleuſiniis, magno cùm Thracum exercitu opem laturus aduenit. At Erechtheo de Athenienſium victoria ſciſcitanti: Deus rem bellicam præclarè geſturum cecinit, ſi filiarum vnam iugularit. Qui cùm natu minimam immolaſſet, & reliquæ tum omnes ſeſe iugularunt. Siquidem, vt quidam teſtati ſunt, de ſe viciſſim occidendis, conſpirarant. Commiſſa verò poſt immolationem pugna Erechtheus Eumolpum obtruncauit. *Erechthei filiarũ mors.*

Inde verò vbi Neptunus cum ipſius domo Erechtheum diſſoluit, Cecrops Erechthei filiorum maximus regnum adminiſtrauit, & is ducta in coniugium Metiaduſa Eupalami filia Pandionem filium ſuſtulit. Hic vnà cum Cecrope patre regnans à Metionis liberis per ſeditionem eiectus fuit. Hinc Megara ad Pylam profectus eius filiam Peliam iamdudum nubilem vxorem cepit, á qua deinde vrbis regno præficitur. Nam, cùm Pylas Biantem patruum occidiſſet, Pandioni genero regnum tradit, ipſe vero traducto in Peloponneſum populo Pylum vrbem condit. Interea Pandioni Megaris regnanti, nati ſunt filij Ægeus, Pallas, Niſus, & Lycus. Nonnulli autem Ægeum Scyrij filium eſſe aiũt, *Pyli quis cõditor.*

ſed ſibi Pandione ſuppoſitium feciſſe.

Demum poſt Pandionis obitum, eius filij perducto in Athenas exercitu Metionidas eiecerunt, ac regnum in partes quatuor diſtribuerunt, ſed penes Ægeum ſumma Imperij fuit. Hic primam vxorem Metan Opletis filiam: alteram verò Chalciopem Rhexenore natam duxit. At, vbi nulla ſe prole augeri videt, fratrum metu ad Pythiam adit, déque filiorum progenie reſponſum dari ſibi poſtulauit, cui Deus ita vaticinatus eſt.

Macte noua virtute, pedem, qui promouet vtri
Ne prius exoluas, quàm ſcandas Palladis arcem.

At ipſe ambigens quid hoc ſibi vellet oraculum, Athenas iterum accedit, ac per Trœzenem iter faciens à Pitheo Pelopis filio hoſpitio recipitur, qui, quoniam oraculum intellexerat, Ægeo vino madenti filiam Aethram comprimendam ſummiſit. Hanc etiam nocte eadem Neptuno coniunxit: Ægeus interea Aethræ præcepit, vt, ſi ex ea maſculus, naſceretur, educaret: néue, cuius ille filius eſſet, indicaret: enſem, & calceos ſub ſaxo abditos reliquit, hæc locutus cum per ætatem puer ſaxum ſubuoluere queat, ea tolleret, eumque clàm cum hiſce omnibus ad ſe rebus emitteret. Ipſe interim Athenas contendit, nec non Panathenæorum certamen aggreditur, celebrare, in quibus Minois filius Androgeus omnibus victoria præſtitit. Hunc Iupiter in Marathonium taurum miſit, à quo fuit interfectus. Non deſunt, qui illum Athenas ad Laii certamen euntem, ab athletis ob inuidiam dolo necatum fuiſſe prodant. Minos, audita filii morte, quo tempore in Paro Gratiis ſacra faciebat, ſublatam è capite coronam, abiecit, ac tibiam abſtinuit, & ſacrificium nihilo tamen ſecius abſoluit. Hinc & in hodiernam vſque tempeſtatem ſine tibiis, & coronis in Paro Gratiis immolant. Nec longo poſt tempore in mari præpotens comparata claſſe Athenas oppugnauit.

Megara item Niſo Pandionis filio regnante ſubuertit. Ad hæc Megareum Hippomenis filium qui ex

Onchesto Niso opitulaturus aduenerat, interemit: & is demum per filiæ proditionem occubuit. Nam cum Scylla filia Minois amore flagraret patri purpureum crinem quo inuictus esse ferebatur, è medio capitis vertice præcidit, eóque facto statim ille interiit. Minos itaque Megaris potitus, virginem vinctam pedibus è puppe in mare deiectam summersit. Enimuero, cum id bellum diuturnius fore videretur, quando Athenas capere minime posset, Iouem, vt Athenienses commissi criminis pœnas luerent, obsecrat. Hinc, cum pestis, ac fames simul orbem inuasisset, primum quidem ex veteri oraculo, Athenienses Hyacinthi filias Antheidem, Ægeidem, Enthenidem, & Lytæam Geræsti ad Cyclopis tumulum iugularunt, sed harum pater Hyacinthus Lacedæmone Athenas commigrauit, & cum nihil inde sibi emolumenti futurum viderent, oraculum de belli exitu consuluerunt. His numen, quas ipse vellet, Minoi pœnas daturos renunciauit. Igitur Athenienses missis ad Minoem legatis, iniunxerunt vt ab eis, quas pœnas vellet peteret, tum Minos iis vt quatuordecim corpora, septem scilicet puerorum, ac totidem & ætate parium, puellarum, sine armis Minotauro deuorandos mitterent, imperauit. Is taurus labyrintho conclusus coërcebatur, vnde ingressus quispiam haud facile exire poterat, quod multiplici viarum ambage non agnitum exitum excludebat: Hunc Dædalus filius Eupalami, qui Metionis, & Alcippæ filius fuit, exædificauit. Hic item architectus omnium præstantissimus & primus operum admiratione dignorum fuit inuentor. *Dædali Laus.*

Hic etiam Athenis post necatum Perdicis sororis filium Talaum eius discipulum, aufugit, quem, veritus ne ipsum ingenij præcellentia superaret, occidit. Etenim serpentis malam nactus lignum tenue secuit, deinde vbi puerum necasse deprehensum fuit, reus in Martis villa peractus ad Minoem confugit. Atque inibi Pasiphaein cum Minois taurum arderet, lignea vacca affabre compacta conclusit: ac Labyrinthum construxit, ad quem quotannis Athenienses virgines septem, ac toti-

dem pueros ætate pares Minotauro vorandos mittebant: donec Theseus ex Æthra, Ægeóque natus iam grandis factus, petra summota calceos, atque ensem aufert, & pedestri itinere Athenas adiens, obsessam iam viam á maleficis viris vndecunque pacauit. Primum quidem Periphetem Volcani, & Anticliæ filium, qui quod clauam gestaret, Coryneta dicebatur, ad Epidaurum occidit, qui cum imbecillis pedibus esset, ferrea claua munitus, viatores interficiebat: quam ex illo præreptam Theseus ipse ferre consueuit. Hic Sinem postea Polypemonis filium, & Syleæ Corinthi filiæ occidit. Huic Pityocamptæ, á curuandis pinis nomen fuit. Nam cum Corinthiorum Isthmum insedisset, viatores ad pinos flectendas inuitos compellebat, qui quòd eas virium imbecillitate flectere nequirent, arborum in se redeuntium impetu sublati penitus interibant. Hunc in modum Theseus Sinem cruciatum è medio sustulit.

Thesei facta.

***

LILII GREGORII GYRALDI FERRARIEN. DE Musis Libellus.

IODORVS Siculus apud Græcos multi nominis historicus & poëta, qui (vt ipse idem ait, & ab eo Iustinus philosophus & martyr, itemque Eusebius) triginta annis maximam orbis terrarum partem peragrauit, vt historiarum, quas scribere meditabatur, certiorem fidem posteris relinqueret, scriptum reliquit, Osiridem Ægyptiorum deum musicis & choreis delectatum fuisse, proptereáque illum plerosque musicos consectari solitos: inter quos nouem fuisse puellas prodidit, quæ modulandi artem cæteràsque disciplinas probè tenerent, quas ideo Græci Musas appellauerunt. Sedenim alij Musarum duas fuisse generationes prodiderunt, secuti (vt aiunt) Musæum antiquarum scilicet, quæ sub Saturno fuerunt, & iuniorum, quas nos hoc ipso libello describere aggressi sumus: de quibus nonnullorum opiniones, antequam procedamus, recensendæ sunt, quæ de Musis ipsis, earumque parentibus ac numero vario modo traduntur: primamque Varronis afferemus, qui tres tantum Musas fuisse existimauit, vt testatur Seruius: vnam quæ ex aquæ nascitur motu. Alteram, quam aëris icti efficit sonus. Tertiam, quæ mera tantum voce consistit. Aliam tamen Varronis D. Augustinus historiam suo quodam libello explicat: Non audiendi sunt, inquit, errores gentilium superstitionũ, qui nouem Musas Iouis & Memoriæ filias esse finxerunt, refellit eos Varro, quo nescio vtrũ apud eos quisquam talium rerum doctior vel curiosior esse possit. Dicit enim ciuitatem nescio quam (neque enim recordor nomen) locasse apud tres artifices terna simulachra Musarũ, quæ in templo Apollinis dono poneret, vt quisquis artificũ pulchriora formasset, ab illo potissimũ electa emeret. Itaq; contigisse vt opera sua quoq; illi artifices æquè pulchra explicarent, & placuisse ciuita-

Musæ osiridis comites.

Quare musæ dictæ.

Musæ tres.

ti omnes nouem, atque omnes emptas esse vt in Apollinis templo dicarentur, quibus postea dicit Hesiodũ poëtam imposuisse vocabula. Non ergo, ait, Iupiter nouem Musas genuit, sed tres fabri ternas fecerunt. Tres autem non propterea illa ciuitas locauerat, quia in somnis eas viderat, aut tot se cuiusquam illorum oculis demonstrauerant: sed quia facile erat animaduertere, omnem sonum, qui materies cantilenarum est, triformem esse natura: aut enim editur voce, sicut est eorum qui faucibus sine instrumento canunt: aut flatu, sicut tubarum & tibiarum: aut pulsu, sicut in citharis & tympanis & quibusdam aliis quæ percutiendo sonora sunt. Atque hactenus Aurelius Augustinus. Sed nomen quòd se non recordari ait Augustinus, Sicyon est, vt ego ex scriptoribus collegi, id quod apposui, vt Ausonij Galli versus rectius emendetur quàm adhuc factum est: sic enim in ternario legendum vbi hac de re est mentio.

Versus Ausonij emendati.

Tris solas quondam tenuit quas dextera Phœbi,
Sed Sicyon totidem ternas execar sacrauit.

Quo in loco ab aliis varia traduntur, nos, puto, germanam & veram lectionem attulimus. Pausanias quoque & ipse tres artifices, Cephisodotum, Strongyliona, & Olympiosthenem nominat, quorum singuli ternas Musas effecerunt, & has primas fuisse. Alias verò idem Pausanias Musas tres connumerat, quas ait ab Aloëi filiis Oto & Ephialte sic nòminatas, primam scilicet μελέτην, hoc est, meditationem: secundam μνήμην, hoc est, memoriam: tertiam ἀοιδὴν, hoc est, cantilenam, quòd non ratione carere videbit is qui rem altius scrutari voluerit. Iidem quoque Aloëi filij Otus & Ephialtes, Musis primi rem sacram in Helicone fecisse dicuntur, & in Ascra habitasse, vt versus poëtæ Hegesini ex eius poëmate Atthide ostendunt, qui apud Callippum leguntur & Pausaniam. Sed & Censorinus in libro de die natali, Musas ait olim tres ideo existimatas, quoniam organum quondam habuit tres intentiones, grauem, mediam, acutam. Ad hæc Cornutus, quem Pharnutum vocant quidam: in libro de deorum natura, tres ideo existimatas ait, ob eius numeri perfe-

Pausaniæ sententia.

ctionem, vt qui etiam deo ipsi attribuatur. Scribit M. Tullius in tertio de natura deorum, & simul idem Pharnutus, principio Musas quatuor fuisse natas Ioue altero, item alteras ex Ioue tertio ac Mnemosyne. Tertias quoque ex eodem Ioue & Antiopa, quæ Pierides Pieriæque à poëtis appellantur. Alij duas putarunt, vt Pharnutus scribit, à considerando scilicet & efficiendo. Alij septem: hoc ideo fortasse, quoniam totidem voces antiqua musicorum instrumenta continebant, vel, quod totidẽ sunt artes liberales. Sed enim quoque paucis referẽdum est quæ de Musarum numero à Plutarcho in libro Symposiacon obseruantur. Conflatur, inquit, Musarum numerus, primum ex eo qui vnus & octo dicitur, deinde ex triangularibus, sex videlicet & tribus, inde ex triplicato ternione. Quamobrem, inquit, non est ita institutum, vt nouem sint Mineruæ vel Dianæ, vt nouem sunt Musæ. Quin & ipsarum mater Mnemosyne totidem esse literarum reperitur. Tres verò antiquitus existimatas, non secundum ea tria modulandi genera, de quibus paulò suprà retulimus, verum quod potius disciplinas in tribus generibus veteres disposuere, philosophi, rhetoris, & mathematici. Hinc & tres earum Gratiæ, quæ Musæ dicuntur. Hinc quoque, iuxta Hesiodi opinionem, harum quælibet in tres diuisa. Philosophia quidem in eam quæ ad rationem, ad mores, & ad naturam pertinet. Rhetorice verò in demonstrationem, deliberationem, & iudicialem. Mathematica autem in Musicam, arithmeticam, & geometriam diuisa est. Alij in ea quæ ἄπλανα dicuntur distribuunt, hoc est, non errantia, & in ea quæ πλανώμενα, hoc est, errantia, & in ea quæ sub luna corruptioni subiecta sunt. Alia item afferuntur multa, vt de Parcis, & de iis quæ in Sicyone fuerunt, quæ breuitatis causa prætereo. Nouem insuper Musas numero quidam prodidere, quod is numerus maxime sit perfectus: vnde Græci pariter & Latini interdum pro maximo numero & consummato nouem dixere, vt in Homero obseruat Eustathius, & in Nicandro grammatici. Idem & Theon in Arato. Et propterea existimauit Hesiodus nouem numerum esse Musarum, quod bonus sit ad omnia, &

Musæ duæ.
musæ septem.
Plutarchi locus
Nouem Musæ.
Hesiodi sententia.

æqualiter æquus. Sed & ad hunc numerum respexisse videri potest Horatius, cum quæ perfici volumus opera, nonum in annum premi præcipit. quem post secutus est F. Quintilianus tametsi decimum in eo loco perperàm quidam reponunt. Antiqui præterea gentium theologi, vt autor est Macrobius, nouem ideo Musas esse voluerunt, quod octo sint sphærarum cœlestium musici cantus, & vna maxima sit sphæra quæ constat ex omnibus. Vnde Ascræus Hesiodus octauam Vraniam vocat, quia post septem vagas octaua stellifera est sphæra, quæ proprio nomine οὐρανὸς, hoc est, cœlum vocatur. Nonam verò maximam dixit, qua constat sonorum concors vniuersitas. Sed & Arati interpres scribit, Orpheum lyram ideo nouichordam constituisse, quoniam idem esset Musarum numerus. Nec defuere etiam qui Musarum choreas & cantus cum Apolline, mundi totius concentum & sphærarum, cœlestiumque circulorum vertiginem significare dicerent: vnde & Apollo sua mundum cithara temperare ab Orpheo in hymnis dicitur. At Censorinus plerosque ait existimasse septenarium & nouenarium numeros in hominum vita multum valere, quod septenarius ad corpus, nouenarius ad animum pertineat, illeque medicinæ corporis & Apollini attributus, hic Musis: quia morbos animi quos appellant πάθη, musica lenire ac sanare consueuit. Qui verò theologiam Orphicam professi sunt, illud apud Orpheum obseruant, ipsum in animis & globis cœlestibus vim duplicem statuisse, alteram quidem in cognoscendo, alteram in globo ipso viuificando atque regendo. Nam in lunæ sphæra vim illam Bacchum Licnitan, hanc Thaliam nuncupasse volunt. In Mercurij verò sphæra, illam Bacchum Silenum, hanc Euterpen. In Veneris sphæra hanc Lysium Bacchum, illam Erato. In Solis sphæra hanc trietericum Bacchum, illam Melpomenem. In Martis hanc Bassareum, illam Clio. In Iouis hanc Sebazium, illam Terpsichorem. In Saturni hanc Amphieton, illam Polymniam. In octaua sphæra hanc Pericionium, illam Vranien. In anima autem mundi priorem vim Bacchum Eribromum, alteram Calliopen.

Horatius.

Octaua Vrania dicta.

Censorinus.

Mira Musices virtus.

Duplex virtus in globis cœlestibus.

Quibus sic statutis, illud subinferunt, quod ideo singulis Musis singula Bacchi cognomina conferunt, vt Musarum vires diuinæ cognitionis nectare ebrias intelligamus, nouemque Musas, nouémque Bacchos circa vnum Apollinem, hoc est, circa vnius splendorem solis inuisibilis discurrentes. atque hæc quidem illi. Alij verò ita interpretantur. Iupiter, aiunt, rerum omnium parens, è Mnemosyne, hoc est, è memoria & cognitione sui Musas genuisse dicitur, quæ mentis conceptus significant, æternarum rerum contemplatores, quæ quidem res intellectu tantum percipi possunt. Nam Musæ dictæ sunt, vt Plato existimat, quasi indagatrices, vtpote quæ per naturæ vestigia sensilis atque mathematicæ, superna & cœlestia indagant. In Heliconis vero montis secessu, vt nomen ipsum indicat, anfractuosi, choros suos agentes, per quos rerum seriem intelligimus, quæ infinitam complectitur sapientiam. Eius porrò montis duo vertices significare possunt tropologiam & anagogen, vel, vt alij, physicen & theologiam. Nec defuerunt qui nouem Musas, nouem beatorum animorum choros, hoc est, angelos designari crederent. Verum hæc egoipse non libenter commemoro, quare iam satis. Legimus præterea Lydos proprias quasdam apud se Nymphas Musas nuncupasse, vt est apud Theocriti expositores. Carius enim Iouis & Torrebiæ filius, vt in quarto historiarum Nicolaus prodidit, cum fortè errabundus vagaretur, ad paludem quandam peruenit cui nondum nomen erat impositum, ipse à matre Torrebiam appellauit, ibique Nympharum, quas indigenæ ipsi Musas vocitant, auditos cantus edidicit, atque exinde modulationis lydiæ autor extitit, vt Stephanus etiam testatur. Nos autem vulgatam magis hoc libello sequimur opinionem, quæ nouem Musas fuisse confirmat, quas aliqui Osiridis, alij Bacchi, plurimi Apollinis comites fuisse tradiderunt. Vel propter cœli harmoniam, cuius solem principem ac rectorem esse Philosophi voluerunt, qua de re & in dialogis de poëtis copiosius scribere meditamur: vnde & à Græcis Apollo Musagetes dicitur, quasi Musarum dux, de quo ante alios Lutatius in primo com-

Iupiter Musarum parẽs.

Helicon mons.

Carius Author modulationis lydiæ.

Apollo Musagetes quomodo dictus.

munis historiæ, vt Probus scribit. Quin etiam ab eodem Apolline doctas quidam tradidere, qua ex re & Musicus est nuncupatus. Sunt tamen qui putant Musas à Parcis edoctas fuisse. Diodorus Siculus Musis ab Ioue patre literarum inuentionem attributam asserit. Fuerunt igitur nouem Musæ, Iouis & Mnemosynes filiæ, vt in Theogonia canit Hesiodus, cuius hi sunt versus.

Musæ literarum inuẽtores. Nouem Musæ.

μοῦσαι ὀλυμπιάδες κοῦραι διὸς αἰγιόχοιο,
τὰς ἐν πιερίῃ κρονίδῃ τέκε πατρὶ μιγεῖσα
μνημοσύνη. Et idem:
Εννέα θυγατέρες μεγάλου διός.

Quem Proclus Lycius est imitatus in hymno ad ipsas Musas, sic canens:

Ὑμνέομεν μερόπων ἀναγώγιον, ὑμνέομεν φῶς
Εννέα θυγατέρες μεγάλου διὸς ἀγλαοφώνους.

† Id est Saluete filiæ Iouis.

Item Homerus eas in hymno ita salutat: χαίρετε τέκνα διός † Idem ait Orpheus in principio hymni, quem Musis cum libani, id est, thuris suffimento dicauit.

μνημοσύνης καὶ ζηνὸς ἐριγδούποιο θύγατρες
μοῦσαι πιερίδες. & reliqua.

Musarum ortus.

Musæ quare Mnemosynes filiæ dictæ.

Nouem verò, eas, nouem noctium concubitibus genitas, Hesiodus aliíque Græci poëtæ finxerunt. Sed enim ea de causa Iouis & Mnemosynes, hoc est, memoriæ filias appellatas inuenio, quod iis qui ad disciplinas & scientias peruenire cupiunt, duo hæc in primis necessaria sunt, intellectus scilicet & memoriæ potestas: hoc Græci μνημονικὸν, illud νοητικὸν vocant. & hoc quidem Proclus in commentariis. Aliqui tamen Cœli & Terræ filias dixerunt, vt Alcmæon, Pharnutus, & Eusebius, quibus in quopiam hymno astipulatur Pindarus, sic Musam alloquens, Ἄρχε δὲ οὐρανῶ θύγατερ. vbi commentatores ex Aristarchi sententia & Mimnercæ, asserunt Musas Cœli filias. Idem & Pausanias, qui non Mimnercam; sed Mimnermum hoc ait in elegiis prodidisse, in procemio ad Gygen Lydum: Antiquiores inquit, Musæ Cœli filiæ, Iouis verò iuniores fuere. Musarum verò nomina Orpheus in hymnis, Hesiodus in Theogonia duobus his versibus ita complexi sunt.

Pyndari locus.

Musæ cœli filiæ.

κλειὼ

κλειώ τ' ἐυτέρπη τε μελπομένη τε,
τερψιχόρη τ' ἐρατώ τε πολύμνιά τ' οὐρανίη τε,
Καλλιόπη. & reliqua.

Cum Apolline igitur decem sunt Musæ, quoniam (vt inquit Fulgentius) humanæ vocis decem sunt modulamina, vnde etiam cum decachorda Apollo pingitur cithara. Sed & legis diuinæ scriptura decachordum dicit psalterium, quod nostri Christiani Laudatorium, si modo id rectè, appellarunt, Hebræi verò Nablon, vt D. Hieronymus docet. A Græcis quoque tum Nabla tum Naula, tum etiam Nablia dicuntur: qua de re cum ab aliis, tum præcipuè ab Athenæo in Dipnosophistis copiosè disseritur. Figurantur itaque vt idem scribit Placiades Fulgentius, nouem Musæ cum Apolline, per quatuor dentes è contrario positos, quos lingua percutit, per duo labra velut cymbala verborum, per linguam vt plectrum, per palatum, cuius concauitas profert sonum, per gutturis fistulam quæ excursu tereti meatum spiritalem præbet, per pulmonem, qui velut æternus follis conceptum spiritum reddit & reuocat. Nunc verò illud disquirendum, vnde Musas nomen sortitæ. Plato quidem in Cratylo Musæ ἀπὸ τοῦ μῶσθαι, quod est inquirere, dictas affirmat; cui Pharnutus in libro de natura deorum subscribit: ita enim ait, καλοῦνται δὲ μοῦσαι ἀπὸ τοῦ μώσεως, ὅ ἐστι ζητήσεως. Musæ, inquit, dicuntur ab inquisitione. Idem sentit Suidas, qui propterea ait eas ab inquirendo dictas, quoniam ipsæ sint omnis disciplinæ causa. Idem & Palæphatus. Vnde & aliquando Mosás eas antiqui vocauere. Eusebius tamen in Euangelica præparatione Musas tradit ideo sic appellatas, quia μυέω, apud Græcos honesta bonaque doctrina instituo significat: quamobrem, vt puto, eas Orpheus & Proclus hominibus religionem monstrasse in hymnis suis cecinerunt. Quidam Musas per concisionem, quasi melusás, à μέλω declinari voluerunt. Alij verò propter disciplinarum inter se conuenientiam quasi ὁμούσας, vel quod inuicem, sicut virtutes, necessariæ sibi esse videantur, vt ait Cassiodorus. Vnde fit vt ab antiquis nonnullis doctrinæ ac scientiæ

Decem esse musas. Apollo quomodo depictus.

Psalterium dictum decachordum.

Vnde Musæ dictæ fuerũt.

Scientiarum connexio.

Cur Musæ potius puellæ quàm coniugatæ.

copula ac nodus quidam existimentur. Sed cur Musas potius antiqui puellas quàm coniugatas confinxere? hoc sic Cornutus exponit, vt ex re nomina ita sint sortitæ fœminea, quod ad earum videlicet symbolum multa scientia congignatur. Potest & dici propter fructum qui gignitur ex animæ iudicio. Virgines quoque dicuntur, quoniam virtutis disciplinæ, vti virgines abditæ atque incomptæ esse videntur, natiuo scilicet decore contentæ: id quod & de cæteris disciplinis non incommodè dici putamus, atque ideo interiores & reconditas literas opinor appellat Cicero. Eadem & ratione Cupido quodam Luciani dialogo, Musas ait se vereri quod virgines sint, & semper aliquid cogitent, séque in suis cantibus contineant.

Cupidinem Musas vereri.

Musas insuper antiqui simul versari, & in chorum numerumque ludos agere dixerunt, propter scientiarum copulam & nexum, vt modo dicebam, quo inter se disciplinæ quodam quasi nodo copulantur & coniunguntur. Hinc opinor cyclicas scientias appellat Capella Martianus, & encyclium constituit Victruuius, & notissima est illa à Græcis vocata encyclopædia, de qua Plutarchus, & longe pluribus Proclus, ex nostris meminit Plinius & Fabius. Eadem causa sorores existimatas facile crediderim. Ad hæc in montibus dicuntur versari, vt ait Cornutus, quod secessu & solitariis maxime locis studiosi viri delectantur.

Quin & Plutarchus lucos & Musarum delubra quàm longissime ab vrbibus statuta fuisse scribit, in eo qui est περὶ πολυπραγμοσύνης inscriptus. Sunt & qui ideo in Heliconis & montium verticibus versari autument, quod ipsa sapientia atque intellectus, ex quibus disciplinæ ac scientiæ nobis comparantur, dicuntur in hominis capite: id quod in primis Platonicis placet, vt in puriori & eminentiori loco esse, quæ per Musas intelliguntur.

Eas etiam palma coronari multi prodidere, propter quandam nominis similitudinem. Phœnicum enim populorum inuentum esse literæ dicuntur, & ab iis ad Græcos delatæ: idcirco & id vtrunque apud Græcos phœnix significat, id quod me ostensurum pluribus

ſpero in primo de Poëtis dialogo. Vel, vt conſentaneum magis Cornuto videtur, ideo palma Muſæ coronantur, quoniam eius arboris fructus dulcis ſit, multiuiuus, tardè creſcens, & multiplex & copioſus. *Palma Muſæ quare coronentur.*

Attribuitur & laurus Muſis, vel quod ea arbor ad inſpirationem & afflatum, & vt Græci dicunt, enthuſiaſmon conferat, quod Sophocles in Caſſandra docet, Vel quod eius arboris guſtu poëticam ſe facultatem adipiſci antiqui credidere, vt Lycophron innuit, qui poëtam daphnophagon vocat, & de ſe canit Heſiodus: atque ideo etiam à Iuuenale dictum, Laurumque momordit. Vel potius quod ea arbor ſemper ſit virens, atque ſimili modo bonorum poëtarum verſus vireſcere perpetuò dicuntur docta per ora virorum.

Quin & eadem cauſa in Muſarum & Apollinis certaminibus poëtas victores, quaſi immortalitate quadã dignos, lauru coronari apud antiquos, & nunc improba quadam ambitione moris eſſe videmus. His ita à me collectis, planè congruum videtur, Muſarum etiam cognomina, quorum frequens apud ſcriptores fit mentio, paucis recenſere. Sunt igitur in primis Muſæ Nymphæ nuncupatæ, quod Acron notat illo Horatij verſiculo: Vidi docentem, credite poſteri, Nympháſque diſcentes. Item Vergilius: Nymphæ noſter amor Lybethrides. Huc adde quæ de Nymphis Lydorum paulò ante retulimus, quæ Muſæ dictæ ſunt. *Muſarum cognomina.*

Vocantur & Camœnæ quaſi canienæ, à cano, vt Feſtus, Macrobius & Seruius docent. M. tamen Varro primum Caſmœnas dictas ait, inde Carmœnas, poſtremo litera rablata, Camœnas. Dictæ ſunt & Heliconiades ab Helicone Bœotiæ monte, non Parnaſſi iugo, vt cum Seruio grammaticorum plerique exiſtimarunt. In Helicone quidem, vt antè retulimus, Muſis primi ſacrificauere Otus & Ephialtes fratres, eúmque montem Muſis ſacrum eſſe voluerunt. Sed & Heliconem quidam fluuium quoque fuiſſe prodiderunt, qui per LXX. ſtadia lapſus ſub terram fluit, atque ita XX. circiter ſtadia occulto & ſubterraneo curſu labens rurſus erumpit, & pro Helicone mutato nomine Baphyras vocatur. Id ea cauſa factum Græci *Muſæ cur dictæ nymphæ.* *Muſæ cur dictæ camœnæ.* *Cur heliconiades.*

fabulantur, quod quæ Orpheum discerpserunt mulieres, in eo cum se abluere vellent, fluuius tum alueum abdidit. Quidam Heliconem montem Melissum appellant, vt Nicādri expositores testātur. Alij non à monte, sed ab instrumento musico quod helicon dicitur, in quo chordæ nouem inueniuntur, dictas Heliconiadas autumant: de quo quidem instrumento cum alij, tum in musica sua meminit Ptolemæus, quam latinam facit noster Leonicenus. Sed de hoc satis. Dicuntur & Parnassides Musæ, à Parnasso Phocidis regionis monte, qui & Larnassus antiquitus dictus est, teste Stephano & Apollonij commentatoribus, à larnace, id est, ab arca Deucalionis quæ ibi delata fuit. Longe verò post diluuium Parnassus dictus est ab heroë Parnesso eius montis incola, vt Hellanicus memoriæ mandauit.

Cur parnassides. a Parnesso Parnassus anteà dictus Larnassus.

Alij à Parnasso Cleodorę Nymphę & Neptuni siue Cleopompi filio. In Parnasso alternis annis bacchanalia agebantur, vbi Satyrorum frequens cernebatur cœtus, & plerunque voces exaudiebantur, itemque cymbalorum crepitus ad hominum aures perueniebant, vt apud nostros Macrobius notat. A montibus Aoniis Bœotiæ, Aonides frequenter Musæ cognominantur. Bœotia quoque regio & ipsa Aonia dicta est, à cuius etiam populis Hyantiis, Hyantiæ sorores dictæ sunt à poëtis.

Cur Aonides.

Citheriades verò nuncupatæ à Citherone monte, vel saltu Thebis propinquo: Pierides vel Pieriæ, à Piero mōte, vt ait Festus, dictæ sunt. Stephanus tamen Pieriam ciuitatem & regiunculam nominat: sed Apollonij interpretes Pieriam montem Thraciæ asserunt, in quo versatus est Orpheus. Græci Hesiodi expositores Pieriam Macedoniæ montem esse tradunt, in quo genitæ sunt Musæ, qui mons Thraciam vsque attingere dictus est: quod ea ratione fictum arbitramur, quoniam primus apud Græcos, & sapiens & poëta & theologus Orpheus in hæc loca diuersatus est, vel si Ouidio poëtæ credimus, Pieriæ Musæ dictæ sunt à Pieri & Aganippes filiabus, quæ cum veris Musis ausæ sunt decertare, vnde victæ in picas mutatæ fuerunt.

Pierum etiam vetustissimum poëtam legimus, à quo Græcorum nonnulli Musas aiunt lepidis adeò carmini-

bus celebratas, vt ab eo etiam Pieriæ nuncupatæ sint. Alij verò quod Pierus Macedo, à quo mons cognominatus est, cum Thespias profectus esset, primus Musas nouem statuerit, id quod in Bœoticis scribit Pausanias. Pegasides quoque dictæ sunt, vt Festus docet, à fonte quem Pegasus ictu vngulæ fingitur aperuisse: ob quam causam & Græcè Hippocrenæ appellatæ sunt ab ipso fonte, cuius aquas vocales fuisse plurimi scripsere Græcorum: à quibus, vt videtur, Sidonius Apollinaris loquaces denominat, cum inquit: Texerunt vitreæ vado Hippocrenes, Tunc hac mersus aqua loquacis vndæ, & reliquum. Idem Statius in epithalamio Stellæ poëtæ: Et de Pieriis vocalem fontibus vndam. Pindari commentator rem ad allegoriam refert, quod scilicet poëtæ soliti essent canere carmina, vel propter Musicam quæ fit ex aqua, cuius & nos antè meminimus. Ab eodem etiam fonte Aganippides frequenter appellantur, quoniam & fons ipse Aganippe cognominatus est. Alij licet Aganippe fontem fuisse velint in Helicone, sic ab Aganippe dictum Termessi fluminis filia. Fluit autem Termessus, vt scribit Pausanias, circum Heliconem. Multa hic consultò prætereo quæ de Pegasi fabula afferre potuissem, sed ea cum Græcis tum Latinis notissima.

Pierius mōs.

Musæ cur pegasides dictæ.

Musæ cur Aganippides dictæ.

Aganippe fons.

Ilissides quoque & Ilissiades Musæ nuncupatæ sunt ab Atticæ flumine Ilissio, vt in Attica Pausanias docet. Stephanus tamen ab vrbe Ilisso dictas existimat, testemque vocat Apollodorum. Thespiades verò Musæ vocantur, non, vt quidam putant, à Thespia matre vel nutrice, quod nusquam apud idoneos autores compertum, sed à Thespia vel Thespiis, vtroque enim modo dicitur, vt ait Stephanus, ciuitate Bœotiæ, vbi præcipuè Musæ colebantur.

Musæ cur Ilissides dictæ.

Musæ cur Thespiades dictæ.

Si quis tamen quærat quænam fuerit Musarum nutrix, is Hyginum in astronomico poëtico legat, & in Aratum Latina commentaria, quæ in Bassum à quibusdam referuntur, vtrique enim eam Euphemen vocant, quæ Crotonem filium habuit, qui Musarum precibus, quod inter eas est versatus, & ab eis musicam edoctus, ab Ioue inter sidera collocatus, sagittarij no-

men habet. Huius quidem Euphemes ſtatuam Pauſanias in Helicone poſitam fuiſſe ait ad Muſarum lucum.

Muſæ libethrides cur dictæ.

At Libethrides à Magneſiæ fonte Muſis ipſis conſecrato nuncupatæ ſunt, cuius Plinius & Solinus meminere. Sedenim Libethrium montem triginta ab vrbe corona ſtadiis Pauſanias diſtare facit, in quo & fons & Muſarum Libethriadum ſimulachra fuiſſe dicuntur.

Fuit & Libethra ciuitas in monte Olympo, vel Dionyſij oraculo memorabilis, de non eruendis à ſue oſſibus Orphei. Sunt & dictæ Pimpleiades à fonte vel vico Macedoniæ, vt Porphyrion ait: vt verò interpretes Apollonij, à Pimplia regione quæ eſſet prope Pieriam. Tidem & montem & fontem & pagum Pierij eodem nomine commemorant. Literarum tamen quidam (vt videtur) parum gnari, Pipleades potius quàm Pimpleiades vocitant. Græci certe, quorum hoc eſt vocabulum, πίμπλεια καὶ πίμπλια, non πίπλια efferunt. Videtur tamen Varro in tertio de lingua latina Pipleadas nuncupare, ſicuti Acron etiam; qui eas ab aliquibus à peplo veſtis genere dictas ait, vel ab Orchomeniorum monte Pimpleo. Non deſunt inter grammaticos qui hic meras nugas confingant, quæ deuorandæ à nobis potius quàm adſcribendæ ſunt.

Muſæ cur dictæ Pimpleiades.

Caſtalides cur dicantur Muſæ.

Caſtalides Muſæ nominatæ ſunt à Parnaſſi fonte Caſtalio, cuius aqua potu dulcis fuiſſe traditur, quanquam apud Stephanum Caſtalia eſt ciuitas Ciliciæ. Nicephorus in interpretatione Syneſij, fontem eſſe prope Antiochiam Syriæ, vbi oracula redderentur, teſtatum reliquit. Idem ſcribit multò ante Nicephorum clemens & alij. Mythologi quidem caſtaliam ferunt virginem quampiam fuiſſe, quam cum ardentius Apollo deperiret, eique vim inferre ſtuderet, ſeſe in fontem ipſam præcipitaſſe, à cuius nomine caſtalius fons cognominatus eſt. Idem grammaticus Lactantius, qui & Lutatius à nonnullis.

At verò Probus, caſtalius, inquit, fons eſt Delphis in Apollinis oraculo, qui abluit ipſam aram dei, dictus à caſtalio Delphici Apollinis filio, alij à caſtalio patre Thyiæ, vnde Thyiades Bacchæ Nymphæ vocatæ ſunt. Panyaſis poëta caſtaliam hoc verſu Ache-

loida vocat: Castaliæ aduenit diuinam Acheloidos vndam. (sic enim ego ex tempore lusi) quo fit vt nonnulli Acheloi filiam Cystaliam existimarint. Coracides quoque appellatæ sunt à colle, vel antro potius Corycio in Parnasso Delphis proximo, cuius meminit & Laërtius in vita Pherecydis, & Apollonij Rhodij commentatores, qui nuncupatum illud aiunt à Nympha Corycia, cuius & Apollinis Lycoreus filius fuit, à quo Delphici incolæ Lycores nuncupati sunt, aliæ sint licet de iis populis opiniones, quæ nostri non sunt instituti. Alterum præterea antrum Corycium & vrbs in Cilicia fuit, vel croco nota, vt Herodotus & Strabo aliíque. Stephanus tamen & multis aliis in locis eius nominis esse vrbes ostendit. Ad hæc Mnemosynides vocatæ sunt Musæ, à matre earum Mnemosyne, quæ, vt diximus, est memoria. Pateides quoque, vt ait Festus Pompeius, à fonte Macedoniæ, propter liquoris eius vnicam subtilitatem. Dicuntur & Ligiæ, vt in Phædro scribit Plato, siue propter speciem cantus, siue propter musicum genus canorum quod ligium nuncupatur. Olympiadas & Varro nominat ab Olympo monte, carmen illud afferens: Musæ quæ pedibus magnum pulsatis Olympum. quod quidem carmen ab Homero deductum videtur, qui Musas inuocat olympia tecta habitantes hoc carmine, ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι. Cuius etiamnũ hemistichium & pars extrema cum apud alios, tum apud Hesiodum legitur, Sed & Olympiadas Terẽtianus Musas hoc versu vocat: Carmen suaue dedistis Olympiades mihi Musæ. Item Hesiodus in Theogonia: μοῦσαι ὀλυμπιάδες κοῦραι διὸς αἰγιόχοιο. Sunt demum Ardalides Musæ cognominatæ ab Ardalo Vulcani filio, qui cum ad Trœzenios tibiam & Musas detulisset, eas ita appellauit, autor Plutarchus in Symposio, & Stephanus, qui ait, ἀρδαλίδες καὶ ἀρδαλιώτιδες τιμῶνται αἱ μοῦσαι ἐν τροιζῆνι sic dictæ vel à quopiam Ardalo. vel à loco. Amplius addit Pausanias, apud Trœzenios veterem fuisse aram, super quam Musis & Somno rem sacram faciebant, quod scilicet somnum Musis conuenire arbitrabantur. Item Musas

Musæ vnde Corycides dictæ sunt.

Cur Ligiæ.

Cur Olympiades.

Cur Ardalides.

Cur Musæ Mæonidæ dictæ.

interdum Mæonidas vocat Ouidius, à Mæonia, vt putatur, regione: tametsi à Myonia Phocidis vrbe Mionias quidam dictas putant.

Nominũ musarum interpretatio.

Verùm his à nobis sic expositis, iam ipsarum nouem Musarum nomina sigillatim interpretari aggrediamur. Est igitur prima Clio nominata ἀπὸ τῦ κλεΐω, quod est laudo, vel vt Cornutus ait, ἀπὸ τῦ κλέυς, propter gloriã quam erga doctos, & ipsi erga alios habent: vel propter gloriam quæ ex poëtarum laudibus oritur, vt ait Diodorus Siculus. Fulgentius tamen, Clio, inquit, prima Musarum appellata est, id est, cogitatio quærendæ scientiæ. Quidam hanc historiis præesse existimant, quod Apollonij commentatores in tertio Argonauticòn affirmant. Ialemi quoque mater Clio fuisse perhibetur & Hymenæi. Alij tamen aliter, vt pauló infra dicemus. In Adonidis historia legitur, & ex Magnete Clio genuisse Linum, quem alij Vraniæ filium prodiderunt, vt suo loco dicemus.

Vnde prima dicatur Clio.

Secunda cur vocetur Euterpe.

Secunda Euterpe vel Euterpia Musa nominatur, quæ Latine iucunda dici potest. ἐυτερπὴς enim apud Græcos iucundum designat & delectabilem, propter voluptatem quæ ab audientibus ex honesta eruditione percipitur. At Fulgentius, Euterpe, inquit, quam nos latinè bene delectans dicimus, ideo dicta est, quod primum sit scientiam quærere, secundum sit delectari quod quæras. Plerique eam tibiis delectari & iis præesse scribunt. Alij dialecticæ. Apollonij verò Rhodij expositores μαθήματα, hoc est, disciplinas inuenisse affirmant. Sunt & qui Rhesi matrem scribant.

Tertia cur thalia dicta.

Thalia Musarum est tertia, quæ ἀπὸ τῦ θαλλεῖν, hoc est, à virescendo denominatur, διὰ τὸ θαλλεῖν, vt ait Cornutus, τὸν βίον αὐτῶν, id est, quod reuirescere faciat ipsorum poëtarum vitam. vel, vt idem subiungit, quoniam & in conuiuiis ipsos virtutem habere, & honeste in eis conuersari suadet. vel, quoniam in longum tempus, vt alij scribunt, poëtarum laus parta virescat. Nonnulli Thaliæ comœdias attribuunt, alij geometriam. At Græcorum quidam eam Palæphati matrem fuisse volunt, qui de colendis arboribus multa perscripsit. quin & expositores Argonauticorum & ipsam

Thalia Palæphati mater & agricolationis inuentrix.

Thaliam agricolationem inueniſſe tradunt, necnon plantarum curam docuiſſe. Thaleam nos potius Latinè dicere debuiſſe ſcribit Seruius: nam Græcè θαλεία eſt, non θάλια. Verum ea mihi inanis videtur fuiſſe obſeruatio, quando ει Græca diphthongus & in i, & in e, apud nos frequentiſſimè vertitur, vt Pitho, Medea, & alia ſexcenta.

Melpomene quarta eſt. quam ἀπὸ τοῦ μέλπεσθαι, hoc eſt, è canendo dictam arbitramur, quoniam hanc audientes demulcentur: vel quaſi μελέτην ποιουμένην, id eſt, meditationem facientem, vt primum ſit velle, ſecundum deſiderare quod velis, tertium delectari, quartum inſtare meditando ad id quod deſideras, ait Placiades. Pharnutus tamen ἀπὸ τῆς μολπῆς, hoc eſt, à dulcedine vocis dictam exiſtimat. Huic alij Tragœdias, nonnulli verò cantilenas, Græci quidam Rethoricam adſcribunt.

Quarta Muſa cur dicta Melpomene.

Quinto loco ſuccedit Terpſichore, quæ choreis delectatur. Eſt enim χορεία tripudium, & τέρπω delecto, eo quod oblectet audientes, propter bona quæ ex doctrina proueniunt. Pharnutus verò appellatam ait: διὰ τὸ τέρπεσθαι καὶ χαίρειν αὐτῇ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ βίου, hoc eſt, quoniam vitæ pars plurima ea & delectetur & gaudeat: vel propter aſpectus delectationem, vna tantum adiecta litera χ, quaſi τέρψιν ὁρῶν. Quidam hanc citharistriam dixerunt, ei pſalterium attribuentes. nonnulli & inueniſſe pædian, id eſt, humanitatis diſciplinam prodidere. Plerique ſine afflatu ob vocis aſperitatem ſcribere conſueuere. Ex hac eadem Achelous genuiſſe Sirenas, Græcorum quidam ſcriptores tradiderunt, etſi Seruius & Fulgentius ex Calliope potius genitas autument. Ex hac eadem Strymõ Rheſum, & Mars Biſthonem, à quo Biſthonia regio nominata eſt, filios ſuſtulerunt.

Quinta cur dicta Terpſichore.

Terpſichore inuentrix humaniorum literarum.

Amabilis Erato ſextum ſibi locum vendicat, quam ἀπὸ τοῦ ἔρωτος deductam etiam Ouidius poëta illo verſiculo innuit libro ſecundo de arte: Nunc Erato, nam tu nomen amoris habes. Eadem cauſa illam in tertio Argonauticôn inuocat Apollonius. Diodorus verò ea ratione id nominis forſitan eſſe Erato ait, quod docti

Sexta vnde dicta Erato.

viri ab hominibus amantur & laudantur. Placiades tamen dictam existimat quasi εὑρὼν ὅμοιον, hoc est, simile inueniens: quia post scientiam & memoriam, iustum est vt aliquid de nostro simile inueniamus. At verò Cornutus ab interrogando & respondendo, id est, ἐρέσθαι καὶ ἀποκρίνεσθαι, hæc enim duo maximè disputantibus & eius facultatis studiosis conuenire videmus. Saltatricem Erato Poëta illo versiculo describit: Plectra gerens Erato saltat pede, carmina vultu. Quin & ipsam saltandi rationem inuenisse, Græci quidam commentatores prodidere, alij musicam. At Patroclus qui in Hesiodum commentarios reliquit, poëseos ei inuentionem attribuit. Eadem & Thamyræ mater perhibetur, qui amatoria primus cecinit, de quo in poëtarum dialogis plura. Arcades Erato inter Musas non connumerant, sed vatem quampiam fuisse aiunt, quæ Arcadi Calistûs filio nupserit, eáque mortalibus Pana oracula dedisse.

Erato saltãdi rationis inuentrix musices Poeseos.

Septima cur dicta Polymnia.

Septima sequitur Polymnia, quam Polyhymniam interdum etiam propter versus mensuram vocatam videmus, vt in illo: Rhetoricos dictat Polyhymnia Musa colores. Et Horatius: Euterpe cohibet, nec Polyhymnia. Eadem lege & Martialis & Græci Poëtæ nonnunquam vtuntur. Neque enim iis assentiendum puto, qui apud Horat. Polymneia legunt, & minus iis qui neque prima producta proferunt. Et inde etiam colligere possumus, non eam habere deriuationem, quam quidam habere autumant, πολλὴν scilicet μνείαν, vt si dicas Latine multimemorem: nam potius à laude, id est, ὕμνῳ deducitur. Cornutus quoque Philosophus eam vult appellari quasi πολυύμνητον ἀρετὴν, plurimum quando virtute laudamur. Verum Fulgentius alterius est sententiæ, vt videlicet quasi πολὺς μνεία vocetur, id est, multa memoria: memorem nanque esse oportet disciplinarum studiosum. Vtranque nominis interpretationem Diodorus visus est amplecti. Polymnia, inquit, sic ideo nuncupata, quod cantus suauitate poëtas reddit gloria immortales, & posteritatis memoria commendat. Cassiodorus in variis libro quarto de comœdia agens, inquit: Vbi rustici gesticantes

humanos actus lætissimis carminibus irridebant, iis sunt additæ orchestrarum loquacissimæ manus, linguosi digiti, silentium clamosum, expositio tacita, quam Musam Polymniam reperisse narratur, ostendens homines posse & sine oris affatu suum velle declarare: atque ille quidem his verbis mimorum gestus Polymniæ attribuit. Græci alij quidam Grammaticam & literas. Sed enim Plutarchus in sympofiacis Polymniæ ideo historias attribui asserit, quod ea multarum rerum sit memoria. Quidam tamen Lyræ præesse autumant, id quod & in commentariis Argonauticôn Apollonij obseruatum legimus. In iis verò quæ in Hesiodum scripta sunt, geometriæ præficitur: tanta est adeò inter scriptores varietas. Quidam & hanc ipsam matrem fuisse Triptolemi voluerunt, cum vulgò tamen aliter existimetur.

Mimorũ gestuum inuentrix Polymnia.

Vrania octaua est Musa, quam cœlestem quidam, multi Astrologiam appellant, dictam ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, hoc est, à cœlo. Nam, vt scribit Pharnutus, ὅλον κόσμον οὐρανὸν ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ, hoc est, integrum quidem mundum prisci cœlum vocabant. vnde puto illud est Plinij in secundo notissimum, Mundum, & hoc quod alio nomine cœlum appellamus. A cœlo igitur Vrania appellata est, quoniam docti vbique gentium noscuntur, seu quoniam viros eruditos ad cœlum vsque euehat, seu quod glòria & sapientia animos eleuat ad cœlestium contemplationem, vt ait Fulgentius. Astrologiæ præesse creditur. Quin & ipsius artis inuentricem fuisse in commentariis in Argonautica legimus. Catullus quidem Poëta Vraniam Hymenei nuptiarum Dei matrem existimasse videtur in Manlij epithalamio. Sed alia est de eo Græcorum opinio, vt statim dicemus. Sanè & Venus Vrania cognominatur à Græcis, vtaliàs ex Pausania docuimus. Sed & eam Ægyptii hoc nomine vocitant, vt docet Ælianus libro quarto de animalibus. Linum quoque huiusce Musæ filium Græci quidam tradidere. Quin vt Pausanias scribit, ante musarum sacrificia Lino parentabant Heliconii. Sunt etiam qui minacem illam & diram Helenæ stellam Vraniam appellent, vt testis est Lutatius seu Lactantius Placidus. Miror quosdam, alioqui eruditos

Octaua vnde dicta.

Vrania Astrologiæ præesse creditur.

Venus Vrania cognominata.

nec incelebres poëtas, qui, quod in quopiam incerti autoris epigrammate legissent, Vrania poli motus scrutatur & astra, vnam atque alteram in hac dictione syllabas contractiores, contra omnem temporum musicorum legem productiores fecerint.

Nona Calliope cur nũcupata.

Nona postremo loco Calliope Musa memoratur, quæ cantus suauitate & modulatione cæteris antecedẽs, ab omnibus plurimi æstimatur, vnde & à bona voce, hoc est, θεᾶς ἀπὸ τῆς καλῆς ὀπὸς denominatur: & Homerus canit, ὄπα φωνησάσης, hoc est, deæ vocem clamantis. Et Hesiodus eam ait sequi fortia facta ducum. Pharnutus vtique eam Rhetoricæ præesse existimat, quæ vim persuadendi obtinet & impellendi populos. Verum alij Græcorum Grammatici poëticæ præfectam esse aiunt, vnde & frequentius à poëtis ipsis inuocari solet. Literas quoque huic iidem attribuunt. At qui in Hesiodum commentaria composuerunt, Calliopen ideo præstantissimam & maximam cæterarum dictam volunt, quod omnibus carmina & versus præstare dicatur. Aristarchus tamen προφερεστάτην, quasi πρεσβυτάτην, hoc est, vetustissimam & antiquissimam interpretatur. Antiquior enim, inquit, poëtica cæteris disciplinis, cum honore, tum tempore, id quod in primo de poëtis pluribus me ostensurum puto. Suprà verò ex antiquis Theologis ideo maximam & præstantissimam diximus nonam Musam, hoc est, Calliopen appellatam, quod per eam significetur concors sonorum vniuersitas sphærarum cœli, quas Plato, ne alios nunc philosophos citem, moueri existimauit motione concordis harmoniæ. Ex Calliope verò, teste Asclepiade, Apollo natos treis sustulit, Ialemum, Orphea, & Hymenæum: & propterea Martianus Capella & Claudianus Hymenæum Musa genitum canunt, licet Catullus Vraniæ genus, vt paulò antè diximus, illum fuisse canat. Sunt qui non Apollinis Hymenæum, sed Magnetis filium fuisse tradunt, ipsúmque Hymenæum amatum à Thamyra, qui impudicæ Veneris autor fuerit. De Orpheo quoque, alij non Apollinis, sed Oeagri filium, vt res est notissima, scripsere. Quin idem ipse Orpheus alicubi testa-

Calliope præest oratoriæ facultati & poëticæ.

Poesim cæteris disciplinis Antiquiorẽ.

tur. Sed & Cymothona ex iisdem Oeagro & Calliope progenitum legimus in Græcis commentariis. De Ialemo verò Suidas refert quod infelix fuerit & orphanus, vnde etiam prouerbium factum, Ialemo frigidior, de re admodum frigida & miserabili & flebili: nam & fletum Ialemum dicimus. Quidam præterea Calliopes, non Melpomenes (quod suprà diximus) Sirenas filias tradidere. Scribit Hyginus Calliopen ab Ioue iudicem electam inter Venerem & Proserpinam, cum vtraque Adonin sibi optaret, at illa ita iudicauit, vt dimidiã anni partem alterutra possideret: qua re, ait, Venus indignata, Orpheum Calliopes filium Thressis mulieribus obiecit, quæ illum discerpserunt. Atque hactenus de Musarum nominibus, eorúmque expositione, satis. *Prouerbium Ialemo frigidior.*

Nunc quæ ad ipsas in vniuersum pertinere visa sunt exponam, sint licet pleraque omnia fabulosa, non sine tamen occulta significatione & allegoria. Illúdque in primis afferemus, Musarum volucres apes existimatas esse, cuius rei testis est Varro doctissimus, qui in libris de re rustica ita loquitur: Quæ, inquit, apes cum causa Musarum esse dicuntur volucres, quod & si quando displicatæ sunt, cymbalis & plausibus & numero reducuntur in locum vnum, & vt Musis Helicona atque Olympum attribuerunt, sic his floridos ac incultos natura attribuit montes. Proinde etiam non defuerunt qui Aristæum scripserunt pastorem fuisse Musarum, propterea, quod primus apes, & mellis vsum adinuenit. Comatan quoque pastorem fuisse legimus in commẽtariis Theocriti, qui ex pecoribus singulis Musis cum rem sacram faceret, eius dominum indignatum fuisse, illúmque ideo in ligneam arcam conclusum Musis eius salutem commisisse, quas mirum in modum Comatas pastor colebat: at arcam insequenti mox tempore adaperiens dominus, Comatan viuum reperit, in eáque mellis fauos, quibus Musæ Comatæ vitam conseruauerant. Cicadas insuper Philostratus in Apollonij Tyanei vita, & Plato in Phædro, à Musis cantum habuisse scribunt, dicente Socrate. Fertur autem olim cicadas homines fuisse ante Musas: natis deinde Musis, cantúque monstrato, illorũ nonnullos voluptate cantus vsqueadeo delinitos fuisse,

Musarum volucres apes esse.

Aristæus musarum pastor.

vt canentes cibum potúmque negligerent, imprudentérque perirent: ex quibus deinceps cicadarum genus sit natum, cui Musæ hoc munus dederunt, vt alimonia non indigeat, sed absque cibo potúque quamdiu vixerit cantet: postea vero ad Musas proficiscatur, quam quis hominum colat renuntiaturum: illásque gratas reddit mortalibus, cuius ipsi fuerant studio emancipati, sicut amátes Erato, saltatores Terpsichoræ, philosophos Vraniæ, & sic præterea. Musas vero alatas scribit Porphyrius in tertio de sacrificiis, id quod & á poëtis sæpe dictum est. Vnde Ouidius de Pyreneo vim Musis parante inquit: Clausit sua tecta Pyreneus, Vimque parat, quam nos sumptis effugimus alis.

Sirenas Musarum comites.

Columellæ versus.

Sirenas L. Columella in carmine de hortis, Musarum comites statuit: ita enim ille: Nunc vos Pegasidum comites Acheloidas oro. Pausanias tamen & Stephanus Musas aliquando cum Sirenibus ab Iunone incitatis certamen habuisse tradunt, quo victæ Sirenes pennas perdidere, atque idcirco á re locus Aptera in Creta vocitatus est: tum ex iis pennis Musæ sibi coronas composuisse dicuntur, id quod sub allegoria intelligi potest, de malis & ineptis poëtis, qui bonis infesti sunt & fuere semper, sed demum bonis & doctis vincuntur inepti. Existimat Eustathius ab Homero verba alata, hoc est, ἔπεα πτερόεντα dicta fuisse, quod

Musæ sirenũ pennis coronantur.

cum Musæ Sirenas vicissent in certamine, ex earúmque pennis se coronassent, illis etiam placuisse vt verba pennata, ad maiorem Sirenum ignominiam dedecúsque, appellarentur. Alij non fabulose, sed propter verborum celeritatem, vel ob eam quæ in ipsis verbis est harmoniam & consonantiam. Alij quod tanquam alæ verba aëra feriant. Thamyras quoque á Musis occæcatus fuisse traditur, quæ res est, vel Homero teste, notissima.

Musas habere nigram comam.

Musas insuper nigram habere comam, innuere videtur Pindarus cum cecinit, ἰοπλοκάμων μουσῶν in hymnis Pythicis: quo loco interpres exponit μελανοπλοκάμων, id quod quamuis ad formam referri possit, nihilominus & ad arcanos & occultos poëtarum sensus referri commodè potest.

Pastores rem sacram Musis facere.

Pastores etiam Musis operari & rem sacram facere tradit Theocritus, & eius expositor, qui hac de causa id fieri ait, διὰ τὸ μέλειν αὐτοῖς ᾠδῶν ὧν

ἀντοὶ ἔφοροι, quoniam scilicet ipsis cura est cantilenarum, quarum sunt ipsæ præsides. Quinimò in hymno quodam Nemeæo Pindarus eas vult filias esse Musarum cum ita canit: αἱ δὲ σοφαὶ μουσῶν θυγατέρες ἀοιδαί. vbi commentatores hæc identidem inculcant, Musarum filiæ cantilenæ: qua de re & Maneros agricola, vt est apud Iulium Pollucem, Musarum discipulus fuit, qui apud Ægyptios agricolarum canticum adinuenit, quod ab ipsius nomine Maneros appellatum est. Alia de hoc ipso Manero Plutarchus in Osiri & Isi. Fuit & Romæ Camœnarum lucus, vt scribit Liuius, quem Numam Pompilium ait condidisse, & medium ex opaco specu fons perenni rigabat aqua: quô quia se persæpe Numa sine arbitris, velut ad congressum deæ inferebat, Camœnis eum lucum sacrauit, quod dearum sibi concilia cum coniuge Ægeria essent, & soli Fidei solenne instituit. Addit Plutarchus in Numa, & locum & prata eisdem dicasse, vbi ancyle è cœlo ceciderat. Dionysius verò Halicarnasseus, & Ægeriam ipsam Musam ait ab aliquibus existimatam esse. Metapontini etiam vicum vbi Pythagoras diuersari solitus erat, Musarum vocauerunt, teste Laërtio. Lycurgus quoque, vt est apud Plutarchum, bellicæ exercitationi Musicæ studium admiscuit, quo bellandi vehementia modulatione temperata, consonantiam conuenientiámque haberet. Itaque rex antequam pugnas iniret, Musis, quod etiam Capella testatur, litabat, quo & oratione præclaráque memoria digna facinora pugnantes ederent. Ptolemæum Philadelphum scribit Victruuius in septimo architecturæ, cum nobilissimam suam illam Alexandriæ bibliothecam constituisset, ludos Musis & Apollini fecisse, & in iis victoribus præmia constituisse. Pythagoram quoque, scriptum reliquit Cicero, bouem Musis immolasse, cũ nescio quid in geometria reperisset. Illud etiam, quod notissimum est, addo, Herodotũ, qui Græcorum est elegantissimus & florentissimus historiarum scriptor, cuíque nescio quo modo T. Liuiũ Quintilianus cõparat, libros suos nouem historiarũ, à nouẽ Musarũ nominibus prænominauit. Illud etiamnũ obseruat

Camœnarum Lucus Romæ cur fuit.

Ludi in Musarũ, & Apollinis honorem editi.

Herodoti laus.

A. Gellius, viros quosdam doctos libros suos Musas inscripsisse, vt Aurelius Opilius, etsi antiquarij ex nomismatibus quibusdam vetustis Opelium potius quàm Opilium scribi contendant. Bion quoque rhetor nouē & ipse libros edidit Musarū nominibus inscriptos. Mitto hoc loco poëtas plerósq;, qui fabulas & poëmata eodē Musarū nomine vocitarunt, id quod copiosius manifestiúsq; ostendā in his, quos diu parturio, poëtarū dialogis. Legimus præterea quosdā apud antiquos Musæ nomine cognominatos, vt medicus ille insignis Antonius Musa, qui cum Octauio Augusto vixit. Fuit & Musa declamator, cuius nónnullæ sententiæ apud Senecam leguntur. Fuit & Pomponius Musa, cuius insignia extant nomismata. Sed & Musam suam Athenienses Mineruam dicere solebant, quam & M. Antonio blandiente, qui se Liberum patrem dici volebat, in matrimonium desponderunt. ille ducturum se recepit, sed ab iis ait se mille talenta dotis nomine accipere velle, quam pecuniam & exegit, re eludens inuerecundam illorum assentationem. Sed cum doctrinarum & lepôrum Musæ sint præsides, homines inelegantes & sine doctrina ac lepôre antiquo prouerbio eludimus, ἀμούσους græca voce nuncupantes, eósque à Musis Gratiisque abhorrere dicentes. Næ illud quoque non prætereundum, quod apud Suet. Tranquillum in Augusto, & Ouidium in Fastis legimus de Hercule Musarū, qui à Martio Philippo dicatus est, æde constructa ipsius dei & Musarum quæ vnà colebâtur: cuius rei causam Plutarchus in quæstionib⁹ vestigās, ex Iubæ autoritate ait, Euandrū edoctū ab Hercule literas, gratis id statuisse. Alij verò Herculem Musageten appellatum fuisse tradunt seorsum ab Apolline, cuius antè meminimus: qua de re in oratione de instaurandis scholis incerti autoris, quam nihilominus Eumenij fuisse quidam (quod ex ipsa oratione colligitur) existimant, hanc talem historiam his verbis legimus: Ædem, inquit, Herculis Musarum in circo Flaminio Fuluius ille nobilior ex pecunia censoria fecit, non id modò secutus, quòd ipse literis & summa poëtæ amicitia duceretur, sed in Græcia cum esset imperator,

Atheniensium Musa, Minerua.

Prouerbium in ignaros.

perator, acceperat Herculem Musageten esse, hoc est, comitem ducemque Musarum. Idemque primus nouem signa, id est, omnium Camœnarum, quæ ex Ambraciensi oppido translata sunt, sub tutela fortissimi numinis consecrauit, vt res quæ à mutuis operibus & præmiis iuuari ornarique deberent, Musarum quies defensione Herculis, & virtus Herculis voce Musarum. & hucusque ille. Nec hoc loco omiserim, fontem Romæ fuisse qui Musarum fons appellabatur, cuius rei testem habeo Plutarchum in libro de fortuna Romanorum, qui ait, prope eum templum virginis Fortunæ positum fuisse; ea ratione, vt puto, quoniam poëtæ sit opportuna fortuna: vel contrà, quod fortunæ etiam opportunus sit poëta, quasi illius præco. Ad hæc Musis Gratiæ coniunctæ dicuntur, quoniam & poëtis Charites ipsæ necessariæ esse videntur. Ab eo verò fonte quem modo dicebamus, non longè abfuit templum illud Musarum, ad quod poëtæ sua carmina deferre & recitare soliti erant, sicuti Græci in Athenæo & Odeo consueuerant, vt Porphyrion tradit. Est autem Odeum locus, vt est apud Suidam, vt alios mittam, à Pericle constitutus, in quo musica edebantur certamina. quod cum ignorasse videatur Domitius in Pausaniæ Attica, quam in latinum transtulit, pro eo quod est, in theatri, quod odeum nuncupant, accessu, ipse latinè vertit, in theatri quod cantilenarum appellant vestibulo. Loca etiam vbi studemus, & de studiis literarum agimus, Musea appellantur, à Musis: Museum quoque locum commemorat Stephanus apud Olympum in Macedonia, idque adstruit Polybij autoritate. Museum insuper Philostratus in vita Apollonij, locum seu templum ait esse vbi Musæ colerentur, & responsa redderent: quod & Iulius Pollux affirmat, apud quem etiam μουσόληπτος, hoc est, Musarum numine afflatus legitur.

Romæ fons Musarum.

Gratiæ Musis communicatæ.

Museum templum.

Fuit etiam symposiorum lex apud antiquos, vt à Gratiis pocula inciperent, & in Musas desinerent: qua ex re Apollonij expositores tradunt, Musas conuiuiorum & celebritatum præsides esse: vnde etiam coronis puto, aliisque sertis, quibus & poëtæ ipsi coronantur, vti dicuntur: qua de re locupletius, vt spero, in

Symposiorum lex.

poëtis agemus. Sedenim iam tẽpus eſt, vt eo Græcorum trito prouerbio libellum concludamus, quibus magis indies ad diſciplinarum & ſapientiæ ſtudia prouocamur, Muſarum fores & atria ſemper patêre & aperta eſſe, ſinéque inuidia & liuore eſſe: hoc eſt, quod illi dicunt. ἀνεῳγμένας μουσῶν θύρας, καὶ ἀφθόνους.

Prouerbium Græcorum.

Hæc ego fortaſſe pluribus quàm oportuit, & temerè nimis de Muſarum fabulis ſcripſi: non ideo tamen quiſquam vitio vertat, quod Chriſti pietati & religioni addictus, nonnulla his parum Chriſtianæ religioni conſentanea collegi. Abſit à me, & quidem procul, vt quippiam contra pietatem loqui auſim, nedum emutire. Illis certe colligendi laborem ademi, quibus exactior eſt doctrina, & maior eloquentia ad gentilium errores explodendos.

DE MVSIS LIBELLI

FINIS.

RERVM ET VERBORVM TOTO HOC OPERE PRÆCIPVE MEMORABILIVM

Copiosus Index.

A

D

F

G.

N

Thyeſtis

V.

FINIS.

INDEX APOLLODORI

ATHEN. ET SYNTAGMATOS LILII. G. GYRALDI De MVSIS.

Corybãtes

D

E

H.

N.

T.

FINIS.

